COR

RIS

EDIT

VOLUME,

NOVE

RUDOLPH

DER MORTE

CORPUS

IS CIVILIS

ITIO STEREOTYPA

VOLUMEN TERTIUM

OVELLAE

3 Corpore 168 novellarum usi sunt etiam qui Leone imperante (886—911) compilaverunt Basilica. Quot et quas novellas receperint, discimus e scholio quod e Tipucito codice Vatic. 853 bombycino(?) saec. XIV f. 500r (ubi extat in fine libri LX Basilicorum) primus edidit Alemannus in notis ad Procopii hist. arc. XIV p. 78, deinde Heimbach ed. Basil. II p. VIII: [illegible]

[illegible]

[illegible]

vestigia. Praeterea his quoque ex [illegible] dri [illegible] textum interpolavit; qua de re plura discas ex Heimbachii prolegomenis [illegible] [illegible] notis, cum in hac editione talia omnia [illegible] visum non sit.[1])

Contii editionem [illegible] aliquid fructus accessit e Pithoei [illegible] (1575) et Iuliano (1576), in quibus [illegible] versionem veterem nov. 37—[illegible]. 67. [illegible] [illegible] primus [illegible] Beck (Lipsiae 1829 et 1837) [illegible] novellis 49. 63—65. 67. 78 quas [illegible] V. [illegible] Savigny [illegible]

[illegible]

ADDENDA

[illegible]GNORUM EXPLICATIO.

[illegible] ad Novellarum textum graecum:

[illegible] XIII (praef. VIII). [illegible] 4 saec. XIV [illegible] saec. XII (praef. X). [illegible] et 159 saec. XIV [illegible] 11 saec. XII [illegible] saec. XV

[illegible] (praef. [illegible]

Coll. const. eccl. = Collectio constitutionum ecclesiasticarum (praef. VII).
Dig. = Digesta Iustiniani.
Epan. = Epanagoge legis (praef. V).
Inst. = Institutiones Iustiniani.
Iul. = Iuliani epitome latina Novellarum (praef. VI).
Iul.[b] = codex Berolinensis 269 saec. VIII—IX
Iul.[p] = codex Paris. 4568 saec. VIII—IX
Iul.[v] = codex Vindobon. 2160 saec. X—XI
Iul.[u] = codex Vercellensis saec. X.
Nomoc. XIV tit. = Nomocanon XIV titulorum (praef. VII).
Nomoc.[d] = [illegible] Dublin. Trin. Coll. 494 saec. XII
Nomoc.[m] = eiusdem Nomocanonis codex cod. Mosq. 122 saec. XII
Nomoc. L tit. = Nomocanon L titulorum (praef. VIII).
Prochi. = Ὁ πρόχειρος νόμος (praef. V).
Theod. = Theodori epitome Novellarum (praef. III).

[illegible] ad versionem latinam quod vocatur Authenticum:

[illegible] XIII—XIV [illegible] XII). [illegible] et B I. 1 [illegible] XIII.

[illegible] = codex Ambrosianis Vindob. lat. [illegible] saec. XIII.
Neob. = codex Claustro-Neoburgensis 62 saec. XIII.
Paris. = codex Paris. 4429 saec. XIII—XIV.
Pist. = codex Pistoriensis 103 saec. XII.
Vind. alter = codex Vindob. Eugenii 187 saec. XIV.
dett. = deteriores, *cl.* = alii codices.
ed. pr. = editio princeps Authentici (Romae a. 1476).
vulg. = vulgata lectio (praef. XIII).
edd. = editiones Authentici vel aliquot vel plerumque.
Gl. = Glossa ordinaria lectio.

[illegible]

NOTARUM EXP...

...IANI NOVELLAE

...SCHOELL.

NOTARUM EXPLICATIO.

[illegible]

maiore cum fide quam partim expressa [illegible] Graeco traditione vel testimonio [illegible] vel supplementum.

vulg. = vulgata editionum lectio.

Ath. = Athanasii Scholastici [illegible] Novellarum (Gust. Ern. Heimbach [illegible]).

Cod. = Codex Iustinianus.

Coll. LXXXVII cap. = [illegible] LXXXVII capitulorum ([illegible] Pitra iuris ecclesiastici [illegible] monumenta II 385 sq.).

Coll. const. eccl. = Collectio constitutionum ecclesiasticarum tripartita (Voelli et Iustelli bibliotheca iuris canonici veteris II 1223 sq.; add. Pitra [illegible] 410 sq.).

Dig. = Digesta Iustiniani.

Epan. = Epanagoge legis Basilii et Leonis et Alexandri (Zachariae collectio librorum iuris graeco-romani ineditorum Lips. 1852).

[illegible] = Epanagoge aucta (Zachariae Ius Graeco-romanum IV).

[illegible] = [illegible] Iustiniani.

[illegible] = Iuliani epitome latina Novellarum Iustiniani (ed. Haenel Lips. 1873).

[illegible] cod. Berolinensis olim Rosnyianus lat. [illegible] saec. VIII—IX (cf. Haenel praef. IV), quem [illegible].

[illegible] Parisinus 4568 saec. VIII—IX [illegible].

[illegible] Vindobonensis 2160 saec. X—XI [illegible].

[illegible] saec. X (cf. Haenel [illegible]

II. In adnotatione critica ad versionem latinam vulgatam quod vocatur Authenticum notis usus sum hisce:

R — codex bibliothecae regiae Berolinensis, olim Rosnyanus ex libris P. Pithoei, lat. fol. 271 membr. saec. XIII (cf. Heimbach prolegg. Auth. LXXIII). Contuli ipse.

r — particulae librorum mss. Authentici duorum codici *R* adnexae.

V — codex bibliothecae caesariensis Vindobonensis lat. iur. civ. 19 membr. fol. saec. XIII—XIV (cf. Heimbach l. c. LXIII). Contuli ipse.

T — codex bibliothecae Monacensis lat. iur. civ. 10 saec. XIII (cf. Heimbach l. c. LVI). Lectionem huius codicis ex apparatu Heimbachii ubi e re videbatur enotavi, constanter repetere nolui.

t — eiusdem codicis folia aliquot in Berolinensem *R* singulari fato illata.

O — codex Orielensis bibliothecae Oxoniensis A II 7 saec. XIII. Novellam 17 cum eo libro contulit Krueger, idem paucas quae extant subscriptiones [illegible].

Escorial. — codex Escorialensis bibliothecae altae I S. 9 saec. XIII, unde inscriptiones et subscriptiones in suum usum exscriptas mihi commodavit Krueger.

Bamb. I. II. — codices bibliothecae Bambergensis D I. 1 et D II. 11 saec. XIV, e quibus inscriptiones et subscriptiones exscripsit Heimbachius.

Ambras. — codex Ambrasensis Vindobonensis lat. iur. civ. 4 saec. XIII.

Neoburg. — codex Claustro-Neoburgensis 62 saec. XIII.

Paris. — codex Parisinus 4429 saec. XIII—XIV.

Pistor. — codex bibl. capit. Pistoriensis [illegible] saec. XII.

Vind. [illegible] — codex Vindobonensis [illegible] 157 saec. XIV.

Horum quinque librorum scripturas, si quas [illegible]

[illegible]

repetii ex farragine editionis [illegible] Heimbachio curatae (Lips. 18[illegible]

dett. — deteriores, *al.* — alii codices [illegible]

ed. pr. — editio princeps Auth[illegible]

vulg. — vulgata lectio editionum [illegible] Contius (Paris. 1559. 1571 etc.)

edd. — editiones Authentici vel aliquot [illegible]

Gr. — Graeca novellarum lectio.

$^{a\ b}$ litterulis ad codicum notas adpositis [illegible] brarii scriptura primaria (e. g. R^{a}) et [illegible]

$^{1\ 2\ 3}$ numeris ad codicum notas adpositis [illegible] librarii manus (e. g. L^{1}) a correctoris [illegible] mutationibus (L^{2}, L^{3}). Ubi prima [illegible] tur, correctorem in codice reposuisse [illegible] nostro editum est, ubi correctio sola, [illegible] cis cum editis consentire significatur.

pr. et *corr.* distinguit priorem lectionem [illegible] si quando de auctore correctionis non [illegible]

s. v. — scriptura vel notula in codice [illegible] adscripta.

in mg. — scriptura vel notula in codice [illegible] adscripta.

v. l. — varia lectio codicum vel [illegible] scriptura discrepans.

m. rec. — manus recens.

add(it) [illegible]

[illegible]

[ ] [illegible]

⟨ ⟩ [illegible]

Stellula * [illegible]

viventibus praebere ...
2 hoc tunc nobis ...
est cogitandum, quia ...
stratori imponit lex ...
suis quibusdam, ...
tum ... debeatur, ...
... atque maritus, ...
lius, et si quam ...
... nobis sit, aut ...
... alia autem nulla ...

... ΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ... ΑΛΚΙΔΙΟΥ.

[R.] DE HEREDIBUS ET FALCIDIA.

Coll. I.

Imp. Iustinianus Ang. Iohanni pp. II. (A)

(Praefatio.) Occupatis nobis circa totius reipublicae curas, et parvum nihil eligentibus cogitare, ... Persae quidem quiescunt, Vandali vero cum Mauris oboediunt, Carchedonii autem antiquam ... libertatem, et Tzani nunc primum sub Romanorum facti republica inter subiectos ... tur, quod nondum hactenus nisi sub nostro imperio dedit Romanis deus, incurrunt ... nostris subiectis ... [illegible]

αὐτοὺς ἡγησάμεθα δεῖν καὶ τοῖς τε περιοῦσι δοῦναι τὴν ἐξ αὐτῶν ἀσφάλειαν καὶ τοῖς τετελευτηκόσι τὴν
2 ἐντεῦθεν ἀποτῖσαι τιμήν. Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο σκεπτέον, ὅτι δὴ τῶν διατιθεμένων τοῖς μὲν ἀνάγκην ἐπιτίθησιν ὁ νόμος ἀπονέμειν τινὰ μοῖραν προσώποις τισίν, ὡς δὴ τοῦτο κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν ὀφειλομένοις, ὁποῖον δή τι παισὶ καὶ ἐγγόνοις, καὶ πατράσι καὶ μητράσιν, ἔσθ' ὅτε καὶ ἀδελφοῖς, καὶ εἴ τι τοιοῦτο πρόσωπον ἢ ἐν τοῖς ἐξ ἡμῶν ἢ ἐν τοῖς ἐξ ὧν ἐσμὲν ἠρίθμησαν οἱ νόμοι, τοῖς δὲ οὐδεμία καθέστηκεν ἀνάγκη μοῖραν διδόναι τινὶ τῆς ἑαυτῶν περιουσίας, ἀλλ' [illegible] ἡ φιλοτιμία, πρὸς οὓς ἂν ὁ διατιθέμενος βούλοιτο [illegible].

viventibus praebere ex eis cautelam [illegible]
2 bus hinc exhibere honorem. Primum [illegible] est cogitandum, quia testantibus aliis quidem [illegible] sitatem imponit lex distribuere quandam [illegible] sonis quibusdam, tanquam hoc secundum [illegible] ram eis debeatur, quale est filiis et nepotibus [illegible] patribus atque matribus, interdum vero etiam [illegible] bus, et si quam huiusmodi personam aut in [illegible] ex nobis sunt, aut ex quibus sumus, commemorant leges, aliis autem nulla consistit necessitas [illegible] dare quamlibet propriae substantiae, sed [illegible] tis largitur [illegible] rendu.

CAPUT I.

(A) Τέσσαρα [illegible] τοὺς παρά τινων γεγραμμένους κληρονόμους ἢ καὶ [illegible]

His igitur a nobis [illegible] qui ab aliquibus scripti sunt heredes, aut [illegible] fideicommissa, per universitatem [illegible]

[illegible]

cuiuspiam [illegible] personarum vel rerum receperit [illegible], qui [illegible] agunt in eis, quae recte [illegible] testatoris. Si vero nullus horum, de quibus testamento memoria facta est, voluerit adire, sive est coheres aut legatarius aut fideicommissarius aut servus libertate honoratus, tunc ad alios, quos lex ab intestato vocat post eum quidem, qui scriptus est, et legitime per hanc legem parte exclusus, [illegible] res, et ipsos similiter praebentes cautionem, [illegible] compleant, quae testamento continentur. [illegible] tum vero nihil neque confusum nec in his fieri volumus, sed primum secundum ordinem vocatum post eum, qui iam exclusus est a lege nostra, ita [illegible] prior, deinde qui post illum est, ⟨et⟩ ita de cetero, donec ultimus relictus locum faciat etiam aliis extrinsecus venientibus, et adire et quae relicta sunt implere; post quos etiam fiscum, si voluerit, ponimus. Etenim in legatariis et fideicommissariis hunc quoque volumus ordinem, ut detur licentia aditionis priori per universitatem fideicommissario, aut multis universitatibus maiorem partem habenti, quoniam et in similitudinem heredis consistit, et maxime apud nos, qui Trebelliano solo dignati dedimus in talibus fideicommissis locum, Pegasiani circuitiones odio habentes et expellentes. Si vero aut non fuerit quispiam per universitatem honoratus aut [illegible] agere quod iussum est, ad eos, qui [illegible] propriis legatis aut fideicommissis honorati sunt, [illegible] venire [illegible]. Sic quoque servis dari tempus, qui libertate honorati sunt, ut adire, et [illegible] et [illegible] perciperе, et complere quae [illegible] praedicto [illegible]. Si vero [illegible] legatariorum vel fideicommissariorum per [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] aequalem habentium [illegible] praeponi quidem etiam sic per universitatem fideicommissarios propter dictam [illegible], [illegible] qui [illegible] voluerit implere quod [illegible] [illegible] legatariis vel fideicommissariis [illegible] nihil alterutros in hoc, quod [illegible] intendant, etiam omnes, si voluerint, [illegible]

[illegible]

[illegible]

... in quinquaginta ... [illegible] ... hoc habere in ... 2. Et haec quidem ... quaedam subiecta ... [illegible] ... Si vero nulla ... [illegible] ... sed spontanea ... tore fiat, deinde scriptus ... capitur intra ... illum quidem privari omnibus ... usque per Falcidiae occasionem ... causam percipere valentem ... obtinens: et si quidem ... alioquin ad fideicommissarium ... et omnes ab intestato secundum ... dinem ordinem ... quatenus oportet ... 3. ... dum legem, sicut prius ... vero institutio ... est, quia prius ad substitutum ... ros secundum legem, competentia ... et ab illo ... et ... fiscum secundum a nobis ... quae ... [illegible]

[illegible]

defuncti, partem a non complente moriente voluntatem prius deducimus ad substitutos, deinde ad coheredes, et post illos ad legatarios et fideicommissarios, nec non et servos, et ita ad eos, qui ab intestato vocantur, et ad extraneos atque fiscum venimus, non absurde hoc factum est nec inaniter, nec quasi aliquem lateat quod docet, sed ex providentia et secundum legem, ut finis primum omnibus secundum testamentum personis, deinde abrenuntiantibus, ita ad eam quae est ab intestato vocationem et alios veniremus. In omnibus autem, in quibus scriptis non complentibus vocantur aut ex testamento personae aut ab intestato et ceteres, damus omnibus talibus personis fieri heredes et adeundis aut pro herede gestionis habere ius (haec enim legis verba sunt), et tanquam heredes omnia gerere, et consequentes et convenientes hoc quod etiam antiquissimae leges ex propria auctoritate praestabant, et heredes faciebant eos, qui neque scripti heredes neque ab intestato ad hereditatem vocabantur. His omnibus obtinentibus, licet non ab herede, sed a legatario aut fideicommissario aut mortis causa percipiente dari aliquid aut fieri testator voluerit, eodem ordine in successione dictarum rerum servando, et inchoante quidem ab substitutis legatarii, terminante vero in fisco. Et nullus hanc legem durum habeat tanquam [illegible] privatus, sed considerans, quia omnibus hominibus [illegible] est vitae mors, non solum ab illo ipso se percipere contemplatur, sed cogitet, quia et ipse [illegible] imperabit, et si non habeat legis auxilium, nihil horum, quae pro suis voluit disponere, ad perfectum perducet. Nos enim hic qui sub nobis neque qui nunc volunt sunt [illegible], sed omni et post haec currenti tempori legem ponimus.

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

vilibus, quos tunc agebatur, et in nullo conscripta fiat ab herede malignitatis, sicque in his quae relicta sunt a testatoribus, invenire veritatem. Nisi forte praesentes legatarii omnes aut quidam contestatione sibi missa noluerint venire nec adesse inventario: tunc enim licentia erit heredi etiam non advenientibus legatariis contentum esse tantum praesentia et facere descriptionem, reposito etiam sic legatariis et iureiurando heredis et servorum examinatione, et his omnibus observatis habere ex Falcidia praesidium. Sic enim non videbimur neque legem ita hactenus approbatam minuere neque iniustitiam facere morienti. Si enim omnino quidem sibi vult aliquos fieri heredes et habere quandam consolationem ex sua successione, et arbitratur sufficientem se habere substantiam, non tamen hoc causae veritas ostendit, certum est, quia non hoc contrarietas erit sententiae morientis, sed ignorantiae proprium illius. 2. Si vero non fecerit inventarium secundum hanc figuram, sicut praediximus, non retinebit Falcidiam, sed complebit legatariis et fideicommissariis, licet purae substantiae morientis transcendat mensuram legatorum datio. Et hoc dicimus non solum ad praesentem legem, quam ponimus, ut nihil de quo pro damnificentur heredes creditoribus. [illegible] legem, ex quibus [illegible] potest damnificari, sed ex diverso etiam quae sunt ex Falcidia lege lucrari. Haec autem dicimus, ubi expresse testator de qua substantia haec egit aut forte cum deberet etiam ampliorem quantitatem heredi relinquere, pro minore disposuit; etenim etiam hic contraria sententiae est et non pura et integra designatio. Si vero expressim designaverit non velle heredem retinere Falcidiam, necessarium est testatoris valere sententiam, [illegible]

[illegible]

[illegible] Siquo enim per culpam heredis transierit, tunc illa quidem cadet relictis, alii vero ad haec veniant, quos prius vocavimus. Pupillis autem et minoribus aetate nihil nostra praeiudicet lex. Est enim eis, si quid etiam secundum dictas a nobis causas laedantur, duplex quoddam subsidium, et per restitutionem et per viam contra neglegentes curatores. Non autem excipimus a lege neque patronatus successiones; et ibi enim legitima eis servata parte quam nos definivimus, quicquid ultra hanc [illegible] fuerit et aliquid a libertis [illegible] fuerint illi complere, deinde non voluerint, hanc [illegible] constitutionem diximus, ita ut legalis quidem pars maneat apud eos patronos, reliqua vero veniat secundum viam a nobis hanc apertam in aliis, maxime quoniam in ipsa de iure patronatus posita a nobis constitutione ad similitudinem [illegible] ingenuorum etiam libertates ordinavimus. Quia vero duplex ⟨est⟩ testamentorum modus, aut in scriptura habens dispositionem aut in non scriptam voluntatem, haec omnia obtinere similiter et secundum eandem observationem et in non scriptis testamentis et in omni ultima voluntate [illegible] et in omni persona, sive privata sive militari sive sacerdotali sive imperiali sive [illegible]. Continentur namque in omnibus [illegible] hanc legem ponimus.

⟨Epilogus.⟩ Haec nos, ut [illegible] hominibus, scripsimus, [illegible] quia lex eis [illegible] Propterea [illegible] in omnibus gentibus, quas dudum fecerunt et nunc a deo per nos [illegible].

[illegible]

[illegible]

Metropolitani vero iudices [illegible]

... permittit.

[illegible]

B

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΠΙΛΕΓΕΣΘΑΙ ΤΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΟΥΣΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΛΛΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

[illegible]

II

DE NON ELIGENDO NUBENTES MULIERES NATIONE, ET LUCRO NUPTIALIS DONATIONIS SUCCESSIONIBUS SUIS

Imp. Iustinianus Aug. [illegible]

(Praefatio). [illegible]

[illegible]

[illegible] proprietas autem fieret apud filium. Omnem vero proprietatem filis percipere minabatur, non secundum quantum heres erat fratris, sed secundum quantum pater dederat matri, dicens nullam fiduciam habere matrem ad secunda vota migrantem [illegible] tatem habere donationis quacumque ratione. [illegible] [illegible] hereditatem fratris valde fortius ex prioribus sanctionibus insistente et dicente, quia [illegible] si quidem ad secundas nuptias non venisset, [illegible] vindicaret hereditatem filii, [illegible] alterum dominio privari his, quae [illegible] stantia filius acquisivit, quia si post secundas nuptias filius mortuus esset, undecumque acquisita [illegible] substantia, ipsa esset domina; hoc constitutionibus [illegible]

[illegible] non secun- [illegible] vel secundum [illegible] nullam fiduciam [illegible]

[illegible] per universitatem [illegible] similitudinem [illegible] Trebelliano [illegible]

dum; deinde ad maritum veniat secundum pollicente, quia supervenientibus secundis nuptiis alienatio vacuatur, et nec hoc omnibus modis, sed in suspenso et alienatio et evacuatio manet. Nam si manserint superstites filii, evacuabitur omnino quod factum est, lege proprietatem antenuptialis donationis ad filios ducente et non respiciente mulierem, si quid egerit in laesionem filiorum; si vero praemoriantur omnes matri filii, erit contractus firmus non in totum, sed secundum pactum non existentium filiorum, quod nos introduximus primi et sancivimus nuper de hoc scribentes legem. Et secundum quandam quidem partem erit contractus firmus, secundum quandam vero infirmus apparebit; hoc est secundum hoc quidem, quod manet apud matrem occasione pacti filiorum non existentium, valebit, secundum hoc vero, quod transmittitur ad filii successores, infirmus erit; ut, si mater sola filiis succedens inveniatur, omnis rursus firmus erit.

1. Quia vero contra binubos poenae communes et viri sunt et mulieris, et ille quidem in dote ad secundas veniens nuptias periculum sustinebit, haec autem in antenuptiali seu propter nuptias donatione, et haec lex in utraque posita sit persona, haec etiam de electione et alienatione et de lucro sancimus.

CAPUT III.

Cum igitur reliquum sit cogitare de hereditatibus filiorum, pro qua etiam praecessit dubitatio, oportere credidimus generali lege et praecedentem quaestionem determinare et in futuro nascendis similiter dare decisionem. Et sancimus, alias quae post antenuptialem donationem ad filios veniunt, si quidem filius masculus aut femina forte testetur, secundum legem venire ad scriptos heredes, hic matre non prohibita cerni a filio herede, licet etiam contra testamentum et datis allegationibus, si forte filius eam praetermiserit aut inofficiose exheredaverit, [illegible]. Si vero intestato decesserit, filius [illegible]

[illegible]

[illegible] 6, 1; *Epanagoge* 19, 14.

[illegible]

eos adhuc amplius diliget et non quasi quosdam [illegible] respiciet, poenis subdita sic amaris. Sicut enim patres, si ad secundas veniant nuptias, non fraudamus filiorum successione, nec qualibet est lex aliquid tale dicens, sic neque matres privabimus filiorum successione, si matres ad virum venient secundum, licet ante secundas nuptias aut post secundas filii moriantur. Alioquin ex abundantia legis, licet praemoriantur filii omnes, non relinquentes filios aut nepotes, nihilominus supplicium manet, et non succedit eis mater, nec si sine filiis moriantur, sed expellitur ab eorum inhumane successione, frustra quidem pariens, frustra simul et nutriens, propter legales nuptias subiecta poenis; sed succedunt quidem filiis aliqui ex longa cognatione, mater autem inrationabiliter expellitur. Quapropter et ipsa succedat filiis, et sit haec lex clemens et mitis et matrem filiis concilians. Colligentes igitur huius legis [illegible] [illegible], quoniam matrem secundum quod dudum diximus adsimilavimus patri, in antenuptiali donatione et ipsa sustinere poenas, sicut sustinet et pater in dote, in hereditate autem filiorum sine tergiversatione veniant et pater et mater secundum subiectas utrique casui quaestiones. Proinde quod patres habent, sive ad secundas venientes nuptias sive non, hoc etiam matres habeant, vocandae [illegible] ad filii hereditatem, sive iam ad secundas venit nuptias sive postea veniat.

4. Antenuptiali vero donatione ad secundum veniente consortium neque secundum quantum bonum existat filii [illegible], sed hoc filiorum sit solum lucrum [illegible] datum, et non videatur esse pars hereditatis filii, sed adhuc antenuptialis donationis non abiciens naturam. Quae competit tenere etiam circa eas, quae nunc iam sunt viduae mulieres et propria succedunt filiis, [illegible] ad secundas [illegible] nuptias, [illegible] [illegible]. Haec igitur [illegible] [illegible] sancimus.

[illegible]

per universitatem
singulos
similitudinem
Trebellianae

[illegible]

beat rebus, immobilia quidem modis omnibus manere apud maritum, ut alimentum habeat inde, porro de mobilibus haec valere, quae sancivimus prius, si essent in rebus mobilibus omnia antenuptialis donationis consistentia.

CAPUT V.

Illud quoque dudum acerbe quidem sancitum, nunc autem in iudicio examinatum bene [illegible] oportere clara lege complecti et [illegible] usui et deducere ad iudices, pro communi [illegible] adiutorio. Si enim [illegible] aliqui [illegible] cum dotis et antenuptialis donationis documentis, deinde vir quidem antenuptialem praebeat donationem, mulier autem scribat dotem, aut ipsa [illegible] eam aut [illegible] patre aut quolibet [illegible], postea appareat matrimonii tempore dos non data marito, sed sustineat [illegible] matrimonii, et matrimonium morte viri solvatur, non est iusta omnino mulier dotem non dans marito antenuptialem accipere donationem. Si autem eam non totam dederit, et ipsa pro tanto exigat donationem, in quantum dederit dotem. Aequalitatis enim et iustitiae [illegible] amatores, quam in omnibus aliis et in consortiis volumus [illegible]. Quapropter quae nil omnino dat, nil omnino percipiat; quae vero minus quam professa est dedit, tantum percipiat solum, quantum obtulerit, [illegible] etiam hoc optimum in praesenti lege [illegible] [illegible] [illegible], quae semper in dubitatione [illegible], [illegible] autem modo ad legislationem deducta.

Haec autem valere volumus [illegible] et in [illegible] et principatum et in [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] provenientibus.

(Epilogus.) Quae igitur placuerunt nobis, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per programmata [illegible] [illegible].

[illegible] 2 exstat in B 29, 12, 4, et inde in [illegible] (179) [illegible]

[illegible] ante nuptias in mobilibus consistant. [illegible]

[illegible] Dat. xvii k. April. Constantinopoli Belisario v. c. cons. (ind. xiii) [illegible] 535.

[illegible] Dat. xii k. April. [illegible]

III.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΩΡΙΣΜΕΝΟΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΑΓΙΩΤΑΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΝΕΥΔΑΙΜΟΝΟΣ ΠΟΛΕΩΣ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

(Προοίμιον.) Ἤδη μὲν [illegible]

UT DETERMINATU[illegible] RUS CLERICORU[illegible] MAE MAIORIS ECC[illegible] TERARUM SANCT[illegible] SIARUM CONSTA[illegible]

Imp. Iustinianus Aug. [illegible] archiepiscopo [illegible]

(Praefatio.) Dudum [illegible] nobis lege [illegible] sanctissimas [illegible]

[illegible]

huiusmodi occasionem huius regiae civitatis sanctissimam maiorem ecclesiam, nostri imperii matrem, debitis inquietari maioribus, et non aliter valentem facere singulas erogationes reverentissimis clericis, antequam aurum non parvum mutuum sumeret, facientem tam hypothecas quam pignorum dationes in optimis suis praediis et suburbanis. Propter haec igitur perspeximus nosmetipsos deponere ad huius causae inquisitionem et agnoscere, quemadmodum prius se habuit quidque longitudo temporis adinvenit. Investigantes igitur illud undique invenimus, quoniam singuli horum qui sanctissimas ecclesias aedificaverunt in hac felicissima civitate, non pro aedificatione solummodo cogitaverunt, sed etiam ut expensas sufficientes darent a se factis venerabilibus (domibus) et terminaverunt, quantos quidem competens esset presbyteros per unamquamque ecclesiam, quantos autem diaconos masculos atque feminas, et quantos subdiaconos, et rursus cantores atque lectores et ostiarios constitui: et super haec etiam oratorii expensas definierunt, et reditus proprios dederunt sufficientes his quae a se constituta sunt, si quis autem adiecerit multitudinem, nequaquam penitus extendi sufficientes. Et permanserunt usque ad multum tempus talia conservata, et donec hoc fuit, duraverunt sanctissimarum ecclesiarum domibus quae sufficerent. Cum vero deo amabiles episcopi propter aliquorum semper respicientes [illegible] producti sunt ad ordinationum multitudinem, aucta quidem est expensarum quantitas ad impossibilitatem multam, contractae autem undique et usurae et servitutes, et neque [illegible] propter incommoditatem iam [illegible], et alienationes cum necessitate et contra leges, ad causas indecentes et neque propria dignitate [illegible], ut ex hac [illegible] neque praedia neque suburbana sufficerent hypothecis et pignoribus, pro quo creditores propter hoc invenirentur, sed ad [illegible] descenderent novissimum et nec ipsis ministris [illegible] sufficerent, sed ad [illegible] [illegible] descenderent, [illegible] creditoribus cederent. Quod etiam [illegible] non fiat [illegible]. Nam si non aliquis ferret libenter eam, qui [illegible]

[illegible]

[illegible]

substantiam [illegible] nobis est [illegible] sed ex his, quae sunt, [illegible] propter competentem etiam [illegible] mendicitatem, excludimus, [illegible] tendentes.

CAPUT I.

[illegible]

Sancimus igitur [illegible] duntaxat venerabilis domus [illegible] mulieres diaconissas [illegible] sexaginta (non enim [illegible]), reliquos vero [illegible] donec ad antiquum numerum [illegible] sanctissimae ecclesiae [illegible] rum clericorum quantitas [illegible] prius etiam reverendissimae [illegible] maioris ecclesiae [illegible] numerum, [illegible] una existente sanctissima [illegible] venerabili domus [illegible] genitricis Mariae, [illegible]

[illegible]

magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi, laboribus autem et lucubrationibus nostris, oportet plurimum a principio ad pium officii ministerium definiri. 1. Quapropter sancimus non ultra sexaginta quidem presbyteros in sanctissima maiore ecclesia esse, diaconos autem masculos centum, et quadraginta feminas, subdiaconos vero nonaginta, lectores autem centum et decem, cantores viginti quinque, ita ut sit omnis numerus reverentissimorum clericorum sanctissimae maioris ecclesiae in quadringentis viginti quinque, et insuper centum existentibus his qui vocantur ostiarii. In sanctissima si quidem maiore ecclesia huius felicis nostrae civitatis ⟨et per⟩ tres venerabiles domos unitas et tanta clericorum sit multitudo, nullo quidem horum, qui nunc sunt, excludendo, licet multo plurimi numero sit ab his, qui a nobis nunc determinati sunt, nullo autem de cetero adiciendo in unoquoque ordine in his qui nunc sunt, donec ad hunc numerum tempore redigatur.

CAPUT II.

Illud quoque adiciendum est, ut quod hactenus non decenter fiebat, nequaquam in republica geratur, id est multos reverentissimorum clericorum designari quidem in his, in quibus ordinati sunt, sanctissimis ecclesiis aut hic aut in provinciis degentes, ad sanctissimam vero maiorem ecclesiam et venerabilem domum eius per patrocinium quodlibet accedere. Quod de cetero penitus fieri prohibemus. Nam si super venerabilibus monasteriis prohibemus ex uno monasterio ad aliud transmigrare, multo magis neque reverentissimis clericis hoc permittimus, lucri et negotiationis iudicium habere huiusmodi quandam desiderium indicantes. Si vero et aliquando talem quandam migrationem tua beatitudo aut per tempora archiepiscopus fieri perspexerit, non aliter hoc agi, nisi quam ad praedictum a nobis numerum causa qualicumque, ut migratio in officium deficientis fiat et non supra numerum aliquem omnino accedat; [illegible]

[illegible] γὰρ ἐπιτάσσειν ὅ τι ἐπιτασσόμενον [illegible] ἂν ἔσται ἀνεπίσχετον, εἴ τι τοιοῦτο πράξειαν. Ἀλλ' οὐδὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἄλλαις, ὅσαι μὴ τὴν τροφὴν καὶ χορηγίαν ἔχουσιν ἐκ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, [illegible]

[illegible] sine ulla machinatione [illegible] damnosa [illegible] ecclesiae [illegible] rum expensas [illegible] dum pene quidem [illegible] sos sub schemate, de [illegible] antequam ad eam qui [illegible] que ecclesiae, quod [illegible] lectoribus cerulis [illegible] masculorum atque [illegible] atque lectorum nec [illegible] numerum redigatur, et [illegible] dietur. Nos quoque [illegible] et ordinandos [illegible] indicum tale aliquid [illegible] et licentia, sit hostiarius [illegible] huius regiae civitatis [illegible] funcia de palatio veniat [illegible] cui praecipitur, qui [illegible] tale aliquid egerint. Sed [illegible] quaecumque emolumentum [illegible] sanctissima maiore ecclesia [illegible] tudinem inire ordinandorum [illegible] de cetero constitutum [illegible] numerum, ut forum [illegible] in multitudinem [illegible] sibi a nobis agentibus [illegible] ad mensuram [illegible] [illegible]

[illegible]

substantia hoc agendum oeconomorum aut etiam [illegible] archiepiscopi haec sarciri sanctissimae ecclesiae. Quapropter ne rursus fiat talis aliqua rei confusio atque tumultus, causa ad mensuram a principio constitutam redacta, tunc ordinare liceat in tantum, ut non transcendatur definita mensura neque numerus transiliatur aut fiat quaedam circa hanc calliditas. Non enim illud patiemur omnino fieri, ut dicatur quia licentia erit ordinare quidem, non tamen emolumenta praebere; hoc enim est rursus confusionem efficere [illegible] secunda [illegible] expensis. Et hoc igitur [illegible] penitus [illegible] quae vocatur ecclesiastica prohibenda, [illegible] utilitatem hanc [illegible] ut sanctissima [illegible] ecclesia neque [illegible] neque [illegible] deficiat, sed semper abundet.

CAPUT III.

Sicut enim de his expensis determinavimus, ita congruet per tempus sanctissimum patriarcham et reverentissimos oeconomos considerare, ut aliae expensae, quae fiunt ex ecclesiasticis [illegible], circa pios erogentur actus et deo placentes, et illis haec ministrentur, qui pro veritate egent et non habent aliunde alimentorum occasionem (haec enim dominum placant deum), et non patrociniis et studiis hominum ecclesiasticas expensas in hominibus locupletibus distribuantur et [illegible] inopes necessaria non [illegible]. Sciant autem deo amabiles oeconomi et qui nunc et pro tempore futuri sunt, quia, si quid praeter haec egerint, et divinis suppliciis subiacebunt, et ex sua substantia indemnitatem sanctissimae procurabunt ecclesiae.

(Epilogus.) [illegible] igitur tua, quae [illegible] et [illegible] sacrosancta [illegible]

[illegible]

[illegible] Dat. xvi. k. April. [illegible] Belisario v. c. cons.

[illegible] ex [illegible] utique [illegible] continua sanctimus, [illegible] cura est horum, quae [illegible] quam ipsius salutem.

Dat. k. (April.) CP. [illegible]

[ca. 535]

IV.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΑΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΧΩΡΕΙΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ ΧΡΕΩΣΤΩΝ, ΚΑΙ ΕΝ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΑΞΕΙ, ΑΠΟΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΕΥΡΕΘΕΝΤΩΝ, ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΑΝΔΑΤΩΡΩΝ Η ΤΩΝ ΑΝΤΙΦΩΝΗΤΩΝ Η ΕΓΓΥΗΤΩΝ.

[illegible] DE FIDEIU[illegible] MANDATORIBU[illegible] BUS [illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

Imp. Iustinian[illegible]

(Προοίμιον.) Νόμον παλαιὸν τεθειμένον μὲν ἤδη, [illegible]

(Praefatio.) Legem [illegible] olim, non vero, [illegible] batam, per causas [illegible] necessarias apparentem [illegible] publicam reducere [illegible] simpliciter eam, sicut [illegible] quaedam et pars [illegible] competenti et deo plac[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

Si quis igitur [illegible] [illegible]

in totum, secundum quod ab eo non potuerit accipere, secundum hoc ad fideiussorem aut sponsorem aut mandatorem veniat et ab illo, quod reliquum est, exigat. Et si quidem praesentes ei consistant

[illegible] quod debitor dare possit. Rerum vero datio sit huiusmodi: quaecumque quidem meliora sunt, dentur creditori, quae vero deteriora, apud debitorem post debiti solutionem manere sinantur. Etenim [illegible]

[illegible] praebentem huiusmodi cautionem arbitrio iudicantis, [illegible] quomodo est dare possibile. Undique enim [illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ

[illegible]

[illegible] DE MONA[illegible]

[illegible]

(Praefatio) [illegible]

[illegible]

... monasterium valuerit, non prius licentiam esse hoc agendi, quam deo amabilem locorum episcopum advocet, et ille manus extendat ad caelum et per orationem locum consecret deo, figens in eo nostrae salutis signum (dicimus autem adorandam et honorandam vere crucem), sicque inchoet aedificium, bonum aliquod quoddam hoc et decens fundamentum ponens. Hoc itaque principium piae venerabilium monasteriorum fabricae fiat.

CAPUT II.

Illud autem nobis etiam de singulis monachis quaerendum est, quo conveniat fieri modo, et utrum [illegible] forte servos, eo quod omnes [illegible] divina suscipit gratia, [illegible] quantum ad [illegible] cultum, non est masculus neque femina, neque liber neque servus: omnes enim in Christo unum merentur percipere. Sancimus igitur [illegible] sequentes regulas, eos qui singularem conversationem profitentur, non prompte mox a reverentissimis praesulibus venerabilium monasteriorum habitum percipere monachicum, sed per triennium totum (sive liberi forte sive servi sint) tolerare, nondum monachicum habitum promerentes, sed tonsura et veste eorum qui laici vocantur [illegible]

[illegible]

[illegible]

monasterium, [illegible] libertatis. Talem [illegible] completo tempore, [illegible] dignus [illegible] honestate, maneat in monasterio. [illegible] sive servus sive liber sit, [illegible] in conversatione volumus. [illegible] vitam in priori ab eo [illegible] (humana enim natura quodammodo labitur ad delicta), attamen sufficit ad [illegible] peccatorum [illegible] quae [illegible] sunt, [illegible] apud quoscumque inveniantur, [illegible] prisco domino.

[illegible] vero servitii necessitatem effugiens tempore [illegible] monasterium quidem relinquere, aliam autem vitae sectari [illegible] licentiam [illegible] domino et trahere eum et [illegible] servitutem inter servos [illegible]. Non enim [illegible] servitium [illegible] quantum [illegible]. Et haec quidem de [illegible] horum, qui [illegible] monachos [illegible] sancimus.

CAPUT III.

Cogitandum vero, [illegible] monachicae philosophiae [illegible]. Volumus [illegible]

[illegible]

[illegible] quaecumque inveniuntur [illegible] urisco domino.

CAPUT IV.

[illegible] sancimus.

CAPUT V.

[illegible]

Illud quoque [illegible]

ut dos mulieri servetur et ex morte pactum, quod in alia nostra sanximus constitutione; omnibus, quae super monachis de his dicta sunt, et in mulieribus in monasterio ingredientibus valituris.

CAPUT VI.

Si vero relinquens monasterium ad quandam veniat militiam aut aliam vitae figuram, substantia eius etiam sic in monasterium secundum quod prius a nobis dictum est remanente, ipse inter officiales clarissimi provinciae iudicis statuetur, et hunc habebit mutationis fructum, et qui sacrum ministerium despexit, tribunalis terreni observet servitium.

CAPUT VII.

Si vero relinquens monasterium, in quo conversationem habuit, ad aliud transeat monasterium, etiam sic quidem eius substantia maneat et vindicetur a priori monasterio, ubi abrenuntians hanc reliquit. Competens autem est reverentissimos abbates non suscipere eum, qui hoc egit. Errantis namque talis est vita monachica, nullatenus tolerantiae proxima, neque constantiae et persistentiae animae, sed indicium habens circumlatae et aliunde alia requirentis. Quapropter etiam hoc prohibeant deo amabiles episcopi et archimandritae nuncupati, monachicam honestatem secundum sacras regulas conservantes.

CAPUT VIII.

Si quis autem monachicam profitentium conversationem meruerit clerici ordinationem, maneat etiam sic puram servans conversationem. Quodsi dignitate clerici abutatur deductus et ad nuptias venire praesumat, quippe tali gradu constitutum inter clericos, qui ei uxorem ducere permittit (dicimus autem cantorum aut lectorum: aliis enim omnibus nuptias secundum sacras regulas penitus interdicimus, aut concubinas habere aut luxuriis tradere vitam), excludatur modis omnibus a clero, tamquam priorem conversationem

καὶ ἰδιώτης ἔσται τὸ λοιπόν, πρὸς στρατείαν μὲν ἢ ἑτέραν ἐπιτήδευσιν ἐλθεῖν οὐ θαρρῶν, εἰ μὴ βούλοιτο τοῖς ἔμπροσθεν ἠπειλημένοις παρ' ἡμῶν ὑποπεσεῖν ἐπιτιμίοις, αὐτὸς δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ διάγων, καὶ γινώσκων ὁποίαν ὑπὲρ τούτου δώσει τῷ μεγάλῳ θεῷ τὴν ἀπολογίαν.

et solitariam confundens [illegible] ceteros, ad militiam quidem [illegible] non praesumens, nisi [illegible] nobis subiacere poenis, ipse [illegible] degens et agnoscens, qualem [illegible] magno deo satisfactionem.

CAPUT IX.

(Θ) Τὴν δὲ τῶν ἡγουμένων χειροτονίαν, εἴ ποτε συμβαίη δεηθῆναι τὸ μοναστήριον ἡγουμένου, μὴ κατὰ τὴν τάξιν τῶν [illegible] γίνεσθαι μοναχῶν, μηδὲ πάντως τὸν μετὰ τὸν πρῶτον εὐθὺς ἡγούμενον γίνεσθαι, μηδὲ τὸν μετ' ἐκεῖνον δεύτερον [illegible] (τοῦτο ὅπερ καὶ νόμος ἡμῶν [illegible] λέγει), ἀλλὰ τὸν θεοφιλέστατον τῶν τόπων ἐπίσκοπον χωρεῖν μὲν ἐφεξῆς διὰ πάντων (οὐδὲ γὰρ ἀτιμαστέον πάντως τὸν χρόνον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ τάξιν), καὶ τὸν ἀναφαινόμενον πρῶτον ἄριστον ἐν τοῖς μοναχοῖς καθεστάναι καὶ ἄξιον τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν, τοῦτον αἱρεῖσθαι [illegible]

Ordinationem vero abbatum [illegible] egere monasterium abbate, non [illegible] dissimorum fieri monachorum [illegible] post primum est, mox [illegible] illum secundus est, neque [illegible] quod etiam lex nostra illa [illegible] locorum episcopum percurrere [illegible] per omnes (non enim exhonor[illegible] tempus et ex eo ordo), et eum, qui [illegible] optimus inter monachos constitu[illegible] sulatu eorum, hunc eligere: eo [illegible] talis est et neque omnes per ordinem [illegible] neque rursus omnes inter novissimos [illegible]. Sed procedat quidem secundum gradum [illegible] inspectio; qui vero prior [illegible] mus apparuerit, is abbas [illegible] virtutem suffragantem habens [illegible] qui discerunt quod [illegible] dum ad regendum [illegible] labore, et paulatim per [illegible] melius accedere.

1 [illegible]

Quaecumque tamen a nobis [illegible] prius et quae nunc prolatae [illegible] constitutionibus sunt sancita de [illegible] nachis aut monasteriis, haec [illegible] in [illegible]

(Epilogus.) [illegible]

[illegible]

positis manifesta faciant, et illi subiectis sibi deo amabilibus episcopis declarent, et illi monasteriis sub sua ordinatione constitutis cognita faciant; quatenus per omnia domini cultura maneat undique incorrupta. Imminebunt enim maximae poenae his transgredientibus: dicimus autem de caelo, quia impossibile est rectorum dogmatum contemptoribus imminere. Et nostrae siquidem reipublicae iudices, si haec eis nuntientur, omnibus studeant modis ea quae sacris regulis continentur, quae nostra sequitur lex, ad effectum perduci procurare. Nam nec illos decebit poena haec neglegentes. Quapropter beatitudo tuam haec tuis sanctionibus decet omnibus sub te positis sanctissimis metropolitis haec facere manifesta.

[a. 535] Dat. XIII. k. April. CP. Belisario v. c. cons.

VI. Coll. I tit. 6

QUOMODO OPORTEAT EPISCOPOS ET RELIQUOS CLERICOS AD ORDINATIONEM DEDUCI, ET DE EXPENSIS ECCLESIARUM.

Imp. Iustinianus A. Epiphanio archiepiscopo Constantinopolitano.

⟨Praefatio.⟩ Maxima quidem in hominibus sunt dona dei a superna collata clementia sacerdotium et imperium, illud quidem divinis ministrans, hoc autem humanis praesidens ac diligentiam exhibens;

... et A ... partem effecit (tituli primi) ... om. in L ... Athanas. I, 1 (inde Coll. const. eccl. 3, 1, 1) ... Iul. const. VI. ... Coll. LXXXVII capit. 1 (inde Nomoc. L tit. 1).

... episcopos ipsis subditos certiores faciant ...

λοῖς δὲ ἂν ἅπαντα πράττοιτο καὶ προσηκόντως, [illegible] ἡ τῶν πραγμάτων [illegible] κρείττονα καὶ φίλα Θεῷ. τοῦτο δὲ ἔσεσθαι πιστεύομεν, εἴπερ ἡ τῶν ἱερῶν κανόνων παρατήρησις φυλάττοιτο, ἣν οἵ τε δικαίως ὑμνούμενοι καὶ προφηγηταὶ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ Θεοῦ λόγου παραδεδώκασιν ἀπόστολοι [illegible]

[illegible] esse credimus, si sacrorum [illegible] custodiatur, quam iuste laudati [illegible] tores et ministri dei verbi tra[illegible] sancti patres et custodierunt [illegible]

[illegible] πρότερον αὐτοῦ τὸν βίον κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, εἰ σεμνός τε καὶ ἄμεμπτος καὶ πανταχόθεν ἀνεπίληπτος εἴη καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς μεμαρτυρημένος τε καὶ

[illegible]

[illegible]

virginitate autem ad eum venientem, et non viduam 4. neque seiunctam viro neque concubinam, neque filios aut nepotes habens neque cognitos legi neque illi odibiles; alioquin qui praeter haec aliquid agit, et ipse cadet sacerdotio, et qui eum ordinat, foris 5. episcopatum sectabitur, hanc legem offendens. Sed neque pecuniis [oportere] emere sacerdotium ei permittimus, solum vero respicere eum domini dei culturam volumus, et non pluribus humanis cogitationibus 6. protrahi. Sed neque ineruditus existens sacro- 7. rum dogmatum ad episcopatum accedat, prius autem aut monachicam vitam professus aut in clero constitutus non minus mensibus sex, uxori tamen non cohaerens, aut filios aut nepotes habens. Haec enim omnino super deo amabilibus episcopis quaesimus, sicut etiam prius duabus sacris nostris hoc constitutionibus sancitum est, per quas dudum cohaerentes uxoribus non perscrutamur, omne praeteritum relinquentes, de cetero autem nulli permittentes a positione legis uxorem habenti talem imponi ordinationem. Quam legem etiam nunc renovamus, ne forte, si praeter haec aliquid fiat, et ipse cadat sacerdotio et ordinantem similiter excludi procuret. Igitur ordinandus episcopus aut ex monachis aut ex clericis sit, etiam in huiusmodi vita testimonii boni et honestus et gloria fruens bona, et hoc funda- 8. mentum pontificatus deponens animae. Sed etiam sic eum constitutum et ad episcopatum praeparatum competens est venerabiles et undique probatas legere regulas ante ordinationem, quas recta et inviolata nostra suscepit fides, et catholica dei apostolicaque disposuit et tradidit ecclesia. Et dum ex frequenti earum lectione transierit, qui ad ordinationem deducitur, tunc is, qui ordinationem impositurus est, interroget eum, si sufficiens est custodire et agere, quae sacrae regulae sanxerunt. Et si quidem declaraverit et dixerit, praecepta sacrarum regula-

[illegible]

Nomoc. XIV tit. 1, 11 et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] nostra [illegible] imponi [illegible] quantum homini [illegible] his continentur [illegible] nisi haec observaverit [illegible] dato honore, et [illegible] relinquent, ex quo et [illegible] toribus et [illegible] sacras regulas pro [illegible] permanenti [illegible] lesionibus [illegible] patus ordinationem [illegible] neque per rerum [illegible] parum percipere et [illegible] datam. Nam si etiam alia [illegible] prius a nobis dicta sunt [illegible] videntur episcopatus [illegible] ipsum [illegible] et hoc [illegible] nanti, ut et ille episcopatum [illegible] utrique causa [illegible] quidem non adipiscatur [illegible] etiam quae habebat [illegible] ac rebus data occasione [illegible] assignandis [illegible] propterea sacerdotio [illegible] clero constituerant [illegible] poenam, ut ordine [illegible] cadat, et rebus [illegible] ordinationis [illegible] ad ipsum [illegible] et [illegible] in clero [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

aut rebus emerit praesulatum, quis, si prius diaconus aut presbyter sit, deinde per suffragium ad sacerdotium veniat, non solum cadet episcopatu, sed neque prior ei relinquetur ordo, presbyterii forsitan aut diaconatus. Amittit etenim etiam illud, utpote ⟨non⟩ decentia indigne concupiscens, et omni sacerdotali excluditur ordine. Oportet autem in ipso ordinationis tempore, qui imponit eam illi, coram omni fideli populo sanctissimae ecclesiae haec omnia praedicere, ut agnoscens eum omnia, quae prius dicta sunt a nobis, habere, ad sacram eum deducat ordinationem, ut et ille coram omnibus haec audiens non solum habeat dei timorem, sed etiam coram omnibus denuntiationem et professionem erubescat.

10 Si quis autem talis quidem esse putetur, et ad episcopatus ordinationem transeat, contradicat autem aliquis atque dicat conscium se esse alicuius illicitorum ei, non prius mereatur episcopatus ordinationem, quam examinatio querimoniarum fiat, et appareat undique innoxius. Quodsi etiam post huiusmodi contradictionem non passus is qui ordinationem facit legitimam examinationem imponi causae, currat ad ordinationem, sciat, quod ab eo fit, pro nihilo esse: sed et is, qui contra legem fit, cadet sacerdotio, et qui sine probatione imponit ordinationem, et ipse quidem similiter cadet sede sacerdotali, reus autem erit deo, qui praecipue omnium quaerit sacrorum sacerdotum puritatem. Si tamen is, qui ordinationi contradicit, aut examinatione facta probetur calumniator, aut in ipso principio neque in examinatione permanere confidat, [illegible] in perpetuum a sacra communione, [illegible] qui ordinationem [illegible] vult, ut non [illegible] impunitus [illegible]. Sicut enim bonam gloriam in eo, qui ordinandus est, quaerimus, ita etiam calumniam in eo, qui frustra accusaverit, punimus. Si vero nemo accusaverit omnino, aut toto denuntians examinationem non fecit, aut facta examinatione demonstrare, sicut praediximus, non valuerit accusationem veram, tunc oportet

[illegible] § 10 Nomoc. I. tit. 16 ex Athan. [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT II.

Et illud etiam sancimus [illegible] episcoporum foras a sua ecclesia [illegible] totum decesse, nisi hoc per [illegible] (tunc enim solum erit [illegible]) patriarchae, unicuique [illegible] deo amabilis episcopus qui [illegible] ecclesiis et non longe [illegible] peregrinis demorari velle [illegible] nisi neglegere neque annum [illegible] propter misericordiam [illegible] annum erraverit et [illegible] tum peregrinaverit, prohibeat [illegible] eum, sicut praediximus, [illegible] quidem sit metropolita, [illegible] dionem [illegible] quidem eum legitimis [illegible] [illegible]

occasiones, ante
sunt, religiosa
animos movere, et
impetrare autem,
ndo propter ac
necessitas, hanc
um ecclesiarum,
aliquos, clericos
s notam impono,
is, ut impetrent
deo amabilibus

abilium episco
ne feliciusque
is, episcopus ab
ne ad imperium,
accessibilis sint
qui praeficiat
eos patriarchas
dicentes: et sic
praesentari, ut
ropolitarum aut

[illegible]

CAPUT IV.

[illegible] κληρικοὺς [illegible] μετὰ πλείστης [illegible] γίνεσθαι [illegible] κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ [illegible] χειροτονεῖσθαι θεσπίζομεν, γραμμάτων [illegible] ὄντας· γράμματα γὰρ [illegible] βουλόμεθα ἐν οὐδεμιᾷ τάξει κληρικὸν εἶναι· δηλαδὴ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων τάς τε ἱερὰς εὐχὰς διδασκομένων τά τε τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἀναγινωσκόντων βιβλία τήν τε χειροτονίαν ἄμεμπτόν τε καὶ ἀνεύθυνον καὶ δίχα τινὸς ἀντιρρήσεως καὶ δόσεως χρημάτων ἢ πραγμάτων δεχομένων. Οὔτε δὲ αὐτοὺς [illegible]

[illegible] quam imperanti [illegible] tantibus episcopis et [illegible] dari [illegible] sos apocrisiarios [illegible] patriarcharum [illegible] responsum celeriter, [illegible] erint, haec accipiant, [illegible] velociter revertantur, [illegible]

Haec de deo amabilibus [illegible] viros regulas constituentes, [illegible] multa fieri inquisitione [illegible] et boni testimonii viros [illegible] omnimodo [illegible] enim ignorantem [illegible] nem clericorum, videlicet [illegible] rum, iam sacras orationes [illegible] siarum canonum legentium [illegible] querela et inculpabilem et [illegible] et datione pecuniarum aut rerum [illegible] que autem eos volumus [illegible] riales constitutos suscipere [illegible] cunctum leges, [illegible] quas et nunc confirmamus [illegible] sacra praecepta in [illegible] pere, propter has [illegible] ipsum agi et super [illegible] visum [illegible]

CAPUT V.

[illegible]

[illegible]

tate sit. Nihil enim sic in sacris ordinationibus quam cum castitate viventes, aut uxoribus non cohabitantes, aut unius uxoris virum qui vel fuerit vel sit, et ipsam castitatem eligentes, principii principium et fundamentum manifestum secundum divinas regulas et residuae virtutis constituunt. Si autem et aliquis presbyter aut diaconus aut subdiaconus postea ducat uxorem aut concubinam aut palam aut occulte, sacro statim cadat ordine, et deinceps idiota sit. Quodsi et lector secundam ducat uxorem propter quandam, et hoc forsan inrecusabili necessitate, nullatenus ad altiorem accedat, neque perfruatur gradu maiore in sacerdotio, maneat autem in eodem gradu perpetuo. Sed non ad tertias veniat nuptias; satis est enim, si ad secundas. Si vero tale aliquid egerit, et ad secundas veniens nuptias ad maiorem gradum venire festinaverit, exinde idiota erit et laicus, omni sacro ministerio cadens. Pudice enim nobis per omnia pertinet vivere. Si enim tales constituti hi qui in clero adducuntur ordinentur, facilis eis ad episcopatum ascensus erit, et ex multis viris boni facilius invenientur, qui adducantur ad primum gradum sacerdotii digni.

CAPUT VI.

Quanta igitur super venerabiles clericos a nobis dicta sunt, haec etiam super deo amabiles diaconissas agi volumus, ut neque hae citra observationem fiant, sed primum quidem eas [illegible] novellam esse neque [illegible] neque [illegible] [illegible] aetatem et circa quinquaginta annos [illegible] divinas regulas [illegible] [illegible] ordinationem, et aut virgines [illegible] aut unius viri quae fuerant uxores. Non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

sterium et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a conventione multitudini [illegible] Volumus autem et ipsas [illegible] [illegible] diaconissas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bitur. [illegible] si dicatur [illegible] quae in [illegible] quod alicui [illegible] [illegible] huiusmodi mulierem [illegible] diaconiae. Nam etsi ordinatam [illegible] [illegible] [illegible] alicui cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] modis, et substantia eorum applicabitur sanctissimis ecclesiis aut monasteriis, in quibus sunt. Qui vero eas aut uxores accipere aut corrumpere praesumpserint, capitali quidem [illegible] erunt, substantia autem eorum applicabitur fisco. Si enim in antiquis legibus virginibus illis, quae in eorum errorem vocabantur, mortis [illegible] dicuntur corruptio, quomodo non magis nos in his, quae a deo glorificantur, [illegible] tiam, quae quam maxime mulieres ornat, [illegible] voluntate competens venerabilibus diaconissis, ut et quod licet natura custodiant et quod [illegible] dotio conservent.

CAPUT VII.

Illud autem secundum hanc legem discutere [illegible] presbyteros nullo modo derelinquere [illegible] in presbyteris et diaconis [illegible] lector [illegible] et ut [illegible] quia si tale aliquid [illegible] quod lex a nobis sancitum [illegible] in curiam cum substantia, aut sub inopia [illegible] deputatur [illegible].

CAPUT VIII.

Sed neque [illegible] competit, sed de ceteris [illegible] clericorum ordinationes. Quod enim [illegible] haec fieri neque [illegible] de quo modo in [illegible] huius regiae nostrae civitatis et [illegible] et aliis, quae [illegible]

[illegible]

[illegible] οὐδὲ [illegible] μηδ᾽ ὁτιοῦν παντελῶς καινιζομένην. [illegible] τοὺς θεοφιλεστάτους πατριάρχας καὶ μητροπολίτας τούτου τίθεσθαι πρόνοιαν, καὶ τοὺς μὲν μέχρι νῦν ὄντας [illegible] δεῖ τῶν ἁμαρτάνων [illegible] διὰ τοῦτο δὴ τὸ τῶν χειροτονουμένων τε καὶ τῆς ἄλλης δαπάνης [illegible] νον ἀπόρρησιν, καὶ ὅτι, τινὰς δὲ αὐτῶν μέλλει μέν, [illegible]

[illegible] facit, ipse vero [illegible] praegravare (non [illegible] ex his quae sunt [illegible] Unde competit deo [illegible] politas huius habere [illegible] qui hactenus sunt, sinere [illegible] clericos, metiri vero [illegible] ad mensuram [illegible] factae sunt, et quia aliqua [illegible] alliberavimus, quaedam vero [illegible] ex tali elevari angustia [illegible] providimus [illegible] metropolitae et reliqui [illegible]

[illegible]

custodientes inviolatam, poena imminente haec praevaricanti, quod penitus alienus sit a deo et imposito sibi sacerdotii ordine; nam velut indignus hoc excluditur. Licentiam vero universis damus, cuiuscumque sint officii vel conversationis, respicientibus aliquid horum praevaricari, nuntiare nobis et ad imperium quod semper est: ut nos, qui haec secundum sacrarum regularum explanationem apostolicamque traditionem constituimus, decentem etiam indignationem praevaricatoribus inferamus. Etiam his videlicet quae sancita sunt a nobis in hereditatibus deo amabilium episcoporum custodiendis.

1. Sanctissimi siquidem patriarchae uniuscuiusque dioeceseos haec proponant in ecclesiis sub se constitutis, et manifesta faciant deo amabilibus metropolitis, quae a nobis constituta sunt. Illi quoque rursus etiam ipsi proponant ea in metropolitana sanctissima ecclesia, et constitutis sub se episcopis haec faciant manifesta, illorum vero singuli in propria ecclesia haec proponant: ut nullus nostrae reipublicae ignoret, quae a nobis ad honorem et augmentum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi disposita sunt. Insuper sequens haec tua sanctitas omnibus, qui sub ea sunt, sanctissimis metropolitis haec faciat manifesta, universo tempore contradenda.

2. Scripta exemplaria Euphraemio sanctissimo archiepiscopo Theopolitano. Scripta exemplaria ⟨Petro⟩ sanctissimo episcopo Hierosolymorum. Scripta exemplaria Iohanni viro gloriosissimo praefecto sacrorum praetoriorum secundo, exconsuli et patricio. Ubi etiam hoc adiectum est: Et tua quoque celsitudo haec sciens una cum semper suscepturis eandem iussionem haec servare festinet, et si denuntiatum fuerit aliquod tale delictum, prohibeat, et maxime quaecumque in ordinationibus curialium et officialium interdicta sunt. Nuntiet autem etiam nobis, ut decens super eis imponatur correctio. Utatur quoque praeceptis ad clarissimos provinciarum iudices, ut et ipsi quae fiunt inspicientes non permittant aliquid extra hoc quod a nobis constitutum est fieri. Imminebit enim eis et poena quinque librarum auri, si

[illegible] servantes, poena transgressoribus imminente hac, [illegible] quo nos, qui secundum divinarum [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΕΚΠΟΙΕΙΣΘΑΙ Η ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΕΣΘΑΙ ΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ Η ΕΙΣ ΙΔΙΚΗΝ ΥΠΟΘΗΚΗΝ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΟΙΣ ΔΑΝΕΙΣΤΑΙΣ ΑΛΛ' ΑΡΚΕΙΣΘΑΙ ΑΥΤΟΝ ΤΑΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙΣ ΥΠΟΘΗΚΑΙΣ.

... DE NON ALIENAN... MUTANDIS ECCL... BUS, NEQUE IN ... CIALEM HYPOTHE... CREDITORIBUS, SED ... GENERALES HYPO...

[illegible]

quoque piae memoriae scripta quaedam de talibus lex est, neque similis priori et omnino minus habens. Effusa namque et per loca foris posita nihilominus mansit imperfecta, eo quod ad solum sacerdotium et dioecesin respiciat constitutam sub beatissimo patriarcha huius regiae et felicissimae civitatis, alias autem omnes non perscrutata sedes: cum utique dignam correctione esse eandem arbitrabatur, propter quam occasionem alia quidem corrigebat, alia vero incomposita relinquebat. Quamobrem eam quoque vacare de cetero sancimus, utpote imperfectam et loco circumclusam et non generalem inter leges existentem neque aliquid studiosum introducentem. Haec ergo nos praevidentes omnia unam existimavimus oportere legislationem imponere omnibus sanctissimarum ecclesiarum ⟨et⟩ xenodochiorum et nosocomiorum et monasteriorum et brephotrophiorum et gerontocomiorum et totius sacrati collegii rebus, et hanc legem Leonis piae memoriae constitutioni adicere, prius eius breviter legislationem exponentes atque omne, quod reliquum est, interimentes. Vult enim illa neque deo amabilem archiepiscopum et patriarcham huius felicissimae civitatis seu sanctissimae maioris ecclesiae neque oeconomum vendere aut donare aut aliter alienare rem immobilem, domum forsan aut agrum aut colonum aut mancipia rustica aut civiles annonas (nam et haec inter immobilia numeranda sunt), quae competunt Constantinopolitanae sanctissimae maiori ecclesiae, sed neque pro ulla compensatione aut alia qualibet circumventione tale aliquid agi. Et interminatur emptori quidem rei restitutionem, ut reddat per tempora oeconomo rerum sanctissimae ecclesiae rem quam ipse percepit cum omni medii temporis fructu et aliis lucris, casu imminente pretiorum ei, qui tale aliquid accipere aut comparare praesumpserit: cum etiam hoc quod contra leges datum aut datum fuerit sic ut neque a principio gestum sit. Oeconomum vero, huius praevaricationem dare quidem de suo sanctissimae ecclesiae iubet omne quidquid ex ea [illegible]

[illegible]

[illegible]

incratus est aut sanctissimae [illegible] super haec autem etiam [illegible] Et dat actionem sanctis[illegible] solos deo amabiles [illegible] successores eorum, sive qui [illegible] pro tempore deo amabilis [illegible] rum clarissimum videntes [illegible] genari et sine libertate [illegible] si consentientes videntes tale [illegible] non causam prohibuerunt [illegible] lionem, qui talia confecit [illegible] exilio, nullam ei clementiae [illegible] ticipans. Ipsos quoque [illegible] haec asseunt et ministrant [illegible] fici apud semet ipsos [illegible] talium donationum aut [illegible] et cingulo et dignitate [illegible] excludens. Haec igitur [illegible] mittit rei ecclesiasticae [illegible] fructus sub certo quodam [illegible] ad vitam percipientis dare [illegible] ecclesiam, sub hac [illegible] accepit munificentiam [illegible] rem sanctissimae maiori [illegible] ratione, ex qua possit [illegible] ecclesia habere, quantum [illegible] percipientis utique [illegible] sua videlicet et [illegible] tissimam ecclesiam [illegible] proprietate [illegible] namque contractum [illegible] vero [illegible] quam [illegible] ecclesia illud, quod [illegible] dum [illegible] proprie[illegible] accipere [illegible] [illegible] deinde [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

imponit, et neque ad res sanctissimae ecclesiae sinit solummodo, et omnem quidem perimit circumventionem, quam praediximus, non tamen retinere calliditatem postea insurgentium valuit. Quidam enim dudum hoc quod vocatur colonarium ius adinvenientes, neque nostris legibus neque aliae cuidam omnium notum, circumventionem non parvam meditati sunt contra legem, perpetuas paene cogitantes alienationes. Quod nos de cetero agi prohibentes et pro eo ipso conscripsimus legem. Dudum autem et ad emphyteosis respexerunt et imminuerunt plurimam quantitatem veri reditus illis qui emphyteosin accipiunt praestantes ii qui rebus pridem sanctissimae huius ecclesiae praesidebant. Ideoque nos in quadam nostrarum constitutionum definivimus quidem usque ad personas tres emphyteosin fieri, accipientis et duorum successorum eius, hoc et super rebus sanctissimae maioris ecclesiae fieri permittentes, non autem ultra sextam partem relevari emphyteosin percipientibus propter fortuitos casus sancientes; quia [vero] didicimus sic effuse et impie ab aliquibus fieri documenta, ut neque sexta relinqueretur sanctissimae ecclesiae pars, reliquis omnibus emphyteosin accipienti donatis. Anastasius autem piae memoriae gesta monumentorum constituens fieri super alienationibus, sicuti etiam huius rei docet tempus, et emphyteosin statuens sine gratia quidem usque ad solam vitam accipientis emphyteosin, cum gratia autem in perpetuum eam extendens, neque perfectam fecit neque utilem legem, et undique imperfectam, neque ad solam dioecesin pertinentem huius felicissimae civitatis, sicut praediximus, legislationem statuens.

CAPUT I.

Nec igitur iam nimia ratio legem valere [illegible] sancimus, neque sanctissimam huius felicissimae civitatis maiorem ecclesiam neque sub ea constitutas ecclesias, quarum ipsa praerogativam sancita [illegible]

[illegible]

[illegible]

... eam Anastasius piae memoriae ... neque alias omnes ... [illegible] ... ecclesias ... intentes civitate aut ... patriarchica sede huius felicis ... tutas, quarum metropolitae ... ullum undique neque patria... (dicimus autem et eos qui ... rica, insuper et Aegypto et ... Libya, et eos qui in ... plerive distendunt per ... terras, nec non qui in ... episcopos ab ipso senio ... consistentiam ... sinarum), neque quod ... phum aut xenodochium aut ... gerontocomium aut brepho... virorum vel mulierum ... quemlibet omnino ... legis licentiam habere ... in domibus aut in agris ... huiusmodi, neque ... annonam, nec per ... dere creditoribus. ... ralius ideo ponimus, ut ... et donationem et com... ... emphyteusin, ... natione consistit. ... huiusmodi alienatione ... quibus Leonis piae ... Hanc namque per ... ciam propter ... et ... commun... et gracili ... facilem interpretationem. ... tavit, relinquimus; nam ... longo facta nunc ... ... potitatem ... [illegible]

[illegible]

CAPUT II.

Ut autem lex sit humanae naturae varietatem et quod semper vult moderata per omnia [illegible] permaneat (quid enim erit stabile inter homines et ita immobile, ut nullam patiatur mutationem, cum omnis noster status sub perpetuo motu consistat?), necessarium aestimavimus quasdam exceptiones dare legi cum multis vigiliis et subtilitate adinventas, ut eas habens in auxilio lex nequaquam moveatur.

1 Sinimus igitur imperio, si quid communis commoditas est et ad utilitatem reipublicae respiciens causa et possessionem exigens talis alicuius immobilis rei qualem proposuimus, hoc et a sanctissimis ecclesiis et reliquis venerabilibus domibus et collegiis percipere licere, undique sacris domibus indemnitate servata et recompensanda re eis ab eo qui percipit aequa aut etiam maiore, quam data est. Quid enim [illegible] ne meliora det? qui plurima [illegible] habens, et multorum dominus, quae et facile dare, et maxime in sanctissimis ecclesiis, in quibus optima [illegible] ab donationis [illegible]. Unde si quid tale fiat et [illegible] formam percipiens imperio dare aliquid [illegible] et recompensaverit [illegible] meliorem et uberiorem et utiliorem, sit ea perpetuo firma, et [illegible] qui praesident domibus, quarum [illegible] et qui talibus ministrant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

εἴτε πρᾶσιν εἴτε δωρεὰν εἴτε ἄμειψιν εἴτε ἐμφύτευσιν διηνεκῆ παντελῶς ἀναιροῦμεν· οὐ μὴν οὐδὲ δόσιν [illegible]

[illegible]

... σίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ὅτι δέησει οὔτε τὸν καὶ [illegible]

nem sive donationem [illegible] phyteosin perpetuam [illegible] dationem [illegible] volumus in omni [illegible] nosocomio et xenodochio [illegible] quod actio pia [illegible] quid accipere ab [illegible] done Anastasii [illegible] observationis [illegible] prohibentes quod [illegible] ceps indigebimus.

CAPUT III.

Emphyteosin autem [illegible] ecclesiae, sive in [illegible]

[illegible]

partem cum scrupulositate imputandam concedimus. Si vero minui contigerit per quandam cladem pensionem, aut in toto tunc constantem pensionem accipiat qui emphyteosin subire vult, aut nec accipiat penitus, cum liceat conducere potius quam tales definitiones in emphyteosin celebrare. Si vero alicuius ecclesiastici suburbani pretiosi emphyteosis detur, qualia plurima maxime in hac novimus felicissima consistere civitate, multo quidem digna pretio, parvas vero reddentia pensiones aut nihil pensionum omnino, non ex reditibus metiri emphyteusin, sed aestimari suburbanum subtiliter, et reputari ex pretio collecto reditus possibiles in viginti annis comparari, et in reditibus ex hoc computatis agi emphyteosin non perpetuam, sed in eum qui percipit et duas ex eo successiones, et viro et uxori, sicut praediximus, faciendam.

2. Scire autem emphyteotas convenit quia, si in biennio continuo non exsolverint emphyteoticum canonem (hoc enim tempus pro triennio aliorum hominum sufficere ad casum ecclesiasticarum aut ptochicarum emphyteosium pro non soluto canone ponimus), licet omnino extranei emphyteumatis, et volentibus praepositis sacratarum domuum licebit praedia aut domos defendere, nullam metuentibus meliorationum redditionem. Sed si quidem deterius fecit praedium aut suburbanum aut domum qui emphyteosin percepit, cogi eum de sua diligentia et restitutionem pristini status facere, et obligatum esse ad hoc et ipsum et heredes eius et successores eiusque res, insuper et debitos omnes reditus sine dilatione exigi.

Quod autem dictum a nobis est, ut nullius immobilis rei ecclesiasticae aut ptochicae alienatio sit, [illegible] in civitate nostra [illegible] valere non solum super constitutione [illegible] decurtata et [illegible]

[illegible] καὶ δύο διακόνων, [illegible] τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου, εἴτε καὶ κατὰ χώραν δύο τῶν ἐνδήμων μηχανικῶν ἢ ἀρχιτεκτόνων, ἢ καὶ ἑνός, εἰ ἕνα μόνον ἡ πόλις ἔχοι, παραγινομένου τοῖς τόποις· ὥστε τῶν θείων προκειμένων [illegible] παρὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων, [illegible]

urbanis et hortis et [illegible] sive ex igne [illegible] libet causa ruina [illegible] destructa sunt et [illegible] parte [illegible] nullam [illegible] riam iacentem. Non [illegible] permittimus nisi in [illegible] cundum quod dudum [illegible] personis talibus, quales [illegible] illa circumscriptio [illegible] tempora praesentibus [illegible] in hac regia et maxima [illegible] libus oeconomis et [illegible] teris et duobus diaconis [illegible] bili episcopo, sive etiam [illegible] bus mechanicis aut [illegible] unum solum civitas [illegible] locis, sacrosanctis [illegible] architectis, [illegible] secundum [illegible] in his emphyteuticum [illegible] secundum figuram [illegible] ficare et [illegible] mittere emphyteu[illegible] sicut dictum est, [illegible] rum mortem ad [illegible] bilem domum, [illegible] valere etiam talem [illegible] repugnantem [illegible]

3. Neque illud [illegible]

Si quis autem voluerit accipere secundum pragmaticam [illegible] aut quod vocatur ususfructus rem [illegible] sanctissimae maioris ecclesiae aut [illegible] cuiuslibet, quae in omni nostra dicione [illegible] aut ptochiorum, omnino percipiat hoc [illegible] secundum praedictam observationem et secundum formam constitutionis Leonis piae memoriae, ut [illegible] locuples existens et substantia immobili dominus aliam mox rem secundum proprietatis ius competentem sanctissimae ecclesiae aut venerabili domui, [illegible] hoc percepit, tantae et talis [illegible] [illegible]

CAPUT V

Quia vero Leonis piae memoriae constitutio perpetuas quidem solummodo in venditione [illegible] interdiximus [illegible] venditiones solum, sed etiam donationes et permutationes et perpetuas emphyteuses et pignorum dationes in rebus immobilibus, videmus autem quosdam sic amatores periculi constitutos, ut praesumant ad ea quae interdicta sunt accedere et circumventionem facere legibus et voluntate [illegible]

κόρῃ ἢ βρεφοτρόφῳ ἢ ξενῶνι ἢ ἡγουμένῃ μοναστηρίου ἢ ἀσκητηρίου κατὰ τὸ ἔμπροσθεν διατεταγμέ- [illegible]

[illegible] τῷ καὶ τὸ διδόμενον αὐτῷ πρᾶγμα ἀπολαβεῖν, καὶ ἀναστρέφειν αὖθις τοῦτο ἐπὶ τὸν εὐαγῆ οἶκον ὅθεν ἐξέβη, καὶ τὸ ἀντιδιδόμενον μένειν παρὰ τῷ εὐαγεῖ οἴκῳ, καὶ τὸν προσελθόντα πράγματι παρανόμῳ [illegible] [illegible] ἑκατέρου δικαίου· ὥστε κατὰ τοῦτο [illegible]

[illegible]

vel xenodocho aut [illegible] [illegible] cundum quod [illegible] [illegible] vendiderunt [illegible] tractu [illegible] [illegible] cum aut [illegible] omnino [illegible] repente [illegible] [illegible] libeat [illegible] 2. Si autem [illegible] [illegible] [illegible] illi [illegible] alicui dominii [illegible] pensatione dedit, [illegible] qui accessit ad [illegible] utrumque iuste, et [illegible] [illegible] per [illegible]

[illegible]

[illegible]

venerabilium collegiorum creditori actione manente. Haec omnibus etiam in abbatissis mulierum ascetriarum aut monasteriorum valentibus. Si tamen omnino sanctissimis ecclesiis aut aliis venerabilibus domibus crediti opus fiat, aut in solam necessarium videlicet et inevitabilem occasionem et praeter quam non potest, quod instituit, adimpleri, aut in aliam causam utilissimam sanctissimae competentem ecclesiae, licebit praepositis earum usque ad generalem hypothecam stare, et nullum specialem pignus creditoribus praebere.

CAPUT VII.

Si vero etiam perpetuam quispiam emphyteosin accipere praesumpserit, quod non licet, aut temporalem quidem, non tamen secundum huius nostrae legis observationem, etiam sic cadat quidem de emphyteosi, et quod datum est maneat apud venerabilem domum, det autem continue et post casum emphyteumatis, quantum futurus erat solvere, et secundum legem subiacet emphyteosin, nihil apud eum remanente ex rebus pauperum, quae frustra ei per emphyteosin datae sunt. Haec igitur omnia custodiantur praedictis subiecta poenis: neque tabellionibus praesumentibus instrumenta talibus ministrare, sed metuentibus usque ad finem, et ut numquam revertantur, nec si sacra hoc praebeat forma; neque iudicibus vel dictata talia instrumenta [illegible] vel facta suscipere et gestis monumentorum ea firmare, ne etiam ipsi et singuli [illegible] dignitatis et substantiae casum secundum Leonis constitutionem sustineant.

CAPUT VIII.

Easdem poenas servandis etiam adversus eos qui [illegible] contra nostram legem [illegible] aut collidant propter alienationem [illegible] et illos aequa aut maiori poena dignos [illegible] quando etiam circa [illegible] res et [illegible] praesument impie agere; nisi tamen aliquid tale fiat quod diximus, circa redemptionem captivorum, ubi

[illegible]

cap. IX § 1 [illegible]

rum alienatione [illegible] Similis [illegible]

[illegible]

[illegible]

animae hominum [illegible] ... non solum in hac [illegible] magna Alexandria [illegible] provinciis [illegible] observationem [illegible]

[illegible]

CAPUT IX.

Quia vero verisimile [illegible] formas scribere [illegible] et hoc [illegible] circa [illegible] habitationem. [illegible] esse talem [illegible] neque ex hoc [illegible] sit venerabilem [illegible] et gloriosissimae [illegible] librorum [illegible] multiplicationibus [illegible] [illegible] autem cum periculo [illegible]

[illegible]

[illegible]

His solis videlicet conducendis et emphyteosi dandis rebus, quascumque putant tale aliquid egere.

CAPUT X.

Si tamen voluerint quaedam sub propria gubernatione habere deo amabiles oeconomi aut aliorum praesules collegiorum, nulli horum, qui in potestate sunt, neque secundum sacram pragmaticam formam licentiam esse cogere eos aut per conductionem aut per emphyteusin haec tradere, et qui hoc agit, et sacrilegii subiacere poenae et omnibus multis, quae hac opera nostra lege continentur [suppliciis].

CAPUT XI.

Quia vero cognovimus pessimum aliquod delictum factum et apud Alexandrinos et Aegyptios, iam autem et in quibusdam aliis imperii locis, quosdam praesumere ipsa venerabilia monasteria vendere aut pignorare aut donare (in quibus et altare collocatum est et sacrum exhibitum ministerium, quale moris est in sanctissimis ecclesiis celebrari, sacris quippe lectis scripturis et sacrosancta et ineffabili tradita communione, et monachica illic facta habitatione), ita ut haec mutarentur ex sacro et deo amabili schemate ad privatam mansionem et statum: hoc omnino de cetero fieri prohibemus, nulli omnino permittentes haec delinquere. Sed etiam factum infirmum omnibus declaramus modis, et pretiorum casum imponimus accipienti, et venditorem quoque damnificamus et rei casu et pretii amissione, sanctissimae ecclesiae eius loci et venerabilibus monasteriis haec tribuentes, quatenus ipsi provideant ut, quod male alienatum est, rursus ad monachicam revocent figuram; neque hypotheca super his valente, sed etiam ipsa infirmanda et monasterio rursus sacro ministerio assignando.

[illegible]

CAPUT XII.

ΙΑ Ὥσπερ δὲ τὰς ἐπιβλαβεῖς ἐκποιήσεις ἐκωλύσαμεν, οὕτω καὶ τὰς ἐπιβλαβεῖς κτήσεις ἀπαγορεύομεν. Πολλαὶ γὰρ παρ' ἡμῖν κεκίνηνται ζητήσεις, ἔνθα τινὲς [illegible] ἢ [illegible] τι [illegible], ἢ γυναικῶν [illegible] ἀλλὰ [illegible] ρός τις [illegible] δοθείη ταῖς ἐκκλησίαις ἢ τοῖς μοναστηρίοις ἢ ξενῶσιν ἢ νοσοκομείοις ἢ τοῖς ἄλλοις εὐαγέσι συστήμασι, τὸ μὲν συνάλλαγμα ὡς μὴ γεγονότος ἔσται, καὶ ἀναλήψεται πάντως ὁ δοὺς [illegible] ὁ δὲ το[illegible] [illegible] ἢ [illegible] ἢ ξενοδόχος [illegible] ἢ [illegible] ἢ γερον[illegible] [illegible]

[illegible]

Sicut autem damnosas [illegible] etiam damnosas po[illegible] enim apud nos motae [illegible] minus idoneas praedia [illegible] aliis aut venerabilibus [illegible] runt tamquam idonea [illegible] cipio essent, et ex [illegible] erunt. Interdicimus [illegible] domnum tale aliquid [illegible] quia, si non cum omni [illegible] tas, sed facnea quaedam [illegible] tur ecclesiis aut mon[illegible] nosocomiis aut aliis ve[illegible] tus quidem pro non facto [illegible] qui dat, quod per [illegible] tum est; oeconomus [illegible] aut alibus aut xenodoc[illegible] chotrophus aut [illegible] de suo ei, qui [illegible] vero, sic [illegible] pro hoc detur, [illegible] domus, quae [illegible] dedit aurum, [illegible] celebravit, ex hoc [illegible]

(Epilogus.) [illegible] aut omnino [illegible] nit lex. [illegible]

[illegible]

[illegible]

quuntur. Laudabilis enim huiusmodi est et calumniatoris fugiet nomen, qui causam contra legem factam redarguit, auctor pietatis et utilitatis sacris domibus factus. Servabunt autem eam nihilominus et nostrae reipublicae iudices maiores et minores, civiles et militares, et praecipue per omnes dioecesis constituti gloriosissimi praefecti sacrorum praetoriorum, et medias habentes administrationes, quos spectabiles vocant, dicimus autem Augustalem et proconsulares et spectabiles comites, et alios et Orientis, et qui post illos sunt magistratus, hoc est et provinciarum consulares sive praesides constituti, atque defensores civitatum; et simpliciter omne civile et publicum et militare auxilium hanc nostram legem tamquam in communi utilitate et pro totius terrae pietate positam servet et praevaricatores subdat poenis, quas primitus diximus. Si quid autem de conductionibus ecclesiasticarum rerum aut in aliis capitulis sanximus aut a prioribus nostris sancitum est, maneat hoc in propria firmitate neque ex praesenti sacra nostra constitutione novandum. Alia enim omnia manere in propriis terminis sinimus, nisi tamen aliquid de his habeat, quae hic constituimus, cum sufficiat pro omnibus haec lex super id, quod a Leone piae memoriae factum est, omnem adversus ptochias res auferre alienationis occasionem. Tua igitur beatitudo et qui post illam in pontificalibus fuerint sedibus, quae a nobis disposita sunt, [illegible] tradere festinet.

Dat. XVIII. k. Mai. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Ἰλλυρικῆς πραιτωρίων. [illegible]

Dat. XVII k. Mai. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535.]

II

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΣ ΟΙΑΣ ΟΥΝ ΔΟΣΕΩΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ

[illegible]

VIII UT IUDICES [illegible] SUFFRAGIO [illegible]

[illegible]

damnis extrinsecus illatis et sollemnibus piis collationibus sufficere?

1. Cogitatio igitur nobis facta est, quid agentes omnia, quaecumque in nostris provinciis sunt, uno actu communi ad meliora migraremus. Hoc enim omnino eventurum credimus, si praesides gentium, quicumque civiles administrationes provinciarum habent, puris procuraremus uti manibus et omni abstinere acceptione pro illis, solis contentos eis quae a fisco dantur. Quod non aliter fiet nisi et ipsi cingula sine mercede percipiant, nihil omnino dantes nec occasione suffragiorum, neque his qui cingula habent, nec alia omnino ulli. Consideravimus enim quia, licet quaestus non modicus imminuitur imperio, attamen nostris subiectis integrum maximum percipientibus, si indemnes a iudicibus conserventur, et imperium et fiscus abundabit utens subiectis locupletibus, et uno hoc introducto ordine plurima rerum et innumerata erit ubertas. An certe non omnibus manifestum est, quoniam qui aurum dat et ita administrationem emit, non dat hoc solum, quantum occasione adinventum est suffragiorum, sed et aliud extrinsecus addit amplius occasione commodi administrationem aut dantibus aut spondentibus? et iam uno principio illicito dato plurimas necesse est manus circumire eum qui dationem facit, et hoc aurum non de suo forte praebere, sed mutuatum, et ut mutuare possit, damnificatum, et computare apud se, quia convenit eum tantum ex provincia percipere, quantum liberet quidem ei debita, sortem et usuras, et damna pro ipso mutuo; computabit autem et in medio expensas largiones iam et iudicum vel qui circa ipsum sunt decentes, et quaedam libeat etiam recipere quaestum in tempore sequenti, in quo forte non administrabit. Quapropter unus quod ab eo factum est triplum, magis autem, ut oportet verius dici, decuplum erit, quod a nostris subiectis exigitur. Et ex hoc etiam fiscus imminuitur: nam

---

... illatis et sollemnibus piis contributionibus sufficere valuerunt?

[illegible]

... quia oportebat [illegible] stationem habet, [illegible] propriam utilitatem [illegible] habet, et turpem [illegible] litus, quae per ipsum [illegible] inpia et alia fiunt, ut [illegible] occasionem? Administ[illegible] vinciales ad haec [illegible] quidem rerum [illegible] plurimos [illegible] praestent; et hoc [illegible] causis, sed etiam in [illegible] periculum. Fugereque [illegible] his omnes ingenuorum [illegible] officinae et possessores [illegible] cum fures merito et [illegible] haec fiunt sola, sed [illegible] publicae turbae [illegible] omnino una quaedam [illegible] rum, et scelera [illegible] quitiae est principium [illegible] sacrorum eloquiorum [illegible] ritis omnium est, neque [illegible] non privatorum, sed [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT I.

Haec omnia apud nos cogitantes et hic quoque participem consilii sumentes eam quae a deo data nobis est reverentissimam coniugem, et tuae celsitudini causam communicantes et quiddam etiam a tuo sumentes consilio, ad hanc sacram venimus legem: per quam sancimus, neque proconsulariam ullam neque hactenus vocatam vicariam neque comitem Orientis neque aliam quamlibet administrationem, neque proconsularem neque praesidalem, quas consularias et correctivas vocant (quarum expressim meminit supposita huic sacrae nostrae legi descriptio, quasque solas sub hac lege ducimus), dare aliquod suffragium neque pro administratione quamlibet donationem, neque iudici ulli neque horum qui circa administrationem sunt alicui neque alteri per occasionem patrocinii, sed gratis quidem sumere administrationes, pauca vero praebere occasione horum quae pro singulis dantur cingulis, codicillis et chartis. Nam etiam subicimus descriptionem huic nostrae sacrae legi declarantem, quid competat unamquamque administrationem nostram praebere in sacro nostro laterculo aut in foro tuae celsitudinis occasione codicillorum aut praeceptorum; unde et illud adbreviatum est, ne praestet illi maximum damnum.

CAPUT II.

Illud tamen decernimus oportere vicarium Asianae, qui est quoque iudex Pacatianae Phrygiae, non ulterius quidem ita nuncupari, sed de cetero comitem Phrygiae Pacatianae nominari, et percipere de fisco quae etiam nunc occasione annonarum et capitorum pro utraque administratione percipiebat, nihil horum imminuto; non autem duobus officiis uti, sed permixtum et iudicis et vicarii unum esse, conditionum exigendarum et nominandarum periculo functionum publicarum et ei et omnibus similiter imminente, ut-

διῃρημένης αὐτῆς παντελῶς, ἀλλὰ κατὰ μίαν ἁπάντων στρατευομένων συνέχειαν —, νομιζομένης μέντοι καὶ αὐτῆς διὰ τὸ [illegible]

[illegible]

σης τε καὶ ὀνομαζομένης· καὶ οὐδενὸς παντελῶς ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ἔχοντός τινα διαφοράν, ἀλλὰ μίαν εἶναι τάξιν, ὑφ' ἑνὶ τεταγμένην ἄρχοντι, μιᾶς [illegible]

pote uno officio [illegible] sed per unam [illegible]

Administr[illegible]

CAPUT III.

Hoc definivimus [illegible] dioecesi, ut [illegible] comes [illegible] tuum [illegible] nunc, [illegible] tamen [illegible] penitus [illegible] regione, [illegible] miscendo [illegible] telligendo [illegible] existente [illegible] alios habent [illegible] tuorum sub un[illegible]

[illegible]

(A) Cuiacii.

φουσι εἰς τὴν ἑαυτῶν

[illegible]

[illegible]

administrationem utramque facimus, habente quidem et spectabilis comitis Orientis nomen, officio vero uno praesidiali, comitiano existenti et nominando, et primae solius Syriae et Cyrestensis praesidente et utriusque administrationis annonas habente. Aequalem namque vicarii et illum ponimus, ut et ipse cum subiecto sibi officio periculum habeat et pro fiscalium exactione et pro civili et publica disciplina.

CAPUT VI.

Volumus autem omnibus iudicibus nostrarum provinciarum omnes subdi, privatos quidem secundum quod cinguli proprium est, in omnibus causis et universis, pecuniariis et criminalibus, accedentibus; qui vero in militia constituti sunt, etiam istos nihilominus occasione fiscalium et criminum subdi omnibus modis eis. Sed etiam eos qui hinc descendunt ex quolibet foro, qui quascumque exsecuntur sententias, licet provinciarum iudicibus non sinere amplius aliquid quam sacra nostra constitutione dispositum est percipere sportularum, scientibus quia, si hoc neglexerint, omne damnum ex hoc nostris collatoribus illatum ipsi persolvent. Damus autem eis licentiam et referre de eo non solum ad iudices a quibus sunt missi, sed etiam ad nos ipsos, ut nos haec agnoscentes causam competenter examinemus. Si autem ipsi aliquos invenerint propter dignitatis et cinguli supercilium nostris collatoribus violentias irrogantes, licentiam eis damus et [illegible] et reos laesionis punire, singulis [illegible] ordinem in provincia [illegible], hoc quod etiam veteribus dictum est legibus. Sicut enim eos [illegible] iniusto lucro prohibemus, ita etiam [illegible] omni honore et reverentia et honestate frui sancimus.

CAPUT VII.

[illegible]

[illegible]

faciat gloriosissimo [illegible] gitionum et glorio[illegible] lati et gloriosissimo [illegible] rum privatarum, [illegible] magnificentissime [illegible] cubiculorum, qui [illegible] iusiurandum dare, [illegible] praebere neque occasione [illegible] neque promittere neque [illegible] gere neque gloriosissimi [illegible] gula habentibus neque qui [illegible] hoc alteri [illegible] sicut sine suffragio [illegible] bilis percepturus [illegible] cum [illegible] et nobis pro [illegible] tua [illegible] sedes, quia, sive [illegible] quam ab illis qui [illegible] accedunt, sive [illegible] tuum, ultra ea quae [illegible] noxia eis [illegible] sola putantes [illegible] fiat: sed [illegible] praesumptus ab [illegible] dum, aut [illegible] aliquid [illegible] solus quadruplum [illegible] perant, sed [illegible] bus et [illegible] eos [illegible] quia [illegible] accipere, [illegible] dignitatis et [illegible] super et supplicio [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT VIII.

[illegible]

Eos autem, qui ita sine mercede sumunt administrationes, prae omnibus studium habere decet fiscalia vigilanter inspicere, et indevotos quidem et egentes necessitate cum omni exigere fortitudine, in nullo flexos neque pro hoc ipso lucrum aliquod omnino considerantes, devotis autem paterne se exhibere; deinde nostros subiectos reservare undique sine violentia, nihil ab ullo eorum percipientes: sed aequi sint in iudiciis, aequi vero in publicis disciplinis, exequentes quoque delicta, innoxios quidem undique custodientes eos qui puri sunt, reis autem imponentes secundum legem ⟨poenam⟩, et ita praesidentes collatoribus, tamquam patres filiis, diligentes quidem eos qui sunt innocentes, qui vero rei monstrantur, castigantes ac punientes, omnemque iustitiam et in publicis et in privatis documentis eis servantes; et non ipsi soli hoc agentes, sed etiam semper consiliarium talem sumentes et qui circa eos sunt omnes: ut non videantur illi quidem velut innoxii esse, per alios autem delinquant atque furentur, hoc quod magis turpius est, ut et participes iniustitiarum fiant. Ideoque licebit tuae celsitudini honestiorum quosdam ad administrationes dirigere et scientium tributa fiscalia, curialium quippe et aliarum personarum, experimentum sui dantium bonum et ad magistratus opportunorum. Quis enim non diligat eum et honestate complecti magnae putet, si nostro decreto iudicioque tui culminis ad cingulum veniat, testimonium quidem habens quia sit optimus, gratis vero eum suscipiens, non vacans omnino per provinciam ulli pravitati, nec quemadmodum quod dedit congreget nec unde colligat curans, sed ut hoc solum habeat studium, deo subiectos et ipsum commendare et gloria frui optima et sequentibus sperare praecipuum?

1. Si quis autem praeter haec aliquid egerit, et deinde hoc in administratione, in qua est iudex, furti reus apparuerit, et si probetur aut dans aurum, ut acciperet administrationem, aut accipiens ex [illegible]

[illegible]

(ἑκάτερον γὰρ ὁμοίως ὑπεύθυνον), ὅτι καὶ δήμευσιν καὶ ἐξορίαν ὑποστήσεται καὶ τὴν εἰς τὸ σῶμα βλάβην τε καὶ τιμωρίαν, καὶ αὐτὸν δὴ τὸν λαβόντα παρ' [illegible] [illegible] ὑπάγεσθαι. Καθαρὰς γὰρ ἀπαιτοῦμεν εἶναι τοῖς [illegible] ἀρχαῖς τὰς χεῖρας, ἵνα τοὺς [illegible] τε καὶ [illegible] φυλάξωμεν. Καὶ [illegible] [illegible] ὅσα [illegible] ἐν ταῖς εἰρημέναις ἀρχαῖς [illegible], εἴ τι τοιοῦτο [illegible]. Δίδομεν δὲ καὶ τοῖς ἐπαρχιώταις [illegible], εἴ τι κατὰ τῆς ἐπαρχίας [illegible] ὁ τὴν ἀρχὴν [illegible] καὶ ζημίαις τισὶν ἢ [illegible] [illegible] ὑποτελεῖς, ὥστε τὴν [illegible] καὶ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ [illegible] [illegible], καταλέγοντας τὸν [illegible] τὰ [illegible]· ἡμεῖς γὰρ ταῦτα [illegible] ἐν τῇ χώρᾳ τὸν ταῦτα [illegible] [illegible], ἐκεῖσε καὶ τὰς [illegible] τῶν [illegible]· ὥστε μηδὲ [illegible] τινα τολμῆσαί τι πρᾶξαι [illegible] πρὸς τὸ [illegible].

tione (utrumque enim [illegible]) [illegible] et confiscationem [illegible] corpus verbera atque [illegible] accepit ab eo, [illegible] maximis. Fures enim [illegible] iudicibus manus, [illegible] istae quidem iam ex [illegible] nibus imminebunt poenae, [illegible] ministrationibus sunt [illegible] autem etiam provincialibus [illegible] provinciam iniuriam, [illegible] egerit, vel si damnis [illegible] nostros collatores, [illegible] vinciae primates [illegible] singulum habentes [illegible] nuntios dirigimus [illegible] quatenus ipse, [illegible] poenas subeat [illegible] tale aliquid agere [illegible] ciens.

CAPUT IX.

[illegible] τοῦ τὴν ἀρχὴν [illegible] κατὰ τὰς [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] σονται, ὅτι παρ' ὅλως χρυσίον πεπράσαι τὸ δίκαιον, ταῖς εἰρημέναις αὐτὸν ὑποβάλλειν ποιναῖς, πρὸς τῷ καὶ ταῖς ἐξ οὐρανοῦ τιμωρίαις [illegible]

Necessitatem habenti [illegible] rexit, secundum [illegible] fuerit [illegible], [illegible] merari, publica [illegible]

complexis quinquaginta diebus ex provincia fugere, tunc comprehensus, ubicumque degere videtur, revocabitur quidem in provinciam in qua administravit, omne vero quod inventus fuerit accepisse reddet in quadruplum.

CAPUT X.

Illud videlicet observandum, nullam esse nostris subiectis licentiam in alio quodam praeter furtum haec circa iudices agere. Non enim, si videatur vehementissimus indevotus propter fiscalium exactionem aut propter delictorum executionem, debebunt subiecti agere aliquid adversus eum; e diverso autem etiam poenis eos summis [illegible] subiungimus, si eos, qui pares sunt [illegible] mentibus et fiscalium exactionem quae eorum detulerunt subtilitate, postea deponentes administrationem iniuriari praesumpserint et non cum omni favore post legitimum tempus provinciam relinquentes deduxerint. Oportet enim eos, qui post hanc nostram legem faciendi sunt chuclocitos subiectorum provinciarum iudices considerare, quanta quidem fruentur gloria tales apparentes, quantis autem sint incursuri difficultatibus legem hanc solvere quantum ad eis perpendentes. Erit enim absurdum, si eos quidem, qui in aliis capiuntur furtis, ipsi torquebunt et non prius quiescant, donec reddant furta, ipsi autem innocui manserint in maximis constituti furtis, et magno apud subiectos erubescentiae exemplum, cum liceat eis honestis et liberis et undique laudandis consistere, et a nobis habere testimonium et spem.

1. Non sinimus autem nos spectabilibus iudicibus nec alteri alicui [illegible] iustitiam inferre, aut civilibus animis causis communicare, et si nos eis [illegible] et illi [illegible] quoque [illegible]. Sciant enim omnes subiecti, quia propter eorum utilitatem et undique eorum indemnitatem, et ut per omnem agantur quietem et non cogantur provincias relinquere et in peregrinis affligi, propterea praesentem legem scripsimus, deo eam praebente et [illegible]

[illegible] III. 1 (a. 13 Zach.)

[illegible]

2 τῶν οὐσίαις ἐφεδρεύοντας. Δεῖ δὲ καὶ [illegible] ἡμετέρους ὑπηκόους εἰδότας, πόσην ὑμῶν ἐθέμεθα πρόνοιαν, μετὰ πάσης εὐγνωμοσύνης τοὺς δημοσίους ἀνελλιπεῖς φόρους εἰσάγειν, καὶ μηδὲ τῆς παρὰ τῶν [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] indices quam [illegible] stantiis insidiantes.

2 Oportet quoque [illegible] quantam vestri posuimus [illegible] devotione publica sine [illegible] vero, et neque administ[illegible] sed ita devotis [illegible] ipsis ostendatur [illegible] modi clementia [illegible] tuetis et merito [illegible] [illegible] devotionis [illegible] scientes, [ut] quia [illegible] lium periculum, et [illegible] suo periculo administr[illegible] agnoscentes ex [illegible] nobis vestram [illegible] quatenus eorum [illegible] rium est eos [illegible] exactionem; scientibus [illegible] militares expensas et [illegible] egent diligentia, et non [illegible] agi, causa videlicet [illegible] neque nobis [illegible] [illegible] et Vandalos in [illegible] [illegible]

[illegible]

sic dabit et patrias habitare caute et proprias facultates habere firmissime et iudicum frui iustitia. Nam et nos propterea eam posuimus, ut ex iustitia, quae in lege est, valeamus domino deo vovere homines ipsos et nostrum commendare imperium, et non videamur despicere homines oppressos, quos nobis tradidit deus, ut eis per omnia parcamus eius sequentes benignitatem. Ideoque quantum ad nos consecratur deo, eo quod nihil in mentem nostram veniens boni pro tuitione subiectorum relinquimus. Volentes enim inhonesta haec et servilia furta perimere et nostros subiectos quiete a provincialibus iudicibus conservare, propterea festinavimus gratis administrationes eis dare, ut nec ipsis liceat delinquere et abripere subiectos: quorum causa omnem perferimus laborem, dedignantes imitari eos qui ante nos imperaverunt, qui pecuniis ordinabant administrationes, sibimet ipsis auferentes licentiam administratoribus nocentibus increpandi iuste, et ipsi ea quae percipiebant celando lucri putati, et proprios collatores propter hoc abripere a malis iudicibus non valentes, unde nec ipsis iudicibus increpare poterant agere caute, occasione praedictae causae. Nos autem sufficientem imperio quaestum esse putamus, ut collatores sola fiscalia conferant tributa, et nihil aliud extrinsecus quaeratur, quod subiectis omnem commovet vitam.

CAPUT XII.

Quod autem primitus a nobis dictum est, id iam maiori opere et subtiliori complecti existimavimus legislatione, quatenus nostra intentio omnibus fiat aperta. Sancimus enim clarissimos subiectarum provinciarum administratores, citra quamque factis pecuniarum suffragium, et ab his datarum largitionum memores, habere et hanc a nobis licentiam, ut nulla sit alii apud eos penitus fori praescriptio ne-

[illegible] ἢ τοὺς καλουμένους [illegible] λιποδότας, ἢ ἀφοπλιστὰς [illegible], προφάσει μὲν δῆθεν εὐλόγοις χρωμένους, αὐτοὺς δὲ τὰ πάντων χείριστα πράττοντας. τῶν γὰρ ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν τὴν ἑκάστου τῶν μεγίστων ἀρχῶν πληρούντων τάξιν, καὶ ἀντὶ πάσης ἑτέρας δὲ ἀρχῆς ταῖς ἐπαρχίαις ἀρκούντων, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμων τὸ [illegible] αὐτοῖς χαριζομένων, τίς ἂν θαρρήσειεν ἢ φόρον κομι- [illegible]

que in his, quae [illegible] neque in criminibus [illegible] bus, neque in [illegible] corum tribunorum [illegible] subiacens horum [illegible] qua praecepta [illegible] sunt, neque [illegible] nostra lege, per quam [illegible] homus; nomine licentiam [illegible] dictis causis nec [illegible] hoc sibimet [illegible] enim qui omni [illegible] quidam dei et legis [illegible] ad illum [illegible] omnia secundum [illegible]

1. Quia enim militiae [illegible] stitutos, eis subicimus, [illegible] cepto cuiuspiam [illegible] iudicibus, sed [illegible] ostendant, ut [illegible] cia, scientes quia [illegible] rum et militiae [illegible] cuius patiuntur [illegible] sit iudice, et aut [illegible] latae violentiarum [illegible] aut violentos milites [illegible] bili utuntur, ipsa [illegible] Cum enim iudices [illegible] morum iudicum [illegible] cingulo, provinciis [illegible] stris legibus super eis [illegible] aut fori praescriptione [illegible] tur uti?

[illegible]

[illegible]

Dat. [illegible] k. [illegible] CP. [illegible] v. c. cons.

[illegible]

Ἴδικτον γραφὲν τοῖς ἀρχιεπισκόποις [illegible] καὶ πατριάρχαις.

[illegible]

Τὴν [illegible] ἡμῖν [illegible] μένοι καὶ ἐν ἁπάσῃ δικαιοσύνῃ ζῆν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους σπεύδοντες, τὸν ὑποτεταγμένον νόμον ἐγράψαμεν, ὃν δὴ τῇ σῇ ὁσιότητι, καὶ δι' αὐτῆς ἅπασι τοῖς τῆς ἐπαρχίας τῆς σῆς ποιῆσαι φανερὸν καλῶς ἔχειν ἐνομίσαμεν [illegible]

[illegible]

Edictum scriptum [illegible] archiepiscopis et [illegible]

Traditae nobis a Deo [illegible] et in omni iustitia vive[illegible] subiectam legem conscri[illegible] sanctitati, et per eam [illegible] facere manifestum [illegible]

[illegible]

ratia: a nobis quidem consecrata sit domino deo, vos autem rationem reddetis apud eum pro aliorum iniustitia, si quid non agnoscentibus nobis damnum apud vos hominibus inferatur. Sed oportet praesentes vos provinciae et pro eis ac reliquis decertantes manifestos nobis facere et rectos iudices et transcendentes hanc nostram legem, quatenus utrumque cognoscentes hos quidem puniamus, illis autem repensemus. Cumque lex publice proposita fuerit et omnibus manifestata, tunc sumpta latus reconditur in sanctissima ecclesia cum sacris vasis, utpote et ipsa dicata deo et ad salutem ab eo factorum hominum scripta. Facietis autem melius et illic habitantibus universis hominibus utilius, si eam sculpentes aut tabulis aut lapidibus in porticibus sanctissimae ecclesiae describatis, pronam praebentes omnibus horum quae sancita sunt lectionem atque possessionem.

CAPUT 1.

Si vero pro indicum puritate hanc habuimus providentiam, palam est, quia multo magis defensoribus non permisimus nec quicquam accipere neque dare. Dabunt enim ⟨pro⟩ concessis sibi praeceptis in foro gloriosissimorum praefectorum, si quidem maiores sint civitates, solidos quattuor, si vero minores, solidos tres, et ultra haec nihil; accipient autem nihil ab ullo, nisi aliquis ex fisco sollemnis eis quaestus, aut si nihil ex fisco percipiunt, nihil ultra quam sacra nostra statutum est constitutione percipiant. Alioquin si quid accipere capiantur aut ipsi aut qui vocantur eorum chartularii aut alter quispiam, qui circa eos sunt, illi quadruplum restituent quod acceperunt, et hac sollicitudine repellentur, insuper exilio perpetuo multabuntur et in corpore castigati reddent provincialis viris bonis pro nullis

---

[illegible]

[illegible]

Dat. xv. [illegible] Mai. [illegible]

538]

Ἐγράφη [illegible] ἰδίκτου [illegible] ἔχον οὕτως·

[illegible] τοὺς ἐνδοξοτάτους ἡμῶν ἐπάρχους ἐγράψαμεν. [illegible] προσῆκόν ἐστι καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς εἰδέναι τὴν ἡμετέραν πρόνοιαν, ἣν περὶ πάντας ἀνθρώπους ἔχομεν. καὶ διὰ τοῦτο τὸν νόμον αὐτὸν καὶ ἐν ἰδίκτου προτεθεί- [illegible]

[illegible]

Scriptum est [illegible] tanis [illegible]

Quantum subiectorum [illegible] dit a nobis [illegible] nostros praefectos [illegible] et vos ipsos scire nostram [illegible] omnes homines habemus; [illegible] et in edicti proposuimus [illegible] deo [illegible] hymnos et nostro [illegible] utilitate [illegible]

Notitia horum [illegible] administrationi [illegible]

[illegible]

1. Ab [illegible]

[illegible]

[illegible]

officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. LXXX.

2 A proconsule Asiae ita:
in sacro nostro cubiculo sol. num. LXIII
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum cum quattuor scriniis sacri laterculi sol. num. XL
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. LXXX.

3 Ab spectabili comite Phrygiae Pacatianae ita:
chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. L.

4 Ab spectabili comite Galatiae primae ita:
spectabilibus chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. [illegible]

5 A vicario Longi Muri (ita):
chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. XL

Et quaecumque administrationes consulariae sunt:

6 A iudice Palaestinae ita:
spectabilibus chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III

[illegible] A proconsule Asiae sic: in sacro nostro cubiculo sol. 63, [illegible] notariorum cum quattuor scriniis sacri laterculi sol. 40, eius ad- [illegible] praefectorum pro iussione sol. 80. A spectabili comite Phry- [illegible] tribus sacri nostri cubiculi sol. 9, primicerio clarissimorum [illegible] officio gloriosissimorum praefectorum [illegible] spectabilibus chartulariis tribus sacri cubiculi [illegible] eius adiutori sol. 3, officio gloriosissimorum prae- [illegible] Longi Muri sic: spectabilibus chartulariis tribus sacri [illegible]

τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

7 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Παλαιστίνης δευτέρας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

8 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Φοινίκης παράλου οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

9 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Συρίας δευτέρας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

10 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Θεοδωριάδος οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'

officio

7 A iudice Foenices ...
spectabilibus ...
primicerio provincialium ...
eius adiutori ...
officio gloriosissimorum ...

8 A iudice Syriae ...
spectabilibus chartulariis ...
primicerio clarissimorum ...

nostrorum subiectorum ...

... πριμικηριώτων τριβού- νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ ... νομ. μ'

... Παμφυλίας οὕτως·
... χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... πριμικηριώτων τριβού- ... νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ ... νομ. μ'

... Βιθυνίας οὕτως·
... χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... πριμικηριώτων τριβού- ... νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ ... νομ. μ'

... Ἑλλησπόντου οὕτως·
... χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... τριβού- ... νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ ... νομ. μ'

... Λυδίας οὕτως·
... τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ ... νομ. μ'

... Φρυγίας σαλουταρίας
... τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... νομ. κδ'
... νομ. γ'
... ὑπὲρ ... νομ. μ'
... νομ. θ'
... νομ. γ'

primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. XL.

10 A indice Pamphyliae ita:
spectabilibus chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. XL.

11 A indice ⟨........ ita⟩:
spectabilibus chartulariis tribus sacri cubiculi sol. num. IX
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. num. XXIIII
eius adiutori sol. num. III
officio gloriosissimorum praefectorum praetoriorum sol. num. XL.

τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

21 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Νέας Ἰουστινιανῆς οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

22 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Ἀρμενίας δευτέρας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

23 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Ἀρμενίας μεγάλης οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

24 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Καππαδοκίας πρώτης οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

25 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Καππαδοκίας δευτέρας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. κδ'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. μ'

26 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος [illegible] οὕτως·
τοῖς [illegible] τοῦ [illegible] νομ. [illegible]
[illegible]

12 A indice Armeniae ma[illegible]

13 A indice Cappadociae p[illegible]

14 A indice Cappado[illegible]

15 A indice [illegible]

... Εὐρώπης οὕτως·
... τριβουνλαρίοις τρισὶ τοῦ ... νομ. θ'
... τριβού- ... νομ. κδ'
νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ
νομ. μ'

... Θρᾴκης οὕτως·
... τριβουνλαρίοις τρισὶ τοῦ
νομ. θ'
... τριβού-
νομ. κδ'
νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ
νομ. μ'

... Ῥοδόπης οὕτως·
... τριβουνλαρίοις τρισὶ τοῦ
νομ. θ'
... τριβού-
νομ. κδ'
νομ. γ'
... ἐπάρχων ὑπὲρ
νομ. μ'

... Αἱμιμόντου οὕτως·
... τριβουνλαρίοις τρισὶ τοῦ
νομ. θ'
... τριβού-
νομ. κδ'
νομ. γ'
... ὑπὲρ
νομ. μ'

... οὕτως·
... τρισὶ τοῦ
νομ. θ'
... τριβού-
νομ. κδ'
νομ. γ'
... ὑπὲρ
νομ. μ'

... τοῦ
νομ. θ'
... τριβού-
νομ. κδ'
νομ. γ'
... ὑπὲρ
νομ. μ'

16 A iudice Europae ita ut supra.

17 A iudice Thraciae ita ut supra.

18 A iudice Rhodopae ita ut supra.

19 A iudice Cariae ita ut supra.

20 A iudice Lyciae ita ut supra.

21 A iudice Augustamnicae ita ut supra.

Καὶ ὅσαι ἀρχαὶ ἡγεμονικαὶ ἤτοι correctoriae·

24 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Λιβύης τῆς ἄνω οὕτως·

τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου νουβουκλείου νομ. θ′
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. ιε′
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ′
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λε′

25 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Αἰγύπτου πρώτης οὕτως·

τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου νουβουκλείου νομ. θ′
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. ιε′
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ′
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λε′

26 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Αἰγύπτου δευτέρας οὕτως·

τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου νουβουκλείου νομ. θ′
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. ιε′
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ′
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λε′

27′ Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Αὐγουσταμνικῆς δευτέρας οὕτως·

τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου νουβουκλείου νομ. θ′
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. ιε′
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ′
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος νομ. λε′

28 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Παλαιστίνης τρίτης οὕτως·

τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου νουβουκλείου νομ. θ′
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων νομ. ιε′
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ νομ. γ′

[illegible]

Et quaecumque [illegible] sive corre[illegible]

22 A iudice Libyae supe[illegible]
spectabilibus chartulariis [illegible]
primicerio clarissimorum [illegible]
eius adiutori [illegible]
officio gloriosissimorum [illegible]

23 A iudice Aegypti prim[illegible]

24 A iudice Aegypti secu[illegible]

25 A iudice (A[illegible] supra.

26 A iudice Palaest[illegible] iudice Cappad[illegible]

[illegible] prioris sic: [illegible] notariorum sol. [illegible]

ἐπάρχων ὑπὲρ

νομ. λϛ'

27 A iudice Arabiae ita ut supra.

τρισὶ τοῦ

νομ. θ'

τριβού-

νομ. ιε'

νομ. γ'

ἐπάρχων ὑπὲρ

νομ. λϛ'

28 A iudice Eufratesiae ita ut supra.

τρισὶ τοῦ

νομ. θ'

τριβού-

νομ. ιε'

νομ. γ'

ἐπάρχων ὑπὲρ

νομ. λϛ'

29 A iudice Mesopotamiae ita ut supra.

τρισὶ τοῦ

νομ. θ'

τριβού-

νομ. ιε'

νομ. γ'

ἐπάρχων ὑπὲρ

νομ. λϛ'

δευτέρας οὕτως·

30 A iudice Ciliciae secundae ita ut supra.

νομ. θ'

νομ. ιε'

νομ. γ'

οὕτως·

31 A iudice Armeniae primae ita ut supra.

νομ. λϛ'

οὕτως·

32 A iudice Galatiae secundae ita ut supra.

[illegible]

τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος — νομ. λϛ'

46 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος τῶν Νήσων οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου — νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων — νομ. ιε'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ — νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος — νομ. λϛ'

47 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Μυσίας δευτέρας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου — νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων — νομ. ιε'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ — νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος — νομ. λϛ'

48 Ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος Σκυθίας οὕτως·
τοῖς περιβλέπτοις χαρτουλαρίοις τρισὶ τοῦ θείου κουβουκλείου — νομ. θ'
τῷ πριμικηρίῳ τῶν λαμπροτάτων τριβούνων νοταρίων — νομ. ιε'
τῷ αὐτοῦ βοηθῷ — νομ. γ'
τῇ τάξει τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ὑπὲρ προστάγματος — νομ. λϛ'

49 Παρὰ δὲ ἑκάστης πόλεως ἐκδίκου, εἰ μὲν εἴη μητροπολίτης, ὑπὲρ προστάγματος εἰς τὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων δίδοσθαι νομίσματα δ', εἰ δὲ ἄλλης πόλεως, νομ. γ'· καὶ πέρα τούτων μηδέν. οὐδὲ γὰρ τοὺς ἐκδίκους οὔτε διδόναι τοῖς ἄρχουσιν οὐδὲ ἑτέρῳ τινὶ οὔτε λαμβάνειν βουλόμεθα, πλὴν εἰ μή τινες εἰσὶν αὐτοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου παρεχόμεναι συνήθειαι· εἰδότων αὐτῶν ὡς, εἰ μηνυθείη τῷ ἡμετέρῳ κράτει περί τινος αὐτῶν, ὡς παραβαίνοι τὰ παρ' ἡμῶν θεσπισθέντα, καὶ ὅπερ ἂν λάβοι quadruplum ἀποδώσει, καὶ τῆς φροντίδος παραλυθεὶς ἐξορίαν οἰκήσει διηνεκῆ· ὁπότε καὶ οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντες, εἰ τούτου παραμελήσειαν καὶ τοὺς ἐκδίκους περιίδοιεν κλέπτοντας, οὐκ ἐλάττονα καὶ αὐτοὶ ποινὴν ὑποστήσονται.

Dat. XVII. k. Mai. CP. Belisario (v. c.) cons.

34 A indice Insularum [illegible]

35 A indice Mysiae secundae [illegible]

36 A indice Scythiae ita [illegible]

37 Pro uniuscuiusque civitatis [illegible] sit metropolites, pro metropol[illegible] rum praefectorum [illegible] IIII, si vero alterius civitatis [illegible] haec nihil. Neque enim defensoribus [illegible] bus; nec alteri cuiquam [illegible] quaedam sint eis ab hoc [illegible] scientibus eis quia, si [illegible] aliquo eorum, quia [illegible] cita sunt, et quod acce[illegible] et officio soluto exilium [illegible] etiam provinciarum iudices [illegible] fensores sinant rapere, nec [illegible] sustinebunt.

[a. 535.] Dat. XIII. kal. Mai. [illegible]

---

46 [illegible] sol. 36. A praeside [illegible] spectabilibus [illegible] primicerio clarissimorum tribunorum notariorum sol. 15 [illegible]
47 praefectorum pro iussione sol. 36. A praeside Mysiae [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]

Scriptum est exemplar huiusmodi Dominico gloriosissimo praefecto apud Illyricum praetoriorum, sed ita quidem adiectionibus:

Iusiurandum subeant secundum proprium de hoc factum libellum sacramenti, cuius exemplar etiam directum est tuae celsitudini. Qui vero administrationes suscipiunt, a tua celsitudine directos hinc eis a nobis codicillos suscipiant praesente deo amabili civitatis in qua degunt episcopo et aliis qui in civitate sunt in iudicio tuae celsitudinis congregatis et officio cuncto tuo: verum quibus et codicillos accipiant et iurent praedictum iusiurandum. Et maxime hoc praecipimus coram curialibus agi, quos competens est magna frui et a tua celsitudine et eis, qui eundem cingulum optinuerint, providentia et studio: ut et nihil ab eis tu lucreris omnino neque permittas eos ab ullo laedi; eos enim, qui hanc sequuntur iniquitatem, quantum [illegible] felicissime nostre [illegible] exercitu et reliquas [illegible] rialas adimplent functiones, quia non oportet [illegible] tempori solacio, ut possit ad tantam referri tarditatem. Nihil enim nobis commendat tuam celsitudinem, quomodo circa curiales uniuscuiusque civitatis providentia, quam praeberi volumus istis et a tua celsitudine (et) a singulis semper [illegible]. Quapropter dum codicillos [illegible] accipientibus a te ut praesente, hoc eis [illegible] volumus solum, ut [illegible]

[illegible]

manumque servitium me [illegible] nostris dominis Iustiniano et [illegible] occasione traditae mihi ab [illegible] strationis; et omnem labor[illegible] vore sine dolo et sine arte [illegible] commissa mihi ab eis admini[illegible] perio atque republica. Et [illegible] dei catholicae et apostolicae [illegible] vel tempore adversabor ei, [illegible] permitto, quantum possibil[illegible] que idem iusiurandum, quia [illegible] neque dabo occasione dati [illegible] sione patrocinii, neque promi[illegible] de provincia mittere neque [illegible] dominici suffragii, neque glori[illegible] que aliis famosissimis viris [illegible] bus neque qui circa eos sunt [illegible] sed sicut sine suffragio perce[illegible] pure me exhibeo circa subiect[illegible] rum dominorum, content[illegible] mihi de fisco annonis. Et [illegible] studium ut fiscalia vigilant[illegible] votos quidem et indigentes [illegible] exigam vehementia, nequaquam [illegible] ob hoc ipsum lucrum omnino [illegible] gratiam vel odium exigens [illegible] petit, aut concedo alicui; [illegible] tractabo, et subiectos [illegible] minorum illaesos undique [illegible] habeo, custodibo. Et [illegible] et in publicis disciplin[illegible] quam iustum est [illegible] delicta, et omnes [illegible] quod visum fuerit mihi [illegible] innoxii sunt, undique [illegible] vabo, noxiis autem [illegible] legum; et omnem [illegible] publicis privatisque [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] iniustitiam pati. Non ego solum haec ago, sed etiam semper mihi adsidentes tales studebo adsumere et circa me omnes, ut non ego quidem purus sim, qui vero circa me sunt, furentur et delinquant; si quis autem inveniatur circa me talis, et quod fit ab eo me sanare, et eum expello. Si vero non haec omnia ita servavero, recipiam hic et in futuro saeculo in terribili iudicio magni dei domini et salvatoris nostri Iesu Christi et habeam partem cum Iuda et lepram Giezi et tremorem Cain, insuper et poenis, quae lege eorum pietatis continentur, ero subiectus.

Scriptum exemplar huius Dominico gloriosissimo praefecto per Illyricum.

IX. Coll. II tit. 1

[illegible] CENTUM ANNORUM HABEAT PRAESCRIPTIONEM.

[illegible] et sanctissimo archiepiscopo et patriarchae veteris Romae.

[illegible] sortita est, et summi pontificatus apicem apud eam esse nemo est [illegible] duximus patriam legum, fontem sacerdotii, speciali nostri numinis [illegible] catholicas ecclesias, quae usque ad oceani fretum positae sunt, saluber[illegible] totius occidentis, nec non orientis, ubi possessiones sitae inveniuntur [illegible] seu postea eis acquirendae, lex propria ad honorem dei conse[illegible] annorum metis temporales exceptiones circumcludebant et, si hypo- 1 [illegible] continebant, nos sacrosanctas ecclesias huiusmodi quidem [illegible] et maxime in his rebus in quibus vel laesionem sustinuerint vel [illegible] annorum lapsu temporalem exceptionem eis opponi [illegible] integra iura ecclesiastica et non possit [illegible] alia praeter centum [illegible] vitae longaevi hominis plerumque finis esse dignoscitur. Habeat 2 [illegible] catholicis totius occidentis ecclesiis profuturam et in orientales partes [illegible] vestrae ecclesiae possident: ut sit deo omnipotenti dignum do[illegible] hominibus impium remaneat praesidium et [illegible] peccandi locus [illegible] servetur innocens, qui re vera innoxius sit, nec improba allegatione [illegible] praetendens. Quod igitur nostra aeternitas ad omnipotentis dei honorem 3 [illegible] dedicavit, hoc habeant omnes terrae, omnes insulae totius occidentis, [illegible] extenduntur, nostri imperii providentiam per hoc in aeternum remi[illegible] sicut [illegible] dictum est, non solum in occidentalibus partibus 4 [illegible] in quibus ecclesiasticae urbis Romae [illegible] 5 [illegible] huiusmodi legis [illegible] post [illegible]

[illegible]

Hac [illegible] in [illegible] causis suum [illegible] [illegible]

[illegible] nostrae mansuetudinis legem [illegible] inter [illegible] vasa reponat, et a [illegible] [illegible]. Dat. [illegible] Mai. CP. Belisario cons.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΡΕΦΕΡΕΝΔΑΡΙΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Ἑρμογένει τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

⟨Προοίμιον.⟩ *Μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἅπερ εἰς τάξιν ἠγάγομεν τὴν προσήκουσαν, οὐδὲ τὰ περὶ τοὺς περιβλέπτους ἡμῶν ῥεφερενδαρίους ἔξω καταλιπεῖν [illegible] τῆς παρ' ἡμῶν προνοίας, καὶ τοσούτῳ [illegible] πρότερον γὰρ αὐτοὺς οὐκ εἰς πλῆθος συντεταγμένους ἡμεῖς, ὅπως ἂν πολλοῖς δι' αὐτῶν βοηθοῖμεν τὰς ἑκάστου [illegible] μανθάνοντες, πλείους εἶναι*
1 *τῶν [illegible]* [illegible]

DE REFERENDA[illegible]

Idem A. Hermogeni [illegible]

⟨Praefatio.⟩ Cum [illegible] nem perduximus competen[illegible] spectabilibus nostris refer[illegible] quere existimavimus a [illegible] magis, quanto [illegible] quidem eos non in multitudine [illegible] pote multos per eos adiuva[illegible] titiones discentes, plures [illegible]
1 Sed apparuerunt [illegible]

[illegible]

omnium placentium nobis et honeste ministrantium foras aliquos ex his constituamus a nostro ministerio, nullo omnino concedimus modo); sed manere quidem eos sancimus secundum figuram (qua sunt, neminem tamen adici omnino, donec in octo virorum perveniat numerus: ut ii perpetue octo ⟨sint⟩ constituti, numero quidem hoc per nullum modum aut tempus aucto, festinantibus autem ipsis perpetue [illegible] transcendere circa hoc et imperium cura et devotione; nemine licentiam habente neque [illegible] aliquid deinceps tale, sed sciente quod neque [illegible] pro eadem [illegible] petitione non solum obligatus erit poenae auri librarum decem, sed etiam propria spoliabitur militia. Volumus enim nos numero quidem usque ad dictum numerum contingere, iustitia vero et aliis virtutibus augeri et ad maius apparere. Multitudo enim numerosa nihil habet honestum, quoniam in paucis ex multis quae secundum virtutem est vita salvatur. Maneant igitur secundum quod praediximus nunc in eadem figura.

⟨Epilogus.⟩ Haec igitur tua [illegible] custodiat, ut nullo tempore transcendatur aliquid eorum quae a nobis sancita sunt, sed [illegible] qui praeter haec aliquid agunt, [illegible] poenam, [illegible]

[illegible]

Dat. xvIII. kal. Mai. CP. Belisario v. c. cons.

[illegible]

XI.

DE PRIVILEGIIS ARCHIEPISCOPI PRIMAE IUS[illegible]

Idem A. Catelliano viro beatissimo archiepiscopo Primae Iustin[illegible]

Multis et variis modis nostram patriam augere cupientes, in qua prima deus [illegible]
mundum quem ipse condidit venire, et circa sacerdotalem censuram eam volumus [illegible]
pliare: ut Primae Iustinianae patriae nostrae pro tempore sacrosanctus antistes [illegible]
sed etiam archiepiscopus fiat, et certae provinciae sub eius sint auctoritate, id [illegible]
Dacia quam Dacia ripensis nec non Mysia prima et Dardania et Praevalitana [illegible]
1 donia et pars secundae Pannoniae, quae in Baccensi est civitate. Cum enim [illegible]
praefectura fuerat constituta, ibique omne fuerat Illyrici fastigium tam in civi[illegible]
causis, postea autem Attilanis temporibus eiusdem locis devastatis Apraeemius [illegible]
tana civitate in Thessalonicam profugus venerat, tunc ipsam praefecturam [illegible]
est, et Thessalonicensis episcopus non sua auctoritate, sed sub umbra prae[illegible]
2 rogativam. Cum igitur in praesenti deo auctore ita nostra respublica aucta [illegible]
iam nostris civitatibus frequentaretur, et tam Viminacium quam Recidiva et Litter[illegible]
sunt, nostrae iterum ditioni subiectae sint, necessarium duximus ipsam glorio[illegible]
in Pannonia fuerat constituta, iuxta Pannoniam in nostra felicissima patria [illegible]
magni distat a Dacia mediterranea secunda Pannonia, multis autem spatiis [illegible]
3 Pannonia secunda. Et quia homines semper bellicis sudoribus inhaerentes non [illegible]
publicae Macedoniam per tot spatia tantasque difficultates venire, ideo necess[illegible]
praefecturam ad superiores partes trahere, et iuxta eam provinciae constitutae [illegible]
4 cilium. Et ideo tua beatitudo et omnes praefatae Primae Iustinianae sacro[illegible]
habeant praerogativam et omnem licentiam suam auctoritatem eis impertire [illegible]
bus supradictis provinciis primum honorem, primam dignitatem, summum [illegible]
ut a tua sede creentur et te solum archiepiscopum habeant, nulla communi[illegible]
censi episcopo servanda, sed tu ipse et omnes Primae Iustinianae antistites [illegible]
quicumque exoritur inter eos discrimen, ipsi hoc dirimant et finem ei [illegible]
alium quemquam eatur, sed suum cognoscant archiepiscopum omnes provinciae [illegible]
creationem, et vel per se vel per suam auctoritatem vel clericos [illegible]
5 omnemque sacerdotalem censuram et creationis licentiam. Sed et in [illegible]
ripensis ordinari volumus a tua sanctitate episcopum, ut non in [illegible]
commorari: sed Maximinus quidem maneat in Bonnonia, nullam ei communionem [illegible]
autem episcopus habeat praefatam civitatem et omnia eius castella et territoria [illegible]
niacorum scelus ex ea civitate et terra repellere vel in orthodoxam [illegible]
6 Ut igitur sciat beatitudo tua nostri numinis dispositionem, ideo prae[illegible]
bilem sedem transmisimus, ut in perpetuum tale beneficium habeat [illegible]
7 potentis gloriam et nostri numinis sempiternam recordationem. Quando [illegible]
hanc lucem decedere contigerit, pro tempore archiepiscopum eius a [illegible]
ordinari [illegible]

XII. Coll. II tit. 6

DE INCESTIS ET NEFARIIS NUPTIIS.

Imp. Iustinianus A. Floro comiti divinae rei privatae.

(Praefatio.) Pro incestis dudum scriptas ab imperatoribus leges non perfecte habere indicamus, quae eos quidem qui incestis copulantur nuptiis inpunitos sinunt, ex eis autem procedentem sobolem utique inculpabilem existentem privant rebus patris: ut necessitas sit eos quidem qui peccant sine poena esse, eos autem qui innoxii sunt tamquam peccantes puniri.

CAPUT I.

Sancimus igitur, de cetero, si quis illicitas et contrarias naturae, quas lex incestas et nefandas et damnatas vocat, contraxerit nuptias, si quidem non habuerit filios ex prioribus legitimis et inculpabilibus sibi contractis nuptiis, mox ei suarum rerum casum imminere, simul autem et ea, quae nomine dotis data sunt ei, in nullo petiri, sed omnia aerario assignari, eo quod, dum liceret nuptias facere legitimas, contra leges amaverit, et confuderit quidem sobolem, nocuerit autem et generi, egerit vero quae impia sunt et scelesta, et talia concupierit, qualia plurima etiam irrationabilia abhorrent animalia: utque ei poena non confiscatio solum, sed etiam cinguli privatio et exilium, et si vilis fuerit, etiam cor-

… in MLA (in hoc ut τίτλος ὄγδοος), … et cap. 1 … 12 (inde B…), Athenas. 11, 1 (inde cod. Vaticanus 19…) … cod. Bodleianus 3399 tit. 7 ἀπὸ τῆς … XXXII.

XII.

DE INCESTIS NUPTIIS.

καὶ τοῦ σώματος αἰκισμός, ὅπως ἂν μάθοι σωφρονεῖν καὶ εἴσω τῆς φύσεως μένειν, ἀλλὰ μὴ τρυφᾶν τε [illegible] [illegible] [illegible] ἡμῖν ἐν τῇ φύσει [illegible] νόμων. καὶ τῆς γυναικός, εἰ τὸν νόμον [illegible] τούτου μὲν ἀμελήσειεν, ἀθεμίτοις δὲ ἑαυτὴν ἐπιδοίη γάμοις, ὑπὸ τὴν αὐτὴν γινομένης κοινήν.

poris verberatio, quaten[illegible] tra naturam se contin[illegible] amare [illegible] etiam his legibus [illegible] legem sciens hanc quidem [illegible] semetipsam tradiderit [illegible] tienda poena.

CAPUT II.

[illegible] προτέρων γάμων [illegible] παῖδας [illegible] ἢ ἄρρενας τυχὸν ἢ καὶ θηλείας, [illegible] λήψονται διαδοχήν, [illegible] τοῦ πατρὸς τιμωρίᾳ γινόμενοι, [illegible] δὲ ὅμως αὐτὸν καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀναγκαίων παρέχοντες. εἰ γὰρ καὶ τῶν νόμων ὑπερόπτης εἴη καὶ ἀσεβής, ἀλλὰ πατὴρ ὅμως ἐστί.

Si vero contigerit [illegible] liberi filios esse [illegible] paternam mox illi [illegible] dem potestatis patris [illegible] eum et alia necessaria [illegible] gum contemptor et impius [illegible]

CAPUT III.

[illegible]

Et hoc quidem [illegible] sentiam nostram [illegible]

[illegible]

Καὶ τούς γε παῖδας, [illegible]

[illegible]

cessione: nisi iuste eos odio habens pater propter aliam quandam legitimam offensionem a sua excludat successione. Si vero etiam nuptiae sint aliae prius factae et non offendentes legem, et filii inde oriantur, tres quidem partes hereditatis undique inculpabilibus et innoxiis relinqui filiis, nisi aliquid offendant aliud, quod eos indignos patris secundum legem successione demonstret; quartam vero filiis iniuriam quidem passis, innoxiis tamen relinquere liceat, et ipsis inculpabilibus per alia omnia circa patrem visis; scilicet praeexcepta ex paterna substantia quarta parte, quam fisco dari praecepimus. Damus autem eis non ex testamento solo, sed etiam ab intestato genitorum secundum prius a nobis dictum modum fieri heredes. Hoc eodem valente, si etiam postquam prius dimiserit coniugem inceste sibi copulatam, alteram duxerit secundum legem uxorem, filiis ei et ex priore existentibus et postea ex legitima procreatis. Sic enim prius tempus clementia vincimus: dote quippe praecedenti mulieri danda. Si autem uxorem non dimiserit intra duos annos, ex quo lex publice fuerit insinuata, et ipse cadat sua substantia et mulier dote, et sub praedicta fiat poena; talesque filii nihil ex paterna substantia habebunt neque materna dote. Sed si quidem fuerint ex prioribus nuptiis innoxiis filii ei procreati, illi res accipiant (post quartam quippe partem, quae ad fiscum defertur), suae potestatis effecti et patrem alentes et aliam ei praebentes sufficientem sustentationem, sicut praediximus; dote etiam hic incestae coniugis sub fisco facienda. Si vero filii non sint ex prioribus inculpabilibus nuptiis haec agenti procreati, tunc totius eius substantiae dominus erit fiscus. Hoc enim etiam in postea nubentibus inceste sancimus, sub [ea] aequalitate per omnia

διὰ [illegible] τιθέντες τὸν οὐκ ἀναμεινάμενον [illegible] τοῦ ὁρισθέντος ἡμῖν χρόνου τὴν ἀθέμιτον γαμετὴν τῷ μετὰ τόνδε ἡμῶν τὸν νόμον τῶν ἀθεμίτων τε καὶ μεμιασμένων τινὰ γάμων ἑλομένῳ.

ponentes eum, qui non [illegible] nobis tempus incestam [illegible] hanc nostram legem [illegible] nuptias elegit.

CAPUT IV.

Ἠμφισβητήθη δὲ ἔν τισιν ἔθνεσι καί τι περὶ τῶν ἐκ τῆς προτέρας διατάξεως γενομένων γνησίων παίδων, ᾠήθημεν ὀρθῶς ἔχειν ἡμᾶς, οἷα τοῦ νόμου πατέρας, προσθεῖναί τε αὐτῷ καὶ διαλῦσαι τὸ στασιαζόμενον· καὶ γὰρ δὴ καὶ μετὰ τοιαύτης τῆς ἐννοίας ἐξ ἀρχῆς τὸν νόμον ἐθέμεθα. Εἰ γάρ τις καὶ γνησίων εἴη παίδων πατὴρ καὶ ἀπελθούσης αὐτοῦ τῆς γαμετῆς ἐξ ἀνθρώπων ἢ καὶ νομίμως διαλυθείσης ἔχοι τινὰ συνήθειαν πρὸς ἄλλην γυναῖκα, ἣν ἐξῆν καὶ νομίμως ἀγαγέσθαι γαμετήν, καὶ γένοιντο παῖδες αὐτῷ πρὸ τῶν προικῴων συμβολαίων, εἴ γε ταῦτα ποιήσειεν, ἢ καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ καὶ μόνοι μένοιεν οἱ πρὸ τῶν προικῴων παῖδες, δευτέρων ἢ οὐ γενομένων ἢ καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι τελευτησάντων, ᾠήθησάν τινες μὴ δύνασθαι τοὺς δευτέρους εἶναι γνησίους, ἐπειδὴ προϋπῆρχον καὶ ἐκ τῆς προτέρας γαμετῆς ἕτεροι νόμιμοί τε καὶ γνήσιοι παῖδες. ὅπερ οὐδεμίαν ὀρθὴν καὶ ἀκόλουθον ἔχει σύνεσιν. εἰ γὰρ τοὺς τοιούτους παῖδας ἡμεῖς νομίμους τε καὶ γνησίους ἀπεφήναμεν, τῇ τῶν προικῴων συμβολαίων ἀκολουθίᾳ ποιήσει, γνήσιοι δὲ καὶ οἱ πρότεροι καθεστήκασιν, ἐπὶ πᾶσι γνησίους ὁ πατὴρ τελευτᾷ, τούς τε ἐκ τῆς πρώτης γενομένους τούς τε ἀπὸ τῆς δευτέρας, εἰ καὶ πρὸ τῶν [illegible] συμβολαίων [illegible] καὶ [illegible] αὐτῷ [illegible] τὸ συμβόλαιον [illegible] ἢ καὶ [illegible]. καὶ [illegible] ὁ νόμος [illegible] [illegible] κατὰ τὴν [illegible] [illegible] μὴ προσήκουσι κατά τε τοὺς νόμους, οὕσπερ μέτρον ὁριστὴν τῆς διαδοχῆς πάντας τοὺς παῖδας καλοῦσιν. ἐλεύσονται τοίνυν καὶ ἐξ ἀδιαθέτου καὶ ἐκ διαθήκης, καθάπερ ὅ τε πατὴρ ὅ τε νόμος ὥρισε, γνήσιοί τε ὄντες καὶ νόμιμοι, ἀλλήλους τε διαδέξονται. καὶ τί γὰρ ἂν ἕτερον φαίημεν, ἁρμόσης [illegible]

Dubitatum itaque in [illegible] aliquid de legitimis filiis [illegible] factis, aestimavimus recte [illegible] legis patres et adicere [illegible] Etenim cum tali intellectu [illegible] Nam et si legitimorum [illegible] eunte eius uxore ex [illegible] transigente, habuerit [illegible] aliam mulierem, quam [illegible] uxorem, et fuerint filii [illegible] menta, si tamen ea fecit [illegible] etiam soli maneant [illegible] non procreatis aut [illegible] rientibus, aestimaverunt [illegible] esse legitimos, quoniam [illegible] coniuge alii legitimi [illegible] rectam et consequentem [illegible] enim huiusmodi filios [illegible] monstravimus, dotalium [illegible] fectione, legitimi vero [illegible] in omnibus legitimis [illegible] prius fuerant, et qui [illegible] documenta procreati [illegible] documentum [illegible] tuis; et [illegible] modo in sua [illegible] quo leges, quae [illegible] filios vocant. [illegible] ex testamento [illegible] [illegible] dent. Quid [illegible]

cum eodem loco per omnia habemus eum, qui intra [illegible]

ΤΟΥ

Dat. [a. 535.]

legitima et suorum appellatio sub potestate eos ostendere et dare etiam contra testamentum, quae leges praebent, et omnia habere quaecumque huiusmodi appellationem decent?

⟨Epilogus.⟩ Tua igitur eminentia, quae placuerunt nobis et per hanc legem declarata sunt, agnoscens operi effectuique tradere festinet, praecepto utens apud gentium praesides: ut et qui foris sunt homines agnoscant, quia sobolis innoxiae et purae curam habuimus et alienigenas atque nostris odibiles legibus aversamur copulationes.

Dat. VI. idus Octobr. CP. Belisario v. c. cons. indictione XIV.

XIII.

DE PRAETORIBUS POPULI.

Idem A. Constantinopolitanis.

⟨Praefatio.⟩ Clarissimorum iudicum vigiliae nomen et honestum et antiquis Romanis cognitum, quod nescimus quemadmodum in aliam translatum est appellationem et ordinem. Patriae enim nostrae vox praefectos vigilum eos appellavit a vigilantibus et nihil inperscrutandum derelinquentibus hominibus, singulis hos praeponens. Vox enim Graecorum nescimus unde praefectos eos appellavit nocturnos, tamquam necessarium esset sole quidem similiter decumbente exsurgere cingulum, quiescere autem debilitato. Quid enim erat, propter quod nocturni adderet nomen? Si enim quomodo hac sola dignitate, quae in noctibus sunt non recte gesta, curam habentis et

[illegible] in B 6, 3, 4–7. *Latine legitur inter extravagantes Auth.* [illegible] *deformiter.* — *Epit. Theod.* 13,

[illegible] sufficiat, ut et in potestate eius eos extendat et det etiam contra [illegible] *habent quaecumque tali nationi conveniunt?* [illegible] *quae nobis placuerunt et per hanc sacram legem declarata* [illegible] *festinet, adiecta usu ad provinciarum praesides, ut autem quo*[illegible] *integras soboli propagasse atque alienigenas et nostris legibus* [illegible]

[illegible] τὴν πόλιν [illegible] τὴν προσηγορίαν, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ τὴν πολιαρχίαν [illegible], [illegible] τὸ [illegible] ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ καὶ τὴν ἀρχὴν [illegible] [illegible] καὶ τὸν [illegible] τῆς [illegible] εἶναι τῆς ἡμέρας [illegible], τοὺς δὲ ἄλλους τῆς [illegible], τῶν [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καὶ τὴν προσηγορίαν ταύτην [illegible] τε οὖσαν καὶ [illegible] καὶ τῆς [illegible] [illegible] καὶ [illegible] τὴν χειροτονίαν ἡγοῦνται καὶ οὐδὲ βασιλικῶν ἀξίαν [illegible] βόλων εἶναι νομίζουσιν.

[illegible] circumlustrante civitatem, [illegible] nem, sed hoc ipsum [illegible] agentem, quatenus nihil [illegible] appellationem istam [illegible] mine vocitari. Si enim [illegible] gloriosum quidem praefectum [illegible] tatis eius dinumum indicem [illegible] habentur competentiam [illegible] minus nescimus quemadmodum [illegible] et appellationem istam [illegible] scuram et [illegible] [illegible] nas et [illegible] et neque imperialium [illegible] tant.

CAPUT I.

Ἡμεῖς οὖν τὸ πρᾶγμα ὡς ἐχρῆν θεωρήσαντες [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τῆς προσηγορίας εἰς τὸ πᾶν ἀνεγεῖραί τε καὶ κατακοσμῆσαι. καὶ συντέταχεν μὲν μηδένα τοῦ λοιποῦ [illegible] [illegible] γὰρ καὶ τῶν ἐν ἡμέρᾳ καὶ τῶν ἐν νυκτὶ παρὰ τὸ προσῆκον πραττομένων.

1 [illegible] δὲ τοὺς πάλαι Ῥωμαίους [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nos ergo rem quomodo [illegible] maximus [illegible] pientem appellatione [illegible] nycteparchum nullatenus [illegible] enim habebant [illegible] praeter quod compete[illegible]

1 Igitur quoniam antiquis [illegible] toria placuit nomen, [illegible] tores plebis [illegible] disciplinam [illegible] populum [illegible] riae [illegible] praesident [illegible] rum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gubernabant, [illegible]

18 [illegible]

[illegible]

agunt, praetores vero populorum hi qui quietem eorum defendunt et quod eis expedit provident.

2 Revera enim dignitatem hanc, olim honestam constitutam, et in seniore Roma in usu frequentatam splendide, in temporibus non solum quae imperatores habuerunt, sed et adhuc longius, et magna civitas haec suscipiens dignitatem non despectam habuit. Neque enim in multum veteribus temporibus didicimus aliquos magnas dignitates administrantes, quae circa imperium sunt, et post haec non dignitas de hac re sollicitudinem fieri: paulatim ita res abiecta visa est et nullae rei digna, ut neque ex codicillis nostris (fieret), iaceret autem super gloriosissimis praefectis felicissimae huius civitatis, et multi ex ordine eorum istam suscipientes dignitatem et administrasse eam omnino pessime. Etenim si quis aspiciat antiquitatis eius simbolum, vehementer eam qualis pridem erat, et de his quae nunc sunt docebitur; cognoscet enim eam et forum proprium et officium commentariensis habentem et alia omnia, quae passus civitatis cingulo a legibus deputata sunt.

CAPUT II.

Quia igitur nos omnia perscrutantes, quae facta sunt pridem, festinamus in meliorem ordinem et antiquam honestatem et huius rei reducere ornamentum, ut non furta ab eis fiant frequentia et societates cum furibus, et iudicia neglecta et aperta, et nullius dignae procedant rationis, propterea festinavimus quae circa ea sunt definire. Sancimus enim, [illegible] si propter pecuniarias lites, in quibus non magnum est periculum nisi in pecuniis solis, [illegible] dignitates eas indicant magnas et multotiens etiam compendices dantur et innumerabiles sollicitudines nobis sunt, ut non causae sine iudicio procedant: quomodo non competens est de iudiciis, quibus super animabus indicantium est periculum, maiorem ponere providentiam, qualiter alicuius digni efficiantur [illegible]tionis, nec animam perdant hominis pati quidem semel, recipere autem eam, dum perdiderit, non valentis?

CAPUT III.

[illegible] μηδένα παντελῶς ἐπὶ τὴν εἰρημένην ἀρχὴν [illegible] [illegible] Ὥστε δεῖ τὸν τῶν τηλικούτων ἐγκλημάτων [illegible] ἄνδρα εἶναι πανταχόθεν σεμνόν τε καὶ ἀνεπίληπτον καὶ τοιαύτης ἀκροάσεως ἄξιον, καὶ πάσης ἀπέχεσθαι κλοπῆς [ἤτοι δωροδοκίας, δωροληψίας] καὶ καθαρὰς ἔχειν τὰς χεῖρας. ἔχειν δὲ δὴ καὶ πάρεδρον τῶν δοκίμων ἕνα. καὶ γὰρ οὐδὲ ἔξω παραμυθίας αὐτοὺς τῆς ἀποχρώσης καταλείπομεν, [illegible]

Primum quidem [illegible] praedicta dignitate [illegible] cillos administrationis [illegible] sumere citra imperiale [illegible] accedere, sed [illegible] scriptum iudicium. [illegible] tatem tradimus [illegible] bilibus comitibus [illegible] banis praetorianis et [illegible] fuerint dignitatem, [illegible] tibus et apparentibus [illegible] testimonio: quatenus [illegible] statem et honorem [illegible] propter quod pro [illegible] homicidii consueverunt [illegible] teriis et invasionibus [illegible]

1 Oportet ergo talium [illegible] rum esse undique [illegible] huius auditorii dignum [illegible] et puras habere manus [illegible] rium probatum unum. [illegible] consolationis eos [illegible] rum tot solidos occasione [illegible] dabimus, [illegible] cant furto aut [illegible]

2 Sed neque [illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

[illegible]

gare magis quam taliter vivere. Neque enim latronum cognitorum talis est, quomodo in bonum quid agere, sed in hoc tantummodo cognoscunt fugas, in quo lucrum eis et iudicibus eorum venantur. Quae omnia competens est eos, qui nunc a nobis in praeturam populi transeunt, odire et aversari et mundis uti manibus et resecare omnia quae praecepta sunt sive de furto sive de aliis delictis, et civitatem nobis emundare ab his qui furta operantur bestiis, et viris industriis uti ad haec ministris, et proprio officio offerri competenter, quatenus timor eos habeat sui iudicis et omnia agant cum vehementia et bona voluntate. Si enim velint recte agere et digne iudicio de se, neque multi aliqui fures erunt et furta celeriter inveniuntur et peccantes minuuntur, timentes dignitatem quam nemo comparet pecuniis.

1 Sed et crimina, vel si vehementia sint, cognoscent, et populares sedabunt turbas, ita gloriosae huius regiae iudici civitatis, sed nobis ipsis obsequentes, et omni dignati ⟨ab⟩ eo honore, tamquam iudices minores a iudice maiore; et evacuent eius sollicitudines, nihil eligentes agere quod non est virorum bonorum et imperialis testimonii dignum. Si vero aliquando contigerit (hoc quod non optamus) fieri aliquid in hac civitate incendium, oportet eos praesentes esse et ministrare, et maximum hoc opus habere, [ut] fures et subtrahentes infelicissimorum res eripere, et salvare, quantum possunt, res ab ignis violentia. Etenim si circa hanc dignitatem facti fuerint industrii, maior eos sedes excipiet et honestior dignitas, et cognoscent quantum est, quod cum honestate vivitur, quam hanc contemnere, ali autem multis manibus, et per eas impie agere et ponere agere: propter quod nihil horum quae ita congregantur consuevit manere, sed male colligere et [illegible] dependere. Ut igitur nostros subiectos [illegible] quidem per hanc sentinavimus operiem occasionem [illegible]

[illegible]

[illegible] τὴν [illegible] καὶ [illegible] [illegible] αὐτοῖς δοῦναι καὶ [illegible] [illegible] εἰς μέσον ἀγαγεῖν, ὅπως ἂν τῆς αὐτῶν [illegible] αἴσθηται τὸ ὑπήκοον. Ἕξουσι δὲ οἱ περίβλεπτοι τῶν δήμων πραίτωρες καὶ [illegible] τῆς ἡμετέρας ἐπ' αὐτοῖς κρίσεως, καθάπερ [illegible], ἄξιον.

et solacium [illegible] ad medium adducere, [illegible] iecti. Habebunt autem [illegible] tores et consiliarios [illegible] diximus, dignum [illegible]

CAPUT V.

Παρέσονται δὲ αὐτοῖς καὶ ὅσοι εἴκοσι στρατιῶται καὶ ἀνὰ τριάκοντα ματρικάριοι, οὓς δὴ νῦν ἡμεῖς κατεστήσαμεν, ταῖς [illegible] ὑπηρετούμενοι ταῖς αὐτῶν καὶ εἴ που δέοι, καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας [illegible] καὶ τῷ πρέποντι σχήματι παραδιδόντες τὸ πολίτευμα. Δεῖ δὲ αὐτοὺς ἐπίστασθαι σαφῶς, ὡς ἐὰν καθαροὺς ἑαυτοὺς τηρῶσι, τήν τε ἐκ θεοῦ συμμαχίαν ἕξουσι τῆς τε παρ' ἡμῶν εὐμενείας οὐκ ἀποτεύξονται, μακρότερά τε αὐτοῖς ἔσται τὰ τῆς ἀρχῆς. τίς γὰρ ἂν τὸν καλῶς τε καὶ ὀρθῶς διαγινόμενον ἀμείβειν ἀθελήσειεν;

Assistebunt autem [illegible] matricarii, quos [illegible] bus obsequentes [illegible] centes agunt [illegible] Oportet autem [illegible] semetipsos [illegible] et nostra placatione [illegible] dignitas erit. Quis [illegible] vere valit?

CAPUT VI.

Ἀλλὰ κἂν εἰ παρασταθείη τις αὐτοῖς ἐκ τοῦ δικαστηρίου τοῦ [illegible] ἐπάρχου τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, ἐφ' ᾧ τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ἀκριβῶς ἀναζητείτωσαν τὴν αἰτίαν καὶ μανθανέτωσαν, ἐφ' οἷς [illegible] τῶν ἀνθρώπων ἢ ἁμαρτοῦντας [illegible] ἢ τινος τοιούτου, [illegible] καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου, εἰ καὶ τοῦτο [illegible], ὥστε αὐτοὺς [illegible] τὴν ψῆφον ἢ [illegible] ἢ μᾶλλον [illegible] I [illegible] τῶν παραλελειμμένων. [illegible] [illegible] [illegible] ἀνεγκλήτους ἢ μὴ πᾶσιν ἐπεξιόντες τρόποις καὶ τοὺς μὲν ἀξίους θανάτου τιμωρούμενοι, τοὺς δὲ μετριώτερα [illegible] [illegible]

Sed si [illegible] rissimi praefecti [illegible] supplicia [illegible] tem [illegible] aut auferant [illegible] et ab ipso [illegible] ut cum [illegible] aut membrum [illegible] I. Quemadmodum [illegible] lorum [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] indignationem, non deo solum, sed et nobis ruinam fieri et omni damno, quod subiectis contigerit, et nostra indignatione, (et) velociter cum infamia a dignitate nostra repelli. Propterea et labores sustinemus et expensis magnis adquiescimus, ut non alicui nostrorum subiectorum inferatur aliqua calumnia et pecuniarum aut animae perditio et quae talia constituta sunt, sed omnia cum examinatione fiant competenti.

(Epilogus.) Hanc igitur omnes nostram voluntatem per hanc praeceptionem divinam et legem cognoscentes, et quia quod expedit vobis nullatenus derelinquimus, pro nostro orate imperio, sic vos tuente, sic vos proprios aestimante, quae in unoquoque contingunt, ita paternam in omnibus vobis custodiente providentiam.

Proponatur Constantinopolitanis civibus nostris.

[a. 535.]

XIV. Coll. III tit. 1

DE LENONIBUS.

Imp. Iustinianus A. Constantinopolitanis.

(Praefatio.) Et antiquis legibus et dudum imperantibus satis odibile visum est esse lenonum nomen et causam, in tantum ut etiam plurimae contra talia delinquentes scriberentur leges. Nos autem et dudum poenas contra eos qui sic [illegible] supplicia auximus, et si quid relictum est a nostris praecessoribus, etiam hoc per alias correximus leges, et super interpellatione nobis facta re[illegible]

ταύτην τὴν μεγάλην ἀμελούμενον πόλιν, τὸ πρᾶγμα οὐ περιείδομεν. Ἔγνωμεν γάρ τινας ζῆν μὲν ἀσέμνως, ἐκ δὲ αἰτιῶν χαλεπῶν τε καὶ μεμισημένων πρόφασιν ἑαυτοῖς μιαρῶν ἐξευρίσκειν κερδῶν· περινοστεῖν γὰρ χώρας τε καὶ τόπους πολλοὺς καὶ νέας ἀθλίας ἐξαπατᾶν, προτεινομένους ὑποδήματά τε καὶ ἐσθῆτά τινα, καὶ τούτοις θηρεύειν αὐτὰς καὶ ἄγειν εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ ἔχειν καθειργμένας ἐν ταῖς ἑαυτῶν καταγωγαῖς καὶ τροφῆς αὐταῖς ἀθλίας μεταδιδόναι καὶ ἐσθήματος, καὶ ἐντεῦθεν ἐκδιδόναι πρὸς ἀσέλγειαν αὐτὰς τοῖς βουλομένοις· καὶ πάντα πόρον ἄθλιον ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν προσγινόμενον αὐτοὺς λαμβάνειν, καὶ ποιεῖσθαι συγγραφάς, ὡς ἐπὶ χρόνον, ὃν αὐτοῖς δόξειε, προσεδρευσούσας τὴν ἀσεβῆ τε καὶ ἀνόσιον ταύτην αὐτοῖς λειτουργίαν πληρούσας· τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ ἐγγυητὰς ἀπαιτεῖν. ὥστε τοσαύτην γενέσθαι τὴν τοῦ πράγματος ἀτοπίαν, ὡς ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει καὶ ἐν τοῖς περάμασιν αὐτῆς, καὶ τὸ δὴ χείριστον καὶ πλησίον τῶν ἱερῶν τόπων καὶ τῶν σεβασμιωτάτων οἴκων τὰς τοιαύτας αὐτοῖς εἶναι καταγωγάς· καὶ πράγματα οὕτως ἀσεβῆ καὶ παράνομα ἐπὶ τῶν ἡμετέρων τολμᾶσθαι χρόνων, ὥστε καί τινας ἐλεοῦντας αὐτὰς ἀναστῆσαι τῆς ἐργασίας ταύτης πολλάκις βουληθῆναι καὶ πρὸς νόμιμον ἀγαγεῖν συνοικέσιον, τοὺς δὲ οὐκ ἐφιέναι. ἐνίους δὲ οὕτως ἀνοσίους καθεστάναι, ὥστε κόρας οὐδὲ τὸν δεκατὸν ἄγουσας ἐνιαυτὸν εἰς ἐπικίνδυνον κατάγειν φθοράν. ὥστε καί τινας χρυσίον δόντας οὐ μέτριον μόλις ἐκεῖθεν ἐξωνήσασθαι τὰς ταλαιπώρους καὶ γάμῳ συνάψαι σώφρονι. καὶ τρόπους εἶναι μυρίους, οὓς οὐκ ἄν τις ἐξείποι λόγῳ περιλαβεῖν [illegible]

1 Θαυμάζομεν [illegible]

rum impiarum pro [illegible] civitate cognoscit [illegible] vimus enim quosdam [illegible] autem crudelibus et [illegible] fandorum invenire [illegible] et loca plurima et [illegible] promittentes calciamenta [illegible] his venari eas et deducere [illegible] vitatem et habere [illegible] et cibum eis [illegible] tradere ad luxuriam [illegible] etiam miserabilem [illegible] accipere et celebrare [illegible] tempus, quod eis [illegible] sectentem hanc [illegible] earum etiam [illegible] procedens illicitam [illegible] regia civitate et in [illegible] deterius est) iuxta [illegible] domos tales sint habitationes [illegible] et iniquae sub nostris temporibus [illegible] ut etiam quosdam [illegible] tali operatione crebro [illegible] ducere matrimonium [illegible] sic [illegible] tes annum ad [illegible] et quosdam [illegible] etiam decies [illegible] sermone [illegible] tatem perductam [illegible] quidem in [illegible] autem et [illegible] talium [illegible]

1 [illegible]

[illegible]

possint castitatem agere, quae etiam sola deo cum fiducia possibilis est hominum animas praesentare. Quia vero plurima sunt humana, cum arte et dolo et necessitate qualibet ad talium luxuriam deduci omnibus prohibemus modis, et nulli fiduciam esse pascere meretricem et in domo habere mulieres aut publice prostituere ad luxuriam, et pro alio quodam negotio talia mercari, neque conscriptiones super hoc percipere neque fideiussores exigere nec aliquid tale agere, quod cogat miseras et invitas suam castitatem confundere, neque sperare quia licebit de cetero eis vestium donatione aut ornamentorum forsan aut alimenti decipere, ut etiam invitae sustineant. Non enim permittimus quicquam fieri tale, sed etiam nunc omnia talia breviter competenti cura disposuimus, statuentes etiam reddi eis omnem quam contigit cautionem occasione sceleris huius exponi; at neque permisimus scelestos lenones, si quid dederunt eis, hoc ab eis auferre: sed etiam ipsos lenones iussimus extra hanc fieri felicissimam civitatem tamquam pestiferos et communes vastatores castitatis factos, et liberas ancillasque requirentes et deducentes ad huiusmodi necessitatem et decipientes et habentes educatas ad universam confusionem. Praeconamus itaque quia, si quis de cetero praesumpserit invitam puellam sumere et habere ad necessitatem nutritam et fornicationis sibi deferentem quaestum, hunc necesse est ab spectabilibus praetoribus populi huius felicissimae civitatis comprehensum omnium novissima sustinere supplicia. Si enim pecuniarum eos furtorum et latrociniorum emendatores elegimus, quomodo non multo magis castitatis furtum et latrocinium eos coercere permittimus? Si quis autem patiatur in sua domo quendam lenonem et huiusmodi praepositum operationis habere et haec denuntiata cognoscens non de domo sua expulerit, sciat etiam decem librarum auri sustinere poenam et circa ipsam periclitaturum habitationem. Si quis autem conscriptionem de co-

[illegible]

hac felicissima civitate, sed etiam in provinciarum custodiatur locis, domino omnium deo pro alio quodam odore suavitatis oblata.

(Dat. k. Dec. CP. Belisario v. c. cons.)

XV. Coll. III tit. 2

R. DE DEFENSORIBUS CIVITATUM R.

Imp. Iustinianus A. Iohanni pp. secundo.

⟨Praefatio.⟩ Nisi velociter revocemus curam defensorum per competens officium, nec ipsam ulterius antiquorum nominum habebimus veritatem. Aliis siquidem alia data sunt ab antiquitate nomina significativa aperte rerum, hoc autem defensorum nomen pure demonstrat antiquitatem aliquos praeposuisse rebus, quatenus ex omni eas iniustitia vindicarent liberas. Siquidem et propter hoc paterna voce defensores eos vocamus, quatenus eripiant male iniuriam patientes. Nunc autem hoc defensorum valde conculcatum est ⟨in⟩ multis nostrae reipublicae partibus, et ita contemptum, ut in iniuria quidem potius quam in qualibet iaceat honestate. Siquidem fiunt quidem viri obscuri, decreta vero super eis misericordia magis quam electione conficiuntur. Quibus enim non est victus et vita sufficiens, hi defensorum emendicantes ordinationem ad hanc accedunt curam, et pro alio quodam lusu iudicum subiacent voluntatibus. Denique removent eos, quando voluerint, aut nihil aut parvissimum delinquentes, et alios in illorum provehunt officium, quasi locum [illegible] eos defensorum facientes, et hoc in anno [illegible]

[illegible]

... custodiatur domino universorum deo pro illis oblata ...

[illegible]

ποιοῦντες, καὶ τοῦτο τοῦ ἔτους πολλάκις ἐπὶ πλείοσιν ἀνθρώποις πράττοντες· ὥστε καὶ οἱ ταξεῶται καὶ οἱ τῶν πόλεων ἄρχοντες καὶ οἱ ταύτας οἰκοῦντες ἐν ἐσχάτῃ καταφρονήσει τὸν ἔκδικον ἔχουσι. Τὰ δὲ δὴ πραττόμενα παρ' αὐτοῖς ἐν ἴσῳ τοῖς ἀπράκτοις ἐστίν. εἰ γὰρ μὴ ἐπιτάξαιεν οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντες, οὐδ' ἂν τολμήσαιέν τινα πρᾶξιν ὑπομνημάτων συστήσασθαι παρ' ἑαυτοῖς οἱ πάντη δουλεύοντες αὐτοῖς ἔκδικοι, τοῖς ἐκείνων νεύμασι προσέχοντες μόνοις. εἰ δὲ δὴ καί τινα πραχθείη, πρῶτον μὲν καὶ ταῦτα [illegible] σκουσιν, ἔπειτα οὐδενὸς ὄντος ἀρχείου, καθ' ὃ τὰ πραττόμενα παρ' ἑαυτοῖς ἀποτίθεται, παραπόλλυται τὸ πραττόμενον, καὶ οὐκ ἂν εὕροις παρ' αὐτοῖς χρόνων πλειόνων ὑπόμνημα παντελῶς οὐδὲ ἕν, ἀλλ' εἰς κληρονόμους τε αὐτῶν καὶ τὰς ἄλλας διαδοχὰς οἱ τούτων [illegible] [illegible]

[illegible] ταῖς τῶν λειτουργιῶν ἐκπληροῦν. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις κρατεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι [illegible] τῇ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων ἀξίᾳ, τοῦτο [illegible] αὐτῷ τόπων, νῦν οἱ πραγματικοὶ καθεστήκασιν, [illegible]

frequenter in pluribus [illegible] ciales et civitatum [illegible] novissimo contemptu [illegible] aguntur ab eis ad [illegible] enim imperaverint [illegible] praesumunt quaedam [illegible] apud semetipsos per [illegible] et illorum nutibus [illegible] dam conficiantur, [illegible] numdant, [illegible] quo gesta apud se [illegible] et nequaquam invenies [illegible] porum [illegible] heredes eorum aut [illegible] mentis [illegible] dem invenimus [illegible] pereunt et [illegible] actorum sint. Nos [illegible] disposuimus et [illegible] bus fecimus, et [illegible] tum, propterea [illegible] soribus [illegible] si iudicum [illegible] provinciae praesides [illegible] tius iudicum et [illegible] apparere quanto [illegible] tanto maior [illegible]

CAPUT I.

Interim illud [illegible] sit licentia [illegible] vitiam [illegible] ministerium [illegible] temporibus [illegible] mus. Nulli, [illegible] [illegible]

hominibus faciunt; adeo ut et cohortales et civitatum [illegible] defensorem habeant. Quae vero apud eos [illegible] [illegible]

[illegible]

tisi sint collati; sed secundum circulum habitatoribus civitatis, quorum aliqua ratio est, hoc implentibus, et dum circulus expletur, rursus revertentibus ad sollicitudinem et civitati per praedictam curam ministrantibus: ut in unaquaque civitate defensor iudex potius quam defensor esse videatur, decreto quidem cum iureiurando factus omnium possessorum in illa civitate consistentium, sed non in hac urbe degentium; 1 iusiurandum vero praebens, quia omnia secundum legem et ius aget omnium communiter, confirmandus autem, sicut nunc, ex praecepto gloriosissimorum nostrorum praefectorum, in biennio vero administrans solo, et removendus a cura. Non habente licentiam clarissimo provinciae iudice removendi eum, sed si quid videtur agere non recte, nuntiare ad gloriosissimos praefectos, ut inde ei fiat curae privatio, unde etiam datur.

CAPUT II.

Nulla existente licentia administratori aut ipsis defensoribus vices agentes defensorum facere, sed etiam hoc omnibus eis interdicimus modis. Sed neque proprios vices agentes per civitates clarissimos iudices destinare nisi ipsos defensores, quos iudicum officium complere in civitatibus volumus; ipsosque in omnibus diligentiam adhibere civitatibus, in quibus sunt.

CAPUT III.

Et agi apud defensores testamentorum insinuationes et donationum et quidquid talium est monumentorum proprium, non valente clarissimo provinciae iudice prohibere quod agendum est, aut praecipere quia non velit aliquid agi aut actum non edi. Non enim huiusmodi alicuius ei omnino potestatem damus, absurdissimum aestimantes necessariis rebus carere homines propter iudicum forte irrationabiles nutus atque praeceptiones: sed etiam agere, quaecumque voluerit, et edere, et licet quod agitur tangat provinciae praesidem aut quemlibet potentum, neque hoc prohibere. Oportet etenim sic agere

[illegible]

[illegible] ... αὐθεντίας ἄρχοιεν.

1. [illegible] ... τῶν ἐκείνων τάξιν, [illegible] ἀκοῦς. [illegible] τε ταξεώτας τοὺς ἐπιχωρίους, οἳ κατὰ τὴν πόλιν εἰσὶν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ ἔκδικός ἐστιν, ὑπακούειν αὐτῷ καὶ βοηθεῖν, ὥστε ἀπόντων τῶν ἡγουμένων τῶν ἐθνῶν [illegible]

2. [illegible] προτάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχουσιν, [illegible] τῆς εἰρημένης τῶν τριακοσίων νομισμάτων ποσότητος ἢ δίκη καθεστήκοι.

[illegible]

[illegible] ... ipse iudicum [illegible]

1. Deinde eos qui [illegible] vitatum defensoribus [illegible] opus fuerit [illegible] butariorum [illegible] citer, et [illegible] his ipsis testimonia [illegible] nem, et maxime [illegible] vinciae, quicumque in [illegible] fensor est, obedire [illegible] praesidibus gentium [illegible] sub illorum [illegible] habere et [illegible] ciales, qui [illegible]

2. Et iudicare in [illegible] ad [illegible] trahere [illegible] vinciarum indices, si [illegible] rum solidorum quantitatem [illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

[illegible]

sores officiales, tunc provinciarum praesides ulcisci et castigare officiales. Licentiam enim damus defensoribus, si hoc neglexerint gentium praesides, sedi tuae eminentiae haec nuntiare, ut inde detur auxilium eis et vindicta competens: et revera defensores eos esse contra delinquentes, habentes iudiciariae [claritatis] honestatis imitationem.

1 Et si cadere contigerit civitatis defensorem, mox ad alium ferri decretum, qui ex circulo vocatur, cum dudum dicto iureiurando, et suscipere quidem mox curam, decretum vero nuntiari et confirmari a tuo culmine; et nequaquam defensoribus vices agentes, sicut praediximus, dari, ne rursus priori confusioni demus quasi rationabilem occasionem.

2 Praecepta vero faciat tua eminentia per unamquamque provinciam, ut in civitatibus habitatio quaedam publica distribuatur, in qua conveniens est defensores monumenta recondere, eligendo quodam in provincia qui horum habeat custodiam: quatenus incorrupta maneant haec et velociter inveniantur a requirentibus, et sit apud eos archivum, et quod hactenus praetermissum est in civitatibus emendetur.

CAPUT VI.

Quia vero etiam defensores civitatum extra omne commodum fient, et pro decretis eorum, si quidem civitates maiores ⟨sunt⟩, quattuor solummodo dabuntur aurei foro tuae sublimitatis, si vero minores, tres, sicut iam dudum nostris constitutum est legibus. Si vero quaedam salaria habent publica, etiam haec secundum consuetudinem percipient.

1 Audient quoque leviora crimina et castigationi competenti tradent, et eos, qui maioribus criminibus capiuntur, detrudent in carcerem et mittent ad provinciae praesidem. Sic enim fruitur civitas unaquaeque cura iudiciali, et omnis gens sub maiori constituta iudice maiorem sentiet providentiam; et resecantur plurimae iudicum curae, cum civitatum defensores in semetipsis eas imponant et levigent praesidum, quas pro omnibus habent, sollicitudinem, ipsi particulariter removentes ea, quae vim patienti-

[illegible]

[illegible] ἢ [illegible] καθὰ πολλάκις εἴρηται, [illegible] ὄντας [illegible]. Εἰ δὲ καὶ [illegible] οἱ δημόσιοι φόροι, [illegible] ἐκδίκοις [illegible], ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς βοηθοῖεν.

Εἰ δέ τις [illegible] ἢ παραιτοῖτό τις τὴν τοῦ ἐκδίκου προβολὴν ἐπ' αὐτὸν ἰοῦσαν εἴτε ἀξιώματος εἴτε στρατείας εἴτε προνομίου εἴτε [illegible] quinque librarum auri [illegible] καὶ [illegible] εἰς ἔργα τῆς πόλεως [illegible] τὸ τοῦ ἐκδίκου [illegible] φρόντισμα. [illegible] γὰρ [illegible] τῶν [illegible] λειτουργεῖν [illegible] καὶ [illegible] αὐταῖς ἀποκινῆναι [illegible].

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ [illegible] δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ [illegible] διὰ προστεταγμένων [illegible], ὅπως ἂν γινώσκοιεν [illegible] ὅτι καὶ τῶν μεγίστων καὶ τῶν μέσων καὶ [illegible] ὅπερ [illegible] τὸ [illegible] σκευάσαι καθ' ἑκάστην πόλιν τοὺς ἐν ὑπολήψει ἔχοντας ὀνομασθῆναι ἐκδίκους κατὰ τὸν κύκλον, ὡς εἴρηται, καὶ ψήφους γενέσθαι κοινὰς μεθ' ὅρκων [illegible]

bus inferuntur, aut [illegible] stos, sicut saepe dic[illegible] tionibus sunt [illegible] neantur ab aliquibus [illegible] praesides defensoribus [illegible] tores exactiones, ut [illegible]

Si qua vero defensor[illegible] aut renuerit aliquis [illegible] ipsum veniens, sive di[illegible] vilegii sive alterius [illegible] que librarum auri [illegible] eius exactionem ad opera [illegible] tur defensoris implere [illegible] unumquemque nobilium [illegible] vitatum quas inhabit[illegible] tationis [illegible]

⟨Epilogus.⟩ Quae [illegible] hanc sacram [illegible] in provinciis [illegible] programmatis [illegible] omnes, quia et [illegible] vulorum nobis cura [illegible] nostra sollicitudine [illegible] tua eminentia [illegible] gentium praesides [illegible] que civitatem eos qui [illegible] defensores secundum [illegible] decreta fieri communia [illegible]

[illegible]

velnerint communi decreto teneri eum biennio eodem officio. Si vero nondum biennium impleverunt, digni vero videntur communicare circulum, impleant reliquum tempus: ultra quod nullus civitatem defendat, sed usque ad hoc solum stet tempus, nisi cuncta civitas renuntiante nullo elegerit eum; et hoc facto alio biennio suscipiat sollicitudinem et modis omnibus depenatur, et tunc rursus fiat, quando ipse eum circulus ad hunc adduxerit ordinem: ne frequentia et continuatione curae et per quandam machinationem illo semper renovando fiat aliquibus infinita praedicta gubernatio. His omnibus valituris in omne tempus, quoniam cum toto haec studio et vigilantia et domini intuitu adinvenimus et nostris subiectis contulimus.

Dat. idibus Aug. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535.]

XVI. Coll. III tit. 2

R DE MENSURA ORDINANDORUM CLERICORUM R.

Imp. Iustinianus Aug. Anthimo sanctissimo et beatissimo archiepiscopo et universali patriarchae.

⟨Praefatio.⟩ Legem nuper scripsimus de mensura ordinationum, ut non competeret effusas eas esse neque in sanctissima maiore ecclesia felicissimae huius urbis neque in aliis: quam etiam firmam

ἄλλαις· ὃν δὴ καὶ κύριον εἶναι καὶ κρατεῖν κατὰ πᾶσαν τὴν αὐτοῦ παρακελευόμεθα δύναμιν. Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς ἡμῖν ἐστιν εἰς τὸ συστεῖλαι μὲν τὰς χειροτονίας, ἐντεῦθεν δὲ τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπερβάλλον τῆς δαπάνης εἰς μέτριόν τι καὶ φορητὸν περιστῆσαι ποσόν, ὅπως ἂν τὸ πλῆθος αὐτῇ τῶν δαπανημάτων ἐλαττωθείη, διὰ τοῦτο πᾶσαν περινοοῦντες ὁδὸν καὶ ἐπὶ τὸν παρόντα νόμον ἐληλύθαμεν, οὐδὲν μὲν ἀλλοιότερον ὄντα τοῦ προτέρου, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς ὁρμώμενον προαιρέσεως, ἔτι δὲ μᾶλλον τὴν ἁγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ὀνῆσαι δυνάμενον.

esse et valere secundum [illegible] tatem. Quia vero intentio [illegible] dem ordinationes, hinc [illegible] ecclesiae excellentem [illegible] dam atque portabilem [illegible] multitudo ei expensarum [illegible] nem circumeuntes viam [illegible] nimus, nihil quidem alius [illegible] eius procedente voluntate [illegible] sanctissimae maiori eccle[illegible]

CAPUT I.

Θεσπίζομεν γάρ, εἴπερ ἔν τισι τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ὧν αὐτὴ ἡ ἁγιωτάτη μεγάλη ἐκκλησία τὴν διοίκησιν καὶ τὰς δαπάνας εἵλετο, συμβαίη πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ἀναγνώστην ἢ ψάλτην τελευτῆσαι, μὴ ἕτερον εὐθὺς ἔξωθεν ἐπεισάγεσθαι, ἀλλὰ σκοπεῖν, πόσον ἐστὶ τηνικαῦτα τὸ μέτρον τῶν ἐκεῖσε λειτουργούντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν. Καὶ εἰ μὲν οὔπω τὸ τῶν κληρικῶν ἠλαττώθη μέτρον, ἀλλ' ἔτι πλεονάζουσιν ὅσον πρὸς τὸ ἄνωθεν ὡρισμένον καὶ τὸ καλούμενον στατοῦτον, μηδεμίαν γίνεσθαι ἀντ' αὐτοῦ χειροτονίαν, μέχρις ἂν ὁ ἀριθμὸς εἰς ἑαυτὸν ἀποκατασταίη. Εἰ δὲ ἐλάττωται τὸ πλῆθος, ὥστε ἀνάγκην εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐλλεῖψαι τὸ στατοῦτον ἕτερον ἀντὶ τοῦ τελευτήσαντος ἀντεισαχθῆναι κληρικόν, σκοπεῖν τὴν μακαριότητα τὴν σήν, εἴ τις ἐστὶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐκκλησίαις ταῖς παρὰ τὴν ἁγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν περιττὸς τοῦ αὐτοῦ τάγματος κληρικός, κἀκεῖθεν ἀντικαθιστᾶν ἕτερον, ἀλλὰ μὴ νέαν ποιεῖσθαι τὴν χειροτονίαν. Οὕτω γὰρ ἐκ τοῦ περιττεύοντος ἀεὶ τοῦ ἐλλείποντος ἀναπληρουμένου [illegible]

Sancimus enim, si in [illegible] ecclesiarum, quarum ipsa [illegible] gubernationem et expensas [illegible] byterum aut diaconum [illegible] mori, non alium mox extrinsecus [illegible] siderare, quanta est tunc mensura [illegible] tium reverentissimorum clericorum [illegible] nondum clericorum minuta [illegible] abundant, quantum ad id [illegible] mus et eum qui vocatur statutum [illegible] eo ordinationem, donec numerus [illegible] tuatur. Si vero deminuta [illegible] tus sit, ne desit statutum [illegible] dum clericum, considerare [illegible] quis est in aliis ecclesiis [illegible] ecclesiam ex abundanti [illegible] exinde restituere alium [illegible] nationem. Sic enim [illegible] semper hoc, quod deficit [illegible] sima maior ecclesia [illegible] Alioquin si quod defuit [illegible] donec [illegible]

[illegible]

[redacted] contradere festinet. [redacted], scire necesse est [redacted] gem suscipere ordi- [redacted] nc utilitatis habitu- [redacted] ssimis oeconomis in [redacted] maiori ecclesiae ex- [redacted] t damnum, a semet [redacted] pientes fructum. [redacted] c. cons.

Coll. III tit. 4

[redacted] RINCIPUM.

[redacted] estori sacri palatii

[redacted] minis romani con- [redacted] tas, quanta de man- [redacted] n suo quoque volu- [redacted] r nobis reparantibus [redacted] m, iam deminutam, [redacted] nostris, qui minores [redacted] nt, sive inter cor- [redacted] ve inter spectabiles [redacted] praestare, sed etiam [redacted] omnia gubernare [redacted] mandatorum com- [redacted] r utramque linguam [redacted] atoribus nostris se- [redacted] quibus romana vel [redacted] eorum sanctionem, [redacted] e, sed saluberrimas [redacted] in perpetuum, nec- [redacted] e subiectos guber- [redacted] auctoritas tua, ad [redacted] a, eadem mandata [redacted] in sacro laterculo [redacted] his una cum codi- [redacted] e, quemadmodum [redacted] ignorent.

[redacted] generali sanctione [redacted]

[redacted]

ἀδυνάτοις [illegible] πάντα διηγόρευται ἐφ' οἷς προσῆκόν ἐστι τοὺς τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνοντας ταύτας διοικεῖν, [illegible] τῶν ὅρκων ὧν ἐπὶ τούτοις παρέχουσιν. Ἀναγκαῖον δὲ ἡμῖν ᾠήθημεν καὶ νῦν παραλαμβάνοντί σοι τὴν ἀρχὴν ἐπισκῆψαι τὰ πρέποντα, καὶ τοῦτο δὴ τὸ τοῖς ἡγεμόσι τῆς πολιτείας ἡμῶν ἐξηρτημένον, [illegible] εἰς τὰς ἀρχὰς [illegible] παραγγέλματα, μανδάτα πρίνκιπις αὐτὰ καλοῦντες, [illegible] ἅπερ ἐχρῆν αὐτοὺς διαφυλάττειν τὰς ἀρχάς.

plenius lege [illegible] veniens est [illegible] nare, memorantes [illegible] stant. Necessarium [illegible] percipienti tibi [illegible] genitoribus reipublicae [illegible] ad administrationes [illegible] mandata principum [illegible] oportet eos gubernare [illegible]

CAPUT I.

(A) Δεῖ τοίνυν σε καθαρὰς παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν [illegible]

Oportet igitur te [illegible] et sine omni suffragio [illegible] servare deo nobisque et [illegible] tingere lucrum neque [illegible] captiosum quoddam [illegible] tione, sed contentum [illegible] tis, et tam per te quam [illegible] purum eis undique servare [illegible] quidem fiscalia tributa [illegible] nuens circa publicum [illegible] cus imminuatur, et [illegible] sunt. Sicut enim [illegible] vamus, sic et publicum [illegible] Collatores namque omni [illegible] vati facile et in promptu [illegible] furta prius dantes [illegible] haec nunc ipsis fiscalibus [illegible] cile se tributis.

CAPUT II.

[illegible] τῶν μερῶν ἀπολλύναι.

Deinde conven[illegible] puli civitatem [illegible]

[illegible]

CAPUT III.

Sit tibi quoque tertium studium lites cum omni aequitate audire, et omnes quidem breviores et quascumque maxime vilium sunt ex non scripto decidere et iudicare et liberare homines alterna contentione, et non permittere ultra quam continetur sacra nostra constitutione occasione causidicum expensarum damnificari, si tamen sufficientes in datione consistunt. Alioquin etiam gratis lites audire et non permittere ex neglegentia de provincia cui praesides ad hanc currere felicissimam civitatem et nobis molestum esse. Scito namque quia, si quis veniat et aditionem nobis faciat, et a nobis interrogatus, si prius te adiit, deinde dicat te adisse et quod iustum est non impetrare, et hoc verum inveniamus, in te indignationem convertemus. Sin vero cum te non adierit, venire ad regiam hanc praesumpserit civitatem, et remittemus eum cum omni correctione et responsum non dabimus.

CAPUT IV.

Deinde competens est te etiam hinc venientes sive magistrianos sive ex quolibet foro non permittere laedere nec superexigere nostros subiectos. Sed si quis adierit tale aliquid quaestus, hoc et exequi et indemnitatem ei procurare, et neque permittere alicui praeferenti praecepta cuiuscumque fori (haec videlicet quae sollemniter diriguntur formarum et fiscalium et portuum et itinerum sternendorum et imaginum et murorum et domorum destructionis tamquam in publico factae et aliorum talium) damnificare nostros subiectos. Non enim volumus nec per talem causam aliam eis inferri damnum. Ipse vero, omnium horum providebis sine damno omni gestum. Si quis autem, cui tale aliquid iniunctum est, veniat, cunctos

πλὴν εἰ μὴ θεῖον ἡμέτερον πραγματικὸν δείκνυσι τύπον ὑπὲρ τούτων γεγραμμένον. καὶ τότε γε μὴν δέξῃ μὲν τὸν τοιοῦτον τύπον, οὐ μήν τι πράξεις ἐξ αὐτοῦ, πρὶν ἂν εἰς ἡμᾶς μηνύσας δευτέραν ὑπὲρ τού- 1 των ἐπιτροπὴν ἡμετέραν παραλάβοις. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἀφθονίας τῶν ἐπιτηδείων καὶ τῶν ἔργων τῶν πόλεων ἐπιμελήσῃ, παρασκευάζων ἐκ τῶν πολιτικῶν χρημάτων αὐτοὺς ἅτε πατέρας τὰ ἀναγκαιότατα τῶν ἔργων ποιεῖν καὶ γεφυρῶν ὁμοίως καὶ ὁδῶν καὶ λιμένων, ἐν οἷς ὅλως εἰσὶ τόποις τῆς ἐπαρχίας τῆς ἀρχῆς λιμένες, καὶ τειχῶν ἐπιμελεῖσθαι· καὶ εἴ τι ὅλως ἐστὶ τῷ δημοσίῳ καὶ ταῖς πόλεσι συμφέρον, βουλεύσῃ τε 2 (6) καὶ πράξεις καὶ μηνύσεις. Ἕξεις δὲ ὑπακούοντάς σοι καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν στρατιώτας ἐν οἷς ἂν αὐτῶν χρῄζοις εἰς ὑπουργίαν δικαίαν. οὓς εἰ πλημμελοῦντας εὕροις, ὑποθήσεις σωφρονισμῷ πρέποντι, καὶ πρός γε ἐκ τῶν σιτήσεων αὐτῶν τὸ ἱκανὸν γενέσθαι τοῖς ἠδικημένοις παρασκευάσεις.

non respicias [illegible] cum ostendat formam [illegible] cipies quidem talem [illegible] ex ea, antequam [illegible] 1 ceptionem nostram [illegible] ubertate necessariarum [illegible] tiam habebis, procurans [illegible] quae valde necessaria [illegible] similiter et viarum [illegible] sunt locis provinciae [illegible] rum curam habere; et [illegible] et civitatibus utile, [illegible] 2 Habebis autem [illegible] vincia sunt milites [illegible] ad ministerium [illegible] subponi castigationi [illegible] mentis eorum [illegible]

CAPUT V.

⟨5⟩ Οὐ συγχωρήσεις δὲ προνομίοις τισὶ χρῆσθαι τοὺς ἀδικοῦντας, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον αὐτοῖς εἰς βοήθειαν φυλάξεις τὸ πανταχόθεν καθαροὺς τῶν ἐπαγομένων καὶ ἀνευθύνους φανῆναι. Φόνους δὲ καὶ μοιχείας καὶ παρθένων ἁρπαγὰς καὶ [illegible] καὶ ἀδικίας [illegible] κολάζων τοὺς ἁμαρτάνοντας κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, ὡς τῇ κατ' ὀλί- 1 γων τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους [illegible] [illegible] [illegible]

Non permittis [illegible] sed illud solum eis [illegible] qua puri horum quae [illegible] deantur. Homicidia [illegible] direptiones et [illegible] vehementia [illegible] nostras leges [illegible] 1 cias salvas [illegible] tinebis, non [illegible] lere, neque ut [illegible] veritate [illegible] 2 Festinabis [illegible] circa te [illegible] et contentum [illegible] [illegible]

---

sacram nostram pragmaticam sanctionem ostendat de his scriptam [illegible] [illegible]

8. puris servante manibus. Talem vero praebebis temetipsum omnibus publice et privatim, ut terribilis quidem sis delinquentibus et indevotis circa fiscalia, mansuetissimus autem et mitis omnibus placidis et devotis et paternam eis exhibens providentiam.

CAPUT VI.

Sed neque haec quae dicuntur verba (id est indemnitatum) prompte dare festines aut amplius tempus, sed et cum examinatione (et) in tempore mediocri et non transcendente triginta dierum indutias, ne ex hoc infinitae sint hominibus ad invicem contentiones. Si vero etiam aliquem sub nuncupato verbo feceris, deinde aliquis adierit adversus eum, deduces quidem eum, custodiens datum ei verbum, (et) examinabis negotium verbo ubique servato, et si etiam sententia contra eum necessaria sit, condemnabis eum, et duorum propones electionem, utrum velit dato verbo absolute abrenuntiare et agere quae iudicata sunt, an non. Certe si non hoc, elegerit cum terminis remittes, et ibi executionem inferes temperatam et cum debita venerabilibus locis reverentia.

CAPUT VII.

Neque autem homicidis neque adulteris neque virginum raptoribus delinquentibus terminorum custodiam [illegible] sed etiam inde extrahes et supplicium eis inferes. Non enim talia delinquentibus parcere competit, sed [illegible], ut non talia a [illegible] perpetrentur. Deinde templorum [illegible] non [illegible], sed legibus datur a lege, ut non [illegible] utrumque [illegible] sacrorum locorum [illegible]

[illegible]

VIII. [illegible] autem publicos exactores, ut in [illegible]

τε τοῖς ἱεροῖς καὶ ὅλῃ τῇ πολιτείᾳ συμφέρον τι καὶ [illegible] ἐστιν. [illegible] δέ σοι πρὸς τοῦτο οἱ [illegible] τῶν ἐκκλησιῶν [illegible] καὶ [illegible], οὐδένα τῶν [illegible] δημοσίους φόρους κατὰ [illegible] ἀφαιρούμενοι τῆς εἰσπράξεως, ἀλλ' οὐδὲ συγχωροῦντες βίαιον ἢ στασιῶδές τι παθεῖν τοὺς τὸν ἐμβιβασμὸν ἐπάγοντας, γινώσκοντες ὡς, εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν, οἴκοθεν τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι τῷ δημοσίῳ [illegible].

ine reipublicae [illegible] tur autem [illegible] defensores [illegible] tributa exiguntur [illegible] mittantur violentiam [illegible] cutionem inferentes [illegible] serint, de suo satisfac[illegible]

CAPUT VIII.

(8) Ἀναγκάσεις δὲ τοὺς δημοσίους πράκτορας [illegible] [illegible] ἐν ταῖς [illegible] [illegible], τουτέστι τό τε [illegible] ἢ [illegible] ἢ ἰουλίων ἢ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], καὶ τὸ τῶν [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] μέχρι δὲ νῦν μὴ φυλαχθέν, [illegible] τοῦ λοιποῦ τοὺν [illegible] φυλάξωσιν τρόπους. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], λέγοντες μὴ δύνασθαι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἀλλὰ μηδὲν ἐντεῦθεν βλαπτέσθω μήτε τὸ δημόσιον μήτε οἱ συντελεῖς. τὸ μὲν γὰρ δημόσιον ἀπροφασίστως ἅπαντα τὰ οἰκεῖα λαβέτω, καὶ τὰς ἐξ ἔθους γινομένας ἀποδείξεις [illegible] [illegible]

Cogas autem publicos [illegible] captis manifeste [illegible] zygocephalorum [illegible] libet modo per [illegible] haec et qualibet [illegible] titulum sive [illegible] ais et dominis [illegible] hoc, quod praecipimus [illegible] autem non custodi[illegible] servent modis. Si [illegible] inveniant aliquam [illegible] quantitatem [illegible] sed tamen nihil [illegible] Fiscus etenim sine [illegible] et sollemniter celebra[illegible] dissolverint, nihil [illegible] nullo [illegible] tributa [illegible] [illegible]

cap. VIII summarium extat B. 6, 3, 11. 12 (13 ex Theod.).

[illegible]

VIII. Cogas autem publicos exactores, ut in [illegible] [illegible]

[illegible]

datis fiscalibus inculpabiliter inferendis: quod autem in his, quae dubitantur, gloriosissimi nostri praefecti indicaverint, in his, quae moventur, hoc valere; necessitatem habentibus exactoribus, post cognitam veritatem super his quaestionibus, et in illis de cetero quantitatem zygocephalorum et aliorum omnium adscribere, secundum quod a nobis iam ordinatum est. 1 Non permittas itaque aut curialibus aut censualibus, dum vendita sint praedia eorum aut in alias personas mutatur possessio, tergiversationibus uti quibusdam et non transferre a venditoribus ad emptores praedia, sed coges eos omni modo facere mutationes sine damno. Si vero dixerint minus idoneos esse emptores et propterea non fieri migrationem, hoc ipsum examinabis sine quolibet damno. Et si quidem idonei fuerint emptores, coges fiscalium praesules omnibus modis et sine quolibet damno celebrare transpositionem; si vero pro veritate eos inveneris non satis idoneos, coges venditores hoc ipsum profiteri ad gesta, quia periculo eorum transpositio fit fiscalium tributorum in eos, qui ab ipsis emerint; hoc quod etiam in Oriente novimus in multis fieri gentibus. Sic enim neque fiscus nocebitur et fiscalia tributa a possessoribus inferuntur, ut autem alii quidem sint possessores, alii vero collatores. Oportet enim maxime contra possessores fieri collectiones, sed non contra non detinentes neque possidentes terras.

CAPUT IX

Illud tamen [illegible] volumus [illegible] quia, si quando praecepimus ad alias forte proficisci te provincias, competens est contentum te his quae de fisco largiuntur non gratis expendere neque nostros subiectos [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT X.

[illegible]

CAPUT XI.

[illegible]

CAPUT XII.

[illegible]

[illegible]

possident; at illi reciprocantes ordinem eos quidem qui digni sunt poena dimittunt, illorum autem auferunt res, alios pro illis punientes, quos lex forte ad illorum vocavit successionem.

CAPUT XIII.

Patrocinia quoque iniusta, quae cognoscimus in nostris provinciis fieri, omnibus corrige modis, non sinens ulli aliorum vitas in se suscipere, non ampliare sibi praedia nullo modo ei competentia, non in aliorum laesionem promittere patrocinium, non quemadmodum fraudent fiscum suam virtutem obicere. Neque sit tibi cura, cuiuslibet sint haec agentes domini; sufficit etenim tibi per omnia ad perfectam fortitudinem et lex et imperii favor.

CAPUT XIV.

Sed etiam suscipientes alienos agricolas sic odio habebis, sic compelles cito reddere quod suscipiunt male, ut, si plurimum manserint inoboedientes, omne quidquid eius provinciae est sic illis possessionibus imponens. Si vero in aliis provinciis agricolae dicuntur esse constituti, litteris uteris publicis ad provinciarum praesides, ut in eas fugientes agricolas confitentes aut convictos tradant possessoribus, et revocentur ad provinciam cui praesides, et inoboedientes vehementer corripies minus idoneorum adiectione. Competens est enim talia studentem [quod] hinc eius et rerum dominationem in eos [illegible] cognoscere, ut [illegible] quantum est laedere et delinquere in alios. Hoc [illegible] sive praedia possidentes in provincia sint sive aliquo[illegible] aliis competentium gubernatores sint. Oportet enim et possessores illa solum habere quae [illegible] lex, et gubernatores [illegible] quae per [illegible]

[illegible] ἀσεβὲς ἐντεῦθεν πορίζεσ[illegible]

[illegible]

CAPUT XV.

⟨ιθ⟩ Σανίδας δὲ ἐπιτιθέναι χωρίοις ἀλλοτρίοις ἢ ἐργαστηρίοις ἐν πόλεσι διακειμένοις καὶ ἐπιγράφειν [illegible] ὑποκείσονται. Ταῦτα τοίνυν ἅπαντα φυλάξεις, γινώσκων τὴν ἡμετέραν περί σε προαίρεσίν τε καὶ γνώμην, ὁποία μέν τις ἔσται πλημμελοῦντός σου, ὁποία δὲ εὐδοκιμοῦντος καὶ τοῖς ἡμετέροις ἀκολουθοῦντος παραγγέλμασί τε καὶ νόμοις.

[illegible]

Titulos autem imponere [illegible] steriis in civitatibus con[illegible] vocabula ita [illegible] ut [illegible] [illegible] erit delinquente te, [illegible] sequente praecepta ac leges.

CAPUT XVI.

[illegible]

CAPUT XVII.

[illegible]

cap. XV summarium habet [illegible]

[illegible]

quis eorum, qui populum in turbas sollicitant, temptaverit aliquando ab hac magna civitate fugere aut solus aut cum aliis et venire in provinciam cui praees, quatenus investigare de hoc et examinare cum omni subtilitate et cum cautela constituere et nuntiare hic, si forte dignae inquisitione sint personae et adduci ad hanc felicissimam civitatem et poenas sustentare, quas lex de talibus constituit. [a. 535.] Dat. k. Mai. CP. Belisario v. c. cons.

XVIII. Coll. III tit. 8

DE TRIENTE ET SEMISSE ET SUCCESSIONIBUS FILIORUM ET NEPOTUM NATURALIUM VEL COLLATIONIBUS VEL DISTRIBUTIONIBUS, NEC NON LITTERARUM AUT ANNUMERATIONUM ATQUE RERUM EX QUIBUS DETINENT INFITIATIONIBUS R.

Imp. Iustinianus A. Iohanni pp.

(Praefatio.) [illegible]

ἀλλὰ καὶ [illegible] ... [illegible] περὶ [illegible] ... [illegible] καὶ χρέος καλοῦσι, μόνον τριούγκιον ὥρισαν ἐξ ἀνάγκης καταλιμπάνεσθαι, τὸ λοιπὸν δὲ ἐν τῇ γνώμῃ τῶν γονέων ἀφίεται, καὶ λήψονται μὲν καὶ συγγενεῖς ἅπαντες καὶ οἵ γε ἔξωθεν καὶ μετ᾽ ἐλευθερίας [illegible] δέ, [illegible] πολλοὶ καθεστήκασιν, οἱ [illegible]

inter non aliquo [illegible] non proximas [illegible] et quatenus [illegible] dignum in nobis [illegible] semper et natura [illegible] corrigere. Erogationem [illegible] mus, quomodo [illegible] agunt gratiae [illegible] iam etiam debitum [illegible] erunt ex necessitate [illegible] in voluntate parentum [illegible] omnia et extranei [illegible] licet multi consistunt [illegible] rentes, confunduntur [illegible] vel si decem forte [illegible]

CAPUT I.

Ταῦτα ἡμᾶς [illegible] ἐπανορθῶσαι τὸν νόμον, καὶ μὴ περιιδεῖν αὐτὸν μέχρι παντὸς ἐρυθριῶντα, ἀλλὰ τοιούτῳ διορίσαι τὸ πρᾶγμα τρόπῳ· ὥστε, εἰ μὲν ἑνός ἐστι παιδὸς πατὴρ ἢ μήτηρ ἢ δυοῖν ἢ τριῶν ἢ τεσσάρων, μὴ τριούγκιον αὐτοῖς καταλιμπάνειν μόνον, ἀλλὰ τὴν τρίτην τῆς οἰκείας περιουσίας, τουτέστιν οὐγκίας τέσσαρας, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ διωρισμένον μέτρον ἄχρι τοῦ ῥηθέντος ἀριθμοῦ. εἰ δὲ ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας ἔχοι παῖδας, τὴν ἡμίσειαν τῆς πάσης περιουσίας αὐτοῖς καταλιμπάνεσθαι [illegible], ὥστε ἑξαούγκιον εἶναι πάντως τὸ ὀφειλόμενον, ἑκάστου κατ᾽ ἴσον τὸ τετραούγκιον ἢ τὸ ἑξαούγκιον διαιρουμένου, [illegible]

Πρὸς [illegible] ... [illegible] Si vero [illegible] totius [illegible] ... iusta circumstantia [illegible]

uncium forte aut sexuncium habere, et largiri sicut voluerit filiis ipsis aut cuilibet extraneorum, et naturae primo curata competenter, sic ad extraneus largitates accedere. Hoc servando in omnibus personis, in quibus ab initio antiquae quartae ratio de inofficioso lege decreta est.

CAPUT II.

Excipiatur autem a nobis de curialibus nuper posita lex, quae filiis curialibus aut filiabus curialibus nubentibus noviuncium omnino dari vult, reliquo triuncio a parentibus secundum potestatem dispensando; omnibus aliis de inofficioso positis legibus et praecipue nostris in sua virtute servandis et de ingratis filiis et de non talibus, praeter solam quantitatem, quam ad praesens auximus, secundum omnes praedictas definitiones.

CAPUT III.

Prohibemus autem et illud grave existens et habens quidem aliquam legalem occasionem, in diram tamen incidens crudelitatem et amaritudinem. Novimus enim aliqua testamenta, secundum quae morientes non paterne nec ut viros oportebat, sed nimis molliter atque remisse fecerunt institutiones: uxoribus si quidem omnem reliquerunt suarum rerum usumfructum, filiis autem proprietatem nudam. Quamobrem arbitror studium esse huiusmodi testamentis uxorem etiam proprietatem acquirere, filiis forte fame peremptis. Unde enim in medio etiam gubernabuntur et cotidianum habebunt cibum, nihil eis derelicto, uxoris ira forsan et irrationabili intercedente, quae etiam eis cotidianam gubernationem abripiat? Non licebit igitur de cetero ulli omnino filios habenti tale aliquid agere, sed modis omnibus eis [illegible] legitimae partis, quam nunc deputavimus, et usumfructum insuper et proprietatem relinquat, si vult filiorum non repente fame morientium, sed vivere valentium vocari pater. Et haec [illegible]

πατρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ μητρός, καὶ πάππου καὶ προπάππου καὶ τῶν παρεζευγμένων ἑκάστῳ θηλέων προσώπων, μάμμης φαμὲν καὶ προμάμμης, εἴτε πρὸς πατρὸς εἴτε πρὸς μητρὸς εἶεν.

mus non in patre solo, [illegible] et adiunctis unicuique [illegible] avia et proavia, sive p[illegible]

CAPUT IV.

Οὐδὲ ἐκείνου φυλαττομένου τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοῖς ἐγγόνοις καὶ προεγγόνοις, τοῖς οὐχὶ καὶ ἰδίοις καὶ ὑπεξουσίοις, ὥστε παρὰ τὸ τρίτον ἔχειν αὐτοὺς τῆς μοίρας, ἣν τοῖς αὐτῶν γονεῦσι περιοῦσιν ἔδει καταλιπεῖν τοὺς διαθεμένους. Οὐ γὰρ ἐξαιροῦμεν ἔτι τοὺς ἐγγόνους τοὺς ἀπὸ παιδὸς τοῖς πρὸς πατρὸς πάπποις γενομένους, ὥστε ἐκείνους μὲν τέλειον λαμβάνειν τὸ μέρος ὅσον ἂν ὁ αὐτῶν πατὴρ ἔλαβεν περιών, τοὺς δὲ ἐγγόνους τοὺς ἀπὸ τοῦ πάππου διὰ μέσης θυγατρὸς γενομένους ἢ τοὺς ἀπὸ τῆς μάμμης πρὸς πατρὸς ἢ πρὸς μητρὸς παρὰ τὸ τρίτον λαμβάνειν· ἀλλὰ μίαν τάξιν ἐφ᾽ ἅπασι τίθεμεν ἐγγόνοις καὶ προεγγόνοις, οὐκ ἀνεχόμενοι τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος ἐν τοῖς τοιούτοις ἐλαττοῦν. οὔτε γὰρ τὸ ἄρρεν αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ οὔτε τὸ θῆλυ μόνον πρὸς τεκνογονίαν αὔταρκες, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἑκάτερον συνήρμοσεν ὁ θεὸς πρὸς τὴν τῆς γενεσιουργίας χρείαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς τὴν αὐτὴν ἑκατέρῳ φυλαττόμεν ἰσότητα.

1 Ἀλλ᾽ οὐδὲ μέχρι τούτου στήσομεν τὸν νόμον. ταὐτὸ γὰρ φαμὲν καὶ ἐπ᾽ ἐκείνων τῶν παίδων, ὅσοις ἐκ γάμων [illegible] εἰ καὶ μὴ [illegible]

Neque illo de cetero [illegible] pronepotibus non suis et [illegible] tiam partem eos habere [illegible] viventibus oportebat re[illegible] excepimus ulterius nepot[illegible] accrescunt, ut illi quidem [illegible] tem, quantam eorum pa[illegible] autem ab avo per [illegible] paterna aut materna, [illegible] unum ordinem in [illegible] pronepotibus, non [illegible] talibus minui. Neque enim [illegible] que femina solum ad n[illegible] ficiens est, sed sicut utrum[illegible] generationis opus, ita et n[illegible] vamus aequalitatem.

1. Sed nec usque [illegible] enim dicimus et in [illegible] legitimis, licet non [illegible] [illegible]

CAPUT V.

[illegible]

lege agimus, erubescimus. Ideoque causae etiam legem adicientes ipsi quidem populos removebimus, dabimus autem omnibus habere ex lege remedium. Quia enim testari naturalium filiorum patribus etiam ipsis dedimus legitima quidem existente prole usque ad unam solam unciam, quam habebunt una cum matre (hoc quod etiam prius fuit), filiis autem non existentibus legitimis et usque ad medietatem totae substantiae, hoc dicunt a nobis positae leges, non in testamentis solum patribus concedentes hoc agere, sed etiam aliis munificentiis, quas et superstites donant. Praesens autem de his quae ab intestato sunt loquitur et novi aliquid introducit. Nunc enim si quis moriens legitima sibi penitus sobole non existente (filiorum dicimus aut nepotum aut ceterae successionis), neque uxore legitima, proinde moriatur non disposita substantia, et veniat cognatio forsan aut certe manumissor bonorum possessionem movens et insurgens, aut etiam nostrum aerarium (nec enim illi, quantum ad hoc, parcimus), sit autem ei domi, donec vivit, libera mulier in habitu concubinae cum eo degens, et filii ex ea (talibus enim solis haec sancimus, ubi omnino indubitata est sive concubina in domo habita sive naturalium ibidem prolis et nutrimentum), damus eis et intestato parentibus morientibus duas habere uncias paternae substantiae cum matre partiendas, quanticumque fuerint filii, ita ut pro portione unius filii et mater accipiat. Et haec dicimus, si cui concubinae cohabitaverit et filios ex ea habuerit, aut praedecedente concubina morte forsan aut divisione filii domi sint; tunc enim damus eis ab intestato duarum unciarum successionem. Si autem confusa concupiscentia ita fiat, et alias superinducat priori concubinas et multitudinem habeat concubinarum fornicantium (sic enim dicere melius est) et ex eis filios faciens moriatur, multas simul relinquens concubinas; [illegible]

[illegible]

— 132, 16 [illegible] LXXXIX [illegible]

[illegible] erubescimus; itaque lege rei apposita ipsi et turbam [illegible] habeant efficiemus [illegible]

hac modis ... quis legitimam ... non poterit ... tione alios procreans, ... admodum diximus, ... mus, si et aliud ... successionem eius ... status. Nam si hac ... cretae mulieres ... veris.

Sicut enim ... lis, nec non ... minis naturalem ... hanc lex nobis ... quoniam earum ... plurima et ... teriis, non potest ... subici. Haec ... sine sancita.

CAPUT

quod iam datum est, et ex iure testamenti; omnibus, quae prius de collationibus a nobis sancita sunt, in sua virtute manentibus.

CAPUT VII.

Et quod saepe nobis indicantibus placuit, necessarium credidimus nunc partem fieri praesentis legis. Frequenter enim quidam plurimorum filiorum constituti patres, deinde putantes mox substantiam dividere, ut a fraterno certamine eos servent, ad maiores adhuc et saeviores eos contentiones adducunt. Cum enim oporteret, si hoc vellent, aut aperte omnia dividere in testamentis suis, aut si non hoc, vel partes facere et eas subscribere et sic indubitatam dare filiis divisionem: at illi non hoc faciunt, sed partem quidem aliquam per se ipsi scribunt, et neque hanc continue, sed forte interscriptam alterius cuiuspiam litteris et in descriptione abiecta et nulla custodia digna positam, residua vero pars nequaquam illorum est manus, sed subscriptoris cuiuspiam forte corrupti aut cuiuscumque; et hinc filiis litium occasiones decies milies, utrum haec voluntate gesta sint patris, an alicuius est artificis operarii certaminis et contentionis et ad favorem partis alicuius scribentis. Haec nos molestare de cetero nostros subiectos nolentes sancimus: si quis voluerit suas res filiis dividere aut omnes, aut etiam aliquas forte relinquere praecipuas, has maxime quidem, si possibile est, dicat in testamento et indubitatam det filiis hinc utilitatem. Si autem non hoc agit propter aliquas necessitates, quas plurimae circumadsistunt hominibus, licet tamen descriptionem facere rerum quas partire voluerit, et subscribere omnibus aut ipse aut filios universos subscribere praeparare, inter quos res dividet, et ex hoc causas dare indubitatas filiis; et quod secundum hanc fit speciem, ratum sit atque firmum aliqua cautela non indigens. Si vero aliquis non hoc egerit, sed [illegible]

οὐ πράξειν, ἀλλὰ διεσκεδασμένην, [illegible] καὶ ἐν ταῖς πλείοσιν ἀμάρτυρον ὑπογραφὴν ποιήσαιτο, ἔστω μηδὲν ἐντεῦθεν τοῖς παισὶ παρέξων ὄφελος, ἀλλ' [illegible] θανὸς γενομένου διαιρήσονται τὴν οὐσίαν οἱ παῖδες, ταῖς ἀδήλοις καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀμαρτύροις γραφαῖς οὐκ ἀκολουθοῦντες, οὐδὲ τῶν τὴν ὑπόθεσιν κρινόντων (οὓς δὴ τοῦ familiae erciscundae καλοῦσιν οἱ νόμοι [illegible]) [illegible]

[illegible] sic implere [illegible] nem fecerit, valeat nihil [illegible] utilitatis, sed quasi [illegible] stantiam filii, incertas et [illegible] conscriptiones non sequ[illegible] uti, quos iudices familiae [illegible] lant, has sequi [illegible] subtiliter cautelas [illegible] nae, aliud sub [illegible] insuper et insolubilium [illegible] tium, [illegible] nibus itaque et de [illegible] dicta sunt, [illegible] in hoc [illegible]

CAPUT VIII.

Studium [illegible] necessarium [illegible] probata [illegible] norum, quia Aquilii [illegible] secundum quam [illegible] has exactiones [illegible] [illegible]

13 Περὶ μὲν διαδοχῶν — 27 [illegible] 28 Εἰ [illegible] [illegible]

[illegible]

dicant, quod confiteri competit. In talibus itaque omnibus modis condemnationem hoc fieri volumus modo, et si praeter haec egerit, iudicem scire, quia transcendens legem ipse tenebitur his poenis. Haec autem dicimus, nisi probationibus actor abrenuntians sacramento rei usque negationem factam solvi voluerit. Si enim tale aliquid egerit, si quidem mox ab initio post abnegationem intulerit iusiurandum, et ille continuo confessus fuerit quod in negationem deductum erit, sine periculo erit quantum ad duplum. Si vero longiori facta lite tunc actor inferat sacramentum, at ille etiam sic, quod infertur, profiteatur, de dupli quidem eum eximimus poena; omnes vero expensas, quae usque tunc factae sunt propter probationes actori, iureiurando eius definitas, exsolvere eum qui ab initio quidem negavit, postea vero confessus est, iubemus. Si quis autem adnumerationem in se factam pecuniarum negans, postea utatur solutionibus a se factis, tali nullam utilitatem harum, quae vere soluta sunt, esse sancimus, sed totum eum debitum exigi praecipimus, et hanc solam sustinere negationis poenam (hoc quod etiam quidam ante nos imperatorum constituit), nullo indicantium neque in hoc flectendo, sed integritatem legis custodiente. Si autem etiam reus proferat litteras actoris, deinde ille eas neget, at ille probet eas: non solum illud reputetur, de quo negatio fuit, sed etiam tantum aliud adiciat. Hic quoque de iurisiurandi datione similiter etiam in actore introducatur ratio.

CAPUT IX.

Si vero lis agatur per [illegible] personas, quas [illegible] huiusmodi negationis poenam, quando in ipsorum [illegible] fecit litteris, non adversus eos quorum sunt curatores, sed adversus eos fieri qui [illegible] hanc negationem fecerunt. Si vero [illegible]

[illegible] rebus omnino damnationes hoc modo peragi volumus: atque [illegible] violata lege ipsum poenis inde statutis obnoxium fore. Haec [illegible]

ἢ εἰς τὸ τριπλοῦν ἢ εἰς τὸ τετραπλάσιον παρὰ τῶν ἀρχαίων νόμων ἢ τῶν βασιλικῶν εἰσῆκται διατάξεων, μενέτω μὲν ἐκείνη κατὰ τὸ οἰκεῖον σχῆμα, καθάπερ αὐτὴν ἡμεῖς ἐν τοῖς ἡμετέροις ἰνστιτούτοις καὶ διγέστοις καὶ τῷ τῶν διατάξεων ἐνομοθετήσαμεν βιβλίῳ· τὸ δὲ νῦν τοῦτο προσθήκη τοῖς προτέροις ἔστω.

condemnationis augment[illegible] plum aut in quadruplum [illegible] eiguum introductum [illegible] dem illud secundum [illegible] in nostris institutis [illegible] civilium libro: hoc autem [illegible]

CAPUT X.

Κἀκεῖνο δὲ συνεωράθη ἐν δικαστηρίοις εἰδέναι χρῆναι μᾶλλον ἤπερ ἅπαντες οἱ πρὸ ἡμῶν διορθῶσαί τε καὶ τάξαι. Εἰ γάρ τις ἐγκαλέσοιτο πράγματα κατέχων ἑτέρου, φάσκοι δὲ οὐκ εἶναι τὰ πράγματα ἐκείνου, παρ' οὗ φησιν ὁ διώκων, ἀναγκασθείη δὲ ὁ τὴν ἐναγωγὴν ποιούμενος ἢ συμβολαίοις ἢ μάρτυσιν ἢ ἑτέροις πόνοις χρήσασθαι πρὸς τὸ δειχθῆναι τὰ πράγματα ἐκείνου καθεστάναι, εἶτα ὕστερον ὁ μέχρι παντὸς διαρρηθεὶς ἐκείνου ταῦτα μὴ γενέσθαι χρεῶν βουληθείη τοῦ ἐξ ἐκείνου δικαίου καὶ φάσκων, ὡς ἐξ ὑποθήκης ἢ ἑτέρου αἰτίου ὡς ἰδίων τὸ [illegible] δίκαια ἔχοι ἐξ ἐκείνου τοῦ προσώπου, παρὰ δὲ πρότερον τὴν ἄρνησιν ὑπέμεινε, προσήκοντα αὐτῷ, ταῦτα προστιθέναι καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου τυγχάνων, τῆς ποινῆς ἐν μόνῃ τῇ μεταστάσει τῆς νομῆς περιισταμένης.

Ταῦτα ἡμῖν ὑπέρ τε διαδοχῶν καὶ συνεισφορῶν καὶ [illegible]

Illud quoque in [illegible]

[illegible] ... ostendi, [illegible] potiantur etiam iudicio.

CAPUT XI

Quod autem maligne ab aliquibus dubitatur in quibusdam nostris constitutionibus et in iudiciis quidem plurimis motum est, cum sit iustum alterius non quaeri, praesenti coniungimus legi. Constituentibus enim nobis ut, si quis [illegible] aliquam ad mulierem [illegible] et hanc sortiatur absque dotalibus documentis, deinde faciat filios, postea vero maritalem ad eam receperit affectum et [illegible] huiusmodi instrumenta et fecerit filios, non solum eos, qui post haec nati fuerint filii, sed etiam priores esse legitimos; et propter circumvenientium et maligne interpretantium calliditatem etiam aliam scribentibus constitutionem, quia haec volumus tenere, licet secundi non sint nati post dotem filii aut existentes [illegible] [illegible] quidem etiam aliam dubitationem, non recipientes haec tenere in his qui liberalibus [illegible] [illegible] [illegible] bus nostram intentionem et hoc [illegible] iam sancitum. Si enim ad liberam non omnino nuptiae prohibentur, certum fuit quia etiam in illis haec tenere volumus. Sed quoniam utique haec dubitatio est, sancimus: si quis uxorem non habens legitimam aut filios legitimos ad ancillam propriam habuerit quandam [illegible] sententiam et filios [illegible] ex ea in servitio constitutos, postea vero [illegible] [illegible] [illegible] ancillam et [illegible] et filii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], postea vero nuptialia conscripserit documenta, et aut fuerint filii postea aut non fuerint [illegible] utroque nostrae constitutioni [illegible]

[illegible] (Zacharias [illegible] p. 186), eadem in Ecloga ad Prochiron [illegible]

[illegible]

[illegible] συλλάβοιμεν [illegible] γνησία καὶ οἱ παῖδες ὑπεξούσιοι καὶ φύσει καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι τῷ γεγεννηκότι [illegible] τῶν προικῴων τεχθέντας)· τῶν ὁδῶν, δι' ὧν εἰς εὐγένειαν κατὰ τὸ προειρημένον ἀφίκοντο, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα τῶν προικῴων ποιήσεως τὸ γνήσιον αὐτοῖς [illegible]

(Ἐπίλογος.) Ἡ τοίνυν [illegible]

[illegible] per quas ad [illegible] tum est, venerunt, [illegible] legitimorum eis [illegible]

(Epilogus.) [illegible]

Dat. [illegible] Belisarii v. c. [a. 536.] Dat. [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΡΟΙΚΩΙΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΤΙΚΤΟΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

DE FILIIS [illegible]

actionibus susceperunt terminum, omni modo ita iudicari, sicut nostra dicit lex. Quam complentes etiam secundam posuimus legem, eadem valere sancientes, etiamsi non post dotes procreentur filii aut procreati moriantur, nihilo minus et ante dotes natos legitimos esse. Et in hanc quoque secundam nostram constitutionem similiter adiecimus, oportere eius legislationem et ad seniora referri tempora, exceptis illis causis, quas aut iudicialis sententia aut transactio terminavit. Sed quoniam quidam post has nostras claras leges audaci mente nostram praesumpserunt male interpretari legislationem et sensum, tertiam coacti sumus ponere constitutionem, per quam iussimus, si quis legitimam uxorem habens et legitimos ex ea filios, deinde ea moriente aut matrimonio repudio soluto habuit filios ex aliqua, ad quam nuptiae non interdicuntur, postquam vero hi nati sunt, dotalia confecit in eam documenta, legitimos etiam ita ei natos filios existere. Sed in ipsa nostra constitutione non adiecimus aperte valere horum legislationem etiam in illis, quorum patres adhuc supersunt, aut defuncti quidem sunt, contentio autem neque iudiciali sententia neque amicali interventione decisa. Hinc quidam arbitrati sunt nos nullatenus velle ea, quae in memoratis continentur legislationibus de filiis, qui ante celebrationem dotium nati sunt, valere etiam in illis, qui ante huiusmodi legislationem nati sunt, et maxime eo, quod huius pars in prima et secunda constitutione posita ablata sit a nobis in Codicis compositione. Quod absurde arbitrati sunt. Iustissime namque et primae et secundae hoc subiecimus constitutioni et in tertiam non adiecimus (in particularibus namque positis legislationibus sequebatur vel forte hinc accipere in praedicto legislationis relationem, in omni

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

[illegible] modi legislationem nam aliud, et maxime [illegible] quod [illegible] pars in prima et secunda constitutione posita ablata sit a nobis in Codicis compositione. Quod [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΩΝ [illegible]

R. DE ADM[illegible] FICIIS IN SAC[illegible]

[illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ [illegible]

[illegible]

[illegible]

modum super eis, et unde ad quos ferri appellationes, quasque tam ad tuam celsitudinem quam ad gloriosissimum mittunt quaestorem. Quia vero plurima facta est dubitatio de ministrantibus eis officiis, cum hi, qui ex sacro quidem epistolarum scrinio sunt, spectabilium iudicum vindicarent sibi appellationis ministerium, qui vero ex sede tuae sunt celsitudinis, maxime dicerent se laedi, si mutato schemate nequaquam soli appellationibus ministrarent his quae a clarissimis provinciarum iudicibus veniunt ad solum tuum iudicium — sicut prius erat, dum in divino quidem et ipse audires consistorio, ministraret vero officium tuum —, sed propter spectabilium schema in ordine aperi auditorii negotio moto et pariter audiente tua celsitudine cum gloriosissimo nostro quaestore utriusque partis totum sibimet applicarent, congregatique et apud tuam celsitudinem et gloriosissimum nostrum quaestorem saepius et his, qui ex sacris scriniis appellationibus ministrant, et qui ex tuae sedis officio: novissime ad quandam formam causa perducta est, quam ex non scripto ad nos detulistis. Causa vero nobis non incongrua visa placuit. Et interim, quoniam Paphlagonia et Honorias, divisae prius in iudices duos, in unum quidemque redactae sunt praetoris nomen suscipientem, hoc indubitate placuit, schema suo competere cingulo. Hoc idem etiam in duobus aliquando Pontis, hoc est Helenoponto et Ponto Polemoniaco: nam et illic duobus constitutis prius iudicibus, nunc autem uno moderatore facto, et decorato etiam ipso spectabilium dignitate, rursus hoc praevalebat, ut ad tuum solummodo iudicium sicut appellationum lites oportebat, secundum formam tamen constitutionis de appellationibus.

Complacuit igitur simul quidem officiis utrisque administrationis, simul autem vobis ambobus, insuper et nobis, et recte se habere visum est nobis, [illegible]

[illegible]

... unt, spectabilium fidelium vindicarent sibi appella... ministeriorum, qui vero ex seculo tunc sunt cel...

... Hoc idem etiam in duobus aliquando Pontis, ... est Helenoponto, et Ponto Polemoniaco: nam ...

CAPUT II.

CAPUT III.

[illegible]

destinantes ad sedem tuam nunc decorari praetorum singulis contingit, licet videatur quodammodo [illegible] quoddam et etiam militare officium, quoniam prius et dux in utraque harum provinciis fuit, necessarium nobis se habere placuit propter novitatem [illegible] sedi tunc et gloriosissimo quaestori tradere appellationum examinationem, cedere quoque et clementius tuo officio, ut his, quae super hoc aguntur, ministrent. Unde si quid factum est tale prius sive etiam postea fiat, eundem causae ordinem imponi sancimus.

CAPUT V.

Quia vero duae fuerant administrationes pure et comitis Orientis et iudicis sive primae Syriae, et civilis quidem huius administrationis appellationes ad tuam referebantur sedem, officio ministrante solummodo tuo, comitis autem Orientis, utpote spectabilis, in sacrarum auditionum figura ad sedem tuam et gloriosissimi quaestoris veniebat, solis qui ex sacris sunt scriniis ministrantibus:

(VI). Sed hoc in hac parte nobis bene se habere visum est, in hac videlicet administratione commune dare ministerium et his qui ex sacrarum epistolarum scrinio sunt et qui ex officio tuae celsitudinis. Quod enim prius duorum vicariorum fuit Ponticae et Asianae et omnino innovatum est et in unius administrationem solius provinciae mutatum — dicimus autem aliud Galatiae, aliud Frigiae Pacatianae —, veniet quidem [illegible] ad tuam celsitudinem [illegible] gloriosissimum quaestorem, solum [illegible]

CAPUT VII.

[illegible] nunc a nobis [illegible] et mutantibus antiquum schema, sive hoc [illegible] secundum antiquum proprias indiquit administrationis, sive etiam [illegible] gatione nostra. Idem servetur schema; et ubi se-

[illegible]

[illegible]

σεσι. Ἐπ' ἐκείνων μέντοι τῶν δικῶν, ὡς [illegible] βίβλοι διαιτηταὶ κρίνουσιν, ἀλλὰ συνήγοροι μόνον, ἐφ' ὧν ἐφέρετο τὰ τῆς ὑποθέσεως εἴς τε τὸν θρόνον τὸν σὸν εἴς τε τὸν ἐνδοξότατον ἡμῶν κοιαίστωρα, [illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΩΣΤΕ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΕΝ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΝ ΝΟΜΟΙΣ

[illegible]

republica, et administrationibus eam Romanis ornavimus, prioribus eam liberantes nominibus, et figuris uti Romanorum assuevimus, sanctionesque non alias esse apud eos quam eas, quas Romani nominant, disposuimus. Et aestimavimus oportere expressa lege illud quoque corrigere, quod male apud eos delinquebatur, et non secundum barbaricam gentem virorum quidem esse successiones tam parentum quam fratrum et alterius generis, mulierum vero nequaquam, neque sine dote eas ad viros venire, nec emi a maritis futuris, quod barbarice hactenus apud eos servabatur; non ipsis solummodo haec ferocius sentientibus, sed etiam aliis gentibus ita exhonorantibus naturam et femineum iniuriantibus genus, tamquam non a deo sit factum nec serviat nativitati, sed tamquam vile et exhonorandum et extra omnem competentem consistens honorem.

CAPUT I.

Sancimus itaque per hanc sacram legem, ut et apud Armenios haec ipsa tenere quae etiam apud nos, occasione successionis feminarum, et nullam esse differentiam masculi aut feminae: sed sicut et in nostris legibus dispositum est, secundum quasi figuram heredes existant parentum, hoc est patris et matris, et avi et aviae, et adhuc longius, et eorum qui post ipsos sunt, hoc est filii et filiae, et quemadmodum ipsi hereditatem transmittant: ita et apud Armenios esse et nihil Armeniorum leges a Romanorum differre. Si enim nostrae reipublicae sunt serviuntque nobis cum aliis gentibus et omnibus nostris fruuntur, nequaquam solae apud eos feminae nostra aequitate repellentur, sed omnibus sub aequitate nostrae erunt leges, quascumque ex veteribus collegimus et in nostris posuimus Institutis atque Digestis et quascumque ex imperiali legislatione tam priorum imperatorum quam nostra conscriptae sunt.

CAPUT II.

Haec igitur omnia valere per omne quodcumque tempus, incipienda a principiis praesentis quartae de- [illegible]

σης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς, καθ' ἣν τόνδε γράφομεν τὸν νόμον. τὸ γὰρ καὶ τὰ παλαιότερα περιεργάζεσθαι καὶ πρὸς τοὺς ἄνω χρόνους ἀναλύειν συγχύσεως μᾶλλον ἢ νομοθεσίας ἐστίν· ἀλλ' ἐκ τῶν χρόνων, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, τῆς παρούσης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς καὶ κατὰ τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον αἱ διαδοχαὶ μενέτωσαν ὅμοιαι, τῶν ἐκ πάσης αἰτίας εἰς διαδοχὰς φερομένων ὁμοίως μὲν ἐπὶ γυναικῶν, ὁμοίως δὲ ἐπὶ ἀνδρῶν τοῦ λοιποῦ φυλαττομένων. Τὸ δὲ ἔμπροσθεν γενόμενον ἅπαν μένειν ἐπὶ τοῦ προτέρου σχήματος ἐῶμεν, εἴτε ἐπὶ γυναικῶν εἴτε ἐπὶ τῶν ἄλλων γέγονεν, οὐδ' ὁτιοῦν ἐπικοινωνούντων τῶν θηλειῶν προσώπων ἐπὶ τοῖς ἤδη διανεμηθεῖσι γενεσιαρχικοῖς χωρίοις ἢ ταῖς γενομέναις διαδοχαῖς μέχρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς· ἀλλ' ἐκ τοῦ ῥηθέντος χρόνου, τουτέστιν ἀπὸ τεσσαρεσκαιδεκάτης ἐπινεμήσεως, κρατεῖν τὰ παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα θεσπίζομεν.

cimae indictionis [illegible] scripsimus legem. [illegible] et ad superiora [illegible] quam legislationis [illegible] praediximus, [illegible] tantum ut in [illegible] siones maneant [illegible] successionibus [illegible] similiter in viris [illegible] prius factum est [illegible] cinum, sive in [illegible] est, nihil omnino [illegible] nis super iam divis[illegible] factis successio[illegible] dictionem tantum; [illegible] est quarta decima [illegible] sunt legislata [illegible]

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια καὶ οἱ μετ' αὐτὴν τῆς ἀρχῆς ἀντιληψόμενοι παραφυλάττειν εἰς τὸ διηνεκὲς σπουδασάτωσαν. Dat. xv. K. April. CP. post cons. Belisarii v. c. [a. 536]

(Epilogus.) Quae [illegible] hanc sacram legem [illegible] et qui post eam [illegible] perpetuum custodire [illegible]

ΚΒ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΑΜΟΥΝΤΩΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἕω πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

(Προοίμιον.) Πολλοὶ μὲν ἤδη καὶ ποικίλοι τεθέντες νόμοι [illegible] ἡμῖν καὶ [illegible] τῶν πρότερον ἡμῖν νομοθετηθέντων ἢ διαταχθέντων μέν, δοξάντων δὲ ἡμῖν ἔχειν οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω

[illegible]

(Praefatio.) [illegible]

Nov. XXII (= Coll. IV tit. 1; gloss.) Graece [illegible]

[illegible]

viam et expenentes subiectis, quo competat degere modo. Hoc autem quod nunc a nobis fit, lex quaedam est communis, omnibus propria rebus competentem ordinem ponens. Si enim matrimonium sic est honestum, ut humano generi videatur immortalitatem artificem introducere, et ex filiorum procreatione renovata genera manent iugiter, dei clementia, quantum est possibile, nostrae immortalitatem donante naturae, recte nobis studium de nuptiis est. Alia namque omnia, quae sancita sunt, non omnibus competunt nec hominibus nec rebus neque temporibus, studium vero nuptiarum totius est, ut ita dicatur, humanae sobolis, ex quo etiam renovatur solo, et ampliori quam alia sollicitudine dignum est. Antiquitas equidem non satis aliquid de prioribus aut secundis perscrutabatur nuptiis, sed licebat et patribus et matribus et ad plures venire nuptias et lucro nullo privari, et causa erat in simplicitate confusa. Maioris autem Theodosii temporibus amplior sollicitudo facta est circa huius rei tractatum, donec circuiens per ceteros imperatores in Leonem piae memoriae pervenit, virum fortiter atque viriliter etiam de istis plerumque sancientem. Nos autem in constitutionum compositione multa quidem et alia de istis decrevimus, aestimavimus autem oportere nunc, consiliis perfectioribus causam considerantes, etiam quaedam corrigere non aliorum solummodo, sed iam etiam quae a nobis ipsis sancita sunt. Non enim erubescimus, si quid melius etiam horum quae ipsi prius diximus adinvenimus, hoc sancire et competentem prioribus imponere correctionem nec ab aliis expectare corrigi legem.

CAPUT I.

Duo igitur haec praemittentes huic legi. Et primum illud, ut omnia quidem, quaecumque in prioribus sancita sunt sive a nobis sive a prioribus nostris, haec valeant, singula secundum propria tempora, non habentia ullam ex praesenti lege novitatem, sed [illegible]

[illegible] decuerit. Hoc vero quod nunc a nobis fit, lex [illegible]

νόμον καινοτομῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν οἰκείων θεμάτων κρατοῦντα καὶ πολιτευόμενα, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἐκβάσεις ἐκ τῶν ἤδη τεθέντων ἀναμένοντα νόμων, καὶ οὐδὲν κοινωνοῦντα τῷ παρόντι νόμῳ· τὸν δὲ παρόντα νόμον ἐκ τοῦ νῦν κρατεῖν ἐπὶ [illegible] θέμασι καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα γάμων εἴτε προτέρων εἴτε τῶν ἐφεξῆς [illegible] εἴτε γαμικῶν κερδῶν εἴτε διαδοχῶν τῶν ἐκ παίδων. καὶ γὰρ τὸ μὲν παρεληλυθὸς ἅπαν τοῖς ἤδη γεγραμμένοις καταλιμπάνομεν νόμοις, τὸ δὲ μέλλον διὰ τοῦ παρόντος ἀσφαλιζόμεθα νόμου. ὥστε εἴτε πρῶτοι εἴτε δεύτεροι γεγόνασι γάμοι, εἴτε τοῖς γονεῦσι διαδοχαὶ τῶν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου παίδων, εἴτε κέρδη ἐκ [illegible] ἢ προγαμιαίων δωρεῶν ἢ δι' ἄλλης αἰτίας, εἴτε ὄντων ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου παίδων εἴτε καὶ μή, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, ταῦτα παραφυλάττεσθαι κατὰ τοὺς ἑαυτῶν ἕκαστα χρόνους, καὶ ἀπολαυέτωσαν εἴτε ἄνδρες αἵ τε γυναῖκες τῆς ἔμπροσθεν νομοθεσίας, εἴτε πρὸς δευτέρους ἦλθον γάμους εἴτε καὶ μηδὲ [illegible] προτέρας κρατεῖν. Ἐν μὲν οὖν [illegible] νόμου.

in quis [illegible] tus ex his [illegible] tia et mihi [illegible] tem vero [illegible] futuris [illegible] prioribus sive [illegible] sive nuptialibus [illegible] filiis [illegible] sit, [illegible] rum est. [illegible] rentibus [illegible] lucra ex [illegible] aut ex alia [illegible] nostrum [illegible] que ad [illegible] aliquid [illegible] quare [illegible] quidem [illegible] sunt. [illegible] bus [illegible] cut [illegible]

CAPUT [illegible]

[illegible] δὲ ἐκεῖνο, ὥστε ἅπαντα ὅσαπερ ἐκ τῆς [illegible]

[illegible]

lingua ita dicam: Uti legasset quisque de sua re, ita ius esto. Nullo valente citra illius voluntatem, nec si sacram impetret formam nec si quippiam aliud omnium, aliquid aliter disponere in alienis.

1 Si vero nihil testator dixerit aut disposuerit, quod non iam positis et valentibus praeoccupatum sit legibus, nec aliquid contra universales leges ordinaverit, tunc haec nobis lex posita sit omnia, quantum est homini possibile, comprehendens et transiens in brevi et quae in prioribus erant corrigens nuptiis et quae in secundis, et in successionibus et in solutionibus nuptiarum sive ex mortibus sive ex separatione, et quae ante luctuosum tempus sunt et post illud, et unam quandam continuationem faciens totius huius conscriptionis, atque legislationem olim quidem inchoatam, ex quinque vero praecipue et quinquaginta et centum annis frequentius motam et particulariter collectam simul et paulatim colligatam ad semet ipsam et cohaerentem, confusam in plurimis et quadam semper egentem correctione, puramque et consonam sibi omnino declarans.

CAPUT III.

Nuptias itaque affectus alternus facit dotalibus non egens augmento. Cum enim semel convenerit aut pure nuptiali affectu sive etiam dotatione dotis et propter nuptias donationis, oportet causam omnino sequi etiam solutionem aut innoxiam aut cum poena, quoniam horum quae in hominibus subsequuntur quidquid ligatur, solubile est. Ut autem [illegible] [illegible] poena merito subsequatur, hoc nos adinvenimus [illegible]

CAPUT IV.

Distrahuntur itaque in vita contrahentium matrimonia, alia quidem consentiente utroque [illegible] [illegible]

ἐνταῦθα διαλεκτέον, τῶν συμφώνων τὸ πρᾶγμα καθάπερ ἂν ἑκατέρῳ δόξειε διοικουμένων), οἱ δὲ κατὰ πρόφασιν εὔλογον, οἳ δὴ καὶ bona gratia καλοῦνται, οἱ δὲ αἰτίας ἁπάσης χωρίς, οἱ δὲ καὶ μετὰ αἰτίας εὐλόγου.

quibus nihil hic dicendum [illegible] utrique placuerit, [illegible] sionem rationabilem [illegible] tur, alia vero citra [illegible] causa rationabili.

CAPUT V.

Κατὰ μὲν οὖν πρόφασιν ἄμεμπτον, ὅταν ἅτερος θάτερον ἀφεὶς τῶν μερῶν, πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβαίνων ὁδόν, καὶ τὸν ἐν ἁγνείᾳ βίον αἱρούμενος. τηνικαῦτα γὰρ νόμος καὶ ἄλλος ἡμέτερος λέγει, παρρησίαν εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πρὸς τὰ καλλίω μεθισταμένῃ διαλύειν τὸ συνοικέσιον καὶ ἀναχωρεῖν μετά τινος βραχείας ὑπολειπομένης τῷ καταλειπομένῳ παραμυθίας· ὅπερ γὰρ ἂν συμφωνήσειαν οἱ συμβάλλοντες ἀπὸ τελευτῆς γίνεσθαι κέρδος, τοῦτο ἔχειν δεῖ τὸν καταλειπόμενον παρὰ θατέρου, εἴτε ἀνὴρ εἴτε γυνὴ καθέστηκε, διότι καὶ οὕτως τό γε ἐπὶ τῷ συνοικεσίῳ δοκεῖ τελευτᾶν, [illegible] βίου [illegible].

Secundum occ[illegible] conversationem [illegible] grans viam et [illegible] piscens. Tunc [illegible] tiam esse viro et [illegible] igere matrimonium [illegible] solacio ei qui relinquitur [illegible] fuerint contrahentes [illegible] bere oportet [illegible] sive mulier sit, [illegible] monium videtur [illegible] liter.

CAPUT VI.

Καὶ κατὰ πρόφασιν δὲ ἀναγκαίαν τε καὶ οὐκ ἄλογον διαλύεται γάμος, ὅταν τις οὐχ οἷός τε εἴη συνιέναι τῇ γυναικὶ καὶ τὰ παρὰ τῆς φύσεως ἀνδράσι δεδομένα πράττειν, ἀλλὰ διετία μέν, κατὰ μὲν τὸν πρότερον παρ' ἡμῶν γεγραμμένον νόμον, παραδράμοι [illegible] τὸν γάμον [illegible] πρὸ τῶν γάμων δωρεὰ μενεῖ παρὰ τῷ ἀνδρὶ οὐδὲν οἴκοθεν ζημιουμένῳ. Τοῦτον δὲ δὴ τὸν νόμον ἐπανορθοῦμεν βραχείᾳ τινὶ προσθήκῃ [illegible]

Per occasionem [illegible] tionabilem distrahitur [illegible] impotens fuerit [illegible] viris data sunt, [illegible] hoc, a nobis [illegible] nuptiarum [illegible] vir, non [illegible] patribus [illegible] dium, vel si [illegible] dos, si qua [illegible] et, nobis [illegible] nuptias [illegible] virum nihil de suo [illegible] gem [illegible]

[illegible] p. 195 [illegible] gege 21, 2 2. — Summa cap. V—VII [illegible] Novo. XIV [illegible] cap. VI summaria [illegible]

[illegible]

biennium numerari solum ex ipso tempore copulationis, sed triennium volumus. Edocti namque sumus ex his quae inter haec provenerunt, quosdam amplius quam biennium temporis non valentes postea potentes ostensos ministrare filiorum procreationi.

CAPUT VII.

Sed etiam captivitatis casus talis est, quale est bona gratia distrahere matrimonium. Sive enim contingat tale infortunium viro, muliere in republica manente, sive rursus mulier quidem in captivitatem ducatur, maneat autem vir in republica, scrupulosa quidem et subtilis ratio transigit nuptias: servitute namque semel superveniente alteri personae fortunae inaequalitas aequalitatem ex nuptiis manere non sinit. Attamen humanius talia contemplantes, donec quidem est manifestum superesse aut virum aut uxorem, manere insoluta matrimonia sinimus, et non venient ad secundas nuptias neque mulieres neque viri, nisi volunt videri ausu temerario hoc egisse et poenis succumbere, ille quidem ante nuptias donationis dicimus exactioni, illa vero dotis. Si vero incertum sit, utrum superest an non quae ad hostes persona devenit, tunc quinquennium expectandum est sive a viro sive a muliere, post quod, sive manifestum fiat de morte sive incertum maneat, nubere licebit sine periculo. Et hoc enim nuncupatis bona gratia transactionibus a praecedentibus connumeratum est, nos quoque in hoc consentimus, ut hic neque repudio fiat opus, ita personis distantibus ab alterutris, et nullus ex hoc lucrabitur, neque vir dotem neque mulier antenuptialem donationem, sed unusquisque in suis manebit.

CAPUT VIII.

Quod autem primo ex legum severitate introductum est, nos clementi beatione resolvimus. Si enim ex decreto iudiciali in metallum aliquis aut vir aut mulier dari iussus esset (quale nunc est in Proc-

… (8—21) … Novella XXXVII.

[illegible] ἐν τῇ καλουμένῃ Γάγγρᾳ), δουλεία μὲν [illegible] τῶν παλαιῶν [illegible] [illegible] ἡμεῖς δὲ τοῦτο [illegible] ἀρχῆς τὸ γεγονέναι ἐκ τιμωρίας γενέσθαι συγχωροῦμεν οἰκέτην. οὐ γὰρ ἂν μεταβάλοιμεν ἡμεῖς τύχην ἐλευθέραν εἰς δουλικὴν κατάστασιν, εἴ γε καὶ τὰς [illegible] δουλευσάντων ἐλευθερίας [illegible] [illegible] ὁ γάμος [illegible]

[illegible]

[illegible] plicio permittimus [illegible] mus nos fortunam [illegible]

CAPUT IX.

[illegible]

CAPUT XI.

Nam si tradidit tamquam liberam suam ancillam dominus, ille autem liber existens et credens tradenti hanc accepit, forsan etiam dotalibus celebratis documentis, aut neque celebratis quidem, eius autem voluntate causam gubernante, non erit iustum tale non constare matrimonium. Sed tacitam libertatem sequi sive virum sive mulierem, cum tale aliquid a domino fit, sancimus, et rapi talem virum aut feminam ad ingenuitatem et causam tamquam super liberis et ingenuis iudicari. Si vero ipse quidem non celebraverit nuptias alterius personae dominus, sciat autem, quod agitur, et ex studio taceat, ut postea causam sarciat alteri coniunctorum, ulciscimur huiusmodi, si aperte probetur, nequitiam et privamus dominum ita maligne cogitantem, utique rursus etiam hoc matrimonium, tamquam si consensisset dominus ab initio; et ille quidem cadat dominio, ad ingenuitatem vero servilis persona rapiatur, hoc ipso eveniente effectu, sive consensit sive malignatus est dominus. Palam itaque est, quia etiam filii ex talibus nuptiis liberi et ingenui secundum hanc nostram erunt legem.

CAPUT XII.

Et multo potius haec valeant, si contigit dominum servum aut ancillam seu instrumentis dotalibus seu etiam contemporaneis [illegible] dominum [illegible]. Illi [illegible] liberi [illegible] secundum [illegible] derelicto [illegible] non [illegible] ab his qui possidere [illegible] hac [illegible] lege.

[illegible] XI Prochiron [illegible] XI et XII [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT XIII.

Deportatione μέντοι, εἰς ἣν μετεχώρησε καὶ ἡ παλαιὰ πυρός τε καὶ ὕδατος ἀπαγόρευσις (ἣν aquae et igni interdictiona καλοῦσιν οἱ ἡμέτεροι νόμοι), οὐ διαλύεται τὰ συνοικέσια. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τῷ θειοτάτῳ πρώτῳ ἔδοξε Κωνσταντίνῳ φιλάνθρωπόν τι πρᾶγμα καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν μὲν ἀποδεχθέν, ἀπὸ δὲ παρόντος οὐ προστασσόμενον νόμου· ὥστε οὐδὲ τὰ ἀποτελέσματα [illegible] γε ἐπὶ τῆς οἰκείας μένοντι τάξεως πράγματι.

Deportatio tamen, [illegible] ignis et aquae interdictionem vocant [illegible] nis. Hoc enim et [illegible] stantino clementi [illegible] probata est, [illegible] neque effectus [illegible] nent ordine.

CAPUT XIV.

Ἴσμεν δὲ δὴ καὶ τὸν τῇδε ἡμῶν τῆς εὐδαίμονος πόλεως οἰκιστήν, τὸν τῆς θείας φαμὲν λήξεως Κωνσταντῖνον, γεγραφότα νόμον, καθ᾽ ὃν εἴ τις ἐπὶ στρατοπέδου γένοιτο καὶ συνήθεια πρὸς τὴν γαμετὴν ἐπὶ τετραετῆ χρόνον, καὶ μηδ᾽ ὁτιοῦν αὐτῇ γένοιτο [illegible] σύμβολον τῆς περὶ αὐτὴν διαθέσεως, [illegible] πρὸς δευτέρους [illegible] γάμους [illegible] πρότερον [illegible] τοῦτο [illegible] ἀνεύθυνός τε ἡ γυνὴ πρὸς ἀνδρὸς ἑτέρου μεταβήσεται καὶ οὐ ζημιωθήσεται μὲν τὴν προῖκα, οὐκ ἔτι δὲ τὴν προγαμιαίαν κερδανεῖ δωρεάν. Ταῦτα μὲν οὖν ὁ θειότατος Κωνσταντῖνος· σφόδρα δὲ ἡμῖν ἀώρως ἔχειν ἡ τοιαύτη διάταξις δοκεῖ. τὸ γὰρ πράξεσι πολεμικαῖς ἐνησχολημένῳ τῷ γήμαντι γυναικὸς ἐπάγειν στέρησιν οὐχ ἧττον ἐστὶ ποινὴ τοῦ παρὰ πολεμίοις ἁλῶναι. Ὥστε μὴ πρότερον εἰς ἀνδρὸς φοιτάτω δευτέρου ἡ τοιαύτη γυνή, ὁποίαν ὁ νομοθέτης οὗτος ἐξέθετο, πρὶν ἂν [illegible]

Novimus autem et [illegible] tatis conditorem, [illegible] tinum, scripsisse [illegible] expeditione fuerit [illegible] driennium, et nullum [illegible] circa eam affectus, [illegible] cundas nuptias [illegible] militiae prius [illegible] fiat, inculpabilis [illegible] et non damnificandam [illegible] nuptialem donationem [illegible] castissimus Constantinus [illegible] immatura habere [illegible] bellicis occupato [illegible] non minor est poena [illegible] que non prius ad virum [illegible] mulier qualem legislator [illegible]

1. Mitiores itaque nuptiarum solutiones, tamquam generali quadam ratione sub bona gratia factis disiunctionibus, sciendum tales esse quodammodo.

CAPUT XV.

Ceterae vero causam quaerunt inspicere aut a viro aut ab uxore factam, ut damnificent temerarium in casu horum quae ab eo data sunt, dotis dicimus aut propter nuptias donationis. Sed harum causarum antiquiores quidem plurimos faciebant diversosque tractatus, Theodosius autem iunior alias quidem deinde sumens, alias autem ipse adinveniens de repudiis scripsit constitutionem; a nobis autem et aliae quaedam adinventae sunt causae, quas recte habere perspeximus ad culpam referri eius qui succubuerit.

1. Si igitur secundum Theodosii piae memoriae constitutionem valuerit mulier ostendere maritum aut adulterio delinquentem, aut reum homicidii, aut veneficiis aut seditionibus occupatum, aut quod pessimum omnium peccatorum est communicantem delicto, dicimus autem machinatum aliquid contra ipsum imperium, aut condemnatum falsitatis, aut sepulcra effodientem, aut ex aliqua sacrarum domuum aliquid rapuisse, aut latrocinii sectantem vitam aut latrocinantes suscipientem, aut unum eorum qui appellantur abigei (quibus est cura alienis insidiari animalibus aut iumentis et ea transponere alibi), aut probet plagiarium esse, aut ita luxuriose viventem ut inspiciente uxore cum aliis corrumpatur (quod maxime mulieres utpote circa cubile stimulatas exasperat, et praecipue castas), aut si insidias se passam a viro probet circa ipsam salutem aut venenis aut gladio aut per alium aliquem talem modum (multae namque hominibus ad malitiam viae sunt), aut etiam si flagellis super ea utatur: si igitur mulier tale aliquid ostendere potuerit, licentiam ei dat lex repudio uti et nuptiis abstinere dotemque percipere et antenuptialem donationem totam, non solum si omnes simul probaverit causas, sed etiam si secundum se unam.

2. Et rursus licentiam dat viro mulierem abicere, si adulteram inveniat, aut veneficam, aut delinquentem homicidiam, aut plagiariam, aut sepulcrorum violatricem, aut sacrilegam existentem, aut inventam

[illegible]

CAPUT XVI

[illegible]

[illegible]

betur, et tanta est prohibitio ex hoc, quia, licet bona gratia dissolvi contingat matrimonium, tamen etiam hic ex Anastasii piae memoriae constitutione in annum prohibitio secundarum nuptiarum mulieribus instituta est.

1 Has itaque causas nobis Theodosius explanavit. Nos autem ex veteribus sumentes et alias adiecimus tres. Si enim mulier tanta detineatur nequitia, ut etiam ex studio abortum faciat virumque contristet et privet spe filiorum, vel tanta libido est ut etiam cum viris voluptatis occasione lavetur, aut etiam dum adhuc constet cum viro matrimonium, ad alios de nuptiis suis loquatur, licentia datur a nobis viris mittere eis repudia, et lucrari dotes et antenuptiales habere donationes: utpote etiam his causis rationabiliter solvere valentibus matrimonium et sub eundem deferentibus ordinem, sub quem poenas Theodosii piae memoriae constitutio definivit.

CAPUT XVII.

Adscripticio autem alieno nubere liberam non licet neque ignorante neque sciente neque consentiente possessore, sed licet aliquid tale ab adscripticio geratur, licebit domino ipsi per se et per provinciae iudicem castigare plagis mediocribus haec agentem adscripticium et abstrahere ab ea quae frustra ei coniuncta est. Unde neque nuptiae sunt, quod factum est, nec oblatio dotis nec antenuptialis donationis, sed pura facti mali correctio.

1 Sic itaque matrimonia dissolvuntur, viventibus adhuc his qui ea contraxerunt, et [illegible] donationem.

CAPUT XVIII.

Sed a nobis aliquid etiam aliud adinventum est, ut etiam indotata matrimonia irrationabilibus factis [illegible]

σιων σωφρονισμῷ παραδοῦναι προσήκοντι. Εἰ γάρ τις ἀγάγοιτο γαμετήν, ἢ καὶ γυνὴ πρὸς ἄνδρα ἔλθοι, γαμικῆς μὲν ληφθείσης προαιρέσεώς τε καὶ γνώμης, οὐ μὴν ἀκολουθησάσης προικὸς ἢ προγαμιαίας δωρεᾶς (ἔνθα δὴ καὶ προπετέστερον γίνεσθαι τὰς λύσεις συνέβαινε, μηδενὸς ἐντεῦθεν ὑπόντος κατὰ τοῦ προπετευσαμένου κινδύνου), διάταξιν ἐγράψαμεν λέγουσαν ὡς, εἴ τις ὑπεξουσίαν γυναῖκα γνώμῃ γονέων ἢ καὶ αὐτεξουσίαν τυχὸν ἀγάγηται μήτε προικὸς ἐπιδοθείσης μήτε συμβολαίων τοιούτων γενομένων, ὁ μὲν γάμος ἔστω γάμος, κἂν εἰ προικῷα μὴ συγγραφείη, μὴ διὰ τοῦτο δὲ ὁ ἀνὴρ (τοῦτο ὅπερ ἐπὶ πολλῶν ἴσμεν γενόμενον) ἐκβαλέτω τῆς οἰκίας τὴν γαμετὴν χωρὶς μιᾶς τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων εὐλόγων αἰτιῶν, ἅς τε Θεοδόσιος ἅς τε ἡμεῖς ἠριθμήσαμεν. εἰ δέ τι τοιοῦτο γένηται καὶ ἢ χωρὶς αἰτίας αὐτὴν ἀποπέμψηται τῆς οἰκίας ἢ καὶ αὐτὸς εὔλογον αἰτίαν παράσχοι τῷ τὴν γυναῖκα ἀποχωρῆσαι τοῦ πρὸς αὐτὸν συνοικεσίου, τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἰδίας περιουσίας ἀναγκαζέσθω καταβαλεῖν αὐτῇ. ἀλλὰ μέχρι μὲν τετρακοσίων χρυσίου λιτρῶν τὴν περιουσίαν ἔχων ἑκατὸν λίτραις ζημιωθήσεται, τουτέστι τῷ τετάρτῳ τῆς περιουσίας μέρει, ἐλάττονα δὲ ταύτης, καθ' ὅσον ἡ τοῦ τετάρτου ποιεῖ ποσότης. εἰ δὲ καὶ μείζονα τῆς εἰρημένης τῶν τετρακοσίων τοῦ χρυσίου λιτρῶν ποσότητος εἰς περιουσίαν ἔχοι, μὴ πλέον τῶν ἑκατὸν τοῦ χρυσίου ζημιούσθω λιτρῶν. πρὸς γὰρ δὴ τὴν μεγίστην [illegible] ἀποβλέποντες προῖκα τὸν νόμον τοῦτον ἐγράψαμεν, οὐσίαν εἰκότως [illegible] κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους [illegible] εἶναι, ἥπερ [illegible] καθαρὰ χρεῶν [illegible]φαίνοιτο. Καὶ ὅ γε λόγος ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτιῶν [illegible] [illegible] κρατείτω, καὶ εἴπερ ἡ γυνὴ παρ' αἰτίαν οἰκείαν ἀποχωρήσειε τοῦ ἀνδρὸς [illegible] ἢ καὶ πέμψειεν αὐτῷ δίχα τινὸς αἰτίας εὐλόγου ῥεπούδιον, [illegible] [illegible]. καὶ [illegible] ὁ γάμος [illegible], τὴν [illegible] φυλαττέτω [illegible] [illegible] γάμον. εἰ δὲ κατ' αἰτίαν τοῦ συναινοῦντος [illegible] καὶ bona gratia διαλυθείη (ἴσως γὰρ καὶ τοῦτο), τὸν ἐνιαυτὸν φυλαττέτω διὰ τὸ τοῦ σπέρματος ἀσύγχυτον [illegible] [illegible]

divisionibus castigationi [illegible] quis enim duxerit [illegible] rum veniat, nuptiali [illegible] que sententia, non [illegible] licia largitate (ubi [illegible] tiones contingebat, nullo [illegible] sequente periculo), con[illegible] tem: si quis sub [illegible] voluntate parentum [illegible] ducat uxorem neque [illegible] talibus factis, nuptias [illegible] talia non sint consc[illegible] in multis novimus [illegible] sine una prius [illegible] quasque Theodosius [illegible] quid autem tale fiat [illegible] domo, aut etiam ipse [illegible] ut mulier separetur a[illegible] partem propriae [illegible] Et usque ad quad[illegible] stantiam habens [illegible] est quarta substan[illegible] in quantum quartae [illegible] maiorem praedictae [illegible] quantitatis [illegible] auri [illegible] [illegible] substantiam illam [illegible] aestimantes [illegible] quoque [illegible] mulier [illegible] [illegible] poenis. Et si [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT XIX.

Est quoque quoddam et aliud a nobis pium simul et gratum adinventum, ubi etiam repudiis missis nuptiae consistunt adhuc. Eorum namque qui sub potestate sunt calliditates circa parentes habitas prohibemus: quoniam quosdam invenimus ex studio repudia scribere festinantes et mittere suis uxoribus, aut etiam e diverso et nulla rationabili penitus existente causa solvere matrimonia, ut eorum parentes subiaceant exactioni dotis aut sponsaliciae largitatis, quasi soluto matrimonio: et ipsi quidem forsan latenter miscentur alterutris, discedunt autem parentes damnificati et hanc apud filios humanitatis habentes recompensationem. Ideoque legem scripsimus volentem neque sub potestate constitutos neque emancipatos filios, neque masculos neque feminas, posse distrahere matrimonia in suorum laesionem patrum aut matrum, qui dotes aut ante nuptias donationes obtulerunt aut susceperunt soli aut etiam cum filiis. Sed sicut in contractu nuptiarum expectamus patrum consensum, ita neque transigere matrimonia sinimus in parentum laesionem citra filiorum voluntatem. Sed etsi mittatur repudium, competere contra eos exactionem poenarum non sinimus, sive ipsi dederunt haec vel susceperunt, sive etiam cum aliis susceperunt. Non enim habet rationem, parentem quidem citra voluntatem filii non posse transigere matrimonium, filiis autem permittere forsan et in minore aetate constitutis et neque quod utile sit scientibus citra patrum voluntatem solvere matrimonium et ex hoc parentes laedere. Hoc autem bene quidem inchoans philosophissimus sancivit Marcus, Diocletianus autem hunc secutus est, nos autem similiter approbavimus. Sitque terminus nobis hic distinctionum quae superstitibus contrahentibus fiunt.

CAPUT XX.

Τὸ δὲ ἐφεξῆς τῶν γάμων τέλος ὁ πάντα ὁμοίως διαλύων ἐκδέχεται θάνατος. ὥστε, εἴτε θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς διαλυθείη τὸ συνοικέσιον εἴτε τελευτῇ τῆς γυναικός, κέρδος γίνεσθαι τῷ μὲν ἀνδρὶ τὴν προῖκα [illegible] ... Εἰ γὰρ ὁ μὲν πλέον, ὁ δὲ [illegible] ... ἄδηλον ἦν [illegible]

Deinceps autem [illegible] omne similiter solvit [illegible] viri solvatur [illegible] sit viro quidem [illegible] instrumentorum [illegible] nuptiali donatione [illegible] contrahentibus [illegible] bus secundum [illegible] autem inaequalibus [illegible] dem Leo in suis [illegible] sumentes adhuc [illegible] quidem amplius [illegible] tur, incertum erat [illegible] utrum quod plus [illegible] utroque similiter [illegible] moderationem [illegible] in pacto plus [illegible] alio autem [illegible] quid tale fiat [illegible] deinceps similiter [illegible] tuta ex utroque [illegible]

1. Soluto igitur [illegible] omnes [illegible] quo contrahentium [illegible] non procreatis [illegible]

cap. XX § 1 2 et cap. XXI (— [illegible] 162, 4) habent [illegible] (34), [illegible]

[illegible]

[illegible]

communicet res has in alios migrare; talem quippe alienationem permisimus nos constitutionem pro his conscribentes.

2 Si vero filios ex aliqua parte scripserint heredes, extraneos autem ex alia, maneant autem tales res aut etiam quaedam earum non alienatae, non ob hoc alienatae hae videbuntur, quoniam aliquis etiam alter scriptus est heres, sed maneant etiam haec filiis. Non enim, si scripserit omnes filios heredes ex inaequalibus partibus, has secundum hereditatis accipient portiones, sed ex aequo divident secundum numerum suum, sicut etiam si nullum eorum scripserit heredem, sed extraneos omnes, eis per alios modos satisfactione habita, percipient eas, cum utique non sint heredes parentum. Placuit enim nobis per praesumptionem, quia pater, dum non vivens alienavit aut expressim obligaverit aliquid rerum harum aut mortens non expressim in alium eas transposuerit, voluerit magis servare filiis, tamquam ex causa illorum sibimet acquisitas, et non ad extraneos deducere. Et dabuntur haec filiis honore praecipuo ex nostra lege, licet non fiant heredes aut patris aut matris aut utriusque, vel si quidam quidem eorum heredes fiant, alii vero repudient; hoc enim nobis rectius quam prioribus placuit habere. Unde si praeminens est ex lege descendens in eos, nulla adiectione neque turbetur neque minuatur, nisi forte causam ipsi dent filii suae deminutionis.

CAPUT XXI.

Si quis talis sit aut ingratus videtur, primitus hoc illis damus nihil tale agentibus, ut etiam illos corrigamus parentes honorare et ad fratrum exemplum respicere. Unde si tantum infortunium filiorum sit scholis, ut omnes ingrati sint, ad heredes veniant haec defuncti, tamquam filius substantiae constitutis, non valentibus filiis ex parentum inhonorato praemium habere, quod [illegible] [illegible] haec [illegible] non [illegible].

[illegible]

1. Εἰ δὲ τῶν παίδων οἱ μὲν ἐν ζῶσι καθεστήκοιεν, οἱ δὲ ἀπέλθοιεν μέν, παῖδας δὲ καταλίποιεν, τὸ τοῦ τελευτήσαντος μέρος τοῖς ἐκείνου δίδομεν παισίν, εἰ κληρονομοῖεν τοῦ πατρός, ἐπείπερ γε ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἄγομεν. Καὶ ταύτῃ δὴ τὸν νόμον ἡμῶν τελειοῦντες βουλόμεθα τοῦτο κρατεῖν οὐκ ἐπὶ προικὸς μόνον οὐδὲ ἐπὶ προγάμου δωρεᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν [illegible] συναλλάγμασι παρὰ τὴν διατάξιν ἡμῶν [illegible] [illegible], [illegible] γάρ, εἰ μὴ πρὸς δευτέρους ἔλθοιεν γάμους οἱ πατέρες, ἀλλὰ φυλάξαιεν, ἔσται τῶν παίδων [illegible] ὥσπερ ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν τρόπον. Οἱ μὲν οὖν πρότεροι γάμοι, καὶ τὰ ἐκεῖθεν [illegible] τε καὶ αἱ [illegible] μέχρι τούτου [illegible].

1. Si vero filiorum ali[illegible] vero defuncti [illegible] defuncti portionem [illegible] patris, siquidem ad [illegible] nostram participem [illegible] dote solum neque [illegible] nuptias [illegible] nostra introducim[illegible] quandis veniant [illegible] filiatum, qui dudum [illegible] dem nuptiae et [illegible] ad hoc disposita [illegible]

CAPUT XXII.

Εἰ δὲ τινὲς τοῖς ἔμπροσθεν οὐκ ἀρκεσθέντες γάμοις καὶ πρὸς δευτέρους ἔλθοιεν, ἀνάγκη τῷ νόμῳ τούτους [illegible] [illegible] ἢ ἄπαιδες ἢ [illegible] [illegible] [illegible] δὲ [illegible] ἐκ τῶν προτέρων, ἢ ἄπαιδας [illegible], ἢ παῖδας [illegible]. Εἰ μὲν οὖν [illegible] ἐκ τῶν προτέρων ἢ καὶ ἐκ δευτέρων [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] εἰ τι τοιοῦτο πράξαιεν καὶ ἀώρους συναλλάξαιεν γάμους, ὀφείλουσι ποινάς, ἄλλας μέν, εἴπερ ἄπαιδες ἐκ τῶν προτέρων εἶεν συνοικεσίων, μείζους δέ, εἰ καὶ παῖδες ὑπεῖεν. εἰ μὲν γὰρ οὐχ ὕπεστι γονή, τὸ τῆς ἀτιμίας εὐθὺς ἀκολουθήσει, καὶ ἔσται παντοίως ἡ [illegible]

Si qui vero [illegible] ad secundas [illegible] aut sine filiis [illegible] autem aliter [illegible] quidem ex [illegible] sine filiis ex [illegible] igitur sine filiis [illegible] [illegible] bunt [illegible] sint matrimonia [illegible] Si enim non [illegible]

[illegible]

[illegible]

stulta largitate, neque merito secundarum nuptiarum ultra tertiam suae substantiae offeret partem. Sed neque extrinsecus sentiet largitatem neque percipiet penitus ab ullo extraneorum non hereditatem, non fideicommissum, non legatum, non mortis causa donationem; sed haec venient aut manent apud heredes defuncti aut coheredes eius, si poterat heres esse, utpote ea nullam utilitatem habente. Sed si scripti et alii sint heredes, sive etiam ab intestato vocentur, ad illos venient quae tali mulieri derelicta sunt. Non enim fiscus haec vindicabit, ne aliquo modo videamur talia corripientes fisci providere utilitati: sed ita quidem, quae extrinsecus ei derelicta sunt, ad alios venient, quae vero a priore marito sunt, ab ea sublata venient ad decem personas relinquentis viri cognationis, quae edicto continentur, hoc est ascendentes et descendentes et ex latere usque ad secundum gradum, gradibus in suo servandis ordine. Quibus non existentibus ad aerarium veniant.

1 Sed neque longius hereditas ab intestato propriorum eius veniet cognatorum, sed usque ad tertium gradum inspiciendum undique stabit solum successio ei, longius autem existentes alios habebunt heredes. Et quae prae aliis ei poenis infertur, dicimus autem infamiam, si quidem sine filiis ex prioribus fuerit nuptiis, solvitur imperatoris litteris iubentis. Si vero filii fuerint cuiuscumque sexus, licebit quidem ei imperatori pro infamia supplicare, non tamen utilitatem aliquam rescriptorum habere: nisi tamen voluerit ex imperio habere utilitatem et aliis liberari

[illegible]

λαχοῦσαι κοινῶν τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου γάμου παισὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς οἰκείας περιουσίας δωρουμένη μοίραν [illegible] [illegible] χωρίς, καὶ οὐδὲ τὴν χρῆσιν [illegible], ἀλλὰ πάσης τῆς οὐσίας τῆς [illegible] πρὸς τοὺς δευτέρους ἐφοίτα γάμους, κατὰ τὴν ἡμίσειαν, καθάπερ ἔφθημεν εἰπόντες, [illegible] μοίραν τοῖς ἔμπροσθεν γενομένοις παισί. Καὶ διαιρείσθωσαν τοῦτο οἱ παῖδες ἅπαντες ἐξ ἴσου, καὶ παῖδας μὲν [illegible], εἰς τοὺς ἑαυτῶν [illegible] παῖδας (δεῖ γάρ τι καὶ τοῖς παλαιοῖς προσθεῖναι νόμοις)· εἰ δὲ οὐκ ἔχοιεν, τὰ τοῦ τελευτήσαντος ἢ τῶν τελευτησάντων μέρη [illegible], πάντας ἀναλόγως οἱ τούτων ἀδελφοί. εἰ δὲ [illegible] [illegible], ἐχέτω παραμυθίαν τῆς ἑαυτῆς [illegible], ἡ μήτηρ τὸ ταῦτα πάλιν ἀναλαβεῖν. Καὶ ταῦτα φαμέν, εἴπερ ἀδιάθετοι τελευτήσειαν οἱ παῖδες· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἅπαξ γενομένοις [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἢ [illegible] [illegible] βούλονται ταῦτα διατίθεσθαι [illegible]. Αἱ μὲν οὖν [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] μέναις χρόνον τοσαῦταί πως εἰσί, καὶ τρεῖς ὑπὲρ τούτων διατάξεις τοῖς ἔμπροσθεν γεγραμμένας μιᾷ τινι ταύτῃ παρενθήκῃ ὅδε ἡμῖν ὁ νόμος μετὰ τῆς προσηκούσης ἀπαγγελίας προσθήσει.

poenis, ex priori matri[illegible] stantiae [illegible] diciens [illegible] stantiae [illegible] nuptias, mediam [illegible] procreatis filiis [illegible] quo, et filios [illegible] filios (oportet [illegible] legibus). [illegible] functorum portionem [illegible] eorum fratres. [illegible] consolationem [illegible] recipere. [illegible] filii; non enim [illegible] prohibebimus eos [illegible] stitos quo volunt [illegible] minentes poenae [illegible] quodammodo [illegible] nobis lex compre[illegible]

CAPUT XXIII.

[illegible]

ut fructum. Et haec sancita sint etiam super antenuptiali donatione et super omni largitate, sive cum viveret a viro ad eam veniente aut etiam ex testamento aut mortis causa donatione, sive institutionis sit pars sive legatum sive fideicommissum. Et generaliter dicendum, omnis eam deserit proprietatis modus in his quae a priori viro in eam venerunt, et filii ea percipiant et proprietatis erunt domini secundum tempus, mox quo mater coniuncta est alii. Et haec communis mulieris et viri multa sit posita. Nam si et ille filios habens secundam eis superinduxerit uxorem, neque ex dote fruetur lucris secundum proprietatis rationem, neque largitatem aliam a muliere percipiens hanc habebit firmam, praeter quantum licet uti et frui, donec advixerit, solum; et hic quoque filii, licet sub potestate constituti sint, sed tamen domini secundum proprietatem talium erunt venientium mox in eos simul cum secundae uxoris coniunctione. Et non discernimus de dote et ante nuptias donatione, utrum ipsi hanc dederunt pro se contrahentes an aliqui alii pro eis hoc egerunt sive ex genere sive etiam extrinsecus.

CAPUT XXIV.

Licet videatur quodammodo comprehensa et ante nuptias donatio dotii. Sed quod sancitum (XXIV) est super lucris hinc venientibus ad nubentes, etiam sic ratum sit, et ita certa talium lex eis erit cavens, ut neque alienationem ullam permittat parentibus in talibus neque hypothecam. Sed vel si quid ...

... Et haec sancita sint tam de donatione ante nuptias quam de ...

οὔτε οὐδὲ ὑποθήκην. ἀλλὰ κἂν εἴ τι πράξωσιν οἱ γονεῖς, εὐθὺς τὴν αὐτῶν ἀποτίθησιν αὐτοῖς περιουσίαν, οὐχ ὥστε κωλύειν τοὺς γονεῖς ἐπ' αὐτοῖς τι πράττειν ἂν βούλωνται (αἰσχύνεται γὰρ ὁ νόμος συγχωρεῖν τοὺς παῖδας τοῖς γεννήσασιν ἐπανίστασθαι), ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἐρυθριᾷ, δυσωπεῖ δὲ τοὺς ληψομένους, ὡς οὐδὲν αὐτοὺς τὸ ληφθὲν ὀνήσει· καί τοι γε καὶ ἐν τῷδε ἡμῶν τῷ νόμῳ, ὡς, εἴ τινα [illegible] τῶν [illegible] γονέων [illegible] κἂν εἰ λάβοιεν δωρεὰν κἂν εἴ τι τῶν πάντων [illegible], ἐν ἴσῳ τοῦτο μήτε πεπραγμένον μήτε γεγραμμένον ἔσεσθαι τὸ γενόμενον. ἐκδικήσουσι γὰρ αὐτὰ πάντως οἱ παῖδες κληρονόμοι τε αὐτῶν καὶ διάδοχοι [illegible] τε κληρονόμων [illegible] καὶ διαδόχων, [illegible] εἰ μὴ τριακονταετὴς [illegible] χρόνος καὶ ἡ [illegible] τοὺς λαβόντας [illegible] τοῦ χρόνου [illegible] [illegible], πλὴν εἰ μή τις [illegible] ἡλικία προσβοηθήσειεν [illegible].

CAPUT XXV.

Ἐλεύσεται δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν κερδῶν εἰς τοὺς παῖδας ἅπαντας τοὺς ἐκ τῶν προτέρων γάμων. Οὐ γὰρ ἐφίεμεν τοῖς γονεῦσι τὴν οὐκ ὀρθῶς ἐπεισηγμένην ἐκλογὴν εἰς αὐτοὺς ἐνδείκνυσθαι, οὐδὲ τῷ μὲν τῶν παίδων διδόναι, τὸν δὲ ἀτιμάζειν. ἅπαντες γὰρ τοῖς δευτέροις ὁμοίως ἠτιμάσθησαν γάμοις. [illegible] τῶν παίδων [illegible] οἱ γονεῖς καὶ εἰ τὸν μὲν [illegible], τὸν δὲ οὐχ [illegible] [illegible]. ἀλλὰ [illegible] ὥστε [illegible] ἕκαστος τὸ τοιοῦτον κερδαινέτω, καὶ εἰ σχοίη παῖδας, εἰς αὐτοὺς τοῦτο παραπεμπέτω· οἱ δὲ τοῦτο ἐν [illegible] [illegible] ἐκεῖνοι καθιστάσιν, οὐ μέντοι τὸ τοῦ πατρὸς ὑπερ[illegible]

[illegible]

Digniosient [illegible] non [illegible] quide[illegible] secunda [illegible] matrimonia [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT XXVI.

Quoniam infirmas declaravimus alienationes a parentibus super talibus factas, subtiliorem imponere convenit causae ordinem. Si enim omnes supersunt filii ex prioribus nati nuptiis, et praemoriatur eis parens, infirma omnino manebit alienatio, secundum quod prius a nobis dictum est. Si vero moriantur omnes et rursus ad orbitatem causa veniat, tunc ex effectu rata erit quod alienatum est. Quis enim hoc etiam infringat filiis, quibus videlicet solis hoc servavimus, non existentibus? Sed hic quidam nobis pridem ingressus est sensus subtilis et sollicitus et medium utrorumque casuum pertractans. Quia enim omnibus quidem extantibus filiis et praemoriente genitore nulla relinquebatur pars ei ex lucratis rebus, omnibus autem morientibus totum in eos revertebatur, cogitavimus medium quendam causae ordinem invenire. Unde si pluribus existentibus filiis moriatur unus, si quidem habeat filios, ad illos ferri hereditatem (hoc quod saepe diximus); si vero non habeat filios, non omnino ad fratres totum venire, sed quantum ex pacto non existentium filiorum acquirebatur generanti, hoc eum lucrari, reliquum vero concedere in filii venire successores, sive fratres sint sive extranei forte (quod maxime in matre contingit), sive disponant suas substantias sive etiam intestati moriantur. Et hoc nos scripsimus in nostra lege, cogitantes illud et invenientes primi et clementer sancientes. Quapropter etiam haec si alienaverit parens antequam ad secundas veniat nuptias, deinde moriatur filiorum unus, in tantum valet solummodo quod alienatum est, quantum ad alienantem ex pacto non existentium filiorum pervenit; alioquin secundum alias partes, quaecumque ad filii heredes veniunt, omnino infirma erunt. Unde alienatione facta manet causa in sus-

[illegible]

ταῖς ἐφεξῆς συμμεταβαλλόμενον τύχαις καὶ ἢ τελείως ἐξ ἀρχῆς ἀκυρουμένης τῆς ἐκποιήσεως ἢ τελείως ἰσχυούσης, ἢ κατὰ μέρος μὲν ἀκυρουμένης, κατὰ μέρος δὲ [illegible] 1. [illegible] Καὶ ἐπὶ τούτων δὲ δὴ τῶν [illegible] [illegible]

[illegible]

penso, sequentibus [illegible] [illegible] ab initio [illegible] valente, aut [illegible] natione, [illegible] 1. [illegible]

[illegible]

CAPUT XXVII

[illegible]

cap. XXVI § 1 Καὶ ὅτι ἐπὶ τούτων — εἰς εὐσέβειαν [illegible] habet Anonymus Bodleianus (in Zachariae Ἀνέκδ.) p. 212. [illegible]
cap. XXVII Ὅτι οὐ δύναται — τοῖς ἐκ τοῦ προτέρου [illegible] [illegible] p. 1[illegible] Zach.

[illegible]

[illegible]

percipient. Si vero inaequalia quae relinquuntur fuerint, tantum necesse est solum ad novercam aut vitricum venire ex quacumque largitate parentis, in quantum qui minus habet filius ex illius substantia percepit aut ex novissima voluntate dimissum aut in vita datum; quippe dudum quarta, nunc autem tertia aut media secundum nostram legem portione omnino filio relinquenda aut danda, nisi rursus ingratitudinis ratio contradicat. Hoc idem observando et in avo et in avia, et proavo et proavia, et nepotibus masculis aut feminis, et pronepotibus similiter, sive sub potestate forsan sive emancipati consistant, ex paterna vel materna linea descendentes. Et hoc decernens recte intuitu quia, quod plus est in eo quod relictum aut datum est omnino aut novercae aut vitrico, ac si neque scriptum neque relictum aut datum vel donatum, competat filiis et inter eos solos ex aequo dividitur. Ut oporteat namque ex secundis nuptiis filios participari etiam horum, scriptum quidem in quadam constitutione est, non tamen etiam nunc nobis placet, sed ex priori matrimonio filiis, propter quos et observatum est, detur solis, nulla machinatione neque per suppositas personas neque per aliam causam intercipi valente. Hoc autem quod plus est dividunt [illegible] [illegible] parentibus, non ingrati circa hos approbati et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quales [illegible] [illegible] quaerendi. Tales namque [illegible] hac utilitate privandis, ut forte propter [illegible] huius [illegible] contra parentes [illegible] et [illegible] [illegible] et naturae [illegible] legis. [illegible] quoque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] secundum propriam quidem multitudinem, [illegible] defuncti vero partem.

[illegible]

[illegible]

CAPUT XXVIII.

[illegible]

CAPUT XXIX.

[illegible]

vota migraverit. Ex ferum vero consequentia hoc ipsum et in patribus sit secunda nuptias facientibus, et servetur ex priori quidem matrimonio filiis propter secunda vota lucrata dos, secundis quoque (ut secundis), licet non ad tertia pater venerit vota.

1 Reliqua vero quaecumque in talibus lucratus est pater aut mater ex secundis nuptiis, aut per legatum forsan seu fideicommissum, non tamen ad tertias venerunt nuptias, haec omnifariam eorum substantiae et a tertiis non gravata matrimoniis maneant apud eos immota et ad eorum velut proprias successiones perveniant, aut etiam superstitibus quo volunt disponantur modo.

CAPUT XXX.

Quia vero facta ubique secundis nuptiis frequentiam in distinctionem ex morte enarravimus, breviter quodam dicemus et illud adiciamus, quia quaecumque lucrati fuerint parentes repudio soluto matrimonio, sive bona gratia misso sive etiam aliter, sive per dotis sive per antenuptialis largitatis occasionem, haec ad instar ex morte lucrorum omnia serventur filiis. Hoc idem custodiendo etiam super indotatis nuptiis, ubi a nobis poena constitutio procedere [illegible]. Et non discernimus, ut cuius culpa nuptiae [illegible] repudio sit solutum. Quocumque enim modo se habeat causa, servetur et super illis quod [illegible] est ex illis nuptiis filiis, ex quibus processerunt filii, sive prima sive [illegible] repudio sive [illegible] nuptiae [illegible]

CAPUT XXXI.

De augmentis autem aut deminutionibus dotium [illegible]

[illegible] διατάξει), ἡνίκα παῖδες ἐκ τοῦ προτέρου γένοιντο γάμου. Εἰ γὰρ ἄμετρον ἐπιδοίη τὴν προῖκα ἢ τὴν [illegible]

[illegible] fuerint nuptiis. [illegible] quod [illegible]

CAPUT XXXII.

Εἰ δὲ μόνον οὐσούφρουκτον πραγμάτων ἢ ὁ ἀνὴρ τῇ γαμετῇ ἢ ἡ συνοικοῦσα τῷ γήμαντι κατὰ τέλον- [illegible] βούλεσθαι πρὸς δευτέρους ἀφικνουμένου γάμους τοῦ τὸν οὐσούφρουκτον λαβόντος λύεσθαί τι αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπαναστρέφειν δεσποτείαν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κατὰ φιλοτιμίαν δεδομένων [illegible]

Si vero solum usumfructum [illegible] aut coniux marito per [illegible] [illegible]

CAPUT [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT XXXIII.

Si autem in dote aut in sponsalicia largitate rerum usufructus detur, nihil penitus innovamus, sed dudum sancita teneant, et maneat apud accipientes donec vivunt, licet decies milies contrarium aliquid velint morientes. Quod enim ex lege datum est lucrum privatus auferre modis omnibus non valebit.

CAPUT XXXIV.

Quoniam omnino ad memoriam de usufructu legum venimus, illud quoque adiacere legi bonum est, quod tribus pridem dictum est constitutionibus: quia omnium pater bonorum, quae ad filios veniunt sive ex materna linea sive ex nuptiali filiorum causa sive aliunde, usumfructum habet, licet ad secundas veniat nuptias. Usum namque eorum, donec vivunt, manere sine casu etiam ante nos omnes volunt leges et in maternis et in aliis omnibus, et nos simul dicimus. Castrensium vero et quasicastrensium peculiorum excipiatur ratio.

CAPUT XXXV.

Mater tamen donans aliquid filio de suo, si ad secundas venerit nuptias, non potest per occasionem ingratitudinis revocare quod datum est. Non enim ex pura videtur voluntate ingratitudinem introducere, sed secundas nuptias considerans ad hanc venisse cogitationem putabitur. Nisi tamen aperte [illegible]

CAPUT XXXVI.

Non tamen permittimus mulieribus ad secundas venientibus nuptias, adhuc velle priorum [illegible]

[illegible] in tractatu de peculiis (Heimbach Anecd. II p. [illegible]).

[illegible] definit. Lucrum enim ex lege datum [illegible]

[illegible]

τερον συνοικησάντων ἀξίαις ἢ προνομίοις χρῆσθαι, ἀλλ' εἰς οἷον ἂν μετὰ τὸν πρότερον ἀφίκοιντο γάμον, [illegible]

Dignitatibus aut privilegiis [illegible] prioris venerunt [illegible] fortunam. [illegible]

Χαρίεν δὲ κἀκεῖνο καὶ οὐδὲ εὐσεβείας ἔξω τῷ τῆς θείας λήξεως Ἀλεξάνδρῳ πρὸς πολλοῖς ἑτέροις [illegible] ἀρχαίων νομοθετῶν διείρηται, [illegible]

Iucundum quoque [illegible]

Τούτου δὲ δὴ βασιλέως κἀκεῖνο εὑρῆσθαι ἄξιον τῆς ἑαυτῶν ἠγησάμεθα μέρος ποιήσασθαι νομοθεσίας, [illegible] ἐπειδὴ πάντων ἡ μέγιστη ἀξιοπιστοτέρα πρὸς τὴν [illegible]

Eius quoque [illegible] dignam putavimus [illegible]

[illegible]

[illegible]

adhuc constante matrimonio, etiam post mortem eas uxorum secundum legem ab illarum percipient heredibus, sicut scriptura vult dotis.

CAPUT XL.

Si autem tutelam gerat mulier filiorum (palam est quia impuberum existentium) iurans non ad secundas venire se nuptias, deinde contemnens et prius iusiurandum ad maritum veniat secundum, non prius tutorem petens et rationem reddens et exsolvens omne quidquid hinc debet, non solum quae eius sunt in hypothecam habere lex permittit filiis, sed etiam mariti substantiam trahit cum hypothecis; ipsi quoque interdicit filii successionem impuberis morientis, licet ex substitutione pater eam venire ad filii dixerit successionem. Sed haec quidem priores nostri. Nos autem miramur, si mulierem [illegible] memoriae et caritate filiorum [illegible] poenis, et illas quidem, quae ante lugubre tempus [illegible] niunt amare, et licet filios non habeant, propter solam honestatem haec agunt, mulierem vero sic effusam concupiscentiis non vel ipsis subdiderunt poenis quas sustinent quae ante lugubre tempus ad secunda vota declinaverunt. Ideoque sancimus eas, quae [illegible]

[illegible]

[illegible] πρὸ τοῦ πενθίμου χρόνου γημαμένη. [illegible] φυσικῶν ἐπιτροπεύοι παίδων (καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῦτο δεδώκαμεν αὐτῇ), ἀλλ' οὖν εἰς ἀνδρὸς ἐλθοῦσα καὶ μὴ ταῦτα πράξασα ἅπερ ἔμπροσθεν εἴρηται, ταῖς [illegible]

[illegible]

[illegible] nupsit. Si [illegible] filiorum (nam hoc quoque [illegible] virum veniens et non [illegible] sunt, [illegible]

[illegible]

CAPUT XLI.

Placet quoque [illegible] tum sub condicione [illegible] pro donatione [illegible]

[illegible]

CAPUT XLIII.

[illegible]

Quae nunc vero sequitur causa est antiqua et multas quidem suscipiens correctiones non ab aliis solum, sed etiam a nobis, non tamen ad summam sui veniens rectitudinem: quam nunc sectantes praesentia sancimus. Lex enim quae vocatur Iulia Miscella, lex antiqua, lex vetusta, filiorum procreationis praeponens studium permittebat mulieribus, licet vir prohiberet et aliquid ob hoc relinqueret, quatenus non ad secundas veniret nuptias, tamen et ad virum venire et iurare, quia filiorum causa hoc ageret, et quod relictum erat accipere. Et hanc quidem in annum dabat mulieribus licentiam. Eo autem transeunte si vellet accipere relictum, non aliter licebat mulieri hoc accipere, antequam cautionem exponeret, quia ad secundas non veniret nuptias. Sed hanc quoque adiectionem ⟨non⟩ ipse Iulius Miscellus adinvenit, sed Quintus Mucius Scaevola hoc praesancivarat, super omnibus quippe pendentibus in causarum prohibitionibus huiusmodi adinveniens cautiones. Nos igitur videntes plurimas mulieres desiderio nuptiarum, non propter filiorum procreationem, sed propter necessitatem et iurantes et nubentes et transcendentes morientium voluntates, aestimavimus prius interim sacratiorem mederi partem et periurium eis cohibere nec sinere talia subire iuramenta, in quibus omnino periurium promptum est. Nam nec illud inerat legi, ut oporteret sine filiis existentes mulieres hoc iurare sacramentum, sed etiam filios habentibus adiacebat iusiurandum, quod deum simul et defuncti animam contristaret, cum utique periurium quidem esset in promptu, filiorum vero procreatio in casus muneribus reiaceret. Quia igitur hoc nostra sancivimus lege iusiurandum eis auferentes et tales permittentes

[illegible]

ἐπιτρέψαντες λῆψιν, ἐνενοήσαμεν ὡς θάτερον ἡμῖν τῶν πραγμάτων παραλέλειπται τὸ δεῖν καὶ τὴν τοῦ κατοιχομένου θεραπεῦσαι ψυχήν. Διὸ δὴ τὸν παρόντα τίθεμεν νόμον· οὐ γὰρ βουλόμεθα τὰς τῶν τελευτώντων οὐδὲν ἄτοπον ἐχούσας βουλὰς διαπίπτειν. εἰ μὲν γὰρ ἐφάσκομεν δεῖν τὴν γυναῖκα πάντως, τοῦ ἀνδρὸς ἐπιτάξαντος μὴ γαμεῖν, ταῦτα φυλάττειν, εἶχεν ἄν τι πικρὸν ἴσως ὁ νόμος· νῦν δὲ δευτέρου κειμένου τοῦ, εἴπερ βουληθείη γαμεῖν, μὴ λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον, τῆς εἰς ἔσχατον ἀτοπίας ἐστὶ περιιδεῖν τὴν γνώμην τοῦ τελευτήσαντος οὕτω κινδυνεύουσαν, ὥστε αὐτῇ δοῦναι παρρησίαν καὶ γαμεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ καταλελειμμένον καὶ διὰ πάντων λυπεῖν τὸν πρότερον συνοικήσαντα.

perceptionem, con[illegible] quae rerum a nobis [illegible] defuncti animae medel[illegible] nimus legem; non [illegible] illicitam habentes vo[illegible] ceremus oporteret m[illegible] non nubere, hoc cust[illegible] set hoc merito [illegible] praesto sit, id [illegible] cipiat quod relictum [illegible] spicere voluntatem [illegible] detur licentia [illegible] est et per omnia cont[illegible]

CAPUT XLIV.

[illegible]

Unde [illegible] matrimonium [illegible] namque est [illegible] unam ex duabus [illegible] alterum, aut [illegible] ceptionem, aut [illegible] omnino abstinere [illegible]

1. Sed ut non [illegible] fortasse longa [illegible] bene nobis visum [illegible]

[illegible]

fuerit, tale restitui quale percepit, aut deminutionis medeatur partem.

4 Si vero pecuniae fuerint, etiam cum usuris quas inde percipere valuerit, iureiurando restituentis hoc indicando. Si vero non mutuavit quidem, sed usus est, tertiae centesimae reddat usuras.

5 Si vero non valde locuples fuerit, etiam fideiussorem hunc exigi. Si autem non valuerit fideiussorem dare, tunc sub iuratoria cautione et hypotheca, secundum quod dictum est, suarum rerum accipiat quidem quod relictum est.

6 Mox autem ut ad secundas nuptias venerit, hoc ab eo, qui dedit, vindicetur, apud quamcumque apparuerit personam, tamquam si hoc ab initio neque datum fuisse videretur. Quod in omni restitutionis casu, sive mobile sive immobile sit quod futurum est reddi, valere sancimus.

7 Si vero usus fuerit quod relinquitur, minus idonea vero se habeat ad fideiussionem et nec ipse dignus sit cui hoc credatur, manere quidem apud illum a quo relictum est, ex tertia vero centesimae eius usuram praestari, quam neque tunc solvat, donec aut secundas ille contrahat nuptias (quando et restitutio praestitarum usurarum suscipiet facultatem) aut [si] fiat manifestum nullatenus posse istum ad nuptias pervenire, sive secundum modum sacerdotii (tunc enim ei dabit quod relictum est) sive morte. Accipient enim hoc omni modo eius heredes, nihil neque de datis usuris reddentes.

8 Hanc ipsam autem introducimus observantiam et eundem intellectum, et si non coniuges alterutris sub tali reliquerint condicione, sed alius aliquis extraneus sive viro sive mulieri sub tali condicione dari quid voluerit: videlicet fortuitorum casuum secundum suam naturam et leges super his tam in praestandis quam in restituendis servata. Haec igitur ex iam super factis a nobis occasione Iuliae Miscellae constitutionibus retribuimus; alia vero sint firma secundum terminos et causas secundum quos haec exposuimus.

9 Praefatae autem a nobis observationes dentur, si

[illegible] acceperit restituat, vel detrimentum [illegible] quod factum [illegible] usuris restituat quas inde percipere potuerit, idque iure-[illegible] fenori non dedit, sed in usum suum convertit, [illegible]

[illegible]

διδόσθωσαν, εἰ μὲν ἐνστάσεως εἴη μέρος ἢ προσβεῖον, τοῖς κληρονόμοις ἢ ὑποκαταστάτοις ἢ ἐκείνοις ἐφ' ὧν ταῦτα καταλέλειπται· εἰ μέντοι mortis causa δωρεά, πάντως τοῖς κληρονόμοις. Εἰ δὲ ἐξ ὁλοκλήρου κατὰ τοιαύτην αἵρεσιν γραφείη τις κληρονόμος, τοῖς ὑποκαταστάτοις, εἴγε εἶεν, ἢ πάντως γοῦν τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου πρὸς τὸν κλῆρον καλουμένοις τοιαύτας ἀσφαλείας παρεχέτω, ἵνα πανταχόθεν ὁ νόμος ἔχῃ τὴν οἰκείαν τελειότητα. πλὴν εἰ μὴ πολλάκις ὁ διατιθέμενος καὶ τοῦτο ἐπιτρέψοι φήσας ἄδειαν ἔχειν τὸν ᾧ καταλέλοιπεν ἢ τὴν ἔνστασιν τὴν μερικὴν ἢ τὴν ἐξ ὁλοκλήρου, ἢ τὸ προσβεῖον ἢ τὸ φιδεϊκόμμισσον ἢ τὴν mortis causa δωρεάν, καὶ λαβεῖν τὸ καταλελειμμένον καὶ μηδεμίαν ἀσφάλειαν διδόναι. τηνικαῦτα γὰρ ἀκολουθητέον τῇ τοῦ τελευτήσαντος γνώμῃ. περισπούδαστον γὰρ ἡμῖν ἐστι τὰς τῶν τελευτώντων φυλάττειν μετὰ τοῦ νόμου βουλήσεις.

institutionis sit, parte [illegible]
stitutis aut illis (a) qui [illegible]
dam mortis causa [illegible]
vero ex asse [illegible]
batur quis heres, [illegible]
his qui ab intestato [illegible]
modi observationes [illegible]
beat propriam [illegible]
hoc praecipiat [illegible]
reliquit sive per [illegible]
nem, aut per legatum [illegible]
mortis causa donation[illegible]
lictum est et nullam [illegible]
quenda est defuncti vo[illegible]
defunctorum conservare [illegible]

CAPUT XLV.

Ἐπειδὴ δὲ μικρῷ πρόσθεν τὰ περὶ τῆς φυλακῆς [illegible]

Et quia paulo [illegible] et Leonis [illegible] de secundis nuptiis [illegible] valeat dare [illegible]

[illegible]

[illegible]

partem usurarum accipiente matre cum prius sancita cautela non exigi a filiis aurum, nisi forte sine invidia sit viri facultas et habeat aurum et argentum et vestes et quidquid conscriptum est matri. Damus etenim tunc electionem matri, sive velit res accipere et dare fideiussoriam cautionem sive praedictas accipere usuras; dicimus autem ex tertia parte centesimae fieri secundum anteriores leges quam etiam secundum nostras.

2. Si vero permixtae sint res et donatio tam in pecuniis quam immobilibus rebus sit, immobiles quidem omnino manere apud matrem propter quod alimenta habeat exinde, in rebus vero mobilibus illa tenere quae pridem sanximus, sive contigerit in mobilibus rebus omnis anteruptialis donationis constituta. Provideat mulier, quod non respuat immobilia neque imminuta haec faciat, sed qualia accepit restituat.

CAPUT XLVI.

Hinc nos alia evocat ratio quae de filiorum successione est, quam accipere quae ad secundas veniunt nuptias. Iam pridem enim et de his scripta est lex a nobis ad Hermogenem gloriosae memoriae magistrum sacrorum nostrorum factum officiorum rescripta, Belisarii gloriosi procedens consulatu septimo decimo kalendas Apriles, per quam sanximus matres ad filii non relinquentis liberos cum eius qui mortuus est fratribus sine causatione vocari successionem, et hanc cum usu etiam proprietatem habere firmam, sive prius quam heres relinquatur sive postea ad secundas venerit nuptias; auferentes omnes leges quae de his contrarium quid praecipie-

...tione iam lege constituta poterant a liberis non exigat, nisi forte [illegible]

[illegible]

[illegible] τὴν ἐναντίαν τι διαφέρουσαν. Τοίνυν ἡμεῖν τὴν νομοθεσίαν κυρίαν, καὶ νῦν μένειν ἐπὶ μόναις ταῖς πρὸς δευτέρους ἐλθούσαις γάμους θεσπίζομεν καὶ τοῖς ἐκ τῶν προτέρων διαδεξαμέναις παίδων ἐν βεβαίῳ γε μητράσι φυλάττεσθαι, καὶ κατὰ τὸν ἄνω χρόνον, εἴτε πρὸ τῶν γάμων εἴτε μετὰ τοὺς γάμους τὸν κλῆρον εἰς αὐτὰς τοῦ παιδὸς κατενεχθῆναι συνέβη. Τὰ δὲ ἐπὶ ταῖς μετὰ ταῦτα εἰς δευτέρους φοιτώσαις ἄνδρας οὕτως ἡμῖν ὁ παρὼν νόμος τυπούτω τε καὶ διαθεσμοθετείτω. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν παῖδα τελευτῶντα εἴτε ἄρρενα εἴτε θήλειαν ἢ ἐπὶ διαθήκαις τελευτᾶν ἢ τούτων χωρίς· τέως οὖν τὰ ἐκ διαθηκῶν εἰπόντες οὕτως ἐπὶ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου τάξιν ἀφιξόμεθα. 1. Εἰ τοίνυν [illegible] ὁ παῖς διαθέμενος καταλείψοι τῇ μητρὶ τὴν οὐσίαν ἢ καὶ μοῖραν ταύτης τινά, ταύτην [illegible] διὰ τὴν γνώμην (ἐπειδὴ πανταχοῦ φυλάττεσθαι τὰς τῶν τελευτώντων βουλόμεθα γνώμας), καὶ ἐχέτω τὸ καταλελειμμένον ἢ δεδομένον καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ κατὰ χρῆσιν. ὥσπερ γὰρ ἐξῆν καταλιμπάνειν τινὶ τῶν ἔξωθεν καὶ οὐδὲν τὸν κληρονόμον ὁ δεύτερος ἐκείνης ἔβλαπτε γάμος, οὕτω καὶ τῇ μητρὶ καταλιπὼν ἢ καταλιποῦσα εἴτε ἔνστασιν εἴτε πρεσβεῖον ὀρθῶς καταλιμπανέτω καὶ κατὰ δεσποτείαν καὶ χρῆσιν, [illegible] ἔξωθεν αὐτῇ [illegible] [illegible] ἐκ τῶν [illegible], οὐδὲ πρὸς τοῦτο τῶν ἀδελφῶν ἀντιλέγειν δυναμένων. 2. Εἰ δὲ ἀδιάθετος ὁ παῖς τελευτήσειεν, ἤδη πρὸς δευτέρους ἐλθούσης τῆς μητρὸς γάμους ἢ καὶ [illegible], καλείσθω μὲν καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν [illegible] [illegible] παιδὸς ἀδελφῶν [illegible] [illegible] [illegible] ἀλλ' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἀρχέσθω κατὰ τὴν αἵρεσιν τὴν ἡμετέραν, ἣν [illegible] [illegible] καὶ αὐτὴν [illegible]. Καὶ ταῦτα φαμὲν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς [illegible]

hant. Hanc nostram [illegible] manere super solas [illegible] matrimonium [illegible] [illegible] filiorum [illegible] deinceps tempus [illegible] hereditatem in se [illegible] autem quae post [illegible] ita nobis praesens [illegible] necesse est filio [illegible] sive testatus [illegible] ergo ea quae ex [illegible] ordinem qui ab [illegible] 1. Si igitur legitime [illegible] matri [illegible] illa accipiat [illegible] morientium volunta[illegible] missum est aut data [illegible] secundum usum [illegible] cui extraneorum [illegible] nocebant nuptiae [illegible] stitutionem sive [illegible] nium et usum, sive [illegible] venerunt fuerit [illegible] hoc fratribus [illegible]

2. Si autem [illegible] cundas [illegible] vocentur [illegible] secundum [illegible]

[illegible]

[illegible]

a nobis et a Leonis divae memoriae constitutione integra conservamus, in quibus solum mater habeat usum et usumfructum.

3. Sed in aliis rebus haec sancimus et deinceps tradimus tempori, quaecumque post nuptialem donationem sunt a patre venientia filio aut ex aliis causis, tam ex testamento quam ab intestato successionibus. Ratione contra ingratos filios undique et super istis rebus servata, quando manifestae causae ingratitudinis demonstrantur; aliorum omnium quae de successionibus dicta sunt parentum in filiis aut filiorum in parentibus, intactis manentibus.

4. Ingratitudinem autem hic consideramus non solum ad matrem secundum pridem a nobis dictam, sed etiam adversus eundem ipsum fratrem defunctum.

CAPUT XLVII.

Et quoniam scimus multas fratribus adinvicem factas contentiones, illum solum tamquam ingratum circa fratrem effectum participari hoc lucrum non concedimus, qui mortem voluerit fratri aut criminalem inducere contra eum inscriptionem, aut substantiae ei properaverit inferre iacturam. Eius enim portio tam ad reliquos fratres et matrem veniat. Et haec lex super filiorum successionibus, quibus cum matre succedunt filii, maneat, illam quae a nobis facta est subdivisionem introducens his quae futuro tempore secundo matrimonio futurae sunt viris. Quae enim iam ad secundum matrimonium pervenerunt, successionem sive per testamentum sive ab intestato habere firmo et secundum dominium et secundum usum et secundum usumfructum, et alienare et testari et transmittere secundum quem voluerint modum, nihil eis impedimentum quolibet tempore ex praesenti constituta lege.

[illegible]

(36) habet B[a] p. 127 Zach.

[illegible]

1. [illegible] αἱ μὴ πρὸ τοῦ [illegible] νόμου δικαστικὴ ψῆφος ἢ [illegible]

2. [illegible] ἄρρενος (τοῦτο [illegible] τοῦ δόγματος ὃ Τερτυλλιάνειον καλοῦσι), θυγατράσι δὲ συναπενείμαντο, ἡμεῖς οὐκ ἀναζητοῦντες τὸ τῶν παίδων δίκαιον, ἀλλ' αὐ- [illegible]

1. Et illud [illegible] nonio est, [illegible] nobis [illegible] nuptialem [illegible] lucrabatur, [illegible] et propterea [illegible] neque secundam [illegible] scilicet [illegible] autem habens [illegible] prioribus nuptiis [illegible] ante praedictam [illegible] transactio inter [illegible]

2. Et quoniam [illegible] masculo (hoc [illegible] lianum vocant), [illegible] nos non quaerentes [illegible] tima iura, [illegible] masculis [illegible] numerus [illegible] bent tantum [illegible] et particula [illegible] disponantur, [illegible] ibi [illegible] matri, [illegible] que [illegible] modo [illegible] in hoc [illegible]

CAPUT XLVIII

[illegible]

[illegible]

habentes et ex prioribus et ex secundis nuptiis, quas post hanc nostram contraxerint legem (in his enim praesentia disponimus), quae quidem super lucris ex nuptiis servari oportet, haec sancimus, insuper et decrevimus portiones quas necesse est parentes legitimis et non ingratis relinquere filiis: ipsos ⟨tamen⟩ genitores non erit iustum ad secundam omnino declinare prolem et quod ex lege est tantummodo relinquentes prioribus alia omnia ad secundos deducere, sed aliquid prioribus adicere. Si quidem aliquem ex secundis habeat nuptiis, aut etiam primis forsan, ita festivum, ita dilectum, ut velit praeponere eum aliis in possessione, damus licentiam hoc agendi, non tamen omnino priores quidem filios minuere, secundos autem augere, sed neque vehementer magnificare augmentum nec omnino oblivisci priorum matrimoniorum neque firmare quae praecedentibus nos de talibus dicta sunt: sed providere quidem et secundis, providere autem et primis, cogitantes quoniam filii ambo sunt, et ita facientes successionum in testamentis divisionem. Si enim intestatis eis mortuis lex omnes ex aequo vocat, competens est eos imitantes legem non vehementer magnis eos abbreviare minutionibus, erubescentes legem. Sic enim erunt patres boni et nostra digni legislatione; et iusti quidem erunt solum legum custodientes, si quid autem etiam super legem reliquerint, erunt iusti simul et humani patres. Et non haec dicimus inter ingratos et gratos filios (de ingratis enim iam saepius dictum est), sed de his qui magis aut minus diliguntur, cum utique multa differentia sit ingratitudinis et gratiarum actionis et dissimilis honoris. Hanc itaque partem de aequalitate filiorum ex priori et secundo matrimonio venientium sufficientius [illegible] diximus; [illegible] ab intestato partem omnino filiis relinquendam et neque ad quattuor quidem filios [illegible]

[illegible]

ὁρίσαντες, εἰ δὲ ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας, ἄχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς οὐσίας πάσης μέρους, ἱκανὴν ἤδη δεδώκαμεν τοῖς παισὶ παραμυθίαν, οὐκ ὀλίγῳ μέτρῳ τὴν παλαιὰν αὐτοῖς στενοχωρίαν λύσαντες.

1. Ἔστω τοίνυν ὁ παρὼν νόμος τῷ μέλλοντι χρόνῳ νομοθετῶν, καθὰ πολλάκις εἰπόντες ἔφθημεν, καὶ οὐδὲν τῶν ἔμπροσθεν προσαπτόμενος, ἀλλὰ [illegible] γάμοις, καὶ τὰ μὲν πρότερα τοῖς ἔμπροσθεν ἐπὶ τῆς [illegible] ἰσχύος, τὰ δὲ παρ' αὐτοῦ [illegible] γάμοις, καὶ [illegible] Πασῶν τῶν [illegible]

(Ἐπίλογος.) Ταῦτα τοίνυν ἡ σὴ ὑπεροχὴ πᾶσι [illegible]

Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Στρατηγίῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κόμητι τῶν θείων largitionum, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Τριβωνιανῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαίστωρι τὸ δεύτερον καὶ ἀπὸ ὑπάτων. Lecta.

Ἐγράφη τὸ ἰσότυπον Γερμανῷ τῷ ἐνδοξοτάτῳ

omnino definientes, si [illegible] usque ad mediam [illegible] dedimus filiis [illegible]

1. Sit igitur [illegible] sicut saepius dicentes [illegible] tangens, sed [illegible] continuatione [illegible] tiam nuptiis, et priora [illegible] secundis [illegible] constitutionibus in [illegible] nuptiis et quae [illegible] videlicet, una constituti[illegible]

(Epilogus.) Haec [illegible]

[illegible]

[illegible]

[...]IONIBUS ET INTRA QUAE TEMPORA DEBEAT APPELLARI.

[...] Triboniano illustri magistro officiorum et quaestori sacri palatii.

[...] litigantium ... appel[...] beneficium ... Antiquitas [...] condemnatus [...] triduum [...] hoc [...] provocationem porrigendam [...] Unde [...]
[...]bitos iudices curat, ne causa non gradatim procedere, sed per[...] provinciarum et iudicibus a nobis datis, si non [...] fectur. ... autem vel illustres sint dati a nobis iudices, quibus [...]

[illegible]

CAPUT II.

Ad hoc sancimus, si quando lis speratur in nostrum [illegible] toriam maiestatem occupatam publicis causis ex mundanis [illegible] quatenus causa agitetur, non ex hoc litem periclitari. Quod enim [illegible] peratorium occupetur? vel quis tantae est auctoritatis, ut [illegible] patres ceterosque proceres coartare? Sed si quid tale evenerit, [illegible] monitus sua sponte et convocari proceres iusserit et litem [illegible] procedere.

CAPUT III.

Illud etiam in tertio capitulo disponendum est, quod [illegible] Cum enim veneranda vetustatis auctoritas ita magistratus [illegible] sint, et appellationes a minoribus iudicibus non solum ad [illegible] bilium iudicum tribunal, quatenus et ipsi sacro auditorio [illegible] reliquit: evenit, ut super minimis causis maximi nostri iudices [illegible] causas magnis fatigentur dispendiis, ut forsitan totius litis aestimatio ad [illegible] Ideoque sancimus, si quando ex Aegyptiaco tractu vel adiuncta ei [illegible] ad decem librarum auri quantitatem, non in hanc regiam urbem [illegible] lem, qui audiat et causam dirimat vice sacri cognitoris, nullis [illegible]
1 porrigenda. Similique modo quoties in Asiana dioecesi vel Pontica tale [illegible] dictam quantitatem decem librarum auri, appellationes ad viros spectabiles [illegible] vel praetores vel moderatores, quibus specialiter eaedem lites [illegible] tenus et hi ad similitudinem praefecti augustalis vice sacri cognitoris [illegible] dem appellationis, dei tamen et legum timore perferant decidendas. [illegible] appellatione suspensas et usque ad decem librarum auri quantitatem [illegible] Orientis [illegible]

CAPUT [illegible]

Illud videlicet observando, ut [illegible]

[illegible]

XXIV.

DE PRAETORE PISIDIAE

Imperator Iustinianus Aug. Iohanni pp.

(Praefatio.) Et antiquos Romanos credidimus numquam potuisse tantam rempublicam ex parvis exiguisque principiis constituere et omnem ex ea orbem terrarum ita dicendum capere ac possidere, nisi maioribus iudicibus per provincias destinatis gloriosiores hinc viderentur et praeberent eis potestatem armorum et legum et ad utrumque haberent eos opportunos et dignos existentes. Quos etiam praetores vocabant, eo quod praeirent aliis omnibus et acies ordinarent: hanc eis dantes appellationem, et committentes eis et civilia gubernare et de legibus scribere. Unde iudicialis quoque habitatio praetoria vocari disposuerunt, et copiosa lex ex praetorum gesta est voce, multique praetores alii quidem Siciliam, alii vero Sardiniae insulam, alii Hispaniam, alii aliam et adquisierunt et gubernaverunt terram.

Haec considerantes nos, antiquitatem rursus cum maiori flore ad rempublicam reducentes et Romanorum nobilitantes nomen, et videntes, quia in provinciis separatim duo quidam hactenus administrantes [illegible] bonum, sed quatenus amplius eos contererent, [illegible] oportere ad novam quandam figuram colli[illegible]

[illegible]

ἑκατέραν ἀρχήν, τὴν πολιτικήν τε ἅμα καὶ στρατιωτικήν, καὶ δοῦναι τῷ ταύτην ἔχοντι τὴν ἐξουσίαν τὴν τοῦ πραίτωρος πάλιν προσηγορίαν, ὥστε αὐτὸν καὶ τῶν [illegible] κατὰ τὴν ἄνωθεν αὐτῷ τεχθεῖσαν ἐπωνυμίαν ἡγεῖσθαι καὶ προβεβλῆσθαι τῶν νόμων (καὶ τοῦτο δὲ ἄνωθεν τῶν πραιτώρων ἴδιον ἦν), καὶ ἔχειν μὲν τὰς ἑκατέρας ἀρχῆς σιτήσεις, τάξει δὲ χρῆσθαι μιᾷ ταξεωτῶν ἑκατὸν (ἀρκέσουσι γὰρ αὐτῇ τοσοῦτοι), πραιτωριανῆς τῆς τάξεως καλουμένης καὶ ἐκ προβατορικῶν [illegible] γινομένης. οὕτω γὰρ ἔσται σεμνός, οὕτω φοβερὸς τοῖς πταίουσιν, [illegible] δέδωκεν ὁ θεός. Ὅπερ ἐπὶ τῆς [illegible] χώρας ἄρξασθαι πρῶτον βουλόμεθα, διότι καὶ τοῖς ἔμπροσθεν χρονογράφοις εἰρημένον εὕρομεν τὸ πρώην ἁπάσης ἐκείνης τῆς γῆς τὸ Πισιδῶν ἔθνος ἐξάρχειν, καὶ νῦν δὲ δὴ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην δεῖσθαι μείζονος καὶ σφοδροτέρας ἀρχῆς κατανοοῦμεν, ἐπειδήπερ καὶ [illegible]

gere utramque magist[illegible] rem, et dare hanc ha[illegible] appellationem, ut [illegible] existen[illegible] praesit et praepon[illegible] praetorum propriu[illegible] quo magistratus [illegible] officialium, centum [illegible] riano officio appella[illegible] petentibus facta. [illegible] latrocinantibus, ubi [illegible] potestate gerat [illegible] bus, quod [illegible] cingulo credidimus, [illegible] sunt et populosi et [illegible]

signis, sequente quoque eum militari multitudine cuncta quanta in provincia est, insuper et civile officium totum, nobili iam appellatione eius constituta et praetoris honorata cognomine, quis non eum pertimescat, quis non revereatur, simul leges, simul et arma conspiciens in unum convenientia, et hoc ipso condicione proposita aut oboedire legibus et confidere atque salvari, aut solum e contrario dispicientes repente deperire, cum omnes de proximo legibus auxilientur?

CAPUT II.

Oportet igitur hoc cingulum adsumentem, cum gratis hoc ei praebeamus semper et sub nulla penitus mercede, ut et ipse sine redemptione perduret et his quae de fisco dantur solis contentus (hoc [quod] etiam prior nostra dicit lex), sic utens subiectis, sicut in priori disposuimus constitutione, iusteque et pure et cum industria clementer, et homicidia et adulteria expellens de provincia et virginum raptus et iniustitiam omnem, et haec delinquentes secundum nostras puniat leges, et cohibeat nullum violentorum, licet maiorum sit, neque succumbat eis qui prodesse quidem nihil, occasiones autem iniquitatis praebere possunt; sed per omnia servet quod iustum est, et respiciat ad nostras leges, et iudicet secundum eas et subiectos postea secundum eas faciat et vivere et conversari, et ad deum [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT III.

Δεῖ δὲ αὐτὸν μὴ μόνον τῶν ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένων προνοεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς αἰδεῖσθαι τῆς [illegible]

Convenit autem [illegible] nobis sunt dicta [illegible]

[illegible]

[illegible] cingulo videntur.

CAPUT IV.

Cuncta igitur, quae fiscus ministrabat, haec secundum subiectam descriptionem huic nostrae legi dari spectabili [illegible] praetori et qui circa eum sunt. Cui praefigere sacri nostri cognominis volumus signum, utque praetor Iustinianus in Pisidia fiat iudex. [illegible] fieri, et neque civitates tumultuari permittat neque vicaneos resultare contra fiscum, habeat autem super omnes potestatem excepto penitus nullo. Sitque etiam haec administratio inter medias constituta et in spectabilium iudicum numerum conscripta, ut quaecumque olim quidem in vicariis, nunc autem [illegible] [illegible] et spectabili comite [illegible] et spectabilibus proconsulibus, haec etiam in isto [illegible] et sit spectabilis iudex, et appellationes ab eo factae [illegible] sicut in aliis spectabilibus iudicibus, atque introducantur in foro [illegible] [illegible] quod singulare, licet aliquid militare [illegible]

[illegible]

[illegible] praesideat [illegible] cingulo videatur.

CAPUT V.

[illegible]

fieri, et neque civitatis tumultum permittat neque [illegible] contra fiscum, habeat autem super omnes potestatem excepto penitus nullo. Sitque etiam [illegible]

CAPUT VI.

[illegible]

declarans quatenus quidem compleat ordinatum praebens occasione codicillorum singulis sive in sacro laterculo sive in praetorio gloriosissimorum praefectorum, quid autem dandum sit ipsi et assessori et qui circa eum sunt; sicque (a) nobis circa administrationem providentia cunctis manifesta illum nobis decet purum et undique approbatum suum praebere ministerium.

1. Hanc itaque legem declarabit equidem universis etiam sacrarum nostrarum constitutionum lectio (nam et hanc ibi conscribi praecepimus); ipse autem ad effectum perducet, quatenus maneat semper ipsis operibus effulgens et lucidens.

Dat. xv. K. Iunias CP. Belisario v. c. cons.

Oportet praeberi praetori Pisidiae fisci quidem pro [illegible] et capitibus et reliquo emolumento solidos numero octingentos, [illegible] assessori solidos numero [illegible] duo, [illegible] auri libras quinque.

Oportet autem eum praebere occasione codicillorum hic:

[illegible] chartulariis [illegible] sacri cubiculi solidos numero novem

[illegible] tribunorum notariorum et laterculensibus solidos numero viginti quattuor

eius adiutori solidos numero sex

Officio gloriosissimorum praefectorum pro praeceptis et omni alia causa solidos numero quadraginta.

sol. XL.

XXV.

DE PRAETORE LYCAONIAE.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. II.

(Praefatio) Lycaonum quoque [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT [illegible]

[illegible]

[illegible]

intervallo distans, et [illegible] mediterranea, existens [illegible] plana opportunaque [illegible] pluribus quidem vicis, plurimos [illegible] vicorumque ut [illegible] multitudo [illegible] et virorum opportunorum ad equitandum et sagittandum et facile ad superiores insurgentium velocitatem et [illegible] tractandum prona, et in militari cingulo non versantium, eo quod status eorum privatam habet fortunam solis civilibus singulis inclinatam, quae singula rursus contemnunt, eo quod legem respicere solam non cum severitate consistentem non similiter contumacibus metuendam est. Haec nos coegerunt etiam hanc unam declarare administrationem, sicut in Pisidis egimus, et dare huic etiam praetoris appellationem cum adiectione nostra: nam et hunc praetorem Iustinianum Lycaoniae nuncupari volumus, sicut etiam Pisidiae alium. Officiumque utrumque in idem colligimus, cui et civilis et militaris iudex praefuit, praetorianumque etiam hoc nominamus ex praetoris hinc vo[illegible] praecedentibus, in quo et pridem [illegible] eos accipiebant de sacro libellorum scrinio; et ad virorum [illegible] nostrum. Eique demus utriusque administrationis emolumenta, secundum et ceteris, quae et manifesta constitutione ea subditis descriptionibus huic nostrae constitutioni. Habeat quoque et subpositum ad militarem disciplinam: denique etiam praeesse cum in memorata nostra provincia collocatis militibus [illegible]

[illegible]

ad extraneos loca [illegible]

[illegible]

[illegible]

τεταγμένους, ποτὲ δὲ πρᾳοτέροις τε καὶ ἀνειμένοις [illegible]
2 φθέγγοιτο. Καὶ μειδιῶν μὲν ἅμα καὶ κολάζων [illegible]
[illegible], καὶ πρό γε [illegible], καὶ
ἔτι [illegible] τὰς τῶν παρθένων [illegible], καὶ
τοὺς [illegible], εἰ μὲν [illegible], καὶ [illegible]
[illegible], εἰ δὲ [illegible], πρὸς τὸ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cum utentem capiamus vel ad aliquam passionem respicientem aut nostras transgredientem leges, nos ei secundum leges inferimus ultiones. Neque enim [illegible] peperc[illegible] nec alteri omnium, ut subiectos [illegible]

[illegible]

piens eam dignitatis sit potioris. Administratores enim erunt tales quales nos opportunos esse ad singulam iudicaverimus, ipsam autem administrationem competitur est inter spectabiles numerari, sicut proconsulem et Orientis comes et Galatiae et Phrygiae sunt; 3 ut et audiat causas in provincia sua et pecuniarias et criminales et pro libertate, sicut etiam omnes magistratus. Et appellationes, quae contra sententias eius fiunt, examinabunt hic secundum antiquam consuetudinem qui super spectabilibus has agebant, gloriosissimi sacrorum nostrorum praetoriorum praefecti et gloriosissimus quaestor (hoc quod olim est traditum), eo quod civiliora administrationis huius iura facta sunt, permixta legibus, quas videlicet etiam ipsis armis praeesse volumus.

[a 535] Dat. xv. k. Iun. CP. Belisario v. c. cons.

CAPUT VI.

Secundum nuper autem a nobis positam legem, si qua causa quingentorum solidorum non transcenderit quantitatem in provincia eius, deinde sub appellatione apud iudicantem fiat, hanc non Pacatianae Phrygiae iudex, sicuti prius, sed ipse audiet, sive ex delegatione nostra sive ex aliquorum gloriosissimorum iudicum causa tradita sit alicui non spectabili [illegible], propter rationes quas de appellationibus nuper positae conscripsimus constitutioni. Et erit etiam secundum hoc honoratus quod et sacrum auditorium habebit, et imponit iudicio finem non secundum antiquitatem hic dirigendo, ne propter exiguas querelas damnorum maximorum haec res nostris subiectis occasionem praestet. Haec autem et nos ei facimus manifesta. Studium namque nostrum [illegible] codicillis, et codicilli quidem [illegible]

[illegible] δὲ καὶ τινας ἄρχοντας τῶν πλησίον αὐτῶν [illegible]

Dat. xv. k. Iun. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535] Dat. xv. k. Iun. [illegible]

Δεῖ παρέχεσθαι τῷ πραίτωρι Λυκαονίας οὕτως: αὐτῷ μὲν ὑπὲρ ἀννόνων καὶ καπιτατιώνων καὶ [illegible]

Oportet praeberi [illegible] ipsi quidem pro [illegible]

[illegible]

XXVI.

DE PRAETORE THRACIAE.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) Illud indubitatum est quia, si quis Thracum nominaverit regionem, mox simul aggreditur mentem et quaedam fortitudo et militaris multitudinis atque bellorum pugnaeque cogitatio; haec enim in genere et patria illius provinciae sunt. Ideoque nobis primitus cogitatio facta est etiam quae in illis sunt locis statuere, et nunc super his quae iam cogitavimus praesentem ponimus legem. In Longo enim Muro duos quosdam sedere vicarios et nominari novimus universi, alium quidem militarium praesidentem ordinum plurimorumque in illo loco exercituum, alium vero civilibus superesse causis; ambo autem isti complent alius quidem gloriosissimorum praefectorum illic officium, alius autem fortissimorum magistrorum militum, concordant autem numquam invicem, sed facta quidem singulis et annonas ministrat et aliud impendit solacium, illi autem unam habent perpetuam et infinitam actionem litigandi inter alterutrum immortaliter.

CAPUT I.

Placuit igitur nobis habere recte hoc, quod etiam in aliis fecimus nationibus licet non ita bellicis nec militari munitione indigentibus, hoc et his agere, et harum quoque administrationum utramque in idem contrahere, non alterum quidem in civilibus, alterum vero in militaribus esse negotiis et solis praesidere, sed unam administrationem instituere loco honestam quandam et reverentia dignam, quae similiter civilium ibi causarum curam habebit et non militarium disciplina cogitabit. Provinciae namque iudex in aliis quibusdam locis positus vix illis sufficiet

[illegible] Theod. [illegible] Athan. [illegible] const. XIX.

1 πόλις ἐκείνοις ἀρκῶν· ἡ δὲ τῶν τειχῶν τούτων φυλακὴ καὶ ἡ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους διοίκησις καὶ εὐταξία τε καὶ στρατηγία δεῖται τινὸς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ [illegible] τάς τε κοσμεῖν καὶ νόμων ἐξάρχειν. τί ποτε ἂν οὖν ὄνομα τούτῳ πρόσφορον ἐκ τῆς ἀρχαιότητος θείημεν, ἢ ποίαν λαβόντες προσηγορίαν [illegible] ταύτης ἁρμόσαιμεν; ἢ οὐκ αὐτόθεν ἐστὶ φανερόν, ὡς καὶ οὗτος πραίτωρ ὀνομασθήσεται τὴν τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας προσλαμβάνων ἐπωνυμίαν, καθάπερ ὁ Πισιδίας [illegible]

1 murorum vero [illegible] gubernatio (et) [illegible] viro bono [illegible] milites [illegible] men [illegible] qualem [illegible] Lycaoniae [illegible]

[illegible]

dam insignia imperialia modum explanantia quo regat administrationem, quae priores nostri mandata principis appellabant, cum quibus ad provinciam egredientes qui administrationes sortiebantur quod agendum esset inde sumebant. Et causa servabatur bene, erantque praetores probabiles in multis nostri imperii gentibus et maxime hesperiarum, ex quibus Romani procedentes et septentrionem, ut ita dicatur, omnem et meridiem et orientis plurima tenuerunt. Quaecumque igitur in lege a nobis dudum posita scripta sunt de administrationibus, ut, quaecumque de Pisidiae et Lycaoniae disposuimus praetore, ut gratis quidem hinc ordinetur, gratis autem eos oporteat a collatoribus exhibere [illegible], omnibus manifesta sunt. In totam namque dicionem processit lex et omnibus iam facta manifestissima est. Cui etiam iusiurandum inscriptum est, secundum quod suscipiunt nostri iudices suscipientes administrationem suam animum conservare deo et custodire nostros subiectos sub aequitate atque iustitia, ab omni acceptione purgi [illegible] et iniustitia atque gratia.

1. Officiales autem ei ministrabunt sicut amplius certum, et habebit quidem civilis cinguli codicillos, habebit autem et militaris. Et adaeratio quidem ei est ad sumptum propter (hic) constitutum [illegible], habebit autem licentiam et imperare eis et quae utilia sunt rei publicae cum [illegible] efficere et agere. In Europa vero circa loca illa [illegible] et ipsum et officium [illegible] praetorianum [illegible] officium omne vocabitur, et his [illegible] militabit [illegible] ex magno epistolarum scrinio [illegible] prohibentes.

[illegible]

CAPUT III.

Cura vero ei erit primum quidem muneribus puras servare manus, deinde omnem aequitatem nostris subiectis privatim et publice custodire litigantibus et [illegible] inter utrosque [illegible]

[illegible]

[illegible]

καὶ εἰ μὲν μάθοιμεν αὐτοὺς ταῦτα μὴ [illegible]

[illegible]

universum [illegible]

Nam et [illegible]

benti: [illegible]

Idem [illegible]

[illegible]

CAPUT IV

Curam quoque habebit et operum omnium quae ibi sunt, et non sinet destrui nec portus nec muros nec pontes nec itinera nec aliquid aliorum, sed ipse quantum possibile est ex civilibus ⟨reditibus⟩ reparari procuret, et quodquid maiori indiget sollicitudine, hoc ad nos referat, et ratiocinia fiant secundum quod a nobis sancitum est. Non enim ulterius volumus aliquos ex administratione praesidis mitti per provinciam, qui consuetas has habent mercationes ad aquarum inquisitiones et hortorum et murorum et imaginum et huiusmodi, quas dudum penitus amputari perspeximus: sed ipse quidem examinet quae fiunt, et rationes reddere eos secundum sacram nostram constitutionem faciat.

1 Si vero nos perspexerimus aliquem quempiam ad hoc destinare, hoc per pragmaticam agimus sanctionem et ad unum, si perspexerimus, singulum destinandum. Undique enim nostros subiectos arripientes et liberos detrimento facientes, hincque etiam pecunias desperantes (sicut et in nova) maximas, et tantis annonis iudices et officia et circa eos qui sunt contemperavimus, ut non propter egestatem forsan aut aliquid huiusmodi indecens quodlibet contingant causae; sed insignes esse volumus et ex magna curia sic procedere ad provincias cum Dei nostraque memoria. Quae nisi per aliquem modum obliviscatur, melior sui per omnia erit.

2 Si autem consiliariis et praetoribus viris priori Romani singulis committebant, quo absurdo et nos agimus, si etiam utilius ex aliquibus traditionibus, qui et violentias removebunt hinc videlicet de provinciis venientium et nostros subiectos diminuit affligere irrationabiliter ac tali praecepto liberabunt. Damnum utique et fiscalibus etiam haec perscrutari et prohibere et ad nos referre ut illa

τὴν ἡμετέραν ἀναφέρειν γνῶσιν, ὥστε ἐφ' οἷς καταδεέστεροι τῶν πραγμάτων εἰσίν, ἐπὶ τούτοις αὔξεσθαί τε καὶ ἀναπληροῦσθαι τῇ τῆς ἡμετέρας γνώμης τε καὶ μελέτῃ προσθήκῃ [illegible]

dem per se cognosc[illegible] relegere notitiam, [illegible] in his augeantur [illegible] ac [illegible]

CAPUT V.

[illegible]

Haec [illegible] cum codicill[illegible] iurandi, quod [illegible] bimus, [illegible] gerent [illegible]

penetiqueat, nostros subiectos per omnia liberantes, et sacramentorum, quae subeunt, expertes. Praesentem vero legem habebit quidem et legum codex, et tua sedes suscipiens et agnoscens perpetue eam in ipsis servet operibus.

Dat. xv. kal. Iunii CP. Belisario v. c. cons. [a. 535]

Oportet praeberi praetori Thraciae

pro annonis et capitibus et reliquo solacio solidos numero octingentos.

eius assessori solidos septuaginta duo

eius officio auri libras V.

Oportet enim praebere occasione consiliariorum id: spectabilibus chartulariis sacri cubiculi solidos novem,

scriniario clarissimorum tribunorum notariorum et laterculensibus solidos XXIV,

eius adiutori solidos tres,

primicerio Augustalianorum praefectorum pro prae[…] causis et alia omni causa solidos quadraginta.

XXVII.

DE COMITE ISAURIAE.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp.

Praefatio. Quod quibusdam ante nos imperatoribus … venit in animo agere, hoc nos ipsi … per ipsam operum virtutem et in Galatia egimus prima et in Pacatiana Phrygia, pridem appellatorum vicariorum administrationem … constituentes …

… Dat. … Iulias … XX.

… Praesentem vero legem … perpetuo in ipsis rebus custodiat.

μενος τάξιν, καὶ διακοσμήσαντες αὐτὰς εἰς ἐπαρχίας καὶ ἑκάστῃ δόντες ἀντὶ τῆς πρώην προσηγορίας τὸ τῶν κομήτων ὄνομα, ὥστε τὸν μὲν κόμητα Γαλατίας καλεῖσθαι πρώτης, τὸν δὲ κόμητα Πακατιανῆς ὀνομάζεσθαι Φρυγίας, παρεπομένης ἑκατέρᾳ [τούτων] αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας ἐπωνυμίας.

[illegible] officium [illegible] unicuique [illegible] nomen, [illegible] primae, alterum [illegible] Phrygiae, sequente [illegible] nomine.

CAPUT I.

Τοῦτο δὴ καὶ κατὰ τὴν Ἰσαύρων πράττομεν χώραν. οὐ γὰρ ἔτι βουλόμεθα τὸν ἐπὶ ταύτης γινόμενον τῆς [illegible]

Et hoc quoque [illegible] enim ulterius [illegible] ministrationem dupl[illegible] quidem et civilis [illegible] et militaris [illegible] [illegible] administrationem [illegible] vilegium [illegible] eandem autem habe[illegible] communione appellatio[illegible] [illegible] omnino sine [illegible] ullum commodum, [illegible] sicut ceterae. [illegible] nobis prolatam legem [illegible] dicillos, qui cum [illegible] etiam [illegible] cipis et ab [illegible] uno in [illegible] quia providendum [illegible] quae [illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

comitis Pacatianae Phrygiae Galatiaeque primae. Si qua vero in Isauria causarum minor fuerit quingentorum aureorum, deinde sub appellatione fiat, hanc ipse audiet secundum sacrorum auditoriorum figuram: etenim etiam hoc damus ei nobiliorem ei et in hoc administrationem declarantes.

⟨Epilogus.⟩ Tua igitur celsitudo secundum imitationem memoratorum singulorum et de istis ordinet. Subicimus enim et descriptionem huic nostrae legi declarantes, quid quidem ipsum et eius officium eiusque assessorem de fisco competat accipere, quid autem occasione administrativorum dare codicillorum. Et sciant qui a nobis super ornatas per nos administrationes adsumunt, quia passi sumus pecunias pro singulis sollemniter oblatas valde repellere ipsisque de propriis et successoribus eorum quae non habuerunt dare et officiis quae ab aliis sunt ablata largiri ipsisque administratoribus maiora facere emolumenta, ut undique nostros subiectos servemus inviolatos. Si autem et aliquos iudices vicinarum sibi regionum neglegentes inveneris circa fiscum, non alium destinabis, sed ipsos spectabiles iudices urgebis, ut ipsi immineant ex vicino iudicibus, si neglexerint, et procurent haec omnibus inferri modis, ut sit administratio melior et multo priore superior.

Dat. xv. kal. Ian. CP. Belisario v. c. cons.

Oportet praeberi comiti Isauriae pro annonis solidos octingentos,
eius assessori septuaginta duo,
eius officio auri libras quinque.
Oportet autem eum praebere occasione codicillorum ita:
spectabilibus chartulariis trium sacri cubiculi solidos novem,
primicerio clarissimorum tribunorum notariorum et laterculensibus solidos XXIIII,
adiutori eius solidos tres,
officio gloriosissimorum praefectorum pro praecepti et cuiuslibet alia causa solidos XL.

[illegible] in Isauria causa minor sit quingentis aureis atque in ea [illegible] formam sacrorum auditoriorum. Etenim hoc quoque [illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΔΕΡΑΤΩΡΟΣ ΕΛΕΝΟΠΟΝΤΟΥ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

[illegible]

Ζῆλα καὶ Ἄνδραπα καὶ αἵ γε πρὸς τοῖς κλίμασι [illegible] μεναι Σινώπη τε καὶ Ἀμισσός, πόλεις ἀρχαῖαι, καὶ μὴν καὶ Λεοντόπολιν ἤδη κἀκείνην ἀριθμουμένην ἐν πόλεσι· [illegible] Πόντον, Νεοκαισάρειά τε καὶ Κόμανα καὶ Τραπεζοῦς καὶ Κερασοῦς καὶ Πολεμώνιον [illegible] *καὶ Σεβαστόπολιν* [illegible] *ἡ πόλεων)·* [illegible] *ἐν ᾗ καὶ ἡ Πετραίων ἐστὶ πόλις,* [illegible]

[illegible]

[illegible] vocata, et [illegible] et [illegible], castra maxima et antiqua. Inter quae sunt et ea quae a nobis ex Persis capta sunt castra: Scandis et Sarapanis et Murisseus et [illegible] et si quod aliorum nobis in [illegible] est laboratum. Deinde [illegible] succedit provincia, nunc primum a nobis Romanis acquisita et civitates et ipsa alias quidem modo factas suscipiens, alias autem quasdam futuri [illegible] susceptura; [illegible] post illam gentes sedent, quam et Scymni et Abasgi et [illegible] et alias nunc deo dante amicas et nostras.

CAPUT I.

Sed ad haec quidem de locis istis nos sermo deduxit, revertimur autem rursus ad Pontus et unitionem eorum. Nunc enim ambos Pontus, qui tredecim civitatibus continentur, in unam provinciam denuo [illegible], et reddimus eis vetustatis quidem unitionem, novitatis autem cognomen. Helenopontus enim omnia vocetur, hoc videlicet quod positum est et a Constantino piae memoriae nomen occasione beatissimae suae matris Helenae piae memoriae quae nobis et [illegible] Christianorum invenit signum. Itaque nomen Polemonis, qui fuit antiquus [illegible] illorum in Ponto tyrannorum, [illegible] primum quidem quia tyrannus est, secundo autem quia et civitatem cognominatam habet, nominis Polemoniaci [illegible] et quia melius erit provinciam ex nobilibus [illegible] et imperatoribus magis quam ex bello [illegible] [illegible] cognomen [illegible].

CAPUT II.

Omnesque tredecim civitates provinciae sint unita, privanda quidem neutra earum metropolium (Amasia [illegible] et Neocaesaria) metropolis nomine, deo amabilibus autem earum episcopis metropolitis quidem hic [illegible], qui vero [illegible] constituti sunt [illegible].

ὑπ' αὐτῶν τῶν τὰς μητροπόλεις ἐχόντων καθὰ καὶ μέχρι νῦν ἦν χειροτονουμένων. οὐδὲν γὰρ τῶν περὶ τὴν ἱερωσύνην αὐτῶν καινίζομεν, ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ μιᾶς ἐπαρχίας καὶ ὁ πάλαι χρόνος καὶ αὐτὸς ὁ νῦν κατακοσμηθεὶς ὑφ' ἡμῶν οἶδε πολλὰς τοιαύτας [illegible] ἐν τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις [illegible]. Καὶ ἐγχειρείσθω γε αὐταῖς ἀνὴρ εἷς, ἄρχων μὲν χώρας [illegible], μοδεράτωρ δὲ προσαγορευόμενος, ὃν ἄν τις ἁρμοστὴν [illegible] τῇ συνήθει χρώμενος [illegible], ἐπειδὴ καὶ τὸ τοῦ μοδεράτορος ὄνομα [illegible] καὶ ῥωμαϊκῇ [illegible] πρέπον, καὶ ὅ γε ἁρμοστὴς ἀρχαῖός τις ἄρχων ἦν ἐκ Λακεδαίμονος ἐπὶ τὸ ὑπήκοον στελλόμενος.

militer ab his qui [illegible] fuit, ordinandis. [illegible] novamus, quoniam [illegible] tempus et hoc, [illegible] novit talia plurima [illegible] episcopis [illegible] quidem provinciae [illegible] pellatus, quem [illegible] utens lingua, [illegible] quum est et [illegible] positor [illegible] ad subiectos missus.

CAPUT III.

[illegible] ὁ τὴν ἀρχὴν [illegible] ταύτην ὀνομαζέσθω μοδεράτωρ Ἰουστινιανὸς [illegible]. [illegible] δὲ αὐτῷ καὶ τὸ στρατιωτικὸν τὸ κατὰ τὴν [illegible] [illegible]. [illegible] τε καὶ [illegible] [illegible] λόγον προνοίας [illegible] μὴ [illegible]. [illegible] δὲ καὶ [illegible] [illegible] τε καὶ [illegible] καὶ τῶν ἄλλων, τῶν [illegible] [illegible] τε καὶ [illegible], τῶν δὲ [illegible] [illegible], μετὰ δὲ τῆς [illegible] [illegible]. Καὶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντος κατὰ τὸ [illegible] ἂν συντελέσεται σχῆμα καὶ ἁρμοσθήσεται πρὸς αὐτήν, καθάπερ ἂν ὑπὸ τοῦ προστάτου [illegible]. Καὶ ὁ πάρεδρός γε τῆς ἀρχῆς δύο καὶ ἑβδομήκοντα χρυσοῦς ἐκ τοῦ δημοσίου λήψεται· καὶ ἡ τάξις ἡ [illegible] μία γινομένη τετρακοσίους τεσσαράκοντα [illegible] [illegible].

Unde qui hoc [illegible] tor Iustinianus [illegible] milites in provincia [illegible] sum, omnia [illegible] obi[illegible] [illegible] rias et criminalia [illegible] scripto et [illegible] ordinata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit, quadringenta [illegible] accipiat annona.

CAPUT IV.

Ὁ [illegible] [illegible] πόλεις δύο [illegible] (τοῦτο γὰρ [illegible] καὶ τοῖς θείοις ἡμῶν [illegible] [illegible]), αὐτὰς δὲ [illegible] τὰς [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

habent, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

sacra pragmatica prohibendus forma, licet tale aliquid prius imperaverit tempus. Eritque et in metropolibus et in aliis, ubicumque providerit (si omnino civitas sufficiens est ad susceptionem eius), ipse tamen lucro abstinens et sine damno omni. Nec ipse enim nec officiales, nec miles [nec similis] sequens eum percipiet aliquid a tributariis, aut expendet gratis et aut collatores nostros conteret aut sequentes se milites hoc ipsum agere sinet (utique et hoc pars sacrorum nostrorum mandatorum est); ipse quidem et iusiurandum considerans quod iuravit, et quia gratis accipiens cingulum et augmentum tantum habens annonarum numquam audebit aliquid accipere, nisi cum magna reddere hoc poena voluerit, nec officium tale aliquid agere aut accipere per talem occasionem sinet; milites autem nisi propriis annonis contentos sequi procuraverit, nec ipse extra iustam indignationem erit cogiturque ex emolumentis eorum exigens ab eis factum dispendium hoc collatoribus restituere.

1. Propterea itaque volumus has administrationes maiores et honestiores esse et multitudine ministrorum (centum ei volumus officiales esse) et nobilitate dignitatis (spectabilem ei facimus administrationem), ut in necessitatibus iudicibus utamur nobilioribus et nostris iussionibus ministrare potentibus. Quid enim et agerent viri secundum ante nos schema provinciis praesidentes, pauci quidem existentes pauciquè praepositi, percipientes a fisco satis mediocria, dantes autem plurima, furari vero coacti et unum habentes hoc studium sequentibus se creditoribus occasione horum quae circa cingulum data sunt paulatim reddere aurum? quo nostros collatores connoverunt vendere, impios simul et periculosos sibimet invenientes quaestus.

2. Hunc nos exoraverunt non solum ex hoc lucra repudiare, sed etiam de proprio superexpendere multum, et sicubi aliquibus venalis a praecedentibus nos administrationis dabatur figura, hoc redimere et liberos nostros sinere collatores et ex proprio facere

[illegible]

εἰδότα, πόσου μὲν ἀνδρῶν, πόσου

λεων, ὅπως δὲ ἔσται σεμνὸς μεταβαλὼν ἐκ κοινου-λογίας τε καὶ ἡγεμονίας εἰς ἀρχὴν μείζονά τε καὶ

τε τῆς εὐσεβεστάτης ... Λέγοντες

τινὸς ἔργοι προσηγορίαν ἐλπίδας ἀναπαύσεως, αὐτὸς

[illegible]

praediximus, constringat eius capiti verberibusque eum subiciat amaris, ut haec discens cui competit persona cognoscat, quia non licet neque per se neque per aliquos oboedientium aut ⟨ad⟩ avaritiam susceptorum subiectos laedere.

CAPUT VI.

Oportet autem eum similiter spectabilem moderatorem cohibere etiam latrocinantes ⟨et⟩ vim facientes et mulieres atque substantias, iumenta et similia abripientes, quatenus purum servet quod iustum est, et appareamus recte super eo cogitasse, et ne illa nobis ingrediatur paenitentia, quia latronum persecutores et violentiarum inhibitores amovimus, aliquibus quidem discurrentibus per provinciam, ipso vero non ulciscente. Ideo enim ei et milites subdidimus, ut et illorum habens metum inexpugnabilis violentis sit.

CAPUT VII.

Haec cum complexive monemus. Particulariter autem sciat aperte et ex lege omnibus in commune conscripta, secundum quam ordinavimus singula, et ex imperialibus mandatis quae ei dedimus explanavimus, quemadmodum disponat administrationem. Et haec agens nobis non exosus erit et deo legique suam animam commendabit, ac bonas pro eius gubernatione habebit spes. Subicietur autem et descriptio huic legi, per quam fiet manifestum, quid quidem ipsum et adsessorem et officium eius a suo competat accipere, quid autem pro administratoriis praebere codicillis, quatenus sciens liberalitatem donationis in se factae et paucitatem a se circa codicillos procedentis expensae utatur competenter rebus, maioribus gentibus et amplioribus hominibus sperans procedere, si praesentibus utatur competenter.

τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐπάρχοις παρά τε τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν κατὰ κονσουλτατίονα κρίνεσθαι κοιαίστωρι· τάς τε δίκας ἐλάττους τῶν πεντακοσίων χρυσῶν ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐπαρχίᾳ παρά τισι κινουμένας (κἂν εἰ τύχοι ἐκ παραπομπῆς, μὴ μέντοι παρὰ σπεκταβιλίοις ῥηθεῖεν), ὅταν ἐφέσιμοι γίνοιντο, αὐτὸν ἐν τάξει θείου καταξετάζειν ἀκροατηρίου· ὥστε αὐτὸν καὶ κατὰ τοῦτο σεμνότερον ὄντα μεμνῆσθαι τῆς παρ' ἡμῶν δεδομένης αὐξήσεως αὐτῷ, καὶ οὕτω χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, ὡς ἄμεμπτον ἑαυτὸν πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς καὶ πρό γε ἡμῶν θεῷ τε καὶ τῷ νόμῳ παρέχειν.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Ταῦτα τοίνυν ἅπαντα ἡ σὴ ὑπεροχὴ γινώσκουσα τοσαύτῃ τε αὐτῇ τὰς στήσεις [illegible] αὐτὴν ἴσως σεμνὴν γενομένην, ὡς πολλοῖς [illegible] ἔσεσθαι παρασπούδασον τῇ τοῦ νῦν αὐτῇ δοθέντι παρ' ἡμῶν ἄνθους τε καὶ ἀξιώματος ἐπιθήκῃ.

Dat. xvii. k. Aug. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535]

apud gloriosissim[illegible] nostrum [illegible] rum; causasque [illegible] eius provincia [illegible] legatione, ⟨ac⟩ [illegible] quando ⟨sub⟩ [illegible] sacri examinare [illegible] honestior memoretur [illegible] et ita utatur rebus, [illegible] ipsum omnibus [illegible] nostro deo legibus [illegible]

⟨Epilogus.⟩ Haec [illegible] cognoscens [illegible] honestam faciens [illegible] ei dati a nobis [illegible]

Dat. xvii. kal. [illegible]

ΚΘ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΟΣ ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

⟨Προοίμιον.⟩ Τὸ Παφλαγόνων ἔθνος ἀρχαῖόν τε καὶ τῶν [illegible], ἀλλὰ [illegible] ὡς καὶ ἀποικίαν μεγάλην ἐκπέμψαι καὶ τὰς ἐν Ἰταλοῖς [illegible] Ἐνετίαν, [illegible] καὶ βασιλεὺς [illegible] ἐπέμψαι [illegible].

R. DE PRA[illegible]

⟨Praefatio.⟩ [illegible] tam, sine [illegible] coloniam [illegible] Venetiam [illegible] [pro illam] [illegible]

CAPUT I.

τὸ τοίνυν Παφλαγόνων ἔθνος ἐπὶ τῶν [illegible] τοῦ τῆς [illegible] χρόνων [illegible]

Nov. XXIX Graece extat in ML, c. 1—5 in B 6, [illegible]

spectabilium iudicum et apud gloriosissimos praefectos et apud [illegible] consultationem cognoscatur; [illegible] (vel forte [illegible]) [illegible]

tem aliquas et per nullam utilem occasionem divisionem quandam suscipientem rursus aestimavimus oportere ad pristinam revocare figuram, et unam denuo Paphlagoniam efficere, et quae ex duobus egimus omnibus, haec etiam super ea disponere; et gentium harum habentem cingulum unitum et unum pro duobus prioribus (dicimus autem Paphlagoniae et Honoriadis) vocari praetorem (Romanum quoque etiam hoc nomen et provincias gubernantes decens), officio vero uti uno, coaptato ex prioribus duobus officiis et viris centum numero complendo. Praeeritque etiam iste et fiscalibus omnibus quaecumque Paphlagones et quaecumque pridem Honoriadis habitatores solvebant, et ponet providentiam civitatum omnium quas utraque prius habuit provincia, hoc est in Honoriade et Prusiadis et Cratiae et Adrianopoleos (et Tii et Claudiopoleos et Heracliae; si enim etiam quaedam earum ex Bithynia assumptae sunt prius, ut Prusias) et Heraclia et ipsa metropolis provinciae (dicimus autem Claudiopolim), sed tamen quoniam semel migratae sunt, rursus deducere eas in Bithynos et conturbare schema plurimae indicavimus esse [et] tergiversationis. Quocirca et ipsae quae dictae sunt civitates sex prius Honoriadis existentes nunc pars et ipsa Paphlagoniae erit. In Paphlagoniis autem ipsis habebit iurisdictionem civitatum aliarum sex olim illi competentium provinciae, dicimus autem Germanicopoleos circaque Gangram et Pompeiopoleos et Dadybrorum et Sororum et Amastridis, insuper Ionopolitanorum. Duodecim enim erunt civitates omnes provinciae universae. Et hic quoque circa sacerdotia quidem nihil novamus, sed metropolitae primitus sacerdotia hic suscipientes manent in ipso ordine, super eis quantum ad locum ordinatione non permutata, sed a beatissimo patriarcha felicis huius ordinandi civitatis, ipsi vero qui sub eis sunt ordinantes, quos hactenus

[illegible]

ὑποτελεῖς ἀπαλλάξαντες καὶ τὴν ἀρχαίαν εἰς αὐτοὺς ἐπαναγαγόντες ἐλευθερίαν τοὺς ἐν ἡμῖν αὐτοῖς δουλεύειν ἄλλοις συγχωρήσομεν, ἀλλὰ τῷ δι' ἡμῶν πολλοῖς ἔθνεσιν ἐλευθερίαν φιλοτιμουμένῳ θεῷ ταύτῃ καὶ ἡμεῖς [illegible]

[illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

bertatem, neque incipientibus nocentes (repensantes enim vix solemnem utilitatem) neque sinentes administrationibus nomine suffragii subiectos nostros veluti quaedam mancipiorum emere quidem a venditoribus, vendere vero opprimentibus. Sit igitur tibi etiam haec Ponticae dioecesis provinciarum una, duplex primitus nec[illegible] ut facta; et vocabis quidem, sicut praediximus, in hac praecedentem praetorem Paphlagoniae Iustinianum, licet autem eum lingua Helladica strategon appellare.

CAPUT III.

Iurisiurandi vero cum commemorabis semper, secundum quod percipiet cingulum, ut puras habeat manus et non lucris illicitis sordidatas, quatenus fisco prosit et augeat iustis et undique inculpabilibus crementis, ut tribuat nostris collatoribus aequitatem atque iustitiam et ⟨in⟩ fiscalibus et in contractibus et in litigantibus inter alterutros. Circumibit autem indemniter civitates, ut neque ipse neque aliis [illegible] neque sequens eum ministerium sive militum sive officialium sive servorum aut aliquid lucretur aut gratis expendat. Oportet enim eos quidem ex quibus eis damus de fisco annonis expensas facere cum mediocritate competenti viventes, sequentes autem eos milites agnoscere quia, nisi propriis contenti annonis fuer egerint, sed praesumpserint collatores nostros vexare aut quibusdam eos circumvenire dispendiis aut gratis facere expensam, per eum qui habet administrationem indemnitas erit collatoribus, ex eorum annonis eos exigentem, proprio autem periculo collatoribus eorum procurantem indemnitatem.

CAPUT IV.

Sit autem et haec [illegible] a nobis in Paphlagonia praetura, [illegible] administrationem [illegible] et inter spectabiles [illegible] et [illegible] provinciae [illegible] quibuscumque [illegible] cum iustitia imperat, et contra alios omnes provinciae [illegible] privilegio [illegible] vel si forte minores et si rerum [illegible]

[illegible]

τοῖς προσηκόντων [illegible]. Καὶ ἐπιμελήσεταί γε [illegible] τοῦ μὴ συγχωρεῖν τίτλους ἐπιτεθῆναι χωρίοις τισὶν [illegible] εἰς τινος ὄνομα τῶν ἄλλων πλὴν τοῦ δημοσίου τε καὶ τῶν βασιλικῶν οἴκων. ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτον εὕροι γινόμενον, τοὺς μὲν τίτλους αὐτίκα καθαιρήσει, τοὺς δὲ ἐκείνων χωρίους [illegible], εἴ γε παρὼν ταῦτα πράττοι, τίτλους [illegible] ὀνόματι τοῦ δημοσίου, [illegible] καθαιρεθέντας τίτλους εἰς τὴν ἐκείνου [illegible] κεφαλήν, εἰ δὲ ἀπὼν εἴη, τὸν τῶν χωρίων προεστῶτα συλλαβὼν τὸ σῶμά τε αὐτοῦ βασάνοις ὑποβαλεῖ, τοὺς τίτλους τε καὶ οὕτως εὐθὺς καθαιρήσει εἰς κεφαλὴν τοῦ προεστῶτος τῶν χωρίων αὐτοὺς κατεάξας· γινώσκων, ὡς εἰ τοιοῦτό τι [illegible] καὶ [illegible] τίτλους [illegible] ἄλλων πλὴν τοῦ [illegible]

bus competentium [illegible] cipue quod in illis [illegible] titulos imponi [illegible] cuius nomine alicuius [illegible] mos, sed si quid tale [illegible] repente deponet, illius [illegible] quit, si praesens hoc [illegible] modis nomine fisci [illegible] illius confringet [illegible] diorum praepositum [illegible] verberibus subiciet [illegible] ponet in caput [illegible] gens, sciens quia, si [illegible] cerimus titulos [illegible] praeter fiscum et [illegible] simae Augustae, [illegible] spexisse, ipse [illegible] cationem, quia (cum) [illegible] magnitudine [illegible] haec contempsit.

CAPUT V.

[illegible]

Illius quoque [illegible] omnes [illegible] vitas aut etiam [illegible] et competentes [illegible] tentibus [illegible] aliquem [illegible]

[illegible]

[illegible]

ipsa commiscetur administrationibus quae a nobis adinventae sunt et ad honestiorem repositae figuram. Erunt enim et ipsae maiores et priorum digniores et facile nobis ad maiores causas ministrabunt. Nihil enim in parvo consistere magnum et a praecedentibus nos dictum est et apud nos ipsos in ipsis valet et approbatum est rebus. Subicietur igitur et descriptio huic legi declarans, quid quidem accipiet a fisco tam is qui cingulum reget quam assessor et officium eius, quid autem dans cinguli percipiet codicillos.

1 Modus autem secundum quem praesidebit et hic quidem breviter designatus est, manifestus autem ei et ex lege fiet quae de omnibus administrationibus in communi conscripta est et ex imperialibus nostris mandatis, quae ei dabimus, quando et cinguli dederimus codicillos eius et iusiurandum exegerimus, hoc quod secundum legem nostram conscriptum est.

⟨Epilogus⟩ Haec omnia tua celsitudo cognoscens et tamtae ei annonas praestet et sic eam noverit honestam factam, ut pluribus rite sit studiosa nunc ei dati a nobis fasciis dignitatisque concipientia.

[a. 536] Dat. XVII. kal. Aug. CP. Belisario v. c. consule.

XXX.

DE PROCONSULE CAPPADOCIAE.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp.

⟨Praefatio.⟩ Quantum sit Cappadocium nomen et genus, et quomodo principio ut adquireretur etiam praebuit Romanis, antiquae institutionis non ignoraverunt auctores. Ponto namque paene omni prae-

[illegible]

[illegible] τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα καὶ ὥσπερ ἡμεῖς [illegible] τινὸς τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων σεμνυνόμεθα.

[illegible] μένα γε τὰ τῆς πόλεως ἐστί, καὶ τὸ μέν τι ταμιακὸν [illegible] ὥς γε οἰόμεθα, τῆς προφάσεως. [illegible] ἂν οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις γένοιτο κάλλιον.

1 Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις ἀρχαῖς, ἃς ἔναγχος ἐν Πισιδίαις τε καὶ Λυκάοσι καὶ Θρᾴκῃ κατεστήσαμεν, ἐκ διπλῆς τινος συνόδου τὸ σχῆμά τε καὶ ἄθροισμα καθεστήκει· ταύτην δὲ δὴ τὴν Καππαδοκῶν μείζονι κατα- [illegible]

1 Modus autem secundum quem praesidebit et hic [illegible]dem breviter designatus est, manifestus autem ei [illegible] ex lege [illegible] quae de omnibus administrationibus [illegible]

CAPUT [illegible]

[illegible] civitatis sunt, et ali[illegible]

1 Aliis itaque [illegible] Pisidiis et Lycaonibus [illegible] duplici quadam [illegible]

[illegible]

triam erit quoddam schema colligens ei cingulum: ipse namque civilis iudex erit et militaris et aerarii praeerit rebus, ministrante utroque ei officio et comitiano, quod etiam propria aget et nihil communicabit civili officio, et clarissimi provinciae iudicis. Totum vero proconsularium et fieri et vocari volumus, officio quidem unam habente appellationem (proconsulariam dicimus), quae vero propria sunt, divise agente et quod pridem comitiano et quod pridem civili, ut civile quidem diligentiam adhibere fiscalium et civilium quaecumque eidem competere olim novimus, pridem vero comitianum officium praeesse imperialium rerum gubernationi et exactionem facere secundum quod nunc explanabimus schema.

CAPUT II.

Tutorum vero et tractoutarum nomen neque esse penitus volumus, ad prisca respicientes exempla et plurimam eorum calumniam quam miseris inferebant collatoribus. Nominari autem volumus per (domum) unamquamque periculo totius comitiani officii et tredecim priorum, quos scilicet magistros primos et secundos vocant, alios post illos continuo respondentes tredecim, unum, sicut dictum est, per domum unamquamque; hos autem qui post priores tredecim sunt facere exactionem et salvare quae eius sunt fisco, providere autem et securitati collatorum, quatinus a nullo ullam sustineant laesionem, scientes quia hinc accedens damnum collatoribus multo amplius eorum respiciet facultatem, utpote etiam [in] periculo eis inferendo totius fiscalis exactionis. Nihil autem praebere penitus neque eos, qui dudum priores vocabantur et secundi magistri, neque quos post eos tredecim sancivimus exactionem fiscalium celebrare neque alium comitiani officii [quo] per tempus specia-

... constet: idem enim et civilis erit magistratus et militaris ... utrumque officium, tam comitianum, quod et sua peraget nec ...

κασίας ἢ ἑτέρας οἱασδήποτε αἰτίας, μόνων ἀνὰ quinquaginta solidorum καθ' ἑκάστου τῶν δικαστηρίων τῶν καθιερωμένων τοῖς προτέροις τρισκαίδεκα μαγίστροι παρεχομένων.

[illegible]

CAPUT III.

Αὐτοὺς μέντοι τοὺς ἀπαιτητὰς μηδ' ὁτιοῦν κομίζεσθαι πλέον παρὰ τῶν γεωργῶν ἢ τῶν ἄλλως ὑπομενόντων δι' αὐτῶν τὴν εἴσπραξιν πλὴν τῶν περιεχομένων τοῖς τύποις Νικήτου τοῦ τῆς μεγαλοπρεποῦς μνήμης καὶ ἀφορισθέντων τοῖς ἀπαιτηταῖς. μὴ δυναμένων αὐτῶν πλάττειν ὀνόματα καὶ ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων τούτων ἐπάγειν ζημίας ἀσπαστικῶν τε ἕνεκεν ἢ τραπεζιτικῶν ἢ ἑτέρας οἱασδήποτε προφάσεως εἴτε εἰς συνήθειάν τινα δῆθεν ἀναφερομένης εἴτε εἰς οἱανοῦν ἐπήρειαν. τούτων γὰρ πάντων ἐλευθέρους τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς φυλάττεσθαι βουλόμεθα. μάλιστα γὰρ αὐτοὺς ἐλευθεροῦμεν τοῦ πονηροῦ τε καὶ ὀλεθρίου [illegible]

[illegible]

Ipsos autem [illegible] colonis aut omnino [illegible] nem citra quam [illegible] ficae memoriae et [illegible] non valentibus [illegible] istis inferre damna [illegible] tioorum aut alterius [illegible] ad consuetudinem [illegible] cumque calumniam. [illegible] subiectos servari [illegible] heros onere quod [illegible] minuere et quod [illegible] ciunt pabula; [illegible] bere aliquid [illegible] hanc pertinentes [illegible] tes nomen [illegible] auferimus, [illegible] lecorfiens [illegible] aeporum aliud [illegible] sunt forma Nicetae [illegible] pere permittimus [illegible] se [illegible]

[illegible]

CAPUT IV.

[illegible] ἐπιτήδειον, μόνον μὲν αὐτῷ καὶ οὕτως τὴν ἐκ τοῦ βαθμοῦ πρόοδον συγχωροῦμεν, θεσπίζομεν δὲ τοὺς δικαστὰς τοὺς προτέρους μαγίστρους καὶ πρός γε ἐπὶ μετ' αὐτοὺς ἑκαρόν τινα βοηθὸν αὐτῷ [illegible] κινδύνῳ [illegible] καὶ τῶν ὄντων αὐτοῖς πραγμάτων,

[illegible]

[illegible]

qui causas utatur competenter, ut nec publice noceatur propter invaliditudinem illius neque ille cadat temporis graduque solacio; periculo quippe tredecim magistrorum et aliorum qui post eos sunt adiutoris eius qui non ad hoc opportunus est ordinatione facienda, sicut dictum est. Et magnam nobis fiscalium exactores debent gratiam profiteri liberantibus eos plurimis illis damnis, quae prius magistris praebebant et per tempus spectabili comiti et eius officio. Propter hoc enim eos his omnibus liberavimus, ut nec ipsi subiectis noceant nec occasiones illas, quas ad calumniam excogitabant introitu et alia denominantes, agricolarum destruant vitam, sed solis contenti quae praebentur exactoribus secundum formam Nicetae clarae memoriae aliis omnibus abstineant.

CAPUT V.

Ipsi quoque spectabili proconsuli similiter omnium erit cura, sive sit aliquid civile sive ad militarem administrationem sive ad aerarii potestatem respiciens, et nullius neglegat omnium, quoniam et maiorem aliorum indicem dare loco volumus. Cum enim solitum fuerit antiquitus Romanis provincias adsignare aut factis consulibus aut pro illis missis quos proconsules vocabant, propterea et Cappadocorum magistratum proconsularem esse volumus: quo Romani prius in Africa cingulum ornaverunt, quem nos nunc tantum [illegible], ut accipiens eum gloriosissimis praefectis sacrorum nostrorum praetoriorum connumeretur. Vocetur[que] huius rector patria voce proconsul Iustinianus Cappadociae, ut et magistratus habeat quod suum est et qui praesidet cingulo connumeretur [illegible]. Suscipiet enim qui cingulum obtinet talem habitum facile; nam et plurimam habet potestatem, [illegible] occasione [illegible] et ad loca alia, et omnino erit decora tantis praesidens rebus et hominibus, et disponet facilius omnia, militari sibi coniuncta virtute. [illegible]

[illegible]

δή, τὸ συνταθέμενον, τῶν στρατιωτῶν δὲ [illegible] σφόδρα [illegible], [illegible] 1. Προσέχεται δὲ μάλιστα τὸν νοῦν τῇ τῶν ταμια- κῶν διοικήσει πραγμάτων, ἅπερ εἰς αὐτὸ δημόσιον καὶ παντάπασι [illegible] ἐξωλίσθησεν [illegible], ὡς μηδενὸς ἄξια σχεδὸν αὐτὰ καθεστάναι. τοσαῦτα γὰρ [illegible] ἁμαρτάνεσθαι κατὰ τὴν χώραν [illegible] [illegible] τῶν μεγίστων ἐστὶ πρὸς θεραπείαν [illegible]. [illegible] τῶν δυνατῶν [illegible] — ἀλλ' ἤδη καὶ ἐρυθριῶμεν εἰπεῖν μεθ' ὅσης [illegible] τῆς [illegible], καὶ ὡς δορυφόροι τε αὐτοὺς θεραπεύουσι καὶ πλῆθος ἀνθρώπων οὐ φορητὸν [illegible], καὶ [illegible] ἀναιδῶς, καὶ θαυ- μάζομεν ὅπως ἄχρι νῦν τὸ κατ' ἐκείνην ὑπήρκεσεν [illegible] ἀδικούμενον. [illegible] ἑκάστης [illegible]- χομένοις τε ἡμῖν καὶ τὰ κοινὰ πράττουσι πλῆθος πρόσεισι Καππαδοκῶν ἀδικουμένων, καὶ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτοῖς ἱερεῖς, γυναῖκες δὲ ὡς πλεῖσται, καὶ πάντες ὀδύρονται καὶ τὴν τῶν οἰκείων ἀφαίρεσιν αἰτιῶνται πραγμάτων, ἐπεὶ μήκις ἐστὶ σύνεγγυς ὁ τὰ τοιαῦτα κωλύσων ἐσόμενος. ἡ ταμιακὴ δὲ [illegible] ἤδη σχεδὸν [illegible] γέγονεν ὅλη, [illegible] τε καὶ ἁρπαζομένη [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ἀλλὰ [illegible] [illegible] χρυσίῳ.

[illegible]

secundum [illegible] sed facile [illegible] 1 Intendit [illegible] bernationi [illegible] que cauponariciam [illegible] nullo digna [illegible] mus delinquit in [illegible] erunt ad [illegible] ductores [illegible] dicere cum [illegible] clientes [illegible] tabilis sequuntur [illegible] tur, et miramur [illegible] duraverunt [illegible] bus nobis et [illegible] adiit Cappadocum [illegible] quidem inter eos [illegible] et omnes ingemiscentes [illegible] santes rerum, quia [illegible] hibere valet. [illegible] facta est [illegible] equorum greges [illegible]

CAPUT VI.

[illegible]

[illegible]

hastenus, ex telonum et subtelonum calumnia et suffragii nomine (haec omnia et odimus et a nostra expellimus republica), sed ex causis iustis et legitimis, quas etiam subdi huic sacrae nostrae praecepimus legi, ut has accipiens qui per tempus habet administrationem inferat, sicut dictum est, quinquaginta libras auri sacratissimae Augustae nostrae coniugi. Administrationem enim et gratis constituimus nos et sine suffragio ordines in ea ponimus, et erit omnino nullus qui pro ea quicquam accipiet.

2 Sed etiam annonam et quidem usque auri libras XX. damus, sicut subiectum est, eius autem assessori usque ad auri libras duas praebemus; accipiet autem et officium utrumque quod a fisco hactenus erogabatur in nullo penitus imminutum. Neque enim secundum aliquid administrationem hanc imminuimus, et maxime gloriosissimi praepositi sacrorum nostrorum cubiculorum. Manere enim in Cappadocia et ipsam eamque sub devotissimorum palatinorum schola simili potestate et ordine et ipso schemate sancimus, nihil tamen penitus hinc accipientem neque titulo consuetudinum nec annonarum, neque in auro neque in veste neque in aliis speciebus, neque a temporali proconsule neque ab eius officio. Non enim aliter custodietur puritas; sub una namque administratione causam colligimus in provincia, ut non dilacerata claudicet.

CAPUT VII.

Providentiam igitur et ipse qui a nobis dirigitur penat multam aerarii possessionum, et inspiciet quod ablatum est ex aerarii terra aut frustra ab aliis detinetur sive in pascuis sive in arabilibus sive in vineatibus locis, sive in praediis sive in domibus, et vindicet ad antiquam terram, nulla obicienda ei temporali praescriptione. Non enim aliquis obiciet iure aliquid fisco, neque ad lucrum agens neque ut paupertatem auget suam; hoc enim deminutio potius, quam augmentum est, cum manibus sordidis unum putat aliquid lucrari, quod postea reddat cum impietate et confusione multiplex.

[illegible]

1 πολλαπλάσιον. Ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν διαφυλάξει πανταχόθεν ἀτάραχον, καὶ στάσιν οὐ συγχωρήσει ἐμφύεσθαι τῷ πολιτεύματι, τοὺς δημοσίους τε φόρους ἀγρύπνως καὶ μετὰ δικαιοσύνης εἰσπράξει, οὐδὲν τῶν κατ' ἐκείνους ἀμελῶν οὐδὲ συγχωρῶν ἢ τὸ δημόσιον ἢ τοὺς ἰδιώτας κατά τι περὶ τὰ οἰκεῖα ζημιοῦσθαι, οἷα τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν ἔχων, εἴτε στρατιῶται εἴτε [illegible] τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων τῶν τε ἐνδοξοτάτων εἶεν στρατηγῶν, εἴτε πολιτικὴν ἔχοιεν τάξιν εἴτε ταμιακὴν ζώνην, εἴτε ἐπὶ μειζόνων εἴτε ἐπ' ἐλαττόνων ἀξιωμάτων εἶεν εἴτε ἐν ἱερῷ τελοῖεν, εἷς γὰρ οὗτος ἅπασιν ἄρχων ἐπιστήσεται τῆς τε αὐτὸς αὐτοῦ δόξης τῶν τε ἡμετέρων νόμων τοῦ τε θεοῦ πρὸ πάντων μεμνημένος· ὃς τοὺς μὲν δημοσίους φόρους διὰ τῆς ἀνθυπατικῆς τάξεως ἀνελλιπῶς εἰσπράξασθαι φροντιεῖ, τοὺς δὲ ταμιακοὺς φόρους διὰ τῶν [illegible] ἐκείνῳ [illegible] τῷ θρόνῳ [illegible], καὶ τοὺς ἐξ ἔθους [illegible] παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων πραιποσίτων τῶν θείων ἡμῶν [illegible]· μὴ δυναμένων τῶν κατὰ καιρὸν [illegible] κανονικαρίων παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου πραιποσίτου μέχρι ὀβολοῦ γοῦν ἑνὸς κομίζεσθαί τι ἢ ὀνόματι συνηθειῶν ἢ ἑτέρας τῆς οἱασοῦν αἰτίας, παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν σουμμαρίου ἢ τῶν τὰς δημοσίας εἰσπράξεις ποιουμένων ἢ τοῦ περιβλέπτου ἀνθυπάτου ἢ τῆς τάξεως τῆς αὐτοῦ ἢ τῶν καλουμένων [illegible] ἢ [illegible] ἢ ἑτέρου οἱουδήποτε προσώπου ἀνήκοντος τῇ θείᾳ ἡμῶν περιουσίᾳ. τὸ στρατιωτικὸν δὲ ἑκατέρᾳ τῶν φροντίδων τούτων βοηθήσει, παύσει τε τοὺς τῶν δυνατῶν δορυφόρους καὶ οὐ συγχωρήσει τὰ χωρία [illegible] [illegible]

1. Sed et [illegible]
seditioni non [illegible]
calliaque [illegible]
in illis [illegible]
privatos in [illegible]
omnes potestatem [illegible]
gloriosissimorum [illegible]
magistrorum [illegible]
sive [illegible]
dignitatibus [illegible]
Unus enim [illegible]
gloriae quam [illegible]
memor. [illegible]
palati officium [illegible]
vero quaestum [illegible]
offeret, et [illegible]
riosissimis [illegible]
cubiculorum [illegible]
canonicariis [illegible]
liza nummi [illegible]
dinum, aut [illegible]
summario aut [illegible]
spectabili [illegible]
cantur, [illegible]
quo persona [illegible]
Militaris autem [illegible]
bitur, [illegible]
sinet [illegible]
ipse circumiit [illegible]
Sed neque [illegible]
[illegible]

1. Sed [illegible]

provinciam, et assessor eius et reliquum ministerium proconsularium et militum et si quod talia omnia servitium aut in iumentis sequitur; necessitatem habentibus, sicut praediximus, militibus et si qui per loca habitant scholarii forsan aut domestici praeceptis oboedire eius, in cingulo et substantia periculum formidantes. Damus enim ei licentiam et hac eos privare, nisi his quae ab eo praecipiuntur oboediant, eo quod volumus hanc administrationem habentem terribilem et reverendum subiectis consistere. Etenim si quid miles aut proconsularianus aut scholaris aut domesticus occasione praeceptorum eius damnificaverint nostrum collatorem, hoc competens est eum ex illius annonis proprio periculo percipientem mederi laesum: neque permittet penitus ullum nec hinc venientium laedere nostros collatores.

8 Sed etiam publicorum veredorum cursum sine vexatione servabit; nihil enim excipimus iurisdictione eius. Et si quis ex quocumque foro ad provinciam venientium laeserit et ultra quam constitutum est exegerit, hunc castigabit.

CAPUT VIII.

Operam habebit autem et civitatis et frumentorum appellatorum et operum eius, et procuret secundum nostram legem conscribi ratiocinia et expendi et quae aerarii sunt et civilia. Et vel si quem invenerit horum qui quasi solita insinuant praecepta, vel quis aliqui privat aquis aquaeductus, aut quomodo quae circa muros sunt consistunt, aut si qui sunt pontes in provincia et viae quaecumque, et si qua alia huiusmodi olim male disposita constituta (est) occasio, et hunc eicere omnino foras provinciam, non permittens eam neque insinuare huiusmodi praeceptionem nec lucrum aliquod penitus inde percipere. Si enim quandam perspexerit quidem inquisitionem fieri, hanc nos divino pragmatico utentes typo ad eum qui administrationem hanc habet et tunc de hac sedi communicantes causam disponimus, ut nulli tales pecuniae collectiones ingressibiles et incurabiles facile fiant. Qui autem administrationem habet maxime quidem per se omnia prohibebit; si

οἴκοθεν πάντα κωλύσει· εἰ δέ τινος καὶ σφοδροτέρου δεηθείη, μηνύσει τε πρός τε τὴν σὴν ὑπεροχὴν πρός τε τὸν ἐνδοξότατον πραιπόσιτον πρός τε τοὺς ἄλλους πανευφήμους ἄρχοντας, οἷς τίς ἐστι πρὸς τὸ πρᾶγμα μετουσία, πρός τε ἡμᾶς αὐτούς· ἡμεῖς γε αὐτῷ τὸ
1 πρακτέον ὑφηγησόμεθα. Σανίδας δὲ ἀνατίθεσθαι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῇ ἀρχῇ προσηγορίαν τινῶν ἡμετέρας, ἐξῃρημένης τῆς βασιλείας καὶ τοῦ ταμιείου, κωλύομεν τοσοῦτον ὥστε καὶ δημοσίαν ποιεῖν τὴν οὐσίαν τῶν τοιοῦτό τι πράττειν ἐπιχειρούντων καὶ χειρῶν ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ταύτας ἐπιτεθέντας, εἰ παρόντες αὐτοὶ τολμῷεν, εἰ δὲ οἱ τῶν ἀπόντων προεστῶτες, μεγάλαις ἐκείνους ὑποθήσει βασάνοις. τοὺς μέντοι τίτλους ὅστις δήποτε τολμήσειεν εἴτε παρὼν εἴτε ὑπὸ ἀπόντος σταλεὶς ἀναθεῖναι, καθελὼν εὐθὺς περιρρήξει ταῖς τῶν ἀναθέντων κεφαλαῖς, εἰδὼς ὡς εἰ ταῦτα μαθὼν ῥᾳθυμήσειεν, αὐτὸς ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασι τῆς δημεύσεως αἰσθήσεται.

vero aliquid [illegible] et ad tuam [illegible] positum et ad [illegible] hus aliquos [illegible] neque, ipsum [illegible]
1. Titulos autem [illegible] appellationem [illegible] et aerario, prohib[illegible] substantiam [illegible] auferat, horum [illegible] praesumpserint, [illegible] illos subdet [illegible] praesumpserit [illegible] imponere, depo[illegible] pitibus, sciens, [illegible] ipse in suis [illegible]

CAPUT IX.

Τῶν δικῶν δὲ ἐπιμελήσεται σὺν πάσῃ συντονίᾳ, καὶ οὐκ ἐάσει τὸ γεωργικὸν καθάπερ μέχρι νῦν ἀδικεῖσθαι· οὐδὲ ἐνοχλήσουσιν ἡμᾶς ἔτι Καππαδόκαι πολλὰ βοῶντές τε καὶ προσκυνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι, ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῖς διακρινεῖ. [illegible]

Causarum vero [illegible] stantia, nec sinet [illegible] molestabunt nos [illegible] mantes et ador[illegible] sis iudicabit [illegible]

[illegible]

nis codicillis (vocabant autem haec veteres mandata principis), omnia celebrare secundum nostram intentionem, et voluntatis aequitate et puritate manuum utentem et iustitiam honorantem, qua nihil inter homines est fortius atque melius nec commendando deo ac principi magis valens. Talem enim eum exstantem et ita a nobis testimonium habentem solum omnia agere in provincia volumus, nec causas altero aliquo audiente nec nobis facile eligentibus eas alteri cuiquam delegare neque dirigentibus aliquos aut occasione violentias prohibendi aut per aliam quamlibet causam; insuper et si quid talis hactenus gestum est aut ex sacris nostris formis aut ex praeceptis iudicialibus, hoc omnibus vacare modis, ipso totam suscipiente gubernationem provinciae et alteri accessum habere penitus non sinente.

CAPUT X.

Hanc quoque administrationem secundum proconsulum speciem inter spectabiles ponimus; et appellationes quas ... tuum culmen una cum gloriosissimo quaestore sacri nostri palatii secundum consultationum schema audire volumus. Si qua vero ex utraque Cappadocia causa quingentorum minor aureorum sub appellatione sit, sive ex nostra iussione datus sit index sive ab aliquo cingulo (ut tamen non spectabilis sit), hanc ipse spectabilis proconsul audiet secundum decreti iudicis schema et secundum sacrum auditorium. Ius enim ei etiam hoc damus et decernimus eius cingulum privilegio tanto, quantum nulli hactenus in Cappadocibus imperii. Hic ergo iustas et incolumes sententias et ad nos legemque respiciens, quia si quidem haec observet, manebit in cingulo longius et suscipiet cum merito aliud potius; nostras autem negligens iussiones et aliques potentium et non nostras leges et nos curans cibus auribus quae data sunt, et de cetero in reprehensibilibus dignitas nostro apparens indignus iudicio.

[illegible]

Μοιχεῖαι δὲ καὶ παρθένων ἁρπαγαὶ [illegible]

[illegible] στασίαν οὐδεὶς προϊσχόμενος ἐπὶ τοιούτοις ἐγκλήμασι διαφεύξεται τὸν νόμον. ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐμβάλλειν ἑαυτὸν τοιαύταις θαρρήσειε προστασίαις, καὶ αὐτὸς ὁμοίαν ὑφέξει τῷ πλημμελήσαντι τὴν ποινήν, ταὐτὸν ὂν ἁμαρτεῖν τε αὐτὸν καὶ τὸν ἁμαρτόντα καὶ πλημμελήσαντα τηλικαῦτα σπεύδειν ἐξαρπάσαι τῶν τοῦ νόμου χειρῶν. [illegible]

CAPUT XI.

Adulteria [illegible] et homicidia [illegible] amare, utpote [illegible] quod reliquum [illegible] lege castigata [illegible] humanum [illegible] peccatorum [illegible] [illegible] militiam aut [illegible] tale proponens [illegible] neque [illegible] fugiet legem. [illegible] talibus praesumptionibus [illegible] sustinebit quam is qui [illegible] stens peccare et pecca[illegible] festinare abripere legis [illegible]

1 Subditur autem [illegible] quid quidem [illegible]

[illegible]

... bat autem etiam mandatis nostris, quae dabimus ei cum codicillis administrationis, sicut dudum diximus, et si quidem secundum illa egerit universa, mirabilis erit et per omnia dignus apparebit nostro iudicio.

(Epilogus.) Haec igitur omnia, quae per hanc sacram nostram declarata sunt legem, tua celsitudo cognoscens et memoratas annonas singuli huius praebeat sedi et sic eam noverit honestam factam, ut merito plurimis sit studium nunc ei dati a nobis floris et dignitatis concupiscentia.

[a. 536] Dat. xv. kal. April. CP. p. c. Belisarii v. c.

[illegible] ... ΑΡΧΟΝΤΩΝ [illegible]

XXXI.

DE DISPOSITIONE QUATTUOR ADMINISTRATIONUM ARMENIAE.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp.

(Praefatio.) Ea quae frustra posita sunt et effuse, si ad competentem veniant ordinem et disponantur bene, aliae pro aliis causae videntur, meliores ex peioribus, ex indecoris ornatae, dispositae et discretae ex inordinatis prius atque confusis. Hoc et super Armeniorum regione consequentes invenientes aestimavimus oportere in unam congruentiam digerere eam, et ex disciplina robur ei dare competensque ordinemque imponere decentem.

CAPUT I.

1 Itaque quattuor facimus Armenias, et illam quidem interiorem, cuius metropolis nunc nostrae appellationis cognomine decorata est, primitus Theodosiopolis ... [illegible]

[illegible]

ἀνθυπατείᾳ τετιμήκαμεν, ἣν Ἀκάκιος [illegible] μεγαλοπρεπέστατος, [illegible] ἀρχὴν καὶ πάντα δόντες αὐτῇ ὁπόσα προσήκειν [illegible] ἀνθυπατείαν ἔχειν· στολῇ τε γὰρ [illegible] σαμεν ἀνθυπάτου καὶ πάντα ἀκόλουθα τούτοις [illegible] καὶ πόλεις αὐτῇ [illegible] Θεοδοσιούπολιν τε, ἣ καὶ πρότερον εἶχε, [illegible] τε καὶ Νικόπολιν καὶ Κολώνειαν ἐκ τῆς πρώην πρώτης Ἀρμενίας καλουμένης λαβόντες, Τραπεζοῦντά τε καὶ Κερασοῦντα ἐκ Πόντου τοῦ πρώην Πολεμωνιακοῦ καλουμένου, χωρίσαντες αὐτῶν τὰς μὲν τοῦ λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος τὰς δὲ τοῦ περιβλέπτου μοδεράτωρος [illegible] ἐπαρχίαν [illegible] στήσαντες καὶ ὁπόσα τῆς κηδεμονίας ἐστὶν αὐτῶν.

1 Δευτέραν δὲ ἐτάξαμεν Ἀρμενίαν τὴν ἔμπροσθεν πρώτην καλουμένην, ἧς ἡγεῖται Σεβάστεια, πόλεις αὐτῇ προσνείμαντες τήν τε [illegible] Σεβαστοπολιτῶν ἣν καὶ πρότερον εἶχε, [illegible] ἐκ τοῦ καλουμένου πρώην [illegible] καὶ Ζῆλαν ἐκ τοῦ [illegible] πόλεων [illegible] καὶ τὴν ἀρχὴν ἡγεμονίας [illegible] προτέρου σχήματος καὶ [illegible] ἀνάμεσε μεῖζον, ἀλλ᾽ ὃ πρότερον εἶχε τοῦτο αὐτῇ

2 καταλιπόντες. Ἐπὶ τούτοις τε τρίτην Ἀρμενίαν κατεστησάμεθα τὴν πρότερον δευτέραν, ἧς ἡγεῖται Με[illegible]

[illegible]

βουλόμεθα. [illegible]

[illegible]

honoravimus [illegible] civilibus [illegible] dantes et [illegible] bere [illegible] et consiliarius [illegible] ut [illegible] habuit [illegible] competere [illegible] provinciae [illegible] tore, [illegible] et [illegible] nihil [illegible]

1 Secundam [illegible] sam [illegible] inter [illegible] buentes [illegible] buit, [illegible] moniaco [illegible] et [illegible] haec, et [illegible] linquentes [illegible] et

2 [illegible] et [illegible] provinciae [illegible] quae [illegible]

[illegible]

dis sicut dum officiales sunt constituti. Civitates autem subcumbere quidem ei tam Arcam et Arabissum quam [illegible] et Comanam [illegible] (vocant autem eam etiam [illegible]) et [illegible], quas et prius habuit in sex urbibus constituta.

3. Statuimus autem et quartam Armeniam, quae prius non in provinciae iacebat imagine, sed et gentium erat et diversorum complexio barbaricorum nominum, Zopanene et Anzitene vel Sophene et Asthianene et Balbitene appellata et sub satrapis constituta; administrationis autem hoc nomen erat neque Romanae neque nostrorum progenitorum, sed ex alia republica introductum. Et illam igitur administrationis civilis vehementer decoravimus, et iudicem civilem statuentes et civitatem ei Martyropolitanorum et Citharizon dantes castrum. Et haec autem inter ordinariarum constituta (est) figuram, consularis a nobis facta. Quattuor quattuor Armeniis existentibus duas quidem esse spectabiles, eam quae proconsulis et eam quae comitis (est), et proconsularem quidem esse primae praesidentem Armeniae, comitem vero tertiae, secundae autem et quartae ordinarios esse. Et quoniam hoc nobis placuit est, ut usque ad quingentorum solidorum appellationes non ad hanc referantur felicissimam civitatem, sed ad vicinos spectabiles iudices, et hoc disponimus, ut iudici quidem primae Armeniae, hoc est proconsuli, ex secunda Armenia appellationes deferantur, hoc est secundum Sebastiam, tertiae vero Armeniae comiti, secundum Melitenam dictam, ex quarta Armenia appellationes usque ad quingentorum competant quantitatem [illegible]

[illegible]

Τούτων τοίνυν οὕτως ἡμῖν διατεταγμένων, κἀκεῖνο προσδιορίσαι δίκαιον ἔτι νομίζομεν, ἐφ' ᾧ προεστῆναι τῆς τρίτης Ἀρμενίας ἄνδρα σεμνόν, ὑπουργηκότα τε ἡμῖν ἤδη καὶ ἄξιον τοῦ τῆς ἀρχῆς ὄγκου καὶ προσχήματος. Εὑρόντες τοίνυν Θωμᾶν τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἤδη μὲν ἀρχὰς ἐπὶ τῆς Ἀρμενίων ἀνύσαντα μέρας, καὶ τἄλλα δὲ ἄνδρα χρηστὸν καὶ γνησίως ἡμῖν ὑπηρετησάμενόν τε καὶ ὑπηρετούμενον, αὐτὸν ἐπὶ τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης προβαλλόμεθα διοικήσει, ὥστε τέως μὲν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἡγεῖσθαι κατὰ τὸ ῥηθὲν ἡμῖν σχῆμα, πρυτανεύειν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὁπόσα ἂν αὐτῷ [ἢ] διὰ θείων ἐπιτρέψωμεν commonitoriων εἴτε ἐπὶ τῆς ἐπαρχίας ἣν αὐτῷ παραδεδώκαμεν εἴτε καὶ ἐπ' ἄλλαις, ὅσαπερ καὶ περιέχομεν θεῖα πρὸς αὐτὸν γεγραμμένα commonitoria περὶ πολλῶν καὶ διαφόρων πράξεων, ὅπερ αὐτὸν καὶ εἰς ἑτέρας χώρας προσῆκον
1 ἔσται εἰς ἔργον ἀγαγεῖν. Τὸ μέντοι περὶ τὰς ἐπαρχίας, καθὰ πολλάκις εἰρήκαμεν, μένειν κατὰ τὸ πρότερον βουλόμεθα σχῆμα, οὐδὲν οὔτε περὶ τὸ μητροπολιτῶν δίκαιον οὔτε περὶ τὰς [illegible] [illegible] [illegible] ἢ [illegible], ἀλλὰ τῶν πρότερον [illegible] καὶ τὴν [illegible] τὴν τῆς [illegible] [illegible] καὶ τῶν [illegible] [illegible] ἐπὶ τῆς [illegible] [illegible] [illegible], ὥστε μηδὲν τό γε ἐπ' [illegible] [illegible].

[illegible] μόνον [illegible] [illegible] τὴν τῆς τρίτης Ἀρμενίας [illegible] κὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικὸν [illegible] ἔχοντα, ἀναγκαίως ἔχειν καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτῷ τοὺς κατ' αὐτὴν ἱδρυμένους ὑπακούεσθαι, ἅπαντα [illegible], καθὰ τοῖς στρατιωτικοῖς ἄρχουσιν ἐφεῖται, καὶ πρὸς [illegible] [illegible]

CAPUT II.

His igitur [illegible] minare iustum [illegible] tertiae Armeniae [illegible] nobis iam et [illegible] venientem [illegible] quidem [illegible] cia, et in aliis [illegible] nobis [illegible] nis huius [illegible] provinciae [illegible] figuram, [illegible] ei per sacra [illegible] vincia, quam [illegible] et [illegible] multis et [illegible] provincia [illegible]
1 Quae tamen [illegible] mus, manere [illegible] nullo neque [illegible] tionibus [illegible] prius ordinat [illegible] potestatem [illegible] bus ordine [illegible]

CAPUT III.

[illegible]

[illegible] manum subdidimus, ei et ipsi non solum esse civilium causarum ordinem, sed etiam militarium potestatem et cingulum, et esse honoratum eum infinitibus et privatis, iubentem cunctaque agentem, utpote uno cingulo existente; et unam ponere providentiam, ut nullum crimen in provincia committatur, castigationibus subdere competentibus. Hac igitur potestate non privamus penitus eum in nulla persona quae in provincia sunt, sive privata seu militari sive aerarii: unam enim et continuam pacem in omnibus subiectis nostris servari volumus, non differentia personarum contra leges introducendam contemptum.

[illegible]

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur placuerunt nobis, tua celsitudo secundum quattuor Armeniarum dispositionem, et maxime secundum tertiae cuius occasione praesentem sacram fecimus legem, nunc et futuro omni tempore custodiri festinet, omnibus agentibus et inscribentibus secundum particulares dispositiones sedibus tuis, quaecumque dari annis singulis ordinavimus.

[illegible] consul. Belisarii v. c. (a. 536) Dat. xv. kal. April. CP. p. c. Belisarii v. c.

XXXII

[illegible] ΔΑΝΕΙΖΟΝΤΑ ΓΕΩΡΓΟΙΣ ΚΡΑΤΕΙΝ ΤΗΝ [illegible] ΚΑΙ ΠΟΣΟΝ ΟΦΕΙΛΟΥΣΙ ΛΑΜΒΑΝΕΙΝ [illegible] ΑΠΟ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ.

[illegible]

[illegible] in A f. 224 (τίτλος ἑνδέκατος), cap. 1 in B 23, 3, 76. — Latinam [illegible] coll. LXXXVII [illegible] XXXIII.

[illegible]

τελεῖσθαι δυναμένων. ἔγνωμεν γὰρ ὥς τινες ἐπὶ τῆς ἐνεστώσης [illegible] τῆς ἀφορίας τοῦ σίτου δάνεισμα πρᾶξαι πρός τινας ἐπ' ἐλαχίστῳ μέτρῳ [illegible] ἀπαιτεῖν ἀντ' αὐτοῦ, ὥστε τοὺς μὲν τῶν γεωργῶν φεύγειν, τοὺς δὲ [illegible] φθορὰν οὐδὲν τῆς βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἐλάττονα.

CAPUT I.

Θεσπίζομεν τοίνυν ἅπαντας τοὺς δανείσαντας [illegible] ὅσον μένει τὸ δάνεισμα κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην) ἢ [illegible] τι λαβόντες τύχοιεν ἐνέχυρον, βόας τυχὸν ἢ πρόβατα ἢ [illegible] ἅπασι, φιλάνθρωπόν τε ἅμα καὶ εὐσεβῆ καὶ τὴν τῷ χρείαν [illegible]

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν ἡ σὴ [illegible] Dat. xvii. k. Iul. CP. Belisario v. c. cons.

XXXIV.

[illegible] UT NULLUS MUTUANS AGRICOLAE TEN[illegible]

Idem A. Dominico viro illustri praefecto praetorio per [illegible]

Propter avaritiam creditorum, qui angustia temporum abutentes [illegible] adquirunt pro parvo fenore [illegible] in [illegible] rium [illegible] modo esse positam, milites autem [illegible] Ut igitur et tua magnitudo sciat, quod [illegible] cinguli, nulla [illegible] [illegible]

Dat. xvii. k. Iul. CP. Belisario v. c. cons.

[illegible]

XXXIV. Auth. XXXVI. Coll. IV tit. 5

[illegible]ENTEM AGRICOLAE TENERE ILLIUS TERRAM, [illegible] QUANTAM DEBEAT USURAM DARE K

[illegible] praesidi Haemimontis.

[illegible] ut quasi alterum [illegible] impietatem et avaritiam [illegible] perpetuam lege [illegible] deponere medicinam non [illegible] in praesentia [illegible] "Venit enim ad nostras aures [illegible] in Mysia secunda provincia [illegible] ad quosdam [illegible] [illegible] horum [illegible], et ex hoc [illegible] colonorum fugas [illegible] non [illegible]

[illegible] creditores, quantumcumque modium vel tritici vel hordei vel aliae [illegible] dederint, hoc reddito in praesenti cum parte modii [illegible] pro singulis [illegible] terrulas colonis rusticisve [illegible] nomine [illegible] sive in scriptis sive sine scriptis credita, [illegible] pro singulo solido [illegible] in praesenti quidem tempore [illegible] vel triticum vel hordeum [illegible] [illegible] pro singulo solido [illegible] secundum hunc modum [illegible] boves [illegible] vel [illegible] vel mancipia, [illegible] [illegible] humanitate et pietate gaudentem sit omnibus [illegible] mediocre solacium adferentem.

[illegible]

[illegible]

XXXV.

R DE ADIUTORIBUS QUAESTO[illegible]

Idem A. Triboniano quaestori.

Inter viros devotos memoriales iam sacri nostri scrinii memoriae [illegible] lenses et adiutores viri excelsi pro tempore quaestoris multa [illegible] Thomae gloriosissimae recordationis, cum in quaestoriam [illegible] [illegible] commune, adiutoribus quidem [illegible] antiquitus adiutores, in aliis autem duobus scriniis, id est [illegible] in unoquoque [illegible] numero; sed postea [illegible] [illegible] Iohannis viri magnifici quaestoris [illegible]

1 et Proculum excelsum [illegible] de confusione adiutorum [illegible] sacram constitutionem esse promulgatam, qua cavetur antiquo, id est XXVI [illegible] storis adiutores concludi et non licere alium subrogari, donec in praedictum [illegible] redigatur, omnibus superfluis paulatim deminutis; licentia primatibus [illegible] loca alios subrogandi, id est in scrinio quidem memoriae tertium [primum] [illegible] [illegible] in aliis autem duobus scriniis, id est epistularum [illegible] [illegible] ingredientibus, ut hi [illegible]

2 [illegible] memoriae virum bene existimans [illegible] varias difficultates quae humano generi positae sunt per se divinae [illegible] imperiale fastigium suggessisse, et pragmaticam [illegible] in suum locum subrogare hominem idoneum ad tale ministerium [illegible]

3 [illegible] quaestore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locum alium subrogare [illegible] [illegible] huiusmodi praestitit licentiam.

4 [illegible]

[illegible]

5 [illegible] huiusmodi [illegible] [illegible] Proculo quidem [illegible] [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

[illegible] permanebit. Sed quia salamus ante alios in deficientia quocumque modo [illegible] condicione, tunc sublimitati suum ministerium praebuerunt, id est Theodo[illegible] et Sabbatium et Perigenen, hos sic donamus, ut [illegible] centena solidos [illegible] qui sua sponte recedere maluerint, habeant, scilicet unusquisque ex his [illegible] suum officium adiutoris impleturus. Illo etiam observando ut, etsi quis [illegible] hac luce fuerit subtractus, in suos heredes vel liberos, licet heredes non sint, [illegible], et in locum eius alius adiutor subrogetur, centenis quidem solidis ab eo [illegible] quaestoris electionem eius qui subrogetur secundum quod su[illegible] autem, quam quibus memorialibus speciali dedimus beneficio, [illegible] habuerit filium iam adultum, iam idoneum ad peragendum adiutoris [illegible] quaestore aptissimum secundum praedictam observationem iudica[illegible] et ad alium advenam pervenire satis durum atque inhumanum est. Alia [illegible] constitutionibus continentur in suo robore durantibus. [illegible] sinceritas tua sciat quorum (interest) manifestare festinet, [illegible] dispositu sunt et quantum sic accessit ex tui suggestione nostra.

[illegible] Belisario v. c. cons. [a. 535]

XXXVI. Auth. XXXVIII

[illegible] IN AFRICA SUNT INTRA QUINQUENNIUM COM[illegible]ES USQUE AD CERTUM GRADUM DEBEANT VINDICARE R.

Idem A. Salomoni pp. Africae.

[illegible] effusa merito et incivile et incompositum esse credentes certis finibus [illegible] in Africa nostra, quam deus Romanae ditioni nostris [illegible]

4 [illegible] suis, et tunc mereat nostri numinis nostraeque constitutionis [illegible] praestari ex una parte nullo concedimus modo, et si quis [illegible] florentissima civitate confecta vel in alio loco, ea non solum [illegible] missum. Inventa etenim circa tales requisitiones [illegible]
5 sancimus, ne dum sua reddere cuidam cupiunt, alienas et substantias [illegible] autem requisitionem secundum antelatum modum apud sublimitatem [illegible] definitum tempus nostrae sanctioni fieri volumus, id est in quinquennium [illegible] prioris pragmaticae sanctionis editione in quinquennium computandum [illegible] ad huiusmodi inquisitionem, videlicet si temporis computatio [illegible] enim quadriennii metas praeterire nullo patimur modo, [illegible]
6 Quae igitur pro securitate Africae [illegible] Africanum tractum proponenda manifestare cunctis [illegible] transactis annis observari oportet scientes hoc observare [illegible] constituit, sanctiones omnes et temporales cursus sic procedere [illegible] tempore nostro iam inclusis sacratissima iura disponunt, [illegible] utroque latere venientium gradus omnes et temporales cursus intacti, [illegible] leges eos omnibus tradiderunt.

Dat. kal. Ian. CP. Belisario v. c. cons.

[illegible] DE AFRICANA ECCLESIA

Idem A. Salomoni pp. Africae

Venerabilem ecclesiam nostrae Carthaginis, Iustinianae [illegible]

1 [illegible]

[illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

[illegible] res proprias et possessiones recuperandi a quacumque persona per provinciam [illegible] ad eas pertinens ablatum est vel fuerit ab iniquis detentatoribus vindicare. [illegible] sublimitati, quatenus neque Arianis neque Donatistis nec Iudaeis nec aliis qui [illegible] noscuntur aliqua detur communio penitus ad ecclesiasticos ritus, sed [illegible] et templis nefandi, et nulla eis licentia concedatur penitus ordinare vel [illegible] quascumque personas et ad suum furorem trahere, quia huiusmodi [illegible] ab anterioribus legibus condemnatae sunt et a sceleratissimis nec [illegible] Omnes autem haereticos secundum leges nostras quas imposuimus [illegible] publicum gerere concedantur haeretici nec aliquam administratio- [illegible] ne videantur haeretici constituti orthodoxis imperare, cum sufficit eis [illegible] vindicare et ex hac orthodoxos homines et dei omnipotentis [illegible] detrimenta. Rebaptizatos autem militiam quidem habere nullo [illegible], si ad orthodoxam fidem mente purissima venire maluerint, [illegible] licentiam hoc faciendi, quia et deo omnipotenti nihil ita est acceptabile ut [illegible] insuper denegamus servos habere Christianos, quod et legibus anteriori- [illegible] est illibatum custodire, ut neque servos orthodoxae religionis habeant neque, si [illegible], eos audeant circumcidere. Sed neque synagogas eorum stare concedimus, [illegible] reformari. Neque enim Iudaeos neque paganos neque Donatistas [illegible] haereticos vel speluncas habere vel quaedam quasi ritu ecclesiastico [illegible] sacra peragenda permittere satis absurdum est. [illegible] ecclesiae nostrae Carthaginis Iustinianae omnia condonamus quae [illegible] habere noscuntur, quae etiam Codici nostro in primo eius libro [illegible] honorem praestare noscuntur: ut civitas quam nostri nominis cogno- [illegible] privilegiis exornata floreat. Confugas etiam, qui [illegible] convolare festinant et suae saluti prospicere, nulli penitus licere [illegible], sed eos venerabilibus locis debita reverentia perpotiri, nisi tamen [illegible] Christianae fidei violatores: illos etenim, qui talia facinora com- [illegible] non confitentur? cum non potest sacrosancta ecclesia et ho- [illegible] adiutorium praestare. Sin quid praeterea sacrosanctae [illegible] Iustinianae vel aliis venerabilibus ecclesiis Africanae dioeceseos [illegible] oblatum est vel fuerit quocumque modo legitimo [illegible] in pos- [illegible] et hoc apud easdem venerabiles ecclesias manere firma, nullus [illegible] qui tam laudabiles tamque deo acceptabiles actus et pias [illegible] et dei caelestis [illegible] clementia. [illegible] sacrosanctarum [illegible] ecclesiarum totius Africanae dioeceseos [illegible] legem, quam omnipotenti deo dedicandam esse per- [illegible] illibataque custodire festinet et omnibus prout [illegible] est mani- [illegible] summae pietatis rationem habentis ex omni parte [illegible] decem librarum auri subdendis, aliaque [illegible] nostri [illegible] nostram dispositionem quocumque modo vel tempore violare [illegible]

[illegible]

ΛΗ

ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΩΣΤΕ ΕΝΝΑΟΥΓΚΙΟΝ ΚΑΤΑΛΙΜΠΑΝΕΙΝ ΤΟΙΣ ΕΑΥΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙΣ ΠΑΙΣΙΝ.

IN CURI[illegible] DISTR[illegible] CURIALIBUS SEU FILI[illegible] FUERINT [illegible]

[illegible]

[illegible]

laboramus, tantam omnem adinvenerunt curiales artem adversus ea quae recte iusteque sancita sunt et contra fiscum. Dum enim viderent compelli se omni modo servare curiae quartam partem, et hoc vix per nostras leges impositum, coeperunt discerpere proprias facultates, quatinus minus idonei deficerent et non quartam portionem, sed omnem continuo paupertatem suam curiae derelinquerent. Deinde quoniam et ipsis corporibus fraudare curiam voluerunt, iam et rem omnium impiissimam adinvenerunt, a nuptiis legitimis abstinentes, ut eligerent magis sine filiis quam sub lege deficere aut generi suo vel curiae utiles apparere. Et rursus egerunt dudum post legem, quae praeter decretum iubebat eis donare propria, cum quando venditionem cum decreto fieri eadem lex volebat: sed haec ipsa erat mirabilis, quae solam venditionem subiciebat adiectioni decreti et aliis eiusmodi necessitatibus, alia vero omnia derelinquebat eis agere secundum quem vellent modum. Haec transtulerunt curialium facultates ad alias (et alias) personas, nihil exinde habente curia. Denique si quis dinumerat nostrae reipublicae curias, attenuatas inveniet, alias quidem neque virorum neque rerum copias habentes, alias autem paucorum forsan hominum, rerum autem nihil penitus.

2. Igitur olim per partes nos protulimus sanctiones quasdam quippe valentes et venditiones et donationes simplices et omnem actum alienationem habentem immobilium rerum curialium subicere decreto cum observatione facta quae in illa lege posita est. Deinde post haec quia sub falsa causa fiebant donationes, et hoc omnino abrogavimus donationem simpliciter facere curialem in quacumque persona: excepimus autem competenter ante nuptias donationes, eo quod neque donationes omnino sunt, sed coniunctam speciem in eis inserta est et dilectam procreandorum copiam introducunt, quod nobis et maxime in curialibus studii est. Post haec conspicientes et de hoc ipso circumscriptiones multas fieri, legem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

minus, iste propriam substantiam curiae derelinquat, quartam vero quibus voluerit. Erit namque ei pro filio fossan uno vel pro plurimis tota curia, idem est dicere et totius civitatis plenitudo in filiorum modo existens, et fama bona perpetua et immortalis memoria et fructus tantus quantus nequaquam a filiis esset. Quodsi quis legitimos filios non habuerit, naturales autem ei fuerint, liceat cum onere curiae scribere sibi hos heredes, et scriptura pro omni datione sit et non indigeat antiquarum legum aliis adiectionibus neque dum adhuc superessent datione, sed mox scripti, si quidem liberi fuerint, curiales et heredes efficiantur, et habeant et ipsi substantiae novem uncias secundum quod pater eis diviserit. Quodsi et omnia eis relinquere voluerit, adhuc melius faceret: veruntamen usque ad novem uncias modis omnibus eis relinquat, cognoscens quia vel si reliquerit minus, a lege eis omnino usque ad novem uncias supplenda erit substantia; illi vero, si quidem desideraverint, et curiales efficiantur. Quodsi quidam voluerint, quidam autem recusaverint, ad eos qui elegerint recusantium veniant partes; quodsi omnes recusaverint, tunc tamquam si nullus filius sit taliter ad curiam veniant omnes novem unciae.

CAPUT II.

Quodsi ille quidem tacuerit, filiorum autem legitimorum ei procreatio non fuerit, tunc quarta pars ad heredes qui sine scriptura sunt veniat, naturales autem filii, si voluerint se offerre curiae, recipiantur secundum quod voluerint, sive omnes sive quidam ex eis, modis omnibus novem unciis substantiae ad ⟨eos vel⟩ eum, qui curiae se dederit, devolutis.

1. Quodsi ex ancilla ei progeniti fuerint, deinde ipse eos manumiserit aut dum superest aut in testamento, et obtinuerit eos, et isti suscipiantur et fiant curiales secundum quod testator voluit aut secundum quod ipsorum desiderium fecit dantium se in curiam, accepturi secundum quod dictum est novem

[illegible]

παρ' εἴρηται τὸ ἐνναούγκιον. πανταχοῦ γὰρ βουλόμεθα, κἂν εἰ διάθοιτο κἂν εἰ μὴ βουλευσάμενος ἀπέλθοι, τοὺς εἰς τὴν βουλὴν ἐρχομένους τὸ ἐνναούγκιον λαμβάνειν. εἰ δὲ ἐλευθερώσειε μὲν μόνον, οὐ μὴν ἐκδοίη, καὶ οὗτοι βούλονται ἢ τὶς ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν πρὸς τὸ βουλευτήριον ἰδεῖν, κἀκεῖσε τὸ ἐνναούγκιον τῷ βουλεύοντι ἢ τοῖς βουλεύουσι κατὰ τὴν ἀναλογίαν δίδοσθαι. εἰ δὲ μηδεὶς τῶν νόθων ἢ βουληθείη ἢ ἐκδοθείη, τηνικαῦτα τὸ ἐνναούγκιον ἡ βουλὴ λαμβανέτω.

unciae. Ubique ... sive non ... tiat novem ... quidem tantum ... etiam taliter ... ad curiam venire ... qui in curia ... Quodsi nullus ... fuerit, tunc novem ...

CAPUT III.

Εἰ δὲ γνησίων εἴη παίδων πατήρ, ἐνταῦθα τὸ πρᾶγμα διαιρετέον, εἴτε μόνων ἀρρένων εἴτε μόνων θηλειῶν εἴτε μεμιγμένης γονῆς, ὥστε τὸν νόμον πανταχόθεν ἔχειν τὸ τέλειον καὶ τὸ τῇ βουλῇ συμφέρον. Εἰ μὲν οὖν ἄρρενες αὐτῷ μόνοι καθεστήκοιεν παῖδες, ἢ ἔγγονοι τυχὸν ἄρρενες ἐκ προτελευτησάντων υἱῶν, τὸ ἐνναούγκιον εἰς πάντας καθάπερ ἂν βουληθείη μεριζέτω, οὕτω μέντοι ὥστε κατὰ μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν [illegible] διαλεγόμενον διαθηκῶν, πλὴν εἰ μὴ τρόποις ἀχαριστίας ταῦτα ποιήσειεν· οὐδὲ γὰρ τὰ ἐπὶ τούτοις τεθειμένα νόμιμα παντελῶς ἀναιροῦμεν. ἐκείνου μέντοι πάντως φυλαττομένου, ὥστε τὸ ἐνναούγκιον πρὸς τοὺς μὴ ἀχαρίστους παῖδας μερίζειν, καὶ κατὰ τοσοῦτον ἕκαστον ὑπεισιέναι τὰ βουλευτικὰ τοῦ πατρὸς λειτουργήματα, καθ' ὅσον αὐτοῖς ὁ πατὴρ διένειμε τὴν οὐσίαν, τοῦ τριουγκίου μόνου τῇ τοῦ πατρὸς καταλιμπανομένου γνώμῃ, ἔνθα ἂν αὐτὸ χαρίσασθαι βούληται εἴτε πρὸς τοὺς παῖδας εἴτε καὶ πρὸς ἑτέρους.

Quodsi legitim... decernenda est ... tummodo ... tinus lex ... litatem. Si ... filii, vel nepotes ... novem uncias ... sic tamen ut ... officiosis legitime ... modus hoc ... sunt leges ... dito, ut novem ... dandum, et ... paternae functio... diviserit substantiam ... ternae ... tiis, sive ad ...

CAPUT

Εἰ δὲ παῖδας θήλειας καθεστήκοι, εἰ μὲν τῆς αὐ-

residuum autem eis quae non curialibus propriae patriae nuptae (sunt), vel certe aliis, procul dubio legitima portione et eis omnino reservanda. Quodsi needum nuptae sint, tunc sub tali definitione scribendum est de his aut quandam aut quasdam ex eis in novem unciis esse heredes, quatinus omnimodo nubant eiusdem civitatis curialibus. Quodsi hoc non voluerit, aut ipse quidem scripserit, illae vero non pertulerint, novem unciae quidem ad curiam civitatis veniant, tres autem unciae tantummodo inter omnes secundum quem lex vult dividantur modum, deductis in ratione etiam dotibus earum.

CAPUT V.

Quodsi masculi et feminae fuerint, masculi quidem omnimodo substantiae mediam habeant portionem, feminae vero residuam mediam, non integram quidem: dabunt namque ipsae quartam partem curialibus fratribus, si tamen non fuerint curialium uxores omnes aut quasdam ex eis. Quodsi ad tales pervenerint nuptias et curialibus propriae (patriae) fuerint sociatae, tunc liberabuntur a quarta curiae, utpote quae videantur et ipsae per viros suos donec supersunt esse participes functionum. Haec nos sancire oportere aestimavimus, non quo auferamus hominibus propriarum rerum dispensationem, sed ut civitates non in integrum desolatae curiae remaneant neque adinventionibus quibusdam forsan et impiis denudarentur curiae. Denique cognovimus quosdam interdictas lege contrahere nuptias, ut ex hoc non legitimi, sed naturales filii procreentur, et ipsi revera utpote extraneis relinquere et sic denudare curiam debita facultate.

CAPUT VI.

Sed et illud etiam ex ipso reperimus experimento quod adversus curiam fit: multi quasi dicentes aut

λέγοντες ἢ ταμιακῆς ἢ κομητικῆς ἢ κογχυλευτικῆς ἢ ἄλλης καθεστάναι καταστάσεως τὸν ἕτερον τῶν συνδυαζομένων γονέων πειρῶνται προσνέμειν ἑαυτοὺς ἢ ταῖς ταμιακαῖς ἢ ταῖς κομητικαῖς ἢ κογχυλευτικαῖς ἢ ἑτέραις οἱαισδήποτε τύχαις καὶ τὸ βουλευτήριον ἐκλείπειν. Θεσπίζομεν τοίνυν μηδεμίαν εἶναι τοιαύτην τέχνην κατὰ τοῦ δημοσίου, ἀλλὰ πάντως, εἴτε ἐκ ταμιακῆς μητρὸς εἴτε ἐκ κογχυλευτικῆς εἴτε ἐκ κομητικῆς γεννηθείη παῖς βουλευτῇ, τὴν βουλευτικὴν τύχην κρατεῖν βουλόμεθα. βουλευταὶ μὲν γὰρ ἐλάχιστοι πανταχόσε τῆς ἡμετέρας εἰσί, ταμιακοὶ δὲ καὶ κωμῆται καὶ κογχυλευταὶ εἰς πλῆθος ἐκκεχυμένοι καθεστᾶσι, καὶ πρεπῶδες ἐστι μᾶλλον τὰ βουλευτήρια τῶν πόλεων αὔξεσθαι ἐν ὀλίγοις σώμασι στενοχωρηθέντα ἢ πλῆθος πλήθει προσθεῖναι. Εἰ δέ τινες ὀνόματι τῆς οἰκείας μητρὸς ὡς ταμιακῆς ἢ κογχυλευτικῆς ἢ κωμητικῆς τύχης οὔσης ἑαυτοὺς ἐξελεῖν τῆς βουλευτικῆς ἐπειράθησαν, ἢ καὶ πειραθεῖεν τύχης, ἀπὸ τῆς ἄρτι διελθούσης decimae ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς, τὰ κατὰ τοῦτον πραχθέντα, τὸν τρόπον εἴτε ἐκ τῆς θείας αὐλῆς εἴτε ἀλλαχόθεν ἀργὰ καὶ ἀνίσχυρα ἔστω, καὶ τοὺς τοιούτους βουλευτὰς τὸ λοιπὸν εἶναι θεσπίζομεν. εἰ γάρ τι πέπρακται πρὸ τῆς δεκάτης ἐπινεμήσεως, τοῦτο βεβαίως καὶ ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῆς ἑαυτοῦ μένειν βουλόμεθα.

Ἐξαιροῦμεν δὲ τῆς παρούσης ἡμῶν θείας διατάξεως Θεοδόσιον καὶ τοὺς αὐτοῦ ἀδελφούς, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰωάννου τοῦ [illegible], εἴπερ ἑαυτοὺς εἰς [illegible] καίτοι βουλευτῶν ὄντες [illegible] τύχην πρὸ τῆς δεκάτης ἐπινεμήσεως, καὶ [illegible] γέγονεν ἐκ [illegible] τούτων [illegible] γὰρ αὐτοὺς [illegible] βουλόμεθα, ἀλλὰ βουλευτὰς εἶναι καὶ τὰ βουλευτῶν πράττειν καὶ [illegible] τοῦτο δυναμένου, κἂν εἴ τι [illegible] ἐκ τῆς αὐλῆς εἴτε ἄλλοθεν εἴη.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πόλεων καὶ τῶν βουλευτηρίων δόξαντα [illegible]

sacri aerarii [illegible] alterius [illegible] parentium se [illegible] aut vicanorum [illegible] quo condicionis [illegible] nullam esse [illegible] omnino, sive ex [illegible] raria sive ex [illegible] dicionem curiae [illegible] res ubique [illegible] aerarii et vicani [illegible] sunt, deinde [illegible] civitatum in paucis cor[illegible] titudinem multitudi[illegible] mine propriae [illegible] vel purpurariae aut [illegible] trahere a curia [illegible] verint, a super[illegible] ea, quae [illegible] nostra aula sive [illegible] hos tales curiales [illegible] quid actum est [illegible] mum et in sua [illegible]

Excipimus [illegible] tione Theodo[illegible] qui [illegible] condicionem [illegible] patribus [illegible] ratione [illegible] runt [illegible] lium [illegible] nihil [illegible] etsi quid [illegible] alicunde.

(Epilogus.) [illegible]

[illegible] sive vicanae sive murilegulae [illegible] sive tamiacis sive vicanis sive murilegulis sive aliis [illegible] declinare: sancimus igitur nullam esse [illegible] tamiaca sive ex murilegula sive ex vicana [illegible] lumus. Curiales enim paucissimi sunt in nostra [illegible] in copiam effusam creverunt; itaque [illegible]

[illegible] Dat. xv. [illegible] [a. 535]

quae per hanc indicantur legem, tua excellentia et custodire et operi tradere festinet; imminente poena XX librarum auri adversus eum qui hanc legem nostram praevaricare praesumpserit.

Dat. xv. kal. Mart. CP. Belisario v. c. cons. [a. 535]

XXXIX. Auth. XLI. Coll. IV tit. 6

ΠΕΡΙ [illegible] ΑΝΤΑΣΕΩΣ [illegible] ΠΡΟΓΑΜΙ[illegible] ΚΑΙ ΠΕΡΙ [illegible] ΕΝΑΚΑ[illegible] ΤΗΝ ΤΟΥ [illegible]ΕΥΤΗΝ

R DE RESTITUTIONIBUS ET EA QUAE PARIT UNDECIMO MENSE POST VIRI MORTEM R

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. Orientis secundo.

(Praefatio.) Decursio et varietas humanae naturae et paulatim egens curatione non aliter ad bene se habendum revocatur, licet prima eius gubernentur principia, nisi etiam quod particulariter et resistit corrigatur atque constituatur sub tranquillitate et quiete et legi conveniens. Quale scilicet quiddam etiam nunc emergens ad legis nos opus adduxit. Scimus enim quia etiam dudum dubitabatur de restitutionibus, et si contigisset quasdam hypothecae obligari eius qui restitutione gravabatur, plurimae contentionis erat negotium, sive oportebat etiam res quae restitui iussae fuerant peculiariter [illegible]

[illegible] Graecum extat in ML, B 28, 11 cum schol. — Epit. Theod. 39 [illegible] XXXVII.

[illegible] tua sublimitas et custodire et effectui tradere studeat, poena [illegible] hanc nostram legem violare audeant.

XXXIX

[illegible] RESTITUTIONE RERUM DOTALIUM [illegible] ET DE EA QUAE UNDECIMO MENSE [illegible] MORTEM VIRI PEPERIT

[illegible]

κινδυνεύειν εἴτε μόνα τὰ τοῦ βεβαρημένου τῇ ἀποκαταστάσει· καὶ πολλή τις ἦν καὶ περὶ αὐτὴν τὴν τῶν ῥημάτων διαφορὰν ζήτησις, εἴτε ὁ τελευτῶν διατάξαιτο τὰ περιττεύοντα πρὸς τῇ τελευτῇ τοῦ βεβαρημένου τῇ ἀποκαταστάσει πράγματα δεῖν ἀποκαταστῆναι, εἴτε καὶ ἁπλῶς ἀποκαταστῆναι τὸ καταλειφθὲν μετὰ τὴν παρακατάσχεσιν τοῦ νομίμου μέρους καλοῦσιν· καὶ εἰσῄγοντο καὶ fideicommissou persecutiones καὶ ἐξ ἀπορίας αἱ in rem missiones, καὶ οἱ πολλοί τε ἐκεῖνοι καὶ ποικίλοι καὶ ἀνέκλυτοι σχεδὸν τῆς ῥηθείσης in rem missionos κύκλοι. καὶ ὡς ἡμεῖς πρώην ταῦτα ἰώμενοι νόμον ἐγράψαμεν, καθάπαξ κωλύοντα τὰ ἀποκαταστάσει βεβαρημένα πράγματα μὴ ἐκποιεῖσθαι ἢ ὑποτίθεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τῆς οἰκείας ἀνθέλκειν τύχης, καὶ παρ' ὅπερ ἂν γένοιτο μὴ μένειν ἰσχυρῶς, ἀλλ' ἐπανιέναι πρὸς τὸν ᾧ δοθῆναι προσετάχθη. καὶ ὅ γε νόμος ἤδη που καὶ χρόνιός ἐστι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις εὐδοκιμῶν διετέλεσεν· ἀλλ' ἔμελλεν, ὅπερ εἰκόντες ἔφθημεν, ὁ φέρειν ἅπαντα πεφυκὼς χρόνος δεικνύειν ἄλλο τινὸς ἐπανορθώσεως δεόμενον τῷ νόμῳ. Προσῆλθον γὰρ ἡμῖν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ἐκ τούτων ἀδικούμενοι. τελευτήσαντος γὰρ ἀνδρὸς ἐπί τινος [illegible]

eius qui restitutione oneratus est: atque utrum defunctus est [illegible]

[illegible]

forma quam bene se habere putavimus. Rursus autem alter supplex apparuit dicens uxoris patrem substantiam eius substituisse aliis suis filiis parvamque partem solam apud eam iussisse manere, et magnum sibimet imminere periculum, si suae quidem substantiae periculum pateretur et circa dotis restitutionem et circa totum ex dotalibus instrumentis super antenuptiali donatione pactum, sibi vero nihil liceret promereri horum propter subiationem ex restitutione. Haec nos merito commoverunt, et melius arbitrati sumus nostram corrigere legem quam subiectos despicere periculum sustinentes, maxime in nuptiis, quarum nihil est hominibus utilius, tamquam solis facere homines valentibus.

CAPUT I.

Quam ob rem praesentem ponimus legem, omnia quidem alia prioris a nobis positae constitutionis rata manere volentes, hoc vero innovantes solummodo, ut si quis de cetero restitutionem fecerit suarum rerum; primum quidem servet filio legitimam partem, non quartam (id enim emendavimus inopiam eius plurimam reprehendentes), sed tertiam modis omnibus aut mediam secundum filiorum numerum, deinde et ex reliqua substantiae parte, si non sufficerit legitima pars ad dotis aut ante nuptias donationis oblationem honeste et secundum personarum qualitatem metitam, excipere etiam hoc a restitutione secundum quod adiectum legitimae parti dotem aut antenuptialem facit donationem. Sancimus enim secundum hunc modum excipi modis omnibus a restitutione nuptialia documenta et super his factas alienationes aut hypothecas, et vel si gravata sit persona aut viri aut mulieris restitutione tali, liceat etiam ei nuncupatam antenuptialem seu propter nuptias donationem afferre, nihil quantum in filiis re-

[illegible] Rursus autem alter nobis supplex exstitit, qui diceret [illegible]

[illegible] τις γυνὴ ὀλίγην ἔχουσα προῖκα εἶτα τὸν νόμον μαθοῦσα τὸν ἡμέτερον, ἢ εἴ τις ἀνὴρ μετρίαν ποιησάμενος προγαμιαίαν δωρεὰν πρὸς περιγραφὴν τοῦ νόμου βουληθείη αὔξησιν ἢ τῆς προικὸς ἢ τῆς προγαμιαίας [illegible]

1 [illegible]

[illegible] ὥστε ἡμῖν εἰκότως ἔδοξεν ἐπανορθώσεως ἄξιον καθεστάναι. Γυνὴ γὰρ εἰς ἀνδρὸς ἐλθοῦσα τούτου ἀπέβαλεν, ὃς ἔσχε καὶ ἔτι παρόντος αὐτοῦ τὸ μὴ [illegible]

[illegible]

1. Haec igitur [illegible] postea [illegible] Non enim [illegible] gnoscens [illegible] antenuptialem donation[illegible] velit augmentum [illegible] donationis, hoc [illegible] hanc enim [illegible] litatem habeas [illegible] quantum ad [illegible] tempori [illegible] hoc capitulum [illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

cimo mense perfecto peperit, ut non esset possibile dicere quia de defuncto fuisset partus; neque enim in tantum tempus conceptionis extensum est. Et quoniam etiam haec una est poenarum earum quae acerbas nuptias faciunt, ut uxor cadat [illegible] ante nuptiali donatione a viro data et repente eam amittat et neque filium habeat, recte filii sic mirabili mulieris partu [illegible] antenuptialem patris poscebant accipere donationem, et non lucrari velle mulierem per virum quem sic velociter dehonestavit. Illa — sed quomodo dicamus verba illius erubescimus — non dignam se dicebat esse ut caderet, quia legem nosset de legitimis loquentem nuptiis, sibi vero nuptias non fuisse nisi primas, porro partum hunc esse opus naturalis concupiscentiae. Sed quia haec etiam decies milies aliis subiacet castigationibus committendo stuprum indubitatum est, et poenis illis eam non privabimus (interim enim parcimus defuncti filiis), inferiorem [illegible] antenuptialis donationis [illegible] in hoc casu, quam constituit lex super eis quae ad legitimas accedunt nuptias intra lugubre tempus. Si enim illas lex [illegible] non reliquit licet legitimas nuptias celebrantes, eo quod forte suspicio fieret ne quis [illegible] suspicionis malignae causa ad secundum maritum, eo quod velociter ad nuptias festinavit, quomodo non hic, ubi causa non per suspicionem est solam, sed hoc ipsum increpatio manifesta et indubitata praebita est [illegible] omnium [illegible] istum partum, noxiam eam relinquemus?

1. Unde [illegible], si quid tale contigerit, ut aliis [illegible]

[illegible]

σωφροσύνης ἀσέλγεια· ἀλλ' ὑποπτεύεσθαι μὲν καὶ αὐτὴ ταῖς αὐταῖς ποιναῖς, κινδυνεύειν δὲ καὶ περὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τοῦ stupri γραφῆς, ὅπως ἂν μήτε γάμων ἀλλοτρίων ἐπιθυμοίη μήτε τοὺς νομίμους γάμους ῥᾳδίως κακῷ σοφίζοιτο.

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ γενέσθαι κατὰ τὸ εἰωθὸς διὰ προγραμμάτων οἰκείων φανερὰ πᾶσι κατασκευασάτω.

Νόμος ἐγράφη Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἕω πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

Dat. XV. Kal. Mai. CP. post cons. Belisari v. c. [a. 536]

castitatis luxuria, [illegible] nis periculumque [illegible] propter stuprum, ut [illegible] neque legitimas [illegible]

(Epilogus.) Quae [illegible] hanc sacram [illegible] cognoscens [illegible] manifesta [illegible]

Dat. XV. [illegible]

M

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΟΙΕΙΝ ΟΙΚΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΟΛΙΝ

XL. UT ECCLESIA [illegible] SURRECTIONIS [illegible] NARE HABEAT [illegible] POSITA [illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων.

(Προοίμιον.) Ἤδη μέν, τὰ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν [illegible] φέρονται παρ' ἡμῶν, ἃ δὴ καὶ κρατεῖν καὶ ἰσχύειν ἐν ἅπασιν εἶναι βουλόμεθα. ἐπειδὴ δὲ τοῦ συμφέροντος ἁπάσαις ἐκκλησίαις προνοεῖν προῃρήμεθα, διαφερόντως δὲ τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως, καὶ τοῦ [illegible]

Imp. Iustinianus A. [illegible]

(Praefatio.) [illegible]

Nov. XL (= Authent. XLII) Graeca extat in M. — [illegible] Iulian. const. [illegible]

[illegible]

ibi confluentes, quorum multitudo inopior est, et suscipere et alere, et facere expensas inmensas et citra omnem spem congregatis ibi sufficientes, et miraculum magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi, qui multitudinem innumerabilem ex paucis satiavit panibus, cotidie suscipientem: unde et quaestibus eget pluribus et occasionibus piis, per quas sit possibilis multitudini auxiliari tantae.

1 Cognovimus igitur quia in praesenti Eusebius deo amabilis presbyter et vasorum praepositus huius regiae civitatis sanctissimae ecclesiae adveniens in praedictam Hierosolymorum urbem et honestum suum et deo amabilem etiam nunc ostendens modum, per quem plurimis et magnis ac iustis crementis sanctae ecclesiae augere reditus valuit, trecentis et octoginta auri libris emit reditus triginta paulo plus minus auri librarum, alias quidem pecunias congregans pie, alias autem etiam mutuari procurans deo amabilibus oeconomis memoratae sanctae Resurrectionis: docuitque nos, quia crediteres quae sua sunt recipere quaerunt, et quia aliud invenit inopinabilem quaestum. Plurimi enim confluentium et advenientium ad memoratam Hierosolymorum civitatem desiderio dictorum deo locorum cupiunt comparare habitacula ecclesiastica sibi multo, quatenus eis liceat secundum memoratum locum frui habitatione, non autem posse haec agere praepositos sanctae Resurrectionis timore legis quae a nobis super ecclesiasticis alienationibus posita est, cum utique tanta sit utilitas, ut in annis quinquaginta velint aliqui domus has comparare; et ex hoc plurimam et nec dictu facilem provenire commoditatem, siquidem possessio sanctae ecclesiae adquisita est redituum circiter triginta auri librarum (et hoc mirabilium existentium) vix in tredecim annis, habitaculorum autem venditio in quinquaginta annis agitur, et maxime casus in habitaculis existentes, quae fortuitis omnibus subiacent cladibus, neque pereuntes et vestigium nullum facile solvere valentia, ut ex quodam (quod absit etiam dici) clade deleatur aut aliter absumatur

CAPUT I.

Ταῦτα ἡμᾶς ἀφορμᾶσθαι πρὸς τὸν παρόντα νόμον παρεσκεύασεν, ὃν ἀνατίθεμεν τῷ δεσπότῃ θεῷ καὶ τῇ τῶν πασῶν ἐκκλησιῶν ἁγιωτάτῃ Ἀναστάσει. [illegible] τὰ μὲν ἄλλα πάντα (τοῦ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν [illegible] νόμου κρατεῖν καὶ) ἐπὶ τῆς ἁγιωτάτης Ἀναστάσεως προφάσει χωρίων [illegible] (οὐδὲ γὰρ αὐτῇ παντελῶς [illegible]) ἐπὶ μέντοι τῶν οἰκημάτων [illegible] τῆς ἀκριβείας τοῦ νόμου. εἰ γὰρ ἐκ [illegible] τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν τούτων [illegible], [illegible] δὲ [illegible] ἐν τῷ πράγματι τὴν ὠφέλειαν [illegible] τοῦ παρόντος νόμου τοῦτο αὐτοῖς ἀφέλωμεν, πᾶσαν διδόντες καὶ τοῖς πωλοῦσιν ἄδειαν καὶ τοῖς ὠνουμένοις ἀσφάλειαν; καὶ μάλιστα ἐπειδὴ [illegible] τῷ χρόνῳ [illegible] [illegible]

Haec nos [illegible] verunt, quam [illegible] siarum sanctissimae [illegible] mus alia quidem [illegible] nationibus [illegible] occasione agrorum [illegible] penitus concedimus [illegible] agrorum), super [illegible] subtilitatis legis. Si [illegible] rum ecclesiarum [illegible] tantum in causa [illegible] per praesentem legem [illegible] dantes et vendentibus [illegible] lam? quoniam [illegible] revocanda [illegible] parantur sicut propter [illegible] runt, ita et dum [illegible] Liceat igitur nunc [illegible] bitaculorum [illegible] ralitate de his [illegible] visionem habeat [illegible] personam [illegible]

1. Et in reliquum [illegible] aliqua talia [illegible] bonum pro parvo [illegible] [illegible]

[illegible]

emptione. Si enim omnium dominus simul et mundi creator deus dignatus est tantum ei dare privilegium ultra alias civitates, ut ex ipsa resurgeret secundum carnem, palam est quia et nos sequentes dominum deum et magna eius miracula secundum quod homini possibile est privilegium aliquod dedimus ei citra ecclesias alias: ut ipsa fruatur hac nostra lege, quam ei velut quoddam munus offerimus, utilitatem ei per omnia conferentes et honorantes.

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur placuerunt nobis et per hanc specialem legem et ipsam legum inscribendam codicibus, tua beatitudo cognoscens manifesta illic omnibus instituat, doceatque nostram voluntatem, quam in sanctissima et iuste ab omni hominum genere adoranda Resurrectione nostra habet potestas et domino offerat deo, qui tantorum nos et talium bonorum ultra alios omnes ante nos imperatores per singula dignos fecit et facit.

Specialis lex scripta Petro sanctissimo et beatissimo archiepiscopo et patriarchae Hierosolymitanorum civitatis.

[illegible] Belisario v. c. [a. 535] Dat. xv. kal. Iuni CP. Belisario v. c. cons. [a. 535]

XLI.

LEX UT BONUS

[illegible] Bono, quaestori exercitus.

[illegible] virum magnificum Bonum nomine quaestorem exercitus fecit. Nam [illegible] quaestorum magistratus, et unum quidem circa latus principis erat, [illegible] Disposuit autem praesens constitutio etiam [illegible] praefecti praetorio, [illegible] deinceps [illegible] constitutionum [illegible] disposuit quomodo dis-

[illegible]

tribui debeant. Subiecit autem ei et quinque provincias, [illegible] omnes Cyclades insulas et Cyprum totam. Caesarum quoque [illegible] obiciatur ei fori praescriptio. Sublimavit autem et notitiam [illegible] Et est promulgata haec constitutio xv. kal. Iun. ind. [illegible]

[ΜΑ]

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΠΡΟΣ ΒΟΝΟΝ ΚΟΙΑΙΣΤΩΡΑ ΕΧΕRCΙΤΟΥ, ΤΑΓΕ[illegible] ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥ[illegible] ΚΑΙ ΣΚΥΘΙΑΣ, ΠΑΡΑ ΤΙΝΙ ΔΕΙ ΤΑΥΤΑΣ [illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βόνῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαίστωρι [illegible]

(Προοίμιον) [illegible] *θεῖον* [illegible] *τῆς πέντε* [illegible] *ἐπαρχίας, Καρίας τε καὶ Κύπρου* [illegible] *καὶ Σκυθίας,* [illegible] *ὑπὸ τῇ σῇ ἐνδοξότητι* [illegible] *κατὰ τὰς εἰρημένας ἐπαρχίας* [illegible] *πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους* [illegible] *Ἐπειδὴ τοίνυν πολλοὶ προσῆλθον* [illegible] *δυσχεραίνοντες καὶ φάσκοντες ἐνοχλεῖσθαι πολλάκις καὶ* [illegible] *Μυσῶν, ἔνθα διάγεις, κἀκεῖσε τὰς ἐκκλήτους ἴσως οὐδὲ ὑπὲρ* [illegible] *καὶ πελάγη διαπερῶντας μακρὰ καὶ ἀφικνουμένους εἰς χώρας ὑπὸ* [illegible] [illegible] *πρὸς τὴν σὴν ἐνδοξότητα,* [illegible] *τῶν εἰρημένων νήσων καὶ Κύπρου* [illegible] *παρὰ τοῖς ἐνδο*[illegible] [illegible] *ἐπαρχίας* [illegible] *πόλει, καὶ αὐτὰς ὑπὸ σοὶ κινεῖσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι ἅμα τῷ ἐνδο*[illegible] 1 *παλατίου ἐν σάκρῳ* auditorio, *καθάπερ καὶ ὁ ἐπὶ τὰς ἐκκλήτους* [illegible] *ἐπὶ Σκυθίας καὶ Μυσίας διατρίβοις, τῷ τὸν τόπον πληροῦντι τὸν* [illegible] *προσάγεσθαι τὰς ἐφέσεις, πάντως μέντοι γινόμενον αὐτὸν ἅμα τῷ* [illegible] *θέσεως ἀκροᾶσθαι κατὰ τὸ τῶν τοιούτων ἐξετάσεων σχῆμα, καὶ μὴ* [illegible] *μένειν δυσκολίαν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς κοινῇ κατὰ τὸ* [illegible] *ἡμῖν οὕτω τάξαι τὸν νόμον, ὥστε μετὰ πλείονος* [illegible] 2 *ἀγωνίζεσθαι. Εἰ δὲ αὐτὸς δοίης τὸν δικαστὴν ἐπὶ τῶν* [illegible] *ἐπέχων τὴν σὴν κατὰ τὴν εὐδαίμονα πόλιν* [illegible]

[XLI.]

CONSTITUTIO AD BONUM QUAESTOREM [illegible]
DE PRAESIDIBUS ET QUINQUE PROVINCIIS [illegible]
[illegible]

Praefatio. [illegible]

[illegible]

Dat. [xv.] k. Sept. CP. imp. dn. ... Belisarii v. c. anno ... ind. x.] [a. 537]

XLII. Auth. XLIII

DE DEPOSITIONE ANTHIMI, SEVERI, ⟨PETRI⟩ ET ZOORAE.

Imp. Iustinianus Aug. Menae sanctissimo et beatissimo universali episcopo et patriarchae.

⟨Praefatio⟩. Rem non insuetam imperio et nos agentes ad praesentem venimus legem. Quotiens enim sacerdotum decretum aliquos indignorum sacerdotio sacerdotalibus deposuit sedibus, velut Nestorium, Eutychen, Arium ac Macedonium Eunomiumque et alios quosdam in malitia non minores illorum, totiens et imperium condecernens sacerdotium auctoritati fuit, ut diviniora et humana concurrentia unam consonantiam rectis facerent decretis. Quale videlicet quiddam etiam nuper factum circa Anthimum

... *in Actis concilii Constantinopolitani a. 536 (ap. Mansi* ... *C) cum interpretatione latina vetere* ...

ἐπιλαβόμενον μὲν τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως θρόνου παρὰ Ἀγαπητοῦ τοῦ τῆς ὁσίας καὶ ἀοιδίμου μνήμης προέδρου γεγενημένου τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, οἷα τῷ κατὰ μηδένα τρόπον αὐτῷ προσήκοντι παρὰ πάντας τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐπιπηδήσαντα θρόνῳ, κοινῇ δὲ ψήφῳ τοῦ τε αὐτοῦ τῆς ἁγίας μνήμης ἀνδρὸς πρότερον καὶ μὴν καὶ τῆς ἐνταῦθα γενομένης ἱερᾶς συνόδου καταδεδικασμένον τε καὶ καθῃρημένον, διότι τῶν ὀρθῶν ἀπεφοίτα δογμάτων καὶ οἷς πρότερον πολλαχόθεν ἀφαίρετα ἔστεργεν, ταῦτα ὕστερον διαφόροις ἀπέφευγε περινοίαις, προσποιούμενος μὲν ταῖς τέτρασιν ἁγίαις συνόδοις ἀκολουθεῖν (τῇ τε τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῇ τε τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τῶν ἐν ταύτῃ τῇ εὐδαίμονι πόλει τῇ τε τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συναχθέντων διακοσίων τῇ τε τῶν θεοφιλεστάτων πατέρων τῶν ἐν Χαλκηδόνι ἑξακοσίων τριάκοντα), οὐ μὴν τοῖς τούτων δόγμασιν ἀκολουθῶν, οὐδὲ [illegible]

[illegible]

[illegible]

que aliquibus communicare neque imbuere eos ad interdictorum dogmatum perditionem.

1 Sed neque iuste prolatam contra Severum sententiam ab omnibus ut dicendum est pontificalibus et patriarchicis cum monachico consensu procedentem sedibus, anathematismum inferentem ei, imperiali extraneam confirmatione relinquimus: qui primitus contra sacras sanctiones apprehendens sedem Theopolitanorum sanctissimae ecclesiae ita perturbavit omnia, ita plena fecit tumultu, quod commune quoddam et abdicandum sanctissimis ecclesiis immitteret adinvicem bellum. Et hoc etiam a praecedentibus nos sceptris ad eum scriptum est, variis quidem dogmatum et alienis a rectitudine sensibus ⟨et⟩ blasphemiis utentem, omnia vero conturbantem et sola utriusque erroris haeresiarchae abominabilis atque scelesta dogmata defendentem (Nestorii dicimus et Eutychis, utriusque ducis e contrario quidem sibi adinvicem esse aliquo modo putati, ad unum vero terminum impietatis impulsi) et illorum figuratos in se designantem sermones. Duobus enim existentibus contrariis adinvicem dogmatibus, quorum utrumque similiter ad animae perditionem tendit, et Nestorii et Eutychis, sicuti praediximus, quae ex Arianicis et Apollinaris constant pollutionibus, ipse aliquid passus inopinabile similiter in utrumque corruit, et alibi quidem hoc alibi autem illud asserens commune videtur receptaculum semetipsum suosque libros tantorum constituere delictorum.

2 Sit igitur et ipse sub praedicto anathematismo, quem omnis patriarchalis et sacerdotalis et monachica nostrae reipublicae figura iuste intulit ei, Theopoli quidem expulsus, eo quod eum eius tenuit sedis, utpote nec illic recte eam apprehendentem, sed ab [illegible]

[illegible] interdictorum dogmatum. Nec etiam extra imperialem [illegible] contra Severum, latam ac ab omnibus, ut ita dicamus, pontificalibus [illegible] sedibus et anathematismum ipsi [illegible]

[illegible]

[illegible]

ἡμῖν συντάξαι τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας σπεύσειεν.

CAPUT II.

[illegible]

tam aut eius confinis aut aliquam insignium, sed quorum secutus (est) errorem, horum imitetur et conversationem, exiliatus longissime et celans semet ipsum, quando talibus abscondi quam apparere magis utilius est: dum etenim non videntur, sibi nocent tantummodo, publicantes vero sua dogmata plurimis simplicioribus occasionem perditionis impertiunt, quod in nullo fieri modo in Christiano dei ovili et orthodoxo populo iustum est neque ab imperio concedendum.

CAPUT III.

Quia vero et Zooram dignum habuerunt omnino sub anathemate facere celendissimi et iuste iudicantes episcopi parvam aliquam interpositionem malorum talium existentem et in quibus depravatus est omnino auferri aliquam posse memoriam: sit quoque Zooras malignae huius partis Anthimi et Severi et Petri dicimus, interpositio quaedam vilis, (et) inter anathematos ipse quoque constituatur pontificali cum deponente sententia, quam ratam et ipsam in se existentem robustiorem adhuc magis imperium facit et hunc quoque expellens hac regia civitate eiusque confiniis et in civitatibus habitatione et mediis omnibus interdicens, ut cum illis solis habitet atque consultet qui primitus a nobis sunt dicti, similia quidem blasphemantibus, similiter vero circumductis. Si vero aliquid etiam aliud sanctissimorum episcoporum continetur decreto quod praedictos deposuit et anathematizavit, ratum etiam hoc ponimus et imperialibus illud legibus firmamus, tamquam si ab imperiali calculo processisset. Si quis autem eorum capiatur de cetero agens aliquid praeter ea, quae definita sunt, sciat etiam civilibus subcumbere legibus, quae eos qui minores poenas declinant ad maiores indignationes adducunt.

1. Interdicimus autem et omni catholicam ecclesiam dei dilacerare nitenti sive secundum Nestorii noxiae

ἑταιρίου τοῦ φρενοβλαβοῦς ὑφήγησιν εἴτε κατὰ τὴν ἀνόητον Εὐτυχοῦς παράδοσιν εἴτε κατὰ τὴν Σεβήρου βλασφημίαν τοῦ τὰ αὐτὰ ἐκείνοις φρονήσαντος εἴτε τῶν ἐκείνοις ἀκολουθούντων, ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ φθέγγεσθαί τι περὶ πίστεως· ἀλλὰ θεσπίζομεν ἕκαστον τῶν τοιούτων τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ μήτε συγκαλεῖν εἰς ταὐτὸ [illegible] μήτε προσιόντας δέχεσθαι ἢ [illegible] ἢ τὴν ἱερὰν κοινωνίαν [illegible] καὶ [illegible] μεταδόναι τισὶν ἢ τὰς ἀπηγορευμένας διδασκαλίας ὑφηγεῖσθαι, ἢ ἐπὶ ταύτης τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως ἢ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλ' ὑφορᾶσθαι πάντα κίνδυνον, εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν. ἀπαγορεύομεν δὲ καὶ πᾶσι τούτοις ὑποδέχεσθαι [illegible]

[illegible]

nimis ecclesia haec fiat manifesta, et nullum omnium lateant et quae pontificatui placuerunt et quae ab imperio confirmata sunt.

[a. 536] Dat. VIII. Idus Aug. CP. post cons. Belisarii v. c.

XLIII. Auth. XLIV

DE ERGASTERIIS CONSTANTINOPOLIS, UT MILLE CENTUM ERGASTERIA MAIORIS ECCLESIAE EXCUSENTUR ET RELIQUA OMNIA SOLLEMNITER FUNCTIONES EXSOLVANT, CUIUSLIBET DOMINII SINT.

In nomine domini nostri Iesu Christi dei omnipotentis Imp. Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Uandalicus Africanus pius felix inclitus victor ac triumphator semper Augustus Longino praefecto urbi.

(Praefatio.) Quoniam cura est nostrae potentiae [illegible]

[illegible]

sacrae memoriae magnus nostrae urbis huius conditor [illegible] qui sancta [illegible]

[illegible] λήξεως τὸν τῶν καλουμένων [illegible] ἀριθμὸν [illegible] τὸν εἶναι δαπανοὺς ἤτοι ἐργαστήρια τοσαῦτα διορίσαντες, ἐφ᾽ ᾧ τε ἐν μηδενὶ χρόνῳ ταῦτα δέχεσθαι προσθήκην, διὰ τὸ καὶ ὑποκεῖσθαι τῇ διατυπώσει τοῦ τῆς θείας μνήμης Ἀναστασίου τὸ μέτρον τῶν ἐξ ἑκάστου συστήματος εἶναι προσηκόντων λεκτικαρίων, [illegible] μὲν καὶ τὰ [illegible] φυλάττεσθαι. πολλῶν γὰρ ἐργαστηρίων ὄντων κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν ἐμπορίας τε καὶ πραγματείας διαφόρου, οὐ ταῦτα εἶναι μόνα (τὰ χίλιά φαμεν ἑκατὸν ἐργαστήρια) τὰ τῆς [illegible] καὶ [illegible] κουβικουλαρίων ἐξαιρεῖσθαι τῶν τελῶν, καὶ τοὺς τού- [illegible]

[illegible] nostra [illegible] [illegible] [illegible] ipse decanos [illegible] tinus in nullo [illegible] nem, eo quod [illegible] moriae Anastasii [illegible] competentium [illegible] manere [illegible] [illegible] rum [illegible] potes[illegible] [illegible] [illegible] plurimos autem [illegible] et alios [illegible]

[illegible]

[illegible] post consulatum Belisarii viri clarissimi [illegible]

[illegible]

huius urbis in uno convenire et quaestionem examinare et ad nos referre quae eis videntur, et praesenti uti ad quam celsitudinem lege confirmatione quae Anastasio piae memoriae de hoc placuit.

CAPUT I.

Et sancimus mille quidem centum ergasteria omnibus modis immunia et omni datione pura servari sanctissimae maioris ecclesiae occasione decanorum seu lecticariorum et defunctorum funeri deputata, nullo altero penitus eam decanum exigere valente ab hospiticorum aut alia qualibet sanctissima ecclesia, sed quod nuper a nobis ordinatum est valere, ut octingenta quidem ergasteria solvant corpora, trecenta vero in numero designentur. Quod enim hinc colligitur, iam sacra nostra pragmatica definivit lex ad quid competens est expendi, subrogari vero semper quod cadit modo quoque secundum quem erat subrogatio ab Anastasio piae memoriae dispositum est iussionibus. Haec siquidem sine tributis manere et omni excepta functione sancimus, neque ipsis ergasteriis neque praepositis collegiorum praebentibus ea quodlibet sustinentibus damnum aut tributum agnoscentibus.

1. Reliqua vero omnia ergasteria felicissimae huius urbis quaecumque regionum, sive sanctissimae ecclesiae sint sive xenodochiorum sive monasteriorum sive orphanotrophiorum sive brephotrophiorum sive ptochiorum sive alterius cuiuscumque domus sive imperialium domorum sive fidelium aliquorum maiorum aut minorum administrationis habeantur sive gloriosissimorum senatorum aut magnificentissimorum illustrium aut spectabilium vel clarissimorum sive quorumcumque in militia constitutorum, haec omnia universa [illegible] complere secundum quod [illegible]

[illegible]

γενήσεται· οὐδὲ γὰρ

ὑπέρεστιν γράφεσθαι

τύπωσιν, ὥστε καθ

καθάπερ ἐδιδάχθημ

πλάσια καὶ δήπου

καὶ περισπούδαστόν

καινῷ τέλει μηδένα

οὐ τὸ νῦν πρῶτον

DE TABELLIONIBUS,

[illegible] COLLA DIMITTANT

IN CHARTIS [illegible]

[illegible] et inte[illegible] [illegible] hoc [illegible] tuum [illegible] [illegible] hoc opere quod erat commissum ei, ille vero [illegible] dum illius voluntatem hoc egerit, propterea nos hanc [illegible] ut [illegible] documenta [illegible] et non propter [illegible] requirunt et delicias plurimas corrumpunt vitas.

2. Si vero indignus forte sit potestate stationis suscipere is cui documentum extra ea, quae a nobis disposita sunt per praesentem legem, tabellio quidem cadat omnibus modis hac causa, alter vero pro eo constituatur, nihil omnino damnificando ex hoc stationis domino, quicumque fuerit [illegible] rum et cum ipso tabellio, neque [illegible] lucris [illegible] sed illa solo qui talia perpetravit et dedignatus est suum complere opus [illegible] dente, omnibus quidem aliis super stationis iure integris dominis eius ab ipsis tabellionibus qui talia peccaverunt servandis.

3. Et non fingant tabelliones occupationem, [illegible] tudinem forte documentorum aut occupationem [illegible] modi. Licebit enim eis, [illegible]

Dat. xviii. kal. Septemb. CP. post cons. Belisarii [a. 536]

XLV. Auth. LII.

UT HAERETICI CURIALES ET MUNERA IMPLEANT ET OMNES FUNCTIONES EXHIBEANT, PRIVILEGIIS AUTEM NON FRUANTUR: ET DE TESTIBUS HAERETICIS ET UT DE CURIALI FORTUNA TESTIMONIUM PERHIBEANT.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) [illegible]

ad alienationis necessitatem sacras perduxerunt domos. Mobili enim non existente substantia sufficienti periclitabantur in novissimam venire necessitatem harum praesules, neque vendere potentes neque unde debita solverent valentes. Sed pro talibus quidem debitis posse pro solutione creditoribus dare possessiones ecclesiasticas, tamen cum competenti subtilitate et observatione faciendo solutione, iam saepe permisimus, sicut neque palam hoc nostra prius permisimus lege. Si vero non privatus aliquis est creditor, sed fiscalis fiscus et exigit debita, est autem inopia pecuniarum, accipere vero immobilem possessionem impossibile est fiscum, hic relaxare aliquid subtilitatis legis competere iudicavimus, et si qua necessitas huiusmodi fiat, etiam alienationem sincere perspeximus.

CAPUT I.

Sancimus igitur, si maiorum aliquis ecclesiarum aut reliquarum venerabilium domuum fiscales debeat functiones et unde faciat harum redditionem non habeat, convenire omnes in unum et qui ex clero sunt et deo amabilem episcopum et eius civitatis insuper et metropoleos, et sacris propositis eloquiis causam examinari, et si non apparuerit alius quaestus citra alienationem immobilis rei valens solvere fiscale debitum, tunc licentiam eis esse, sententia tali procedente et decreto celebrato apud provinciae iudicem, etiam possessiones immobiles contingere et eas alienare ad solutionem debiti, emptoribus quidem in fiscum solventibus et documenta inde percipientibus et subscribentibus fiscale debitum et cautelam inde habentibus et aliis [illegible] legum [illegible] constitutis, et fiscalibus documentis insinuatis inter monumenta gestorum, deponentibus his qui fecerunt ea, ut et apud sanctissimas ecclesias salventur eadem documenta, eo quod et fiscalia soluta sint tributa et omnia secundum nostram [illegible] sint.

νόμον, οὐ δυναμένων τινῶν πλάττειν δημόσιον ὄφλημα καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς ἐκποιήσεις τῶν [illegible] χωρεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὴν τοῦ [illegible] ἐπετρέψαμεν, ἵνα καὶ τὸ δημόσιον ὄφλημα [illegible] [illegible]

lequens, non [illegible] [illegible]

CAPUT II.

Εἰ μὲν οὖν ἰδιώτης τις ὀφειλόμενος εἴη, δύνασθαι κατὰ τὸ pro soluto σχῆμα λαμβάνειν ἀκινήτους κτήσεις, κἀνταῦθα δηκρέτου γινομένου καὶ πρὸς τὸ μέτρον τῶν ταῖς ἀληθείαις ὀφειλομένων προσκυρουμένων αὐτοῖς τῶν κτήσεων· εἰ δὲ ὄφλημα δημόσιον εἴη, δυναμένων [illegible]

Si vero privat[illegible] cundum pro solu[illegible] sessiones, hic [illegible] verorum debitor[illegible] si vero debitum [illegible] nationem [illegible] observationem [illegible] quo commun[illegible]

CAPUT III.

[illegible]

Dat. xv. k. Sept. CP. post cons. Belisarii v. c. [a. 536]

[illegible]

XLVII. Auth. XLVIII. Coll. V tit. 3

[illegible] ΤΑΤΤΕΣΘΑΙ [illegible] ΟΝΟΜΑ [illegible] ΚΑΙ [illegible] ΩΣΤΕ ΔΙΑ [illegible] ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ [illegible] ΤΟΥΣ ΧΡΟ- [illegible] ΕΡΟΝ [illegible]

[illegible]

R. UT PRAEPONATUR IMPERATORIS NOMEN DOCUMENTIS, ET UT LATINIS LITTERIS APERTIUS TEMPORA PERSCRIBANTUR.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) Illud omnium esse honestius putandum documentum et gesta et quod omnino pro temporis memoria hominibus adinventum est, quod ipsa quoque commemoratione ornatur imperii. Consules etenim et indictiones et quodquod indicium temporum omnino est apud nos, sunt quidem forsan et haec significativa horum quae volunt, non tamen nos aliquid horum perimimus, sed maiorem adiectionem eis imponimus, ut ex maioribus et perfectioribus eis temporum designetur cursus. Si quis enim respexerit ad vetustissima omnium et antiqua reipublicae, Aeneas nobis Troianus rex reipublicae princeps est nosque Aeneadae ab illo vocamur; sive quis etiam ad secunda principia respexerit, ex quo pure Romanorum nomen apud homines cognovit, reges eam constituerunt Romulus et Numa, ille quidem civitatem aedificans, ille autem eam legibus ordinans et exornans; sive etiam tertia principia sumat cuilibet imperii, Caesarem maximum et Augustum pium, et in rempublicam nobis invenit, hanc quae nunc est valentem, atque immortalis ab illis procedens. Erit ergo absurdum in documentis et

[illegible]) Graeca extat in ML, B 22, 2, 2 cum schol. — Epit.

[illegible]

ἐν δικαστηρίοις πραττομένοις καὶ ἁπλῶς ἐν ἅπασιν, ἐν οἷς ⟨ἂν⟩ μνήμη τις γένηται χρόνου, μὴ τὴν βασιλείαν ἡγεῖσθαι τούτων.

Ὅθεν θεσπίζομεν, ὥστε τὰ [illegible] ὑπομνήματα εἴτε ἐν δικαστηρίοις εἴτε ἄλλως ἐν συνιστῶσι πράξεσι, τούς τε συμβολαιογράφους καὶ τοὺς ὅλως καθ' οἱονδήποτε σχῆμα συμβόλαια γράφοντας εἴτε ἐπὶ ταύτης τῆς μεγάλης πόλεως εἴτε ἐν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, ὧν ἡμῖν ἐξάρχειν δέδωκεν ὁ θεός, οὕτω πως ἄρχεσθαι τῶν συμβολαίων· *Βασιλείας τοῦδε τοῦ θειοτάτου Αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους τοσοῦδε*, καὶ μετ' ἐκεῖνα ἐπιφέρειν τὴν τοῦ ὑπάτου προσηγορίαν τοῦ κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ὄντος, καὶ τρίτην τὴν ἐπινέμησιν, παρατηρουμένου τοῦ μηνὸς καὶ τῆς ἡμέρας. οὕτω γὰρ ἂν διὰ πάντων ὁ χρόνος [illegible]

CAPUT I.

his quae in [illegible] in quibus [illegible] ponere [illegible]

[illegible] cratias [illegible] toto, et post [illegible] illo anno [illegible] diem. [illegible] pro imperii [illegible] qua [illegible]

nunc quidem annum undecimum nostri scribunt imperii, incohante vero Aprili mense et prima die, in qua nos deus Romanorum superposuit rebus, duodecimum similiter scribant, et sic de cetero, donec nostrum deus imperium extendat; ut nobis etiam haec causa super leges et harum celebrationem continue maneat inmortalis, dum memoria imperii omnibus simul interiacet causis atque temporibus.

CAPUT II.

Illud quoque adicimus: quoniam hi qui tempus in iudiciis designant, cum incertis illis et antiquis litteris hoc declarant, observetur in omni iudicio, ut post illas litteras antiquitatis alias subeant, id est hae communes et omnibus notae et quae legi ab omnibus facile possint et significare gestorum tempus, ut non fatigentur requirentes id tempus, deinde errantes exspectent, donec hominem quemcumque comperiant litteras illas pro veritate lecturum. Sed si quidem reliqua etiam post praescriptionem incertarum litterarum graecae sint voces, graecis litteris subdi tempus; si vero latinae quidem totius chartae consistat textus, latinis quidem perscribatur tempus, interpositis illis incertis elementis, clariorem tamen ordinem habentibus litteris, quas liceat omnibus legere quantum syllabarum ⟨non⟩ ignaris.

⟨Epilogus.⟩ Tua igitur eminentia quae placuerunt nobis et per hanc sacram declarata sunt legem, et in hac maxima civitate et in provinciis universis quibus praeest manifesta constituat, ut nullus penitus aliter quemquam tempus aut aliud quid nisi sicut dudum decrevimus. Dat. XVIII kal. Septem. CP. imp. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii v. c. anno secundo indictione I.

MH

ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΥ ΔΟΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΩΝΤΟΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β΄, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

(Προοίμιον.) [illegible]

Imp. Iustinianus [illegible]

CAPUT I [illegible]

heredibus contra haec resultare neque dicere quia aliquis heredum celavit res extra ea quae dicta sunt a defuncto. Sed si quidem iusiurandum moriens praebuerit et iuraverit secundum sua testamenta, quia nihil est aliud ei praeter haec, haec amplecti heredes, sive filii sive etiam extranei sint, et neque tergiversari neque [illegible] ob hoc secus quaerere ad iudicium deducere et alia similia dicentes et perscrutari, quae potius sunt contentionis, alterius autem penitus nullius, utpote dum substantia videatur talis quam qualem testator iurans hanc solam apud heredes invenire voluit.

1 Sed haec quidem inter heredes, qui contenti videntur in defuncti esse substantia, valere volumus, non tamen hoc ratum esse et inter creditores, eo quod nostris declaratum est legibus, quaecumque quilibet pro se dixerit aut scripserit, haec nihil ei prodesse neque creditoribus praeiudicare. Sed illis licentia sit omnis perscrutari quo volunt modo, heredes autem contentos esse, his quae a testatore dicta sunt. Sitque poena negotii inter heredes, ut qui adversatur his quae sancita sunt et non possit omnino fieri, necessitate imminente aut oboedire omnibus aut universa contemnere, et non haec quidem eligere his vero resultare, sed defuncti voluntatem ab eius successoribus ita servari, ut in nullo ei contradicere praesumatur. His valentibus in reliquo tempore universo et in omni negotio nondum moto in iudicio neque iudiciali sententia aut amicali interventione transacto.

⟨Epilogus⟩ Tua igitur eminentia quae placuerunt nobis et per hanc sacram declarata sunt legem cognoscens sollemniter per programmata propria manifesta faciat universis. Dat. x. kal. Sep. CP. p. c. Belisarii v. c. anno secundo.

[illegible] a defuncto dictae sint celasse. Sed si quidem moriens [illegible] nihil sibi aliud esse praeter illa iuraverit, [illegible]

ΜΘ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΙΣΙΟΝΤΩΝ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΤΟΝ ΔΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΙΔΙΟΧΕΙΡΩΝ ΠΡΟΚΟΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΚΟΥ ΤΗΣ ΥΠΕΡΘΕΣΕΩΣ ΩΣΤΕ ΚΑΙ ΣΥΝΑΠΤΕΣΘΑΙ ΑΥΤΟΝ ΤΩΙ ΤΗΣ CALUMNIAΣ, ΙΝΑ ΑΠΑΞ ΜΟΝΟΝ ΥΠΕΡ ΠΑΣΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ ΟΜΝΥΟΙΤΟ.

DE HIS QUI [illegible] APPELLATIONE [illegible] PER SCRIPTURAS [illegible] PRIAS [illegible] BARUM, [illegible] DILATIONIS [illegible] IURIURA[illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων τὸ β', ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

Imp. [illegible]

(Προοίμιον.) Τὸ φανερὸν δὲ τοῦτο καὶ ἀνθρώπινον [illegible]

(Praefatio.) [illegible]

[illegible] ... ros [illegible], si [illegible] recte habere [illegible].

CAPUT II.

Illud etiam indicavimus huic oportere addi legi. [illegible]

[illegible] τοῦ μέρους ὅμως τῶν συγχωρούντων ἐν πρώτοις [illegible] τὰς δεδομένας.

CAPUT III

[illegible]

(Epilogus) Quae [illegible] sunt nobis et per hanc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[537]

L.

DE APPELLATIONES EX QUINQUE PROVINCIIS CARIA ET CYPRO CYCLADIBUS INSULIS ET MYSIA ET SCYTHIA APUD QUEM OPORTEAT EXAMINARI

[illegible]

πρὸς τὴν τῶν ἐνδοξότατα [illegible] ὥστε τῶν μὲν ἐν [illegible] καὶ [illegible] ἐστι τῶν ἀπὸ Καρίας καὶ τῶν [illegible] Κύπρου [illegible] ἐξ ἀρχῆς [illegible] τοὺς ἡμῶν ἐπάρχους ἀγωνίζοντα, ἐν [illegible] ἡμῶν παραδιδομένας τῷ τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντι), ὃ μὲν αὐτὸς ἐνδημοίης ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ αὐτὸς [illegible] σοὶ κινεῖσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι ἅμα τῷ ἐνδοξοτάτῳ κοιαίστωρι τοῦ θείου ἡμῶν παλατίου ἐν [illegible]

1 [illegible]

[illegible] καὶ μὴ τοὺς ἐνθάδε [illegible] ἀλλ' ἐν αὐτοῖς [illegible] κατὰ τὸ [illegible] οὕτως [illegible] τὸν νόμον, ὥστε μετὰ [illegible]

2 [illegible]

[illegible]

[illegible] sissimo quaestore [illegible] torio, sicut super[illegible]

1 [illegible]

[illegible] ut [illegible]

2 [illegible]

[illegible]

DE SCENICAS NON SOLUM SI FIDEIUSSOREM PRAESTENT, SED ETIAM SI IUSIURANDUM DENT, SINE PERICULO DISCEDERE

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) [illegible]

ἀκινδύνως, μᾶλλον δὲ θεοφιλῶς, τῆς ποινῆς τῆς ἐπιορκίας (εἴ γε ὅλως ἐστὶ ποινή) κατὰ τοῦ τὸν ὅρκον ἀναστρέψαντος τρεπομένης.

[illegible]

LII. Auth. LI, Coll. V tit. 5

UT NON FIANT PIGNORATIONES PRO ALIIS PERSONIS. ET UT, SICUT PRINCIPUM DONATIONES NON EGENT GESTIS MONUMENTORUM, SIC NEQUE A PRIVATIS IN IMPERATORIBUS FACTAE DONATIONES INDIGEANT.

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) Inhonestas pignorationes et odibiles super his exactiones plurimae quidem et aliae leges odio habent, praecipue autem a nobis positae, sed nescimus quemadmodum causa licet tantis castigata legislationibus adhuc praesumitur et in republica est et maiorem sui praebet virtutem quam legum necessitas.

CAPUT I.

Propterea sancimus nullam omnino pignorationem in nostra republica praevalere, neque in mercatis (hoc quod maxime ibi praesumptum invenimus) neque in agris neque in civitatibus neque in vicis neque in civibus neque in vicanis neque in agricolis neque alio omnino quocumque modo vel tempore, sed praesumentem alium pro alio sustinere pignorationis formam aurum aut aliquid aliud exigere, hoc reddere in quadruplum violentiae poena, et perdere etiam actionem quam habuit adversus eum pro quo exactionem fecit. Non enim habet rationem alium quidem esse debitorem alium vero exigi, sed per aliquid violentiam esse pro aliquo quodam aliquam invasionem aut iniuriam committente, et alium

Graece exstat in MLB. — Epit. Theod. 52 [illegible] Athan. [illegible]

[illegible] supplet Anonymus Bodleianus (Zachariae Anecd. p. 213) [illegible]

ἑστῶτα στρεβλοῦσθαι καὶ ὑβρίζεσθαι καί τι πάσχειν τῶν οὐ πρεπόντων, ἢ ὅλως ὑπὲρ ἑτέρου δίχα νομίμου [illegible] τὴν οἱανοῦν ὑπομένειν [illegible]· ἀλλὰ καὶ τιμωρίας ὑπομένειν [illegible] σῶμα παρὰ [illegible] [illegible] τῶν [illegible].

quasi vicesima [illegible]

CAPUT [illegible]

Κἀκεῖνο μέντοι συνείδομεν τῷδε προσθεῖναι τῷ νόμῳ, ὥστε καθάπερ αἱ παρὰ τῆς βασιλείας εἰς ἑτέρους γινόμεναι [illegible] ὑπομενμένων, ἀλλ' αὐτόθεν ἔχουσι τὴν ἰσχύν, οὕτω μηδὲ [illegible] εἰς τὴν βασιλείαν γινομένας, [illegible] τῶν ἀκολούθων τὸ μηδὲ τῶν [illegible] τὴν βασιλείαν παρὰ τῶν ἰδιωτῶν ἂν αὐτὴ δίδωσιν [illegible] τὸ δὲ ἄνισον τοῦτο γέγονεν ἐκ [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

LIII Coll. V tit. 6

DE EXHIBENDIS ET INTRODUCENDIS, ET UT HI QUI CONVENIUNTUR POST VICESIMAM DIEM PRAESENTENTUR IUDICIBUS, ET DE HIS QUI IURATORIAM CAUTIONEM EXPONUNT ET ANTE LITIS CONTESTATIONEM ABSENTES FIUNT, ET DE HYPOTHECIS QUAE APPELLANTUR EX CASU, QUAE PERSONAE ET QUANDO IUS HOC HABENT, ET DE INDOTATIS UXORIBUS, UT HABEANT QUANDAM PARTEM IN SUBSTANTIA VIRI ET IPSE VIR IN SUBSTANTIA UXORIS, QUANDO INOPS EST QUI RELINQUITUR.

[illegible]

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

(Praefatio.) Plurimi adeuntes nostram docent potestatem, quia exhibentur ab aliquibus aut etiam in alias protrahuntur provincias aut ex nostra iussione aut ex decretis iudicialibus, et ad [illegible] quidem per haec aguntur, conventi vero [illegible] aut decretis exhibentur; proinde qui eos exhibent etiam cautiones exigentes, quia intra certum tempus venient ad determinationem iudicium [illegible] qui ab eis conventi sunt, ipsi remanent in provincia, [illegible] in peregrinatione sumptibus exhibitum aut [illegible] eum relinquentes.

[illegible]

ML. [illegible] *R.* [illegible] — *Epit. Theod.* [illegible] XLVII.

[illegible]

CAPUT I.

Τοῦτο τοίνυν ἐλεοῦντες θεσπίζομεν, εἴ τι γένοιτο τοιοῦτο καὶ ὁ χρόνος πληρωθείη ὃν ἐπὶ τῇ τῆς παρα- [illegible] δίκην [illegible] τῇ δίκῃ καὶ κρατοῦσι τῆς ψήφου, τοῦτο μὲν τὸ ποσὸν πάντας αὐτοὺς ἀπαιτεῖσθαι καὶ δίδοσθαι τῷ μάτην συκοφαντηθέντι. εἰ δὲ διὰ τοῦ ὅρκου καὶ πλεῖόν τι σαφηνίσειε (ῥητῆς μέντοι ποσότητος ὁριζομένης παρὰ τοῦ δικάζοντος, ἣν οἱ νόμοι ταξατίονα καλοῦσι), καὶ τοῦτο προσαπαιτεῖσθαι· ἵνα μάθωσιν μὴ παίζειν εἰς βίους ἀλλοτρίους, ἀλλὰ τὰ κατὰ χώραν αἱρεῖσθαι δικαστήρια [illegible]

Hoc igitur [illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

hibitione decrevimus, definitum vero aurum a fideiussoribus exigendum et dandum ei qui deductus est, praebendo quoque ab illo etiam iureiurando usque ad taxationem, ut si iuraverit se etiam amplius expendisse, et hoc recipiat, et undique videantur perfectae nostrae legislationes.

CAPUT III.

Illud quoque antiquitas quidem bene faciens disposuit, nunc autem studio machinantur, nostrarum legum clementiam occasionem facientes suarum calumniarum. Vetustate namque volente conventionis libellum suscipientem diebus aeque decem deliberationem habere, quo possit discutere causam et forte etiam recognoscere et liberari, post decem autem dierum indutias tunc et subscribere misso libello et iudiciales implere cautiones, quidam vero respicientes ad nostras leges, quae post litis contestationem neque refutare iudicem neque alium petere iudicem permittunt, causam arte machinantur, et maxime executoribus talia dolose adinvenientibus, et mox ut oblata fuerit qualibet admonitio, forte neque libello dato neque iudiciali ulla cautione, deducunt hominem invitum ad iudicem datum et nihil scientem compellunt facere litis contestationem, ut semel sub litis contestatione constitutus obligetur et nullam habeat licentiam neque refutare iudicem neque alium simul iudicem petere, cum forte suspectus iudex sit; et sic agunt quae volunt et sub suis artibus hominem constituentes quo volunt modo de eo agunt.

1. Sancimus igitur, dum admonitio oblata fuerit alicui, modis omnibus offerri libellum, et non secundum antiquitatem decem solummodo dierum habere eum qui admonetur indutias, sed duplices, hoc est viginti, ut sive repudiare voluerit sive et cum eo aliquem iudicem petere, licentiam habeat hoc facere aut forte cognoscere debitum et liberare se ab adversarii sui contentione amicabiliter, et non per insidias et circumventionem sub iudice [illegible]

ὑπὸ δικαστῇ γίνεσθαι ἴσως ὑπόπτῳ, ἴσως ἀπεχθεῖ μέν, πολλάκις δέ τι καὶ οἰκεῖον ἐπὶ τῷ φεύγοντι διακειμένῳ, καὶ τοῦ τὴν δίκην ὑπομένοντος οὐδένα καιρὸν ἔχοντος πρὸς τὸ μαθεῖν ἐφ' οἷς [illegible] 2 [illegible]. Δεχόμενον δὲ αὐτὸν τὸ βιβλίον, μετὰ προσωπικῆς ἐγγύης [illegible] σπορτούλων κατὰ τὴν θείαν ἡμῶν [illegible] διάταξιν, ὑπογράφειν τῷ καλουμένῳ ἀντιβιβλίῳ δηλοῦντα καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐκδίδοται, ἵνα μὴ καὶ περὶ τοῦτο τέχνη τις γένηται. ἐπειδὰν δὲ μέλλοι γίνεσθαι [illegible] παρὰ τῷ δικαστῇ [illegible] τὸν φεύγοντα, [illegible] διαληλύθασιν [illegible] λέγειν μὲν τἀληθῆ, [illegible] τοῦ βιβλίου καὶ [illegible] τὸ βιβλίον. καὶ εἰ [illegible]

[illegible]

formam suspecto [illegible] aliquid etiam [illegible] eo qui [illegible] 2 [illegible] pellatur [illegible] ei libellus datur [illegible] apud iudicem [illegible] scriptione [illegible] aut certe [illegible] damnificatio [illegible] sed [illegible] his iudicem [illegible] contemnens [illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

[illegible] rerum tamquam periturum et paene sui occusatorem per fugam faciat; si vero non administret, sed datus sit a quodam iudice, sive ex sacra forte forma aut iussione aut edicto ab aliquo administratore, ad illum mittere, ut deducatur ab illo, ne causa maneat actori undique desolata, iudice agere aliquid non valente eo quod nondum apud eum facta sit contestatio litis, illo contemnente legem et [iuramentum suum] manifestationem suam, et actorem extra omne legitimum adiutorium relinquente.

1 Igitur ne latente eo et tarditate exhibitione causa maneat suspensa, examinet ut potuerit iudex, in quam terram abisse dicitur, et det indutias certas, ut nisi intra eas occurrerit (liberam tamen huius rei fiduciam habens, si non forte studio actoris impeditur aut venire prohibetur), tunc secundum unam partem examinet negotium et in possessionem mittat actorem eius rerum secundum mensuram declarati debiti, ipsumque in possessionem missum habere res debiti causa servandi. Et tunc, si ille occurrerit, omne ei prius solvet damnum, et tunc recipiens res et fideiussorem praestans prosequatur causam.

CAPUT V.

Optimum quoque est etiam hoc propter dubitabilem quaestionem lege communi determinare. Primum namque fuerunt dubitationes plurimae, utrum oporteat militias sub hypothecae deduci vinculis, aut iis liberas esse. Sed hoc quidem iam definitum est lege, et certae consistunt militiae quaecumque vendi aut obligari possunt. Nos autem ex melioribus causam considerantes scimus, quia ex antiquis temporibus non erat in militiis hypotheca, sed quaedam nomina omnino antiqua et deficientia in talibus iacebant; paulatim vero imperatorum interpellantium creditorum [illegible] haec [illegible] [illegible] publica [illegible] omnino aliam quam ex imperiali munificentia habens.

1 Διὰ τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν τὰ ἐκ τοῦ [illegible] στρατείας [illegible] πλὴν εἰ μὴ [illegible] τῆς στρατείας [illegible] ἄλλοις δανεισταῖς [illegible] εἰ μὲν παῖδες εἶεν ἢ γαμετὴ [illegible] [illegible] ἀλλὰ βασιλικῆς φιλανθρωπίας [illegible] [illegible]

CAPUT VI.

Ἐπειδὴ δὲ πρὸς φιλανθρωπίαν ἅπας ἡμῖν ὁ νόμος ἥρμοσται, ὁρῶμεν δέ τινας συνοικοῦντας γυναιξὶ προικῴων χωρίς, εἶτα τελευτῶντας, καὶ τοὺς μὲν παῖδας ἐκ τοῦ νόμου καλουμένους πρὸς τὸν πατρῷον κλῆρον, τὰς δὲ γυναῖκας, κἂν εἰ μυριάκις ἐν τάξει γαμετῆς συνῴκησαν, ἀλλ' οὖν διὰ τὸ μὴ γενέσθαι μήτε προῖκα μήτε προγαμιαίαν δωρεὰν μηδὲν ἔχειν δυναμένας, ἀλλ' [illegible]

[illegible]

[illegible]

reliquerit ei vir minus [a] quarta parte, compleri hoc, ut sicut lucrum eas invenimus, si forte dimissae fuerint a viris indotatae consistentes, ita vel si perduraverint semper cum eis, eadem perfruantur providentia: scilicet omnibus secundum tenorem nostrae constitutionis, quam [illegible] sit, etiam his servandis; similiter quidem in viris, similiter autem in mulieribus. Communem namque etiam hanc super eis ponimus legem, sicut etiam praecedentem.

1 Si vero quasdam res proprias mulier in domo viri aut alibi repositas habuerit, harum exactionem et retentionem habeat omnibus modis inconcussam, subiacere huiusmodi rebus viri creditoribus nullo modo valentibus, nisi forte secundum quod in illius iura ex hac lege heres extiterit.

2 Haec itaque dicimus, si coniunctorum alter dotem aut antenuptialem donationem non faciens inops aut vir aut mulier inveniatur, et moriens quidem aut vir aut femina locuples sit, ille vero vel illa superstes pauper existat. Nam si aliquid forsan habeat, non offerentem dotem aut non dantem propter nuptias donationem non erit iustum gravare filios per successionem, quoniam lex alia est [illegible] dicens dotem non offerentem non posse res viri conquirere per antenuptialem donationem. Quod etiam hic volumus obtinere, nisi tamen ipse vir aut legatum ei aut aliquam partem institutionis reliquerit; sed namque hoc nullo invidemus modo, ut in omnibus pulchra concordantia legum servetur, et inopia coniugis per divitias alterius salvetur.

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur placuerunt nobis [illegible]

Dat. X. Kal. Octob. CP. imp. domni nostri Iustiniani pp. Aug. anno XI., post consulatum Belisarii v. c. anno secundo. [a. 537]

[illegible]

reliquerit ei vir minus [illegible] parte, compleri hoc, ut sicut laesas eas invenimus, si forte dimissae fuerint a viris indotatae [illegible], ita vel si perduraverint semper cum eis, eadem [illegible]

ΝΑ

[illegible] ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΤΗΣΕΩΝ [illegible]

1 Si vero [illegible] in domo viri aut alibi reposita habuerit, horum exactionem [illegible]

modo valentibus, sin forte [illegible] quod in illis

⟨Προοίμιον.⟩ [illegible]

[illegible]

CAPUT I.

Ne igitur liceat [illegible] et inquietari et possessionum [illegible] dominis talibus interpretationibus, propterea sancimus omnes qui post [illegible] temporis legis hos solos (liberos) quos adscripticia fortuna, si ex liberis nascantur matribus, omne praedictum antiquae servandum legi.

CAPUT II.

Quia igitur super legem scripsimus, medentes his quae de ecclesiasticis alienationibus fiunt et volentes, si quidem publicum debitum sit, posse eas et alienare cum omni subtilitate secundum legis observationem, si vero privatum debitum, pro solutio dare rem immobilem, et in nullo videri offendere positam legem quae omnem alienationem prohibet: etiam illud adicimus, et per quandam inevitabilem occasionem et utilem et danti et accipienti venerandae domui, hoc est aut ecclesiae ad ecclesiam aut ptochio ad ptochium aut xenodochio ad xenodochium, aut simpliciter venerabili domui ad aliam venerabilem domum, [illegible] aut ptochium aut monasterium aut venerabilem domum aut xenodochium aut nosocomium, aut illis ad ecclesiam aut alterutrum aut unum horum quae prius a nobis dinumerata sunt, aut alteri cuilibet venerabili domui, licentiam damus praesulibus horum per hanc legem commutationem facere, et hoc valere, et non solum imperium, sicuti prior dabat lex, licentiam habere commutare, sed etiam venerabiles domos quae regi omnium dicatae sunt deo, sic tamen ut etiam decretum interponatur cum omni subtilitate et iureiurando, et apud [illegible] metropolitam [illegible] quia utile est utrique parti hoc agi, [illegible] et valere, et non [illegible] talia conveniunt magni dei [illegible] si quid praevaricati fuerint horum quae competunt, aut quodam

[illegible] adsumebant paratitla ad Coll. const. eccl. I 2 p. 1253 Voell.

συμπαιγνία γένοιτο ἢ τι παρὰ τὸ συμφέρον ἑκατέρῳ πράττοιτο μέρει. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἀραὶ τούτοις αἱ [illegible] [illegible]

1 Ἐξαιροῦμεν δὲ καὶ [illegible] τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, ὥσπερ καὶ [illegible] γὰρ ἐπὶ τῆς προτέρας κωλύσεως τῶν ἐκποιήσεων ἐκείνας βουλόμεθα, διότι τοῦτο καὶ αὐτοῖς τοῖς προεστῶσιν αὐτῆς ὁσιωτάτοις ἀνδράσι δοκεῖ.

(Ἐπίλογος.) [illegible]

[illegible]

[illegible]

autem commutationem permittentem sanctissimis ecclesiis nec non sanctissimae maiori ecclesiae huius felicissimae civitatis, dum imperium accipere aliquid ab aliqua venerabilium domuum voluerit. Postea aliquidem aliam scripsimus legem, quae [illegible] sanctissimam maiorem ecclesiam, permittentes quasdam alienationes, quas illa lex dicit. Quia vero cognovimus, eo quod aliqui prioris constitutionis capitulum, quod de permutatione competentium rerum sanctissimis domibus ad imperium scripsimus, ad artem legi contrariam converterint postulaveruntque nos quidem a sanctissima ecclesia accipere, his autem haec dare; hinc adgressi sunt multi quidam similibus petitionibus utentes [illegible] circumvenire constitutionem. Quaecumque igitur gesta sunt a nobis usque ad praesentem diem, haec sub schemate quo nunc est valere volumus, nulla permutatione horum quae iam a nobis cum sanctissima ecclesia in talibus contractibus gesta sunt aut cum his qui haec a nobis perceperunt.

CAPUT I.

De cetero autem sancimus nulli penitus alium esse licentiam aliquid tale agere, sed illas solas valere permutationes quae ad imperialem domum in hoc factae sunt, ut perpetuo apud imperium maneant et non transferantur ad privatum, neque illarum ius per medium imperium ad eos proficiscatur. Sed si quid tale fiat, licentiam damus reverentissimis oeconomis [illegible] apprehendere huiusmodi et trahere eas rursus ad sanctissimam ecclesiam, tamquam si nec ab initio contigisset permutationes harum ad imperium factas. Sed servari hoc schema in perpetuum ex praesenti die inchoatum; [illegible]

[illegible]

ἐν ᾧ μὴ εἰς ἰδιωτικὸν πρόσωπον [illegible] λῶς συνηρθῆναι.

CAPUT [illegible]

[illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Ἡ τοίνυν σὴ μακαριότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ φυλαξάτω καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν τοὺς [illegible]

⟨Epilogus.⟩ [illegible] nobis custodiat, [illegible]

[illegible]

LVI. Coll. V tit. 9

⟨UT EA QUAE VOCANTUR INSINUATIVA SUPER CLERICIS IN MAIORI QUIDEM ECCLESIA DENTUR, IN ALIIS AUTEM ECCLESIIS PENITUS NON DENTUR⟩

Imp. Iustinianus Aug. Menae archiepiscopo regiae civitatis Constantinopolis.

⟨Praefatio.⟩ A pluribus editiones suscipientes hanc legem dirigere ad tuam beatitudinem iustum [illegible] [illegible] [illegible] non suscipientibus eos filiis clericis ante quam quantum voluerint accipiant aurum. Et novimus haec ex frequentibus editionibus de hoc factis nobis.

CAPUT I.

Sancimus igitur beatitudinem tuam hoc [illegible] custodire, ut si quid quidem consuetudo est dare eos qui ordinantur in sanctissima maiore ecclesia, hoc eos praebere (nihil enim de his quae dantur in sanctissima maiore ecclesia novamus), praebere vero in aliis omnibus nulli [illegible] [illegible] mercedem. Custodire vero haec [illegible] [illegible] quid horum neglexerint. Sed [illegible]:

[illegible]

Dat. ... Imp. dn. Iustiniani Aug. ann. XI, ... v. c. ann. II.

[a. 537]

UT CLERICI QUI RECEDUNT ALIIS PRO SUBROGATIS PRAEBERE SUBROGATIS EM LUMENTA, RECEDENTES AUTEM REMEA VOLENTES NON SUSCIPI. ET UT SI QU AEDIFICANS ECCLESIAM AUT ALITER EANDEM SERVIENTIBUS MINISTRANS EM LUMENTA VOLUERIT ALIQUOS CLERIC INSTITUERE, NON FORTUITE EOS SED PE RATIONE SANCTISSIMI PATRIARCHAE

[illegible] capitis, rursus recedentes denuo renuere velle et expellere subrogatos, et cogi duplicia ministrare eos qui faciunt talem expensam, dum et subrogatis et denuo renuere volentibus, sed illos quidem revertentes non mereri, qui vero post discessum priorum statuti sunt, [illegible] etiam post haec [illegible] [illegible] ut illis ministratio [illegible]

[illegible]

[illegible] veruntamen ad ordinandos eos [illegible] examinari a [illegible]

Nov. LVIII (Authent. [illegible] = Coll. V tit. 12: [illegible]) [illegible]
Nomoc. I titulorum 18, Coll. const. eccl. III 4, [illegible]

[illegible]

γνώμη τε τῇ σῇ καὶ τοῦ τὸν ἱερατικὸν θρόνον ἐπι-
τροπεύοντος ἐπὶ τούτους δέχεσθαι τὴν χειροτονίαν
οἷσπερ ἂν τῇ τε σῇ μακαριότητι καὶ τοῖς μετ' αὐτὴν
[illegible]

... ΟΙΚΟΙΣ ΙΕΡΑΝ ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΑΝ ...

Καὶ τοῖς πάλαι διηγόρευται νόμοις, ὥστε μηδενὶ
[illegible]

[illegible]

[illegible] catholicae atque apostolicae traditioni [illegible] tradidit. Sed si quidem [illegible] simpliciter [illegible] [illegible] ditionibus aut gubernationibus [illegible] provinciis iura, sed omnibus competentibus ei quolibet modo et tempore ratis nunc et in reliquum omne tempus servandis). Sancimus tuam hanc conservare gloriam et manifesta omnibus per litteras proprias constituere, quatenus per omnia valeat lex. Hoc enim et gloriosissimo [illegible] archiepiscopo et universali patriarchae [illegible] [illegible] domini, quia si non haec custodierint, ipsi quidem [illegible] publicae [illegible] Si autem et [illegible]

[illegible]

[illegible] percipere potuerunt [illegible] storicorum [illegible]

nul quidem, ut quae una tunt amittant, simul autem per se, damnificandi. Sed quod Constantinus [illegible] dispensit, et post haec Anastasius [illegible] adiciens etiam [illegible] tale. Constantinus enim [illegible] octoginta (ergasteria) ex diversis corporibus [illegible] huius urbis sine [illegible] ecclesiae, Anastasius vero [illegible]

[illegible]

[illegible]

tale. Constantino [illegible] octoginta (organarum) ex diversis corporibus felicissimae huius urbis sine tributis dante sanctissimae maiori ecclesiae. Anastasio vero piae memoriae non [illegible]

[illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible] decanis quidem pro singulis [illegible] duos solidos, [illegible] autem nomismata unum solidum, et [illegible] nomismata unum solidos, et [illegible] [illegible]

[illegible]

per manifestationem numerum ascetriarum seu canonicarum et acoluthorum, quas superius definivimus, non minus octo asceticas seu canonicas [illegible] quae ex unoquoque [illegible] [illegible], et tres acoluthos per singulas [illegible].

CAPUT V.

Dari autem ascetriis seu canonicis his quae citra unum quod gratis [illegible] [illegible], et quidem intra novos muros felicis huius urbis sint [illegible], usque ad [illegible] solidos, nihil ex hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reverentissimis ascetriis seu canonicis, acoluthis autem qui post tres gratis [illegible] sequuntur, et quidem [illegible] [illegible], contentis aliquid (tribus), [illegible] [illegible] [illegible] sex, et [illegible] [illegible] hunc modum [illegible] de his gubernari. Certum vero est quis, et [illegible] spatium plus [illegible] et qui locum [illegible] [illegible] plures sint (et) ascetriae plura, propter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ipsi [illegible] hinc [illegible]. Videtur autem intra novos muros et transitum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

CAPUT VI.

bus [illegible] [illegible] vel ex reditu ab Anastasio divae memoriae relicto vel ex trecentis [illegible] omnem numerationem expendi fieri circa [illegible] personas secundum ea quae in omnibus ordinata a nobis dispositione. Sic enim fideiussimus quia, sed et mediocres sepulturas fieri volentes hac praedicta dispositione et ad minimum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sed erunt tam [illegible] [illegible].

[illegible]

CAPUT VII.

Haec igitur hic decrevimus et super ergasteriis (et super [illegible]) et [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] vel [illegible] per [illegible] fiunt. [illegible] quoque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] σκήπτρων κυρίων ἀγρυπνεῖ τούτου τοῦ πράγματος προνοεῖν· οὐ γὰρ ὑπὲρ μόνων ἐστὶ τοῦτο τῶν τελευτώντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν ζώντων καὶ μάλιστα τῶν βασιλευόντων σωτηρίας, τὸ τὰς εὐσεβεῖς πράξεις [illegible]

R UT DEFUNCTI SEU FUNERA EORUM NON INIURIENTUR A CREDITORIBUS, ET UT CONSILIARII NON SUSCIPIANT COGNITIONES ABSQUE IUDICIBUS R

[illegible]

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. Orientis secundo.

[illegible]

(Praefatio). [illegible] non facile ad [illegible] nent: [illegible] legum, quae per singula a nobis adiciuntur [illegible] non [illegible] [illegible]

οἴκοθεν κατενεχθῆναι τὸν νεκρόν, ἵστη δημοσίᾳ τὴν ἐκφορὰν τῆς κλίνης ἐπιλαβόμενος καὶ οὐκ ἀνῆσεν ἕλκειν εἰ μὴ τὸ χρέος κομίσαιτο, ἕως καὶ ἀντιφωνητὴν ἔλαβε καὶ οὕτως τὸν ἤδη τεθνεῶτα παραδοθῆναι τῇ γῇ συνεχώρησεν. [illegible]

mortuum, [illegible] neque [illegible] donec [illegible] terrae [illegible]

CAPUT [illegible]

Θεσπίζομεν τοίνυν· εἴ τις ἐκείνου περιόντος ἔτι τοῦ νομιζομένου χρεώστου αὐτῷ καταλάβοι τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ καὶ ἐνοχλοίη περιόντα τὸν ἄνθρωπον καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς αὐτοῦ (γαμετὴν φαμὲν καὶ παῖδας [illegible]) [illegible] ἐξουσίαν ἐπιτιθέναι τολμῴη μὴ πρότερον ψήφου καὶ τάξεως νομίμης μετὰ τὴν τοῦ λεγομένου χρεώστου τελευτὴν φυλαχθείσης, τῆς μὲν ἀγωγῆς παντὸς ἐκπιπτέτω [illegible]

[illegible] sit [illegible] vel filiis [illegible] propriam [illegible] decreto, [illegible] debere, mor[illegible] dat, sive [illegible] vero [illegible]

[illegible]

[illegible]

officiis. Oportet enim communibus existentibus contra nefariam iniuriam communem esse iudicibus super his prohibitionem atque vindictam. Hic non in sola hac felicissima civitate valentibus, sed etiam in omnibus gentibus, quarum nobis principatum aliam quidem ab initio dedit deus, aliam vero adiecit et adhuc etiam dabit (sicut ait quidam ante nos): provinciarum quippe iudicibus sive militaribus sive civilibus huius rei providentiam habentibus. Sequitur enim hic quidem iudices eorumque officia viginti librarum auri poena, si quid horum neglexerint, provinciales autem quinque, si neque ipsi ad hoc institerint, denuntiatione qualibet aut hic aut per provincias facta.

CAPUT II.

Illud etiam recte se habere perspeximus non permittere (sicut Zenonis piae memoriae dicit constitutio et nostra quoque) consiliarios iudicum ipsos per se causas audire, quae apud administratores aut datos a nobis iudices aguntur: multo namque melius atque perfectius coram ipsis administratoribus, praesentibus illis quorum causae moventur, terrore imminente exhibitis testibus et omnino causa propriam habente honestatem, quam si apud pedaneos iudices talia decernantur, in nullo consiliariorum officio distante ab illis. Sed quoniam nobiscum studiis semper administratores occupationibus rerum nostrarumque iussionum comprehensi ad hanc necessitatem deponuntur, oportet consonam congruenque legem rebus imponere.

1. Sancimus igitur, contestationes quidem litium omnibus modis bene ipsos fieri administratores, sive maiores sive minores sint, sed etiam in medio litibus introduci rerum apud eos semel negotium, quatenus ea, quae examinantur, agnoscant. Cum vero novissimum sententia proferenda est, nullo modo [illegible]

[illegible]

[illegible]

τοῦ τῶν λογιστέρων [illegible] καταλόγου, εἰ δὲ οἱ συνήγοροι καθεστᾶσιν ἀλλ' ἑτέρῳ τινός, καὶ τῆς ζώνης, εἴ τινα ἔχοιεν, ἀφαιρουμένων, καὶ decem librarum auri σωφρονιζομένων ποινῇ. οὐδὲ γὰρ δεῖ τοὺς καὶ τὴν Ζήνωνος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως διατάξεως [illegible]

[illegible]

advocati [illegible] si quid [illegible] castigandi [illegible] multa plus [illegible] nostram [illegible]

[illegible]

R UT FACTAE NOVAE CONSTITU
OST INSINUATIONEM EARUM P
ENSES VALEANT. PARCIT AU
USTODIENTIBUS SUBTILITATEM
IONUM SUPER TESTAMENTIS

tum. Nam qui hoc aliter iusiurandum cingulis, nisi prius iusiurandum subierint ideo accipientes iuste omnibus iudicare et puras servare manus, non puto post praesentem legem aliter quolibet cingulum assignemus, et illi quidem iuste iudicent, ad legem nihil et iusiurandum respicientes.

CAPUT IV.

Abripiat autem nullus provincialibus cingulis violentos, nullo utens privilegio aut potestate aut forma, nisi forte sacra nostra pragmatica forma occasione publicae causae procedens exhibitum hic quempiam fieri praecipiat, aut lex hoc faciat quale est super appellationibus, licet etiam hoc ex multa parte curavimus, plurimos maiorum iudicum in provinciis appellationum constituentes, ut apud illos magis appellatio, quando non de maximo negotio fuerit quaestio, quam in hac examinetur maxima civitate.

1 Hanc dicentes iustitiae legem adhuc potius faciemus eam iustiorem, si nulli permittamus habere contra eam quaedam privilegia, neque excipi ab hac lege quolibet privilegio, nec si cuilibet sanctarum ecclesiarum largitum est aut alicui venerabilium xenodochiorum aut aliis reverentissimis domibus, aut cuilibet ipsarum imperialium domuum aut sacro patrimonio aut sacris privatis, quae merito post supernum honorem secundo loco sunt posita, nec si aliquibus iudicibus aut in potentatu positis aut omnino sub nos constitutis hominibus: sed omnes oboedient legi et succumbentes iustitiae sanctioni honorent eam et per omnia habeant fortem, non solum in semet ipsos respicientes, sed etiam in futuras successiones, et scientes quia nihil paene in semet ipso manet, sed currit natura semper multas evolvens mutationes, quas neque providere facile est neque praedicare, deo solummodo et imperatore sequente deum haec gubernare mediocriter et mansuete valente.

... § 5 p. 102 Heimb. ...

[illegible] ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσόμενον. [illegible] αὐτό τι κορεσθείη τισὶ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν ἔμπροσθεν ἀπηγορευμένων (ἐν οἷς περιλαμβάνομεν [illegible] καὶ ἐκκλησίας καὶ [illegible] καὶ τοὺς θείους ἡμῶν οἴκους καὶ τὰ θεῖα [illegible]

[illegible]

nov. XII. Iohanne v. c. cons.

2 moderate et iuste gubernari possit. [illegible]

LXX. Auth. LXXII. Coll. V tit. 19

Ἡ ΥΤ ORDINARIAE PRAEFECTURAE URBANAE DUAE ET PRAETORIANAE PRAEFECTURAE QUAE IN CINGULO ET IN ACTU SUNT SOLAE, NON ETIAM HONORARIAE LIBERENT A CURIALI FORTUNA Ἡ.

[illegible] Aug. Iohanni pp. [illegible] iterum ex consule ordinario.

(Praefatio.) [illegible] quae olim sancita sunt, [illegible] [illegible] comprehensa est. [illegible] quandam praefecturas [illegible] codicillis [illegible] curiali, [illegible] ministraret. Et [illegible] litum videbimus, quia nullus ex magisterio [illegible] fortuna curiali [illegible] magisterium militiae [illegible] nostras dicunt leges, [illegible] codicilli solum praebent dignitatem [illegible] fortuna, [illegible] dignitate [illegible] vinculis liberentur.

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

μὲν ὥστε καὶ ἀπαλλάξαι τῆς τύχης, διδόναι αὐτῷ [illegible] τῆς ἀρχῆς καὶ παρασκευάζειν αὐτὸν ἐπὶ τῶν [illegible] γινόμενον θρόνων, ἢ τῆς πολιαρχίας τῆς ἐν [illegible] πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ καὶ τῇ νέᾳ δὴ ταύτῃ τῇ καθ' [illegible] [illegible] τετιμημένον μὲν καὶ τῆς μεγάλης βουλῆς μέρος [illegible] δοκεῖν, οὐ μὴν οὔτε τῆς ἐπιχωρίου βουλῆς οὔτε [illegible]

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα [illegible]

Dat. kal. Iun. CP. (imp.) d(n.) Iustiniani pp. Aug. ann. XII. Iohanne v. c. cons. [a. 538]

etiam liberet [illegible] tionis (et) [illegible] bus aut [illegible] et novae [illegible] tribunali [illegible] non et [illegible] et [illegible] nem [illegible] audientia [illegible] ex participa[illegible] dignitate [illegible] imperialem [illegible] et maxime [illegible] neque [illegible] norem et ita [illegible] gravit [illegible] Sitque etiam hoc [illegible] miorum, quod [illegible] neque [illegible] ei qui hoc [illegible] tatem et [illegible] dignitate [illegible]

(Epilogus.) [illegible]

Dat. [illegible]

[illegible]que ita ut eum etiam ab illa condicione liberet] [illegible] eiusmodi sedibus, sine urbanas praefecturas [illegible]

[illegible]

... ΤΟΙΣ ΧΡΗ-... ΕΑΥΤΩΝ ΑΓΕΙΝ ... ΙΝΙΟΥΡΙΑΡΟΥΜ ΑΕ ... ΤΟ ΛΕΓΟΜΕΝΟΝ ... ΤΟΙΣ ΔΕ ΛΑΜΠΡΟ- ... ΔΙ' ΕΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ... ΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑΣ.

[illegible]

LXXI. Coll. V tit. 13

R. UT AB ILLUSTRIBUS ET QUI SUPER EAM DIGNITATEM SUNT OMNIMODO SUPER PECUNIARIIS CAUSIS SED ET INIURIARUM CRIMINALITER PER PROCURATOREM DICATUR; CLARISSIMIS AUTEM IN PECUNIARIIS LICERE CAUSIS ET PER PROCURATOREM ET PER SE LITIGARE R.

Idem Aug. Iohanni pp. secundo et cons.

⟨Praefatio.⟩ Quaecumque procedunt quidem quasi honoris causa et schematis melioris sunt, quod autem hinc evenit non honorem, sed forsan etiam quandam laesionem infert, hoc bene habere indicamus brevi mederi lege. Fertur enim quibusdam constitutionibus, ut nulli clarissimorum liceat per se litem exercere, sed per procuratorem omnino. Sed haec quidem antiquitas pro dignitatum honore scripsit, multos autem conspicimus dignitates quidem adeptos et inter clarissimos inscriptos aut comites aut tribunos vel si qui alii consistunt huiusmodi, substantiae vero minoris dominos, ut penitus non sufficiant ad procuratores ordinandos et propter hoc agendas expensas.

CAPUT I.

Sancimus igitur usque ad magnificentissimos illustres hoc valere, et modis omnibus eos per procuratores pecuniarias exercere causas, nec non etiam iniuriarum per procuratorem criminali modo movere secundum quod datum est eis super hoc privilegium, ne cogantur aut sedere cum iudicibus cum iudicant

[illegible]

... Graeca extat in ML, cap. 1 in B. 7, 1, 20 [illegible] ... in Epanagoge 11, 18. — Epit. Theod. 71, Athan. 22, 5.

LXXI.

... PECUNIARIIS OMNINO PER PROCURATORES CAUSAM AGANT, ... CRIMINALITER MOTA SECUNDUM PRIVILEGIUM IIS DA... ET PER SE ET PER PROCURATORES CAUSAS ... [illegible]

[illegible]

πάλιν οἷα δικαζομένους· ἀνατέτραπται γὰρ τὸ πρᾶγμα [illegible] [illegible]

[illegible]

ἡμῶν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ [illegible] νόμου [illegible] [illegible] φανερὰ τὰ [illegible] ἐπὶ τούτους [illegible]

Dat. k. [illegible] Iustiniani pp. Aug. ann. XII, Iohanne v. c. consule. [a. 538]

Praefatio. Quaecumque proveniunt quidem [illegible] causa et sollicitatis memoria sunt, quod [illegible] [illegible] -camus brevi [illegible] lege. Etenim [illegible] constitutionibus, ut nulli clarissimorum liceat per se litem exercere, sed per procuratorem omnino. Sed haec quidem antiquitas pro dignitatum honore scripsit, multos autem conspicimus dignitates quidem adeptos et inter clarissimos inscriptos aut comites aut tribunos vel si qui alii consistunt huiusmodi, substantiae vero minoris dominos, ut penitus non sufficiant ad procuratores ordinandos et propter hoc agendas expensas.

CAPUT I.

[illegible]

ratores pecuniis [illegible] haec non etiam [illegible]

[illegible]

[illegible]

imponit. [illegible] ubi administratoribus curatoribusque obnoxii facti sunt adulescentes minores, sive impuberes sive puberes quidem in minore tamen aetate constituti, et mox efficiuntur eorum debitis [illegible], aut hoc existentes forsan debita subeuntes aut parvo pretio cessiones accipientes eorum quae sunt undique fragiles, aut etiam [illegible] in [illegible] et ita cessiones accipientes, et secundum multas et plures occasiones (quid enim homo ad malitiam [illegible] declivis non adinveniat?), minorum res propriis [illegible] cidunt.

CAPUT I.

Haec itaque lege corrigere volumus et praecipue illud, ut si quis obligatum habuerit minorem aut eius rem, non omnino ad curationem eius, vel si a legibus vocetur, accedere. Quid enim non agat pro se dominus simul existens et adversarii rerum detentator effectus? Propter hoc enim et illud sancimus, ut si apertissime manifestum est quia is qui fit administrator ipse est iuri minoris obnoxius, neque ipse curator erit, necubi aut cautionem furetur aut alias probationes quae erant minori consumpsit et curatio fiat ei rerum [illegible] propriarum. Hoc itaque lege cautissima colligimus, ut nullus eorum qui obligatum habere [illegible] vel defuncti ipsumque minorem et eius res, aut etiam qui aperte obligatus [illegible], ad curationem eius accedat neque habeat licentiam tale aliquid agere.

CAPUT II.

[illegible]

[illegible] τοῦ νέου ἢ τῆς αὐτοῦ [illegible] [illegible] τούτων ὑπεύθυνον [illegible] ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο [illegible], ὅρκον [illegible] χειροτονίᾳ ὡς τοῦτο [illegible], καὶ τὴν [illegible] [illegible] προδοσίας [illegible].

CAPUT III.

Ὥστε δὲ μὴ δῶρον παραίτησιν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιτροπῆς ἢ κηδεμονίας, εἰ λέγοιεν ὡς ὑπεύθυνα ἔχουσι τὰ πράγματα τῶν νέων ἢ παντελῶς ὑπεύθυνοι καθεστᾶσι, θεσπίζομεν, εἴ τις φήσειεν ὑπεύθυνον ἔχειν τὸν νέον ἢ τὰ αὐτοῦ πράγματα ἢ τοὺς τοῦ νέου γονεῖς, ἐντεῦθεν δεικνύναι τοῦτο παρὰ τὸν τῆς παραιτήσεως καιρὸν ὑπὸ τῷ διδόντι τὸν κηδεμόνα καὶ ἀπηλλάχθαι, ἢ εἴπερ ἄδηλον εἴη τοῦτο, ὅρκον πρὸς τῶν ἁγίων λογίων [illegible] ὡς ταῖς ἀληθείαις ὑπεύθυνον αὐτὸν ἔχειν [illegible] παραστῆσαι· καὶ εἰ τοῦτο γένοιτο, [illegible] μὴ [illegible] τῆς κηδεμονίας, ἀλλ' ὡς [illegible] τούτων [illegible] τοῦ πράγματος, ἵνα μὴ αὐτόθεν πολέμιον ἀλλ' οὐ κηδεμόνα δῶμεν τῷ νέῳ.

CAPUT IV.

Εἰ δὲ [illegible] τὴν ἀρχὴν [illegible] καὶ γένοιτο κηδεμών, [illegible] κατὰ τοῦ νέου, [illegible] διὰ τὴν [illegible] πρὸς τὸν νόμον τοῦτον [illegible]. Εἰ δὲ καί [illegible] ὑπεύθυνος ὢν [illegible] [illegible] λύσει τοῦ χρέους [illegible] τῆς κηδεμονίας τετεχνασμένως.

CAPUT V.

Εἰ δέ τις ὡς εἴρηται γενόμενος κηδεμὼν [illegible] [illegible] τὰ τοῦ νέου πράγματα καὶ [illegible]

[illegible]

... sancimus, si quis [illegible] rem aut eius [illegible] dere hoc ipsum [illegible] dedit curatorem et [illegible] praebeat ad sancta [illegible] veritate obligatu[illegible] et si hoc factum [illegible] que curam [illegible] hoc ipso [illegible] praebeamus.

R. HAEC CONSTITUTIO INTERPRETATUR PRIOREM CONSTITUTIONEM DE HIS QUI INGREDIUNTUR IN MONASTERIUM ... DE SUBSTANTIIS ... QUO TEMPORE ... EAM VALERE.

[illegible]

CAPUT V.

CAPUT II.

CAPUT I.

[illegible]

CAPUT V.

Si vero huius [illegible] et [illegible] validis [illegible] sed tradere [illegible] ad ministerium et praepositis panificantium stationum et hortos operantibus aliisque diversis artibus aut operibus, in quibus valent simul quidem labo- [illegible]

[illegible]

CAPUT VI.

[illegible]

[illegible]

... [illegible] ... τὰς οἰκείας ἀπολι-
πόντας πατρίδας ἐνθάδε ταλαιπωρεῖσθαι καὶ τε-
λευτᾶν ἰδίας τῶν οἰκιῶν ἐστερημένους καὶ μηδὲ
πατρῴων ἀπολαύοντας τάφων ... καὶ τοῖς πρὸ
ἡμῶν τεθνηκόσι τοὺς αὐτοὺς καὶ τελευταίας ...
... ταῦτα οὐ ... ἀλλὰ καὶ

[illegible]

X. CONSTITUTIO QUAE DIGNITATIBUS ET EPISCOPATU LIBERAT FILIUM PATRIA POTESTATE

CAPUT

[illegible]

fieri aliud ex [illegible] sic clerici nocent alio, si quidem ex studio, a domino deo poenas periculi sustinebunt, si autem ex ignorantia hoc pacto faciant, nihil praeter laborandum est eis amplius: quia neque periculum volumus ab aliquo fieri, [illegible]

[illegible]

CAPUT XII.

[illegible]

quod legis nostrae [illegible]

CAPUT XIII.

[illegible]

PRO[illegible]

CONVENIANTUR [illegible]

APUD CIVILE [illegible]

(Praefatio). [illegible]

LXXXIII.

[illegible] EPISCOPOS RESPONDEANT.

... in perpetuum ...

Dat. XV. Kal. ... Constantinopoli ... [a. 539] ... pp. Aug. anno XIII. Apione ...

... hereditatem ... sanguineos et uterinos ... neos simul autem ...

LXXXIV. Auth. LXXXV. Coll. VI tit. ...

... ΠΑΤΡΙΩΝ ΚΑΙ ... ΑΔΕΛΦΩΝ.

CAPUT ... DE CONSANGUINEIS ET UTERINIS FRATRIBUS.

Idem Aug. Iohanni pp. ...

[illegible]

... episcopis sive de clericis sive de monachis ...

[illegible]

[illegible] erat eo quod [illegible] plicet. Nam si et patre [illegible] qui sunt ex aliis nuptiis [illegible] uterinus fratres contingit [illegible]

CAPUT II.

Si [illegible]

[illegible] poenam et capitale sustinere supplicium, [illegible] vero provinciarum iudices damnum quidem X librarum auri sustinere, similiter autem et ipsos [illegible] cinguli subiacere et horum officia, defensores autem et patres civitatum, trium auri librarum [illegible] poenam, et in [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT IV.

[illegible] privatis vendi arma, et hoc per [illegible] significare curavimus. Prohibemus autem [illegible] operari et emere arcus et sagittas et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Προσγεγράφθαι δὲ τοῖς [illegible] τῇ τοῦ [illegible] παραφυλακῇ [illegible] τῶν φαβρίκων [illegible], [illegible] ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς [illegible] τιμωρίας ὑφέξουσι καὶ τῆς στρατείας ἐκπεσοῦνται, πρὸς τῷ μηδὲ αὐτὸ τὸ σημεῖον [illegible] συγχωρεῖσθαι [illegible] ἡμῶν πρὸς τὸ τοιοῦτο [illegible] ἀλλ' [illegible] τὴν τῶν φαβρίκων ἐπιμέλειαν.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ νόμου δηλούμενα ἡ σὴ ὑπεροχὴ καὶ οἱ μετά σε τὴν ἀρχὴν ἕξοντες ἔργῳ καὶ πέρατι [illegible] Dat. [illegible] XIII [illegible]

[illegible]

Epilogus. [illegible]

[illegible]

... UT ... INTERPRETANTIUM ... TUR AD EPISCOPUS HOC AGERE, ET ... QUANDO IN SUSPICIONEM HABUERINT ... CEM, PARITER AUDIAT CAUSAM ET ... TATIS EPISCOPUS, ET DE CAUTELA QUAM OPORTET OMNINO EPISCOPUM AGERE ...

Imp. Iustinianus Aug.

(Praefatio.) Ex quo nos deus Romanorum praeposuit imperio, omne habemus studium ... agere ad utilitatem subiectorum commissae nobis ... dae reipublicae, et illa facere quae omni difficultate et laesione atque contritione priventur, ne ... litium et aliorum quorundam discedere cogantur ... propria patria et in peregrinis affligi.

CAPUT I.

Proptereà igitur et in praesenti ... sens edictum ad omnes dirigere subiectos, et ... facere omnium civitatum et vicorum habitatoribus ... quatenus si quis habuerit contentionem adversus alium sive de pecuniaria causa sive de ... rerum mobilium et immobilium, neque ... sive de criminalibus, prius interpellet ...

... Coll. IX ... gloss.). Graece extat in ML, A f. 197 ... 1, 1 (inde Coll. const. eccl. 3, 1, 3), paratitla ad Coll. const. eccl. ... LXIX.

LXXXVI.

... EIUS QUI ... ADIERIT ...

... tant per civitates et vicos ... vincula et ipsi in ... Propterea ... et judices gratis ...

CAPUT IV.

... rum ... puta, et ipsum judicem ... judicem et eum qui ... quidam contigerit judicem ... ille, et quidem ... legem addictus a ... damnatus est non ... principium ...

CAPUT V.

Sed etiam ... studio et ...

CAPUT

Ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς οὐκ ἐνδημοῦσιν ἄρχοντες, κελεύομεν τοὺς ἔχοντας πράγματα προσιέναι τῷ …

CAPUT

[illegible] sumendum.

[a. 539] Dat. Appione v. c. cons.

LXXXVII.

⟨DE MORTIS CAUSA DONATIONE A CURIALIBUS FACTA.⟩

Imp. Iustinianus Aug. Iohanni pp. secundo.

⟨Praefatio.⟩ Curialium malignitates nullam valere adferre [illegible] sed [illegible] voluntatibus [illegible] enim quia, quoniam [illegible] curialium [illegible] modum⟩ non concedatur eis rem [illegible] neque in testamento derelinquere plus quam trium unciarum, sed novem aliis [illegible] circumvenientes legem adinvenerunt [illegible] aliquam malignitatem contra legem. Scimus [illegible] quod nos invenientes veteres legislatores [illegible] de mortis causa donatione, quando [illegible] tam est, et alios quidem adnumerantes [illegible] alios vero legatis, a pluribus et bonis [illegible] eloquentes legatum esse [illegible] definitionem [illegible] monumentorum [illegible] sed [illegible] eam et [illegible] conditionem [illegible]

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

[illegible] tur per interdictiones inquilinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vilibus annonis dicimus.

1. — Nemini igitur huiusmodi damus licentiam, sed unusquisque si aliquam habeat causam ad obsecrandum sibi, non obdormiat, taliburalibus autem et perversitate omni plenis adiungat interdictionibus. Cognoscent enim, [illegible] sionem eius occiderit aut ministrandi panum aut pensionum datio, ex hoc accidens ipse sustinebit periculum, mox quod interdictionem inquilinis et ministrantibus panem miserit aut suspenderit annonam. Nihil enim horum agi omnino volumus, sed ex quo interdictionem [illegible]

[illegible]

[illegible]

αὐτὸς γάμων γραμματεῖον [illegible]. καὶ τοῦτο γὰρ συ-
μπεριενούμενον ἡμεῖς [illegible] νόμῳ διωρίσαμεν, εἰ
μὲν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης εἰς ἀξίας ἠρμένων, εἰ δὲ
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quidem [illegible] quam minus amaverit, [illegible] rum: et nos non damus luxuriantibus, sed publicis legem. Non autem differentiam facimus de filiis, sive masculi sive sint feminae. Sicut enim natura nihil circa talia tractat, sic neque nos aliam in masculis et aliam in feminis operantium, hoc ponimus legem.

4. Oportet enim per omnem viam [illegible] [illegible] nihil [illegible] volumus [illegible] [illegible]

CAPUT XIII.

[illegible]

CAPUT XIV.

[illegible]

CAPUT II.

suspicione habita, ac [illegible]

et dudum manifesta propter horum consimilis facta

[illegible] productionem tertium [illegible]

[illegible] aut non testibus [illegible]

stituerimus.

CAPUT I.

Illud quoque

Hic igitur

(Epilogus.)

DE INMENSIS DONATIONIBUS IN FILIOS

(Exordio.)

CAPUT

X. UT SINE PROHIBITIONE MATRES DEBITRICES ET CREDITRICES TUTELAM GERANT MINORUM, NEQUE IUSIURANDUM PRAEBEANT QUIA NON VENIUNT AD SECUNDA VOTA.

(Praefatio)

DE AEQUALITATE DOTIS ET PROPTER NUPTIAS DONATIONIS ET AUGMENTO DOTIS ET PROPTER NUPTIAS DONATIONIS, DE PRIVILEGIO DOTIS, QUOD ALIIS PRAEPONITUR PRIVILEGIIS, ET EXCIPIANTUR PRO PRIVILEGIO CREDITORES IN EMPTIONE MILITIAE, DE DOTE REDEUNTE AD PATREM ET RURSUS DATA PRO EADEM FILIA SECUNDO VIRO, ET DE DOTIS COLLATIONE DEFUNCTO MARITO MORIENTE B.

Idem Aug. Iohanni pp. per Orientem secundo.

(Praefatio.) [illegible]

[illegible] privilegio. Videbamus enim quae causa [illegible] est, quia aliquis quidem fornicantibus mulieribus [illegible] proprio corpore [illegible] quaestum et vivunt [illegible] adversantibus autem et semet ipsas atque [illegible] tiam ad virum introducentibus non solum nullus [illegible] quaestus a viris male degentibus, sed etiam minuuntur et [illegible] sit. Unde secundum [illegible] ut [illegible] dotem [illegible] aut [illegible] agnum, non [illegible] tali privilegio [illegible] nere. Infirmitatem namque muliebris naturae [illegible] novimus et quia facile circumventionem [illegible] [illegible] autem [illegible] dotem [illegible] sufficit [illegible] cedunt, [illegible] deceptionem [illegible] ex hoc [illegible] ipsam dotem periculum [illegible].

CAPUT IV.

[illegible]

[illegible]

[illegible] fortunam esse [illegible], non tamen ex collatione [illegible], sed [illegible] tam ei partem [illegible] ex [illegible], [illegible] quidem conferentis, ab omnibus autem [illegible], et hoc [illegible], [illegible] fortunae eventus dederit. Sed et quidem [illegible] talibus casibus obstiterit [illegible] tia sperari futura est collatio, hoc valere. Si vero maior forte oblatio fuerit, et collatio circa illam vertitur spem ex partis incopedientia neque movere volentis neque permittentis ei movere, tunc [illegible] voluimus.

§ Sed quoniam in multitudine legum existentium antequam eas constitueremus et ad conspicuum perduceremus ordinem, plurima et nocumentorum [illegible] rabantur, et decreta quae contraria valent a [illegible] bus posita sunt, [illegible]

[illegible]

1 τῶν ἰδίων ἀμελοῦντες παίδων. εἰ γὰρ ...
κατὰ διάλυσιν ἢ κατὰ τρόπον ἄλλον ...

ΠΕΡΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

CAPUT I.

[illegible]

quid inter se illi praebeant [illegible] iste qui habet eos obligatos, et unusquisque teneatur quod ab initio [illegible]. I. Si autem illi [illegible] locis, maxime negotii indigens [illegible] ut communiter [illegible] communiter autem [illegible] [illegible] obligabuntur et [illegible] [illegible] bitur, et [illegible] [illegible] secundum legis ordinem procedet. 2 Si autem [illegible] alter alterius [illegible] aut [illegible] iudici [illegible] aut in provinciis [illegible] iudices cogere per suam [illegible] et [illegible] illi [illegible] ut [illegible] huic nostrae legi fiat. Haec omnia [illegible] contractibus [illegible] et ab hac lege positione; quod autem praeteriit, legi ante eam positis pro his relinquimus legibus.

(Epilogus.) Quae igitur [illegible] nobis et per hanc sacram declarata sunt legem [illegible] [illegible] opere effectuique [illegible].

Dat. [illegible] kal. Ian. (Iust.) [illegible] imp. Aug. [a. 539] anno XIII Apione v.c. consule.

[illegible] qui obligatos eos habet] et unusquisque teneatur sicut ab initio [illegible] vel [illegible] transactionibus [illegible]. Si vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed in provinciis [illegible] quoque cogant omnes interesse et partem suam [illegible] legi fiat. Haec autem omnia in contractibus valeant futuri temporis; [illegible] quod praeteriit, legibus ante eam hac de re latis relinquimus. [illegible] nobis et per hanc sacram legem declarantur [illegible]

[illegible]

[illegible] τῷ ἀνδρὶ οὔτε κληρονόμον αὐτοῦ τὰ τῆς [illegible] [illegible]

[illegible] χρόνους, εἴτε τέλειος εἴη εἴτε ἀτελής, καὶ [illegible]

c. II Ὅτι ἄνευ μὲν [illegible] — 487,1 [illegible] [illegible] 25, 11, argumentum 486, 4—7 ib. 15, [illegible]

II. Ut igitur [illegible]

[illegible]

[illegible]

(Epilogus.) Quae igitur placuerunt nobis et per hanc sacram declarata sunt legem, tua celsitudo manifesta omnibus fieri festinet. Dat. xvi. kal. Ian. (imp.) dn. Iustiniani pp. Aug. anno XIII. Apione v. c. consule. [a. 539]

[illegible]

DE DONATIONIBUS A CURIALIBUS FACTIS SUIS AB INTESTATO VEL TESTAMENTO EORUM SUCCESSORIBUS

Idem Aug. Iohanni pp. per Orientem.

(Praefatio.) [illegible]

Quoniam enim sollicitudo fuit [illegible] de curialibus et de collationibus in curiam [illegible]

[illegible] Theod. 101, [illegible]

[illegible]

CAPUT III.

[illegible] nem, et causam malignitatis invenimus ex [illegible] facta circa administrationem. Erat enim sic vilis qui civilem habebat administrationem, ut [illegible]

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝ[illegible]
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ[illegible]

[illegible]

XCVI.

[illegible]

[illegible]

[illegible] maxime plurimum nostrae praebentem [illegible] tributorum magnitudine et devotionis excellentia, et praestantem civitates nobiles et cives [illegible] bonis et doctrinis plenos et inter sacerdotes probatissimos, et quod omnium praecipuum est, quia in ea universorum creator dominus noster Iesus Christus, dei verbum et totius hominum generis salus, in terra apparuit et dignatus est facere ea quae nostra sunt.

CAPUT I.

Hanc igitur quomodo non honorabimus, et volumus eum [illegible] proconsularitatis eius figuram, et dicimus ei qui hanc administrationem habet proconsularem esse et vocari? quod agimus per hanc sacram pragmaticam formam. Vocari autem eum specialem volumus Caesariensem [illegible]; proconsulem vero [illegible] eum qui cingulum habet, et [illegible] ei ut inter spectabiles adscribatur et habeat ea quaecumque propria eiusmodi sunt administrationis, et audiat appellationum causas usque ad X libras auri ex utraque Palaestina in eum deferendas, validiusque semper [illegible], quo et nostras praeceptiones [illegible] et validius adimplere. Utatur autem [illegible] toga (dicimus autem purpurea stola) [illegible] circumamictus, [illegible] et civitatibus praesit [illegible], et [illegible] utile est facto et potestate [illegible]. [illegible] narum vero occasione XX [illegible] libras auri [illegible], ut sibi et suo consiliario et oboedienti sibi officio haec dividat secundum quem ipse voluerit modum, et haec ad nos [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] quia in ea post Iudaicas historias in [illegible] [illegible]

... tutorum, et ... in ... tempore Palaestinae, ... stabilitum est ius, et qui primus Palaestinae praesidet proconsul est ... tui supercilio nunc in ... erit honore ... civitati.

... (Epilogus) ...

[illegible]

Tua cognosci [illegible] quod Siciliae provinciae [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible] Siciliensi [illegible]

[illegible]

civitas.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΑΤΩΝ,

[illegible]

(Epilogus.)

Scripta ... Longino ... praefecto ... felicissimae urbis.

Dat. v. kal. Ian. CP. pc. Belisarii v. c.

CVI. Auth. CXXII. Coll. IX.

DE USURIS NAUTICIS

ΠΕΡΙ ΒΟΥΛΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΑΙΔΑΣ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ.

[illegible]

(Fallogano). [illegible]

[illegible] Nos igitur [illegible] ... vimus (portare se [illegible]) ... tum [illegible] ... comprehendere. [illegible]

[illegible] DE RESTITUTIONIBUS [illegible]

[illegible]

optimis accipere occasionem. [illegible]

1 Filios enim quidam suos instituunt [illegible] alteri alteruttis eos filiis non extantibus [illegible] volens [illegible] si contigerit [illegible]

[illegible]

Μανιχαίων καὶ Ἀπολιναρίου ἀναπεφαρμένων [illegible] *βασιν, καὶ πρός γε πάντας τοὺς μὴ ὄντας* [illegible]

[illegible]

ὄντος ποιούμεθα φανερὸν διὰ τοῦδε τοῦ [illegible] *νόμου, ὅτι καὶ ταύτης τὴν* [illegible] *προὸς ὑποθήσει καὶ τὰ ἄλλα* [illegible]

[illegible]

9 sq. argumentum notat Nomoc. XIV [illegible]

laborant qui Manichaei [illegible]

[illegible]

dem [illegible] fidei tenent (catholicae dicimus et apostolicae ecclesiae) et participari in eius salutari communionem. Quos enim separant se sanctae dei catholicae et apostolicae ecclesiae et sacrosanctam in ea communionem percipere non patiuntur ab eius deo amabilibus sacerdotibus, nolumus eosdem talibus frui privilegiis. Si enim se separant dei muneribus et a sancta eius communione alienos faciunt, multo potius et nos non eos dignos fieri privilegiis neque ex nostris legibus frui permittimus continentia, sed sint eis inaggressibilia omnino ex legibus beneficia, et omni privilegio ex nostris constitutionibus eis dato privabuntur.

CAPUT II.

Licebit autem [illegible] illis in omni dictione valentibus atque servandis, principaliter quidem a deo amabilibus sacerdotibus, [illegible] constitutionibus privilegiis.

(Epilogus.) Quae igitur placuerunt nobis et per hanc sacram declarata sunt legem, [illegible] operi effectuique contradere [illegible]

[illegible] (catholicae dicimus et apostolicae ecclesiae) tenent et salutaris in [illegible] catholicae et apostolicae ecclesiae se [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων ... ἀπὸ ὑπάτων (ὀρδιναρίων) καὶ πατρικίῳ.

[illegible]

Nov. CX (Authent. CV = Coll. VIII ... [illegible]

[illegible]

CXL. Auth. CVI. Coll. VIII ...

HAEC CONSTITUTIO INNOVAT CONSTITUTIONEM QUAE PRAESCRIPTIONEM CENTUM ANNORUM

(Praefatio.)

[illegible]

Dat. [illegible] Iustiniani pp. Aug. [illegible]

[illegible] ΠΕΡΙ ΛΙΤΙΓΙΟΣΩΝ [illegible] ΤΟΥ ΜΗ [illegible]

[illegible]

iudicialis sententia aut transactionis conventio terminaverit, nolumus retractari, sed in reliquum illis hanc obici exceptionem, quae antehac [illegible] litigatorum silentio, moveri hactenus aut [illegible] minari non contigit.

(Epilogus.) Illustris igitur et magnifica auctoritas tua, quae per hanc generalem legem nostram statuta sunt, edictis propositis ad omnium notitiam faciat pervenire.

Dat. kal. Iun. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV, [a. 541] Basilio vc. cons.

CXII. Auth. CVII. Coll. VIII tit. 6

R. DE LITIGIOSIS ET DE DECIMA PARTE LITIS AB ACTORE CAUTELA PRAESTANDA R.

Idem Aug. Theodoto pp. per Orientem.

(Praefatio.) Multa quidem de litigiosis [illegible] antiqua legislatorum prudentia [illegible]

[illegible]

[illegible] usque ad debiti quantitatem [illegible]. Si autem hoc debitor non [illegible] licentiam, qui [illegible] pro debito [illegible]. Haec autem [illegible] servari, si non [illegible] [illegible]

[illegible]

CAPUT II.

Ad excludendas autem calumnias [illegible] executorum fraude et aliis inveniuntur, providentia nostra remediare. Sancimus [illegible] nec iudices, si quando aliquos [illegible] hanc condicionem in suis [illegible] adiungere, ut non aliter conventionalis [illegible] porrigantur aut sportulae [illegible] prius et in libello actor per se aut per [illegible] subscripserit et actis intervenientibus [illegible] libellum periculo competentis officii praesidentis, quem [illegible] usque ad [illegible] aut [illegible] expensas [illegible]

[illegible]

[illegible] D⁴ 4 26, c p. 227 Zach.

[illegible]

των καὶ δεδαπανημένων δικαίου μέχρις τῆς [illegible] τῷ βιβλίῳ ποσότητος ἀποκαταστῆσαι τῷ [illegible] εἰ δὲ εἰκός μὴ εὐπορεῖν ἐγγυητὴν [illegible] παρὰ τῷ δικαστῇ [illegible] ζεσθαι, τῶν ἁγίων εὐαγγελίων [illegible] τοῦτο αὐτὸ διαβεβαιώσασθαι, [illegible] αὐτὸν ἐκτίθεσθαι ὁμολογίαν [illegible] τέλος ἀγωγῆς [illegible] [illegible] εἰ δὲ παρὰ τὴν [illegible] ἐκ τοῦ νόμου ἁρμόζουσαν [illegible] ἐνδοξοτάτου κόμητος τῶν θείων ἡμῶν [illegible] πραττομένης καὶ τῷ ἡμετέρῳ [illegible] πᾶσαν δὲ ζημίαν ἣν ὁ αἰτιαθεὶς ἐκ ταύτης τῆς [illegible] τὴν δύναμιν τοῦ παρόντος νόμου μεθοδείας [illegible] ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἐνάγοντος τῷ ἐναχθέντι [illegible] θήσεται κινδύνῳ τοῦ δικαστοῦ [illegible] βεβαιωτοῦ [illegible], οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς τάξεως [illegible] αὐτῷ [illegible] [illegible] παρὰ τῆς [illegible] ἀβλαβεῖς φυλαχθῶσιν. [illegible] δὲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τάξεσι [illegible]

3. [illegible] [illegible] εἶναι, [illegible] νόμον [illegible] τὰς οἰκείας ἐναγωγὰς [illegible] ζειν. καὶ ταύτην τοίνυν τὴν [illegible]

25 sq. argumentum notatur [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] festinantes iubemus memoratae legis auxilio non eos uti, qui contra aliquem suas proposuerint actiones sive per iudiciariam conventionem sive per preces principi oblatas et iudici insinuatas et per eum ad scientiam adversarii deductas, vel sub legitima iudicis coeptas examine. Iniuste enim agere noscitur, qui paratus adversarium suum ad iudicium vocavit, cum haec eveniunt pulsato, magis quam actori conveniat. Quamobrem sancimus actorem coeptum negotium usque ad finem litis exercere. Si vero causam persequi distulerit, damus pulsato licentiam iudicem apud quem lis coepta est postulandi, ut ab eodem actor ad iudicium aut per se aut per legitimum procuratorem venire moneatur, et si hoc minime fecerit, propositis tribus vocetur edictis, unoquoque vocatione non minus quam triginta dierum spatio concludenda. Iubemus enim ordinarios iudices non solum praeconum vocibus, sed etiam edictis propositis quamcumque litigatorum partem absentem in iudicium vocare; voces enim praeconum pauci possunt qui praesentes inveniuntur audire, edicta vero per multos dies sic proposita possunt omnes agnoscere. Aliis autem omnibus iudicibus, qui per imperialem iussionem causas examinant, ex praesenti lege permittimus partes, quae in iudicio non permanent, propositis edictis vocare, ne causae infinitae permaneant.

1. Si vero apud iudicem initium lis non accepit, sed tantum conventionali libello quicumque pulsatus sit, aut precibus nostrae oblatis clementiae iussio nostra super hoc prolata sive scripta sive per [illegible] iudici fuit intimata, et ea adversario per eum cognita, etiam sic licebit pulsato ire ad competentem iudicem et per eum suum adversarium simili modo vocare, ut si quidem sui praesentiam actor fecerit, causa secundum legum ordinem examinata finem legi-

— 23 δικαστηρίου B[a] l. c. 7 p. 228 Zach.

[illegible]

[illegible]

§ 2 habet Dr l. c. 5 p. 2[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [a. 541] anno XV [illegible]

CXIII. [illegible]

B. IN MEDIO LEGIS

NON FIERI SACRAS FORMAS AUT SACRAS IUSSIONES, SED SECUNDUM GENERALES LEGES DIRIMI NEGOTIA B.

[illegible]

Idem Aug. Theodoto pp.

(Praefatio.) Omnia [illegible] aut iudicari.

CAPUT I.

[illegible]

[illegible] νεσθαι τοῖς δικάζουσιν ἢ [illegible] στάζεσθαί τε καὶ [illegible] κρινόμενον ἐξουσίᾳ οὐκ ἂν [illegible] τυγχάνωσι. εἰ γάρ τις ὡς [illegible] ἢ ἀναρπαγήσεταί τινος. ἡμεῖς γάρ, ὡς ὁ Θεὸς καὶ τὴν τοῦ νομοθετεῖν ἐξουσίαν ἐχαρίσατο, εἴ τινα κρίσιν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων προσετάγμεν, οὐχ ἑτέρῳ δικαστῇ ταύτην [illegible] καταθέσεων τῶν περιβλέπτων ἡμῶν [illegible] τῶν περιβλέπτων ἡμῶν [illegible] ἢ ἄλλο τι τῶν εἰρημένων πάντων τῷ δικάζοντι [illegible] ὑπαγορεύσαι τύπον καὶ τῶν [illegible] τῶν τοιαύτην [illegible]

[illegible] examinentur et decidantur; quod enim [illegible] trinsecus petenda. [illegible]

[illegible]

clentibus spectabilibus nostris referendariis. Et haec dicimus, sive ex nostra electione iudicare quispiam deputatus est, sive ex praecepto iudiciali, sive secundum arbitrium aut compromissariorum schema quaestionem audit, sive scripto sive sine litteris. Sed vel si quis iudicum proprium despiciens salutem ex aliquo tali praesumpserit sententiam proferre, hanc ita infirmam esse volumus, ut neque appellatione indigeat neque ex compromissis inferatur poena: nos enim omnes iudices secundum generales nostras leges et examinationes et sententias facere volumus. Illud quoque indubitatum est, quia neque iudicialis quaelibet valebit iussio extra quod ordinatum est hac nostra lege.

CAPUT II.

Super haec autem et illud iudices nosse opus est, quia competens est eos et quae adhuc et nunc moventur quaestiones secundum generales determinare leges, vel si quis iam praecessit impetrans sanctionem disponentem iudicandi examinationem aut sententiam. Ei enim, qui tale aliquid impetravit iam sententiamque definitivam nondum promeruit, nihil ex his quae impetravit prodesse volumus. Si enim semel praevenit sententia, definitive data, nequaquam hanc ex hac nostra pervertimus lege, nisi licet appellatio subsecuta sit aut retractationis est aliqua spes contra sententiam. Eam autem quae non disponet quidem iudicantem aut iudicare futurum iussionem, quomodo oporteat quaestionem fieri aut iudicium inferri, causam vero studio tradi legitimo vult aut actorum imponit editionem aut indicium cogit legitimum proferre [illegible]

CAPUT III.

[illegible]

[illegible]

Dat. [illegible] Dat. CP. imp. [illegible] anno XV. Basilio vc. cons.

[illegible]

[illegible] ... sanctimus, ut ea de [illegible] ... parvenarum confirmationem [illegible] ... si quas contra vim eius [illegible] ... violare eam conentur, poenas [illegible] ... poenis patiatur. Nam [illegible] ... legem [illegible] ... [illegible] semper optimum.

Epilogus. Quae igitur [illegible] ... observare [illegible] ... [illegible]

[illegible]

XIV. [illegible] ... [illegible] Cod. [illegible]

[illegible] IUSSIONES SUBSCRIPTIONEM HABEANT [illegible] QUAESTORIS [illegible]

Idem Aug. Theodoto pp.

[illegible] sollicitudo remedia [illegible] [illegible] ... ideo namque [illegible] ... utilitatem pertinere [illegible], si [illegible] ... ne aliquibus liceat [illegible] pro sua voluntate [illegible]

CAPUT I.

[illegible] nullam divinam iussionem [illegible] ... militiae aut dignitatis, aut offici [illegible] ... magnifici viri quaestoris adnotatio subiecta [illegible] ... vel per quam fuerit directa personam, [illegible] ... relinquatur occasio; [illegible] ... acceperint iussionem, [illegible] ... et officium eorum [illegible] poena plectetur. [illegible] ... ad praedictum virum [illegible] ... vindicta procedat [illegible] ... Quam legem perpetuo [illegible] ... Nov. CP. (imp.) dn. Insidiale [illegible] Aug. [illegible]

(... VIII tit. 10: [illegible]) [illegible] ... cons. CXXXI hp. DLXXVII, [illegible] ... Epit. Theod. 114 [illegible] ... Athan. [illegible]

[illegible]

ΡΙΕ

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ Ϛ ΕΧΕΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑ. ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ [illegible] ΤΗΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ [illegible] ΛΑΦΗΣΕΩΝ ΚΑΙ [illegible] ΡΩΝ ΚΑΤ ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ [illegible] ΤΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑΣ [illegible] ΡΩΙ ΤΗΣ ΨΗΦΟΥ Η ΤΗΣ ΜΗΝΥΣΕΩΣ, [illegible] ΤΟΥΣ ΥΣΤΕΡΟΝ ΤΕΘΕΝΤΑΣ.

[illegible] ΤΟΝ [illegible] ΤΑΙΣ [illegible] ΔΕ ΕΤΕΡΟΝ [illegible] Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΔΙΔΟΤΩ [illegible] ΤΡΙΤΟΝ ΜΗΝΑ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΝ, ΤΟΥΤΩΝ ΔΕ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΜΗΚΕΤΙ ΑΝΑΜΕΝΕΤΩ, ΑΛΛΑ ΨΗΦΟΝ ΔΙΔΟΤΩ.

Γ. ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΙΣ ΓΟΝΕΥΣΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΕΡΗΜΟΥ [illegible]

[illegible]

Ϛ. ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ [illegible]

[illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς [illegible]

(Προοίμιον.) [illegible]

[illegible]

[illegible]

quando utraeque partes omnibus allegationibus suis renuntiaverint et iudices per suas relationes, quid disponi debeat, interrogaverint. In omnibus enim praedictis casibus illas leges a cognitoribus servari decernimus, [illegible]

[illegible] partem suis allegationibus renuntiare, aliam vero [illegible]

[illegible]

τοὺς λοιποὺς παῖδας praeteritos καταλιμπάνων ἢ
κληρονόμων ἐν τῇ ἰδίᾳ
οἰκοδήματα δωρεᾶς ἢ
λων οἰκοδήματα
ὀφειλομένης μοίρας

25 Θεσπίζομεν

[illegible] ὑπὲρ τῆς τοιαύτης αἰτίας [illegible]

[illegible] οἱ βλάβην τινὰ [illegible]

11 [illegible] ἰδίᾳ θυγατρὶ ἢ ἐγγόνῃ [illegible]

12 [illegible] ὑπόντων οἱ ἄλλοι αὐτοῦ συγγενεῖς [illegible] εἰς τὸν αὐτοῦ κλῆρον [illegible] ὅσον βούλεται τὸν παῖδα [illegible]

parentes filium vel filiam aut cognatos ingratum vel ingratam in suo scribere testamento. Si autem in furoris morbo eum detentum quicumque aliquis [illegible] (a) suis neglectum liberis vel cognatis aut aliis ab eo scriptis heredibus et pro misericordia [illegible] eum procurare, damus ei licentiam adtestationem de[illegible] qui ab intestato vel ex testamento iam facto ad furiosi hereditatem vocantur scriptis dirigere, ut eum procurare festinent. Si autem post huiusmodi adtestationem neglexerint, et extraneus in sua domo furiosum susceptum sumptibus propriis usque ad finem vitae ipsius procurasse monstratus fuerit, eum qui obsequium ac diligentiam furioso exhibuit, licet extraneus sit, ad eius successionem pervenire decernimus, evacuata institutione eorum [illegible] indignorum, qui furioso, sicut diximus, curam gerere neglexerunt, ita tamen ut cetera testamenti capitula in sua maneant firmitate.

13. Si unum de praedictis parentibus in captivitate detineri contigerit, et eius liberi sive omnes sive unus non festinaverint eum redimere, si quidem valuerit calamitatem captivitatis evadere, in eius sit potestate, utrum hanc causam ingratitudinis testamento suo velit adscribere; si autem per liberorum neglegentiam vel contemptum non fuerit liberatus et in captivitate decesserit, illos ad successionem eius venire non patimur, qui non festinaverunt eius redemptionem procurare, sed omnibus liberis in hoc neglegentibus res universae ab eodem relictae ecclesiae civitatis ex qua oritur applicentur, inventario scilicet sub publica adtestatione celebrando, ut quidquid ex eius facultatibus paret, [illegible]

εἴρηνται καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς κοινωνίας [illegible]
τῆς ἐκκλησίας [illegible]
κληρονόμους [illegible]
καὶ τῇ καθολικῇ [illegible]
[illegible]
Θεσπίζομεν, εἰ [illegible]
[illegible]
τελοῦνται [illegible]
ρους ἢ κληρονόμους αὐτῶν [illegible]
δικαίῳ τὰ αὐτὰ πράγματα κατέχεσθαι [illegible]
εἰ δὲ οἱ παῖδες μὲν πάντες ὄντες [illegible]
ναντίας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας [illegible]
ἄλλοι δὲ ἐγγύτατοι [illegible]
ὁμολογοῦσι τὴν ὀρθὴν [illegible]
[illegible]

pinqui agnati vel cognati ab orthodoxae religionis communione sint extranei, tunc si quidem scholae clericorum parentes eorum habuerint, ad ecclesiam civitatis ubi domicilium habebant res eorum volumus pertinere, ita ut si ecclesiastici intra annale spatium huiusmodi personarum res vindicare neglexerint, earum dominium nostri fisci viribus vindicetur. Si autem laici sint, sine aliqua distinctione substantiam eorum ad res privatas nostras similiter pervenire sancimus. Quae obtinere decernimus etiam si testamento non facto tales personae decesserint, quibus quae contra ceteros haereticos in aliis constitutionibus disposita sunt et contra Nestorianos et Acephalos et alios omnes, qui catholicae ecclesiae, in qua praedictae quattuor synodi et patriarchae recitantur, non communicant, et successiones eorum similiter observandis. Si enim pro caducis corporibus cogitamus, quanto magis pro animarum salute providentia est nostrae sollicitudinis adhibenda.

15 Sive igitur omnes memoratas ingratitudinis causas sive certas ex his sive quamlibet unam parentes testamento suo inseruerint, et scripti heredes nominatam vel nominatas causas vel unam ex his veram esse monstraverint, testamentum suam firmitatem habere decernimus; si autem haec observata non fuerint, nullum exheredatis liberis praeiudicium generari; sed quantum ad institutionem heredum pertinet testamento evacuato ad parentum hereditatem liberos tamquam ab intestato ex aequa parte pervenire, ne liberi falsis accusationibus condemnentur vel aliquam circumscriptionem in parentum hereditatibus patiantur. Si tamen contigerit in quibusdam

... 544, 6 *Καὶ ταῦτα* — 16 *διατυπώσεως habet B^r A 71 p. 126 Hadr. (ibid*

[illegible] sint, tunc si quidem habitum clericorum parentes eorum [illegible] ubi domicilium habebant res eorum pertinere volumus; ita tamen ut si [illegible] res huiusmodi personarum vindicare neglexerint, eorum dominium fisco [illegible] sine ulla distinctione substantias eorum ad sacras res privatas nostras [illegible] [illegible]

[illegible] nullo modo [illegible] dem patris ac matris [illegible] super hoc [illegible]

1. Monimentum [illegible] per quem [illegible] corpora defunctorum [illegible] quondam [illegible]

[illegible]

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΓΑΜΟΥ

CXVII.

E UT LICEAT MATRI ET AVIAE ET ALIIS PARENTIBUS POST LEGITIMAM PARTEM LIBERIS DERELICTAM QUO MODO VOLUERINT RESIDUAM FACULTATEM DISPONERE, ET ALIA PLURA CAPITULA.

(Praefatio).

CAPUT I.

[illegible]

cum quo nuptias contrahere possunt, dicat in instrumento sive publico sive propria manu conscripto et habente subscriptionem [illegible] sive in testamento sive sub gestis [illegible] hunc aut hanc filios suos esse et non adiecerit naturales, [illegible] filios [illegible] et nullam aliam probationem ab eis quaeri, sed omni frui eos iure quod legitimis filiis [illegible] ferunt leges, utpote ipso patre, sicut dictum est, filios proprios eos vocante. Ex hoc enim [illegible] eorum [illegible] legitimum habuisse matrimonium, ut neque ab eis [illegible] probatio requiratur. Si autem [illegible] ipsa [illegible] mulier filios habens uxor in [illegible] ut praedicta [illegible] mulier [illegible] ad legitimi [illegible] monium [illegible] dictum.

CAPUT III.

Hoc quoque praesenti constitutioni [illegible] adiiciendum, ut si quis ex non scripto [illegible] nuptialem uxorem acceperit [illegible] vero, soluto autem [illegible] alium ducere coniugem cum dotalibus instrumentis et ex ea similiter filios procreare, [illegible] hereditatem aliis filiis ex [illegible] natis praeiudicium fieri, sed cum aliis filiis ex secunda natis uxore, quae cum dotalibus instrumentis copulata est, ad patris et illos hereditatem vocari, cum etiam ex solo affectu possit consistere matrimonium. Quod similiter valere [illegible] prius quidem cum dotalibus instrumentis [illegible] aliquis uxori, post illam vero aliam ducat [illegible] nuptiali affectu.

[illegible]

[illegible]

ἀποστερούμενοι. καὶ εἰ μὲν ὁ πατὴρ τὴ[illegible] τῆς διαζεύξεως παρέσχε καὶ ἡ μήτηρ εἰς [illegible] ἦλθε γάμον, παρὰ τῇ μητρὶ τρέφεσθαι, [illegible] τοῦ πατρὸς παρέχοντος, εἰ δὲ παρ' ἐκείνης [illegible] δέδωκεν λελύσθαι τὸν γάμον, τότε παρὰ τῷ [illegible] καὶ οἰκείτωσαν οἱ παῖδες καὶ τρεφέσθωσαν. [illegible] συμβῇ τὸν μὲν πατέρα ἄπορον εἶναι, τὴν δὲ [illegible] εὔπορον, παρ' αὐτῇ [illegible] [illegible] [illegible] ἐκείνου τρέφεσθαι. ὅπερ δὲ περὶ τοῦ τρέφεσθαι [illegible] τοὺς παῖδας διωρίσαμεν [illegible]

[illegible]

CAPUT VIII.

[illegible]

Quia vero plurimas in veteribus et novellis invenimus legibus causas ex quibus facile nuptiarum solutiones fiunt, eas causas perspeximus ex his abscidere aliquas, quae nobis indignae ad solvenda nuptias visae sunt, et eas solum nominatim praesenti inserere legi, pro quibus rationabiliter potest sive vir sive mulier repudium mittere. Nunc itaque causas ex quibus maritus repudium sine periculo mittere potest et lucrum uxoris mereri (servato in eo dominio ex eodem matrimonio filiis, aut filiis non existentibus frui etiam proprietate) has esse disponimus.

1 Si contra imperium cogitantibus aliquibus conscia est mulier aut etiam suo viro non indicet. Si autem vir hoc a muliere denuntiatum tacuerit, licebit mulieri per quamcumque personam hoc declarare imperio, ut vir nullam ex hac causa repudii inveniat occasionem.

2 Si de adulterio maritus putaverit posse suam uxorem convinci, oportet virum prius inscribere mulierem aut etiam adulterum, et si huiusmodi accusatio verax ostenditur, tunc repudio misso habere virum super ante nuptias donationem etiam dotem, et ad haec, si filios non habet, tantum accipere et alia uxoris substantia quantum dotis tertia pars esse cognoscitur, ut eius proprietati et [illegible] dominio possit applicari. Si vero habet filios ex eodem matrimonio, iubemus et totam substantiam [illegible]

[illegible] interpolatio Basilicorum [illegible]

[illegible]

τοὺς περὶ τούτου νόμους καὶ τὴν

[illegible] ... τῆς τοιαύτης [illegible] ... καὶ ὑπὲρ [illegible] ... καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν [illegible] ... ἐκ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς [illegible] ...

[illegible] ... λεσμου, εἰ μὲν (ὡς εἴρηται) [illegible] μόνου συνοικεσίου, πρὸς τῇ προικὶ καὶ τῇ διὰ [illegible] γάμους δωρεᾷ αὐτοῖς παραδίδοσθαι καὶ [illegible] ... [illegible] προστάττομεν τοῦ γονέως, [illegible] ὄντι νόμῳ ἐναντίον [illegible]. εἰ δὲ [illegible] ... τὴν ἑκατέρου [illegible] ...

[illegible]

[illegible]

quibus haec ex nostris legibus sunt constituta. Si autem filii non sint, utriusque personae substantias fisci rationibus applicari, et eos qui talia delinquunt legitimis subdi suppliciis. Aliter enim dissolutiones matrimoniorum fieri ex consensu nulla ratione permittimus.

CAPUT XI.

Quod autem a nobis sancitum est de his qui in expeditionibus sunt et in militiis constituti, sive milites sint sive foederati sive scholares sive alii quidam sub alia quacumque militia armata constituti, melius ordinare perspeximus. Et iubemus quantoscumque annos in expedito manserint, sustinere eorum uxores, licet nec litteras nec responsum aliquod a suis maritis susceperint. Si qua vero ex huiusmodi mulieribus suum maritum audierit mortuum, neque tunc ad aliud eam venire nuptias sinimus, nisi prius accesserit mulier per se aut per suos parentes aut per aliam quamcumque personam ad priores numeri et cartularios, in quo huius maritus militabat, et eos seu tribunum, si tamen adest, interrogaverit, si pro veritate mortuus est eius coniux, ut illi sanctis evangeliis propositis sub gestis monumentorum deponant, si pro veritate vir mortuus est. Et postquam haec gesta monumentorum confecta mulier pro suo testimonio perceperit, etiam post haec iubemus manere eam unius anni spatium, ut etiam post hunc decursum liceat legitimas contrahere nuptias. Si autem praeter hanc observationem mulier praesumpserit

... B[illegible] Γ 4, 3 p. 154 (Zach.) et inde Nomoc.[illegible] XIV tit. 13, 2; maxima pars (a ...) in Prochiro 11, 19–24, Epanagoge 21, 7. — Summa habetur Nomoc. XIV ...

[illegible] ἐγκρατεῖς τετελευτηκέναι, αὐτὸς δὲ ἄδειαν ἔχειν, εἰ βουληθείη, τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἀναλαμβάνων. εἰ δὲ σχολάριος εἴη ἐκεῖνος οὕτινος περὶ τῆς τελευτῆς ἀμφισβήτησίς ἐστι, παρὰ τῶν πρώτων τῆς σχολῆς [illegible]

CAPUT XII.

[illegible] καὶ μηδεμίαν ἄλλην αἰτίαν πλὴν τῶν ὀνομαστὶ ἐγκειμένων τούτῳ τῷ νόμῳ δύνασθαι διαλύειν νόμιμον γάμον, εἴτε ἡμετέροις εἴτε παλαιοτέροις περιέχεται νόμοις.

Ἐπειδὴ δέ τινες γυναῖκες ἢ ἄνδρες [illegible] ζῆν σπουδάζουσι τοὺς ἰδίους διαλύειν γάμους [illegible]

[illegible] ... δοθῆναι τοῖς παισί, τὸ δὲ [illegible] ἐν ᾧ ἐμβάλλεται προσ-[illegible]· εἰ δὲ παῖδας μὴ ἔχοι, [illegible] ... εἰ δὲ ὁ δικα-[illegible] τοῦτο μὴ ποιήσει καὶ [illegible] ἐμβληθῆναι ἐν μονα-[illegible]

nam, si quando mulier citra aliquam praedictarum a nobis causarum voluerit marito solvere matrimonium, licentiam quidem eam non habere hoc agere, si vero permanserit in huiusmodi impia voluntate et repudium marito transmiserit, iubemus dotem quidem viro dari communibus filiis secundum leges servandam, si autem filios non habuerit, lucrum fieri marito, mulierem vero periculo iudicis negotium audientis tradi episcopo civitatis in qua communiter domicilium habuerunt, quatenus illius providentia in monasterium ipsa mittatur, ut debeat dum advixerit ibi consistere. Et si quidem filios habuerit huiusmodi mulier, duas partes propriae eius substantiae dari filiis, tertiam vero monasterio in quo mittitur applicari iure proprietatis; si vero filios non habuerit, sunt autem ei parentes, duas quidem partes eius substantiae monasterio praeberi ubi mittitur, tertiam vero partem illius parentibus dari, nisi tamen sub potestate eam habentes huiusmodi repudio consenserunt: in hoc enim casu volumus nihil eos penitus ex substantia illius habere participium, sed haec omnia venerabili monasterio, ubi mittitur, applicari; porro neque filiis neque parentibus existentibus ei omnem similiter eius substantiam competere monasterio. Si vero iudex qui negotium audierit hoc non fecerit et tradiderit in hoc deprehensam civitatis episcopo, ut debeat in monasterium mitti, si quidem in hac felicissima civitate sit iudex, ipse quidem XXV librarum auri poenam exigitur, officium autem eius alias X; si vero in provincia sit huiusmodi iudex et non egerit quae a nobis in hoc dicta sunt, X librarum auri persolvat poenam, et officium eius alias V; si vero iudex fuerit non habens cingulum, ipse quidem poenam X auri librarum exigitur, ministrantes autem ei quinque: quarum poenarum quae hinc accedit a memoratis poenis per scrinium privatarum et palatinorum scholam exigatur et nostro assignetur aerario. Si autem et vir circa mulierem

[illegible]

[illegible]

Πρὸς τούτοις δὲ [illegible]

[illegible] ἀστείοις, εἶναι ἄδειαν τῷ ἀνδρὶ ταῖς οἰκείαις [illegible]

c. XIII extr. (11 Καὶ τὰς εἰρημένας ....) XIV. XV [illegible] Nomoc.[14] XIV tit. 13, 4).

c. XIV summarium exhibet Epitome 40, 2.

c. XV pr. habet Prochiron 39, 12, pr. et § 1 — [illegible] Summam Theod. repetit B[illegible].

[illegible]

[illegible]

lem perimere nullum periculum ex hoc formidanti. Si autem in alio loco talem invenerit cum sua uxore loquentem, non minus tribus testibus fide dignis convocatis, per quos probare possit quia cum sua coniuge comperit, iudici tradere criminis examinati, illum vero pro veritate cognoscentem, post tres ex scripto contestationes cum tali muliere cum inventum, talem quidem tamquam ex hoc solo adulterii crimini subiacentem nulla alia ratione quaesita punire, licentiam autem (esse viro quomodo voluerit suam uxorem accusare et secundum leges) exequi crimen.

1 Quia vero ita comperiuntur aliqui impii, ut etiam in venerandis domibus praesumant in talibus se misceri sceleribus et ibi de peccatis tractare ubi consueverunt deum timentes peccatorum veniam postulare, iubemus, ut si quis talis inveniatur in locis venerabilibus alienae uxori, de qua in suspicione est, post tres, sicut dictum est, contestationes loqui, licentiam esse eius marito utrasque personas defensori ecclesiae aut aliis clericis tradere, (ut) ad eorum periculum divisi isti serventur, donec iudex hoc cognoscens mittat ad episcopum civitatis, quatenus ei isti tradantur, ut debeant sustinere tormentum secundum leges quae interdicunt adulteros a sanctissimis ecclesiis vindicari, nullam neque in hoc aliam iudice quaerente de adulterio probationem nisi tres, sicut supra diximus, contestationes. His enim tribus contestationibus ostensis omnibus modis illi sicut adulteri puniantur. Non enim debent huiusmodi personae in venerabili loco habere munimen, quem ipsi per scelus proprium despexerunt. Nam si eos qui alibi rapinas mulierum aut adulterium committunt et ad orationum domos confugiunt ab eis vindicari nostrae leges non sinunt, quomodo illis qui in locis [illegible]

[illegible] neve illum inde periculum moveat. Si vero alio loco illum depre- [illegible]

[illegible] τοῦ ἰδίῳ κινδύνῳ ἑκάτερα πρόσωπα [illegible] φυλάξαι, ἄχρις ἂν ὁ τοῦ τόπου ἄρχων τούτους [illegible] κατὰ τοὺς νόμους [illegible]

(Ἐπίλογος.) [illegible] εἰς τὸ [illegible] νόμου ἢ [illegible] [illegible]

[illegible]

Dat. xv. k. Ianuar. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVI. post cons. Basilii vc. [illegible]

[illegible] eiusmodi flagitia perpetrare [illegible] putant? Verum omnibus modis [illegible] loca sancta polluere audent. Nam qui illic [illegible], ut si quis uxorem suam vel filiam vel neptem vel [illegible] henderit et suspicatus sit eas turpis causae gratia [illegible] ecclesias clericis tradat, ut hi suo periculo [illegible] tus iis acceptis secundum leges causam [illegible].

Epilogus. Quae igitur [illegible]

[illegible]

CXVIII. Auth. CXIII. Coll. IX tit. 1

…ΔΙΑΙΡΟΥΣΑ …ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ …ΕΞ ΑΔΙΑΘΕΤΟΥ …ΗΞΕΙΣ.

R DE HEREDIBUS AB INTESTATO VENIENTIBUS ET DE AGNATORUM IURE SUBLATO R

…τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ …τῶν πραιτωρίων.

Idem Aug. Petro pp.

…καὶ διαφόρους νόμους ἐν …ἐκπεφωνημένους εὑρίσκοντες, …τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδο- …ἀρρένων τε καὶ θηλειῶν …συνείδομεν πάσας ὁμοῦ …συγγενείας διαδοχὰς διὰ τοῦ …συντόμῳ διαιρέσει διατυ- …νόμων τῶν ὑπὲρ ταύτης …κειμένων τοῦ λοιποῦ ταῦτα …νῦν διατυποῦμεν. Ἐπειδὴ …ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ τρισὶ …γνωρίζεται τῇ τε τῶν ἀνιόντων καὶ …καὶ τῇ τῶν ἐκ πλαγίου, ἥτις εἰς …διαιρεῖται, πρώτην εἶναι δια- …κατιόντων διαδοχήν.

(Praefatio.) Plurimas et diversas leges veteribus temporibus prolatas invenientes, per quas non iuste differentia ab intestato successionis inter cognatos ex masculis et feminis introducta est, necessarium esse perspeximus omnes simul ab intestato cognationum successiones per praesentem legem clara compendiosaque divisione disponere, itaque prioribus legibus pro hac causa positis vacantibus de cetero ea sola servari quae nunc constituimus. Quia igitur omnis generis ab intestato successio tribus cognoscitur gradibus, hoc est ascendentium et descendentium et ex latere, quae in agnatos cognatosque dividitur, primam esse disponimus descendentium successionem.

CAPUT I.

…κατιόντων τινὰς τῷ ἀδιαθέτῳ …ἄρρενος, εἴτε ἐξ …θηλείας …, καὶ εἴτε …, πάντων τῶν ἀνιόν- …συγγενῶν προτιμάσθω. …, ὅμως τοὺς …ἄρρενος εἴτε θήλεος …, καίτοιγε … [illegible]

Si quis igitur descendentium fuerit ei qui intestatus moritur cuiuslibet naturae aut gradus, sive ex masculorum genere sive ex feminarum descendens, et sive suae potestatis sive sub potestate sit, omnibus ascendentibus et ex latere cognatis praeponatur. Licet enim defunctus sub aliena potestate fuerit, tamen eius filios, cuiuslibet sexus sint aut gradus, etiam ipsis parentibus praeponi praecipimus, quorum

…CXVIII … Coll. IX tit. 1; gloss.) Graece extat in ML, pr. extr. (17 Ἐπειδὴ πᾶσα …) … K 16, 20 p. 426 Zach.); c. 5 fuit B 37, 4, 10. — Epit. Theod. 118 (inde B…, Proch…), … Eisagoge 33, 14. 16. 19—21. 38, 11), Athan. 9, 10, Anonymus Bodleianus apud Zachariae … CIX. … — 168, a φυλάττομεν ex B habet Tractatus de peculiis 4 ap. Heimbach Anecdota … Symbatio et Theodoro excerptas. Anonymi Bodleiani summam praestat Zachariae

CXVIII.

…QUAE IURA ADGNATORUM TOLLIT ET SUCCES… …ONES AB INTESTATO DEFINIT.

[illegible]

ὑπεξούσιος ἦν ὁ τελευτήσας, ἐπ' ἐκείνοις δηλαδὴ τοῖς πράγμασιν ἅτινα κατὰ τοὺς ἄλλους ἡμῶν νόμους τοῖς πατράσιν οὐ [illegible]. ἐπὶ γὰρ τῇ [illegible] τῶν πραγμάτων τούτων [illegible] [illegible] ἢ [illegible] [illegible] περὶ τούτων [illegible] τοῖς [illegible] φυλάττομεν. [illegible] τῶν [illegible] κατιόντων παῖδας [illegible] τελευτῆσαι συμβαίη, τοὺς ἐκείνου υἱοὺς ἢ θυγατέρας ἢ τοὺς ἄλλους κατιόντας εἰς τὸν τοῦ ἰδίου γονέως τόπον ὑπεισιέναι, εἴτε ὑπεξούσιοι τῷ τελευτήσαντι εἴτε αὐτεξούσιοι εὑρεθεῖεν, τοσοῦτον ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ τελευτήσαντος λαμβάνοντας μέρος, ὅσονδήποτε ἂν ὦσιν, ὅσον ὁ αὐτῶν γονεὺς εἰ περιῆν ἐκομίζετο, [illegible] διαδοχὴν [illegible] ἢ [illegible] [illegible] [illegible] γὰρ τῆς [illegible] τὸν βαθμὸν ζητεῖσθαι [illegible], ἀλλὰ μετὰ τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων τοὺς ἐκ ⟨τοῦ⟩ προτελευτήσαντος υἱοῦ ἢ θυγατρὸς ἐγγόνους καλεῖσθαι θεσπίζομεν, οὐδεμιᾶς εἰσαγομένης διαφορᾶς, εἴτε ἄρρενες εἴτε θήλειαι εἶεν, καὶ εἴτε ἐξ ἀρρενογονίας εἴτε ἐκ θηλυγονίας κατάγονται, εἴτε ὑπεξούσιοι εἴτε καὶ αὐτεξούσιοι εἶησαν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τῶν κατιόντων διαδοχῆς [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] καὶ περὶ τῶν ἀνιόντων διατάξασθαι, [illegible] ἂν εἰς τὴν τῶν κατιόντων [illegible] διαδοχήν.

CAPUT II.

Εἰ τοίνυν ὁ τελευτήσας κατιόντας μὲν μὴ καταλίποι κληρονόμους, πατὴρ δὲ ἢ μήτηρ ἢ ἄλλοι γονεῖς αὐτῷ ἐπιζήσουσι, πάντων τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν τούτους προτιμᾶσθαι θεσπίζομεν, [illegible] [illegible] ἀδελφῶν ἐξ ἑκατέρου γονέως συναπτομένων τῷ τελευτήσαντι, ὡς διὰ τῶν ἑξῆς δηλωθήσεται. εἰ δὲ πολλοὶ τῶν ἀνιόντων περιεῖεν, τούτους προτιμᾶσθαι [illegible], [illegible] ἐγγύτεροι τῷ βαθμῷ [illegible], [illegible] τε καὶ θήλειας, εἴτε πρὸς [illegible] εἴτε [illegible] εἶεν. εἰ δὲ τὸν αὐτὸν ἔχουσι βαθμόν, [illegible] εἰς αὐτοὺς ἡ κληρονομία διαιρεθήσεται, ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ λαμβάνειν [illegible] τοὺς πρὸς πατρὸς [illegible] [illegible] ἂν ὦσι, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἥμισυ [illegible]

[illegible] 16, [illegible]

c. II Εἰ τοίνυν — 20 [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] qui defunctus est, praecipui [illegible], [illegible] non [illegible]. De [illegible] [illegible] parentibus servamus; ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsorum si superstites [illegible] [illegible]

[illegible] ἐξ ἀμφοτέρων γονέων [illegible] τῷ τελευτήσαντι [illegible] πατὴρ ἢ μήτηρ εἴησαν, [illegible] κληρονομίας κατὰ τὴν [illegible] καὶ τῶν ἀνιόντων καὶ [illegible] μοῖραν. οὐδαμίαν [illegible] μοίρας ἐν τού- [illegible] πατρὸς ἑαυτῷ παντα- [illegible] χρήσεως μέρος [illegible] δεσποτείας δίκαιον [illegible] νόμον. οὐδαμῶς φυ- [illegible] τῶν προσώπων τούτων, [illegible] αἱ πρὸς τὴν κληρο- [illegible] ἄρρενος ἢ θήλεος [illegible] ὄντα συναφθείη [illegible]

[illegible] καὶ τὴν τρίτην ὁρίσωμεν [illegible] καλεῖται καὶ εἰς adgnatους καὶ [illegible] καὶ τούτου τοῦ μέρους δια- [illegible] ὁ νόμος τέλειος εὑρεθῇ.

[illegible] Si vero cum [illegible] sorores ex utroque [illegible] cum proximis gradu [illegible] vocabuntur, si et pater aut mater fuerint, dividenda inter eos quippe hereditate secundum personarum numerum, uti et ascendentium et fratrum singuli aequalem habeant portionem. Nullum usum ex filiorum aut filiarum portione in hoc casu valente patre sibi penitus vindicare, quoniam pro hac usus portione hereditatis ius et secundum proprietatem per praesentem dedimus legem. Differentia nulla servanda inter personas istas, sive feminae seu masculi fuerint qui ad hereditatem vocantur, et sive per masculi seu per feminae personam copulantur, et sive suae potestatis seu sub potestate fuerit cui succedunt.

Reliquum est ut tertium ordinem decernamus, qui vocatur ex latere et in agnatos cognatosque dividitur, ut et hac parte disposita undique perfecta lex inveniatur.

CAPUT III.

[illegible] μήτε ἀνιόν- [illegible] πρὸς τὴν κληρονομίαν [illegible] ἀδελφὰς τοὺς ἐκ τοῦ [illegible] μητρὸς τεχθέντας, [illegible] τὴν κληρονομίαν [illegible] ἐν δευτέρᾳ τάξει [illegible] κληρονομίαν καλοῦμεν, [illegible] τῷ τελευτήσαντι, [illegible] διὰ τῆς μητρός. εἰ δὲ [illegible] καὶ ἑτέρου ἀδελ- [illegible] παῖδες, κληθήσον- [illegible] πρὸς πατρὸς [illegible] καὶ θηλειῶν, καὶ [illegible]

Si igitur defunctus neque descendentes [illegible] ascendentes reliquerit, primum ad hereditatem [illegible] mus fratres et sorores ex eodem patre et ex eadem matre natos, quos etiam cum patribus ad [illegible] tem vocavimus. His autem non existentibus [illegible] cundo ordine illos fratres ad hereditatem [illegible] qui ex uno parente coniuncti sunt defuncto, [illegible] patrem solum seu per matrem. Si autem [illegible] fratres fuerint et alterius fratris aut sororis [illegible] mortuorum filii, vocabuntur ad hereditatem [illegible] de patre et matre thii masculi et feminae [illegible] cumque fuerint, tantam ex hereditate portionem [illegible] cipient, quantam eorum parens futurus [illegible]

[illegible] forte integri sint. Si autem cum ascendentibus inveniantur fratres [illegible] parentem coniuncti, cum propioribus gradu ascendentibus vocabuntur [illegible]

[illegible] ἔδει ἀπὸ [illegible]
[illegible] ἀδελφὸς [illegible]
[illegible] γονέως τῷ [illegible]
[illegible], οἱ δὲ [illegible]
[illegible] τῆς μητρὸς [illegible]
[illegible] οἱ τούτου παῖδες τῶν
[illegible] εἰσὶ βαθμοῦ [illegible] πρὸς [illegible] τελευτῇ [illegible]
[illegible] οἱ θεῖοι, καὶ [illegible]
[illegible] τοῦ [illegible] γονέως [illegible]
[illegible], εἰ ὁ μὲν [illegible] ἀδελφὸς [illegible]
[illegible] τῷ [illegible]. ὁ δὲ
[illegible] δι' ἑνὸς γονέως [illegible] τούτου παῖδας
ἐν τῇ κληρονομίᾳ [illegible], ὥσπερ καὶ [illegible]
[illegible]. τὸ δὲ τοιοῦτον [illegible]
[illegible] τῆς συγγενείας [illegible]
ἀδελφῶν ἀρρένων ἢ θηλειῶν [illegible]
[illegible] εἰς τὰ τῶν ἰδίων [illegible]
οὐδενὶ δὲ ἄλλῳ [illegible]
[illegible]
[illegible] τοῖς [illegible]
[illegible] παρέχομεν, [illegible]
[illegible] ἀρρένων τε καὶ [illegible]
[illegible] πρὸς μητρὸς εἰσιν. [illegible]
τελευτήσαντος καὶ ἀνιόντος [illegible]
τὴν κληρονομίαν καλοῦνται, οὐδενὶ [illegible]
[illegible] διαδοχὴν τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ [illegible]
[illegible] παῖδας καλεῖσθαι συγχωροῦ[illegible]
[illegible] γονέως ὁ αὐτῶν [illegible]
[illegible]. ὅπου τοίνυν [illegible]
ἀδελφῷ [illegible] τοιοῦτο [illegible]
[illegible] γονέων [illegible]
βαθμοῦ μετὰ τῶν ἐκ δευτέρου βαθμοῦ [illegible]
[illegible] καλοῦνται, [illegible]
[illegible] τοῦ τελευτήσαντος ἀρρένων τε καὶ
[illegible] πρὸς [illegible] πρὸς [illegible]
[illegible] καὶ [illegible] τρίτον
[illegible]. [illegible] δὲ [illegible]
[illegible],
[illegible]
[illegible]
XIV [illegible]

[illegible] XIII — XV [illegible]

[illegible]

[illegible]

gradu qui vicinior [illegible] eiusdem gradus inveniantur, [illegible] numerum inter eos hereditas dividatur, quod in capita nostrae leges appellant.

CAPUT IV.

Nullam vero esse volumus differentiam in quacumque successione aut hereditate inter eos qui ad hereditatem vocantur masculos ac feminas, quos ad hereditatem communiter definivimus vocari, sive per masculi seu per feminae personam defuncto iungebantur, sed in omnibus successionibus agnatorum cognatorumque differentiam vacare praecipimus, sive per femineam personam sive per emancipationem vel per alium quemlibet modum prioribus legibus tractabatur, et omnes sine qualibet huiusmodi differentia secundum proprium cognationis gradum ad cognatorum successionem ab intestato venire praecipimus.

CAPUT V.

Ex his autem, quae de hereditate diximus et disposuimus, et quae de tutela sunt manifesta consequentia. Sancimus enim unumquemque secundum gradum et ordinem, quo ad hereditatem vocatur aut solus aut cum aliis, et functionem tutelae suscipere, nulla neque in hac parte differentia introducenda de [illegible] torum seu cognatorum iure, sed omnibus ad tutelam vocandis quique ex masculorum [illegible] ex feminarum prole descendunt minori [illegible] Haec autem dicimus, si masculi et [illegible] sint et nulla lege prohibeantur tutelam [illegible] que excusatione competenti sibimet utantur [illegible] bus enim etiam nos interdicimus tutelae [illegible] cium, nisi mater aut avia fuerit: his [illegible] secundum hereditatis ordinem et tutelam [illegible] mittimus, si inter gesta et nuptiis aliis [illegible] Velleiani senatusconsulti renuntiant. Haec [illegible] vantes omnibus a latere cognatis ad [illegible] nuntur, testamentariis solis tutoribus [illegible] eas: defuncti namque voluntatem et

[illegible]

[illegible] ... πρὸς τὴν διοίκησιν τῆς [illegible] ἐπιλέξασθαι καὶ ὀνομάσαι, καὶ [illegible] τοῦ ἀνήβου πράγματα διοικεῖν [illegible] ... τῷ ἀνήβῳ [illegible]

CAPUT VI.

Ταῦτα δὲ πάντα ὅσα περὶ διαδοχῶν τοῦ γένους [illegible] βουλόμεθα [illegible], ὅσοι τῆς [illegible] ... ἐπὶ γὰρ τοὺς [illegible] ... τοὺς ἤδη παρ' ἡμῶν τεθέντας νόμους [illegible] ... μηδένα [illegible] ... τῆς διατάξεως τῆς εἰς τὸ διηνεκὲς φυλαχθησομένης ἡ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, ἐπ' ἐκείνοις βουλόμεθα [illegible] ... ἡ καὶ μετὰ ταῦτα [illegible] ... θέματα τὰ μέχρι τοῦ [illegible] ... κατὰ τοὺς παλαιοὺς νόμους [illegible]

(Ἐπίλογος.) Ἡ ἐνδοξότης τοίνυν ἡ σὴ [illegible] ... νόμου παρ' ἡμῶν [illegible] ... γνῶσιν ἐλθεῖν [illegible] ... βασιλέως πόλεως [illegible] ... ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις [illegible]

[illegible]

[illegible] ... summa Ath. repetitur in paratitlis Ath. [illegible]

[illegible] ... cognationis [illegible] ...

CXIX. Auth. CXIV. Coll. IX tit. 2

[illegible] ΑΡΑ ΤΟΥΣ [illegible] ΙΔΙΚΟΝ ΣΥΝ[illegible] ΝΑΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ [illegible] ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

[illegible]

[illegible] UT SPONSALICIA LARGITAS SPECIALIS SIT CONTRACTUS, ET DE DIVERSIS CAPITULIS R.

Idem Aug. Petro gloriosissimo praefecto sacrorum per Orientem praetoriorum.

CAPUT I.

[illegible]

Sponsaliciam largitatem contractum specialem esse et iudicari et non aliis donationibus eam connumerari per praesentem sancimus legem, quoniam pro ea aequalitas dotis offertur. Sive igitur fiat sub gestis monumentorum eius insinuatio sive etiam non, iubemus eam per omnia suum robur habere tam apud mulierem quam apud virum, sive ab ipso viro sive ab altero aliquo mulieri detur seu conscribatur, vel in viri personam donatio fiat, quatenus ipsam vir in nuptialem conscribat donationem. Et hoc valere praecipimus, cuiuscumque sit donatio quantitatis, vel si non, sicuti est dictum, insinuetur.

CAPUT II.

[illegible]

Et hoc quoque praesenti sancimus constitutione, ut licentia sit minoribus in ipso tempore, in quo licet eis testari de alia substantia, etiam servos in ultimis voluntatibus manumittere, nullo eis impedimento aetatis faciendo, sed vacante lege quae hoc primitus prohibebat.

[illegible] CXIV = Coll. IX tit. 2: gloss.) Graeca extat in ML, in B [illegible] — [illegible]

[illegible] CXXVII capite 2, unde idem locus in L quoque capiti I [illegible] — Summa Theodori [illegible] extat B 48, 28, 2 ([illegible]) — [illegible] p. 218, ubi citatur [illegible] et Pos. 38, 2; summa [illegible] in paratitlis Ath. 9 § 18.

Καὶ τοῦτο πρὸς ἐπὶ τούτοις [illegible] ὥσπερ τις ἐν τινι συμβολαίῳ [illegible] συμβολαίου, μηδεμίαν ἐν ταύτῃ [illegible] γίνεσθαι, πλὴν εἰ μὴ καὶ τὸ [illegible] μνήμῃ κατὰ τὸ δευτέρον [illegible] παραδεχθεὶς κατὰ τοὺς νόμους [illegible] καὶ ἡ [illegible] γένοιτο ταῖς [illegible]. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς παλαιοῖς [illegible] νόμοις.

CAPUT IV.

Καὶ τοῦτο δὲ θεσπίζομεν, ὥστε [illegible] ἐν τῇ [illegible] ἡμέρᾳ ἢ [illegible] ἢ μόνοι [illegible] καὶ τὴν ἑαυτοῦ [illegible] τῷ μέλλοντι τὴν τῆς ἐκκλήτου [illegible] ἢ τοῖς αὐτοῦ [illegible] ἢ τοῖς [illegible] καὶ ὁ [illegible] τούτων ἐν ταῖς [illegible] μηδὲν [illegible] ἀλλὰ [illegible] νομίμως.

CAPUT V.

Ἕτερον πρὸς τούτοις κεφάλαιον τῆς ἡμετέρας [illegible] νομοθεσίας συνείδομεν ἐπανορθώσασθαι. ἐπειδὴ γὰρ οἱ ἡμέτεροι νόμοι διορίζουσιν, ὅποτε οἱ ἐνδοξότατοι ἔπαρχοι τῶν ἱερῶν πραιτωρίων ψῆφον [illegible], μηδεμίαν ἔκκλητον κατ᾽ αὐτῆς ἐκδίδοσθαι, [illegible] ὁσάκις ψῆφος τῶν ἐνδοξοτάτων [illegible] καὶ [illegible] νομίμως [illegible] [illegible] τοῖς τὴν ψῆφον [illegible] ἢ τοῖς τὰς δίκας [illegible] ἡμερῶν προθεσμίας μετὰ τὸ [illegible] τὴν ψῆφον, [illegible]

III. [illegible] B 22, 4, 1 [illegible] (B[illegible] 5 [illegible] 12 [illegible] Zach. [illegible]
IV [illegible]

[illegible]

III. [illegible] fuerit, [illegible] facta est, [illegible]

[illegible]

[illegible] tione modo legitimo procedente [illegible] res ei cum augmentis legitimis restituantur. Si vero intra memoratas decem dierum indutias post prolatam sententiam non obtulerit libellum is qui putat se laesum, iubemus causae executionem sine dilatione procedere, retractationis iure servando illi, qui se gravatum putaverit.

CAPUT VI.

Ad haec quoque sancimus, ut si contigerit minores velle se abstinere ab hereditate in se devoluta et a se suscepta, si quidem omnes creditores praesentes fuerint in illis locis in quibus in integrum restitutio postulatur, vocentur a iudice creditores et praesentibus omnibus ab huiusmodi hereditate minores abstineant. Si vero omnes aut aliqui creditorum absentes fuerint, iubemus minores volentes hoc agere locorum iudicem in quibus ipsi degunt adire, illum vero per consuetas citationes vocare creditores, et si intra trium mensium spatium nusquam appareant creditores, licere minoribus sine periculo huiusmodi hereditate abscedere, iudice providente apud quem agitur in integrum restitutio, ut debeant hereditariae res mobiles et immobiles custodiri, quantitate quippe harum publica descriptione sub gestis monumentorum manifestanda.

CAPUT VII.

Rursus sancimus, ut si quis [illegible] aut per venditionem aut per [illegible] aliter hanc alienet, qui vero putat [illegible] petere sibi hoc agnoscens intra decem [illegible]

[illegible] I—X). — Summarium habet Anonymus Bodleianus 18 [illegible] VIII (— 576, 21 [illegible]) [illegible] Eclogae 34 cod. Paris. (Zach. Anecd. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] καὶ ὅτι γέγονεν ἡ ἐκποίησις, κελεύομεν μὴ ἄλλως [illegible] τον ἀποκλείεσθαι πλὴν εἰ μὴ διὰ τῆς παραγραφῆς τῆς τριακονταετίας, μὴ δυναμένου λέγειν τοῦ τὰ πράγματα τούτῳ τῷ τρόπῳ νεμομένου, ὅτι αὐτὸς καλῇ πίστει νέμεται, ὁπότε παρὰ τοῦ κακῇ πίστει νεμηθέντα ταῦτα ἐκομίσατο.

Περὶ δὲ τῆς παραγραφῆς [illegible]

[illegible] μετὰ τὸν παρόντα νόμον [illegible]

Ἐπειδὴ δὲ [illegible] τοὺς διατιθεμένους ἢ χειρὶ ἰδίᾳ ἢ διὰ τῶν [illegible] τὰ ὀνόματα τῶν κληρονόμων ἐγγράφειν ταῖς διαθήκαις, ἔγνωμεν δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκριβείας [illegible] διαθήκας ἀνατραπῆναι, οἷα τῶν διατιθεμένων μὴ [illegible] τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν [illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΕΚΠΟΙΗ[illegible] ΚΑΙ ΕΜΦΥΤΕΥΣΕΩΣ ΕΚΚ[illegible] ΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤ[illegible]

(Προοίμιον.) [illegible]

[illegible]

Nov. CXX (Authent. CXV — Coll. IX [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] regia civitate aut in alia [illegible] constituta [illegible] (in) integro canone ab his [ordinatoribus] qui [illegible] ipsa venerabilia loca in emphyteusin [illegible] praedictum modum accipiant [illegible] [illegible] sed augmentum [illegible] Si vero non [illegible] [illegible] ordinatoribus venerabilium locorum in [illegible] tate haec, sicut praedictum est, in emphyteusin dare.

1. Si vero contigerit quamlibet rem ex aliquo praedictorum venerabilium locorum emphyteusin [illegible] dato aut in imperialem domum aut in [illegible] aerarium aut in [illegible] aut in aliam aliquam [illegible] [illegible] [illegible] a quibus a principio emphyteusis [illegible] mox ut pervenit [illegible] sive ipsa emphyteusis [illegible] intra biennium [illegible] ad quos pervenit [illegible] [illegible] [illegible]

2. Si vero [illegible] [illegible] ecclesiae aut alicui [illegible] competentia, in quibus antiquae [illegible] sitae sunt et ex quibus [illegible]

[illegible] habet Epanagoge 10, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] continentia afficitur.

2. In venerabilibus vero monasteriis [illegible] cum ampliore [et maiore] parte [illegible] monachorum continentur [illegible]. Praecipimus [illegible] omnibus [illegible] inveniendo, quod non ad [illegible] aut [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] sunt positae [illegible] his venerabilibus domibus [illegible] etiam super ipsis venerabilibus domibus [illegible] vidimus, ut si [illegible] collationibus sive per alia [illegible] domus debitis obnoxiae [illegible] de rebus mobilibus eadem [illegible] quidem ordine in speciali [illegible] non creditoribus, ut [illegible] tam in ipsis debitis [illegible] non amplius quarta parte [illegible] hoc modo [illegible] quidem qui a sanctissimis [illegible] metropolitae sive alii episcopi [illegible] drims sive orphanotrophi aut [illegible] docii aut nosocomi aut alicuius venerabilis [illegible]

[illegible] — 29 [illegible] posita [illegible] in Coll. [illegible] ib. 14 (inde ap. Nomoc. [illegible] tit. 13 et 12)

[illegible]

[illegible] non alienatio fiat, sed ut servetur [illegible] venerabili domui. Oeconomi vero et [illegible] et cartularii ubicumque venerabilium domorum [illegible] contrahuntur, [illegible] emphyteusis aut hypothecis rerum [illegible] venerabilibus domibus [illegible] et his qui in regia civitate sunt [illegible] liberantur.

CAPUT VIII.

Si vero quis sive lector [illegible] rei competentis [illegible] alteri venerabili domui [illegible] publicae [illegible] [quod] aut [illegible] emphyteuticarum [illegible] venerabili domui [illegible] facta est, et quam [illegible] rei exigi [illegible] valente [illegible] ordinatores [illegible] quae pro [illegible] dare. Si vero [illegible]

[illegible]

[illegible] ... collatorum [illegible] ... [illegible] talis constitutio manifesta fiat.

[illegible] imp. dn. Iustiniani pp. Aug. [illegible] Basilii vc. anno III. [a. 544] Dat. VII. id. Mai. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVIII. pc. Basilii vc. anno III.

ΡΚΑ

[illegible]ΑΣ ΜΕΡΙΚΑΣ ΚΑΤΑΒΟΛΑΣ ΤΩΝ ΤΟΚΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΠΛΑΣΙΟΝ ΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ.

[illegible] Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος [illegible] ἄρχοντι Ταρσοῦ.

[illegible]

CAPUT I.

[illegible] καὶ Ἀφθόνιος τὸ ἡμέτερον κράτος ἔγγονοι Δημητρίου γενέσθαι τεχθέντες ὑπὸ [illegible] παιδός, ἐποφλῆσαι δὲ Δημήτριον Ἀρτεμιδώρῳ πεντακοσίους χρυσοῦς κατὰ δανει[illegible] καὶ τόκον, καὶ ἔναγχος θεῖον πορίσασθαι τύπον τὸν βουλόμενον, εἰ [illegible] [illegible] εἶναι κατ᾽ αὐτῶν [illegible] κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους· τοὺς δὲ [illegible] Ἐπίφανόν τε καὶ Ἀρτέμωνα φῆσαι [illegible] αὐτοὺς ἐν τῇ [illegible] βοηθείᾳ, οὐδὲ γὰρ [illegible] τὸ ὄφλημα, ἀλλὰ μόνους [illegible] [illegible] Παλλάδιον δὲ καὶ Ἀφθόνιον [illegible]

[illegible] in ML. — Epit. Theod. 121 (inde B — B² 23, 3, 70), Athan. 17, [illegible] [illegible] Iuliani p. 150 Haenel.

[illegible] Hoc enim providemus, [illegible] generalis constitutio manifesta fiat.

CXXI.

[illegible] FIUNT USURARUM SOLUTIONES IN [illegible] COMPUTENTUR.

[illegible]

(Ἐπίλογος.)

Dat. XVII. k. Mai. CP.

ΙΔΙΚΤΟΝ ΠΕΡΙ

(Προοίμιον.)

Nov. CXXII

(coll. L), Athan. 21, 2.

[illegible] τιμήματα ἢ μισθοῦ. κελεύομεν (δὲ) καὶ τοὺς τὰς μετρήσεις τῶν οἰκοδο-[illegible] ἄλλων ἔργων ποιοῦντας μηδὲν πλέον [illegible] ἀλλὰ καὶ [illegible]. ταῦτα δὲ παραφυλάττειν κελεύομεν [illegible]. οὐδὲ γὰρ αὐτοῖς ἐξέσται πλέον [illegible] τῶν πλέον τι τῆς παλαιᾶς συνηθείας [illegible] ἀναγκασθήσονται, εἰ παρὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς [illegible].

[illegible] δὲ ζητεῖσθαι καὶ ἐκδικεῖσθαι κελεύομεν παρά τε τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ [illegible] τῆς εὐδαίμονος πόλεως. βουλόμεθα γὰρ δι' ὑμῶν τοὺς παραβαίνοντας [illegible] τὴν ὁρισθεῖσαν ποινὴν καὶ τιμωρίαις ὑποβάλλεσθαι [illegible] ὑμῖν τάξεσιν, εἴ τι τῶν παρ' ἡμῶν διατεταγμένων ἀμεληθείη.

[illegible] (Imp.) dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVII. post cons. Basilii vc. anno III. [a. 544]

[illegible] CXXXIII. Auth. CXXXIV. Coll. IX tit. 15

[illegible]ΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑ-[illegible]ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

[illegible] DE SANCTISSIMIS ET DEO AMABILIBUS ET REVERENTISSIMIS EPISCOPIS ET CLERICIS ET MONACHIS [illegible]

[illegible] τῷ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ [illegible]

Imp. Iustinianus Aug. Petro gloriosissimo pp.

[illegible] καὶ [illegible] εἰς τὰς ἁγιωτάτας [illegible] ἤδη [illegible] τὰ περὶ [illegible] καὶ κληρικῶν καὶ μοναχῶν [illegible] μετὰ τῆς [illegible] τῷδε περιλαβεῖν τῷ νόμῳ [illegible]

(Praefatio.) De gubernatione et privilegiis aliisque diversis capitulis ad sanctissimas ecclesias et alias venerabiles domos pertinentibus iam quaedam disposuimus, super sanctissimis autem episcopis et clericis et monachis dudum in diversis constitutionibus disposita cum competenti correctione hac comprehendere lege perspeximus.

[illegible] CXXXIV — Coll. IX tit. 15: gloss.) Graece exstat in M et [illegible] CXXXVII [illegible] in B 3, 1, 9—16. 20—33. 35—48, cap. 34—44 in B 4, 1, 2—18. [illegible] in Collectione LXXXVII capitulorum 38—67 [illegible] in Nomocanone L titulorum [illegible] 1, 2 [illegible] III 1, 2 [illegible] CXV [illegible] Graecae [illegible] translationem latinam a vulgata diversam in appendice collectionis [illegible] IX et X [illegible] Sitzungsberichte der k. Akad. der Wissensch. [illegible] Pitra Iuris [illegible]

[illegible]

Θεσπίζομεν τοίνυν, ὁσάκις ἂν [illegible] χειροτονηθῆναι, τοὺς [illegible] τοῦ τῆς πόλεως, ἧς μέλλει ὁ [illegible] ἐπὶ τρισὶ [illegible] ψηφίσματα [illegible] τῶν ἁγίων εὐαγγελίων [illegible] ψυχῶν [καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὀμνύναι κατὰ τῶν θείων λογίων, καὶ ἐγγράφειν ἐν αὐτῷ λέγοντας [illegible] τοῖς ψηφίσμασιν, ὅτι οὔτε διά τινα δόσιν [illegible] ὑπόσχεσιν ἢ φιλίαν ἢ δι' ἄλλην [illegible] ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς [illegible] ἀμέμπτου εἶναι βίου [καὶ [illegible]] καὶ γράμματα εἰδέναι τούτους ἐξελέξαντο, καὶ ὅτι οὔτε γαμετὴν οὔτε παῖδάς τις ἐξ αὐτῶν ἔχει, οὐδὲ παλλακὴν ἢ παῖδας φυσικοὺς [illegible] αὐτὸν [illegible] ἢ ἔχειν, ἀλλ' εἰ καὶ [illegible] γαμετήν τις ἐξ αὐτῶν ἔσχε, καὶ [illegible] οὐδὲ ἀνδρὸς [illegible] ἀλλ' οὔτε ἱερεὺς [illegible] [illegible] βουλευτικῇ [illegible] αὐτὸν ἐν μοναστηρίῳ [illegible]

1 [illegible] βίον [illegible] τοῖς ψηφίσμασι δεῖ [illegible] τῆς ἡλικίας [illegible]

[illegible]

[illegible]

... vindicandis. Decreta autem facientes, decernentes facientibus, si quemlibet laicum [illegible] et officialem dignum [illegible] verint, hunc cum aliis duobus clericis aut monachis eligant, ut si laicus hoc modo ad episcopatum eligatur, non repente episcopus ordinetur, sed prius clericis non minus tribus mensibus connumeretur, et ita sanctas regulas et sacrificium ecclesiae ministerium edoctus episcopus ordinetur; qui enim alios debet docere, ab aliis post ordinationem doceri non debet. Si vero, ut evenit, in quibusdam locis non inveniantur tres personae ad talem electionem opportunae, liceat decreta facientibus in duabus et una persona decretum facere, omnia tamen dicta a nobis habente testimonia. Si vero qui debent episcopum eligere, eiusdem ipsa decreta intra sex menses non faciant, tunc periculo proprio animae ille cui competit ordinare episcopum ordinet, omnibus aliis quae praediximus observandis. Si quis autem citra memoratam observationem episcopus ordinetur, iubemus hunc omnibus modis episcopatu depelli, sed etiam illum, qui praeter haec praesumpsit ordinare, segregari uno anno sacro ministerio, et omnem eius substantiam quae qualibet tempore aut modo in eius dominium deducta est propter culpam quam fecit dominio ecclesiae cuius episcopus est vindicari.

CAPUT II.

Si quis autem ad ordinationem electum episcopatus accusaverit in qualibet crimine quae punire eundem leges aut canones eius impediunt ordinationem, differatur huius ordinatio, et prius examinatio [illegible]

[illegible] εἰ τινα κοσμικὸν ἄξιον τῆς προσηγορίας — 12 [illegible] L. tit. 8 p. 613 Voell.). [illegible] Nomoc. XIV tit. 1, [illegible] 17—26 [illegible] Nomoc. XIV tit. 1, [illegible] tit. 14 p. 838 Voell. — Summarium c. II pr. habet Nomoc. XIV tit. 1, [illegible]

[illegible]

CAPUT III

αὐτῶν

χειροτονουμένους ... λιτρῶν πρόσοδον ... διδόναι ὑπὲρ ... νοταρίοις δὲ τοῦ ...

... Pro ... auri ab ordi... ... Metropo... ... Si vero ... auri libras ... pro intro... ... vero ... auri ...

συρβῇ, διδόναι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν μὲν [illegible] τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐξ ἔθους [illegible] ἔλαττον μὲν τῶν [illegible] τοῦ χρυσίου λιτρῶν [illegible] παρέχειν ὑπὲρ μὲν ἐνθρονιαστικῶν [illegible] τοῖς δὲ ἔθους λαμβάνουσι [illegible] μὲν τῶν τριῶν [illegible] ἔλαττον [illegible] λιτρῶν [illegible] διδόναι ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν [illegible] ἄλλης [illegible] δύο χρυσίου [illegible] ὑπὲρ ἐνθρονιαστικῶν [illegible]

[illegible]

[illegible]

legem ex [illegible] episcopi [illegible], huiusmodi quidem [illegible] partem ex propriis rebus [illegible] dare, sic tamen ut nullam [illegible] iura contineant in rebus, quas in episcopatu [illegible] eius ecclesiae eorum competere disponimus. Si vero contigerit ordinatum episcopum sub propria parentis potestate esse, ex ipsa ordinatione suae potestatis sit.

CAPUT V.

[illegible]

Deo autem amabiles episcopos et monachos ex nulla lege tutores aut curatores cuiuscumque personae fieri permittimus. Presbyteris autem et diaconis et subdiaconis iure et lege cognationis [tutelam aut curam suscipere hereditatis permittimus propria et solo gradu cognationis] ad tutelam et curam vocatis huiusmodi suscipere administrationem permittimus, si tamen intra quattuor menses ex quo vocati sunt apud competentem iudicem scripto declarent talem administrationem propria voluntate suscepisse. Et si quis eorum forsan hoc fecerit, nullum ex hoc in alia tutela aut cura praeiudicium patiatur.

CAPUT VI.

[illegible]

Alium autem fieri susceptorem aut exactorem fiscalium functionum aut conductorum publicorum aut alienarum possessionum aut curatorem domus aut procuratorem litis aut fideiussorem pro talibus [illegible] episcopum aut oeconomum aut alium clericum cuiuslibet gradus aut monachum proprio nomine aut ecclesiae aut monasterii [illegible] per hanc occasionem et sanctis domibus damnum [illegible]

[illegible] Epanagoge [illegible] ex B Nomoc. I tit. 14 p. 619 Voell. [illegible] p. 335 Zach. — Summaria extant Proc. 17, [illegible] Nomoc. XIV tit. 2, [illegible] — Theodori summam repetit schol. L, Ath. summam paratitla Ath. 13 § 1.

[illegible] Nomoc. I tit. 14 p. 618 Voell., ex B B[a] K 18, 1 + E 11, 1 (p. 434. 295 Zach.) [illegible]

[illegible]

ποδίζονται. Εἰ μέντοι ἐκκλησίαις ἢ μοναστηρίοις [illegible] σεις τινὰς παρακειμένας εὑρεθεῖεν, καὶ [illegible] διοικεῖσθαι τῶν αὐτῶν οἴκων εἰς [illegible] ἐμφύτευσιν ταύτας λαβεῖν, [illegible] κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν [illegible] ἢ ἐν αὐτῷ τῷ συμβολαίῳ ἢ ἐπὶ πράξεων [illegible] των καὶ συναινούντων καὶ [illegible], ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τοῦδε τοῦ οἴκου τοῦτο γίνεσθαι, τὴν τοιαύτην μίσθωσιν καὶ ἐμφύτευσιν προϊέναι [illegible] ροῦμεν. Ἀλλὰ καὶ αὐταῖς ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις σεπτοῖς οἴκοις δίδομεν ἄδειαν μισθώσεις καὶ ἐμφυτεύσεις πρὸς ἀλλήλους ποιεῖν, καὶ τοῖς κληρικοῖς ὁμοίως τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν τὰς κτήσεις μισθοῦσθαι καὶ διοικεῖν (γνώμῃ μέντοι τοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ οἰκονόμου) συγχωροῦμεν, [illegible] τῶν προσώπων, ἅπερ ἐν ἑτέροις νόμοις [illegible] σαμεν. Εἰ δέ τις παρὰ τὰ εἰρημένα [illegible], εἰ μὲν ἐπίσκοπος ᾖ, πάντα [illegible] οἱασδήποτε αἰτίας ἢ προσώπου [illegible] μετὰ ταῦτα [illegible] ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ [illegible]· εἰ δὲ οἰκονόμος ἢ ἄλλοι κληρικοὶ εἶεν οἱ ταῦτα [illegible] ποινὴν αὐτοὺς χρηματικὴν [illegible] εἰσπράττεσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ [illegible]· ὁπότε καὶ οἱ τὴν μίσθωσιν τῶν τελῶν ἢ οἱασδήποτε κτήσεως ἢ δημοσίων φόρων ἔκληψιν ἢ [illegible] τησιν ἢ φροντίδα οἴκου αὐτοῖς πιστεύσαντας ἢ ἐγγυητὰς αὐτοὺς ὑπὲρ τῶν προειρημένων αἰτιῶν δεξαμένους μηδεμίαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἢ τοῦ [illegible] τῶν προγεγραμμένων αὐτοῦ ἢ [illegible] τῶν προσώπων, ὡς πιστεύσαντες, [illegible] ἢ ἐγγυητῶν [illegible] δέ τινας δημοσίων [illegible] μίσθωσιν ἢ [illegible] πιστεύσωσιν ἢ ἐγγυητὰς αὐτοὺς δέξωνται, [illegible] ζημία συμβαίη, [illegible] ἀπαιτηθῆναι [illegible]

[illegible]

CAPUT VII.

Nulli vero [illegible] licere deo amabiles episcopos cogere ad iudicium venire pro exhibendo testimonio, sed iudex mittat ad eum quosdam ex personis ministrantium sibi, ut propositis evangeliis secundum quod decet sacerdotes dicant quae noverunt.

CAPUT VIII.

Sed neque pro qualibet pecuniaria vel criminali causa episcopum ad iudicem civilem aut militarem invitum producere vel exhibere citra imperialem iussionem permittimus, sed iudicem, qui tale aliquid sive ex scripto sive ex non scripto praesumpserit imperare, post cinguli privationem XX librarum auri poenam persolvere iubemus ecclesiae cuius episcopus produci aut exhiberi iussus est; executorem similiter post cinguli privationem et verberibus subdendum et in exilium deportandum.

CAPUT IX.

Interdicimus autem deo amabilibus episcopis proprias relinquere ecclesias et ad alias regiones venire. Si vero necessitas faciendi hoc contigerit, non aliter nisi cum litteris beatissimi eorum patriarchae vel metropolitae aut per imperialem videlicet iussionem hoc faciant, ita tamen ut nec illis episcopis qui sub beatissimo archiepiscopo Constantinopoleos et patriarcha fuerint liceat citra permissionem [illegible] nostrae iussionis ad regiam civitatem venire. Si [illegible] etiam secundum hunc modum episcopus [illegible]

σκοπος οἱουδήποτε τόπου ἀποδημήσει, μὴ πλέον [illegible] ἐνιαυτοῦ τὴν ἰδίαν καταλιμπανέτω [illegible] δὲ ἐπισκόπους τοὺς κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν [illegible] ται, παραγινομένους, οἱασδήποτε οὖν [illegible] πάντων ἀπιέναι πρὸς τὸν μακαριώτατον [illegible] πον Κωνσταντινουπόλεως καὶ πατριάρχην, [illegible] δι᾽ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν [illegible] τοῖς δὲ παρὰ ταύτην ἡμῶν τὴν διατύπωσιν ἢ ἀποδημοῦσιν ἢ ὑπὲρ τὸν ὡρισμένον τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνον ἔξω τῆς ἰδίας ἐκκλησίας [illegible] πρῶτον μὲν μὴ χορηγεῖσθαι παρὰ τῶν οἰκονόμων τῆς ἰδίας ἐκκλησίας δαπάνας, ἔπειτα δὲ ὑπομιμνῄσκεσθαι [illegible] διὰ γραμμάτων τῶν ἱερέων ὑφ᾽ οὓς τελοῦσιν, [illegible] εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας, ἀπειθοῦντας δὲ [illegible] κατὰ τοὺς ἱεροὺς κελεύομεν κανόνας. καὶ εἰ μὴ ἐντὸς τοῦ ὁριζομένου παρὰ τῶν ἱερέων χρόνου [illegible] εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας, [illegible] ἐξωθεῖσθαι, ἑτέρους δὲ [illegible] χειροτονεῖσθαι, κατὰ τὴν τοῦ παρόντος νόμου δύναμιν, τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς κληρικοὺς κρατοῦντος, οἱουδήποτε βαθμοῦ εἶεν ἢ ὑπηρεσίας.

CAPUT X

Ἵνα δὲ πᾶσα ἡ ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις καὶ οἱ θεῖοι κανόνες ἀκριβῶς φυλάττοιντο, κελεύομεν [illegible] ἀρχιερέων [illegible] τοὺς ὑποκειμένους [illegible] ὑπ᾽ αὐτοὺς τελοῦντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν [illegible] ἢ δὶς καθ᾽ ἕκαστον ἔτος πρὸς ἑαυτὸν [illegible] πάσας τὰς αἰτίας ἀκριβῶς ἐξετάζειν [illegible] ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ πρὸς ἀλλήλους [illegible] καὶ ταύτας διατυποῦν [illegible] κανόνας, καὶ πρὸς τούτοις εἴ τι παρά τινος [illegible] οἱουδήποτε προσώπου ἡμάρτηται διορθοῦσθαι.

11 Ἀπαγορεύομεν δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ ὑποδιακόνοις καὶ [illegible]

[illegible] X pr. (— 22) om. B et L, [illegible] habet [illegible] § 1 [illegible] Nomoc. [illegible] Nomoc. XIV tit. 3, 3 [illegible]

[illegible]

[illegible Greek text]

et omni [illegible] quolibet [illegible] collegii aut schematis constitutis ad tabulas ludere aut talia ludentibus participes aut inspectores fieri aut ad quodlibet spectaculum spectandi gratia venire. Si quis autem ex eis hoc deliquerit, iubemus hunc in tribus annis venerabili ministerio prohiberi et monasterio [illegible]. Si autem in medio tempore ostenderit dignam [illegible] vitii paenitentiam, liceat et sacerdoti sub quo constitutus est minuere tempus et hunc rursus proprio reddere ministerio, scientibus quoque sanctissimis episcopis debentibus haec vindicare, quia si tale aliquid agnoscentes non vindicaverint, ipsi rationem deo pro tali causa persolvent.

2 Nullum autem episcopum invitum cogi quemlibet clericum sub se constitutum de proprio clero dimittere.

CAPUT XI.

[illegible Greek text]

Omnibus autem episcopis et presbyteris interdicimus segregare aliquem a sancta communione, antequam causa monstretur propter quam sanctae regulae hoc fieri iubent. Si quis autem praeter haec sancta communione quemquam segregaverit, ille quidem qui iniuste a communione segregatus est soluta excommunicatione a maiore sacerdote sanctam [illegible] communionem; qui vero aliquem sancta communione segregare praesumpserit, modis omnibus a sacerdote sub quo constitutus est separabitur communione quanto tempore ille perspexerit, ut quod iniuste fecit

1 iuste sentiat. Sed neque propriis manibus [illegible] episcopum aliquem percutere; hoc enim [illegible]

[illegible] 619. 625 V coll. Pr. (— 28) habet Epanagoge 9, 5, ex E [illegible] [illegible] ib. 9, 26 et B[a] E 37, 5 p. 336 Zach. — [illegible]

[illegible] collegio vel habitu constitutis; ne tabula ludant vel eorum qui [illegible] fiant, vel ad aliud spectaculum spectandi gratia veniant. Si quis vero [illegible] per tres annos ab omni religioso ministerio prohiberi [illegible]

2. Εἰ τις δὲ ἐπίσκοπος κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τῆς ἱερωσύνης ἐκβληθεὶς τολμήσειεν ἐπιβῆναι τῆς πόλεως ἐξ ἧς ἐξεβλήθη, ἢ καταλιπὼν τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐκελεύσθη διάγειν, κελεύομεν τοῦτον μοναστηρίῳ ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ καθεστῶτι παραδίδοσθαι, ἵνα ἅπερ ἐν τῇ ἱερωσύνῃ ἥμαρτε διάγων ἐν τῷ μοναστηρίῳ διορθώσηται.

CAPUT XII.

Κληρικοὺς δὲ οὐκ ἄλλως χειροτονεῖσθαι συγχωροῦμεν, εἰ μὴ γράμματα ἴσασι καὶ ὀρθὴν πίστιν καὶ βίον σεμνὸν ἔχουσι, καὶ οὔτε παλλακὴν οὔτε φυσικοὺς ἔσχον ἢ ἔχουσι παῖδας, ἀλλ' ἢ σωφρόνως βιοῦντας ἢ γαμετὴν νόμιμον καὶ αὐτὴν μίαν καὶ πρώτην ἐσχηκότας ἢ ἔχοντας, καὶ μηδὲ χήραν μηδὲ διαζευχθεῖσαν ἀνδρὸς μηδὲ ἄλλως τοῖς νόμοις ἢ καὶ τοῖς θείοις κανόσιν ἀπηγορευμένην.

CAPUT XIII.

Πρεσβύτερον δὲ ἐλάττονα τῶν τριάκοντα ἐνιαυτῶν γίνεσθαι οὐκ ἐπιτρέπομεν, ἀλλ' οὐδὲ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον ἥττονα τῶν εἰκοσιπέντε, οὐδὲ ἀναγνώστην ἐλάττονα τῶν ὀκτωκαίδεκα ἐνιαυτῶν, διακόνισσαν δὲ ἐν ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ χειροτονεῖσθαι ἥτις ἐλάττονα ἄγει ἐνιαυτῶν τεσσαράκοντα ἢ εἰς δευτέρους ἦλθε γάμους.

CAPUT XIV.

Εἰ δὲ ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας τοῦ κληρικοῦ [illegible] τύχοιτο [illegible] κατηγορίαν τις ἀναφέρῃ, λέγων αὐτὸν ἀνάξιον εἶναι τῆς [illegible], ὑπερτίθεσθαι τὴν χειροτονίαν, καὶ [illegible] τοῦτο μὲν ὑπὲρ τῆς ἐξετάσεως τοῦτο δὲ ὑπὲρ τῆς ἐπιτιμίας, ὅπερ ἐν ταῖς τῶν ἐπισκόπων χειροτονίαις ἀνωτέρω ἐθεσπίσαμεν.

c. XII repetunt Nomoc. L tit. 25 p. 629 Voell. [illegible]
Argumentum notat Nomoc. XIV tit. 1, 28 (ubi [illegible]
c. XIII [illegible] repetit Nomoc. L tit. 25 p. 629 [illegible]
[illegible] Pont. 40, [illegible]
c. XIV [illegible]

[illegible]

1. Si vero futurus ordinari diaconus non habuerit uxorem sicut superius dictum est iunctam sibi, non aliter ordinetur nisi prius ab ordinante eum interrogatus promiserit posse post ordinationem et sine legitima uxore honeste vivere, non valente eo qui ordinat in tempore ordinationis permittere diaconum aut subdiaconum post ordinationem uxorem accipere. Is autem qui permittit episcopus expellatur ab episcopatu. Si vero post ordinationem presbyter aut diaconus aut subdiaconus uxorem duxerit, expellatur a clero et curiae civitatis illius in qua clericus erat cum propriis rebus tradatur.

2. Si vero lector secundam ducat uxorem, aut primam quidem viduam (autem) aut separatam viro aut legibus aut sacris canonibus interdictam, nequaquam ad alium ecclesiasticum ordinem provehatur; sed si quolibet modo ad maiorem ordinem perducatur, expellatur eo et priori restituatur.

CAPUT XV.

Sed neque curialem aut officialem clericum fieri, ut non ex hoc venerabili clero iniuria fiat. Si vero tales personae in clero constituantur, tamquam nec ad ordinationem perductae propriae fortunae restituantur, nisi forsan monachicam vitam aliquis eorum non minus XV annos implevit: tales enim ordinari praecipimus, legitima videlicet parte (a) curiali curiae et fisco danda. Sed in clero constituti monacho condecentem vitam impleant. Si enim post clericatus honorem uxorem aliquis eorum duxerit aut concubinam habuerit, curiae et officio cuius subiacebat fortunae reddatur, si etiam maxime tali[illegible]

[illegible] Appendix Nomoc. L tit. cap. eccl. 3 p. 651 Voell. [illegible] (— 12 [illegible]) id. 9, 16 et B[illegible] K 18, 4 p. 434 Zach. — [illegible] Pan. 34, 2. [illegible] XVI pr. [illegible]

[illegible]

ἐργαστηρίῳ, ἐν ᾧ τις τεταγμένος [illegible] ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν νόμων [illegible] τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους [illegible] τοὺς στρατευομένους τοὺς ἀπὸ [illegible] ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν μεταφερομένους, [illegible]
1 μιᾷ τύχῃ ὑποκεῖσθαι [illegible] τοῖς μηδενὶ ἐξεῖναι ἐκ οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ βαθμῷ καθεστῶτι ἀπαλλαγῆναι ἐξ αὐτοῦ [illegible] γίνεσθαι, ἐπισταμένων τῶν οὕτω [illegible] τῆς [illegible] [illegible] ἢ ἀξίας ἢ [illegible] γυμνωθήσονται, καὶ τῇ βουλευτικῇ τύχῃ τῆς ἰδίας πόλεως παραδοθήσονται. τοὺς δὲ πρὸ τοῦ ἡμετέρου νόμου κληρικοὺς χειροτονηθέντας ἀπὸ βουλευτικῆς τύχης διὰ [illegible] [illegible] λειτουργίας κλήρους, [illegible] τῶν [illegible] ἐλευθέρους φυλάττεσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙϚ.

Ἀλλ' οὐδὲ κληρικὸν οἱουδήποτε βαθμοῦ διδόναι τι ἐκείνῳ, ὑφ' οὗ χειροτονεῖται, ἢ ἄλλῳ οἱῳδήποτε προσώπῳ συγχωροῦμεν, μόνας δὲ κομίζειν αὐτοὺς τὰς συνηθείας τοὺς ἐπὶ χειροτονίᾳ [illegible] ἐξ ἔθους κομιζομένας, [illegible] [illegible] ἐν δὲ τῇ [illegible] [illegible] τῆς θείας [illegible] λειτουργίας, καὶ μηδὲν [illegible] τοὺς ἰδίοις [illegible] διδόναι ὑπὲρ τῆς [illegible] [illegible], μηδὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν [illegible] [illegible] ἢ τῶν ἄλλων [illegible] [illegible]
1 [illegible]. ἀλλὰ μηδὲ [illegible] ἢ [illegible] ἢ ἄλλου οἱουδήποτε [illegible] τὴν ἢ οἱουδήποτε [illegible] διδόναι τι ἐκείνῳ, ὑφ' οὗ [illegible], ἢ ἄλλῳ [illegible] προσώπῳ ὑπὲρ τῆς [illegible] αὐτῷ [illegible]. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ἅπερ διετυπώσαμεν ἢ δεδωκὼς ἢ λαμβάνων ἢ μεσίτης γενόμενος τῆς [illegible]

§ 1 v. 12—16 [illegible] Ath. [illegible] [illegible]
c. XVI (— 607, 15 ἀλλὰ καὶ μᾶλλον [illegible]) [illegible]
8, 13. 14; [illegible] B [illegible] [illegible] XIV [illegible]
[illegible] XIV [illegible] Ath. [illegible]

[illegible]

aut [illegible] alibi cuiuscumque gubernationis [illegible], haec quae accipiuntur vindicandis venerabili loco cuius talis persona ordinationem aut sollicitudinem aut gubernationem accepit. Si autem saecularis sit qui accepit aut [illegible] factus est, quod datum est duplum repetitur et venerabili loco in quo talis persona gubernationem aut ordinationem aut sollicitudinem suscepit praebeatur. 2. Si quis autem clericus cuiuslibet gradus sive gubernator cuiuslibet venerabilis domus aut ante ordinationem [illegible] ubi cuiuscumque gubernationis aut sollicitudinis aut postea aliquid voluerit suarum rerum offerre ecclesiae, in qua ordinatur, aut loco, cuius gubernationem aut sollicitudinem suscepit, non solum non prohibemus hoc fieri, sed etiam magis invitamus eos talia pro salute animae suae facere. Nos enim illa solum dari prohibemus quae propriis personis quibusdam praebentur, non quae sanctis ecclesiis aut aliis venerabilibus locis offeruntur.

CAPUT XVII.

[illegible]

Si servus sciente et non contradicente domino in clero ordinatus fuerit, ex hoc ipso quod constitutus est liber et ingenuus erit. Si vero ignorante domino ordinatio fiat, liceat domino intra spatium unius anni et servilem fortunam probare et suum servum accipere. Si vero servus sciente domino sive nesciente sicuti diximus eo, quod in clero constitutus est, liber factus ecclesiasticum ministerium reliquerit et ad saecularem transierit vitam, suo domino ad servitium contradatur.

[illegible] B pr. Nomoc. XIV tit. 1 [illegible] Ath. 18 § 1 [illegible]

[illegible]

[illegible] filii, aut his non exstantibus parentes eorum legitimam portionem ferant.

CAPUT XX.

[illegible] καὶ διακόνους, [illegible] ψευδομαρτυρεῖ- [illegible] ἐπὶ τρεῖς ἐνιαυτοὺς [illegible] καὶ μοναστηρίοις [illegible]

Reverentissimis autem presbyteris et diaconibus etiam si inventi fuerint pro pecuniariis causis falsum testimonium perhibuisse, sufficiat pro verberibus in tribus annis separari sacro ministerio et monasteriis tradi. Pro criminalibus autem causis si falsum testimonium dixerint, clero nudatos legitimis subdi poenis praecipimus. Reliquos autem omnes in aliis ecclesiasticis ordinibus constitutos, si falsum testimonium cuiuslibet causae sive pecuniariae sive criminalis dixisse convincantur, non solum ecclesiastico officio repelli, sed etiam verberibus subdi.

CAPUT XXI.

[illegible]

Si quis contra aliquem clericum aut monachum aut diaconissam aut monastriam aut ascetriam habet aliquam actionem, doceat prius sanctissimum episcopum cui horum unusquisque subiacet, ille vero causam inter eos iudicet. Et si quidem utraque pars his quae iudicata sunt adquieverit, iubemus per loci iudicem haec executioni perfectae contradi. Si quis autem litigantium intra X dies contradicat his quae iudicata sunt, tunc locorum iudex causam examinet. Et si invenerit iudicium recte factum, etiam per suam sententiam propriam hoc confirmet et executioni [illegible] tradat quae iudicata sunt, et non liceat [illegible]

[illegible] cap. eccl. 4 p. 661 Voell., ex B Nomoc. [illegible] XIV tit. [illegible] 9, 12. — Ath. summam repetunt [illegible] 17 [illegible]

[illegible]

ἡττηθέντα ἐκκαλεῖσθαι. εἰ δὲ ἡ τοῦ ἐπισκόπου ψῆφος ἐναντία εἴη τοῖς παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου [illegible] κεκριμένοις, τηνικαῦτα χώραν ἔχειν τὴν ἔκκλητον κατὰ τῆς ψήφου τοῦ ἄρχοντος, καὶ ταύτην κατὰ τὴν τῶν νόμων τάξιν ἀναφέρεσθαί τε καὶ γυμνάζεσθαι. εἰ μέντοιγε ἐκ βασιλικῆς κελεύσεως ἢ δικαστικῆς προστάξεως ἐπίσκοπος κρίνῃ μεταξὺ [illegible], ἡ ἔκκλητος ἐπὶ τὴν βασιλείαν ἢ ἐπὶ τὸν παραπέμψαντα τὴν ὑπόθεσιν ἀναφερέσθω.

1. Εἰ δὲ ἔγκλημα εἴη τὸ κατὰ [illegible] τῶν [illegible] εὐλαβεστάτων [illegible], εἰ μὲν παρὰ ἐπισκόπῳ τις κατηγορηθῇ καὶ [illegible] ἀπὸ τῆς τιμῆς [illegible] κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς [illegible], καὶ τηνικαῦτα ὁ [illegible] καὶ κατὰ τοὺς νόμους τὴν [illegible] τῇ ἐπιτιθέτω. εἰ δὲ πρότερον τῷ πολιτικῷ ἄρχοντι προσέλθῃ ὁ κατήγορος καὶ τὸ ἔγκλημα διὰ νομίμων ἐξετάσεως δυνηθείη ἀποδειχθῆναι, τότε τῷ ἐπισκόπῳ τῶν τόπων τὰ ὑπομνήματα φανερούσθω, καὶ εἰ [illegible] αὐτῶν γνωσθῇ τὰ προτεθέντα ἐγκλήματα [illegible] αὐτόν, τότε αὐτὸς ὁ [illegible] ἀπὸ τῆς τιμῆς [illegible], ὁ δὲ δικαστὴς [illegible] [illegible]

[illegible] ἀποθέμενοι τοῖς ἰδίοις [illegible] ἐγκλήματι [illegible] ον προσ- [illegible] ἀκεράιων τὸ [illegible] Εἰ δὲ ἐκκλησια- [illegible] ἀπὸ κοινωνίας ἐχέτωσαν [illegible] τοιαύτην ἐξέτασιν, [illegible] ἀξίαν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανό- [illegible] ἐπιτιθέτωσαν.

humando cum hypothecis suarum rerum exponere. Si vero pro criminali causa accusatio contra aliquam memoratarum personarum proponatur, sub legitima cautela accusatio fiat per eos. Si autem ecclesiastica causa est, nullam communionem habeant iudices civiles circa talem examinationem, sed sanctus episcopus secundum sacras regulas causae finem imponat.

CAPUT XXII.

[illegible] τῆς αὐτῆς συνόδου [illegible] ἔχοιεν εἴτε ὑπὲρ [illegible] ἄλλων τινῶν πραγ- [illegible] αὐτῶν μεθ' ἑτέρων [illegible] τὸ πρᾶγμα κρι- [illegible] μέρος τοῖς κεκριμέ- [illegible] πατριάρχης ἐκείνης [illegible] ἀκροάσθω, κἀκεῖνα ὁρι- [illegible] κανόσι καὶ τοῖς νό- [illegible] κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ [illegible] καὶ παρὰ κληρικοῦ ἢ [illegible] κατὰ ἐπισκόπου γένηται [illegible] αὐτῶν [illegible] καὶ τοὺς ἡμε- [illegible] καὶ εἴ τις τοῖς [illegible] πατριάρ- [illegible] τὸ πρᾶγμα, [illegible] τοὺς νόμους τοῦτο [illegible] τοιαύτη [illegible] ἐπισκόπου εἴτε παρὰ [illegible] προσώπου, ὁ τῆς διοι- [illegible] πατριάρχης κατὰ τὸν [illegible] τρόπον. Ὑπὲρ δὲ πασῶν

Si qui vero sanctissimorum episcoporum eiusdem synodi dubitationem aliquam ad invicem habeant sive pro ecclesiastico iure sive pro aliis quibusdam rebus, prius metropolita eorum cum aliis de sua synodo episcopis causam iudicet, et si non rata habuerit utraque pars quae iudicata sunt, tunc beatissimus patriarcha dioeceseos illius inter eos audiat, et illa determinet quae ecclesiasticis canonibus et legibus consonant, nulla parte sententiae eius contradicere valente. Si autem et a clerico aut alio quocumque aditio contra episcopum fiat propter quamlibet causam, apud sanctissimum eius metropolitam secundum sacras regulas et nostras leges causa iudicetur, et si quis iudicatis contradixerit, ad beatissimum archiepiscopum et patriarcham dioeceseos illius referatur causa, et ille secundum canones et leges huic praebeat finem. Si vero contra metropolitam talis aditio fiat ab episcopo aut clerico aut alia quacumque persona, dioeceseos illius beatissimus patriarcha simili modo causam iudicet. Pro causis

[illegible] XIV c. 3, 4; ac 8 initium (— 20 δυνάμενον) repetit Nomoc. L [illegible] Appendix Nomoc. L tit. cap. coll. 18 p. 610 Voell. — [illegible] 9, 24. — Meliora conscribam (19—26 Si autem — [illegible]) Vigilius in epistula de qua diximus ad c. VIII. XIX. XXI [illegible]

[illegible]

τῶν αἰτιῶν, εἴτε παρὰ τοῦ ἰδίου [illegible] εἴτε παρ' ἄλλου [illegible] ταῖς ἐκκλησίαις ἀνάγονται, μηδεμίαν [illegible] ἀργίαν ὑπὲρ τῆς δίκης ἐπισπευσθ[illegible] ἵνα καὶ αὐτοὶ σπουδάσωσι τῶν [illegible] αἰτιῶν ἑαυτοὺς ἀπαλλάττειν.

CAPUT XXIII.

Τοὺς δὲ οἰκονόμους καὶ πτωχοτρόφους καὶ ξενοδόχους καὶ νοσοκόμους καὶ τοὺς τῶν ἄλλων εὐαγῶν οἴκων διοικητὰς καὶ τοὺς ἄλλους [illegible] [illegible] ὑπὲρ τῶν ἐμπιστευθέντων [illegible] [illegible] παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου [illegible] [illegible] καὶ τοὺς λογισμοὺς [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] δὲ [illegible] ἱερωσύνης ἐκβληθεὶς κατὰ [illegible] [illegible] ἐξεβλ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καταβολῆς τελευτήσειε, κελεύομεν τοὺς αὐτοῦ κληρονόμους κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ τοῖς λογισμοῖς καὶ ταῖς ἀπαιτήσεσιν ὑποκεῖσθαι.

13 c. XXIII om. B [illegible] Nomocan. XIV [illegible] ib. 8 p. 613 Voell. Initium (— 13) [illegible] ib. 9, 1 p. 539 Pitra; Ath. [illegible]

CAPUT XXIV.

[illegible] ... ἐπ᾽ ... ἐκκαλέσασθαι ... ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ... εἰ δὲ μήπω ... ἔμπροσθεν ... ἡμῶν ... [illegible]

Si quis episcopus aut clericus ex quacumque provincia in Constantinopoli reperiatur, et voluerit aliquis adversus eum actionem proponere, si quidem litis contestatio in provincia pro ipso negotio facta est, ibi litem compleri; si vero nondum inchoata est, apud gloriosissimum praefectum Orientis praetoriorum aut apud eos qui a nobis fuerint deputati iudices convenientibus eum respondere.

CAPUT XXV.

[illegible] ... ἐπιστέλλοντες ... ἢ μητροπο- ... πράγματι ... ἐκκλησίας ... κατ᾽ αὐτῶν ... πράγμασιν ἢ ἀγωγῇ ... ἐν τῷ καιρῷ ἐν ᾧ τὰς ἀποκρί- ... τὰς ὑπὲρ τούτων ἐναγωγὰς αὐτοὺς [illegible]

Reverentissimi vero apocrisiarii cuiuscumque sanctissimae ecclesiae, qui in regia civitate degunt, aut ad beatissimos patriarchas aut metropolitas a suis episcopis destinati neque pro suis episcopis neque pro causa ecclesiae aut debito publico aut privato aliquam conventionem sustineant, nisi mandatum habuerint a suis episcopis aut oeconomis, ut aliquos conveniant: tunc enim solis illis qui ab eis conveniuntur damus licentiam, si quam obligationem habent contra ecclesiam aut contra episcopos eorum proponere. Si vero et in quibusdam causis vel actionibus semet ipsos obligatos fecerint in tempore in quo responsa faciunt, et pro his conventiones suscipient.

CAPUT XXVI.

[illegible] ... ὑπὲρ τῆς πόλεως ... διὰ πρεσβείαν τινὰ ἢ χειροτο- ... βασιλίδα πόλιν ἢ ἐν ἄλλῳ ... κελεύομεν αὐτοὺς μηδε- ... ἀπὸ οἱουδήποτε προσώπου ... τοὺς ὑπευθύνους αὐτοὺς ἔχειν ... [illegible]

Si vero et episcopi vel clerici pro civitate aut pro suis ecclesiis propter legationem vel ordinationem episcopi ad regiam civitatem vel ad aliam quemlibet locum proficiscantur, iubemus eos nullam molestiam aut importunitatem a qualibet persona [illegible] ... contia existente his qui obligatos eos putant se habere, postquam ad provinciam revertuntur, [illegible]

[illegible] ... Nomoc. XIV tit. 9, ... Nomoc. ib. p. 540 Pitra, ... περὶ διαφόρων ἀναγνωσμάτων § 1 p. 101 Heimbach.

[illegible]

ἐνάγειν αὐτοῖς, οὐδενὸς τοῖς νομίζουσιν ἔχειν [illegible] ὑπευθύνους γινομένου προκρίματος κατὰ [illegible] γραφὴν διὰ τὸν χρόνον, ὃν [illegible] παρελίμπανον.

Εἰ ποτε δὲ αἰτία ἀνάγκη [illegible] [illegible] ἢ μοναστηρίῳ ἢ ἀσκητηρίῳ [illegible] μάλιστα γυναικῶν, ὕβρεως χωρὶς καὶ μετὰ τῆς πρεπούσης τιμῆς κελεύομεν τὴν ὑπόμνησιν καὶ τὸν ἐμβιβαστὴν γίνεσθαι, μηδεμίαν δὲ μονάστριαν ἢ ἀσκήτριαν τοῦ μοναστηρίου ἀφέλκεσθαι, ἀλλ' [illegible] [illegible] ὁ ἐπίσκοπος ἀναφερέτω.

CAPUT XXVII [illegible]

[illegible]

[illegible]

hoc diaconissam et monachum aut asceteriam aut monastriam pro omni criminali et pecuniaria ⟨causa⟩, cuiuscumque sit quantitatis, sive a clerico sive a quolibet in militia constituto admonitionem suscipiant aut in regia civitate aut in provinciis quibus degunt, ne amplius quattuor siliquis dare permittimus. Si vero ex nostra iussione aut ad iudicem aut ad beatissimum ancestriam [illegible] in aliam provinciam admonitionem afferat alieni memoratarum personarum, non ultra unum solidum accipiat. Si vero pro una eademque causa multas ex memoratis personis admoneri contingat, unam et solam personam pro omnibus sportulas dare sancimus. Episcopus enim pro rebus suae ecclesiae nullam exactionem [illegible] sustineat, sportularum vero si pro talibus causis admoneatur, exigatur; actiones videlicet contra ecclesiam propositas oeconomis suscipientibus aut illis qui in ea causa ordinati sunt. Qui vero contra haec exigere sportulas praesumpserit, in duplum quod accepit [illegible] reddere compellatur, et si quidem militat, cingulum perdat, si vero clericus fuerit, a clero removeatur.

CAPUT XXIX.

Presbyteris autem et diaconibus et subdiaconibus et omnibus in clero conscriptis non habentibus uxorem secundum sacros canones interdicimus [illegible] non [illegible] in propria domo [illegible] tamen citra matrem aut sororem aut filiam et [illegible]

[illegible] Nov.[a] XIV tit. 8, 14; [illegible] et clausulam (616, 12 [illegible] ...) [illegible] 27 p. 633. 634 Voell., et B [illegible] K 18, 6 p. 435 Zach. — Summam praestat [illegible]

[illegible] monachum et asceteriam et monacham pro omni criminali et pecu[illegible] sive a clerico sive ab aliquo in militia constituto [illegible] in provinciis in quibus degunt, non plus quam quattuor siliquas [illegible]

καὶ τῶν ἄλλων προσώπων, ἅπερ [illegible] φαίνεται. εἰ τις δὲ παρὰ ταύτην τὴν [illegible] ναῖκα ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ σχῇ, ἥτις δύναται [illegible] ρίαν ἐπάγειν, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἢ ὑπὸ τοῦ [illegible] ἐπισκόπου ἢ ὑπὸ τῶν ἰδίων συγκληρικῶν [illegible] σθείς, ὥστε μετὰ τοιαύτης γυναικὸς μὴ οἰκεῖν, [illegible] λεῖν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου μὴ θελήσῃ, ἢ κατηγ[illegible] φαινομένου ἀποδειχθῇ ἀσέμνως μετὰ τοιαύτης γυναικὸς ἀναστρέφεσθαι, [illegible] κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοῦ κλήρου τούτου ἐκβαλλέσθω, τῇ βουλῇ τῆς πόλεως [illegible] παραδιδόμενος. Ἐπίσκοπον δὲ [illegible] γυναῖκα ἔχειν ἢ μετ' αὐτῆς οἰκεῖν [illegible]. εἰ δὲ ἀποδειχθείη τοῦτο πλημμελῶς παραφυλάξας, τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω· αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἀνάξιον ἀπέδειξε τῆς ἱερωσύνης.

CAPUT XXX

Ἀπαγορεύομεν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ [illegible] [illegible] ἄλλω [illegible] συγχωροῦμεν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ [illegible] ἣν ἂν [illegible] τρόπους τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐκβάλλῃ τοῦ ἰδίου οἴκου. εἰ δὲ τοῦτο [illegible] πρᾶξαι, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἰδίων [illegible] ἀλλοτριουμένη ἐν μοναστηρίῳ παραδιδόσθω, κἀκεῖ πάντα τὸν τῆς ἰδίας ζωῆς χρόνον διατελείτω· τῶν πραγμάτων αὐτῆς [illegible] μὲν παῖδας ἔχει, μεταξὺ αὐτῆς [illegible] κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων διαιρουμένων, [illegible] ἐν τῇ αὐτῇ γυναικὶ μέρος τὸ [illegible] [illegible] ἀποκειμένης. εἰ δὲ μὴ [illegible] τοῦ μοναστηρίου [illegible] [illegible] καὶ τῆς ἐκκλησίας [illegible] ἴσης μοίρας διαιρείσθω.

[illegible]

CAPUT XXXI

Εἴ τις τῶν θείων μυστηρίων ἢ τῶν ἄλλων ἁγίων λειτουργιῶν [illegible] ἐν ὥρᾳ [illegible]

[illegible]

[illegible]

in monasterium [illegible] iubemus primum quia nihil [illegible] in uno domo [illegible] intra triennium nullus [illegible] monachorum personarum [illegible] triennio tempore, et talem [illegible] indicaverit, tunc det ei schema [illegible] pro fortuna, donec [illegible] degat; res autem [illegible] videbatur, illaesas, domino [illegible] monasterium, personarum [illegible] ad saecularem [illegible] vitam, aut in civitatibus aut in agris, circumiens propriam fortunam [illegible].

CAPUT XXXVI.

In omnibus autem monasteriis, quae [illegible] dicuntur, iubemus secundum monachicos canones in uno habitaculo omnes ⟨habitare et communiter ali, et simili modo in uno habitaculo omnes⟩ separatim dormire, ut mutuum alterutris testimonium castae conversationis praebeant, [illegible] sunt propter longaevam in monasterio conversationem quiete volentes vivere [illegible] infirmitatis causa in remotis cellulis [illegible] constitutis degant: hoc autem cum consensu et voluntate abbatis fieri. Haec omnia in monasteriis et asceteriis feminarum servandis. In nullo loco nostrae reipublicae in uno monasterio monachos et monachas habitare vel [illegible] permittimus. Ubi autem tale [illegible] invenitur, [illegible] modis [illegible] separari, et feminas quidem in quo sunt monasterio remanere, viros autem aliud monasterium sibimet facere. Si vero plura sunt monasteria, ut non necesse sit nova monasteria aedificare, locorum sanctissimus

[illegible]

[illegible]

ἐπίσκοπος κρίνῃ, χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτιθείς, ὡς ἄξιος εἶναι φανείη, ταῖς ἀποκρίσεσιν, ὡς εἴρηται, τοῦ μοναστηρίου ἀπονεμέσθω, οὕτω μέντοι ἵνα μηδὲ ὁ [illegible]

[illegible]

c. XXXVII ex B repetit Novell. XIV [illegible]

c. XXXVII. XXXVIII et XL. XLI [illegible]

[illegible]

[illegible]

in ipsis ad suam vitam in his perseveraverint, et res sub tali condicione donatas aut relictas ad pia opera vel expendant vel relinquant. In personis enim, quae in monasterium vel ascetrium ingrediuntur et relinquunt huiusmodi castam conversationem, monasterio aut ascetrio ubi a principio ingrediuntur res sub tali condicione donatas aut relictas cum alia earum substantia competere volumus. Si tamen in redemptionem captivorum aut egentium alimenta sub praedictis condicionibus substitutio aut restitutio fiat, ex nullo memoratorum modo eam excludi permittimus.

CAPUT XXXVIII.

[illegible]

Si qua mulier aut vir monachicam elegerit vitam et intraverit in monasterium filiis non extantibus, monasterio in quo ingreditur et res eius competere iubemus. Si vero talis persona filios habeat, et non antequam intret in monasterium de suis rebus fecerit dispositionem et legitimam partem filiis deputaverit, etiam sic liceat (ei) et postquam ingreditur monasterium suam facultatem in proprios dividere filios, ita tamen ut nulli filiorum eorum minuat legitimam partem; quam vero non dederit filiis partem, monasterio competat. Si vero omnem substantiam inter filios dividere voluerit, propria sua persona filiis connumerata, unam sibi partem modis omnibus retineat quae debeat iuri monasterii competere. Si vero in monasterium degens moriatur, antequam inter filios suos proprias distribuat res, legitimam partem filii percipiant, reliqua vero substantiae pars monasterio competat.

[illegible] p. 641 Voell. [illegible] 18 apud Zachariae Anecd. 219, Harmenopulus 5, 4, 5. [illegible]

[illegible] et res cum tali condicione donatas vel relictas ad pia opera impendant [illegible] Si tamen ad redemptionem captivorum vel [illegible] condicionibus substitutio vel restitutio facta sit, ex nullo [illegible]

[illegible]

[illegible] ἢ γυνὴ μόνη [illegible] εἰς μοναστήριον [illegible] γάμου καὶ δίχα ῥεπουδίου, μεθ' ὃ μέντοι τὸ πρόσωπον τὸ διαζευχθὲν εἰς μοναστήριον τὸ σχῆμα λάβῃ. καὶ εἰ μὲν ὁ ἀνὴρ τὸν μοναχικὸν ἐπιλέξηται βίον, ἀποκαθιστάσθω τῇ γυναικὶ καὶ τὴν προῖκα καὶ [illegible] [illegible]

[illegible] ἀνὴρ τῇ γυναικὶ ἢ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ [illegible] ἢ συγχωρῆσαι βουληθείη.

CAP[illegible]

Οὐδεμίαν δὲ ἄδειαν δίδομεν ἢ τοῖς γονεῦσι [illegible] παῖδας ἢ τοῖς παισὶ τοὺς γονέας τῆς [illegible]

c. XL—XLII [illegible]
c. XLI [illegible]

[illegible]

CAPUT XLII.

Si monachus reliquerit [illegible] monasterium [illegible] in aliud ingreditur, quaecunque res tempore quo monasterium dereliquit [illegible] priori monasterio in quo ab initio ingressus est [illegible] habeant. [illegible]

1 Si monachus reliquerit monasterium et ad saecularem vitam migraverit, hunc militia et honore, si quem habet, prius spoliatum ab episcopo locorum et provinciae iudice in monasterio mitti, et res, quas [illegible]

CAPUT XLIII.

Si quis rapuerit aut sollicitaverit aut corruperit [illegible] aut diaconissam aut monastriam aut aliam quamlibet feminam [illegible] locorum sanctissimus episcopus et oeconomus [illegible]

[illegible]

κίου καὶ τῶν οἰκονόμων αὐτοῦ ἐλέγχεσθαι [illegible] τῶν ἐκείνης ἐπαρχίας ἀρχόντων [illegible] τάξεων ἐκδικεῖσθαι, τοὺς δὲ [illegible] σαντας καὶ τοὺς μεσιτεύσαντας [illegible] κίνδυνον ὑποκειμένων, τὴν δὲ τοιαύτην [illegible] ταχοῦ ἀναζητεῖσθαι καὶ μετὰ τῶν ἰδίων [illegible] ἐν μοναστηρίῳ ἐμβάλλεσθαι, ἐν ᾧ ἀσφαλέστερον [illegible] λάττεσθαι δύναται, ἵνα μὴ καὶ πάλιν ἐν τῷ [illegible]

[illegible]

[illegible] aut postea habuit vel per se vel [illegible] absentes autem dirigi ex officiis [illegible] quos cum adversa parte [illegible] rata sacramenta similiter [illegible] lier fuerit, [illegible] viris se monstrare non consueverit, [illegible] adversario ex officio missos [illegible] sacramenta. Si autem absens [illegible] contingat aut unam earum, [illegible] in provincia in qua deget [illegible] dicto sub gestis monumentorum [illegible] vinciae aut apud locorum defensores [illegible] videlicet [illegible] damnationem sustineat.

praesenti legi [illegible], quae et prioribus legibus sunt [illegible], non solum in futuris, sed etiam in praecedentibus causis seu delictis [illegible] legem [illegible] servari [illegible]

[illegible]

(Epilogus.) Tua igitur gloria [illegible] senatum legem in perpetuum valituram nostra [illegible] tranquillitas [illegible]

[illegible]

D. [illegible] Iustiniani [illegible] XVIII. post cons. Basilii [illegible]

[illegible] CXXIV [illegible] Auth. [illegible] Coll. [illegible]

[illegible] UT LITIGANTES IURENT QUIA NEQUE PROMISERUNT DARE IUDICIBUS NEQUE DABUNT, ET DE SPORTULIS, ET UT QUAE IUBENTUR REFERENDARII COMPLEANT, ET NON MISCEANT SEMET IPSOS CAUSAE ET PER EOS EXEQUANTUR.

Idem Aug. Petro pp.

(Praefatio.) [illegible]

CAPUT I.

Iubemus igitur [illegible] cantes aut administratores lites aut appellationes [illegible]

[illegible]

μένειν τὰ πρεπόντα τῶν δικαζομένων [illegible] ἢ [illegible] μετακομισθῇ, παρουσίᾳ τῶν δικαστῶν [illegible] ἁγίων εὐαγγελίων ὀμνύναι, ὅτι οὐδὲν [illegible] δικασταῖς προστασίας χάριν ἢ ἄλλῳ [illegible] ὥσπερ ὑπὲρ ταύτης τῆς αἰτίας καθ' [illegible] δεδώκασιν ἢ ὑπέσχοντο ἢ μετὰ ταῦτα δώσουσιν ἢ δι' ἑαυτῶν ἢ δι' ἄλλων [illegible] [illegible] τούτων [illegible] ἰδίους συνηγόρους [illegible] τὴν συνηγορίαν παρέχουσιν ἢ [illegible] ἅπερ οἱ ἡμέτεροι νόμοι δίδοσθαι [illegible]. τοῦτο δὲ παραφυλάττεσθαι προστάττομεν καὶ ἐν τῷ θείῳ ἡμῶν consistorio, ὅταν [illegible] εἰσάγονται, ὥστε παρουσίᾳ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου τοὺς [illegible] τας ὅρκους παρέχεσθαι. εἰ δὲ ὡς εἰκὸς τινες τῶν δικαζομένων μὴ δύνανται πρὸς τοὺς δικαστὰς παραγίνεσθαι, τότε κελεύομεν τοὺς παρόντας μὲν ὀμνύειν τὸν προειρημένον ὅρκον, πέμπεσθαι δὲ πρὸς τοὺς ἀπόντας ἐκ τῶν ὑπηρετουμένων τάξεών τινα μετὰ τοῦ ἐξ ἐναντίας μέρους, ὥστε παρόντων αὐτῶν τοὺς εἰρημένους ὅρκους ὁμοίως παρέχεσθαι. εἰ δὲ [illegible] διὰ τὴν [illegible] [illegible] δέχεσθαι ὅρκους [illegible] μέρη ἐν ἄλλοις τόποις τυγχάνῃ [illegible], κελεύομεν τὸν ἀπόντα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐν ᾗ διάγει τοὺς ὅρκους κατὰ τὸν εἰρημένον παρ' ἡμῶν τρόπον ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων παρὰ τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας ἢ παρὰ τῷ τῶν τόπων ἐκδίκῳ [illegible] δηλονότι γενικῶς παραφυλαττομένων. εἰ δέ τις τῶν δικαζομένων ἀπὼν ἢ παρὼν τὸν τοιοῦτον [illegible] σχεῖν μὴ θελήσει, καὶ τοῦτο φανερωθῇ τῷ [illegible] κατὰ ψῆφον αὐτοῦ ὁ μὲν ἐνάγων τὴν [illegible] ἐκπέσῃ, ὁ δὲ ἐναγόμενος [illegible]

[illegible]

Εἰ δέ τις ἐκ τῶν δικαζομένων [illegible] ἢ ὑποσχέσθαι, καὶ τὸ πρόστιμον [illegible]

a I aute. (v. 16—[illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

probaverit, ipse quidem in exitu litis veniam mereatur, qui vero accepit aut promissionem suscepit aut ei probatur, si quidem pecuniaria sit causa, quod quidem datur triplum, quod vero promittitur duplum a comite privatarum exigatur, et dignitatem seu cingulum quod habet in utroque casu amittat. Si autem criminalis sit accusatio, confiscationem propriae substantiae patiatur et mittatur in exilium, qui propter acceptionem alienum crimen in se transponi festinavit. Si vero datum aut promissum litigator probare nequiverit, iuret persona quae datum aut promissum dicitur suscepisse, quia neque per se neque per aliam personam aut accepit aut promissionem habuit, et hoc praebito sacramento ipse quidem liber sit, litigator autem, qui non potuit ostendere, in pecuniariis quidem causis aestimationem litis a comite privatarum exigatur, lite quippe eventum proprium sustinente, in criminalibus autem confiscationem suarum rerum sustineat, et causa apud competentes iudices secundum legum ordinem terminetur. Si autem a litigatore manifestata persona memoratum refutaverit iusiurandum, tam in criminalibus quam in pecuniariis causis memoratis subiaceat poenis. Si quis autem litigantium iuraverit non dedisse aut promisisse, intra X vero menses post prolatam sententiam numerandos ostendatur dedisse, memoratae poenae et contra dantes et contra accipientes habeant locum. In causis autem, quae per tutores aut curatores aguntur, sacramenta quidem tutores aut curatores praestent, si qua vero memoratarum poenarum locum habuerit, per talia sacra-

... Bas. 17, 5, argumentum notat Nomoc. XIV tit. 13, 18. ... paratitla Ath. 13 § 4.

... quidem in exitu litis veniam meretur, qui autem datum vel promissum accepit ... pecuniaria sit causa, triplum eius quod datum est, duplum autem eius quod promissum ... privatarum ab eo exigatur, atque dignitate seu magistratu quem habet ... criminalis sit accusatio, publicationem substantiae suae patiatur et in exilium ... accepta crimen alienum in se transferre studuerit. Quodsi datum ... non potuerit, persona quae datum vel promissum dicitur ... [illegible]

CAPUT IV.

Ἐπειδὴ δὲ νόμος τοῦτο μὲν τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως πατρὸς ἡμῶν τοῦτο δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας γαληνότητος διετύπωσε, μηδενὶ τρόπῳ τοὺς [illegible] ψήφοις ἐγγράφειν, ὡς ἐν βασιλικοῖς [illegible] προενεχθέντος κελευσθῆναί τινας διαιρεθῆναι [illegible] παρέστησαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς [illegible]

[illegible] ἀδικοῦντες καλεύομεν, τοὺς [illegible] ταῖς αἰτίαις αἷς δι- [illegible] [illegible] ὑποστήσεται, ὁ δέ τι τοιοῦτο [illegible] ἰδίας περιουσίας τὴν ζημίαν τὴν τῷ [illegible] ἐνεχθεῖσαν διὰ τοῦ ἁρμοδίου [illegible] ἀποκαταστῆσαι, καὶ πρὸς [illegible]

[illegible] petit facere manifestas, easdem leges firmantes iubemus spectabiles referendarios in causis quas docent seu referunt ad nostram tranquillitatem nullam habere licentiam, [illegible], vel per se vel per aliam quamcumque personam tenere aliquem aut sub fideiussores facere aut aliquid exigere, aut cogere transactiones aut pacta quaedam cum suis adversariis exponere, aut quolibet modo in quacumque causa se permiscere. Nihil enim aliud facere eos concedimus nisi solas nostras iussiones in quocumque negotio aut ex scripto aut ex non scripto prolatas competentibus aut deputatis insinuare iudicibus. Si quid autem praesenti legi contrarium aliquis eorum praesumpserit agere, is quidem qui damnum aliquod aut circumventionem in suis rebus pertulerit, nullum praeiudicium penitus circa ius proprium sustinebit, qui vero tale aliquid egit, ex sua substantia damnum laesae personae delatum per competentem iudicem restituere compellitur, et super haec cinguli et dignitatis sustinebit amissionem. Haec autem omnia iubemus non solum in futuris causis, sed etiam in his quae iam incoeptae nondum tamen sunt terminatae servari.

(Epilogus.) Tua igitur eminentia praesentem legem in perpetuum valituram edictis sollemnibus in regia civitate propositis ad omnium notitiam venire procuret, ut omnes agnoscant quae pro communi eorum beneficio a nobis disposita sunt.

Dat. XVI. kal. Ian. CP. [illegible] anno XIII. pc. Basilii vc. (anno IV.)

[illegible] dem legem confirmantes praecipimus, ut spectabiles referendarii in causis [illegible] habeant potestatem, [illegible] transactiones aut pactiones ullas cum adversariis suis facere, aut ullo modo in [illegible] ex iis huic legi contrarium peragere ausus sit, is quidem qui damnum [illegible] in rebus suis passus est nullum omnino praeiudicium circa ius suum sustine[illegible] fecit ex substantia sua damnum personae iniuria affectae illatum per com[illegible] cogetur, et praeterea cinguli vel dignitatis amissionem subibit. Haec autem [illegible] futuris valere iubemus, sed etiam in iis quas iam incohatas nondum vero ter[illegible]

[illegible]

ΡΚΕ

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

(Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.)

(Προοίμιον.) Ἐπειδή τινες τῶν δικαστῶν [illegible] τῆς δίκης ἀγῶνος καὶ πλείστης ἐξετάσεως [illegible] δικαζομένοις γενομένης ἐπὶ τὰς [illegible] ὑποθέσεις [illegible] πρὸς τὴν ἡμετέραν γαληνότητα, καὶ τοῦτο τῷ παρόντι γενικῷ νόμῳ συνείδομεν διορθώσασθαι, ὥστε μὴ [illegible] ὑποθέσεων ἐν τούτῳ γίνεσθαι καὶ ἄλλο πάλιν [illegible] τὰς δίκας λαμβάνειν.

Κελεύομεν τοίνυν μηδένα τῶν δικαστῶν [illegible] τρόπον ἢ χρόνον [illegible] δίκαις μηνύειν πρὸς τὴν ἡμετέραν [illegible], ἀλλ' ἐξετάζειν τελείως τὸ πρᾶγμα καὶ [illegible] δίκαιον καὶ νόμιμον [illegible] τὰ [illegible] καὶ ἐκβιβασμὸς [illegible] δέ τις [illegible] βεβλάφθαι [illegible] αὐτὴν κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν νόμων [illegible] ποιεῖσθαι τάξιν καὶ [illegible] καὶ πλείονας [illegible] τῆς δίκης [illegible] αὐτῶν ἀναφυῇ διαφωνία, καὶ [illegible] ἕκαστον τούτων κατὰ τὸ [illegible] ψῆφον.

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν [illegible] καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς [illegible]

Nov. CXXV (Authent. CXXVI [illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible] μὲν ἡ σὴ ὑπεροχὴ τοῦτο [illegible] μείζονάς τε καὶ ἐλάττονας [illegible] τὸ σύνηθες παρὰ τῆς σῆς [illegible] προστάξεων δὲ πρὸς τοὺς [illegible] ἄρχοντας [illegible] τὰ ὑπὲρ τῆς τῶν [illegible] ἡμῶν νομοθετηθέντα.

[illegible] imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno [illegible] Basilii vc. anno II. [a. 543]

iam tua celsitudo quam omnes alii iudices maiores et minores custodire festinent, ut nullus penitus ignoret quae pro utilitate nostrorum collatorum a nobis disposita sunt, ita tamen ut universis [illegible] per propria praecepta, quatenus [illegible] iusto dispendio nostris collatoribus [illegible] legis praesentis fiat.

Dat. xv. kal. Ian. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVII. post cons. Basilii vc. anno II.

ΡΚϚ

[illegible]ΣΟΝ ΘΕΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΤΩΝ.

(Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδότῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.)

[illegible] Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς οἱ τῆς θείας λήξεως νόμῳ διετύπωσαν, φανερὰς [illegible] κοιαίστωρα τοῦ θείου παλατίου ἅμα τῷ ἐπάρχῳ τῶν ἀνατολικῶν ἱερῶν πραιτωρίων τῷ [illegible] τῆς σῆς ὑπεροχῆς διέποντι κατὰ τὸ σχῆμα τῶν σάκρων ἐξετάζειν. εὕρομεν δὲ ἐν [illegible] πρᾶγμα γίνεσθαι καὶ τῆς πολιτείας καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας ἀνάξιον· οἱ γὰρ [illegible] καὶ οἱ τούτων συνήγοροι καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς τοιαύταις ὑποθέσεσιν [illegible] καὶ [illegible] τοῦτο μὲν ἐσθῆτι τοῦτο δὲ ὑποδήμασι καὶ [illegible] οὐ μόνους [illegible] προτιμᾶν τοὺς πρὸς τὴν βασιλείαν [illegible] ἀλλὰ καὶ [illegible] ἰδίου πραιτωρίου, ἀλλ᾽ ὡς ἡμῶν αὐτῶν παρόντων καὶ δικαζόντων τὰς δίκας [illegible]

CAPUT I.

[illegible] ἐν οἱῳδήποτε δικαστηρίῳ γίνεσθαι κελεύομεν, θεσπίζοντες τὸν μὲν κατὰ καιρὸν [illegible] παλατίου ἅμα τῇ σαυτοῦ ὑπεροχῇ ἤγουν τῷ κατὰ καιρὸν ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν [illegible] ὑποθέσεις ἐξετάζειν, μὴ ἐξ ἡμετέρου δὲ ἀλλ᾽ ἐξ ἰδίων πραιτωρίων [illegible] διδόναι ψῆφον· τῶν εἰωθότων δηλαδὴ [illegible] ἐν ταῖς τοιαύταις δίκαις [illegible] οἱονδήποτε τρόπον πλημμεληθείη, τῷ τῆς καθοσιώσεως [illegible]

[illegible] tantum extat in ML, c. 1 (Θεσπίζομεν τὸν μὲν κατὰ καιρὸν ...) — [illegible] Iulian. const. CXIII.

[illegible] omnes iudices et maiores et minores observare studeant, [illegible] publicitate propositis, praeceptis autem ad clarissimos [illegible] omnes cognoscant quae ad utilitatem litigantium a nobis sancita sunt.

CXXVI.

[illegible] SACRAE LEGIS DE APPELLATIONIBUS.

[illegible] Aug. Theodoto praefecto praetorio.

[illegible]

[illegible]

ὁ νικήσας μὴ εὑρεθῇ, ἐξεταζομένων τῆς [illegible] ψῆφον λαβὼν [illegible], καὶ ἐπιζητηθεὶς ὁ [illegible] μὴ [illegible] [illegible] τοὺς δικαστὰς ἐξετάζειν τούτου μὲν τὰ πεπραγμένα, τοῦτο [illegible] δεδομένην εὕρεσιν, ταύτην βεβαιοῦν, εἰ δέ τι παρεῖται [illegible] ἅπαξ δὲ τῆς ἐφεσίμου δίκης ἐν ταῖς ἐμπροθέσμοις ἡμέραις [illegible] [illegible] πράγματι τῇ τοῦ δικαίου χρόνου παραδρομῇ [illegible] καὶ τοῦ δικαίου σκοπουμένου πέρας ταῖς [illegible] μέρους παρόντος. [illegible] κράτει) εἰς τὴν πρώτην [illegible] ἔχειν προγεγραμμένην.

[illegible] φυλάξαι καὶ οἱ τούτῳ ὑπηρετοῦντες [illegible] πεπραγμένα, ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν ἀποδοῦναι [illegible] καταβαλοῦσι τοῖς ἡμετέροις [illegible]

[illegible]

II. In omnibus autem appellationibus [illegible]

[illegible]

CXXVII. Auth. CXX. Coll. IX tit. 7

UT FRATRES FILII SUCCEDANT AD IMITATIONEM FRATRUM ET ASCENDENTIBUS EXTANTIBUS; ET UT MULIERES NON INSINUATA ANTENUPTIALI DONATIONE NON LAEDANTUR, NON INSINUANS AUTEM VIR, VEL SI COMPETAT NUPTIALE LUCRUM, EO NON FRUATUR; ET RURSUS UT MULIERES NON SECUNDO NUBENTES DOMINAE SINT PARTIS SPONSALICIAE LARGITATIS, QUANTUM PARS FACIT UNIUS FILII; ET UT SIMILES SINT POENAE UTRIUSQUE SEXUS, DUM SINE CAUSA RATIONABILI REPUDIUM MITTITUR.

Idem Aug. Basso pp.

(Praefatio.) Nostras leges emendare nos non piget ubique utilitatem subiectis invenire volentes. Meminimus igitur scripsisse legem, per quam sancimus, ut si quis moriatur relinquens fratres et filios alterius praemortui fratris, ad similitudinem fratrum et praemortui fratris filii ad hereditatem vocentur paternam adingredientes gradum et illius ferentes portionem. Si vero moriens relinquat ascendentium aliquos et fratres ex utroque parentibus coniunctos sibi et filios ex praemortuo fratre, fratres quidem insinuamus per ipsam legem cum parentibus vocari, fratris vero filios excludimus.

CAPUT I.

Hoc itaque iuste corrigentes sancimus, ut si quis moriens relinquat ascendentium aliquem et fratres qui possunt cum parentibus vocari et alterius fratris praemortui filios, cum ascendentibus et fratribus vocentur et praemortui fratris filii, et tantam accipiant portionem, quantam futurus erat eorum pater

... Coll. IX tit. 7; gloss.) Graece extat in M (de BL vid. ad cap. II. III). —

μίξεσθαι εἰ περιῆν. ταῦτα δὲ θεσπίζομεν [illegible] τῶν ἀδελφοπαίδων ὧν ὁ/ἑκάτερος [illegible] νέως συνήπτετο τῷ τελευτήσαντι, [illegible] οἷαν αὐτοῖς δεδώκαμεν [illegible] λοῦνται τῶν ἀδελφῶν, [illegible] καὶ ὅτε μετὰ τῶν ἀδελφῶν [illegible] τινὰς πρὸς τὸν κλῆρον.

CAPUT II.

Κἀκεῖνό γε μὴν [illegible] νομίζοντες, μέρος αὐτὸ [illegible] μου. ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ [illegible] πείρας ἀναγκαῖον εἶναι [illegible] γυναιξὶ [illegible] ὑπομνημάτων τὰς πρὸ τῶν γάμων δωρεὰς ἐμφανίζεσθαι, ἵνα κἂν αἱ τῶν προτοτόκων συμβολαίων [illegible] πρόχειροι διὰ τῶν [illegible] αἱ περὶ τοῦ γάμου [illegible] ἀνάγκην ἔχειν τοὺς [illegible] πρὸ γάμου [illegible] [illegible] τὴν [illegible] [illegible] ἐν δὲ [illegible] [illegible] φυλάττεσθαι [illegible] [illegible] τὸ μέρος [illegible] τοῦ ἐκδίδοσθαι [illegible] ἀπαιτήσεως τῆς δωρεᾶς ἢ [illegible] μέρους αὐτῆς, μὴ [illegible] κεῖσθαι τῇ γυναικὶ τὸ μὴ ἐμφανισθῆναι τὴν δωρεάν, εἰ δὲ τὰ τῶν προικῴων σύμφωνα καὶ αἱ [illegible] ἀποβάσεως τῷ μέρει τοῦ ἀνδρὸς [illegible] τὴν [illegible] τῆς προικὸς ἢ καὶ μέρους αὐτῆς, οὐδεμίαν [illegible] [illegible] ἀνάγκην [illegible]

[illegible] II (All' [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

II. Verum illud [illegible]

[illegible]

tionem insinuavit actis monumentorum, sicuti dictum est. Viris enim habentibus potestatem insinuare donationes pro hoc insinuatis periculum mulieribus imminere ineptum nobis esse videtur.

CAPUT III.

... τὰς γυναῖκας τὰς εἰς δεύτερον γάμον ... προτιμήσεώς τινος ἀξίας παρὰ τὰς ... εἶναι νομίζομεν, θεσπίζομεν, εἴ τις ... τὸν ἄνδρα ἑτέρων ἀπόσχοιτο γάμων, ... τὴν χρῆσιν τῆς πρὸ γάμου δωρεᾶς, ... ἐθεσπίσαμεν, ἔχειν δὲ αὐτὴν καὶ ... ὅσον ἡ πρὸς τοὺς παῖδας ἀνα... λόγον ... ἔχειν δοκῇ. ταῦτα δὲ ... μόνον κελεύομεν, ἀλλὰ καὶ ... τῶν ἄλλων ἀνιόντων βουλόμεθα ... γάμους οὐκ ἐρχομένων.

Quia vero et mulieres ad secundas nuptias non venientes praepositione aliqua dignas ultra eas quae secundo nubunt esse putamus, ⟨sancimus,⟩ si qua amisso viro alteris abstineat nuptiis, habere quidem eam [ad] usum antenuptialis donationis, sicut prius sancivimus, habere vero eam et proprietatis tantum quantum filiorum quantitas facit, ut secundum proprietatis rationem huius et ipsa filii personam obtinere videatur. Haec vero valere non in matribus solis iubemus, sed etiam in patribus et aliis ascendentibus volumus ad secundas nuptias non venientibus.

CAPUT IV.

... προσώπῳ δι' ἡμετέρου ... [illegible]

Quia vero interdiximus dudum per nostram legem et viris et mulieribus repudia mittere et transigere matrimonia, nisi tamen quaedam sit causa nostrae legi cognita, et poenas hoc facientibus et viris et mulieribus imposuimus, mutationem quandam circa poenas viri et mulieris facientes et ad melius hoc transformantes sancimus, nullam esse differentiam quantum ad poenas inter virum et mulierem hoc praesumentes, sed easdem poenas quae contra mulieres a nobis definitae sunt, si sine causa nostrae legi cognita matrimonia distrahunt, etiam viros subire hoc praesumentes, et similes esse poenas in viro et muliere. In delicto enim aequali proximas eis imponere poenas iustum putavimus esse.

... in B 28, 12, 2 (... 6, 1 p. 191 Zach.) ... Prochiron 6, 1 in. (inde Epanagoge 19, 12 in.) ... Nomoc. XIV tit. 13, 4 p. 614 Pitra, ubi legendum ...

... donationibus mulieribus imminere ineptum nobis esse videtur. ... etiam mulieres ad secundas nuptias non venientes praerogativa aliqua dignas ... esse existimamus, sancimus, ut si quae viro amisso secundis nuptiis ... donationis ante nuptias, quemadmodum etiam antea sancimus ... [illegible]

[illegible] τῶν πάντων [illegible] παρ' ἡμῶν ἀγνοηθείη [illegible]
Iustiniani pp. Aug. anno XXII. post cons. [illegible] anno VII. ind. XI.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΤΕΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς [illegible]

[illegible]

Nov. CXXVIII (*Authent.* [illegible]) [illegible] prior pars fuit in B 56,[illegible] schol. [illegible]

[illegible]

[illegible] τῶν ἐνδοξοτάτων ἐπάρχων ἀνυπερθέτως [illegible] τοὺς συντελεστὰς γινώσκειν, καθ' ὃν [illegible] κατὰ καιρὸν [illegible] πραιτώρια λ' χρυσίου λιτρῶν [illegible], οἱ δὲ ἑκάστης ἐπαρχίας τραττευ- [illegible] λιτρῶν ποινὴν εἰσπραχθήσονται. εἰ δὲ [illegible]

[illegible] (ad[illegible]), et quid ex his in [illegible] aut in [illegible] (provincia) [illegible] expendi oportet; sic igitur compositae tales [illegible] provinciarum [illegible] in [illegible] uniuscuiusque indictionis et per eos proponi in civitatibus sub eis constitutis intra Septembrem aut Octobrem mensem; sed etiam volentibus exemplaria horum ex foro gloriosissimorum praefectorum sine dilatione dari, ut collatores agnoscant quemadmodum debent collationes inferre. Si vero ante in[illegible] in alios titulos praeter eos qui continentur particulari dispositione anni collatores fiscalia [illegible] aut in provincia expendant, iubemus eis in eiusdem indictionis collationes haec reputari, ut nullum ipsi patiantur damnum. Si vero [illegible] a nobis definitum tempus non [illegible] particulares dispositiones, qui quidem per tempus gubernant nostrum praetorium XXX librarum auri poenam persolvant, uniuscuiusque vero provinciae tracteutae viginti librarum auri poenam exigentur. Si autem index missus easdem particulares dispositiones in provincia non proposuerit, decem librarum auri poena damnabitur et spoliationem cinguli sustinebit; eius quoque officium quinque auri libras exigetur.

CAPUT II.

Iubemus vero [illegible] quidem [illegible] ex principiis uniuscuiusque indictionis incipere, [illegible] vero [illegible] secundum [illegible] finita.

CAPUT III.

Pro fiscalibus autem [illegible] securitates particulares aut plenarias [illegible] ab his qui fiscalia suscipiunt fieri [illegible] et solidorum quantitatem et speciem [illegible] et [illegible] sive [illegible] sive [illegible] nomine possessionum pro quibus [illegible]

[illegible] 11 p. 613 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] λείας πρὸς τὸ μή τινα ἐκ τούτου [illegible] βλάβην, ἀλλὰ τούτους οἷς ἐν ἑκάστῃ [illegible] ὁ κίνδυνος τῆς τῶν δημοσίων ἀπαιτήσεως [illegible] καὶ ἀναλίσκειν εἰς τὰς ἀφορισθείσας χρείας.

[illegible]

[illegible] μὴ ἐξεῖναι [illegible] ἀπαιτουμένου ἄλλοις [illegible] δὲ τῶν κανονικαρίων [illegible] ταῖς ὡρισμέναις συνηθείαις [illegible] ὑποτελέσιν ἐπάγειν βλάβην.

tero [illegible], ne impulsor mittatur, sed illo [illegible] alter dirigatur canonicarius. Ipsum quoque canonicarium contentum esse iubemus deputatis consuetudinibus et nullam subiectis inferre laesionem.

CAPUT VII.

[illegible] ἐπιβολὰς οἱασδήποτε κτήσεως [illegible] γενέσθαι, ἐξ ἐκείνου τοῦ [illegible] τὴν ἐπιβολὴν δεχόμενον ἀπαι[illegible] τὰ δημόσια, ἐξ οὗ παρεδόθη αὐτῷ [illegible] κτῆσις. μὴ ἄλλως δὲ τὴν ἐπιβολὴν [illegible] ἐγγράφως περὶ τούτου ἐξέτασις γένη[illegible] τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντι, καὶ ψῆφος αὐτοῦ [illegible] τὸν ὀφείλοντα δέξασθαι τὴν ἐπι[illegible] βεβλάφθαι, ἐξέστω αὐτῷ [illegible] ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐνδοξοτά[illegible] ἐγγυμνάζηται καὶ κατὰ τοὺς [illegible].

Si autem aliquando contigerit superindictionem cuiuslibet possessionis conservae aut contributariae fieri, ex illo tempore iubemus superindictum suscipientem exigi pro eo fiscalia, ex quo tradita est ei superindicta possessio; non aliter autem superindictum fieri, nisi ex scripto de hoc examinatio fiat apud provinciae iudicem et sententia eius procedat definiens eum qui debet suscipere superindictum. Si quis autem putaverit se laedi, liceat ei provocare, ut in foro gloriosissimorum praefectorum appellatio examinetur et secundum leges terminum suscipiat.

CAPUT VIII.

[illegible] συμβαίη δεσπότην οἱασδήποτε κτήσεως [illegible] ἢ πρὸς τὴν τῶν δημοσίων καταβολὴν [illegible] διὰ τοῦτο τὴν τῆς ἐπιβολῆς ἀνάγκην [illegible] ταύτην παραδίδο[illegible] ἢ ὁμόκηνσα χωρία κεκτημένοις [illegible] εὑρισκομένων γεωργῶν [illegible] καὶ καρπῶν καὶ [illegible] instructou καὶ instrumentou [illegible]. εἰ δὲ ἢ τὸ πρόσωπον τὸ [illegible] τοὺς νόμους ὑποδέξασθαι μὴ [illegible] τρόπῳ ὑπερτεθῆναι τὴν [illegible] ὑπομνήματα γενέσθαι [illegible] ἄρχοντι δηλοῦντα τὴν ποιότητα [illegible] καὶ πάντα τὰ ἐν [illegible] μὴ ἄλλως τοῦτο [illegible]

Si vero aliquando contigerit dominum cuiuscumque possessionis aut non apparere aut ad fiscalium solutionem non sufficere, ut ex hoc superindictionis necessitas suscipiatur, iubemus repente hanc tradi his qui conserva aut contributaria praedia possident, cum omnibus qui in ea inveniuntur agricolis et peculiis eorum et enthicis et fructibus et animalibus et omni alio instructo instrumentoque ibi invento. Si vero aut persona quae debeat eam secundum leges suscipere non inveniatur, aut alio quocumque modo differri superindictum contigerit, iubemus gesta confici apud provinciae iudicem significantia qualitatem et statum eius possessionis et omnia in ea inventa, ut sic eam curiales seu [illegible] aut [illegible] aut efficiales suscipiant, et si postea inveniatur qui debeat eam secundum leges suscipere, [illegible]

[illegible] VIII. ex B 56, 10, 6 [illegible], s cit. B in ed. Zachariae] [illegible] B [illegible] p. [illegible]

[illegible] idoneus inveniatur, ne compulsor mittatur, sed illo remoto alter delegetur [illegible] quoque canonicarium contentum esse iubemus consuetudinibus [illegible] inferre.

[illegible]

[illegible] εἰ μὴ τὰ διὰ τῆς [illegible] ἢ φυλακτῶν ἢ βοηθῶν ἢ [illegible] γινόμενα τῇ παραλαμβανούσῃ [illegible]

Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν, ὥστε ὑπὲρ τῶν [illegible] ἢ [illegible] τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διατριβόντων μὴ [illegible] τοὺς συντελεστὰς [illegible], καὶ ὑπὲρ τῶν [illegible] τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐν [illegible] Θέντων.

Τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις [illegible] τούτου κελεύσεις, ὥστε τοὺς καταβάλλοντας τὰ δημόσια τέλη μηδενὶ ὑπὲρ τούτων κινδύνῳ ἢ ζημίᾳ [illegible] κεῖσθαι· τούτου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ταῖς ἰδιωτικαῖς [illegible] φυλαττομένου.

Καὶ τοῦτο δὲ κελεύομεν, ὥστε [illegible]

Εἰ δὲ καὶ [illegible] ταῖς [illegible]

[illegible] ποιήσειε, καὶ τῆς ζώνης [illegible] παραδοθήσεται· [illegible] χρυσίου λι- [illegible] καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ πέντε [illegible] ποινῇ.

exigere ultra ea quae a nobis disposita sunt praesumpserit, et cingulo nudabitur et confiscabitur et exilio tradetur; qui autem iniuncxit aut praecepit iudex decem librarum auri exigetur poenam, et officium eius quinque auri librarum subiaceat poenae.

CAPUT XIII.

[illegible] ἐξέστω τὰ δημόσια τέλη εἰσ- [illegible] ἢ λογογράφοις ἢ ἄλλοις [illegible] ὑπηρετουμένοις λόγῳ ἀσυλίας κεχρῆ- [illegible] λέγοντας βεβλάφθαι παρ' αὐτῶν ἐπὶ [illegible] εἰσπράξει.

Nulli vero penitus liceat publica tributa exigentium neque censualibus aut rationum scriptoribus aut aliis quibusdam publico ministrantibus excusatione quod in loco sacro resideant uti contra eos qui dicunt se laesos ab eis in fiscalium exactione.

CAPUT XIV.

[illegible] ἐνοχλείσθω ὑπὲρ συντελείας [illegible] ἀλλὰ καὶ εἰ συμβαίη γεωρ- [illegible] ἢ ἐναπογράφους ἰδίαν ἔχειν [illegible] ὑπὲρ αὐτῆς τὰς δημοσίας εἰσπράτ- [illegible] τοῦ δεσπότου αὐτῶν μηδεμίαν [illegible] ὑπομένοντος, εἰ μὴ ὡς εἰκὸς [illegible] τῇ τοιαύτῃ συντελείᾳ ἑαυτὸν [illegible]

Nullus autem penitus molestetur pro tributis terrarum quas non possidet, sed etiam si contingat agricultores alicui competentes aut inscriptos propriam habere possessionem, illos ⟨pro ea publica exigi tributa, domino eorum nullam pro eis⟩ molestiam sustinente, nisi forte propria voluntate tali functioni se fecit obnoxium.

CAPUT XV.

[illegible] τέλη εἰσπράττοντας δικαίοις [illegible] κεχρῆσθαι κελεύομεν, ἵνα [illegible] ἡμετέρους ὑποτελεῖς ἀδικῶσιν. [illegible] νομίσουσι βαρεῖσθαι εἴτε ἐν [illegible] μέτροις, ἐχέτωσαν ἄδειαν τὰ μὲν [illegible] καὶ σταθμὰ παρὰ τῶν ἐνδοξο- [illegible] δὲ τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου [illegible] σταθμὰ παρὰ τοῦ κατὰ [illegible] τῶν θείων λαργιτιόνων [illegible] αὐτὰ μέτρα καὶ σταθμὰ ἐν τῇ [illegible] ἐκκλησίᾳ φυλάττεσθαι· ἵνα [illegible] τῶν συντελεστῶν καὶ ἡ τῶν [illegible] καὶ αἱ ἄλλαι [illegible]

Eos autem qui publica tributa exigunt iustis ponderibus et mensuris uti praecipimus, ut neque in hoc nostros tributarios laedant. Si autem collatores putent gravari se sive in ponderibus sive in mensuris, habeant licentiam specierum quidem mensuras et pondera ⟨a⟩ gloriosissimis praefectis, auri vero et argenti et reliquorum metallorum pondera ⟨a⟩ gloriosissimo pro tempore comite sacrarum largitionum accipere; et has mensuras et pondera in sanctissima uniuscuiusque civitatis ecclesia servari, ut secundum ea extra gravamen collatorum et fiscalium illatio et militares et aliae expensae fiant.

CAPUT XVI.

[illegible] ἡμετέρας πολιτείας καὶ τῶν [illegible] κελεύομεν μηδε- [illegible]

Civitatum vero nostrae reipublicae et habitantium eas perfecte prospicientes iubemus nullam [illegible]

[illegible] p. 618 Zach.

[illegible]

Νον. [illegible] [illegible] ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΣΙ ΤΗΝ [illegible] ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΕΤΕΡΩΝ [illegible]

μένο [illegible] τηρεῖν [illegible] καὶ [illegible] [illegible] παρα[illegible] σθαι, ἀλλὰ [illegible] παρέχειν, [illegible] σαν χρείαν. [illegible] [illegible] αὐτῶν [illegible] [illegible] εἰ δέ τις ἢ [illegible] λέγομεν [illegible] πόλει ἀποδ[illegible] χοντας ἢ τὰ[illegible] τελῶς [illegible] ματα ἢ τῇ [illegible] ἀλλὰ τὸν [illegible] [illegible] τῆς [illegible] [illegible] [illegible] λεσι τοὺς [illegible] βληθέντας· [illegible] [illegible] τοὺς τοιούτο[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τῆς πόλεως [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τῶν [illegible] [illegible]

Μηδενὶ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] CXX. [illegible] Coll. [illegible]

[illegible]

[illegible]

impetrari; nec si pragmaticam quis aliam sanctionem aut sacram commonitoriam accipiat praecipiens [illegible] aliquid tale. Sed si quid huiusmodi fiat, licentiam habere uniuscuiusque civitatis [illegible] episcopum et eius primates non respondere pro [illegible] capitulis talibus personis, referre autem ad nos, ut hoc agnoscentes et illatum civitatibus damnum ex eorum substantia restitui iubeamus et competentem vindictam talibus inferamus.

CAPUT XVIII.

[illegible]

Super hoc iubemus scriniarios [illegible] sub praefectis sacrorum praetoriorum constitutos nullum [illegible] principium ad talia ratiocinia omnino habere, vacantibus omnibus per quas eis sive generaliter sive specialiter aliquid tale pridem concessum est aut postea impetretur. Pro praedictis enim [illegible] ratiocinia nulli committi volumus nisi nos [illegible] civitatibus nominantes virum bonae opinionis et dignitate [illegible] elegerimus, qui debent a nobis in scriptura divinam iussionem percipere continentem per nostram [illegible] subscriptionem et illius nomen et dignitatem et [illegible] nis et tempora quorum ei ratiocinia committimus. Eos autem qui a talibus personis rationes exiguntur omnem habere cautelam iubemus, aliam quaestionem nullatenus sustinentes.

CAPUT XIX.

[illegible]

Ad haec sancimus nulli [illegible] eundem ipsum et iudicem esse et loci servatorem gloriosissimorum praefectorum aut magistrorum [illegible] singuli, sed nec aliquem cautionem [illegible] torum agentem loci servatorem [illegible] praefectorum aut magistrorum militum [illegible] citer dicendum, nullum in provinciis [illegible] vatorem praefectorum, nisi per nostram [illegible] iussionem in expeditis, ubi utilitas exigit [illegible] servatorem mitti eundem praefectorum, qui [illegible]

[illegible]

στρατιωτικῶν ... [illegible]

[illegible]

CAPUT XX.

Κελεύομεν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὄντας ἄρχοντας πολιτικούς τε καὶ στρατιωτικοὺς ... [illegible]

CAPUT XXI.

Κελεύομεν δὲ πάντας τοὺς ἄρχοντας τούς ... στρατιωτικοὺς τοῦτο δὲ καὶ πολιτικοὺς ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ἐπαρχιῶν ἄρχοντας [illegible] ... [illegible] παραλαβὼν μετὰ βασάνους [illegible] εἰς ἐξορίαν παραπεμπέσθω.

mare, ut non per tales occasiones ampliores violentiae inferantur provincialibus. Si quis autem iudicum haec non custodierit, cognoscat non solum commisso sibi cingulo spoliandum, sed decem librarum auri poenam exsolvere; eo qui praesumpserit talem causam adsumere post tormenta et substantiae confiscationem in exilium dirigendo.

CAPUT XXII.

[illegible] κελεύομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας [illegible] αὐτῶν τάξεις, εἴ ποτε ἐκ πόλεως εἰς πόλιν [illegible] μήτε ἀγγαρείαις μήτε διαγραφαῖς ἢ ἄλλ[illegible] ὑποτελεῖς βαρύνειν, ἀλλ' ἐκ [illegible] ἐκ τοῦ δημοσίου [illegible]

Ad haec iubemus provinciarum iudices et officia, si quando de civitate aut ad civitatem veniunt, neque angariis neque descriptionibus aut aliis expensis collatores gravare, sed ex deputatis sibi de fisco annonis expensas facere.

CAPUT XXIII.

[illegible] θεσπίζομεν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρ[illegible] μετὰ τὸ ἀποθέσθαι τὴν ἀρχὴν [illegible] ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διατρίβειν καὶ [illegible] αὐτῶν [illegible] τινὰς δὲ αὐτῶν πρὸ τοῦ πληρω[illegible] καταλιπεῖν τὴν χώραν, κελεύομεν [illegible] αὐτῶν ζημίαν τινὰ ὑπομείναντας [illegible] τῆς μητροπόλεως ἐπι[illegible] καὶ ἐπὶ πράξεως ὑπομνη[illegible] τῶν ἁγίων εὐαγγελίων [illegible] αὐτῷ ζημίας, καὶ ἐκ τῆς [illegible] καθ' οὗ τὰ τοιαῦτα γέγονεν ὑπο[illegible] τοῖς βλαβεῖσιν ἀποκαθίστα[illegible] τῶν κατὰ καιρὸν ἐπάρχων [illegible] ἐπαρχίας, εἰδότων ὡς εἰ [illegible] αὐτοὶ ἐκ τῶν ἰδίων [illegible] τοῖς βλαβεῖσιν ἀποκαταστῆ[illegible]

Super haec sancimus provinciarum iudices omnibus modis post depositionem cinguli quinquaginta dies in provinciis commorari et conventiones aliquas contra se moventibus respondere. Si vero contigerit aliquem ex eis ante completos quinquaginta dies deserere provinciam, iubemus omnes ab eo damnum aliquod passos simul ingredi apud sanctissimum metropoleos episcopum eiusdem provinciae, et sub gestis monumentorum unumquemque tangentem sancta evangelia palam facere illata sibi dispendia, et ex illius substantia contra quem talia facta sunt monumenta omne damnum laesis restitui, providentia et periculo per tempus praefectorum et tractatorum eiusdem provinciae; scientibus quia, si hoc complere neglexerint, ipsi ex propriis facultatibus omnia damna laesis restituere compellentur.

CAPUT XXIV.

[illegible] τῶν ἐπαρχιῶν ἢ [illegible] ἢ χρόνων εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν [illegible]

Si quis autem ex iudicibus provinciarum aut [illegible] cetur ad aliam administrationem aut opus ad aliam

[illegible] hoc caput in E insertur particula nov. CLXI c. 1 [illegible] ... [illegible] B 6, 3, e) [illegible] ... [illegible] et XXIV [illegible] ... (ἐὰν δὲ συμβαίη ...). XXIV. XXV extant B 6, 3, 11. 14.

κατασκευασθείη, καλεύομεν αὐτὸν [illegible] προβαλλόμενον τρὶς τὰς [illegible] θεῖσαν ἀνακρίνεσθαι. ὅπως δὲ μὴ [illegible] καὶ ὑπομνήματα παρὰ τῷ [illegible] ἄρχεται, πέμπεσθαι, [illegible] μιὸν τῶν [illegible] αὐτοῖς [illegible] πεπραγμένων δύναμιν [illegible] προνοίᾳ ὁμοίως καὶ κινδύνῳ τῶν κατὰ καιρὸν ἀρχόντων καὶ τῶν ἑκάστης ἐπαρχίας τρακτευτῶν.

Πάντα δὲ τὰ χρηματικὰ [illegible]

(Ἐπίλογος.) [illegible]

[illegible] D. viii. id. Ian. CP. imp. dn. Iustiniani [illegible] anno XIX. post cons. Basilii vc. anno IV. ind. [illegible]

[illegible] in alia provincia, si [illegible] illata propositum [illegible] sicut supra dictum est, conficiantur [illegible] omne damnum restituatur, providentia similiter et [illegible] vinciae cuiusque tractatorum.

XXV. Omnes autem pecuniarias poenas [illegible] cuiusque tempore [illegible] quantitatem solvere cogetur.

Epilogus. Quae igitur [illegible] tranquillitate subiectorum nostrorum [illegible] studuit, atque in omnium notitiam [illegible] manifesta fiant.

[illegible]

[ΠΕΡΙ Σ]ΑΜΑΡΕΙΤΩΝ.

[illegible] (. . . ἀδείας [illegible])

[illegible] οὕτω μέγα τῶν ὑπηκόων [illegible] ἁμάρτημα, ὡς μὴ τῆς ἐξ [illegible] φιλανθρωπίας. νῦν γὰρ εἰ τὰ μὲν [illegible] πρὸς τὴν ὑπὲρ αὐτῶν [illegible], ἀλλὰ τὸν καιρὸν θεραπεύοντες τοὺς ἁμαρτάνοντας νουθετή[illegible] πρὸς τὴν ἡμῶν αὐτῶν φιλαν[illegible] τὸ ἄκαιρον τῆς ὀργῆς ἀγαθότητος [illegible]. ὁποῖον δή τι καὶ ὁ παρὼν [illegible]. Σαμαρείτας γὰρ πρώην [illegible] Χριστιανῶν καὶ [illegible] ἐσχάτην ἀπόνοιαν ἐξοκεί[illegible] ἐσωφρονίσαμεν, ἐνὶ δὲ [illegible] διαθήκας αὐτοὺς δύνασθαι γράφειν [illegible] [διαθήκης] χωρὶς τοῖς ἐξ [illegible] συγγενέσι παραπέμπειν τὸν [illegible] πρὸς τοὺς κλήρους ἐφ' ἑκα[illegible] τῆς ὀρθῆς τῶν Χριστιανῶν [illegible] [illegible]

CXXIX. Auth. CXXII

DE SAMARITIS.

Idem Aug. Addaeo pp.

⟨Praefatio.⟩ Nullum ita magnum subiectorum nostrorum delictum est, quod non nostra clementia medeatur. Licet enim eorum facta odio habentes ad vindictam pro eis insurgamus, tamen tempus mediantes et commonentes modis competentibus delinquentes rursus ad nostram clementiam remeamus, indictiam iracundiae benignitatis reconciliantes rationibus. Quale quiddam et praesens nostra celebrat lex. Samaritas enim pridem atroces et elatos contra Christianos et in omnium velut novissimam superbiam excedentes plurimis quidem poenis affliximus, una vero maxime, quod neque testamenta ipsi possint conscribere neque horum defuncti absque cognatis qui ab intestato vocantur hereditatem transmittere, nisi ad hereditatem ex utroque casu vocatos rectae Christianorum fidei esse contingeret. Interdiximus autem eis et legata dare et donationes scribere, aut aliquas omnino alienationes in suis ponere, nisi forte orthodoxa fide percipiens persona esset. Licet enim lege generali haec comprehendentes tunc meminerimus, tamen non eandem in operibus quam litteris subtilitatem reservavimus: nam neque nostrum fiscum nec aliquam publici partem ex his quicquam accipere passi sumus, licet hoc expressim lex daret.

CAPUT I.

[illegible] τὸ μέτριον ἐπανελθόντας αὐτοὺς [illegible] ἀνάξιον εἶναι νομίσαντες [illegible]

Nunc itaque ad moderationem reducite [illegible] esse, et nostrorum ipsorum indignum esse [illegible]

[illegible] (Auth. CXXII) Graece extat in M. — Epit. Theod. 129, Athan. 8, 2 (inde Coll. constitutionum [illegible] 30 apud Zachariae Ἀνέκδ. p. 219. Iulian. const. CXVI. Argumentum [illegible]

[illegible]

ἐπὶ τῆς αὐτῆς μένειν ὀργῆς κατὰ τῶν τὰ [illegible] τὰ παραπλήσια, ἐνδόντες τε, μάλιστα [illegible] Σεργίου τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Καισαρέων [illegible] ἐπισκόπου [illegible] [illegible] σατο, μαρτυρῶν μὲν τοι [illegible] τὴν ἡσυχίαν δὲ τὴν πρὸ τοῦ [illegible] [illegible], ἐπὶ τὸν παρόντα [illegible] [illegible] νόμον, δι' οὗ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] αἰτίας, ὡς εἴ τι ἄλλοι [illegible] τοῦ παρόντος [illegible] (καὶ) [illegible] [illegible] χωρὶς ἐκ τῶν ἐξ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], πλὴν ὅσα διὰ τοῦ [illegible] νόμου. καὶ δωρεὰς δὲ [illegible] καὶ ληγάτα διδόναι τε καὶ [illegible] τοιαῦτα συναλλάττειν ἐπὶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Πλὴν ἀλλ' [illegible] [illegible] [illegible] τε διαδόχους καὶ [illegible] [illegible] τὰ καλλίω [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] χωρὶς [ἢ καὶ] παῖδας τὰ πρὸς θεὸν [illegible] [illegible] [illegible] πρὸς τὴν [illegible] οἱ τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν [illegible] τῶν ἄλλων [illegible] τῷ τελευτήσαντι πλάνης. ταῦτα δὲ φαμεν οὐκ ἐπὶ παίδων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν, ἐξ ὁποίας ἂν εἶεν σειρᾶς, ὥστε τοὺς ὀρθὰ [illegible] τῶν οὐ παραπλήσια τιμώντων προτίθεσθαι [illegible] πλὴν εἰ τὸν αὐτὸν πάντες οἱ [illegible] [illegible] ἢ μίαν πρὸς τὸν κλῆρον [illegible] οὐδὲ γὰρ δὴ τοῖς ἐκ μακροτέρου [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Πλὴν ἀλλ' [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

ad rectam Christianorum fidem reverti, qui pro hoc hereditate exclusi sunt suas recipient portiones, ita vocandi ad hereditatem tamquam si rectae huius religionis extitissent, solis fraudati medii temporis fructibus. Si vero et testamenta scripserit aliquis eorum, valere quidem ea quantum ad religionem iubemus. Si autem pater aut etiam aliquis ascendentium alter aut aliquis descendentium ad qui testamenta conscribit, si quidem omnes ex ordine qui ad hereditatem vocantur eiusdem cum eo erroris sint, disponat de substantia sicut voluerit; si vero horum qui ex gradu hoc vocantur aliqui eiusdem quo pater erroris sint, his non relinquat ultra ⟨duas⟩ substantiae uncias, reliquis ad eos qui recta colunt deferendis, tamen nisi aliqui forte Christianis ex eis relinquat legata: servando etiam hic paenitendi locum volentibus, ut possint aequalitate frui cum his qui ab initio Christiani fuerunt, sicut ab intestato dudum decrevimus. Ad hunc itaque ordinem et partem deinofficiosi damus ascendentibus et descendentibus recta sectantibus dogmata et forte laesis per celebratas in testamentis rerum divisiones.

CAPUT IV.

[illegible]

Concedimus autem eis et donationes dare et accipere et legata relinquere, libertatibus servos honorare, contrahere quoque ad invicem, nihil ea quae a nobis pridem posita est prohibente lege. Nostrum enim fiscum et aliam omnem publici partem excludimus omnino, nullum ex illa lege ad eorum hereditates eorumque substantias aut documenta participium habere valentibus. Haec autem dicimus non in futuris solum, sed etiam in praeteritum, ut nec pro his quae tunc facta sunt aut noster fiscus aut alter omnium substantias perscrutetur eorum (qui enim in futuris clementiam dedimus, quomodo de praeteritis subtilem tractatum habemus?): ut omni modo praesentem nostram promerentes clementiam

[illegible]

(Ἐπίλογος.)

D. xvm. k. Iul. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XXV. pc. Basilii vc anno X.

ΡΛ'.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΟΔΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

(Προοίμιον.) Πρώτην καὶ μεγίστην ἡγούμεθα σύστασιν εἶναι τῆς ἡμετέρας πολιτείας τὸ καὶ ἀνέπτως τὸ ἡμέτερον στράτευμα ἐν ταῖς καθόδοις ἀνατρέφεσθαι καὶ τὸ ἀβλαβὲς καὶ ἀζήμιον τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσι φυλάττεσθαι.

Concedimus autem ...

Κελεύομεν τοίνυν ...

[illegible] καὶ ἤδη [illegible] καὶ τοῖς στρατιώ[illegible] ἀννώνας, ἔχειν δὲ τοὺς [illegible] τὴν ἀφωρισμένην αὐτοῖς προ[illegible] πεντεκαιδεκάτης μοίρας. τὰ δὲ ἐξ [illegible] παρὰ τῶν ὀπτιόνων τοῖς ὑπο[illegible] παρ' αὐτῶν δαπανωμένων, κινδύνῳ [illegible] ὄντων ἐξάρχων καὶ τριβούνων καὶ [illegible] διασωστῶν καὶ delegatorων καὶ τῶν [illegible] πρωτευόντων· καὶ κατὰ μηδένα [illegible] ἀναλίσκειν τοὺς στρατιώτας παρὰ τῶν [illegible] προφάσει τοῦ μὴ γίνεσθαι ὡς εἰ[illegible] introitων ὀνόματι, ὧν καὶ αὐτὴν [illegible] παντελῶς ἀναιροῦμεν, ἐφ' ᾧ πανταχόθεν [illegible] καὶ ἀζημίους φυλάττεσθαι τοὺς ἡμε[illegible].

suscipere species sine qualibet fraudatione et erogare magistris militum et militibus in specie ministratas annonas. habere autem eosdem optiones deputatam eis occasione emolumenti quintam decimam portionem. Ex consuetudine autem et recenti [illegible] ab optionibus collatoribus pro his quae ab his expenduntur, periculo eorum qui cum eis sunt iudicum et tribunorum et comitum et diasostarum et delegatorum et uniuscuiusque numeri primatum; et nullo modo gratis expendere milites a collatoribus aut occasione non factae forsan praeparationis aut introitorum nomine, quorum etiam ipsum vocabulum omnino perimimus, ut undique illaesi et indemnes custodiantur nostri subiecti.

CAPUT II.

[illegible] εὑρισκόμενα ἐν ἑκάστῳ τόπῳ αὐτὰ [illegible] στρατιώτας, καὶ μὴ ἕτερα ἐπιζητεῖν [illegible] ἐπαρχίᾳ οὐχ εὑρίσκονται, καὶ ἐκ [illegible] ἢ ζημίαν ἐπαγαγεῖν ταῖς ἡμετέροις [illegible]

Species autem quae inveniuntur in unoquoque loco ipsas accipere milites, et non alias quaerere quae in ipsa regione non inveniuntur, et propter hoc tergiversationem aut damnum inferre nostris collatoribus.

CAPUT III.

[illegible] παρὰ τῶν κτητόρων δαπάνην [illegible] διὰ τῶν recautων κελεύομεν λογίζε[illegible] τοῦ θρόνου τῆς σῆς ὑπεροχῆς χωρὶς [illegible] ἢ ζημίας ἢ ἐπινοίας εἰς τὴν [illegible] αὐτῶν τῷ δημοσίῳ διδομένην [illegible] ἰνδικτιόνος, καθ' ἣν ἡ δαπάνη γέ[illegible] τῶν συντελουμένων παρὰ τῶν [illegible] εὑρεθῇ τὰ ἀναλισκόμενα, κελεύο[illegible] τῶν δημοσίων τῆς αὐτῆς [illegible] ὑπὲρ τὴν ἰδίαν συντέλειαν [illegible] εἰ δὲ μὴ ἔχοι ἡ αὐτὴ ἐπαρχία δημόσια [illegible] τὴν γενομένην δαπάνην, πληροῦσθαι [illegible] δαπάνην ποιησαμένους ἐκ τῆς γενι[illegible] διοικουμένης παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξό[illegible] αὐτοὺς ταῦτα ἐκ τῶν παρ' [illegible] κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἐπινέμησιν, [illegible]

Eam vero quae fit a nostris possessoribus expensa et declaratur per recauta iubemus reputari eis a sede tuae celsitudinis sine qualibet tergiversatione aut damno aut inventione in collatione quam ab eis fiscus capit pro indictione illa, in qua expensa fit. Si vero amplius quam professionis sunt ab his qui dant species inveniantur expensae, iubemus ex omni corpore fiscalium eiusdem provinciae compleri eos qui ultra suas functiones exhibuerunt. Si vero non habeat ipsa provincia fiscalia sufficientia ad expensam quae fit, compleri eos qui hanc expensam faciunt ex generali mensa quae regitur a tua gloria, aut retinere hanc eos ex his quae ab eis inferenda sunt secundum sequentem indictionem, et haec reputari eis ex omni modo ab eis qui [illegible]

[illegible]

[illegible] τὰ δημόσια [illegible] τῶν [illegible] καὶ τῶν [illegible] δημόσια χωρίζονται.

[illegible]

CAPUT [illegible]

Καὶ τοῦτο δὲ [illegible] τῶν ἀρχόντων [illegible] ἢ ἀπὸ τῶν [illegible] τι λαμβάνειν [illegible] ἐν ἀπαργυρισμῷ [illegible] τοιοῦτό τι πράττοντα ἀπαιτεῖσθαι διπλάσιον [illegible] ὅπερ λαβεῖν ὑπὲρ τούτου τολμήσοι.

CAPUT X[illegible]

Εἰ δέ τινα τῶν [illegible] [illegible] συνίσταν, εἰ μὲν εὑρεθῇ ὁ ἄρχων ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, παρ' αὐτῷ καὶ τῷ ὁσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ, εἰ δὲ μὴ εὑρεθῇ ὁ ἄρχων ἐν αὐτοῖς τόποις, παρὰ τῷ ὁσιωτάτῳ τῆς πόλεως ἐπισκόπῳ ἢ τῷ [illegible] [illegible]

[illegible] διαπεμπόμενοι, καὶ οὐ πέμ- [illegible] ἢ κτήσεις ἢ χωρία, ὡς δὴ ἐκεῖ [illegible] καὶ ἐκ [illegible] κτήσεων καὶ τὰ χωρία. εἰ δὲ [illegible] τολμήσουσι, κελεύομεν καὶ οὕτως [illegible] πράξεις γίνεσθαι δηλοῦσαν τό τε [illegible] δέδοται, λογίζεσθαι δὲ τοὺς ζημιω- [illegible] ἐνδοξότητος ἢ παρέχεσθαι κατὰ [illegible] εἰρημένον τρόπον πάντα ὅσα διὰ [illegible] πράξεως δηλωθείη, τοὺς δὲ ἐξάρχους καὶ [illegible] διασώζοντας τὸ ἡμέτερον στράτευμα [illegible] ἐν διπλασίονι ποσότητι δοῦναι [illegible] ὑπὲρ τούτου, τοὺς δὲ προ- [illegible] τιμωρίαν καὶ ἐξορίαν ὑπομένειν.

[illegible] expensarum, et non mittere in alias civitates aut possessiones aut praedia, quasi debeat exercitus ibi manere, et ex hoc pecunias accipere de possessionibus et villis. Si autem accipere aliquid pro hoc praesumpserit, iubemus etiam sic quidem memorata gesta fieri significantia et unde et cui datum est, et reputari damnificatis a tua gloria aut praeberi secundum praedictum modum omnia quae ex talibus gestis significantur, principes autem militiae et quocumque modo diasostas nostri exercitus et delegatores in duplici quantitate dare quae accipere praesumpserint, pro hoc autem metatores etiam supplicium et exilium sustinere.

CAPUT VII.

[illegible] τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν συνδοια- [illegible] τοῖς διασώζουσι τὸ ἡμέτερον στρά- [illegible] τὰς δαπάνας, καὶ ἐκ τούτου εἰς [illegible] τὰ χωρία τούτους παραγάγωσι, [illegible] τῆς ἀρχῆς παυομένους δη- [illegible] κατὰ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων [illegible] τοὺς δὲ ἡμετέρους ὑποτελεῖς καὶ σύ- [illegible] ἢ ἐκ τῆς τῶν recantum [illegible] τῶν εἰρημένων τρόπων ὀφειλο- [illegible]

Si qui vero iudicum provinciarum colludentes forte diasostis nostri exercitus non praegravaverint expensas, et ex hoc per diversas civitates et villas eos perducant, iubemus eos cingulo remotos confiscationi et exilio cum oboedientibus eis officiis subdi, nostros autem collatores et ita indemnes servari ex recantorum datione aut ex gestis quae secundum praedictum modum debent fieri.

CAPUT VIII.

[illegible] παρακελευόμεθα οὐ μόνον [illegible] τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων καὶ στρα- [illegible] ἄλλων τῶν ἐξ οἱουδήποτε [illegible] συμμαχίαν τῆς ἡμετέρας πολιτείας παρ' [illegible]

Hoc autem ipsum servari praecipimus non solum in transitus nostrorum iudicum et militum, sed etiam aliorum qui ex qualibet gente in auxilium nostrae rei publicae a nobis mittuntur.

CAPUT IX.

[illegible]

Ut non autem occasione metatorum [illegible] iuriatur nostrorum collatorum libertas, iubemus nulli penitus licere nostrorum militum in authenticas habitationes, in quibus domini domuum inveniuntur manentes, accipere sibi metata, sed illas quidem sine molestia reservare propriis dominis, accipere autem milites in aliis diaetis metata.

[illegible] vel civitates vel possessiones vel praedia mittere, quasi exercitus ibi manere [illegible] a possessionibus et praediis. Si quid autem [illegible]

(Ἐπίλογος). Τὰ τοίνυν [illegible] διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα νόμου [illegible] ἔν τε τῇ βασιλίδι πόλει ταύτῃ καὶ [illegible] [illegible] ἐπαρχιῶν ἄρχουσι καὶ πᾶσι τοῖς [illegible] ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καὶ πόλει [illegible] εἰδέναι τοὺς ἡμετέρους [illegible] [illegible] [illegible] ποινῇ τὸ πρᾶγμα [illegible] [illegible] βλάβῃ [illegible].

Dat. k. Mart. CP. (imp.) dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVIII. post cons. Basilii v.c. anno III. ind. VIII. [a. 545]

ΡΛΑ

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

(Προοίμιον.) Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ προνομίων καὶ ἄλλων κεφαλαίων εἰς τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας καὶ τοὺς λοιποὺς σεβασμίους οἴκους ὁρώντων τὸν παρόντα νόμον προφέρομεν.

Θεσπίζομεν τοίνυν τάξιν νόμων ἐπέχειν τοὺς ἁγίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ [illegible]

Nov. CXXXI (Authent. CXIX = Coll. IX tit. 6 [illegible] tituli primi partem effecit), praeter epilogum in B [illegible] Collectione LXXXVII capitulorum 23—26 [illegible] Voell.), c. 13. 14 in Collectione XXV [illegible] [illegible]

[illegible] ἢ βεβαιωθέντας, τουτέστι [illegible] καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει [illegible] καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης, [illegible] κατεκρίθη, καὶ τῆς ἐν Καλχηδόνι, καθ' [illegible] Νεστορίου ἀνεθεματίσθη. τῶν γὰρ [illegible] ἁγίων δ' συνόδων καὶ τὰ δόγματα [illegible] θείας γραφὰς δεχόμεθα καὶ τοὺς κανόνας [illegible] φυλάττομεν.

expositae aut confirmatae, hoc est in Nicaena trecentorum decem et octo et in Constantinopolitana sanctorum centum quinquaginta patrum et in Ephesina Prima, in quo Nestorius est damnatus, et in Calcedone, in quo Eutychis cum Nestorio anathematizatus est. Praedictarum enim quattuor synodorum dogmata sicut sanctas scripturas accipimus et regulas sicut leges servamus.

CAPUT II.

[illegible] θεσπίζομεν, κατὰ τοὺς αὐτῶν ὅρους [illegible] τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν πρῶ[τον] [illegible] τῶν ἱερέων, τὸν δὲ μακαριώτατον [illegible] Κωνσταντινουπόλεως τῆς νέας Ῥώμης [illegible] ἐπέχειν μετὰ τὸν ἁγιώτατον ἀποστο[λικὸν] [illegible] τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, τῶν δὲ ἄλλων [illegible] προτιμᾶσθαι.

Ideoque sancimus secundum earum definitiones sanctissimum senioris Romae papam primum esse omnium sacerdotum, beatissimum autem archiepiscopum Constantinopoleos Novae Romae secundum habere locum post sanctam apostolicam sedem senioris Romae, aliis autem omnibus sedibus praeponatur.

CAPUT III.

[illegible] καιρὸν μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον [illegible] τῆς ἡμετέρας πατρίδος ἔχειν [illegible] δικαιοδοσίαν τοὺς ἐπισκόπους [illegible] Δακίας μεδιτερρανέας καὶ Δακίας ῥι[πησίας] [illegible] καὶ Δαρδανίας καὶ Μυσίας τῆς [illegible] Παννονίας, καὶ παρ' αὐτοῦ τούτους [illegible] αὐτὸν δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας συνόδου [illegible]

Per tempus autem beatissimum archiepiscopum Primae Iustinianae nostrae patriae habere semper sub sua iurisdictione episcopos provinciarum Daciae mediterraneae et Daciae ripensis, Privalis et Dardaniae et Mysiae superioris atque Pannoniae, et ab eo hos ordinari, ipsum vero a proprio ordinari con-

[illegible] *Bas.* I—X.
[illegible] κατὰ τοὺς τῶν ἁγίων συνόδων ὅρους . . . .) — *IV ex B bis exhibet Nomoc.* XIV *tit.* 1, [illegible]
[illegible] *notat Nomoc.* XIV *tit.* ib.

[illegible] vel confirmati sunt, hoc est Nicaeno trecentorum decem et octo et Constantinopolitano [illegible] sanctorum patrum et Ephesino primo, in quo Nestorius condemnatus est, et Calche[donensi] [illegible] Eutyches cum Nestorio anathematizatus est. Praedictorum enim sanctorum quattuor con[illegible] tamquam divinas scripturas accipimus et canones tamquam leges servamus.

[illegible] sancimus et secundum eorum regulas sanctissimum senioris Romae papam primum [illegible] beatissimum autem archiepiscopum Constantinopolis Novae Romae secundum locum [illegible] apostolicam sedem senioris Romae, ceteris vero omnibus anteponatur.

[illegible] qui quoque tempore est archiepiscopus Primae Iustinianae patriae [illegible] iurisdictione episcopos provinciarum Daciae mediterraneae et Daciae [illegible] et Moesiae superioris et Pannoniae, itaque ab ipso creentur, ipse vero a pro[illegible]

CAPUT VII.

CAPUT VIII.

[illegible]

CAPUT XI.

[illegible]

... complere. Si autem non specialiter dixerit, quomodo pauperibus haec reliquit, praecipimus sanctissimum episcopum civitatis in qua testator habuit domicilium percipere easdem res et eius civitatis pauperibus erogare. Si autem pro redemptione captivorum aliquid reliquerit, ... [illegible]

[illegible]

CAPUT XIII

[illegible]

… φυλαχθῆναι, τὸν δὲ αἱρετι- … καὶ ἐκβληθῆναι τῶν κτήσεων … αὐτοῦ τῷ δημοσίῳ προσκυρωθῆναι.

[illegible]

… commissum sit, haereticus quidem si quid pro ea, damno … [illegible] … administrationis removeatur, et in … [illegible] … separetur, quippe qui haereticis Christianos prodiderit. … [illegible]

...ΟΥΠΟΛΙΤΑΙΣ

CXXXII

...CTUM DE FIDE CONSTANTINOPOLITANIS

CAPUT I.

CAPUT IV.

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

[illegible] ἀλλήλοις συμβόλαια [illegible] ἀναβάλλεσθαι [illegible]. Εἰ δὲ οἱ τὸν γά[illegible] μοναστηρίοις, ἄδειαν [illegible] τοῦτο ποιεῖν, καὶ τὰς προειρημένας [illegible] αὐτοῖς καὶ τὰς ἰδίας περιουσίας [illegible] πρὸς ἀλλήλους ζῆν, ὡς ἂν εἰ μηδὲν [illegible] ἐτύγχανεν. τοῦ ἑνὸς δὲ βου[illegible] ἀνακαλέσασθαι, εἰ μὴ συναινέσει [illegible] κατὰ τοῦ μὴ βουλομένου κρατεῖν [illegible] πάντα φυλάττεσθαι [illegible] ταύτῃ πόλει καὶ ἐν ταῖς [illegible] καὶ τῆς [illegible] καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις [illegible] παραδιδόμενα πρόσωπα ἐν [illegible] μοναστηρίοις [illegible]

[illegible] lex consequentiae. [illegible]

3. Sed et [illegible] qui huiusmodi [illegible] poralibus poenis subdi [illegible] et in [illegible] nari. Si vero hi qui matrimonium soluto [illegible] sumpserunt voluerint iterum sibi coniungi priusquam mittantur in monasterio, licentiam eis damus hoc facere et praedictas poenas concedimus eis et proprias habere substantias et ita ad invicem vivere, tamquam si nihil delictum fuisset. Uno vero volente matrimonium revocare, si non consentiat alia persona, contra eum qui noluerit teneant poenae.

4. Haec vero omnia servari iubemus tam in regia hac civitate quam in provinciis, tam a [illegible] quam a praesidiorum [illegible] et provincialium iudicibus et officiis eorum, scientibus quod si neglexerint huiusmodi aliquid delicti et non omnia haec custodierint, [illegible] sustinebunt. Haec vero iubemus servare et locorum sanctissimos episcopos, ut providentia eorum traditae personae in monasteriis mittantur, et de rebus earum quod a nobis definitum est monasteriis vindicent.

CAPUT XII.

[illegible] καὶ μετὰ ταῦτα [illegible] αἰσχρῶς συναναστρεφο[illegible] ἀλλὰ καὶ [illegible]

Si quis vero [illegible] in [illegible] aut alio quolibet modo a legitima [illegible] et post hoc inveniatur [illegible] accusatus est turpiter conversatus aut in [illegible]

[illegible]

[illegible] μόνον τὰς εἰς σῶμα ποινάς, ἀλλὰ καὶ [illegible] μετριωτέρας γίνεσθαι, θεσπίζομεν [illegible] κατηγορουμένους, ἐφ᾽ ὧν οἱ νό[illegible] θάνατον ὁρίζουσιν, ἐὰν ἐλεγχθῶσιν [illegible], τὰς αὐτῶν περιουσίας μὴ γίνεσθαι [illegible] ἄρχουσιν ἢ ταῖς αὐτῶν τάξεσιν, ἀλλὰ [illegible] τοὺς παλαιοὺς νόμους τῷ δημοσίῳ αὐτὰς [illegible]· ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἔχοιεν κατιόντας, αὐτοὺς [illegible] οὐσίαν, χωρὶς τῶν διὰ τοῦ τοιούτου ἁμαρ[illegible] προσγενομένων, εἰ δὲ μὴ ὕπεισι κατιόν[illegible] ἀνιόντας ἄχρι τρίτου βαθμοῦ, αὐτοὺς ἔχειν. [illegible] γαμετὰς ἔχουσιν οἱ οὕτως κατακριθέντες, [illegible] τρόπους κελεύομεν ταύτας καὶ τὴν προῖκα καὶ [illegible] δωρεὰν λαβεῖν. εἰ δὲ καὶ δίχα προικὸς [illegible] προσώποις συνῴκησαν, τὴν ἀπὸ τῶν [illegible] νόμων ὁρισθεῖσαν μοῖραν ἐκ τῆς ὅλης οὐσίας [illegible]θέντος ταύτας λαμβάνειν, εἴτε τέκνα ἔχου[illegible] μή. εἰ δὲ μηδένα τῶν προειρημένων [illegible], τότε τῷ φίσκῳ προσκυροῦσθαι [illegible] περιουσίαν βουλόμεθα. Ἐπὶ μέντοι τοῖς [illegible] κατακρινομένοις τοὺς παλαιοὺς νόμους [illegible] κελεύομεν.

[illegible]). Προνοησάτω τοίνυν ἡ σὴ ἐνδοξότης [illegible] θεῖον ἡμῶν νόμον κατὰ ταύτην τὴν [illegible] προθεῖναι, καὶ στεῖλαι κατὰ τὰς [illegible] καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τούτων ἡγουμέ[illegible] τοὺς ὑπηκόους μαθεῖν ὅσης αὐτῶν [illegible]. D. k. Mai. CP. imp. dn. Iusti[illegible] anno XXX. pc. Basilii vc. anno XV.

2 Ut autem non solum corporales poenae, sed etiam pecuniariae mediocriores fiant, sancimus eos qui in criminibus accusantur, in quibus leges mortem aut proscriptionem definiunt, si convincantur aut condemnentur, eorum substantias non fieri lucrum iudicibus aut eorum officiis, sed neque secundum veteres leges fisco eas applicari; sed si quidem habeant descendentes, ipsos habere substantiam, si vero non sint descendentes, sed ascendentes usque ad tertium gradum, eos habere.

3 Si vero mulieres habent qui condemnati sunt, omnibus modis iubemus istas et dotem et nuptialem donationem accipere; si vero et sine dote talibus personis coniunctae fuerunt, a legibus definitam partem de tota substantia condemnati eas accipere, sive filios habeant sive non. Si vero neminem praedictorum habeat qui deliquit, tunc fisco sociari eius substantiam. In maiestatis vero crimine condemnatis veteres leges servari iubemus.

Dat. kal. Mai. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XXX, p. c. Basilii vc. anno XV.

[a. 556.] Rescripta lex ad Monachium pu.

[illegible] Sudmarium (ex Theod.) habet B^{2} 60, 52, 16 p. 884 Heimb.
[illegible] (— v. 17) summam Ath. repetunt paratitla Ath. 10 § 3.

[illegible] non solum corporales poenae, sed etiam pecuniariae moderatiores fiant, sancimus, qui propter [illegible], de quibus leges publicationem vel mortem statuunt, si convicti vel condemnati sint, [illegible] magistratibus vel officiis eorum lucro cedant, sed ne fisco quidem secundum veteres [illegible]; verum si descendentes habeant, ut hi bona accipiant, exceptis iis quae per tale delictum [illegible] descendentes non supersint, sed ascendentes usque ad tertium gradum, hi ea habeant. [illegible] habent qui ita condemnati sunt, omnibus modis iubemus has et dotem et donationem [illegible]. Quodsi etiam sine dote cum eiusmodi personis copulati fuerunt, portionem legibus [illegible] tota condemnati substantia accipere eas, sive liberos habeant sive non habeant. [illegible] ex praedictis habeat, tunc fisco substantiam illius addici volumus. In iis tamen [illegible] condemnantur veteres leges servari iubemus.

[illegible] Provideat igitur tua gloria, ut praesentem sacram legem nostram in hac [illegible] [illegible] praesidibus manifestam reddat, ut omnes subiecti intellegant, [illegible]

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΑΝ

[illegible] ⟨[illegible]⟩ Ἡ σὴ τοιγαροῦν ἐπιμελὴς καὶ φιλάρετος μεγαλοπρέπεια τὰ οὕτως ἡμῖν εὐσεβῶς παραστάντα [illegible], ⟨ι'⟩ χρυσίου λιτρῶν ἐπιτίμιον τῷ παραβαίνειν τι τῶν ἐπὶ τούτοις παρ' ἡμῶν θεσπισθέντων [illegible] ὁρίζουσα. οὐδὲ γὰρ κινδύνου χωρίς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν σωτηρίαν οὗτος ἐπαχθήσεται τοῖς [illegible] φιλῇς παρασαλεύειν τὰ δικαίως παρ' ἡμῶν διὰ τοῦδε τοῦ θείου νόμου τετυπωμένα ἐπιχειροῦσι. d. VI. k. Mart. CP. ⟨imp. dn.⟩ Iustiniani ⟨pp. Aug. anno . . . post⟩ cons. Basilii vc. ⟨anno . . .⟩

PAϚ

ΠΕΡΙ ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ.

⟨Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Στρατηγίῳ, κόμητι λαργιτιόνων.⟩

⟨Προοίμιον.⟩ Οἱ ἐκ τοῦ συστήματος τῶν ἀργυροπρατῶν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἱκέται γεγονότες τοῦ ἡμετέρου κράτους περὶ πολλῶν ἡμᾶς ᾔτησαν κεφαλαίων βοηθείας αἰτοῦντες τυχεῖν, οἷα καὶ αὐτοὶ πολλοῖς ἑαυτοὺς παρεχόμενοι χρησίμους, ἐξ ὧν ἀντιφωνήσεις καὶ δανείσματα ὑπέρχονται παντὸς κινδύνου [illegible]. [illegible] γὰρ ἡμῶν οὔσης διατάξεως τῆς βουλομένης κατὰ τάξιν γίνεσθαι τὰς ἀπαιτήσεις, καὶ πρῶτον [illegible] τοὺς ὑπευθύνους εὐθύνεσθαι καὶ τὰ αὐτῶν πράγματα, ὕστερον δὲ ἐγγυητὰς καὶ μανδάτωρας καὶ ἀντι[illegible], [illegible] δὲ ταύτης τῆς νομοθεσίας τὸ κατ' αὐτοὺς σύστημα καὶ πάσχειν τὰ πάντων δεινότατα, [illegible] αὐτοὶ μὲν μὴ δύνασθαι χρῆσθαι τῇ τῆς διατάξεως βοηθείᾳ, ἀλλ' εὐθὺς ἀπαιτεῖσθαι, εἰ δὲ ἀντι[illegible] παρ' ἑτέρων λάβοιεν, μὴ ποιεῖν αὐτοῖς τὸ ἱκανὸν τοὺς ἀντιφωνήσαντας ἢ τοὺς τούτων μανδάτωρας [illegible], καὶ προσήκειν καὶ αὐτοῖς ἢ μετεῖναι τῶν κοινῶν νόμων ἢ μηδὲ αὐτοῖς ἀντικεῖσθαι τὴν ἡμε[illegible] διάταξιν.

CAPUT I.

I. *[illegible] τοίνυν, ἡνίκα τινὲς τῶν ἀργύρου τραπέζης προεστώτων δανεισμόν τινι, καὶ ἢ ἀντιφώνησιν [illegible] ἢ ἐγγυητὰς ἢ μανδάτωρας, ἀντιτίθοιτο δὲ αὐτοῖς ἡ διάταξις καὶ ἡ ἐξ ἐκείνης εἰσαγομένη τάξις, τότε [illegible] καὶ ἐπ' αὐτῶν τὴν διάταξιν, εἰ μὴ σύμφωνον ἰδικὸν ποιήσαιντο, ὥστε ἄδειαν εἶναι τῷ δανείσαντι χωρεῖν [illegible] τοῦ πρωτοτύπου καὶ ⟨κατὰ τοῦ⟩ μανδάτωρος καὶ τοῦ ἐγγυητοῦ, μὴ ἀναμένοντι τοὺς τῆς διατάξεως [illegible]. διὰ γὰρ τὴν τῶν ἀργυροπρατῶν περὶ τὰ κοινὰ συμβόλαια σπουδὴν τὰ τοιαῦτα προτιμώμεθα σύμ[illegible] δοκοῦντα παρὰ τὸν νόμον εἶναι, διότι ἔξεστιν ἑκάστῳ τῶν δεδομένων αὐτῷ παρὰ τοῦ νόμου κατα-*

[illegible] CXXXVI Graece tantum extat in ML, c. 1—6 in B 23, 4, prooemium add. B². — Epit. Theod. [illegible] ([illegible]), Athan. 15, 3, Anonymus Bodleianus ap. Zacharias Ἀνέκδ. p. 221. Iulian. const. CXVIII.

[illegible] Epilogus. Diligens igitur et virtutis amans magnificentia tua, quae tam pie nobis placuerunt, [illegible] decem librarum auri multam statuat ei qui quid ex iis quae de his a nobis sancita sunt trans[illegible]. Neque enim absque periculo erunt, verum ipsum de vitae salute periculum iis inferetur, [illegible] consilio ea quae iuste a nobis per hanc sacram legem constituta sunt labefactare temptent.

CXXXVI.

DE ARGENTARIORUM CONTRACTIBUS.

Idem Augustus Strategio comiti largitionum.

[illegible] Qui in collegio sunt argentariorum huius felicis civitatis supplices facti [illegible] [illegible]

φρονεῖν, ἀλλ' εἴ τι γίνοιτο τοιοῦτο [redacted]

Δεύτερον δὲ αὐτοῖς κεφάλαιον ἦν τὸ τῆς [redacted]

[illegible]. τοῦτο γὰρ εἰ παραφυλάξαιεν, ἅπαν ἔχουσιν ὅσον ἡμᾶς ᾔτησαν, μᾶλλον δὲ ἔτι μεῖζον καὶ τῶν [illegible], εἴ γε τιμιώτερα δίδομεν αὐτοῖς ἁπάντων δίκαια ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς δεικνυμένοις ἐκ τῶν [illegible] αὐτῶν ἐωνῆσθαι. εἰ μέντοι ἄγραφον γέγονεν ἢ γένοιτο τὸ συνάλλαγμα, καὶ αὐτοὶ δοῖεν τὰ χρή[illegible] ἢ εἴδη τινὰ (ὅπερ μάλιστα εἴωθεν ἐπὶ τῶν προεστώτων τραπέζης ἀργύρου γίνεσθαι, κόσμου πολλάκις ἢ ἀργύρου ἐπὶ τῶν τοιούτων διδομένου ἢ καὶ πιπρασκομένου), μὴ μέντοι τὸ τίμημα λάβοιεν, τηνικαῦτα ἐξεῖναι αὐτοῖς ὡς οἰκεῖα ταῦτα ἐκδικεῖν, κἂν ὑποθήκας οὐκ ἔχοιεν. οὐ γὰρ ἐκεῖνοι κτήσονται τὰ ἀλλότρια, χρυσίον μὲν οὐ καταβάλλοντες, τὰ παρ' ἑτέρων δὲ αὐτοῖς δεδομένα κατέχοντες μάτην, ἀλλ' εἴτε κληρονομοῖντο, [illegible] κληρονόμοι ἢ ἀποδώσουσι τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἢ αὐτὰ τὰ δεδομένα, ἢ κἂν εἰ μὴ κληρονομηθεῖεν, [illegible] αὐτοῖς ταῦτα ἐκδικεῖν, μηδεμιᾶς ὑποθήκης κατ' αὐτῶν ἐπὶ τοῖς αὐτῶν πράγμασι παρ' ἄλλων προσγι[illegible] κρατούσης.

CAPUT IV.

Ἐπειδὴ δὲ νόμον ἐθέμεθα, μὴ περαιτέρω τοὺς ἀργύρου τραπέζης προεστῶτας διμοιραίου τόκου δανείζειν, [illegible] δέ, ὅτι καὶ ἀγράφως δανείζουσιν, ἀγνωμονοῦνται δὲ περὶ τὸν τόκον ὡς μὴ ἐγγράφου γενομένου τοῦ [illegible] μηδὲ ἐπερωτήσεως παρεντεθείσης (τοῦτο δὴ τὸ δημῶδες τὸ μὴ προσήκειν ἀνεπερώτητον τρέχειν [illegible], καίτοιγε πολλῶν ὄντων θεμάτων ἐφ' ὧν καὶ ἀνεπερώτητοι τόκοι καὶ ἐκ συμφώνου μόνου τίκτονται, [illegible] ἔνια οὐδὲ ἐκ συμφώνων, ἀλλ' αὐτομάτως εἰσαγόμενοι ὅμως ἀπαιτοῦνται), διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μὴ [illegible] τὸν ἐξ ἐπερωτήσεως αὐτοῖς δίδοσθαι τόκον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ ἀγράφων τοιοῦτον ὁποῖον ὁ νόμος αὐτοῖς [illegible] ἐπερωτᾶν, τουτέστι τὸν ἐκ διμοίρου τῆς ἑκατοστῆς. τοὺς γὰρ πᾶσι σχεδὸν τοῖς δεομένοις ἑτοίμους [illegible] βοηθεῖν οὐκ ἂν εἴη δίκαιον ὑπὸ τοιαύτης ἀδικεῖσθαι λεπτότητος.

CAPUT V.

Καὶ τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἐδίδαξαν, ὥς τινες συναλλάττοντες πρὸς αὐτοὺς γραμματεῖα καὶ λογοθέσια ποι[illegible], καὶ τὰ μὲν ἐπ' ἀγορᾶς τίθενται, τὰ δὲ αὐτοὶ συγγράφουσι τῇ οἰκείᾳ χειρί, τισὶ δὲ ὑπογράφουσιν [illegible] ταῦτα καταγραψάντων, καὶ ᾔτησαν, ὥστε εἴ τι τοιοῦτο γράψαιεν οἱ πρὸς αὐτοὺς συναλλάττοντες, ἐνέ[illegible] αὐτοὺς καὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῖς παρ' αὐτῶν γίνεσθαι, καὶ μὴ ἀποκεχρῆσθαι καὶ λέγειν, ὡς τὰ μὲν συμ[illegible] ἢ τὰς ὁμολογίας ἢ τὰ λογοθέσια ἅπαντα συνέγραψαν τῇ αὐτῶν χειρὶ ἢ ἑτέρων γραψάντων τούτοις [illegible], οὐ μὴν τὸ περιεχόμενον αὐτοῖς χρυσίον δέδοται, ὥστε ἐντεῦθεν ὑποθήκας ἔχειν καὶ τόκον, [illegible], διμοιραῖον λαμβάνειν. ἡμεῖς τοίνυν, ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα κοινὰ καθέστηκε καὶ πολλῆς [illegible] δεόμενα, μετὰ τοῦ προσήκοντος ἀποκρινόμεθα πρὸς ταῦτα. εἰ μὲν γάρ τις συμβόλαιον ἀγο[illegible] καὶ ὅλον οἰκείᾳ γράψει χειρί, ἢ καὶ ὑπογράψειεν ἐν τοῖς παρ' ἑτέρων γραφεῖσιν ἢ γραμματείοις [illegible] ἐνέχεσθαι αὐτὸν καὶ κληρονόμους αὐτοῦ πᾶσι προσήκειν θεσπίζομεν τρόποις, δηλαδὴ ταῖς

[illegible] habet B[a] A 62 p. 99 Zach. (argumentum notat B[a]T 11, 21 p. 624 Zach.); Ath. summam repetunt [illegible]

[illegible] Ath. repetunt paratitla Ath. 17 § 6.

[illegible], immo vero etiam amplius quam postularunt, siquidem omnibus potiora iura iis con[illegible] quas ex eorum pecuniis emptas probantur. Si vero contractus sine scripto factus sit [illegible]

[illegible]

περσοναλίαις. οὐ γὰρ ἂν προχείρως δοίημεν [illegible] γράμμασιν ὅλως ὑπαρχόντων μνήμη γεγενημένη, ⟨καὶ⟩ [illegible] θεῖεν κινδύνῳ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, [illegible] θήκης ἔννοιαν φέρει. τότε γὰρ καὶ τὴν ὑποθήκην [illegible]
1 τῶν ἡμετέρων συνταράξαι μήτε αὐτοὺς [illegible] φωνήσαιεν, τὸν συμπεφωνημένον εἶναι. εἰ δὲ τοῦτο [illegible] δύνασθαι τοὺς συμβάλλοντας λέγειν, ὡς ἐπειδὴ οὐκ [illegible] κατὰ πρόληψιν ὡς τοῦ δημοσιαίου τόκου ῥητῶς ὀνομασθέντος [illegible] τοῦ λοιποῦ παραφυλάσσεσθαι. ἐπὶ δὲ τοῖς ἤδη γεγενημένοις [illegible] πρόδηλόν ἐστιν ἐπὶ παντὸς ἀργύρου τραπέζης προεστῶτος (τὸ [illegible] οὐκ ἂν δύναιτο τόκον χωρὶς δαπάνην διδόναι), [illegible] λοιποῦ ταῦτα παρατηρουμένοις ἅπερ ὁ παρὼν θεῖος νόμος [illegible]

CAPUT VI. [illegible]

Εἰς ἐκεῖνο μέντοι καὶ σφόδρα αὐτοῖς βοηθοῦμεν, ὥστε [illegible] αἰτίαν ἐγγεγραμμένην εἰς ἣν δίδοται τὸ χρυσίον, ὁ δὲ [illegible] αὐτὸς οἰκείᾳ χειρὶ τὴν αἰτίαν οὐ γράψειεν, ἢ καὶ ἀπολαβὼν [illegible] σχήματι εἴτε ἐν διαλύσεως εἴτε καὶ ἄλλως, μηκέτι [illegible] ἀπαιτεῖν τὰς ἀποδείξεις, πλὴν εἰ μὴ κατὰ [illegible] δανείσαντος. τοῦτο γὰρ μόνον αὐτῷ παρέχομεν, [illegible] γὰρ καὶ αὐτὸς φθάσει παρελθεῖν ὁ χρόνος, οὐδὲ [illegible] νόμοις ἐγράψαμεν. καίτοιγε οὐδὲ τοῦτο ἐχρῆν τὸν [illegible] ποῦ δίκαιον ἦν οὕτως ἐμμελῆ καθεστάναι καὶ [illegible]

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] ἥ τε σὴ ἐνδοξότης καὶ πᾶς ἕτερος τῆς ἡμετέρας [illegible] ποινῆς librarum auri decem ἐπιμελέσθω [illegible]
D. k. Apr. CP. Belisario vc. cons.

---

fecerint, nisi omnino in scriptis honorum mentionem [illegible] garint aut saltem hoc simpliciter adiecerint [illegible] tale aliquid dixerint scripserintve, [illegible] quoque iis praebemus, ut neque [illegible]
1 quod praestari potest privemus. Usuras autem, [illegible] solum scriptum sit, mutuum sub usuris [illegible] definitae non sint, propterea non fenebrem [illegible] nominatim expressae sint ita fiat exactio. [illegible] iam confectis, etsi mentio usurarum facta non [illegible] mensae praepositum contractus sub usuris [illegible] facere poterit), licent iis [illegible] lex ipsis largitur.

VI. In illo vero vel maxime [illegible] in quas pecunia data est [illegible] etiamsi singulas [illegible] mutui sine transactione [illegible] probationes exigere, nisi [illegible] enim solum si [illegible] Nam si id quoque [illegible] generalibus scripsimus. [illegible] ratiocinia dedit, [illegible]

Epilogus. [illegible] tua gloria [illegible] cum poena librarum [illegible]

---

1 [illegible]

ΡΛΖ

[illegible]ΕΡΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΩΝ.

[illegible] τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς Ἀλα-[illegible] Φραγγικὸς Γερμανικὸς ⟨Ἀντικὸς Ἀλανικὸς⟩ Οὐανδαλικὸς Ἀφρικανὸς ⟨εὐσεβὴς⟩ εὐτυχὴς ἔνδοξος [illegible]⟩ τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αὔγουστος Πέτρῳ τῷ λαμπροτάτῳ μαγίστρῳ τῶν θείων ὀφφικίων.

[illegible]οοίμιον.) Εἰ τοὺς πολιτικοὺς νόμους, ὧν τὴν ἐξουσίαν ἡμῖν ὁ θεὸς κατὰ τὴν αὐτοῦ φιλανθρω-[illegible], βεβαίους διὰ πάντων φυλάττεσθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ὑπηκόων σπουδάζομεν, πόσῳ μᾶλ-[illegible] σπουδὴν ὀφείλομεν θέσθαι περὶ τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ θείων νόμων παραφυλακὴν τῶν [illegible] τῆς τῶν ἡμετέρων ψυχῶν σωτηρίας ὁρισθέντων; οἱ γὰρ τοὺς ἱεροὺς κανόνας φυλάττοντες τῆς τοῦ [illegible] θεοῦ βοηθείας ἀξιοῦνται, καὶ οἱ τούτους παραβαίνοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς τῇ κατακρίσει ὑποβάλλουσι. [illegible] δὲ ὑπόκεινται κατακρίσει οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι, οἷς πεπίστευται καὶ ζητεῖν τοὺς κανόνας καὶ [illegible] εἴπερ τι τούτων παραβαινόμενον ἀνεκδίκητον καταλειφθείη. τῶν οὖν θείων κανόνων μὴ παρα-[illegible] διαφόρους προσελεύσεις ἐδεξάμεθα κατὰ κληρικῶν τε καὶ μοναχῶν, καὶ τινων ἐπισκόπων ὡς [illegible] τοὺς θείους κανόνας βιούντων, καὶ ἄλλοι δὲ εὕρηνται μηδὲ αὐτὴν τὴν τῆς ἁγίας προσκομιδῆς ἢ [illegible] βαπτίσματος προσευχὴν ἐπιστάμενοι.

CAPUT I.

[illegible] τοῦ θεοῦ τοίνυν ἐννοοῦντες κρίμα τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν προσαγγελθέντων ζήτησίν τε καὶ διόρ-[illegible]σαμεν κανονικῶς προελθεῖν. εἰ γὰρ καὶ τὰ παρὰ τῶν λαϊκῶν ἁμαρτανόμενα οἱ γενικοὶ νόμοι [illegible] δίχα ζητήσεως καὶ ἐκδικήσεως καταλιμπάνεσθαι, πῶς τὰ παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ [illegible] τῆς πάντων τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας κανονικῶς διατυπωθέντα περιιδεῖν ἀνεχόμεθα; καὶ-[illegible] τούτου μάλιστα τοῖς ἁμαρτήμασιν εὕρομεν περιπεσόντας, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὰς συνόδους τῶν [illegible] ἱερέων κατὰ τὰ ὁρισθέντα ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων πατέρων. εἰ γὰρ τοῦτο [illegible], ἕκαστος εὐλαβούμενος τὸν ἐπὶ τῆς συνόδου ἔλεγχον ἐσπούδαζεν ἂν καὶ τὰς θείας ἐκμαν-[illegible]γίας καὶ σωφρόνως βιοῦν, ἵνα μὴ τῇ κατακρίσει τῶν θείων κανόνων ὑποβληθείη. κἀκεῖνο [illegible] τῶν ἁμαρτημάτων γέγονε πρόφασις, ὅτι χωρὶς ἐξετάσεως καὶ τῆς ἐπὶ τῇ ὀρθῇ πίστει καὶ [illegible] μαρτυρίας χειροτονοῦνται ἐπίσκοποί τε καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ λοιποὶ κληρικοί. εἰ

[illegible]XVII *Graece tantum extat in M et in Collectione XXV cap. 22 (= C), in L cum novella CXXIII* [illegible] *ita, ut pr. et c. 1—3 pro illius const. c. 1 et 2 pr. substituantur, c. 4—6 § 1 post eiusdem const.* [illegible] *c. 6 § 2 et epil. eiusdem const. epilogum efficiant (cf. quae adnotavimus p. 594. 602. 625); c. 2 (Θεσπί-*[illegible] *γίνηται . . . . . .) —6 § 1 extant B 3, 1, 8. 17—19 similiter coniuncta cum nov. CXXIII. —* [illegible] *(inde c. 2. 3 in Prochiro 28, 1—4, c. 3 in Epanagoge 8, 5), Athan. 1, 17 (inde Coll. const. eccl. III* [illegible] *7. 16 p. 611. 622 Voell.).*

CXXXVII.

[illegible] CREATIONE EPISCOPORUM ET CLERICORUM.

[illegible] Iesu Christi dei nostri Imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus [illegible] *⟨Anticus Alanicus⟩ Vandalicus Africus ⟨pius⟩ felix inclutus ⟨victor ac⟩ triumphator* [illegible] *semper Augustus Petro clarissimo magistro sacrorum officiorum.*

[illegible] Si leges civiles, quarum potestatem nobis deus pro sua humanitate credidit, per omnia [illegible] subiectorum studemus, quanto plus studii in observatione sacrorum [illegible]

γὰρ οἱ ἐπιτετραμμένοι εὔχεσθαι ὑπὲρ τοῦ [illegible]
λαοῦ πλημμελημάτων ἐξιλεοῦσθαι [illegible]
βείας προσήκει γίνεσθαι, διδάσκει ἡμᾶς [illegible]
στόλοις καὶ τοῖς θείοις κανόσι. λέγει γὰρ [illegible]
κανόσι καὶ ὅροις ἑαυτὸν παρεντεῖ[illegible]
νηφαλίους, σώφρονας εἶναι, μὴ παρο[illegible]
ἅπασι καὶ ἀνεπιβάτους τοῖς πονηροῖς, [illegible]
αὐθύνητα. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει οὕτως· κα[illegible]
καὶ οὕτως σοφίσαι, γενέσθαι φῶς καὶ [illegible]
ἁγιασθῆναι καὶ ἁγιάσαι, χειραγωγῆσαι [illegible]
πάλιν ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίοις Γρηγόριος περὶ τῶν [illegible]
καθάπερ αὐθημερὸν τοὺς πηλίνους, τὸν τῇ [illegible]
ἀγγέλων στησόμενον καὶ μετὰ ἀρχαγγέλων [illegible]
καὶ διὰ τούτων μὲν δείκνυσιν ὁ θεολόγος, ὁποίους [illegible]
ἀναξίως χειροτονουμένων ὁ αὐτὸς τάδε λέγει ἐν τῷ [illegible]
τες μηδὲ τοῦ καλοῦ προταλαιπωρήσαντες [illegible]
ἀναδεικνύνται, καὶ πρὶν καθαρθῆναι [illegible]
χθὲς τῶν ἁγίων ἔξω καὶ μυσταγωγοὶ [illegible]
εὐσέβειαν, ὃ ἔργον χάριτος ἀνθρω[illegible]
λύουσι κληρικοὺς εἶναι τοὺς δευτέρους γαμετὴν [illegible]
τοὺς δευτερογάμους παντελῶς ὁ κανὼν [illegible]
Βασίλειος. τοσοῦτον δὲ οἱ ἅγιοι πατέρες τῆς [illegible]
ἐξέθεντο οὕτως ἔχοντα· ἀπηγόρευσε καθ[illegible]
σβυτέρῳ μήτε διακόνῳ μήτε ἄλλῳ [illegible]
πλὴν εἰ μὴ ἄρα μητέρα ἢ θείαν ἢ ἃ [illegible]

CAPUT [illegible]

Τοῖς οὖν ὑπὸ τῶν θείων κανόνων [illegible]
θεσπίζομεν, ὁσάκις χρεία γένηται [illegible]

c. II in epitomen redactum e[illegible]
Nomoc. XIV tit. 1, 22 p. 840 Voell.

digni ministerio dei inveniantur, [illegible]
sacerdotum oportere cum omni diligentia [illegible]
sanctos apostolos sacrosque canones [illegible]
ad canones et Pauli se regulas [illegible]
sobrii sint, casti, non vinolenti, non [illegible]
nibus r[illegible] ab improborum [illegible]
canon[illegible]tudine comperie [illegible]
pur[illegible]
app[illegible]
dum [illegible]
iisdem [illegible]
verae lit[illegible]
dicaturus [illegible]
logus, quales [illegible]
dicit in eodem [illegible]
virtute labor[illegible]
purgati sint [illegible]
et hodie mys[illegible]
humanae [illegible]
secundam [illegible]
monium [illegible]
habitus [illegible]

[illegible]

[illegible] μέλλει ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι, καὶ προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφί[illegible], καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὀμνύναι κατὰ τῶν θείων λογίων, καὶ ἐγγράφειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι οὔτε διὰ δόσιν [illegible] ὑπόσχεσιν ἢ φιλίαν ἢ χάριν ἢ ἄλλην οἱανδήποτε προσπάθειαν, ἀλλ' εἰδότες αὐτοὺς τῆς ὀρθῆς καὶ καθο[illegible] πίστεως καὶ σεμνοῦ βίου καὶ ὑπὲρ τὸ τριακοστὸν ἔτος εἶναι, τούτους ἐπελέξαντο, καὶ ὅτι οὔτε γαμετὴν [illegible] ἴσασί τινα ἐξ αὐτῶν ἔχειν ἢ παλλακὴν ἢ παῖδας φυσικοὺς γινώσκουσιν αὐτοὺς ἐσχηκέναι ἢ ἔχειν, [illegible] εἰ καὶ πρότερόν τις ἐξ αὐτῶν γαμετὴν εἶχε, καὶ αὐτὴν μίαν καὶ οὐδὲ χήραν οὐδὲ ἀνδρὸς ἀποζευχθεῖσαν [illegible] τοῖς ἱεροῖς κανόσιν [καὶ νόμοις] ἀπηγορευμένην, ἀλλ' οὐδὲ πολιτευόμενον ἢ ταξεώτην τινὰ τῶν ψηφιζο[illegible] εἶναι γινώσκουσι, πλὴν εἰ μὴ ἐν μοναστηρίῳ οὐχ ἧττον δεκαπέντε ἐνιαυτῶν μοναχικὸν ὁ πολιτευόμενος [illegible] ταξεώτης βίον ἀδιαβλήτως ἐξετέλεσε· δηλαδὴ τῆς ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένης παρατηρήσεως καὶ ἐπὶ τού[illegible] τῶν προσώπων ἐν τοῖς γινομένοις περὶ αὐτῶν ψηφίσμασι φυλαττομένης, ἵνα ἐκ τῶν οὕτως ψηφιζομένων [illegible] προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῇ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος. ἀπαιτεῖσθαι δὲ [illegible] τὸν μέλλοντα χειροτονεῖσθαι παρὰ τοῦ χειροτονοῦντος λίβελλον μεθ' ὑπογραφῆς ἰδίας περιέχοντα [illegible] περὶ τῆς ὀρθῆς αὐτοῦ πίστεως· ἀπαγγέλλειν δὲ τοῦτον καὶ τὴν θείαν προσκομιδὴν τὴν ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ κοι[illegible] γινομένην καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι εὐχὴν καὶ τὰς λοιπὰς προσευχάς. ὅρκον δὲ ὑπέχειν καὶ [illegible] τὸν χειροτονούμενον κατὰ τῶν θείων γραφῶν, ὡς οὔτε δι' ἑαυτοῦ οὔτε δι' ἑτέρου προσώπου δέδωκέ [illegible] ἢ ὑπέσχετο οὐδὲ μετὰ ταῦτα δώσει ἢ αὐτῷ τῷ χειροτονοῦντι αὐτὸν ἢ τοῖς τὰ ψηφίσματα εἰς αὐτὸν [illegible] ἢ ἑτέρῳ τῶν πάντων τινὶ ὑπὲρ τῆς εἰς αὐτὸν γενησομένης χειροτονίας. εἰ τις δὲ παρὰ τὴν [illegible] παραφυλακὴν ἐπίσκοπος χειροτονηθῇ, κελεύομεν καὶ αὐτὸν πᾶσι τρόποις τῆς ἐπισκοπῆς ἐκ[illegible]σθαι καὶ τὸν παρὰ ταῦτα τολμήσαντα χειροτονῆσαι.

CAPUT III.

[illegible] δέ τις κατηγορίαν τινὰ ποιήσεται κατὰ τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ [illegible] ἢ ἄλλου κληρικοῦ ἢ καὶ ἡγουμένου ἐφ' οἱαδήποτε αἰτίᾳ, ἀναβαλλέσθω ἡ τοιαύτη χειροτονία, καὶ [illegible] πρότερον ἐξέτασις τῆς κατηγορίας, παρόντος καὶ τοῦ κατηγόρου καὶ ἐπεξιόντος τοῖς παρ' αὐτοῦ [illegible]θεῖσιν. εἰ δὲ καὶ ἀπολιμπάνοιτο ἢ ἀναβάλλοιτο ὁ κατήγορος, καὶ οὕτως ὁ τὴν χειροτονίαν μέλλων [illegible] ζήτησιν ἀκριβεστάτην ποιείσθω μηνῶν εἴσω τριῶν. καὶ εἰ μὲν ὑπεύθυνον εὕροι τὸν τὴν κατη[illegible] ἐμπεσόντα εἴτε κατὰ τοὺς θείους κανόνας εἴτε κατὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους, κωλυέσθω ἡ χειροτονία· [illegible]θυνος φανείη εἴτε παρόντος τοῦ κατηγόρου ἢ καὶ ἀπόντος, γινέσθω ἡ χειροτονία. ὁ δὲ κατήγορος, [illegible] μὴ ἀποδείξει εἴτε ἀποφύγοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, ἐξωθείσθω τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς

[illegible] 3—4 ἀλλ' εἰδότες — ἐπελέξαντο ex B exscripsit Balsamo ad Nomoc. XIV tit. 1, 28 p. 848 Voell., v. 4 [illegible] notant 'Pat. 41, 1, Nomoc. XIV tit. 1, 28 et Nomoc.[m] ib.
[illegible] sq. argumentum notat Nomoc. XIV tit. 1, 28.
[illegible] summas habet Nomoc. XIV tit. 1, 8. 9, 1 p. 466. 538 Pitra; ipsum caput — 26 ἡ χειροτονία ex B repetit [illegible] 1, 8. Argumentum notat B[s]K 8, 1 p. 382 Zach.

[illegible] et propositis sanctis evangeliis de tribus personis decreta faciant, et unusquisque eorum per [illegible] iuret, atque in illis scribat se neque propter largitionem neque propter promissionem aut [illegible] gratiam aut aliam ullam affectionem eos elegisse, sed cum sciant eos rectae et catholicae [illegible] vitae esse et triginta annis maiores, et scire se neque uxorem neque liberos quem[illegible] habere, neque concubinam aut liberos naturales se nosse eos habuisse vel habere, sed et si [illegible] uxorem habuerit, ipsam quoque unam, et ne viduam quidem neque a viro separatam [illegible] [et legibus] prohibitam; sed ne curiae quidem nec muneribus addictum aut offi[illegible] ex iis qui eliguntur se nosse, nisi in monasterio non minus quindecim annis mo[illegible] aut officialis sine ulla reprehensione transegerit; scilicet observatione quae prius [illegible] in his personis in decretis quae de iis fiunt custodienda: ut ex tribus personis [illegible] electione et iudicio creantis. [illegible]

εἴη, τὸν προσήκοντα σωφρονισμὸν ὑπομενέτω. [illegible] τε χειροτονήσας καὶ ὁ χειροτονηθεὶς τῆς ἱερωσύνης [illegible]

CAPUT IV.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῖς κανόσιν εἰρημένον περὶ τῶν συνόδων [illegible] καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν γίνεσθαι μέχρι τοῦ νῦν [illegible] ὀρθῶσαι. οἱ μὲν οὖν ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ πατέρες [illegible] τῶν ὁσιωτάτων ἱερέων ἤτοι ἐπισκόπων ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ [illegible] νούσης ἀξιοῦσθαι διορθώσεως, τουτέστι μίαν μὲν τῇ [illegible] κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα· ἡμεῖς δὲ εὑρόντες [illegible] παρεβλήθησαν, κελεύομεν πᾶσι τρόποις μίαν σύνοδον [illegible] Ἰουνίῳ ἢ τῷ Σεπτεμβρίῳ μηνί, καὶ συνιέναι παρὰ μὲν [illegible] αὐτῶν μὲν χειροτονουμένους μὴ ἔχοντας δὲ δίκαιον ἄλλους [illegible] μητροπολίταις ἑκάστης ἐπαρχίας τοὺς ὑπ' αὐτῶν χειρο[illegible] τινων προσαγγελλόμενα ἢ προφάσει πίστεως ἢ κανονικῶν [illegible] ἢ περὶ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἢ ἄλλων [illegible] κατεγνωσμένου βίου ἢ καὶ ἄλλων τινῶν δεομένων ἐπανορθώσεως [illegible] καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς διόρθωσιν προϊέναι τοῖς θείοις κανόσι καὶ [illegible]

CAPUT V.

Μὴ μόνον δὲ ἐν ταῖς καθ' ἕκαστον ἔτος γινομέναις [illegible] τινες κατηγορηθεῖεν τῶν ἱερέων ἢ κληρικῶν ἢ ἡγουμένων [illegible] ἢ ὡς παρὰ τοὺς θείους κανόνας τι διαπραττόμενοι. [illegible] μητροπολίτην ἐξετάζειν τὰ λεγόμενα, εἰ δὲ μητροπολίτης [illegible] εἰ δὲ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ἄλλος κληρικὸς ἢ ἡγούμενος [illegible] οὗτοι τελοῦσιν ἐξετάζειν τὰ προσαγγελλόμενα, καὶ τῷ [illegible]
1 *κανονικοῖς ἐπιτιμίοις ὑποβάλλεσθαι τῷ κρίναντι τοῦ [illegible] τῶν μετὰ ταῦτα χειροτονουμένων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν [illegible] καὶ ὑπό τινων ὡς εἰκὸς ἐπί τισιν αἰτίαις ἐπιφερομένων [illegible]*

c. IV. V pr. ex B repetit Nomoc.[illegible] *XIV* [illegible]
c. IV. V om. B[f] *praeter c. V, pr. v. 19* Ἐὰν [illegible] *εἴπερ ἐπίσκοπος εἴη — 23 ἐξετάζοντος ex B repetit* [illegible] *p. 541 Pitra.*

---

latur, sin laicus sit, eam quae decet castigationem [illegible] ordinaverit, et qui creavit et qui creatus est [illegible]

IV. Quoniam vero id quod in canonibus [illegible] singulis provinciis debent fieri, hucusque [illegible] est. Sancti igitur apostoli et patres [illegible] seu episcoporum in singulis provinciis [illegible] datione potirentur, hoc est una quidem [illegible] Nos vero cum ex huiusmodi [illegible] nibus modis unam synodum [illegible] apud beatissimos quidem [illegible] creandi, apud sanctissimos autem [illegible] moventur causas vel ex [illegible] administrationis rerum [illegible] de praesulibus monasteriorum [illegible] quae correctione indigent [illegible] canonibus et legibus [illegible]

V. Neque vero [illegible] quoties aliqui ex [illegible] [illegible]

[illegible] τούτων γὰρ οὕτω φυλαττομένων καὶ οἱ λαϊκοὶ πολλῆς ἐντεῦθεν περί τε τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ [illegible] βίον προκοπῆς τε καὶ ἐπανορθώσεως ἀξιωθήσονται.

CAPUT VI.

Πρὸς τούτοις κελεύομεν πάντας ἐπισκόπους τε καὶ πρεσβυτέρους μὴ κατὰ τὸ σεσιωπημένον, ἀλλὰ μετὰ [illegible] τῷ πιστοτάτῳ λαῷ ἐξακουομένης τὴν θείαν προσκομιδὴν καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι προσευχὴν [illegible], πρὸς τὸ κἀντεῦθεν τὰς τῶν ἀκουόντων ψυχὰς εἰς πλείονα κατάνυξιν καὶ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην [illegible] δοξολογίαν. οὕτως γὰρ καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκει, λέγων ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους [illegible] ἐπιστολῇ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου [illegible] ἐρεῖ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. σὺ μὲν γὰρ [illegible]λῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. καὶ πάλιν ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους οὕτως λέγει· [illegible]δίᾳ μὲν γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. διὰ [illegible] τοίνυν προσήκει τὴν ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ προσκομιδῇ καὶ τὰς ἄλλας προσευχὰς μετὰ φωνῆς παρὰ τῶν ὁσιωτά[illegible] ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων προσφέρεσθαι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν σὺν τῷ [illegible] καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, γινωσκόντων τῶν ὁσιωτάτων ἱερέων, ὡς εἴπερ τι τούτων παρίδοιεν, καὶ τῇ [illegible] κρίσει τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπολογήσονται καὶ οὐδὲ ἡμεῖς ταῦτα [illegible]ντες ἐφησυχάσομεν ἢ ἀνεκδίκητα καταλείπομεν. Κελεύομεν δὲ καὶ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας, [illegible] ἀμελούμενόν τι τῶν παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντων ἴδοιεν, πρῶτον μὲν κατεπείγειν τοὺς μητροπολίτας [illegible] τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τὰς εἰρημένας συνόδους ποιεῖσθαι καὶ πάντα πληροῦν ὅσα περὶ τῶν συνόδων διὰ [illegible] παρεκελευσάμεθα νόμου· εἰ δὲ ἀναβαλλομένους αὐτοὺς ἴδοιεν, τηνικαῦτα μηνύειν ἡμῖν πρὸς τὸ [illegible] τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν προϊέναι κατὰ τῶν ὑπερτιθεμένων τὰς συνόδους ποιεῖν. ἐπισταμένων [illegible] τε τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς τάξεων, ὡς εἴπερ μὴ ταῦτα παραφυλάξουσιν, ἐσχάταις [illegible]θήσονται τιμωρίαις. Βεβαιοῦμεν δὲ καὶ διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν ἐν δια[illegible]τάξεσι νενομοθετημένα περί τε ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ λοιπῶν κληρικῶν καὶ πρός γε [illegible] καὶ πτωχοτρόφων καὶ ὀρφανοτρόφων καὶ τῶν λοιπῶν ὅσοι εὐαγῶν οἴκων προΐστανται.

[illegible]ίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ἐνδοξότης [illegible] κατὰ τοὺς συνήθεις τόπους τῆς βασιλίδος πόλεως προτιθεμένων εἰς γνῶσιν πάντων ἀγαγεῖν [illegible] καὶ καταφανῆ ποιῆσαι τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένοις. Dat. VII. k. Apr. CP. imp. dn. Iusti[illegible] Aug. anno XXXVIII. post cons. Basilii vc. anno XXIIII. [*a.* 565.]

[illegible] pr. ex B repetit Nomoc.[am] XIV tit. 3, 1; argumentum notat Nomoc. XIV tit. ib.
[illegible] summarium habet Nomoc. XIV tit. 8, 8.

[illegible] His enim ita observatis laici quoque magno inde et in recta fide et in honesta vita progressu [illegible]tione potientur.

[illegible] Praeterea iubemus omnes et episcopos et presbyteros non tacite, sed ea voce quae a fideli [illegible] sacram oblationem precesque in sancto baptismate adhibitas faciant, ut inde quoque [illegible] ad maiorem contritionem et de domino deo praedicationem excitentur. Ita enim sanctus [illegible] docet, cum dicat in priore epistola ad Corinthios: namque si benedixeris [illegible]modo is qui privati locum obtinet post tuam gratiarum actionem amen [illegible] quid dicas nescit. Nam tu quidem bene gratias agis, sed alter non [illegible]. Et rursus in epistola ad Romanos ita dicit: corde enim creditur ad iustitiam, ore [illegible] fit ad salutem. Propterea igitur quae in sacra oblatione fiunt preces ceteraeque [illegible]nes et episcopos et presbyteros offerri par est domino nostro Iesu Christo, deo [illegible] et spiritu sancto, sciantque sanctissimi sacerdotes, si quid horum neglexerint, et terri[illegible] et servatoris nostri Iesu Christi se rationem reddituros, et ne nos quidem haec [illegible] passuros aut impunita relicturos esse. Iubemus autem etiam provinciarum [illegible] quae a nobis sancita sunt negligi viderint, primum quidem metropolitanos et ceteros [illegible] praedictas synodos celebrent atque omnia impleant quaecumque de synodis per prae[illegible]; quodsi eos moram facere viderint, tunc ad nos referant, ut a nobis [illegible] contra eos qui synodos celebrare differant. Sciantque et ipsi praesides et officia quae [illegible] non observaverint, ultimis se suppliciis subiectum iri. Confirmamus autem per [illegible] omnia quae in diversis constitutionibus et de episcopis et presbyteris et ceteris [illegible] et ptochotrophis et orphanotrophis et ceteris quicumque [illegible] [illegible]

CXXXVIII.

DE USURIS SUPER DUPLUM NON [illegible]

Imp. Iustinianus pp. Aug. Hermogeni [illegible]

Manifestissima est nostri numinis constitutio, quae [illegible] concludit. Si igitur creditores tui quidam in duplum acceperunt [illegible] dem qui in duplum ex usurarum quantitate per diversa tempora [illegible] quietudinem proponere concedantur, alii autem, si simili modo [illegible] et si debita sua consecuti fuerint, feneraticias cautiones [illegible] si preces verae sunt, praesentis oraculi sanctione decernimus.

* * * * * * * * * *

Nov. CXXXVIII Latine tantum extat in Appendice Iuliani [illegible] Iul.[b] kp. DLXXXIX Iul.[w] kp. DLXXXVI Iul.[v]). — Epit. Theod. [illegible] p. 624 Zach.)

ΡΛΘ

ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ ΠΟΙΝΗΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ Α[illegible]

Ἐν ὀνόματι τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν [illegible]
⟨κόμητι τῶν θείων [illegible]⟩

⟨Προοίμιον.⟩ Ἀνήγαγεν ἡμῖν ἡ σὴ ἐνδοξότης [illegible] ⟨τῶν⟩ Τυρίων γάμους ἀθεμίτους συμβάλλοντας ὑπὸ τὴν [illegible] μοῖραν τῆς αὐτῶν διδόναι περιουσίας κατὰ τὰ περὶ τούτου [illegible] ἡλικίας καθεστάναι καὶ παίδων εἶναι πατέρας, καὶ διὰ [illegible] νῦν ἀποπέμψαι τὰς γαμετάς, ἀλλὰ καὶ ἔχειν αὐτὰς καὶ [illegible] δόχους αὐτῶν καθεστάναι, καὶ μηδεμίαν [illegible] ἐντεῦθεν [illegible]

CAPUT I.

Θεσπίζομεν τοίνυν ὑπὲρ τῆς τοιαύτης [illegible] ἔμπροσθεν εἰρημένας αἰτίας, αὐτοῖς δὲ καὶ μόνον [illegible]

Nov. CXXXIX Graece tantum extat in L; in M [illegible] c. 3 § 1 (νεαρὰ ρλθ΄: τὰς κατὰ νόμους [illegible]

CXXXIX.

REMISSIO POENAE ILL[illegible]

In nomine domini Iesu Christi dei nostri, [illegible]

Praefatio. [illegible] illicitis nuptiis contractis [illegible] de re praecepta sunt, [illegible] aetate esse liberorumque patres, [illegible] sed ut et retineant eas et liberi [illegible] poenam extimescant.

1. Sancimus igitur, [illegible] dictas praebeant, ipsis [illegible]

2 rubr. ρλθ΄. [illegible]

καὶ τοὺς ἐκεῖθεν τεχθέντας τε καὶ τεχθησομένους ὡς εἰκὸς αὐτοῖς ἰδίους καὶ διαδόχους· ... ἑτέρων τοῦτο παρ' ἡμῶν θεσπισθέν, ἀλλ' εἰδότος ἑτέρου παντός, ὡς εἴ τι τοιοῦτον ... μηδενὸς τυγχάνειν τῶν αἰτουμένων τήν τε οὐσίαν ἀποβαλεῖ καὶ πρός γε τὰς εἰς τὸ σῶμα ... διηνεκῆ. οὐδεὶς δὲ παρενοχλήσει τοὺς παρ' ἡμῶν ἀξιωθέντας ἰδικῆς φιλοτι... γυναῖκας αὐτῶν ἢ παῖδας ὄντας ἢ ἐσομένους ἢ περιουσίας, οὔτε ἐκ ψήφου τοῦ σοῦ δικαστηρίου οὔτε ... οἱονδήποτε τρόπον.

(Ἐπίλογος.) Ἡ τοίνυν σὴ ἐνδοξότης τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα ... δύναμιν ἔχοντος καὶ ἰδικῆς ἡμῶν φιλοτιμίας ἔργῳ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω.

ΡΜ

... ΔΥΝΑΣΘΑΙ ΚΑΤΑ ΣΥΝΑΙ... ΛΥΕΙΝ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ.

(... Ἰουστῖνος Ἰουλιανῷ ἐπάρχῳ πόλεως.)

(...ίμιον.) Γάμου σεμνότερον ἀνθρώποις οὐδέν ... οὗ παῖδες καὶ τῶν ἐφεξῆς γενῶν διαδοχαὶ ... καὶ πόλεων οἰκήσεις καὶ πολιτείας ἀρίστη ... διὸ τοὺς γάμους εὐτυχεῖς εἶναι τοῖς συμ... οὕτως εὐχόμεθα, ὡς μήποτε σκαιοῦ δαιμο... γίνεσθαι, μηδὲ τοὺς γήμαντας ἀπ' ... δικαίαν τῆς τοῦ γάμου λύσεως ... πρόφασιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ δύσκολον εἰς ...ους τοῦτο φυλάττεσθαι (ἐν γὰρ πλήθει ... τινας παρεμπίπτειν ἀλόγους δυσ... ἀμηχάνων καθέστηκε), προσήκειν ἐνομί... ἐξευρεῖν τινα θεραπείαν, καὶ μάλιστα

CXL.

UT POSSIT EX CONSENSU DISSOLVI MATRIMONIUM.

Imp. Caesar Flavius Iustinus Alamannicus Gothicus Francicus Alanicus Wandalicus Africanus pius felix gloriosus victor ac triumphator semper colendus Augustus Iuliano praefecto Urbis Constantinopolitanae.

(Praefatio.) Nuptiis decentius nihil est hominibus, ex quibus filii ceteraeque nationum successiones, fundorum quoque et civitatum habitacula et reipublicae eximius status. Propter quod nuptias felices esse eis qui eas ineunt sic optamus, ita ut numquam eas sinistri ominis opus fieri, neque nuptiis copulatos ab invicem separari iustam non habentes solutionis nuptiarum occasionem. Sed quoniam difficile est in omnibus hominibus hoc servari (in multitudine enim tanta non aliquas incidere inrationabiles simultates unum de inpossibilibus existit), oportere [igitur] putavimus his reperire quandam medellam, magis vero

...L inter Iustini novellas secunda Graece extat in M f. 411 (f. 375 loco nov. CXL notatur ἡ ρμ' νεαρὰ ... ὡς οὖσα ἰουστίνου τοῦ μετὰ τὶν ἰουστινιανόν, ἐγράφη δὲ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἰουστι... ἣν καὶ εὑρήσης (pro εὑρήσεις) γεγραμμένην). — Epit. Theod. 140, Athan. 10, 11. Argumen... XIV tit. 13, 4 p. 615 Pitra. — Versionem latinam antiquam exhibet Iul[P] in appendice f. 177[v] ... Miraeus p. 190. Inest etiam in Iuliani Utin. et Trivulz.

...sorte nascituri suos et successores; non ad exemplum aliorum hoc sancientes, sed ut ...se, si quid eiusmodi petierint, praeterquam quod nihil petitorum impetraturi sint, et bona ... poenis corporalibus subiectos in perpetuo exilio victuros esse. Nec vero quisquam iis ... dignati sumus, aut eorum uxoribus liberisve qui sunt vel futuri sunt aut sub... tui iudicii sive alio ullo modo molestiam afferet.

Tua igitur gloria quae nobis placuerunt et per hanc sacram pragmaticam sanctionem, ... liberalitatis nostrae vim habet, declarantur ad opus effectumque adducere studeat.

CXL.

ἔνθα τὰ τῆς μικροψυχίας εἰς τοσοῦτον ἀρθείη, [illegible] καὶ μῖσος ἀδιάλλακτον ἐγγενέσθαι τοῖς [illegible]. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐξῆν ἀκινδύνως τοὺς [illegible] ἀπ' ἀλλήλων χωρίζεσθαι κατὰ κοινὴν γνώμην τε καὶ συναίνεσιν τοῦτο πράττοντας, ὥστε καὶ νόμους κεῖσθαι πολλοὺς τοῦτο λέγοντάς τε καὶ διορίζοντας καὶ bona gratia τὴν οὕτω προϊοῦσαν λύσιν τῶν γάμων τῇ πατρίῳ καλοῦντας φωνῇ. ὕστερον δὲ τῷ τῆς θείας λήξεως γενομένῳ ἡμῶν πατρὶ εὐσεβείᾳ τε καὶ σωφροσύνῃ τοὺς πώποτε βεβασιλευκότας ἅπαντας ὑπερβαλλομένῳ, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρηστήν τε καὶ βεβαίαν ἀποβλέψαντι προαίρεσιν, οὐ μὴν τῆς τῶν ἄλλων ταλαιπώρου τε καὶ μικροψύχου γνώμης στοχασαμένῳ γέγραπται νόμος εἴργων κατὰ συναίνεσιν λύεσθαι τοὺς γάμους· ὃν ἠβουλόμεθα καὶ ἡμεῖς σφόδρα κρατεῖν καὶ μένειν ἐφ' ἑαυτοῦ. πολλοὶ δὲ προσῆλθον ἡμῖν τὸν πρὸς ἀλλήλους γάμον μισοῦντές τε καὶ ἀποστρεφόμενοι, πολέμους τε καὶ μάχας οἴκοι διὰ τοῦτο γενομένους αἰτιώμενοι (τοῦτο ὅπερ λίαν ἐπικίνδυνον καὶ ἄλλως ἀνιαρὸν καθέστηκε) διαλύειν τε τοῦτον δεόμενοι, κἂν αἰτίας οὐκ εἶχον λέγειν, ἐξ ὧν ἀδεῶς ὁ νόμος ἐδίδου τοῦτο ποιεῖν αὐτοῖς. τὴν δὲ περὶ ταῦτα τούτων ἐπιθυμίαν τε καὶ σπουδὴν ἐπί τινα χρόνον ἀνεβαλλόμεθα, ποτὲ μὲν παραινοῦντες ποτὲ δὲ καὶ ἀπειλοῦντες παύσασθαι τοῦ κατ' ἀλλήλων ἀλόγου μίσους πρὸς ὁμόνοιάν τε χωρεῖν καὶ τῆς καλλίονος γίνεσθαι γνώμης. ἐπράττομεν δὲ πλέον οὐδέν, ἐπεὶ δύσκολον διαλλάξαι τοὺς ἅπαξ ἀλογίστῳ πάθει τε καὶ μίσει κεκρατημένους. ἐνίους γὰρ τούτων συμβέβηκε καὶ πρὸς ἐπιβουλὰς χωρῆσαι κατ' ἀλλήλων, δηλητηρίοις τε καὶ τισιν ἄλλοις εἰς θάνατον ἄγουσι χρήσασθαι, ὥστε μηδὲ παῖδας αὐτοῖς γενομένους πολλάκις ἰσχύειν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τούτους γνώμην συνάπτειν.

[illegible]

Ταῦτα τοίνυν ἀλλότρια τῶν ἡμετέρων εἶναι νομίσαντες χρόνων ἐπὶ τὸν παρόντα θεῖον [illegible] νόμον, δι' οὗ θεσπίζομεν ἐξεῖναι κατὰ τὸ παλαιὸν τὰς ἐκ συναινέσεως διαλύσεις ἐπὶ τῶν γάμων ποιεῖσθαι, [illegible]

c. 1 pr. (Θεσπίζομεν ἐξεῖναι [illegible]) [illegible]

---

causa est, ut vel odio implacabili [illegible] eiusmodi coniuges inter se separari, [illegible] multae latae sint quae hoc [illegible] gratia patria lingua vocarunt. [illegible] omnes qui unquam exstiterunt imperatores [illegible] nec vero ad ceterorum miseram et infirmam [illegible] ex consensu nuptias solvantur, [illegible] Verum multi nos adierunt qui [illegible] bellum et proelia domi [illegible] solveretur rogarent, etsi [illegible] illorum ea de re [illegible] ut ab insano quod [illegible]

[illegible] τὰς τεταγμένας ποινὰς τῇ διατάξει τοῦ [illegible] ἐπὶ τῶν κατὰ συναίνεσιν τοὺς γάμους [illegible] εἰ γὰρ ἡ ἀμοιβαδὸν διάθεσις τοὺς γά[illegible], εἰκότως ἐναντία γνώμη τούτους κατὰ [illegible] διαλύει, τῶν ταύτην δηλούντων στελλο[illegible] διαζυγίων. πρόδηλον δὲ ὡς τὰ ἄλλα πάντα, [illegible] τοῖς νόμοις καὶ διαφερόντως ταῖς θείαις [ἡμῶν] [illegible] τοῦ ἡμετέρου πατρὸς διηγόρευται περί τε [illegible] καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν αἰτιῶν, ἐξ ὧν [illegible] διαλύειν τὸν γάμον, ἢ καὶ λόγου χωρὶς [illegible] μέντοι γνώμην, καθάπερ ὁ παρὼν [illegible] θεσμός, τοῦτο πραττόντων, καὶ τῶν [illegible] αὐταῖς ποινῶν κρατήσει καὶ ἐκ τοῦ παρ[illegible] νόμου καὶ διὰ πάντων ἕξει τὴν ἰδίαν [illegible]

[illegible]) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ [illegible] θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ἐνδοξότης [illegible] τρόπῳ φανερὰ πᾶσι γενέσθαι προσταξάτω [illegible] βασιλίδα ταύτην πόλιν. D. XVIII. k. Oct. [illegible] Imp. dn. Iustini pp. Aug. anno I. ind.

constitutas poenas in constitutione nostri patris adversus eos qui cum consensu coniugii faciunt solutionem. Si enim ⟨in⟩ alterutrum adfectus nuptias solidat, ⟨merito⟩ contraria voluntas istas cum consensu dissolvit, adsignificantibus rebus quae nuptias 1 solvunt. Certum autem, ita ut omnia alia quantacumque legibus ac praesertim sacris constitutionibus nostri patris dicta sunt de nuptiis et filiis occasionibusque, ex quibus praecipitur dissolvi nuptias (si et sine ratione, non autem cum communi consensu, secundum quod et praesens nostra constituit divinitas, hoc agentibus et disponentibus poenis interpositis), optinere et ex praesenti nostra lege per omnia habere virtutem propriam.

⟨Epilogus.⟩ Quae ergo nobis visa sunt et per praesentem manifestata legem, tua gloria per consuetum sibi modum omnibus fieri manifesta praecipiat in hac urbe regia. Dat. XVIII. kal. Octob. Calcedone imperatore et consule Iustino pp. Aug. anno primo ind. quinta decima.

[a. 566.]

ΡΜΑ

[illegible]ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΑΙΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΑΣΕΛΓΑΙΝΟΝΤΩΝ.

[illegible]οοίμιον.) Τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος ἀεὶ μὲν πάντες δεόμεθα, μάλιστα δὲ [illegible] διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἡμαρτημένων ἡμῖν πολυτρόπως αὐτὸν παρωργίσαμεν. καὶ ἠπείλησε μὲν καὶ [illegible] ἄξιοι κατὰ τὰς ἡμετέρας ἁμαρτίας ἐσμέν, ἐφιλανθρωπεύσατο δὲ καὶ ἀνεβάλετο τὴν ὀργὴν ἀναμέ[illegible] ἡμετέραν μετάνοιαν, ὡς μὴ βουλόμενος τὸν θάνατον ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφὴν [illegible]. οὐ δίκαιον οὖν πάντως ἡμᾶς καταφρονῆσαι τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος καὶ τῆς ἀνοχῆς

[illegible] CXLI *Graece tantum extat in ML. — Epit. Theod.* 141.

[illegible] non amplius poenae valeant constitutione patris nostri de iis qui ex consensu matrimonia [illegible]. Nam si mutua affectio matrimonia contrahit, merito eadem contraria sententia ex con[illegible], repudiis missis quae eam declarent. Manifestum autem est reliqua omnia, quaecumque [illegible] divinis patris nostri constitutionibus de nuptiis et liberis et causis, ex quibus matri[illegible] permissum est, vel etiam ubi sine causa nec tamen ex communi sententia, quemadmodum [illegible] sanctio constituit, hoc faciunt, et de poenis in illos statutis praecepta sunt, per praesen[illegible] nostram valitura esse et per omnia propriam vim habitura.

[illegible] Quae igitur nobis placuerunt et per praesentem sacram legem declarantur tua gloria [illegible] omnibus fieri iubeat in hac regia civitate.

CXLI.

[illegible] IUSTINIANI AD CONSTANTINOPOLITANOS DE LUXURIANTIBUS CONTRA NATURAM.

[illegible]

καὶ τῆς μακροθυμίας τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ, ἵνα μὴ [illegible]
θησαυρίσωμεν ἑαυτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ἀλλὰ [illegible]
ἀποσχέσθαι, μάλιστα δὲ τοὺς τῇ μυσαρᾷ καὶ [illegible]
δὴ τὴν τῶν ἀρρένων φθοράν, ἣν ἀθέως τολμῶσί τινες [illegible]

CAPUT I.

Ἴσμεν γὰρ ἐκ τῶν θείων γραφῶν διδασκόμενοι, [illegible]
μοις πρώην οἰκήσασι διὰ τὴν περὶ τὴν μῖξιν ταύτην μανίαν [illegible]
κατακαίεσθαι, τοῦ θεοῦ διὰ τούτου παιδαγωγοῦντος ἡμᾶς [illegible]
ἴσμεν δὲ πάλιν, οἷα περὶ τῶν τοιούτων ὁ θεῖος ἀπόστολος [illegible]
ὥστε πάντας ὀφείλειν τῷ τοῦ θεοῦ προσέχοντας φόβῳ [illegible]
ἣν οὐδὲ ἐν ἀλόγοις ἁμαρτανομένην ἔστιν εὑρεῖν· καὶ τοὺς [illegible]
ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τὸν ἔπειτα χρόνον, τοὺς δὲ ἤδη συνσαπέντας [illegible]
λοιποῦ, ἀλλὰ καὶ μετανοῆσαι δικαίως καὶ τῷ θεῷ προσπεσεῖν, [illegible]
τὴν νόσον καὶ τρόπον θεραπείας λαβεῖν, καὶ κατὰ τὸ γεγραμμένον [illegible]
θρωπος θεὸς κατὰ τὸν πλοῦτον τῶν ἰδίων οἰκτιρμῶν [illegible]
σωμεν ἐπὶ τῇ τῶν μετανοούντων σωτηρίᾳ· οἷς καὶ νῦν [illegible]
θεραπεύοντες τὸν δικαίως ἡμῖν ὀργιζόμενον. καὶ νῦν μὲν [illegible]
καλοῦμεν τὸν φιλάνθρωπον θεὸν οὕτω [illegible]
σθέντας βορβόρῳ, ὡς μηδὲ ἕτερον ἡμῖν ἐπεξελεύσεως [illegible]
τοιοῦτό τι συνειδόσιν ἑαυτοῖς ἡμαρτῆσθαι, ὡς εἰ μὴ καὶ [illegible]
τάτῳ πατριάρχῃ τῆς οἰκείας ἐπιμελήσονται σωτηρίας [illegible]
ούμενοι εἴσω τῆς ἁγίας ἑορτῆς, πικροτέρας ἑαυτοῖς [illegible]
ἄξιοι. οὐδὲ γὰρ ἐνδοθήσεται οὐδὲ ἀμεληθήσεται [illegible]
αγγέλλοντας ἑαυτοὺς εἴσω τῆς ἁγίας ἑορτῆς, ἢ καὶ [illegible]
τοῦτο ῥᾳθυμίας καθ' ἡμῶν τὸν θεὸν [illegible]
καὶ ἱκανὴν οὖσαν τὸν ἀγαθὸν παροργίσαι θεὸν εἰς [illegible]
tanis civibus nostris. Dat. id. Mart. CP. (imp.) dn. [illegible]
vc. anno XVIII.

---

ne per durum et a paenitentia alienum cor nostrum [illegible]
quidem improbis studiis et actionibus abstinere, [illegible]
actione impia computruerunt: loquimur autem de [illegible]
cum maribus turpitudinem perpetrantes.

I. *Scimus enim ex sacris scripturis edocti, [illegible]*
habitarunt, propter hunc in commixtione furorem, [illegible]
tincto igni ardeat, cum deus per hoc nos erudiret, [illegible]
qualia de his talibus sanctus apostolus dicat, [illegible]
dei intenti abstinere debent impia et [illegible]
missa; et qui quidem nullius [illegible]
autem hoc affectu iam computruerunt, [illegible]
tentiam agant et deo se [illegible]
accipiant, et secundum id quod [illegible]
cordias suas nos quoque clementia [illegible]
agunt salute: quos nunc quoque [illegible]
scitur. Et nunc quidem ad [illegible]
tali impiae huius actionis [illegible]
nobis non tam [illegible]
sunt, nisi et [illegible]
impiis [illegible]
[illegible], quippe qui nulla [illegible]
et [illegible]

[illegible]

PMB

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΥΝΟΥΧΙΖΟΝΤΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Μαρθάνῃ ⟨κόμητι πριβάτων⟩.

⟨Προοίμιον.⟩ Αἱ παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν βεβασιλευκότων ὁρισθεῖσαι τιμωρίαι κατὰ τῶν εὐνουχίζειν [illegible] πᾶσι δῆλαι τυγχάνουσιν. ἐπειδὴ δέ τινες καταφρονοῦντες τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἐτόλμησαν ὅλως [illegible] χρόνου τὸ τοιοῦτον ἀσεβὲς ἁμάρτημα διαπράξασθαι, διὰ τοῦτό τινες μὲν ἐξ αὐτῶν ἀξίας δεδώ[illegible], ἕτεροι δὲ μετὰ τὸ τιμωρηθῆναι καὶ ἐν ἐξορίᾳ ἐπέμφθησαν. ἐπειδὴ τοίνυν οὐδὲ οὕτως τῆς [illegible] ἀπείχοντο πράξεως, ἀλλ' εἰς πλῆθος ἐξῆλθε τὸ τοιοῦτον μύσος, ὡς διαφόρως ἀπὸ πολλῶν ὀλίγους [illegible], καὶ τοσοῦτον ὅτι καὶ τινες ἐξ αὐτῶν τῶν περισωθέντων ἐπ' ὄψεσιν ἡμετέραις κατέθεντο, ὅτι [illegible] μόλις τρεῖς περιεσώθησαν, τίς οὕτως περιφρονεῖ τῆς ἰδίας σωτηρίας, ὥστε παριδεῖν καὶ [illegible] ταῦτα καταλιπεῖν; εἰ γὰρ οἱ ἡμέτεροι νόμοι τοὺς ξίφος κατά τινος εὑρόντας τιμωρίαις ὑποβάλ[illegible] ἔχωμεν παριδεῖν οὕτως ἀδεῶς γινομένους φόνους, καὶ πρᾶγμα γινόμενον ἐναντίον τε τοῦ θεοῦ καὶ [illegible] νόμων; ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμεθα τοῖς τὰ τοιαῦτα τολμῶσι διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπεξ[illegible]θεῖν.

CAPUT I.

[illegible]ίζομεν τοίνυν τοὺς ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας εὐνουχίζειν τολμῶντας ἢ τολμή[illegible] οἱονδήποτε πρόσωπον, εἰ μὲν ἄνδρες εἶεν οἱ τοῦτο τολμήσαντες ἢ καὶ τολμῶντες, ταὐτὸ τοῦτο παθεῖν [illegible], καὶ εἰ περισωθεῖεν, τὰ πράγματα αὐτῶν τῷ δημοσίῳ προσκυροῦσθαι διὰ τοῦ κατὰ καιρὸν τὴν [illegible] ἀνύοντος ἀρχήν, κἀκείνους ἐν Γύψῳ πέμπεσθαι ὀφείλοντας τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτῶν [illegible] εἶναι. εἰ δὲ γυναῖκες ὦσιν αἱ τοῦτο ποιοῦσαι, καὶ ταύτας τιμωρεῖσθαι, καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν [illegible] κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν ἀνύοντος ἀρχὴν τῷ δημοσίῳ προσκυροῦσθαι, καὶ εἰς ἐξορίαν πέμπεσθαι· ἵνα [illegible] ἢ νομίζουσιν ἀσεβείας κέρδος ἑαυτοῖς περιποιεῖν, ἐξ αὐτῆς τιμωρίαν καὶ ἔκπτωσιν τῶν ἰδίων [illegible] ὑποστῶσι. τοὺς μέντοι ἐπιτάξαντας καὶ ἐπὶ τούτῳ πρόσωπα παραδεδωκότας, ἢ καὶ οἴκους ἢ [illegible] ἐπὶ τούτῳ παρασχομένους ἢ καὶ παρέχοντας, εἴτε ἄνδρες εἶεν εἴτε γυναῖκες, τὰς αὐτὰς κελεύομεν [illegible] τιμωρίας ὡς συνίστορας γενομένους τῆς ἀδίκου ταύτης πράξεως.

[illegible] Graece tantum extat in ML, c. 1. 2. in B 60, 51, 64 indeque in Nomoc.[m] XIV tit. 1, 14. — Epit. [illegible] B3), Athan. 18, 8; summarium habet Nomoc. XIV tit. 1, 14. [illegible] ex Ath. referunt paratitla Ath. 4 § 20.

CXLII.

DE IIS QUI EUNUCHOS FACIUNT.

[illegible] Imperator Iustinianus Augustus Marthani ⟨comiti rerum privatarum⟩.

[illegible] Poenae ab imperatoribus qui ante nos fuerunt [illegible] in eos qui eunuchos faciunt [illegible] omnibus manifestae sunt. Quoniam autem [illegible]

Αὐτοὺς δὲ τοὺς εὐνουχισθέντας [illegible] τῆς duodecimae indictionis τοῦ νῦν [illegible] τέρας πολιτείας ἐλευθέρους εἶναι, καὶ [illegible] καθέλκεσθαι, μηδὲ συμβόλαιον ἐπ᾽ αὐτοῖς [illegible] γινόμενον ἢ καὶ γεγραμμένον κρατεῖν, ἀλλὰ [illegible] ώποις ἢ γινομένας κρατεῖν· ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς [illegible] τέρας [illegible] κελεύομεν [illegible] κελεύομεν τῆς ἐλευθερίας τυγχάνειν. οἱ γὰρ ἐξ ἑαυτῶν ἔχουσιν ἐξουσίαν, ἣν ἂν θέλωσι [illegible] μνημονευθέντος χρόνου ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ καὶ ἐλευθέρους εἶναι καὶ μηδέποτε εἰς δουλείαν τούτους [illegible] εὐνουχισθέντων τινὰς μετὰ τὸν παρόντα ἡμῶν [illegible] εἰς ἅπαξ ἐλευθερίας ἐκ τοῦ παρόντος ἡμῶν [illegible] καιρὸν ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ καὶ [illegible] τόπον ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς [illegible] κινδύνῳ τῶν πειθομένων αὐτοῖς ἀρχόντων [illegible] ἡμετέρας πολιτείας τούτους ἐκδικεῖσθαι καὶ [illegible] ἐλευθερίαν. παριδεῖν γὰρ φόνους τοσούτους [illegible] ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ οὐδαμῶς ἀνεχόμεθα. εἰ γὰρ [illegible] ταύτας ἐφύλαξαν, πῶς ἂν ἡμεῖς συγχωρήσαιμεν [illegible] τοιοῦτόν τι ἁμαρτάνεσθαι ἢ ἀνεκδίκητον ἐν [illegible]

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα [illegible] ἐνδοξότης ἐνταῦθά τε καὶ κατὰ χώραν [illegible]

Iustiniani pp. Aug. anno XXXII. post cons. Basilii [illegible]

c. II v. 4–7 [illegible]

II. *Ipsos autem castratos* [illegible] *duodecima indictione cycli nunc* [illegible] *esse, nec ullo modo ullove genere* [illegible] *privata manu scriptum quod ullo* [illegible] (*ἀνακρίσεως*) *quidem quae* [illegible] *eiusmodi contractibus in posterum* [illegible] *propter morbum contingat ut servus* [illegible] *liberi sunt ubi in talem forte morbum* [illegible] *adhibeant* [illegible] *igitur inde a* [illegible] *sonam* [illegible] *iubemus et* [illegible] *ex ip*[illegible] *quippe qu*[illegible] *simo pro* [illegible] *sanctissim*[illegible] *periculo offi*[illegible] *illi vindicentur* [illegible] *eorum qui ista* [illegible] *auditis nostris de* [illegible] *sanationes eiusmodi* [illegible]

Epilogus. [illegible] *gloria et hic et* [illegible]

CXLIII. Auth. CXXXII. Coll. IX tit. 13

[illegible] DE RAPTIS MULIERIBUS ET QUAE RAPTORIBUS NUBUNT R

Idem Aug. Areobindo ⟨pp.⟩.

⟨Praefatio.⟩ Legis interpretationem culmini tantum principali competere nemini venit in dubium, [illegible]dae quoque legis auctoritatem fortunae sibi vindicat eminentia. Meminimus itaque pro [illegible] mulierum, sive iam desponsatae fuerint vel maritis coniunctae sive non vel etiam si viduae sint, legem [illegible], et capitis subiecisse supplicio non tantum raptores, verum comites etiam eorum nec non [illegible] auxilium tempore invasionis contulisse noscuntur, et non tantum parentibus mulierum, verum [illegible] etiam et tutoribus et curatoribus in huiusmodi dedisse per eandem legem vindictam, et prae[illegible] locum dedisse, si iam nuptae vel desponsatae mulieres rapiantur, cum non solum raptus [illegible], verum adulterium etiam per huiusmodi temeritatem committitur. Et super alias poenas raptoris [illegible] non aliorum qui cum eo fuerint patrimonium raptae mulieri vindicari per eandem legem prae[illegible], ut dotis etiam marito dandae legitimo copia per raptoris ei ministraretur substantiam. Illo quo[illegible] adiecto, ut nulla sit mulieri vel virgini raptae licentia raptoris eligere matrimonium, sed cui [illegible] voluerint excepto raptore legitimo matrimonio copulari, nullo modo nullo tempore licentia mulieri [illegible] permissa raptoris se coniungere matrimonio: sed parentes etiam, si tali consenserint matrimonio, [illegible] praecepimus. Sed mirati sumus, quod conati sunt aliqui dicere raptam mulierem sive volentem [illegible], etsi raptoris amplexa sit matrimonium contra nostrae constitutionis tenorem, debere tamen [illegible] eum habere substantiam vel quasi legis praemium vel ex testamento forte, si hoc etiam factum [illegible]contigerit. Qui enim talia dicere praesumpserunt, praedictae legis seriem intellegere non potuerunt.

[illegible] Nov. CXLIII (*Authent. CXXXII = Coll. IX tit.* 13: *gloss.*) *Latine tantum extat in Authentico et in Appen*[illegible] (*Iul.*[p] *f.* 171, *Iul.*[b] *cons. CXXXII kp. DLXXXVII, Iul.*[w] *cons. CXXXII kp. DLXXXIII, Iul.*[c] *kp.* [illegible]V, *Iul.*[e] [*i. e. Coloniensis olim Wallrafianus X* 8]; *ex App. Iul. codice Iul.*[p] *simillimo recepta est in Lege* [illegible] *compta c.* 199 *f.* 101 [= *l*; *unde transiit in Collectionem Anselmo dedicatam* 7, 24 *cf. Maassen* [illegible] *Wien. Ak.* 1860, 22]). — *Constitutio secundum varias codd. scripturas* (*cf. ad v.* 3) *et Areobindo* [illegible] *Orientis*) *inscripta et Leoni* (*quem praef. praet. Italiae fuisse statuit Biener Gesch. der Nov. p.* 26 [illegible] *praef. praet. Illyrici Zachariae zur Gesch. des Authenticum p.* 8 = *Sitzungsber. der k. preuss. Akad. d.* [illegible] 1880) *in corpore CLXVIII novellarum bis posita erat, n. CXLIII et n. CL. Utriusque loci sum*[illegible] 143 *Περὶ γυναικὸς ἁρπαγείσης et* 150 *Περὶ τῆς γαμηθείσης τῷ ἁρπάσαντι αὐτήν* (*inde* [illegible], *B* 60, 58, 2—5 *et ib.* 6). *Epit. Athan.* 11, 5, *Anonymi in cod. Bodleiano apud Zachariae* [illegible] *in Nomoc. XIV tit.* 9, 30: *uterque rubricam habet Περὶ ἁρπαγείσης γυναικὸς καὶ γαμ*[illegible] *Ath.*) *τῷ ἁρπάσαντι αὐτήν* (*cf. e*). [illegible] *M nov. CXLIII omittitur, nov. CL notatur ὡς περὶ τῆς γαμηθείσης τῷ ἁρπάζοντι αὐτήν* [illegible] *ως ἐν ῥωμαΐα οὖσα γεγραμμένη. In ipso contextu M ut novellam CXLIII miro errore exhibet* [illegible] *rubricam et cap.* 1 *addito epilogo diverso ab eo qui infra extat, ubi novella illa suo loco integra redit*

[illegible] *nubunt RVT*] De raptu (raptum *w*) mu[illegible] et de (et *om. v*, et de *om. w*) qui [illegible] *Iul.*[bcw]. Incipit alia constitutio de [illegible] et matrimonialium *Iul.*[p] (*sim. l*); [illegible]

scriptis R[2] *vulg.* ‖ 10 nupta *Iul.*[w] ‖ vel disponsatae *Iul.*[e] *om. Iul.*[c] ‖ mulieres — raptus *om. V*[1] ‖ rapiuntur *Iul.*[w] ‖ raptus *Iul.*[p] ‖ 11 adulterium etiam] adulterium et *T* etiam adulterium *R Iul.*[p] *l vulg.* ‖ per *om. l* ‖ temeritate *Iul.*[e] ‖ [illegible]

Qui enim tale stare matrimonium, etsi rapta voluerit, [illegible] pertationis subiecimus poenae, si huiusmodi con[illegible] eligentes conubium praemiis honoraremus raptae data [illegible] in posterum resecantes priorem legem per praesentem interp[illegible]

CAPUT I.

Sancimus itaque, si rapta mulier, cuiuscumque [illegible] esse censuerit, parentibus praesertim non consentien[illegible] hereditatem accipere vel quocumque modo substantiam [illegible] raptae mulieri datum est, ut raptoris et eorum qui auxilium [illegible] vindicet, hoc ad parentes, si ambo vel unus superest, qui [illegible] tempore raptus ipso iure transferri, et patrimonium raptoris [illegible] se raptoris inquinare non piguit, sed in personas [illegible] tientes coniugio. Nam nefarios huiusmodi coitus poenis [illegible] parentes iam decesserunt vel huiusmodi sceleri consenserunt, [illegible] noris fuerunt participes fisci viribus vindicetur. Quam [illegible] verum in praeteritis etiam valere sancimus, tamquam si [illegible] gata fuisset, Areobinde pater karissime atque [illegible]

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur per hanc legem [illegible] observarique praecipiat. Dat. XII. kal. Iun. CP. imp. [illegible] vc. anno XXII.

---

1 quia R^2 | tales *Iul.*[c] talem *Iul.*[p] tale in ? [illegible] | matrimonio *Iul.*[w] matrimonium uult *Iul.*[p] *l* | rapta] rapta mulieris *Iul.*[c] | prohibimus *Iul.*[bw] prohibemus [illegible] | et] etiam T^1 | ob hoc] ab hoc *Iul.*[w] adhuc [illegible] hoc *Iul.*[c] | deportationem *Iul.*[v] | 2 subiecimus poenae [illegible] subiciemus poenae R^1 *Iul.*[c] poenae subiecimus [illegible] exilii *Iul.*[p] *l* (*cf. ad* 707, 17) | consenserant *V* [illegible] *Iul.*[bw] | raptorum mulieres *Iul.*[p] | raptores [illegible] V^2 raptores raptorum R^1 | 3 conubio [illegible] bitum *Iul.*[p] *l* | proemiis honoraremus *Iul.*[p] | [illegible] *om. l* | mulieris R^1 *Iul.*[cw] mulieri datis [illegible] doctibus *l* | superflua *Iul.*[vp] | dubitatione *Iul.*[p] | [illegible] pretari *om. Iul.*[c] *pr.* | 5 censimus *Iul.*[c], *om. Iul.*[w] | [illegible] usque *l* | sint *Iul.*[c] | aetatis vel conditionis [illegible] raptores *Iul.*[p] | 6 censuerit *Iul.*[c] | parentibus [illegible] non *om. T* | legis nec] nec *om. Iul.*[b] | raptoren *l* | [illegible] ditate *Iul.*[b] hereditatis *Iul.*[w] ad [illegible] *Iul.*[p] *l* | accipere *Iul.*[bw] [illegible] accedere iubemus *Iul.*[p] *l* | quoque *V* | [illegible] | primum *Iul.*[c] | 8 ut] et *Iul.*[v] | eorum *V* | [illegible] *R vulg.* auxilium et *Iul.*[c] *pr.* [illegible] praebuerit V^2 praebuerunt [illegible] *R vulg.* | 9 vendicent *T* [illegible] *Iul.*[c] | ad] a *Iul.*[b] | parentes *R V* [illegible] uel ad matrem *Iul.*[p] *l* | vel [illegible] specialiter] nuptialiter *Iul.*[c] | [illegible] *Iul.*[w] | 10 raptus ipso *Iul.*[w] [illegible] ipso *corr. Iul.*[c] raptus [illegible] quasi superius *Iul.*[cw] [illegible] ferri quae R^1 (*cf. v.* 11) | [illegible] *Iul.*[c] in matrimonium [illegible] habere mulier *Iul.*[c] [illegible]

[illegible]

ΡΜΔ

ΠΕΡΙ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστῖνος Διομήδει ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

(Προοίμιον.) Τὴν ἀσεβῆ τῶν Σαμαρειτῶν αἵρεσιν καὶ τὴν παράλογον τούτων μανίαν πολλάκις ὁ [illegible] λῆξεως ἡμῶν πατὴρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διὰ σπουδῆς ἐθέμεθα πρὸς τὸ κάλλιον μεταγαγεῖν καὶ [illegible] ἐλευθερῶσαι ψυχὰς τῆς ἐπικρατούσης αὐτὰς νόσου· ἀλλ' οὐκ ἰσχύσαμεν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς τούτων [illegible] ἡμῖν κατὰ τὸ πάλαι πράξασθαι. κεχωρήκασι γὰρ εἰς τοσοῦτόν τινες αὐτῶν μανίας, ὥστε [illegible] σωτηριώδους τυχόντες βαπτίσματος πάλιν ἐπανῆλθον ὅθεν ἐξῆλθον κακοῦ, ⟨καὶ⟩ ταὐτὰ Σαμα[illegible] τε καὶ λυττῶντες διηλέγχθησαν. ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν ὀρθῶς ἔχειν τὸν πάλαι καὶ πρότερον [illegible] τεθέντα παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς νόμον ἀνανεώσασθαι.

CAPUT I.

[illegible] διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μὴ κληρονομεῖν αὐτοὺς ἐκ διαθηκῶν ἢ τούτων χωρίς, μηδὲ πρεσβεῖα λαμ[illegible] κατὰ δωρεᾶς τρόπον κομίζεσθαι πρᾶγμα· ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κλῆσιν διαδόχους ἔχειν [illegible] ἢ ὅλως αἱρετικούς, μηδὲ σχηματιζομένους μὲν τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν προσδέχεσθαι πίστιν, [illegible] ἀληθείαις οὐχ οὕτω φρονοῦντας ἢ πράττοντας τὰ ταύτῃ συμβαίνοντα, μηδὲ μὴν διαθήκας [sic] αὐτοὺς [illegible] ἢ λεγάτα καταλιμπάνειν ἢ δωρεῖσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὀρθόδοξοι εἶεν καὶ πίστει καὶ ἔργοις οἱ ταῦτα [illegible]. εἰ γὰρ μηδεὶς τούτων εἴη, τῷ ἱερωτάτῳ ταμιείῳ τὰς τούτων περιουσίας μετὰ τελευτὴν προσήκειν [illegible], ὥστε καὶ ὁ πρώην φιλοτιμηθεὶς τούτοις παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς θεῖος τύπος νόμου τάξιν [illegible] αὐτοῖς κληρονομεῖν τε καὶ κληρονομεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι ληγάτοις ἢ καταλιμπάνειν πρεσβεῖα, [illegible] τὸ λοιπὸν καὶ καθάπαξ ἰσχὺν οὐδεμίαν ἕξει. τῆς γὰρ ἐκ τούτου φιλανθρωπίας ἀναξίους ἑαυτοὺς [illegible] εἶναι οἱ τὰ Σαμαρειτῶν μαινόμενοι οὐχ ἕτερον ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπιμέμφονται, ἀλλοτριούμενοι [illegible] ἐκ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φιλανθρωπίας, ἐκπίπτοντες δὲ καὶ τῶν πρώην [illegible] ἡμετέρας δοθεισῶν βασιλείας φιλοτιμιῶν πρὸς τὸ τῆς ἀμείνονος γενέσθαι γνώμης, οὐ μὴν ἵνα [illegible] ἐπὶ τῆς οἰκείας διαμείναιεν κακοδοξίας.

[illegible] CXLIV Iustini Graece tantum extat in M (f. 413 inter novellas Iustini quinta) et L, c. 1. 2 in B [illegible] Zachariae Beitr. z. Krit. u. Restit. der Basiliken, St. Petersb. 1877, p. 4. 14]. — Epit. Theod. 144, [illegible] Coll. const. eccl. III 3, 3), Balsamo ad Nomoc. XIV tit. 4, 7. [illegible], et B habet Nomoc.[illegible] XIV tit. 10, 8, summarium Nomoc. XIV tit. ib. p. 586 Pitra. [illegible] ὅλως αἱρετικούς) habet B[illegible] 1, 1, 63 reliquis omissis.

CXLIV.

DE SAMARITIS.

Imperator Iustinus Diomedi praefecto sacro praetorio.

[illegible] Impiam Samaritarum haeresin et omni ratione carentem eorum vesaniam saepe[illegible] memoriae parens noster quam nos ipsi operam dedimus ut ad meliora perduceremus [illegible] morbo quo detinentur liberaremus: neque tamen in plerisque eorum id quod nobis [illegible] [illegible]

Qui enim tale stare matrimonium, etsi rapta voluerit, [illegible] portationis subiecimus poenae, si huiusmodi [illegible] eligentes conubium praemiis honorassemus raptae [illegible] in posterum resecantes priorem legem per pr[illegible]

CAPUT I.

Sancimus itaque, si rapta mulier, cuiuscumque [illegible] esse consuerit, parentibus praesertim non consen[illegible] hereditatem accipere vel quocumque modo [illegible] raptae mulieri datum est, ut raptoris et eorum qui [illegible] vindicet, hoc ad parentes, si ambo vel unus superest, [illegible] tempore raptus ipso iure transferri, et patrimonium [illegible] se raptoris inquinare non piguit, sed in personas [illegible] tientes coniugio. Nam nefarios huiusmodi coitus [illegible] parentes iam decesserunt vel huiusmodi sceleri consen[illegible] noris fuerunt participes fisci viribus vindicetur. Quam [illegible] verum in praeteritis etiam valere sancimus, tamquam si [illegible] gata fuisset, Areobinde pater karissime atque [illegible]

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur per hanc legem nostra [illegible] observarique praecipiat. Dat. XII. Kal. Iun. CP. [illegible] vc. anno XXII.

---

1 quia R | tales Iul. talem Iul. tale in [illegible] tantum Iul. | matrimonio Iul. matrimonium uult Iul. l | rapta] rapta mulieris Iul. | prohibimus Iul. prohibemus Iul. l | et] etiam T | ob hoc] ab hoc Iul. adhuc Iul. l hoc Iul. | deportationem Iul. | 2 subiecimus poenae R V subicimus poenas R Iul. poene subiecimus (subiecimus l) exilii Iul. l (cf. ad 707, 17) | consenserunt V consen[illegible] Iul. | raptorum mulieres Iul. | raptores V [illegible] V raptores raptorum R | 3 conubio Iul. [illegible] bitum Iul. l | proemiis honorassem Iul. | [illegible] om. l | mulieris R Iul. mulieri datis Iul. [illegible] doctibus l | superflua Iul. | dubitatione Iul. | 4 inter-pretari om. Iul. pr. | 5 sancimus Iul., om. Iul. [illegible] usque l | sint Iul. | aetatis vel condicionis Iul. [illegible] raptores Iul. | 6 consueverit Iul. | [illegible] non om. T | legis nec] nec om. Iul. | raptores l | 7 [illegible] ditate Iul. hereditatis Iul. ad hereditatem [illegible] Iul. l | accipere Iul. [illegible] accedere iubemus Iul. l | [illegible] primum Iul. | 8 ut] et Iul. | [illegible] R vulg. auxilium et Iul. pr. [illegible] praebuerit V praebuerunt Iul. | [illegible] R vulg. | 9 uendicent T [illegible] Iul. | ad] a Iul. | parentes [illegible] uel ad matrem Iul. l | vel [illegible] specialiter] nuptialiter Iul. | [illegible] Iul. | 10 raptus ipso Iul. [illegible] ipso corr. Iul. raptus [illegible] quae superius Iul. [illegible] fuerit quae R (cf. v. 11) [illegible] Iul. in [illegible]

ΡΜΔ

ΠΕΡΙ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστῖνος Διομήδει ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

[illegible] (Προοίμιον.) Τὴν ἀσεβῆ τῶν Σαμαρειτῶν αἵρεσιν καὶ τὴν παράλογον τούτων μανίαν πολλάκις ὅ [illegible] λήξεως ἡμῶν πατὴρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ διὰ σπουδῆς ἐθέμεθα πρὸς τὸ κάλλιον μεταγαγεῖν καὶ [illegible] ἐλευθερῶσαι ψυχὰς τῆς ἐπικρατούσης αὐτὰς νόσου· ἀλλ' οὐκ ἰσχύσαμεν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς τούτων [illegible]μενον ἡμῖν κατὰ τὸ πάλαι πράξασθαι. κεχωρήκασι γὰρ εἰς τοσοῦτόν τινες αὐτῶν μανίας, ὥστε [illegible] σωτηριώδους τυχόντες βαπτίσματος πάλιν ἐπανῆλθον ὅθεν ἐξῆλθον κακοῦ, ⟨καὶ⟩ ταῦτα Σαμα[illegible]οντές τε καὶ λυττῶντες διηλέγχθησαν. ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν ὀρθῶς ἔχειν τὸν πάλαι καὶ πρότερον [illegible] τεθέντα παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς νόμον ἀνανεώσασθαι.

CAPUT I.

[illegible] διὰ τοῦτο θεσπίζομεν, μὴ κληρονομεῖν αὐτοὺς ἐκ διαθηκῶν ἢ τούτων χωρίς, μηδὲ πρεσβεῖα λαμ[illegible] δωρεᾶς τρόπον νομίζεσθαι πρᾶγμα· ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κλῆσιν διαδόχους ἔχειν [illegible] ἢ ὅλως αἱρετικούς, μηδὲ σχηματιζομένους μὲν τὴν ὀρθὴν τῶν Χριστιανῶν προσδέχεσθαι πίστιν, [illegible] οὐχ οὕτω φρονοῦντας ἢ πράττοντας τὰ ταύτῃ συμβαίνοντα, μηδὲ μὴν διαθήκας [εἰς] αὐτοὺς [illegible] ληγάτα καταλιμπάνειν ἢ δωρεῖσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὀρθόδοξοι εἶεν καὶ πίστει καὶ ἔργοις οἱ ταῦτα [illegible] εἰ γὰρ μηδεὶς τούτων εἴη, τῷ ἱερωτάτῳ ταμιείῳ τὰς τούτων περιουσίας μετὰ τελευτὴν προσήκειν. [illegible] ὥστε καὶ ὁ πρώην φιλοτιμηθεὶς τούτοις παρὰ τοῦ ἡμετέρου πατρὸς θεῖος τύπος νόμου τάξιν [illegible] αὐτοῖς κληρονομεῖν τε καὶ κληρονομεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι ληγάτοις ἢ καταλιμπάνειν πρεσβεῖα, [illegible] λοιπὸν καὶ καθάπαξ ἰσχὺν οὐδεμίαν ἕξει. τῆς γὰρ ἐκ τούτου φιλανθρωπίας ἀναξίους ἑαυτοὺς [illegible] εἶναι οἱ τὰ Σαμαρειτῶν μαινόμενοι οὐχ ἕτερον ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπιμέμφονται, ἀλλοτριούμενοι [illegible] τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φιλανθρωπίας, ἐκπίπτοντες δὲ καὶ τῶν πρώην [illegible] ἡμετέρας δοθεισῶν βασιλείας φιλοτιμιῶν πρὸς τὸ τῆς ἀμείνονος γενέσθαι γνώμης, οὐ μὴν ἵνα [illegible] τῆς οἰκείας διαμείναιεν κακοδοξίας.

[illegible] *CXLIV Iustini Graece tantum extat in M (f. 413 inter novellas Iustini quinta) et L, c. 1. 2 in B* [illegible] *Zachariae Beitr. z. Krit. u. Restit. der Basiliken, St. Petersb. 1877, p. 4. 14]. — Epit. Theod. 144,* [illegible] *Coll. const. eccl. III 3, 3), Balsamo ad Nomoc. XIV tit. 4, 7.*
[illegible] *ex B habet Nomoc.[dm] XIV tit. 10, 3, summarium Nomoc. XIV tit. ib. p. 586 Pitra.*
[illegible] *ὅλως αἱρετικούς) habet B[f] 1, 1, 53 reliquis omissis.*

CXLIV.

DE SAMARITIS.

Imperator Iustinus Diomedi praefecto sacro praetorio.

[illegible] Samaritarum haeresin et omni ratione carentem eorum vesaniam saepe-[illegible] parens noster quam nos ipsi operam dedimus ut ad meliora perduceremus, [illegible] quo detinentur liberaremus: neque tamen in plerisque eorum id quod nobis [illegible]

CAPUT II.

Ἐξαιροῦμεν δὲ τοῦ παρόντος νόμου τοὺς [illegible]
ἀλλὰ διὰ τὰς τῶν παρ' αὐτῶν γεωργουμένων [illegible]
φόρους τε καὶ προσόδους, ἐξ ἀγροικίας [illegible]
ληγαταρίους τοὺς αὐτῶν ἀνιόντας τε καὶ κατιόντας καὶ [illegible]
πλάνῃ κρατοῖντο, γεωργοῦντας μέντοι τὰ χωρία [illegible]
φερομένης καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον, καὶ [illegible]
κλῆρον διὰ τὴν αὐτὴν πρόφασιν. [illegible]
ἢν ὁ τελευτήσας, τὰ παρ' ἐκείνου καταλειφθέντα [illegible]
1 αὐτόν, οἷα δὴ καὶ τοὺς δημοσίους φόρους [illegible]
οὐ συγχωροῦμεν, ἀλλ' οὐδὲ πολιτικὸν μετιέναι [illegible]
2 τοῖς συνίστασθαι ῥήτορσιν ἄλλοις ἢ νέους παιδεύειν [illegible]
βαπτίσματος φανεῖεν ἐπὶ τὴν προτέραν πλάνην [illegible]
τινὰ πράττοντες τὰ διελέγχοντα αὐτοῖς ἐπουράνιον [illegible]
ομεν καὶ πρὸς ἐξορίαν διηνεκῆ παραδίδοσθαι. ταῖς δὲ [illegible]
3 κατὰ τῆς ὀρθῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως τοῦ [illegible]
προχείρως αὐτοὺς εἰσδέχεσθαι τῷ ἀχράντῳ [illegible]
κατηχήσεως ἐν ἀρκοῦντι χρόνῳ γινομένης [illegible]
ἐπὶ ἐνιαυτοὺς δύο κατηχεῖσθαι μανθάνειν [illegible]
ἀπολυτρώσεως ἁγίῳ βαπτίσματι, τῇ μετανοίᾳ [illegible]
τοὺς δὲ νέους σφόδρα καὶ διδασκαλίᾳ [illegible]
4 τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. [illegible]
εὐθέως εἰς ἐλευθερίαν ἀρπάζεσθαι. [illegible]
τῶν Χριστιανῶν ἀσπαζομένῳ δόξαν [illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν [illegible]
προτεθεῖσα κατὰ τοὺς συνήθεις τόπους [illegible]
da. Iustini pp. Aug. anno VII. post [illegible]

c. II § 3 ex B habet Nomoc. [illegible] *canonis in brevius contracto); summam Nomoc. XIV* [illegible]
Ath. 18 § 3.

II. *Excipimus autem a praesenti* [illegible]
gratia, sed propter condiciones praediorum [illegible]
fisco inferuntur, cum praesertim eis [illegible]
et ascendentes et descendentes suos et [illegible]
agros colant, cum uberior inde proventus [illegible]
etiam sine testamentis praedicti aliter ad [illegible]
etsi nemo horum inveniatur, dominum praedii [illegible]
sunt accipere volumus, et fisci locum [illegible]
1 *Samaritam autem militare* [illegible]
vocatum vel assessorem [illegible]
2 *Si quos vero ex iis* [illegible]
observent vel etiam alia [illegible]
eos proscribi iubemus et in [illegible]
3 *patrocinium contra* [illegible]
protinus recipiantur [illegible]
per sufficiens tempus [illegible]
annos instituti et [illegible]
accedere, tanti temporis [illegible]
4 *doctrinam* [illegible]
[illegible]

ΡΜΕ

CXLV. Anth. CXXIII

... ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΜΗΔΕΜΙΑΝ ΑΔΕΙΑΝ ... ΔΟΥΚΑ ΗΤΟΙ ΒΙΟΚΩΛΥΤΗΝ ... ΕΚΑΤΕΡΑΝ ΚΑΙ ΠΙΣΙΔΙΑΝ ... Η ΤΙΝΑΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΡΟΣ- ... ΣΥΛΛΑΒΕΙΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΕΙΝ ΤΙΝΑΣ, ... ΤΟΥΣ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ... ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΑΣ ΤΟΙΑΥΤΑΣ ΑΡ- ... ΕΠΙ ΤΕ ΛΥΚΑΟΝΙΑΙ ΚΑΙ ΛΥ- ... ΤΙΝΑΣ ΠΑΡ' ΑΥΤΟΙΣ ΥΠΟ ΜΕΜΨΙΝ ... , ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ... ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΤΑΙΣ ΑΝΑΦΥΟΜΕ- ... ΥΠΟΘΕΣΕΣΙΝ ΕΠΕΞΙΕΝΑΙ.

UT DE CETERO NULLAM LICENTIAM HABEAT DUX AUT BIOCOLYTA LYDIAE ET LYCAONIAE IN PHRYGIAM UTRAMQUE ET PISIDIAM ADVENIRE ET RELIQUA.

... βασιλεὺς Ἀρεοβίνδῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων καὶ ... τῆς εὐδαίμονος πόλεως καὶ στρατηλάτῃ.

Idem Aug. Ariobindae gloriosissimo pp.

(... ιον.) *Τοῖς ἀεὶ παρεμπίπτουσι τὴν προσ- ... θεραπείαν εὑρίσκοντες, ἐπειδὰν τὰ ... , πάλιν τῆς προτέρας γινόμεθα ... μόνου τοῦ πεπονηκότος τὴν ἰατρείαν ... δή τι καὶ ὁ παρὼν ἡμῶν θεῖος ... ὀλίγῳ γὰρ πρότερον τοῦτο μὲν ἀτα- ... τοῦτο δὲ λῃστῶν ἐπιδρομὰς κατὰ Φρυ- ... καὶ Πισιδίαν γίνεσθαι μαθόντες, ὡς ... ἐκβαίνειν τὴν τοῦ πράγματος ἐπι- ... τε καὶ πρός γε Λυκαονίᾳ καὶ Λυδίᾳ ... ἐπεστήσαμεν, δοῦκα ἤτοι βιο- ... τὸν ἐπὶ τούτου τοῦ μέρους τε-*

(Praefatio.) His quae semper incidunt competentem singulis medicinam invenientes, quia utilitates quaeret, iterum prioris efficimur ordinis, usque ad solum dolentem medicinam sistentes. Quod tale aliquid et praesens nostra sacra vult lex. Modice enim prius aliud quidem indisciplinationes populares aliud vero latronum incursus in Phrygiam atque Pisidiam fieri discentes, eo quod civilem gubernationem excedat rei sollicitudo, tam his quam Lycaoniae et Lydiae militarem administrationem praeposuimus, ducem (aut) biocolytam nominantes eum qui super hanc ordinatus est partem. Sed nunc adierunt nos qui

... V (= Authent. CXXIII) Graece extat in ML, rubrica et c. 1 (Θεσπίζομεν ἐξηγεῖσθαι . . . . .) in ... loco nov. CXLIII et rubrica et cap. 1 (Θεσπίζομεν ἐξηγεῖσθαι . . . . .) pariter atque in B scripta ... brevi epilogo, sequitur statim ut n. CXLV integra novella. — Epit. Theod. 145, Athan. 4, 22.

CXLV.

... POSTERUM FACULTATEM HABEAT DUX SEU BIOCOLYTA IN UTRAMQUE ... PISIDIAM VENIENDI AUT ALIQUOS EX IIS QUI AD IPSOS PERTINENT ... QUOSDAM COMPREHENDENDI, SED UT NE HABITATORES QUIDEM EARUN- ... RUM DISCEDANT AD EOS QUI EIUSMODI MAGISTRATUS IN LYCAONIA ... , ET QUERELLAM CONTRA ALIQUOS APUD EOS INSTITUANT, CUM ... IDONEI SINT AD CAUSAS QUAE EMERSURAE SINT PERSEQUENDAS.

... Areobindo praefecto praetorio et expraefecto felicis urbis et magistro militum.

[illegible]

ταγμένον. ἀλλὰ καὶ νῦν προσῆλθον ἡμῖν οἱ [illegible]
ἑκατέραν καὶ Πισιδίαν οἰκοῦντες, τὰ μὲν [illegible]
τανόμενα κατ' αὐτὰς παύσασθαι λέγοντες, [illegible]
λῃστήρια κατὰ τοὺς τόπους [illegible]
εἰς ἄνδρας ἐκτρέφεσθαι ταῖς [illegible]
οὐ φέρειν τῆς παρ' ἡμῶν [illegible]
ὑπηρετουμένων αὐτῇ συνεχῶς [illegible]
ἐπαρχίαις καὶ συλλαμβανόντων τινὰς καὶ [illegible]
τριβόντων, καὶ στρατιωτικῶν θορύβων [illegible]
νων τῶν τόπων ἐκείνων, καὶ ὅλως [illegible]
τὰς ἐπαρχίας εἶναι· καίτοιγε καὶ αὐτῶν καθ' [illegible]
τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων ἱκανῶν πρὸς τὴν [illegible]
γματος ἐπανόρθωσιν ὄντων. καὶ γὰρ δὴ [illegible]
τῶν τὰς ἐπαρχίας οἰκούντων πολλοὺς τὴν ἑτέρων [illegible]
οἰκειαν εὕρημα ποιουμένους τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης [illegible]
κεχρῆσθαι περιβολῇ καὶ συνέχειν τοὺς [illegible]
ταύτῃ τὰ μὴ δίκαια [illegible]

[illegible]

Ταῦτα πολλάκις [illegible]
παρόντα θεῖον ἡμῶν [illegible]
ζομεν ἐξῃρῆσθαι τοῦ λοιποῦ [illegible]
χίας (φαμὲν δὴ Φρυγίας
Πακατιανῆς καὶ Πισιδίας) τὴν ἀρχὴν
τε καὶ πρός γε τῇ Λυκαόνων καὶ τῇ
[illegible] *πρώην, καὶ μηδεμίαν ἄδειαν*
εἶναι τοῖς ἐκείνην ἔχουσι τὴν ἀρχὴν
σθαι ταῖς ἐπαρχίαις, ὡς ἀρχικὴν
αὐτὰς μετουσίαν, ἢ στέλλειν τινὰ
τῶν ἢ καὶ τῶν ἄλλως αὐτοῖς
χειν τινάς, ἀλλὰ μηδὲ αὐτοῖς
τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων [illegible]
ταύτην ἔχοντας τὴν ἀρχὴν καὶ [illegible]
κατ' ἀλλήλων, εἴτε ὑπὲρ χρηματο[illegible]
ματος τὸ κινούμενον εἴη· ποινὴν [illegible]

[illegible]

Sed nunc quoque [illegible] *nos* [illegible]
olim in iis [illegible]
provincias [illegible]
peragrent et [illegible]
illa, atque omnia [illegible]
ciant ad [illegible]
lucrum facien[illegible]
iusta non [illegible]
[illegible]

[illegible] ἡμῶν πᾶσαν πάροδον πρὸς τὰς ἐπαρχίας ἀποκλειόντων τοῖς κατὰ και- [illegible] ἢ τοῖς ὅλως εἰς τὴν τάξιν τὴν [illegible] ὥστε οὔτε προστάξεις ἐπ' ἐκεί- [illegible] ἢ τοῖς κατ' αὐτὰς οἰκοῦσι ποι- [illegible] ιώσονταί τι τῶν εἰς αὐτὰς [illegible] σθήσονται τῇ τε Λυκαόνων τῇ [illegible] ὰς κελεύοντες μόνας, ὡσανεὶ τὴν [illegible] ἐπαρχίαις περιεκλείσαμεν τὴν [illegible] οὐδεμίαν μετουσίαν εἰς Φρυγίαν [illegible] ίαν δεδωκότες αὐτῇ. πάσης γὰρ ἐν- [illegible] ελευθεροῦμεν τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας, [illegible] χόντων ἐπαξιόντων ἅπασι τοῖς τε [illegible] τοῖς τε εἰς ἐγκλήματα βλέπουσιν· εἰδότων [illegible] τινος γενομένης λῃστείας ἢ ἐφόδου κατ' [illegible] ἢ ἀφαιρέσεως πραγμάτων [εἰ] μὴ καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκδικήσουσιν, ἐκ τῆς [illegible] περιουσίας τὴν ἐντεῦθεν ζημίαν θερα- [illegible] θήσονται, τοῦτο μὲν ἔχοντες τὴν ἀρχὴν [illegible] καταθέμενοι ταύτην. ὥστε κἂν εἰ πει- [illegible] ἔπειτα χρόνου ὁ τὴν ἐπὶ Λυκαονίας [illegible] ωτικὴν ἔχων ἀρχὴν ἢ αὐτὸς γίνε- [illegible] μένας ἡμῖν ἐπαρχίας ἢ στεῖλαι [illegible] τάξεως τῆς αὐτοῦ, παρρησίαν δίδο- [illegible] ἐπισκόποις εἴργειν αὐτὸν ἢ τοὺς [illegible] ἐπιβῆναι βουλομένους, καὶ [illegible] ων αὐτοὺς ὡς ἅπαξ διὰ τοῦ πα- [illegible] λυμένους νόμου· πρὸς τῷ καὶ ποινὴν [illegible] ρωνι ἐπικεῖσθαι τῷ τε κατὰ καιρὸν [illegible] τοῖς τε ὑπακούειν αὐτοῦ τεταγμένοις, [illegible] νος κελεύσει, ἢ αὐτοὶ θαρρήσειαν [illegible] πρός γε τῆς ἀρχῆς ἐκπτωσιν κίνδυνον αὐτήν.

Ἡ σὴ τοίνυν ἐνδοξότης τὰ διὰ τοῦ [illegible] νόμου θεσπισθέντα γινώσκουσα [illegible] ἀκολούθους αὐτοῖς, ἰδίκτοις δὲ πρὸς τοὺς τὰς ἐπαρχίας ἰδύ- [illegible] πόλεων ἐπισκόπους, ὥστε καὶ

utpote nobis omnem transitum ad praedictas a nobis provincias excludentibus his qui per tempus habuerint dignitatem, aut his omnino qui in eorum ordinem relati fuerint, ut neque praecepta in illis provinciis aut contra eos qui in eis habitant faciant, neque aliter sibi aliquid vindicabunt eorum quae in eis feruntur, sed contenti sint tam Lycaoniorum quam Lydorum, in ipsis iubentes solis, tamquam si in principio istis duabus provinciis conclusimus dignitatem eorum nullum participium in Phrygiam utramque aut Pisidiam dantes ei. Omni enim ex hoc difficultate provincias liberamus illas, civilium iudicum dignas omnibus quae tam in pecuniariis quam in criminalibus respiciunt; scientibus his, quod si quodlibet factum latrocinium aut invasionem in ipsis locis aut ablationem rerum non vindicent et ablatum vindicaverint, ex ipsis suis facultatibus ex hoc datum dispendium curaturos necessitatem habentes tam in cingulo constitutos quam etiam post depositum eum. Quod vel si temptaverit post praesens tempus qui Lycaoniae et Lydiae militarem habet dignitatem aut ipse ire ad praedictas a nobis provincias aut dirigere aliquos de officio suo, fiduciam damus episcopis civitatum prohibere eum aut eos qui ab eo destinati fuerint irruere volentes, et expellere de locis eos, utpote semel per praesentem sacram prohibitos legem; super quod et poenam triginta librarum auri imponi tam ei qui pro tempore reget cingulum quam his qui oboedire ei deputati sunt, sive tale aliquid ille iubeat aut isti praesumpserint ministrare; et super haec cinguli amissione periclitabunt ipsiusque substantiae.

[illegible] POSTE [illegible] PISID [illegible] OSUAM [illegible]

cum omnem in praedictas a nobis provincias aditum praecludamus iis qui [illegible] vel qui omnino in officium eorum referuntur. Itaque neque [illegible] incolunt eas edant neque aliter quidquam eorum quae ad [illegible] erunt Lycaonia et Lydia, in iis solis imperium [illegible] eorum coercuimus, nulla ei parte in Phrygia [illegible] provincias illas liberamus, cum [illegible] quam quae ad crimina spectant: qui quidem sciant, [illegible]

[illegible]

προστεθῆναι τοῦτον κατὰ τὰς πόλεις [illegible] *πᾶσι δῆλα γενέσθαι τὰ κατὰ ταύτην* [illegible] *τὴν πρόφασιν.* Dat. VI. id. Febr. [illegible] niani pp. Aug. anno XXVI. pc. Basilii [illegible]

ΡΜϚ
ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀρεοβίνδῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἐχρῆν μὲν Ἑβραίους τῶν [illegible] *ἀκούοντας βιβλίων μὴ ψιλοῖς προσέχειν* [illegible] *μασιν, ἀλλὰ πρὸς τὰς* [illegible] *τείας ὁρᾶν, δι' ὧν τὸν μέγαν θεὸν* [illegible] *τῶν ἀνθρώπων γένους Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν* [illegible] *γέλλουσι· πλὴν ἀλλ' εἰ καὶ ἀλόγοις* [illegible] *ἑρμηνείαις ἐκδιδόντες τῆς ὀρθῆς ἄχρι* [illegible] *πλάνηνται δόξης,* [illegible] *μαθόντας αὐτοὺς* [illegible]

Nov. CXLVI (= Authent. CXXIV [illegible] *z. Kritik u. Restitution der Basiliken,* [illegible] *const. eccl. III* 3, 5).

---

ad civitatium episcopos, ut et proponatur [illegible] *hanc causam nobis placuerunt.*

Idem Augustus [illegible]

Praefatio. [illegible] *ad recondita in eis* [illegible] *Christum adnuntiant,* [illegible] *hactenusque aberrarunt,* [illegible]

---

1 *προστεθῆναι M* [illegible]

[illegible]

[illegible] παρεχήν. δι' αὐτῶν γὰρ τῶν προσενη-[illegible] προσελεύσεων ἐμάθομεν, ὡς οἱ μὲν [illegible] τῆς ἑβραΐδος φωνῆς καὶ αὐτῇ κεχρῆ-[illegible] τὴν τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν βού-[illegible], οἱ δὲ καὶ τὴν ἑλληνίδα παραλαμβάνειν ἀξιοῦσι, [illegible] ἤδη χρόνον ὑπὲρ τούτου πρὸς σφᾶς αὐτοὺς [illegible]. ἡμεῖς τοίνυν τὰ περὶ τούτου μαθόντες [illegible] εἶναι τοὺς καὶ τὴν ἑλληνίδα φωνὴν [illegible] τὴν τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν παραλαμβά-[illegible], καὶ φωνὴν πᾶσαν ἁπλῶς ἣν ὁ τόπος [illegible] καὶ μᾶλλον γνώριμον τοῖς ἀκούουσιν [illegible]

Propterea enim ipsorum quae primitus in medio adducta sunt [proenenegmenon] quidam solius habentes Hebraicae vocis et ipsa utentes in sacrorum librorum lectione volunt, neque Graecam tradere dignantur, et multum dudum aurum pro hoc ad invicem eos commovit. Nos igitur huiusmodi discentes melius iudicavimus esse et Graecam vocem ad sacrorum librorum lectionem tradere volentes, et vocem omnem simpliciter quam locus aptiorem et magis cognitam audientibus facit.

CAPUT I.

[illegible] τοίνυν, ἄδειαν εἶναι τοῖς βουλομένοις [illegible] κατὰ τὰς συναγωγὰς τὰς αὐτῶν, καθ' ὃν [illegible] ὅλως τόπον εἰσί, διὰ τῆς ἑλληνίδος φωνῆς [illegible] βίβλους ἀναγινώσκειν τοῖς συνιοῦσιν, ἢ καὶ [illegible] τυχὸν (τῆς ἰταλικῆς ταύτης φαμὲν) ἢ [illegible] ἄλλων ἁπλῶς, τοῖς τόποις συμμεταβαλλομέ-[illegible] γλώττης καὶ τῆς δι' αὐτῆς ἀναγνώσεως, ἐφ' [illegible] εἶναι τὰ λεγόμενα τοῖς συνιοῦσιν ἅπασιν [illegible] κατὰ τὰ αὐτὰ ζῆν τε καὶ πολιτεύεσθαι· [illegible] εἶναι τοῖς παρ' αὐτοῖς ἐξηγηταῖς [illegible] ἑβραΐδα παραλαμβάνουσι κακουργεῖν ταύ-[illegible], τῇ τῶν πολλῶν ἀγνοίᾳ τὴν [illegible] περικαλύπτοντες κακοήθειαν. πλὴν οἱ [illegible] ἑλληνίδος ἀναγινώσκοντες τῇ τῶν ἑβδομή-[illegible] χρήσονται παραδόσει τῇ πάντων ἀκριβεστέρᾳ [illegible] τὰς ἄλλας ἐγκεκριμένῃ διὰ τὸ μάλιστα περὶ [illegible] συμβεβηκός, ὅτι κατὰ δύο διαιρεθέντες [illegible] ἑρμηνεύσαντες τόπους ὅμως μίαν [illegible] παρέδωκασι σύνθεσιν. πρὸς δέ γε τού-[illegible] τῶν ἀνδρῶν κἀκεῖνο θαυμάσειεν, ὅτι [illegible] τῆς σωτηριώδους ἐπιφανείας τοῦ [illegible]

Sancimus igitur licentiam esse volentibus Hebraeis et synagogas suas, in quem Hebraei omnino locum sunt, per Graecam vocem sacros libros legere convenientibus et patria forte lingua (hac dicimus) et aliis simpliciter, locis translatis lingua et per ipsius lectionis, per quam clara sunt quae dicuntur convenientibus omnibus deinceps, et secundum haec vivere et conversari; et non fiduciam esse his qui apud eos sunt expositoribus solam Hebraicam tradentibus malignari hanc, quemadmodum voluerint, multorum ignorantia suam eis abscondentes malam consuetudinem. Verumtamen hi qui per Graecam legunt septuaginta utantur traditione, quae omnibus certior et ab aliis melior iudicata, praecipue propter quod interpretationi contigit, quia et per multos divisos et per diversa interpretantes loca tamen unam omnes tradiderunt compositionem.

1 Ad haec vero quis non horum virorum et illud admiretur, quia multo antiquiores salutari apparitione

[illegible] § 1 ex B habet Nomoc.[illegible] XIV tit. 12, 3; summam Nomoc. XIV tit. [illegible] (717, 23 sqq.) et II summam Ath. repetunt paratitla Ath. 4 § 7.

[illegible] enim interpellationibus quae ad nos perlatae sunt comperimus alios solam hebraicam [illegible] in sacrorum librorum lectione uti velle, alios etiam graecam adsumendam [illegible], [illegible] tempore eos de hac re inter se dissidere. Nos igitur de hac re edocti meliores esse iudi-[illegible] quoque linguam ad sacrorum librorum lectionem assumere volunt, atque omnem [illegible] locus accommodatiorem et notiorem audientibus reddit.

[illegible] igitur, ut liceat Hebraeis qui volunt in synagogis suis, [illegible] sacros libros iis qui conveniunt legere vel etiam patria forte [illegible] cum locis commutata lingua et per eam lectione, ut [illegible] [illegible]

μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [illegible] γονότες ὅμως ἐκείνην μέλλουσαν ὥσπερ [illegible] τῶν ἱερῶν βίβλων παράδοσιν ἐποιήσαντο, [illegible] ὥσπερ χάριτος περιλαμψάσης αὐτούς, καὶ ταύτῃ [illegible] χρήσονται μάλιστα πάντες· πλὴν ἀλλ' ὡς ἂν μὴ [illegible] πᾶς αὐτοῖς ἀποκλείειν νομισθείημεν ἑρμηνείας, ἄδειαν δίδομεν καὶ τῇ Ἀκύλου κεχρῆσθαι, κἂν εἰ ἀλλόφυλος ἐκεῖνος καὶ οὐ μετρίαν ἐπί τινων λέξεων ἔχῃ πρὸς 2 *τοὺς ἑβδομήκοντα τὴν διαφωνίαν. τὴν δὲ παρ' αὐτοῖς λεγομένην δευτέρωσιν ἀπαγορεύομεν παντελῶς, ὡς ταῖς μὲν ἱεραῖς οὐ συνανειλημμένην βίβλοις οὐδὲ ἄνωθεν παραδεδομένην ἐκ τῶν προφητῶν, ἐξεύρεσιν δὲ οὖσαν ἀνδρῶν ἐκ μόνης λαλούντων τῆς γῆς καὶ θεῖον ἐν αὐτοῖς ἐχόντων οὐδέν. καὶ αὐτὰς δὲ δὴ τὰς ἱερὰς φωνὰς ἀναγινώσκωσι τὰς βίβλους αὐτὰς ἀναπτύσσοντες, ἀλλὰ μὴ κατακρύπτοντες μὲν τὰ παρ' αὐτὰς εἰρημένα, τὰς ἔξωθεν δὲ παραλαμβάνοντες ἀγράφους κενοφωνίας πρὸς τὴν τῶν ἀπλουστέρων αὐτοῖς ἐπινενοημένας ἀπώλειαν. ὥστε ταύτης δεδομένης παρ' ἡμῶν τῆς ἀδείας οὔτε ζημίας τισὶν [illegible] ται παντελῶς οἱ τὴν ἑλληνίδα φωνὴν καὶ τὰς ἄλλας παραλαμβάνοντες, οὔτε παρ' οὑτινοσοῦν κωλυθήσονται· οὐδὲ ἄδειαν ἕξουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς [illegible] ἢ πρεσβύτεροι τυχὸν ἢ διδάσκαλοι [illegible] περινοίαις τισὶν ἢ ἀναθεματισμοῖς τοῦτο [illegible] πλὴν εἰ μὴ βούλοιντο δι' αὐτῶν σωφρονισθέντες [illegible] εἰς σῶμα κοινῶν καὶ πρός γε ἀφαιρούμενοι [illegible] σιῶν ἄκοντες ἐνδιδόναι κάλλιόν τε καὶ θεοφιλέστερα βουλομένοις τε ἡμῖν καὶ κελεύουσιν.*

[illegible]

Εἴ τινες δὲ παρ' αὐτοῖς κενοφωνίας ἀθέους ἐπεισάγειν ἐγχειρήσαιεν, ἢ ἀνάστασιν ἢ κρίσιν ἀρνούμενοι ἢ τὸ ποίημα τοῦ θεοῦ καὶ κτίσμα τοὺς ἀγγέλους ὑπάρχειν, τούτους καὶ ἀπελαύνεσθαι βουλόμεθα τόπου παντὸς καὶ μὴ ἀφιέναι φωνὴν βλάσφημον οὕτω καὶ αὐτῆς τῆς περὶ θεοῦ καθάπαξ ἐξολισθήσασαν γνώσεως [illegible]

---

apparitione magni dei et servatoris nostri Iesu Chr[illegible] *librorum traditionem perfecerunt, tamquam* [illegible] *omnes utentur; quamquam* [illegible] *etiam Aquilae versione* [illegible]
2 *interpretibus habeat* [illegible] *nino interdicimus, ut quae* [illegible] *sit virorum ex sola terra* [illegible] *legant libros ipsos evolvente*[illegible] *scriptas extrinsecus* [illegible] *nobis concessa neque* [illegible] *ab ullo impedientur; neque* [illegible] *tatem habebunt* [illegible] *castigati et* [illegible]

II. [illegible] *iudicium* [illegible] *vocem emittere iam* [illegible]

[illegible]

[illegible] γὰρ αὐτοὺς παραφθέγγεσθαί τι [illegible] πασῶν ἐσχάταις ὑποβάλλομεν τιμωρίαις, [illegible] πλάνης ἐκ τούτου τὸ τῶν Ἑβραίων [illegible] ἔθνος.

huiusmodi ultimis subdantur suppliciis, illato errore ex hoc Iudaeorum emendantes gentem.

CAPUT III.

[illegible]θα δὲ αὐτοὺς διὰ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς [illegible] τῶν ἱερῶν βίβλων ἀκούοντας φυλάττεσθαι [illegible] τῶν ἑρμηνευόντων κακίαν, μὴ ψιλοῖς δὲ προσ-[illegible]ασιν, ἀλλὰ τῶν πραγμάτων γενέσθαι [illegible] ὄντως ἐννοίας λαβεῖν, ὥστε καὶ μετα-[illegible] τὸ κάλλιον καὶ παύσασθαί ποτε πλανω-[illegible] καὶ περὶ αὐτὸ τὸ πάντων καιριώτατον ἁμαρ-[illegible], τὴν εἰς θεὸν ἐλπίδα φαμέν. διὰ τοῦτο [illegible] πᾶσαν αὐτοῖς φωνὴν ἀνεῴξαμεν πρὸς τὴν [illegible] βίβλων ἀνάγνωσιν, ὥστε πάντας ἐφεξῆς [illegible] λαμβάνοντας εἴδησιν εὐμαθεστέρους πρὸς [illegible] γενέσθαι· τῶν ὡμολογημένων ὑπάρχοντος, [illegible] πολλῷ πρὸς διάκρισιν εἶναι καὶ πρὸς [illegible]ονας αἵρεσιν τὸν ἐν ἱεραῖς ἐντραφέντα [illegible] τὸ λεῖπον ἔχοντα πρὸς διόρθωσιν, [illegible] μὲν τούτων οὐδέν, μόνου δὲ τοῦ τῆς [illegible]μένου ὀνόματος καὶ ὥσπερ ἀγκύρας [illegible] καὶ μάθημα θεῖον τὴν ψιλὴν τῆς [illegible]ίαν εἶναι νομίζοντα.

Oramus vero in eos aut per istam aut per illam linguam sacros libros audientes servare quidem interpretantium malignitatem, non solas vero considerare litteras, sed rebus effici et divinum veraciter intellectum accipere, ut et redoceri quod melius est et quiescere aliquando errantes, et de hoc ipso omnium [ἀναγκαιότερα] necessariora peccantibus, in deum spem dicimus. Propterea enim omnem eis vocem aperimus ad sacrorum librorum lectionem, ut omnes de cetero eorum accipientes scientiam doctiores ad melius fiant, confessam constituti parati multum ad discretionem et ad meliorem intentionem sacris inscriptam libris et parum quod deest habentem ad emendationem, si scientem quidem horum nihil, solum vero culturae inchoatum nomine, et tamquam ancora retinente sacra, et doctrinam divinam puram haeresis appellationem esse putantes.

[illegible]) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] θείου νόμου δηλούμενα παραφυλάξει [illegible] καὶ ἡ πειθομένη σοι τάξις, παρα-[illegible] ὁ κατὰ καιρὸν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς τα-[illegible] καὶ οὐ συγχωρήσει παντελῶς Ἑβραίοις [illegible], ἀλλὰ τοὺς ἐνισταμένους ἢ καὶ [illegible] ἐπιχειροῦντας ταῖς εἰς σῶμα πρῶτον [illegible] ἐξορίαν οἰκεῖν ἀναγκάσει, ἀφαιρου-[illegible] τῶν οὐσιῶν, ὡς μὴ κατὰ ταὐτὸν αὐτοὺς [illegible] βασιλείας καταθρασύνεσθαι. χρήσῃ δὲ [illegible] πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους [illegible] τὸν ἡμέτερον νόμον, ὥστε καὶ αὐ-

---

[illegible] omnium extremis suppliciis eos subicimus, ab errore indidem introducto gentem Hebrae-

[illegible]mus autem, ut cum hac vel illa lingua sacros libros audiant caveant sibi ab interpretum [illegible] litteris adhaereant, sed res attingant et diviniores vere sensus percipiant, ut et quod [illegible] desinant aliquando errare atque in eo ipso quod omnium [illegible]. Propterea enim omnem illis linguam ad sacrorum librorum lectionem aperuimus, [illegible] eorum scientia accepta ad meliora perdiscenda aptiores reddantur: cum in confesso [illegible] ad vere discernenda et ad melius eligendum [illegible], quod deficiat ad correctionem, quam qui nihil horum intellegit, sed [illegible] tamquam sacra ancora tenetur, et divinam doctrinam [illegible]

[illegible]

τοὺς τούτου μανθάνοντας προθῆναι [illegible] *στην, εἰδότας ὡς ταῦτα* [illegible] *ἀγανάκτησιν δεδιότας.* dn. Iustiniani pp. Aug. anno XXVI. pc. [illegible] anno XII.

ΡΜΖ

ΩΣΤΕ ΤΑΣ ΕΠΟΦΕΙΛΟΜΕΝΑΣ [illegible] ΤΟΙΣ ΕΠΑΡΧΟΙΣ Η ΤΑΙΣ LARGITIONΩN [illegible] ΤΟΙΣ ΠΡΙΒΑΤΟΙΣ Η ΤΩΙ ΘΕΙΩΙ ΠΑΤΡΙΜΩ-ΝΙΩΙ ΣΥΓΧΩΡΕΙΣΘΑΙ ΕΝ ΠΑΝΤΙ [illegible] ΤΗΣ ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΗΣ [illegible] ΞΕΩΣ ΚΑΙ ΑΥΤΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀρεοβίνδῳ τῷ [illegible] *τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τῆς* [illegible] *τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ* [illegible]

⟨*Προοίμιον.*⟩ [illegible] *ποτὲ τῷ πολιτεύματι* [illegible] *σιν εὐμενείᾳ λαβόντι* [illegible] *θήκης ἀναλογίαν τοῖς* [illegible] *βαρβάροις, πᾶσαν ὅμως* [illegible] *τὰ τῆς χορηγίας ἀνέλυτα* [illegible] *θρωπίας εἶδος περὶ τοὺς* [illegible] *παραλιμπάνοιτο. ὅσα μὲν* [illegible] *ιοῦσιν ἡμῖν καὶ χρέα* [illegible] *ρίαν τῆς ἀποδόσεως ἑτοίμως* [illegible] *οὐδεὶς φιλανθρωπίας δεηθεὶς* [illegible] *τέρας ἀνεχώρησεν ὄψεως, το*[illegible] *ἐστι, τῶν ὑπὲρ τούτου γεγραμμένων γραμμάτων* [illegible] *αὐτῶν τῶν τὰς φιλοτιμίας λαβόντων* [illegible]

Nov. CXLVII (= Authent. CXXV) [illegible]

vinciarum praesides lege nostra praemisa, ut cum sciant haec necesse esse observare [illegible]

[illegible]

UT RELIQUA QUA[illegible] SACRO PATRIMONI[illegible]

Idem Augustus [illegible]

[illegible]

[illegible] ἐπειδὴ μικρὸν καὶ βασιλείας ἀνάξιον [illegible] τὸ περὶ τοὺς ἑκάστοτε προσιόντας [illegible] φιλοτιμίας ποιεῖσθαι, ἢ καὶ μέχρι χωρίων [illegible] μόνων ἢ καὶ ὅλων ἐπαρχιῶν τὴν ἡμετέραν [illegible] φιλανθρωπίαν, ἀλλὰ μή μέγα τι καὶ κοινὸν [illegible] τοὺς ὑπηκόους ποιήσασθαι,

dice et imperio indignum est de singulis interpellantibus proprias aliquorum remunerationes facere, aut etiam usque ad villas aut civitates solas aut etiam solas provincias nostram extendere misericordiam, et non magnum aliquid et commune de omnibus subiectis facere,

CAPUT I.

[illegible] ἐπὶ τὰς παρούσας θείας ἡμῶν ἠλ[illegible], δι' ὧν θεσπίζομεν ἀφεῖσθαι πάντας [illegible] ὑποτελεῖς ἐλλειμμάτων παντοίων ὀφει[illegible] αὐτῶν ἀπὸ τῆς τοῦ προτέρου κύκλου [illegible] καὶ αὐτῆς, εἰς ἣν τὰς προτέρας [illegible] δωρεάς, μέχρι τῆς ἄρτι παρελ[illegible] ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς, ὡς εἶναι [illegible] ἐτῶν ἐφεξῆς τὴν εἰς τοὺς ὑπηκόους παρ' [illegible] φιλοτιμίαν, καὶ μηδεμίαν ἐλλειμμάτων [illegible] πρὸς ἐκείνους ἀναγομένων τοὺς χρό[illegible] φαμεν οὐ περὶ τῶν ἐν χρυσίῳ μόνον, [illegible] ἄργυρος ἢ σῖτος ἢ ἕτερον εἶδος τὸ χρεω[illegible], καὶ τοῦτο μὲν εἰ τῶν θρόνων τῶν [illegible] τῶν ὑποτελῶν ὀφειλόμενον εἴη, τοῦτο [illegible] Ἰλλυρικῆς ἐπαρχότητος ἢ τῶν θείων [illegible], εἴτε ὑπὲρ φόρων εἴτε ὑπὲρ ἑτέρων [illegible] εἰσαγομένων αὐτοῖς. κοινὴν γὰρ δὴ [illegible] τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσι ταύτην ἡμῶν [illegible] παρέχομεν, ὥστε οὐδεὶς ὑπὲρ τῶν χρό[illegible] αὐτοὺς λοιπὸν ἐνεχθήσεται τὴν οἰ[illegible] ποιούμενος εἴσπραξιν, εἴτε παρ' [illegible] τῶν ἀρχῶν ἢ καὶ ὁπωσοῦν τὸ [illegible] οἰκειούμενος εἴτε τινὰς ἐπι[illegible] ἢ ἐνταγάς, ἐπείτοιγε καὶ τοῖς [illegible] καὶ τοσοῦτον ἐφεξῆς οὐκ εἰσ[illegible] τὴν κατὰ τῶν ὑποτελῶν ἀναιροῦμεν [illegible] γε τὴν κατ' αὐτοῦ τοῦ δημοσίου. [illegible] ἐφεξῆς τοσοῦτον ἢ ῥᾳθυμήσας

propter hoc ad praesentes nostras venimus donationes, per quas sancimus dimitti omnibus nostris subiectis reliqua omnino debita a praeterito circulo primae indictionis et eius, in quam praecedentes nostras concludimus donationes, et nunc transacta septima indictione et ipsius, ut sint viginti et duo anni continui in nostros subiectos a nobis factae largitatis, et nulla reliqua exigi ad illa relata tempora. Haec vero dicimus non in his quae in auro solum, sed etiam si argentum aut triticum aut quaedam alia species debita sit, et hoc quidem sive quod a subiectis debetur sit sive ab Illyrica praefectura aut sacrorum nostrorum thesaurorum, sive pro fructibus sive pro residuis titulis quomodocumque inferendis ab eis. Communem enim omnibus continue nostris subiectis hanc nostram largitatem concedimus, ut nemo pro temporibus illis super eos inducat, qualemcumque reliquorum faciens exactionem, sive ab ipsis destinato cingulis aut qualitercumque publicam personam vindicante sive inferente praecepta aut deputationes sit, quia huiusmodi quid accepit, et tanto continue non exigenti tempore contra subiectos auferimus exactionem, insuper et contra ipsum publicum. Qui enim debet continue tantum negligens,

---

[illegible] *putamus, in singulos qui nos adeunt speciales aliquas liberalitates conferre, vel* [illegible] *praedia aut urbes solas vel etiam ad integras provincias humanitatem nostram extendere,* [illegible] *et communi beneficio omnes subiectos afficere,*

[illegible] *gratia ad praesentes sacras nostras pervenimus donationes, per quas sancimus, ut* [illegible] *remittantur omnis generis reliqua quae ab iis debentur inde a superioris cycli* [illegible], *in quam priores nostras donationes conclusimus, usque ad septimam modo trans*[illegible], *ut per viginti duos annos continuos liberalitas a nobis in subiectos sit collata,* [illegible] *quae ad illa tempora referuntur.* [illegible]

ἢ σπορτούλων μᾶλλον ἀλλ' οὐ τῶν πρα[illegible] νόμενος, καὶ οὔτε παρ' ἐκείνων οὔτε παρὰ [illegible] σίου λαβὼν οὐκ ἐν καιρῷ λοιπὸν [illegible] γῶν ἢ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαίτησιν [illegible] τοὐναντίον μὲν οὖν τὸν τοιοῦτόν τι [illegible] ὡς ταῖς ἡμετέραις λυμαινόμενον ἀποστρε[illegible] ρεαῖς· ὥστε πᾶσαν ἐφεξῆς ἀπαιτήσεως πρόφασιν ἢ περίνοιαν ἀναιρεθῆναι κατά τε τῶν ὑποτελ[illegible] τε τοῦ δημοσίου, καὶ μείζονα περιγενέσθαι κἀντεῦθεν ἀπραγμοσύνην τοῖς ἡμετέροις ὑποτελέσιν. [illegible] των ἀπολαύσουσι τῶν δωρεῶν καὶ ὅσαι τοῖς [illegible] ἡμῶν πριβάτοις ἢ τῷ θείῳ ἡμῶν πατριμονίῳ [illegible] ήκουσι κτήσεις, καὶ οὐδὲ κατὰ γεωργῶν ἢ μισθωτῶν ἢ ἐμφυτευτῶν εἴσπραξις δημοσίων ὑπὲρ τῶν [illegible] νων ἡμῖν γενήσεται χρόνων ἢ παρὰ τῶν τὰ δημόσια εἰσπραττόντων ἢ παρὰ τῶν παλατίνων αὐτῶν, τῶν πᾶσιν ὡμολογημένων ἐστί. ταῦτα δὲ φαμὲν καὶ τῶν ὀφειλομένων ἔτι καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέροις [illegible] ὑποτελέσιν. εἰ γάρ τι φθάσαντες [illegible] καὶ τοῦτο παρὰ βου[illegible] δέκταις ἢ ἐκλήπτορσ[illegible] τρακτεύουσιν ἐκεῖνο, το[illegible] μέρος ποιούμεθα τῆς [illegible] ἀποσεισθήσεται τῷ δημοσ[illegible] χον τὸ παρὰ τῶν ὑποτελ[illegible] λαβεῖν, ἀλλ' ἰδιωτικὸν ἐκ[illegible]

[illegible]

Ταύτης δὲ ἡμῶν τῆς [illegible] ὁμολογηθέντα τυχὸν ἢ [illegible] CXXIV [illegible] μοσίῳ παρὰ τρακτευτῶν ἢ [illegible] οὐδὲ γὰρ καὶ τούτοις τῆς ἴσης [illegible] ἐπεί γε ἅπαξ φθασάσατό τε [illegible] λαβὸν τὸ δημόσιον. τῆς δὲ θείας ταύτης φιλοτιμίας ἐξαιροῦμεν τάς τε στρατιωτικὰς καὶ φοιδερατικὰς [illegible] cussionas· αὗται γὰρ οὐ προσάπτονται μὲν τῶν [illegible] τέρων ὑποτελῶν, δικαίαν δὲ τὴν εἴσπραξιν [illegible] νων ἐπάγουσι τῶν οὐ προσηκόντως [illegible] λαβόντων [illegible] τῆς δαπάνης [illegible]

exactionem inde [illegible] Idem [illegible]
bus nostris [illegible]
iectos quam [illegible]
His autem [illegible]
monium nostrum [illegible]
exactionem pro [illegible]
licere apud omnes [illegible]
nostros sunt. Si quid [illegible]
vel acceptores vel [illegible]
[illegible]

[illegible]μένων. καὶ πολλῷ γε μᾶλλον ταύτης [illegible]ῦμεν τῆς δωρεᾶς τὰς τῶν πολιτικῶν χρη-[illegible] καὶ πρός γε τὰς τῶν ἔργων discus-[illegible] τε κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν τῶν [illegible] τὰς ἐπαρχίας, ἐπεί γε μὴ δίκαιόν ἐστι το-[illegible] παρ' ἡμῶν ἐκφορηθέντος χρυσίου προφάσει [illegible] πολιτεύματος ἀσφαλείας τοὺς μὲν ὑπουργη-[illegible] ἄδικον ἔχειν, στερεῖσθαι δὲ τοὺς τόπους [illegible] ἡμῶν φιλοτιμίας ἢ τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς [illegible] ἢ καὶ τὰς πόλεις τῶν εἰς εὐκοσμίαν αὐταῖς [illegible]μένων ἀποστερεῖσθαι χρημάτων. ἐπειδὴ [illegible] τοὺς κακουργοῦντας παντοίως μισοῦμεν, [illegible] τῆς ἡμῶν αὐτῶν φιλανθρωπίας ἐπιλαθέ-[illegible] οὐδένα δυνάμεθα χρόνον, διὰ τοῦτο θεσπί-[illegible] παρ' ἡμῶν ἐπί τισι κεφαλαίοις γινομένην [illegible] χώραν ἔχειν ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῆς ἔναγχος δια-[illegible] πρώτης ἐπινεμήσεως χρόνοις, ταύτην δέ [illegible] sedecim πρόσθεν annis γενομένην. ἐπὶ [illegible] προλαβοῦσι χρόνοις ἁπλῆν καὶ γενικὴν [illegible] τὴν ἡμετέραν φιλοτιμίαν παρέχομεν οὐ-[illegible] ἐπὶ ταύτῃ ποιούμενοι, ὥστε κοινῇ [illegible]θρώπους ἀπολαύειν ἀμεριμνίας, καὶ μηδε-[illegible] εἴσπραξιν ἐξ οἱασοῦν ἀφορμῆς ἐξ [illegible] τῶν χρόνων. ταύτην ἡμεῖς τοῖς [illegible] φιλοτιμήσασθαι, θεῷ δὲ τῷ μεγάλῳ [illegible] τὴν πρᾶξιν ἡγησάμεθα δεῖν, ὡς ἂν πάν-[illegible]θεν ἀπολαύοντες ἀγαθῶν χάριτας ὑπὲρ [illegible] βασιλείας ὁμολογοῖεν τῷ μεγάλῳ θεῷ [illegible] ἡμῖν εἰς νοῦν βαλομένῳ τὴν πρᾶξιν. [illegible].⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ [illegible] ἔργον ἀχθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι

[illegible] Dat. XVII. k. Mai. CP. ⟨imp.⟩ dn. [illegible] Aug. anno XXVII. pc. Basilii vc. anno [a. 553.]

lucrum facientium. Et multo magis hac nostra excipimus donatione civilium pecuniarum inquisitiones et insuper operum discussiones tam in hac felicissima civitate quam in aliis provinciis, quoniam non est iustum tanto a nobis emisso auro pro occasione munitionis reipublicae administrantes quidem lucrum iniustum habere, fraudari vero loca nostra largitate aut debita eis munitione, aut civitates pecuniis quae ad ornatum earum divisae sunt defraudari. Quia vero vel si malignantes omnino odimus, sed nostras humanitates oblivisci nullo possumus modo, propterea sancimus [quae] a nobis in quibusdam capitulis factam exceptionem locum habere super his quae nuper transiit primae indictionis temporibus, hanc vero dicimus sedecim pridem annis factam. De his enim quae praecedunt temporibus simplicem et generalem omnibus continue nostram humanitatem concedimus nullam exceptionem in ea facientes, ut communem omnes homines perfruantur securitatem, et nullam reliquorum exactionem ex qualibet occasione ex illis procedere temporibus. Hanc nos quidem subiectis humanitatem concedentes, deo magno offerre actum aestimavimus oportere, ut omnes his perfruentes bonis gratias pro nostro imperio confiteantur magno deo, qui et hunc nobis in mentem actum inmisit.

[illegible] hac donatione nostra excipimus civilium pecuniarum inquisitiones ac praeterea operum [illegible] quae in hac felici civitate quam quae in provinciis sunt, quoniam iustum non est, cum [illegible] a nobis pro securitate rei publicae erogatum sit, eos quidem qui ministeria praestiterunt in-[illegible] habere, loca vero liberalitate nostra vel debita eis securitate fraudari, vel etiam civitates [illegible] eis tributae sunt privari. Quoniam autem, etiamsi maleficos omnifariam oderi-[illegible]itatis nostrae oblivisci nullo modo possumus, propterea sancimus, ut exceptio a nobis [illegible] facta de iis temporibus locum habeat, quae inde a prima quae nuper praeteriit [illegible], eam dicimus quae abhinc sedecim annos fuit. In praeteritis enim temporibus [illegible] omnibus deinceps liberalitatem nostram praebemus nulla in ea exceptione facta, [illegible] homines securitate fruantur, neve ulla reliquorum exactio ulla de causa ab illis [illegible]. Hanc nos actionem cum subiectis largiendam tum deo magno offerendam [illegible] fruentes pro nostro imperio gratias magno deo agant, qui hanc [illegible] mentem misit.

[illegible] igitur nobis placuerunt et per hanc sacram legem declarantur [illegible] [illegible] et ut observentur operam adhibeat.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΕΩΣ ΛΟΙΠΑ[illegible]

(Ἰουστῖνος Αὔγουστος [illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ Ὅσην περὶ τὰ κοινὰ τῶν [illegible] ἐποιησάμεθα πρόνοιάν τε καὶ σπουδὴν τῆς [illegible] πεπράχαμεν φανερὸν κατεστήσαμεν ἅπασι. τὸ γὰρ δημόσιον [illegible] πρὸς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν ἐλάσαν εἰς ἑαυτοὺς ἡμεῖς [illegible] ἀπαλλάξαντες τοῦτο. καὶ τὸ στρατιωτικὸν δὲ [illegible] ταῖς τῶν βαρβάρων ἐφόδοις τε καὶ ἐπιδρομαῖς [illegible] τῆς δεούσης ἐπανορθώσεως ἀξιοῦμεν. πλὴν ἀλλ᾽ οὐκ [illegible] ὑπηκόους στῆναι βοήθειαν, ἀλλὰ καὶ τινος ἄλλης μεταδο[illegible] χρῆναι ἐλευθεροῦντες αὐτοὺς τῶν παρ᾽ αὐτῶν ἐλλειμμάτων [illegible]

CAPUT I.

Κοινὴν τοίνυν καὶ ταύτην ἡμῶν τὴν εὐεργεσίαν [illegible] βόντος χρόνου μέχρι τῆς ὀγδόης ἐπινεμήσεως καὶ [illegible] τελῶν ἐλλείμματα τῷ δημοσίῳ, καὶ θεσπίζομεν [illegible] ἄχρι τῆς εἰρημένης ἐπινεμήσεως, εἴτε τὴν [illegible] ἢ τὴν ἀρχὴν τῶν παρὰ Ἰλλυριοῖς ἱερῶν [illegible] καὶ Σκυθίας στρατιωτικῶν καταλόγων ἢ καὶ τῶν [illegible] τοῦ θείου πατριμονίου ἢ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου [illegible] ἀργύρῳ καὶ ἑτέροις εἴδεσι κεχρεωστημένων [illegible] οὔτε μισθωταὶ οὔτε ἐμφυτευταὶ οὔτε μὴν οἱ [illegible] ματα τῶν ἄχρι τῆς εἰρημένης ἐπινεμήσεως καὶ αὐτῆς [illegible]

CAPUT II.

Ἐξαιροῦμεν δὲ ταύτης ἡμῶν τῆς φιλοτιμίας τὰς [illegible] γὰρ τῶν ὑποτελῶν οὐδὲ ὅλως καθάπτεσθαι συμβαίνει, [illegible] χορηγηθέντων, εἰς κέρδος τε οἰκεῖον ἀπενεγκαμένων [illegible] θέντα παρὰ τοῦ δημοσίου. εἰ δὲ καί τινα [illegible]

Nov. CXLVIII Iustini Graece tantum extat in M (L. 41[illegible] Athan. 20, 6.

DE INDULGENTIA [illegible]

[illegible]

Praefatio. [illegible] contulerimus, dum [illegible] manifestum facimus. [illegible] remus, in nos ipsos [illegible] rerum necessariarum [illegible] infinitis labefactaretur, [illegible] tantum opem subiectis [illegible] participes faciendos [illegible]

I. Commune igitur [illegible] usque ad octavam [illegible] nullam fieri [illegible]

[illegible]

[illegible] ἢ ἐν ἀργύρῳ ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐν εἴδει τελουμένων εὑρεθεῖεν παρὰ τῶν ὑποτελῶν καταβληθέντα, [illegible] καὶ αὐτὰ καὶ καταβληθήσονται οἷς προσήκει τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἀρχόντων. τὸν ὅμοιόν τε τρόπον καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς λαβόντας τῶν ἡμετέρων συντελῶν χρυσίον ἢ ἕτερόν τι ἐκ τῶν εἰρημένων ἡμῖν ἐπινεμήσεων καὶ τοῦτο μὴ καταθέντας εἰς τὸ δημόσιον ἢ καταθεῖναι προσῆκον ἦν, ἐξαιροῦμεν τῆς παρούσης ἡμῶν δωρεᾶς, ὥστε τοῦτο ἐπὶ τὸ δημόσιον ἢ καὶ οἷς ἂν ἁρμόζῃ τὰ τοιαῦτα καταβαλεῖν. τοὺς γὰρ ὑποτελεῖς ἐλεοῦντες τῆς παρούσης ἠξιώσαμεν φιλανθρωπίας, οὐ μὴν τοὺς παρ᾽ αὐτῶν τὰ δημόσια προλαβόντας χρήματα ἀποστερεῖν τε τὸ δημόσιον βουλομένους ἤγουν ἐκείνους, ὅπου ἂν ἐκτεταγμένοι τύχοιεν [illegible]. πρόδηλον δέ, ὡς εἴ τινες ταύτης ἡμῶν προαισθόμενοι τῆς φιλοτιμίας ὑπὲρ τῶν συγχωρουμένων ἐλλειμμάτων κατά τινα περίνοιαν ἐκ τῶν ὑποτελῶν ὁμολογίας ἢ ἀντιφωνήσεις εἰλήφασιν, ἢ καὶ εἰς ἰδιωτικὰ [illegible] χρέα, ἢ ἄλλο τι πρὸς περιγραφὴν τοιοῦτό τι μελετήσαντες ἢ πράξαντες φανεῖεν, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν [illegible] ἕξουσιν, ἀναδώσουσι δὲ τὰς ὁμολογίας παρ᾽ ὧν ἐκομίσαντο ταύτας. Ἅπαντες δὲ χάριτας θεῷ τε καὶ ἡμῖν ὁμολογήσουσιν, οἱ μὲν ὀφείλοντες τὰ ἐλλείμματα τῆς τούτων συγχωρήσεώς τε καὶ φιλανθρωπίας ἀξιωθέντες, οἱ δὲ οὐδὲν ὑπὲρ ἐλλειμμάτων ὀφείλοντες ἀπηλλαγμένοι φροντίδος τῆς τῶν ἀποδείξεων ἕνεκα παραφυλακῆς, [illegible] ταύτας παραμπίπτειν ⟨τὸ⟩ πολλάκις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐνοχλεῖσθαι χρόνων, πάλιν δὲ ζυγοκλεπτήσαντες [illegible], ἄχρι τῆς ὀγδόης ἐπινεμήσεως ἔχοντες τὸ ἀμέριμνον· ὡς εἰς πάντας εἰκότως τὴν παροῦσαν ἡμῶν [illegible] δωρεάν.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου ἡμῶν πραγματικοῦ νόμου δηλούμενα ἡ σὴ ἐνδοξότης προγράμμασι χρωμένη κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν ἅπασι φανερὰ καταστήσει.

D. anno I. Iustinou pp. Aug. [a. 566.]

ΡΜΘ

[illegible] ΤΟΥ ΠΡΟΙΚΑ ΤΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΓΙΝΕΣΘΑΙ ΕΚ ΔΕΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕ [illegible]ΤΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΗΤΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΠΡΟΣ [illegible] ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ, ΕΦ᾽ ΩΙ ΤΟΝ ΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΟΝ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙ[illegible]ΘΑΙ. ΕΙ ΔΕ ΥΠΕΡΘΩΝΤΑΙ ΤΟΥΤΟ ΠΡΑΞΑΙ, ΜΗΔΕΝΑ ΠΡΟΣΙΕΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΟΤΙΟΥΝ ΠΡΑΤΤΟΝΤΟΣ ΠΡΟΦΑΣΕΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ.

⟨Προοίμιον.⟩ Τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δεδομένης ἡμῖν πολιτείας κηδόμενοι καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ ζῆν [illegible] σπουδάζοντες ὑπηκόους ἕνα σκοπὸν ἐξ ἀρχῆς τοῦτον ἐθέμεθα, ἅπαν εἴ τι πρώην ἀτελὲς ἦν

[illegible] Nov. CXLIX inter Iustini novellas quarta Graece tantum extat in M f. 412. — Epit. Theod. 149.

[illegible] quae in specie conferuntur a subiectis soluta inveniantur, exigentur et ipsa iisque ad quos [illegible] ex dictis a nobis magistratibus solventur. Atque pari modo ceteros omnes qui a subiectis nostris [illegible] aliud aliquid in praedictis a nobis indictionibus acceperint neque id fisco solverint quemadmodum [illegible] par erat, a praesenti donatione nostra excipimus, ut hoc fisco vel etiam quibuscunque competunt [illegible]. Subiectorum enim miserati praesenti humanitate dignati sumus, nec vero eos qui ab ipsis publicas [illegible] praeceperunt ac privare fiscum volunt sive illos a quibus delegati sunt. Manifestum autem est, si qui [illegible] nostram liberalitatem praesentirent pro reliquis remissis per fraudem aliquam a subiectis nostris [illegible] constituta acceperint, vel etiam in privata debita transtulerint, vel quid aliud eius generis ad [illegible] meditati esse vel fecisse videantur, nullam eos utilitatem ex iis habituros, sed cautiones [illegible] a quibus eas abstulerunt. Omnes autem et deo et nobis gratias agent: qui reliqua debent, [illegible] et clementia digni habiti sunt, qui nihil reliquorum nomine debent, quod liberati [illegible] propter apochas custodiendas, ne forte accidat iis ut saepius pro iisdem temporibus mo[illegible] usque ad octavam indictionem securitate utentes, ut ad omnes merito praesens [illegible].

[illegible] igitur nobis placuerunt et per hanc sacram pragmaticam legem declarantur [illegible] hac regia civitate omnibus manifesta facies.

CXLIX

[illegible] PROVINCIARUM GRATIS FIANT EX SUPPLICATIONE PRO [illegible]

καὶ συγκεχυμένον ὑπῆρχε, τοῦτο καὶ ἐπανορθῶσαι [illegible]
δημόσιον τό τε ὑπήκοον ἀβλαβές τε καὶ ἀζήμιον [illegible]
ἡγουμένους τῶν ἐπαρχιῶν προῖκα τὰς ἀρχὰς [illegible]
νομίμως ἅπασι χρῆσθαι παρασκευάσαιμεν, [illegible]
αἰσχροῦ τε καὶ ἄλλως ἀπηγορευμένου.

CAPUT I.

Ἵνα τοίνυν μὴ ξένοι τινὲς ἐπιπεπηδῶντες [illegible]
αὐτῶν ἐνοχλοίμεθα προσελεύσεσι, προτρέπομεν [illegible]
καὶ οἰκητόρων τοὺς ἄγοντας τὰ πρωτεῖα, διὰ [illegible]
ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς αὐτῶν ἐπαρχίας [illegible]
δόσεως χωρὶς παρέξομεν ἀσφαλιζομένοις τὸν δημόσιον [illegible]
ἐναντίον μηδὲν διαπράττεσθαι [ἢ] μηδέ τινα βιάζεσθαι [illegible]
ἀρνουμένοις συντήσεσιν ἐπαγγελιῶν τῇ τῶν δημοσίων [illegible]
φορὰς εὐγνωμονοῦσι πρᾴως τε ἅμα καὶ πατρικῶς προσφέρεσθαι [illegible]
τερον, μηδὲν ὑπὲρ τούτου κέρδος οἰκεῖον παντάπασιν [illegible]
δικαζομένοις ἅπασι τὸ ἴσον τε καὶ δίκαιον νέμειν [illegible]
νόμους, εἰ μὴ καὶ δαπάναις καὶ χρόνοις μακροῖς [illegible]
καὶ πρὸς τὸν νόμον ἐπάγειν τὰς τιμωρίας αὐτοῖς, καὶ πᾶσαν [illegible]

CAPUT II.

Οὐ μόνον δὲ αὐτοῖς ταῦτα [illegible]
ὑπηρετουμένοις αὐτοῖς. εἰ γάρ τις αὐτῶν [illegible]
ἢ ἐπηρείαις περιβάλοι τοὺς ἡμετέρους [illegible]
ρίαις. ἡμῖν γὰρ ἡγουμένου θεοῦ [illegible]
οἰκεῖσθαι καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων [illegible]
γὰρ ἄλλως ἔνεστι τὸ πολίτευμα διασώζεσθαι [illegible]
τιωτικὸν τὰ τεταγμένα τούτῳ κομιζόμενον [illegible]
μῆς τε καὶ κακίας ἐξαιρεῖται τοὺς ὑποτελεῖς [illegible]
καὶ τῶν ἄλλως ἄτακτον βίον ἐπανῃρημένων [illegible]
τῶν αὐτοῖς ἀπονεμηθέντων, τείχη τε καὶ [illegible]
θεάτρων τε ἐπιμέλεια καὶ τῶν ἄλλων, [illegible]
συντελούμενα τὰ μὲν εἰς αὐτοὺς τὰ δὲ [illegible]
οὐδὲν ἐντεῦθεν ἢ τὰς ὑπὲρ τούτων ἔχειν [illegible]
θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ [illegible]
τοῖς ἀγαθοῖς ἀμειβομένου.

---

factum esset et confusum, id et [illegible]
tam fiscus quam [illegible] a damno et [illegible]
si efficeremus ut [illegible]
recte et legitime [illegible]

I. *Ne qui [illegible]*
tiones adversus illos [illegible]
eosque qui inter possessores [illegible]
nostram deferant eos quos [illegible]
magistratus gratis [illegible]
peragant quod legibus [illegible]
annonis publicorum [illegible]
clementer simul et paterne [illegible]
nomine proprium [illegible]

[illegible]

CAPUT III.

[illegible] μὲν οὖν ἡμεῖς τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἅπαντα προκηρύττοντες, καὶ ταύτῃ δεικνύντες ὅση τις [illegible] περὶ τοὺς ὑπηκόους φιλανθρωπία, ἵλεώ τε καὶ εὐμενῆ τὸν θεὸν μᾶλλον ἕξομεν, τῆς τῶν ὑποτελῶν [illegible] τοσαύτην τιθέμενοι πρόνοιαν. οἱ δὲ ταύτης ἡμῶν τῆς καλοκαγαθίας ἐπιτυχόντες εἰ περὶ τὴν τῶν [illegible] αἵρεσιν διαμάρτοιεν, οὐδένα παντελῶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς αἰτιάσονται. εἰ δὲ καὶ ἀναβάλοιντο τούτους [illegible]θαι καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναφέρειν, οὐκέτ' ⟨ἂν⟩ δικαίως τοὺς ἐνταῦθεν ἐκπεμπομένους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διὰ [illegible] δημοσίων συλλογὴν ἅπαντα πράττειν προαιρουμένους ἐπιμέμψαιντο, ⟨οὐδ' ἡμεῖς⟩ τοῦ λοιποῦ ἀνεξό[illegible] αὐτῶν καὶ τούτους αἰτιωμένων. οἱ γὰρ τὴν ἐξουσίαν παρ' ἡμῶν λαβόντες τῆς τῶν ἀρχόν[illegible], ἵνα τὰς ἀρχὰς προῖκα λαμβάνοντες τοὺς δημοσίους εἰσάγοιεν φόρους αὐτοί τε παρ' αὐτῶν [illegible] ἀδικοῖντο, ῥᾳθυμοῦντες οὗτοι περὶ τὴν τούτων ἐπιλογὴν ἀνεκτοὶ καθάπαξ οὐκ ἔσονται μεμφόμενοι [illegible] καὶ ταῖς κατ' αὐτῶν προσελεύσεσιν ἡμῖν ἐνοχλοῦντες. ἀναβολῇ δὲ χρήσεται καθάπαξ οὐδεὶς πρὸς [illegible] ἐπικειμένων αὐτῷ δημοσίων φόρων καταβολήν, οὐ θεῖος οἶκος, οὐχὶ ἁγιωτάτη ἐκκλησία, οὐκ εὐαγὲς [illegible] ἢ μοναστήριον, ἀλλ' οὐδὲ μεῖζον ἢ ἔλαττον πρόσωπον. οὔτε δὲ πολιτευομένους οὔτε τοὺς λεγομέ[illegible]τορας οὔτε μὴν τοὺς ἄλλους, οἷς ἐπίκειται ἡ τῶν δημοσίων φόρων φροντίς, ἐξαιροῦμεν τοῦ ἐντεῦ[illegible] κινδύνου. τὰ γὰρ κοινῇ πᾶσι λυσιτελοῦντα προκρίνομεν τῆς ἀδίκου προαιρέσεως τῶν εἰς τὸ δημόσιον [illegible] ἐθελόντων.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Ὥστε δὲ τὰ καλῶς ἡμῖν παραστάντα φανερὰ πᾶσι γενέσθαι, κελεύομεν τὴν σὴν ὑπερ[illegible] κατά τε τὴν εὐδαίμονα ταύτην πόλιν καὶ μὴν καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὸ παρὸν θεῖον ἴδικτον προθεῖναι [illegible] περιφανεῖς ἑκάστης πόλεως τόπους, ὥστε μηδένα διαλαθεῖν τὴν ἐξηυρημένην πρόνοιαν τῆς γαληνό[illegible] ὑπέρ τε τοῦ δημοσίου καὶ τῆς τῶν ὑποτελῶν ἀβλαβείας. Dat. XV. k. Febr. CP. ⟨imp.⟩ dn. [illegible] pp. Aug. ⟨anno IV.⟩ post cons. eiusdem ⟨anno III.⟩. [a. 569.]

CL. Auth. CXXXII. Coll. IX tit. 13

[illegible] DE RAPTIS MULIERIBUS ET QUAE RAPTORIBUS NUBUNT R

[illegible] domini nostri Iesu Christi Imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus Fran[illegible] Anticus Alanicus Uuandalicus Africus pius felix inclitus victor ac triumphator semper Augustus Leoni.

⟨[illegible]tio.⟩ Legis interpretationem culmini tantum principali competere nemini venit in dubium, [illegible]e quoque legis auctoritatem fortunae sibi vindicat eminentia. Meminimus itaque pro raptu [illegible], sive iam desponsatae fuerint vel maritis coniunctae sive non, vel etiam si viduae sint, legem [illegible], et capitis subiecisse supplicio non tantum raptores, verum etiam comites eorum nec non et [illegible] auxilium tempore invasionis contulisse noscuntur et non tantum parentibus mulierum, verum

[illegible] (*Authent. CXXXII — Coll. IX tit. 13*) *est alterum exemplar novellae CXLIII Leoni praef. praet.* [illegible] *Illyrici inscriptum* (*cf. quae illo loco exposuimus p.* 707), *quod servatur in Iul.? f.* 171 *et in Lege* [illegible] *c.* 199 (= *l*). *Lectionis discrepantiam, quae ad nov. CXLIII integra adscripta est,* [illegible] [illegible] *scripturas Iul.? et l recepimus a contextu qualem illo loco constituimus discrepantes.* [illegible] *haec novella refertur* [illegible] *περὶ τῆς γαμηθείσης τῷ ἁρπάζοντι αὐτήν: αὕτη οὐκ ἐγράφη ὡς* [illegible] *addita notatione* [illegible] *κάδμος. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς αὐτῆς ὑπα*[illegible] *καὶ αὕτη* [illegible] *ἀλλ' ἐκεῖνος* (*ἐκείνου cod.*) *μὲν ἐν τῷ πέρατι τῆς ὑπατείας πρὸ* [illegible] (*cf. const.* Cordi nobis est § 4 *p.* 5, 26 *Krueg.*), *αὕτη δὲ* [illegible] *καὶ* [illegible] (*corr. αὕτη* [illegible] *translata ad nov. CLI vel CLII pertinet* (*cf. ad p.* 728, 11).

[illegible] *nos omnia cum iis qui in provinciis sunt praedicemus eoque modo quanta nobis* [illegible] *ostendamus, magis propitium et benevolum deum habebimus,* [illegible]

[illegible]

tamen consanguineis etiam et tutoribus, et cur[illegible] praesertim poenis locum dedisse, si iam nuptae [illegible] mulieris, verum etiam adulterium per huiusmodi [illegible] etiam nec non aliorum qui cum eo fuerant [illegible] cepimus, ut dotis etiam marito legitimo dandae [illegible] que specialiter adiectum est, ut nulla sit mulieri [illegible] sed cui parentes voluerint, excepto raptore, legitimo [illegible] mulieri raptae permissa raptoris se coniungere matrimonio [illegible] monio, deportari praecepimus. Sed mirati sumus, quod [illegible] volentem sive nolentem, etsi raptoris amplexu sit [illegible] tamen raptoris eam habere substantiam vel quod [illegible] contigerit. Qui enim talia dicere praesumpserunt, [illegible] enim tale stare matrimonium, etsi rapta voluerit, [illegible] tionis poenae subiecimus, si huiusmodi consenserint [illegible] concubitum praemiis honoraremus raptae mulieri [illegible] posterum resecantes priorem legem per praesentem interpr[illegible]

CAPUT 2.

Sancimus itaque, si rapta mulier, cuiuscumque [illegible] esse consuerit, parentibus praesertim non consentientibus [illegible] hereditatem accedere iubemus vel quocumque [illegible] nostram raptae mulieri datum est, ut raptoris [illegible] substantiam vindicet, hoc ad patrem vel ad matrem [illegible] non probantur consensisse, ex tempore raptus ipso [illegible] habere mulierem quam coniugio se raptoris [illegible] nominavimus eorum non consentientes [illegible] miis competit honorari. Quodsi parentes [illegible] raptoris atque aliorum qui fuerint [illegible] non in futuris tantummodo casibus, verum [illegible] initio cum interpretatione tali promulgata [illegible]

⟨Epilogus.⟩ Quae igitur per hanc [illegible] observarique praecipiat. Vale Leo [illegible] Iustiniani pp. Aug. anno XXXVII. pc. [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΠΑΡΑΣΤΑΘΗ[illegible] Η ΤΑΧΕΩΣΤΗΝ ΑΙΧΑ [illegible] ΝΗΣ [illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς [illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ [illegible] *ρίων βουλευτὰς ἢ ταξεώτας* [illegible] *πεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ* [illegible]

Nov. CLI Graeca [illegible] *ad nov. sequentem pertinere* [illegible]

NE CURIALIS [illegible] TUR SINE [illegible]

[illegible] κωλυθῆναι, ὥστε μηδένα ταξεώτην ἢ βουλευτὴν μήτε ἐξ ἑτέρας εἰς ἑτέραν ἄγεσθαι χώραν μήτε [illegible] ἐλκεσθαι τὴν εὐδαίμονα πόλιν, εἰ δὲ θεῖαι γένωνται συλλαβαὶ περὶ τούτου, ταύτας ἐμφανεῖς [illegible] τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς καὶ ψήφους ἀκολούθους λαμβάνειν.

CAPUT I.

[illegible] τοίνυν πᾶσαν μὲν ἀγωγὴν καὶ παράστασιν ἀποστρεφόμεθα, εἰ δὲ ἀνάγκη γένοιτο τοιοῦτό τι [illegible], οὐδενὶ τῶν ἡμετέρων ἀρχόντων πλὴν ἢ τῷ θρόνῳ τῷ σῷ συγχωροῦμεν ταξεώτην ἢ βουλευτὴν [illegible] ἀγώγιμον ποιεῖν τὴν εὐδαίμονα πόλιν, πλὴν εἰ μὴ θεία κέλευσις ἐπιτρέπουσα τοῦτο ῥητῶς γένοιτο, [illegible] καὶ τὴν σὴν μανθάνειν ὑπεροχήν, καὶ μὴ παρὰ τὴν σὴν ψῆφον ἀγώγιμον γίνεσθαι αὐτόν, διὰ [illegible] τῷ δημοσίῳ, μήποτε ἐντεῦθεν οἱ τὰ δημόσια πράττοντες ἀφελκόμενοι ταύτην λάβοιεν ἀφορ[illegible] κατὰ τῶν δημοσίων ἐπηρείας.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Ἡ τοίνυν σὴ ὑπεροχὴ τὰ παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ [illegible] δηλούμενα τύπου ἔργῳ καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω. Dat. XVII. ⟨kal. . . . .⟩

ΡΝΒ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙΣ ΠΡΟΙΟΝΤΑΣ ΘΕΙΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΜΗ ΑΛΛΩΣ ΕΡΡΩΣΘΑΙ ΕΙ ΜΗ ΕΓΕΝΟΝΤΟ Η ΓΕΝΟΙΝΤΟ ΚΑΤΑΦΑΝΕΙΣ ΤΟΙΣ ΤΩΝ ΠΡΑΙΤΩΡΙΩΝ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΟΙΣ ΕΠΑΡΧΟΙΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙΘΕΝ ΚΥΡΩΘΕΙΕΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

⟨Προοίμιον.⟩ Σπουδάζοντες μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας σὺν ἐπιμελείᾳ διοικεῖν τὰ τῆς ἐμπιστευ[illegible] πολιτείας παρὰ τοῦ δεσπότου θεοῦ πράγματα, κελεύομεν μὴ ἄλλως ἰσχύειν τύπον περὶ δημοσίων [illegible] πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον δοῦκα ἢ καὶ αὐγουστάλιον ἢ πρὸς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν λαμπροτάτους [illegible], εἰ μὴ πρότερον ἐμφανισθῇ τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, τοὺς δὲ μὴ γενομένους καταφανεῖς [illegible] ἰσχὺν ἔχειν. ἄτοπον γὰρ προφάσει δημοσίων γινόμενον θεῖον τύπον μὴ πρότερον τῷ θρόνῳ τῆς [illegible] ἐμφανῆ τοῦτον καθίστασθαι, εἶτα οὕτω καταπέμπεσθαι πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον δοῦκα ἢ [illegible] ἢ τοὺς λοιποὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας. δεῖ γὰρ ἐμφανεῖς γινομένους τοὺς τοιούτους θείους [illegible] τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς οὕτως καταπέμπεσθαι εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ πέρατι παραδίδοσθαι.

[illegible] *CLII Graece tantum extat in ML fuit in B* 57. 19, 1 *secundum indicem reginae.* — *Epit. Theod.* 152.

[illegible] ne ullus officialis vel curialis neve ex alia in aliam provinciam ducatur neve ad hunc felicem [illegible], si vero sacrae has de re conficiantur litteras, ut eas iudicio tuae sublimitatis insinuentur [illegible] accipiant.

[illegible] igitur quamquam omnem in ius deductionem et exhibitionem aversamur, tamen si quid eius[illegible] sit, nulli ex magistratibus nostris nisi sedi tuae permittimus ut officialem vel curialem [illegible] urbem duci iubeat, nisi sacra iussio fiat quae id nominatim praecipiat, quam tuam quo[illegible] noscere par est, neque contra sententiam tuam illum in ius duci, propter fisci utilitatem, [illegible] qui publica administrant eum in ius abstrahantur hanc arripiant copiam fraudis facien[illegible].

[illegible]. Tua igitur sublimitas quae nobis placuerunt et per hanc sacram formam nostram de[illegible] effectumque adducere studeat.

CLII.

[illegible] FORMAE QUAE DE PUBLICIS PROCEDUNT ALITER VALEANT NISI SI GLORIO[illegible] PRAEFECTIS PRAETORIO INSINUATAE FUERINT VEL INSINUENTUR ET INDE CONFIRMENTUR.

[illegible] Augustus Iohanni gloriosissimo praefecto Praetorio.

[illegible]

Εἴ τι τοίνυν μέχρι τοῦ νῦν πρὸς βλάβην [illegible]
ζοντες τοῦ λοιποῦ ἕκαστον θεῖον πραγματικὸν [illegible]
πρὸς τοὺς λοιποὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας γένοιτο [illegible]
τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς, καὶ οὕτως εἰς τὰς [illegible]
καθὰ εἴρηται, τῆς σῆς ὑπεροχῆς. ὥστε ὅσοι μὲν μὴ [illegible]
καὶ δέχεσθαι καὶ προστάττειν τῶν προστεταγμένων [illegible]
ἐφ' ᾧ τε πέρατι παραδίδοσθαι· ὅσοι δὲ πρὸς βλάβην [illegible]
μὲν τὴν σὴν ὑπεροχὴν τοὺς τοιούτους θείους [illegible]
ρον εἰς ἡμᾶς ἀνενέγκοι, ἵνα εἴ τι ὡς εἰκὸς πρὸς βλάβην [illegible]
τοίνυν θεῖος πραγματικὸς τύπος προφάσει δημοσίων [illegible]
χῆς, τοῦτον ἐν οὐδενὶ χρόνῳ κρατεῖν βουλόμεθα. [illegible]
VC. COSS.

ΡΝΓ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΧΑΜΕΥΡΕΤ[illegible]

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἠλίᾳ τῷ [illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ Ἔγκλημα τῆς ἀνθρωπίνης [illegible]
πιστον Ἀνδρέας ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ [illegible]
προσήγγειλεν, ὥς τινες τὰ προϊόντα εὐθὺς ἐκ [illegible]
πάνοντες ἐκκλησίαις μετὰ τὸ ταῦτα παρὰ τῶν [illegible]
ἐκδικοῦσι καὶ δούλους προσαγγέλλουσι, καὶ [illegible]
αὐτοῖς τοῖς τῆς ζωῆς προοιμίοις θανάτῳ [illegible]
τὸ τοιοῦτον ἀτόπημα πολλὰ κατὰ [illegible]
τῇ τοιαύτῃ πράξει εὐκόλως ἀπαριθμήσασα, [illegible]
φεύγειν ἐκδίκησιν, ἀλλ' εἰς τὸ τοὺς ἄλλους [illegible]
οἷα ἐκ τῆς ἀναιδείας τῆς ἀναγωγῆς ἴδια [illegible]

Nov. CLIII Graece tantum extat in [illegible]
153, *Athan.* 18, 7; *Anonymus Bodleianus* 25 *apud* [illegible]

I. *Si quid igitur hucusque ad detrimentum* [illegible]
sancientes, ut in posterum quaslibet sacra [illegible]
ceteros provinciarum praesides rerum publica[illegible]
tatis tuae insinuetur, atque ita in [illegible]
tatis tuae. Itaque quaecumque sacrae [illegible]
praemittas praecepta, atque mittantur [illegible]
cumque autem ad detrimentum rei publicae [illegible]
piat sublimitas tua, neque tamen [illegible]
forte ad detrimentum rei publicae factum [illegible]
publicorum nomine facta [illegible]

DE [illegible]

Praefatio. Crimen [illegible]
habet, Andreas deo carissimus [illegible]
nuntiavit, esse qui [illegible]
eosdem postea [illegible]
[illegible]

CAPUT I.

Ὅσοι τοίνυν οὕτως ἐν ἐκκλησίαις ἢ ῥύμαις ἢ ἄλλοις τόποις ἀπορριφέντες δειχθῶσι, τούτους πάσῃ τρόπῳ ἐλευθέρους εἶναι παρακελευόμεθα, κἂν εἰ ἀκριβής τις ἀπόδειξις ὑπάρχοι τῷ ἐνάγοντι εἰς τὸ δεῖξαι τὸ τοιοῦτον πρόσωπον τῇ αὐτοῦ διαφέρειν δεσποτείᾳ. εἰ γὰρ τοῖς ἡμετέροις προστέτακται νόμοις, ὥστε τοὺς νοσοῦντας οἰκέτας παρὰ τῶν δεσποτῶν καταφρονηθέντας καὶ ὡς τῆς αὐτῶν ὑγιείας ἀπελπισθείσης ἐκ τῶν κεκτημένων ἐπιμελείας μὴ ἀξιουμένους πάντως εἰς ἐλευθερίαν ἀναρπάζεσθαι, πῶς ἄρα γε τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ τῆς ζωῆς ἀρχῇ τῇ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καταλειφθέντας εὐσεβείᾳ καὶ παρ' αὐτῶν ἀνατραφέντας ἀνεξόμεθα εἰς ἄδικον δουλείαν καθέλκεσθαι; ἀλλὰ τούτοις τόν τε ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς Θεσσαλονικέων καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν καὶ τὴν σὴν ἐνδοξότητα βοηθεῖν καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐκδικεῖν θεσπίζομεν, μηδὲ τὰς ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμων τῶν ταῦτα πραττόντων διαφευγόντων ποινάς, οἷα πάσης ἀπανθρωπίας καὶ ὠμότητος πεπληρωμένων [καὶ] τοσοῦτον πάσης μιαιφονίας χείρονος, ὅσον ταύτην τοῖς ἀθλιωτέροις ἐπάγουσι.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα τύπου ἥ τε σὴ ἐνδοξότης καὶ ὁ κατὰ καιρὸν τὴν αὐτὴν παραληψόμενος ἀρχὴν καὶ ἡ πειθομένη ὑμῖν τάξις ἔργῳ καὶ πέρατι παραδοῦναι καὶ παραφυλαχθῆναι σπευσάτω. καὶ ποινὴ γὰρ ἐπικείσεται ἑ χρυσίου λιτρῶν κατὰ τῶν ταῦτα παραβαίνειν ἐπιχειρούντων ἢ παραβαίνεσθαι συγχωρούντων. Dat. prid. id. Dec. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. ⟨anno XV.⟩ Basilio vc. cons. [a. 541.]

PΝΔ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΣΡΟΗΝΗ ΑΘΕΜΙΤΩΣ ΣΥΝΑΛΛΑΤΤΟΝΤΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Φλώρῳ κόμητι τῶν θείων πριβάτων.

⟨Προοίμιον.⟩ Παράδοξός τις ἦλθεν εἰς ἡμᾶς λόγος, ὡς οἱ κατὰ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν καὶ τὴν [illegible] ἐπαρχίαν τολμῶσι γάμοις ἀθεμίτοις ὁμιλεῖν, καὶ τοὺς ῥωμαϊκοὺς παραβαίνουσι νόμους καὶ τὰς ἐν [illegible] ειλημμένας ποινὰς τάς τε παλαιὰς καὶ νέας, τοῖς μὲν ἐκ γειτόνων προσέχοντες, εἰς ἀθεμίτους δὲ καὶ

[illegible] Nov. CLIV *Graece tantum extat in ML* (αὕτη ἐξεφωνήθη ὑπὲρ οὗ νόμος οὐκ ἦν *schol. M in marg.*). — [illegible] *Theod.* 152. *Athan.* 11, 6.

Quoscumque igitur eum in modum in ecclesiis vel vicis vel aliis locis abiectos esse probatum fuerit, [illegible] modis liberos esse iubemus, etiamsi actori certa aliqua probatio suppetat, qua eiusmodi perso- [illegible] dominium pertinere ostendat. Nam si legibus nostris praeceptum est, ut servi aegrotantes [illegible] et quasi desperata eorum valetudine a possessoribus curatione digni non habiti omnino [illegible] eripiantur, quo tandem modo eos qui in ipso vitae principio aliorum hominum pietati relicti [illegible] sunt in iniustam servitutem trahi patiemur? Verum his et sanctissimum civitatis Thes- [illegible] archiepiscopum et sanctam dei ecclesiam sub ipso constitutam et gloriam tuam opem ferre et [illegible] vindicare sancimus; neve poenas ex legibus nostris statutas effugiant qui haec agunt, utpote [illegible] et crudelitate referti sint, quae omni homicidio tanto peior est quanto miserioribus [illegible]

[illegible] Quae igitur nobis placuerunt et per hanc sacram formam declarantur gloria tua et [illegible] eundem magistratum suscepturus est et officium vobis obtemperans [illegible] custodire studeat. Etenim poena quinque librarum auri [illegible] qui haec [illegible] patientur.

CLIV.

IN OSROENA ILLICITAS NUPTIAS CONTRAHENTIBUS.

[illegible]

κεκωλυμένους ἐμπίπτοντες γάμους. ἡμεῖς τοίνυν [illegible] ἀνθρώπους μέρος ὄντας τῆς ἡμετέρας πολιτείας [illegible] καταισχύνειν καὶ τὰ ὀνόματα συγχέειν. [illegible]

Ὥστε καὶ ἐξερευνᾶν ταῦτα ἠβουλόμεθα, καὶ [illegible] ἐσχάτην ἄγειν τιμωρίαν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ [illegible] πλημμέλημα, εἰ ἄρα καὶ τοιοῦτό τι συμβέβηκε [illegible] τὴν Ὀσροηνὴν καὶ τὴν μέσην τῶν ποταμῶν [illegible] διαφέρως ἐφόδων, καὶ μάλιστα ἀγροικικοῦ [illegible] μένου, καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν σχήματος ἐῶμεν εἶναι, [illegible] διατάξεως περὶ τούτου ὡς εἰκὸς πλημμεληθέντων [illegible] τοιαύτην κατὰ προσώπων ἢ πραγμάτων διαφερόντων [illegible] ἡμέτερον νόμον τὸν ἔναγχος περὶ τούτου τεθέντα [illegible] λόμεθα τούτων ὑπὸ ποινὰς ἐσχάτας καταστῆναι, [illegible] αὐτόν τε καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας ἐξ ἀθεμίτων γινομένων [illegible] τάξιν μετελευσόμεθα, καὶ τὸν εἰς κεφαλὴν κίνδυνον [illegible] οὐδενὸς φειδόμενοι οὔτε εἰ μείζονος οὔτε εἰ ἐλάττονος [illegible] μᾶλλόν ἐστι δυσκολώτερον), ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως [illegible] νόμοις φυλάξομεν εὐταξίαν, οὐ μέρος μόνον τῆς [illegible] τοῦ σώματος, καὶ εἴπερ καὶ δυσκολωτέραν [illegible] ἀποφυγεῖν δυναμένου εἰς τὸ τοὺς πέλας ἐν τοῖς [illegible] ἥκοντα φρονεῖν καὶ τοὺς ἄλλους ἀνιστᾶν εἰς τὸν [illegible] εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κατηγορίαν [illegible] ἐπαρχικῶν, τῶν τε πολιτικῶν, τῶν τε [illegible] τοῖς ἁμαρτάνουσι παρασκευαζόντων. τοῦτο δὲ [illegible] παρὰ τῶν οἰκείων ἀρχόντων γενέσθαι [illegible] βληθῆναι ποιναῖς καὶ ταῖς ἐπιτιμήσεσι τῶν [illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παρασταντα [illegible] ἡ σὴ ἐνδοξότης ἔργῳ καὶ πέρατι παραδοῦναι [illegible]

---

incidant. Nos igitur horum quidem nihil [illegible] publicas nostras pars sunt eiusmodi quid agere [illegible] confundere.

I. Quare et in ea inquirere, et [illegible] cium trahere volumus. Verum quoniam [illegible] credimus, si tamen quid eius generis [illegible] Osroenam et Mesopotamiam provinciam [illegible] et maxime quia agrestis multitudo [illegible] dicione manere sinimus, cum nihil [illegible] constitutionem hac lege facta [illegible] sonas et res quae ad [illegible] nostram nuper hac de re [illegible] suppliciis subici volumus, [illegible] liberos ex illicitis nuptiis [illegible] de capitis periculum et [illegible] condicionis aut fortunae [illegible] animadvertentes solitum et [illegible] partem auferamus, sed etiam [illegible] tractas deprehenderimus [illegible] cinorum in peccatis [illegible] aemulationem excitare, [illegible] Haec igitur custodiri [illegible]

[illegible]

PNE

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΕΙΝ ΤΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΥΠΟΚΕΙΣΘΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΟΙΣ ΛΟΓΙΣΜΟΙΣ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Βελισαρίῳ ⟨στρατηγῷ⟩.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἱκετηρίαν ἀνέτεινε Μάρθα ἡ λαμπροτάτη τῷ ἡμετέρῳ κράτει περιέχουσαν, Σεργίου [illegible] τῆς μεγαλοπρεποῦς μνήμης τοῦ αὐτῆς γενομένου πατρὸς τετελευτηκότος καταλειφθῆναι μὲν αὐτὴν κομιδῆ [illegible] τὴν ἡλικίαν, τὴν δὲ αὐτῆς κηδεμονίαν ὑπελθεῖν Αὐξεντίαν τὴν λαμπροτάτην αὐτῆς μητέρα, καταθεμέ[illegible] μὲν ἐν ὑπομνήμασιν ὡς οὐ προσομιλήσει δευτέροις γάμοις, καὶ τὸν ὑπὲρ τούτου διωρισμένον τοῖς ἡμετέ[illegible] νόμοις ὅρκον παρασχομένην διοικήσασθαι τὰ πράγματα, τούτων δὲ παρ' αὐτῆς πεπραγμένων, ὥσπερ [illegible] ὅρκου παρ' αὐτῆς δεδομένου καὶ εὐκαταφρονήτου τῆς καταλελειμμένης ὑπαρχούσης περιουσίας, κατὰ [illegible] αὐτῆς γενομένην ἀπογραφὴν μέτριά τινα δηλωθῆναι· μετὰ δὲ ταῦτα γάμον ἑλέσθαι δεύτερον κηδε[illegible] Πέτρον αὐτῇ προβαλλομένην, καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου συνοικεσίου δύο μὲν ἐσχηκέναι παῖδας, οὐχ ὑγιῶς δὲ [illegible] αὐτὴν ἐσχηκυῖαν τὸν μὲν καταστάντα παρ' αὐτῆς ἐπίτροπον τῆς διοικήσεως ἀποστῆσαι τοῦ τρισκαιδε[illegible] αὐτῆς ἐπιλαμβανομένης ἐνιαυτοῦ, πεῖσαι δὲ κηδεμόνα τῆς δευτέρας ἡλικίας αἰτῆσαι, καὶ παραυ[illegible] διαλύσεις συγγράψαι πρὸς αὐτὴν καὶ παντὶ λόγῳ δυναμένῳ κατὰ νόμους ἁρμόττειν αὐτῇ προ[illegible] τῆς ἐπιτροπῆς λογισμῶν κατὰ τὰς τοιαύτας ἀποτάξασθαι διαλύσεις, ἐν κοιτῶνί τε οὖσαν τηνικαῦτα [illegible] πραττομένων οὐδὲν ἐπισταμένην· οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἦν τὴν παρ' αὐτῇ καθεστῶσαν καὶ πρὸς οὐδένα [illegible] δυναμένην περὶ τῶν κατ' αὐτῆς γινομένων, καὶ εἰ τῆς ἐπιγινομένης αὐτῇ βλάβης ᾐσθάνετο, πρᾶξαί [illegible] δυναμένων κωλῦσαι τὰ πρὸς τὴν αὐτῆς ἐπιβουλὴν μελετώμενα· τοῦ δὲ χρόνου παρασκευάσαντος [illegible] καὶ τὸ μελετηθὲν κατ' αὐτῆς αἰσθέσθαι, πρὸς μὲν τὴν μητέρα τισὶ χρήσασθαι παρακλήσεσιν, ὥστε [illegible] τῶν κατ' αὐτῆς πραχθέντων ἀποχρήσασθαι, τὰ δὲ πρέποντα μητρὶ περὶ αὐτὴν ἐπιδείξασθαι, καὶ τὴν [illegible] αὐτῇ πραγμάτων ἀποκατάστασιν ποιήσασθαι, καθὰ τῷ νόμῳ δοκεῖ· τὴν δὲ τοῖς ἐκ τοῦ [illegible] γάμου γενομένοις παισὶν ἑαυτὴν ὅλην ἐκδοῦσαν οὐδὲ τοὺς τοιούτους προσίεσθαι λόγους, τοὐναντίον [illegible] καὶ τὴν θείαν ἡμῶν προΐσχεσθαι νομοθεσίαν, περιέχουσαν μὴ δύνασθαι κατ' αὐτῆς τοῖς τῆς ἀπο[illegible] χρήσασθαι δικαίοις, οὐδὲν μὲν τοιοῦτον περὶ τῶν μητέρων τῶν ἀναδεξαμένων τὴν τῶν οἰκείων [illegible] κηδεμονίαν καὶ δευτέρους ἀσπαζομένων γάμους θεσπίζουσαν, ἐπ' ἄλλοις δέ τισιν ὅροις τε καὶ τρόποις [illegible] ἡμετέρας εὐσεβείας ἐκφανθεῖσαν. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἱκετηρίαν ἡμῖν ἀνέτεινεν, ἐφ' ᾧτε καὶ τὴν [illegible] τῆς θείας νομοθεσίας σαφῆ τε καὶ ἀναμφισβήτητον καταστῆσαι, καὶ μὴ τοῖς αὐτῇ περιεχομένοις ἀπο[illegible] Αὐξεντίαν τὴν αὐτῆς μητέρα τὰ καταλειφθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς πράγματα κέρδος οἰκεῖον ποιήσασθαι.

[illegible] CLV Graece tantum extat in ML, fuit in B 37, 12, 2. — Epit. Theod. 155, Athan. 13, 3 (inde passim [illegible] Anon. Bodleianum 27 p. 222 Zach.).

CLV.

[illegible] MATRES TUTELAE RATIONIBUS OBNOXIAE SINT.

Imperator Iustinianus Augustus Belisario ⟨magistro militum⟩.

[illegible] Supplicationem Martha femina clarissima maiestati nostrae obtulit quae continebatur, [illegible] memoriae patre suo defuncto ipsam quidem tenera admodum aetate relictam esse, tute[illegible] feminam clarissimam matrem suam suscepisse [illegible] [illegible] venturam, et praestito iureiurando legibus nostris [illegible]

[illegible]

CAPUT 1. [illegible]

Ταῦτα τοίνυν τῆς ἱκετηρίας ἐχούσης [illegible]
θεσπίζομεν, τῆς θείας ἡμῶν νομοθεσίας [illegible]
τῶν οἰκείων παίδων καὶ δεύτερον ἀναλομένων [illegible]
αὐτῇ θείᾳ ἡμῶν νομοθεσίᾳ, διά τε τὰς [illegible]
τὴν ἐπιτροπὴν Μάρθας τῆς αὐτῆς θυγατρὸς [illegible]
σχεῖν ὅρκον ὡς δευτέροις οὐχ ὁμιλήσει γάμοις, καὶ [illegible]
τέρῳ καὶ παῖδας ἐξ αὐτοῦ ποιησαμένη [illegible]
ἑαυτὴν ἐκδέσθαι Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην [illegible]
Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην τῷ δικαίῳ τῆς ἀποκαταστάσεως [illegible]
ἐπιβῆναι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου τῆς ἡλικίας ἔτους, [illegible]
παρ' ἡμῶν μὲν τεθείσης, θεσπιζούσης δὲ τοὺς παῖδας [illegible]
καταστάσεως χρήσασθαι δικαίῳ μηδὲ τοὺς ἀπελευθέρους [illegible]
δεδεγμένων τὴν τῶν οἰκείων παίδων ἐπιτροπὴν [illegible]
θείαν ἡμῶν νομοθεσίαν μετὰ ταῦτα φοιτήσαι θεσπίζουσαν [illegible]
τῶν νέων ἐπιτροπὰς ἀναδέχεσθαι, πρὶν ἂν ἐν τῷ [illegible]
καταλιμπάνειν ἀδερενδεύτους, καὶ εἰ συμβαίη [illegible]
αὐτὴν τοῦτο πράττειν καὶ πᾶσιν ἐνέχεσθαι [illegible]
προβάλλεσθαι παισίν, οἰκείῳ κινδύνῳ καὶ τῶν [illegible]
τρόποις ἅπασι προτιμᾶν Μάρθαν τὴν λαμπροτάτην, [illegible]
περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ἁρμόττουσαν αὐτῇ λόγον, [illegible]
οἷς οἱ ἡμέτεροι νόμοι τοῖς ἐπ' ἀτελοῦς ἡλικίας οὖσι [illegible]
μὲν γὰρ καὶ τὸ ἡμέτερον θεσπίζει κράτος τὴν [illegible]
τιμήν τε καὶ θεραπείαν, ἐν ᾧ μηδεμίᾳ βλάβῃ [illegible]
γάμου παίδων ὑπεροςᾶν οὔτε ὅσιον εἶναι [illegible]
αὐτοὺς περιερχόμενα πράγματα τὰς τοιαύτας [illegible]
αὐταῖς συνοικησάντων καὶ τῶν ἐκ τῶν τοιούτων [illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα [illegible]
ἡ σὴ ἐνδοξότης ἅμα τῷ μακαριωτάτῳ [illegible]
δασάτω. D. k. Febr. CP. dn. Iustiniano pp. Aug. [illegible]

I. *Cum igitur haec supplicatio contineret,* [illegible]
mus, qua sancimus, ut quoniam sacra lex nostra [illegible]
suorum susceperint et secundas nuptias [illegible]
sacra lege nostra uti cum propter [illegible]
filias suas suscepit, comprobat [illegible]
esse inituram, et contempto iureiurando [illegible]
ut pactionem de restitutione rerum Marthae [illegible]
Martha feminae [illegible]
cum etiamnunc se [illegible]
iciatur sacra lex a nobis [illegible]
suos in integrum [illegible]
illa lex nihil [illegible]
res qui instituuntur [illegible]
onem deposuerint se [illegible]
suscipere contingat, [illegible]
liberis suis designare [illegible]
nibus modis convenit, ut [illegible]
quae restitutionis [illegible]
nostrae iis qui [illegible]
[illegible]

PNς

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΓΟΝΗΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ.

⟨Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς . . . . . .⟩

⟨Προοίμιον.⟩ Οἱ τὰ πράγματα πράττοντες τῆς κατὰ Ἀπάμειαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἐδίδαξαν γεωργούς τισιν ἑτέροις προσήκοντας γεωργίσσαις αὐτῶν συναφθῆναι καὶ παιδοποιήσασθαι, καὶ ᾔτησαν ἀποδοθῆναι [illegible] καὶ τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς τούτων παῖδας τῇ μητρῴᾳ γαστρὶ κατακολουθοῦντας. ἀλλὰ ἐοίκασι ταῦτα [illegible] μὴ εἰδέναι τὴν ἡμετέραν διάταξιν τὴν ἔναγχος φοιτήσασαν ὅ τι βούλεται.

CAPUT 1.

Εἰ μὲν γὰρ ἐλεύθεροί τινες ἐναπογράφοις συνοικήσαιεν, κατὰ τοὺς τῇ διατάξει περιεχομένους λογισμοὺς ἀκολουθεῖ τὰ βρέφη τῇ μητρί, ἔνθα εἰς ἐλευθερίαν οὐκ ἔρχονται· εἰ δὲ γεωργοὶ εἶεν, οὐκέτι τῇ διατάξει παντελῶς ἐκείνῃ γίνεται χώρα, ἀλλὰ καθάπερ ἔναγχος ἐψηφισάμεθα καὶ ἐνομοθετήσαμεν, ἡ γονὴ μερίζεται. καὶ εἰ μὲν ἴσος ἐστὶν ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμός, εἰς δύο μερίζεται, εἰ δὲ ἄνισος ἢ καὶ εἷς μόνος [illegible], τηνικαῦτα ἡ γαστὴρ ἔχει τὸ πλέον, διότι καὶ μᾶλλον ἐμόχθησε. καὶ εἰς μὲν ὢν ὁ παῖς ἀκολουθεῖ τῇ μητρί, τριῶν δὲ ὄντων τῶν τεχθέντων οἱ δύο ἢ αἱ δύο τῆς μητρὸς ἔσονται, ὁ εἷς δὲ τῇ τοῦ δεσπότου [illegible] πατρὸς ἀκολουθήσει δεσποτείᾳ, καὶ οὕτως ἀεὶ τὸ περιττόν, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, ἡ γαστὴρ ἕξει. [illegible] τοῦτο καὶ οἱ Ἀπαμεῖς μεριστέαν ἔσεσθαι τὴν γονὴν γινωσκέτωσαν, ἵνα τὸ ἐν πολλοῖς στασιαζόμενον [illegible] μάθωσιν ὡς ὑφ' ἡμετέραν γέγονε νομοθεσίαν.

PNZ

[illegible] ΤΩΝ ΕΝ ΑΛΛΟΤΡΙΟΙΣ ΧΩΡΙΟΙΣ ΓΑΜΟΥΝΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ.

Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος Λαζάρῳ κόμητι τῆς Ἕω.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἐκ τῶν εἰς ἡμᾶς διαφόρως ἀνηνεγμένων πλημμελεῖσθαί τι κατὰ τὴν μέσην τῶν [illegible] καὶ πρός γε τὴν Ὀσροηνὴν ἐπαρχίαν ἐμάθομεν τῶν ἡμετέρων ἀνάξιον χρόνων. συνειθίσθαι μὲν [illegible] τοὺς ἐκ διαφόρων ὡρμημένους χωρίων γάμους πρὸς ἀλλήλους συμβάλλειν, νῦν δὲ δὴ πειρᾶσθαι

Nov. CLVI Graece tantum extat in ML (αὕτη οὐκ ἐτέθη εἰς τὰ βασιλικὰ ἀλλὰ παρεσιωπήθη schol. M [illegible]), sed fuisse in B 48, 20 et 55, 14, 5 dicunt ind. reg. et Coisl. — Epit. Theod. 156, Athan. 18, 5. [illegible] CLVII Graece tantum extat in ML, fuit in B 55, 14, 1. — Epit. Theod. 157, Athan. 18, 6.

CLVI.

DE PROLE COLONORUM DIVIDENDA.

⟨Idem Augustus . . . .⟩

[illegible]. Qui negotia sanctissimae Apamensis ecclesiae gerunt docuerunt nos, colonos qui ad [illegible] pertinerent se colonis suis mulieribus coniunxisse liberosque procreasse, et petierunt, ut sibi [illegible] coloni et eorum liberi ventrem maternum sequentes. Sed cum haec petant nescire videntur, [illegible] quae nuper prodiit sibi velit.

[illegible] qui liberi adscripticiis se coniungant, secundum rationes in constitutione comprehensas [illegible], unde ad libertatem non perveniunt; si vero coloni sint, non amplius [illegible] locus est, sed quemadmodum nuper decrevimus et sancimus, proles dividitur. [illegible] est numerus natorum, in duas partes dividitur [illegible], non quod plus est venter habet, quoniam etiam magis laboravit. [illegible] sequitur, sin tres sunt, duo vel duae erunt matris [illegible] [illegible] reliquam nostram [illegible] esse.

CLVII.

[illegible]

τοὺς δεσπότας τοὺς γάμους διαλύειν ἤδη [illegible]
τεῦθεν ὅλον τὸ τῶν τόπων ἐκείνων ταλαιπωρεῖσθαι [illegible]
κῶν, ἀφελκομένης δὲ γονῆς ἐκ τῶν [illegible]

CAPUT I. [illegible]

Θεσπίζομεν τοίνυν, τοῦ λοιποῦ μὲν τοὺς τὰ [illegible] γεωργούς, ὅσοιπερ αὐτοῖς κατὰ τὸν νόμον [illegible] συμβάλλειν· τοὺς δὲ μέχρι νῦν γενομένους γάμους [illegible] συναφθέντας κατὰ τὸ κρατοῦν πρότερον ἔθος, [illegible] μηδὲ τῶν γονέων ἀφαιρεῖσθαι τοὺς παῖδας [illegible] μενον ἔτυχεν, ἐπανορθώσεις τε καὶ τοῦτο καὶ [illegible] βημεν εἴτε καὶ γυναῖκας, τοῖς τε γονεῦσιν καὶ τοῖς [illegible] ἔπειτα χρόνον θαρροῦντες καὶ περὶ αὐτὸ κινδυνεύοντες [illegible] νῦν ἐπιτιθεμένου δέους, καὶ οἱ γονεῖς τοὺς παῖδας [illegible] ἀκριβολογεῖσθαι τῶν τὰ χωρία κεκτημένων καὶ ἀφελ[illegible] τοιοῦτό τι ποιῆσαι πειρώμενος καὶ περὶ αὐτὸ κινδυνεύσει [illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ παιδαρχία σου [illegible] ἀχθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι [illegible] παραβαίνειν ἐπιχειροῦντες. Dat. K. Mai. CP. (imp.) [illegible]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΣΘΑΙ ΤΟ [illegible]
ΚΑΙ ΕΠΙ ΑΝ[illegible]

(Ὁ αὐτὸς [illegible])

⟨Προοίμιον.⟩ Δέησιν ἡμῖν [illegible] τὸν βίον ἐπὶ Σεργίᾳ θυγατρὶ τὴν [illegible]

Nov. CLVIII Graeca tantum extat in [illegible]
— *Epit. Theod.* 158 (*inde* B^a K 14, [illegible]
exhibet schol. Epitomae 3, 18 *p.* 361 *Zach.*

dissolvere iam contractas vel liberos inde [illegible] *colonos misere affligi, dum viri et* [illegible] *produxerunt abstrahantur, et rem solo* [illegible]

I. *Sancimus igitur, ut in posterum* [illegible] *pertinent, quomodo voluerint* [illegible] *nuptias vero adhuc contractas* [illegible] *qui antea obtinuit* [illegible] *parentibus abripere* [illegible] *quoque emendabis et* [illegible] *dicimus et coniugibus* [illegible] *periclitetur. Verum* [illegible] *nostra iussione, neve* [illegible] *aut liberos abstrahere* [illegible] *scilicet colonos vindicare* [illegible]

Epilogus. [illegible] *tua magnificentia et* [illegible] *effectum adducendis et* [illegible] *violare temptet.*

[illegible]

[illegible] τελευτῆσαι ἐπὶ τῆς ἔναγχος συμβάσης τῶν ἀνθρώπων φθορᾶς· καὶ ἀδελφὴν μὲν τὴν ἡμῶν δεη[illegible] [illegible]στάναι φησὶ τῷ Σεργίας πατρί, Κοσμᾶν δὲ τὸν Θέκλας ἀδελφὸν ἀντιποιήσασθαι τοῦ Σεργίας [illegible] δίκην αὐτῇ ὑπὲρ τούτου λαχεῖν· τὴν δέ, ὡς ἂν γε μὴ περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς ἐχόντων φιλονεικοίη, [illegible] πρὸς Ἰωάννην συνήγορον τῆς ἐπὶ χώρας ἀγορᾶς, καὶ πυθέσθαι τούτου περὶ τῶν νόμων τῶν τὴν [illegible] ταύτην ὁρώντων, κἀκεῖνον ἐν γράμμασιν ἀπόκρισιν αὐτῇ παρασχεῖν δηλοῦντα δι' αὐτῆς, ὡς ἐπ' [illegible] ὁ Σεργίας φέροιτο κλῆρος· διὰ ταῦτα τοίνυν Ἰωάννην αὐτὸν ἑλέσθαι τῆς ὑποθέσεως δικαστήν, πρά[illegible] ὑπὲρ Κοσμᾶ Ἀσκληπιοῦ τινος σκρινιαρίου τῆς κατὰ τὴν Ἕω στρατηγίδος ἀρχῆς· καὶ ψῆφον Ἰωάννην [illegible] ἐναντίαν οἷς ἐν γράμμασιν ἀπεκρίνατο, χρησάμενον εἰς τὴν ψῆφον τῷ Θεοδοσίου τοῦ τῆς θείας [illegible] νόμῳ τῷ λέγοντι τὸν οὔπω ἐνιαυτῶν ἑπτὰ γενόμενον μὴ δύνασθαι τὸν μητρῷον οἰκειοῦσθαι κλῆρον [illegible] [illegible]τροπον ἔχοι, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνους φέρεσθαι τοῦτον οἷς ἁρμόζειν ἤμελλεν εἰ μὴ πρὸς τὸν κλῆρον ὁ [illegible] ἄνηβος ὑπὸ τῶν νόμων ἐκλήθη· καὶ οὐκ εἶπε ταῦτα μόνον ἐπὶ τῆς ψήφου, ἀλλὰ καὶ παρε[illegible] τὴν ἡμῶν δεομένην συνθήκας ἀκολούθως θέσθαι τῇ ψήφῳ, καὶ ὑπηγόρευσε ταύτας αὐτὸς πάλιν [illegible] [illegible]πιὸν τὸν ὑπὲρ Κοσμᾶ τὴν δίκην ἀγωνισάμενον· ᾔτησέ τε ἡμᾶς μὴ περιιδεῖν αὐτὴν οὕτως ἀδικου[illegible] [illegible] μὲν ὡς καὶ νόμου κατὰ τὸν ἐπώνυμον ἡμῶν κώδικα κειμένου καλεύοντος τὸν λαλεῖν δυνάμενον [illegible] μητρῷον κλῆρον καλῶς οἰκειοῦσθαι, καὶ αὖθις ἕτερον ἡμῶν τεθεικότων νόμον βουλόμενον, ἐπειδὰν [illegible] [illegible]νομίας εἰς αὐτὸν κατενεχθείσης, πρὶν οἰκειώσεται αὐτὴν ἢ τὴν ἐναντίαν ὑπὲρ αὐτῆς δεῖξαι γνώμην, [illegible] τὸν βίον, παραπέμπειν τοῖς κληρονόμοις τοῖς αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ τῷ κλήρῳ τὸ τῆς διασκέψεως δίκαιον· [illegible] ἔτι παρ' ἡμῶν ἔναγχος τεθειμένον νόμον μίαν ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν adgnatois τε καὶ cognatois [illegible] τάξιν μὴ χώραν ἔχειν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως πρεσβυτέρας οὔσης τῆς ἡμέρας, ἐξ ἧς ὁ νόμος [illegible] κρατεῖν.

CAPUT I.

[illegible] τοίνυν τὴν ἐνδοξότητα τὴν σήν, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχοντα εὕροις, βοηθῆσαι τῇ δεηθείσῃ, [illegible] [illegible]λάξαι τὸν νόμον αὐτῇ τὸν ἡμέτερον τὸ τῆς διασκέψεως αὐτῇ παρέχοντα δίκαιον, ὡς Σεργίας πρὶν [illegible] παρελθεῖν ἐπιτελευτησάσης τῇ οἰκείᾳ μητρί, βουλομένη τε τὸν τῆς μητρὸς Σεργίας οἰκειώσασθαι [illegible] [illegible]. οὐδὲ γὰρ ἄν τις ἐναντίως ἔχειν εἴποι τόν τε Θεοδοσίου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως τόν τε [illegible] νόμον κατὰ ταὐτὸ μὲν κειμένους βιβλίον, ἡμῶν δὲ μηδὲν ἐναντίον ἐν αὐτῷ κεῖσθαι δι' ἧς ὑπὲρ [illegible] [illegible] διατάξεως ἰσχυρισαμένων. ἀλλὰ κρατείτω μὲν ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῆς παρούσης ὑποθέσεως [illegible] [illegible] παραπλησίων τοῦ ζητουμένου θέματος νόμος, κρατείτω δὲ ὁ Θεοδοσίου τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐφ' [illegible] ἔφθασε παρελθεῖν καὶ ὁ τῆς διασκέψεως ἐξέπεσε χρόνος. αἱ γὰρ γεγραμμέναι μετὰ τὴν ψῆφον [illegible] ἐλεύθερον γενόμεναι τὸν μηδὲ προσπορίζειν δυνάμενον πρόδηλον ὡς οὐδεμίαν ἀνάγκην δεδώκασι [illegible] τῶν κατ' αὐτὰς ὡμολογημένων. D. prid. id. Iul. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno [illegible] pc. Basilii vc. anno III. [a. 544.]

[illegible] supervixisset, filiam obisse in pestilentia quae nuper homines invasit; atque ea quae nobis suppli[illegible] [illegible] se patri Sergiae fuisse dicit, Cosmam autem Theclae fratrem hereditatem Sergiae vindicasse [illegible] litem sibi intendisse; iam ipsam ne de iis quae non recte haberent controversiam agitaret [illegible] advocatum fori provincialis adisse et de legibus quae hanc causam respicerent sciscitatam esse, [illegible] scriptis responsum sibi dedisse quo significaret Sergiae hereditatem ad ipsam deferri; pro[illegible] se iudicem causae ipsum elegisse Iohannem, cum Cosmae partes ageret Asclepius quidam [illegible] magisterii militum per Orientem; sed sententiam protulisse Iohannem contrariam iis quae in [illegible], usum ad sententiam lege Theodosii divinae memoriae, quae dicit non posse eum qui [illegible] annos natus sit maternam hereditatem adquirere, nisi tutorem habeat, sed ad illos eam [illegible] competitura erat si defunctus impubes ad hereditatem a legibus vocatus non esset; neque [illegible] sententia dixit, sed etiam adduxit eam quae nobis supplicavit ut pacta sententiae con[illegible] [illegible] ipse rursus Asclepio, qui pro Cosma causam agebat, suggessit: itaque illa petiit [illegible] iniuria affici patiamur, praesertim cum et lex in codice qui a nobis nomen habet [illegible] eum qui fari possit hereditatem quoque maternam recte adquirere, et rursus alteram [illegible] quae velit ut si quis hereditate ad ipsum delata [illegible]

[illegible]

ΡΝΘ

ΩΣΤΕ ΤΑΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ [illegible] ΕΝΟΣ ΒΑΘΜΟΥ ΙΣΤΑΣΘΑΙ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Πέτρῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων τὸ β΄.

⟨Προοίμιον.⟩ Τοσοῦτον ἡμῖν φιλανθρωπίας περίεστιν, ὡς μηδὲ τὰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις, [illegible] δοκοῦσιν ἡμῖν ζήτησιν ὑπερβαίνειν δικαστικήν, νόμοις [illegible] ἡμετέροις διορίζειν ἀπαξιοῦν, ὡς μὴ ὑπόθεσιν ἰδιωτικὴν ὑπερβαίνουσαν ἀκοὴν εἰς δικαστήριον φερομένην μακρᾷ τοὺς ἀμφισβητοῦντας παραδιδόναι τριβῇ. Ἀλέξανδρος τοίνυν ὁ ἐνδοξότατος ἀνήγαγε [illegible] ἡμῖν, Ἱέριον τὸν τῆς ἐνδόξου μνήμης αὐτοῦ [illegible] γράφοντα διαθήκας ῥήμασι χρήσασθαι [illegible] λομαι δὲ καὶ κελεύω τοὺς ἐμοὺς κληρονόμους, [illegible] σταντῖνον μὲν τὸν λαμπρότατον τὴν [illegible] αὐτῷ οἰκίαν μετὰ πάντων τῶν καθὰ [illegible] συναφθέντων αὐτῇ δικαίων καὶ τὸ προάστειον τὸ [illegible] τοῖς Κωπαρίοις μετὰ πάντων καθὰ [illegible] τῶν διαφερόντων αὐτῷ δικαίων καὶ τὴν [illegible] ἐν Ἀντιοχείᾳ τὴν κατὰ Μαμμιανόν, Ἀνθέμιον δὲ [illegible] γλυκύτατον τὸ προάστειον τὸ ἐν Βλαχέρναις [illegible] Εὐγένιον καὶ Ἰουλιανὸν τοὺς τῆς ἐνδόξου [illegible] τὸ προάστειον τὸ ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ [illegible] σθενίου τό ποτε κατὰ Ἀρδαβούριον τὸν τῆς [illegible] μνήμης, Καλλιόπιον δὲ τὸν λαμπρότατον [illegible] άστειον τὸ Βυθάριον ἤτοι τοῦ [illegible] δρον τὸν λαμπρότατον τὸ προάστειον τὸ ἐν [illegible] νέτοις μὴ ἐκποιῆσαι, μὴ κατὰ πρᾶσιν μὴ κατὰ [illegible]

Nov. CLIX (= Auth. CXXVI = Coll. IX [illegible] Theod. 159, Athan. 9, 11, Anonymus Bodleianus [illegible]

UT SUBSTITUTIONES [illegible]

[illegible]

Praefatio. [illegible] *quaestionem* [illegible] *excedit causa in* [illegible] *ad nos rettulit,* [illegible] *hisce: „Volo autem* [illegible] *omnibus iuribus* [illegible] *iuribus ad ipsam* [illegible] [illegible] *Alexandrum* [illegible]

[illegible]

[illegible] μὴ ἄλλως ὁπωσδήποτε, μηδὲ [illegible]λοτριῶσαι τὰς αὐτὰς οἰκίας ἢ τὰ προ[illegible] προάστεια τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος καὶ [illegible]. ἀλλ' εἰ μὲν (ὅπερ εὔχομαι) γέ[illegible] παῖδες, καὶ ἐπὶ παισὶν ἢ ἐγγόνοις γνη[illegible] φυσικοῖς τελευτήσαιεν, καταλιμπάνειν [illegible] τὸ ἀφορισθὲν αὐτῷ προάστειον καὶ [illegible] τήν τε διακειμένην κατὰ ταύτην τὴν βα[illegible] καὶ τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ, παισὶ καὶ ἐγγό[illegible] τοῖς γνησίοις ἢ καὶ φυσικοῖς. πιστεύω [illegible] ἀθετήσουσιν οὐδὲ ἐπὶ φυσικῶν παίδων [illegible] τὴν ἐμὴν διατύπωσιν καὶ βούλησιν. εἰ [illegible] ἀπαιδίᾳ πάντες ἢ τινες ἢ εἷς ἐξ αὐ[illegible] (ὃ μὴ γένοιτο), βούλομαι καὶ κελεύω [illegible] ἢ τὸν ἄπαιδα μέλλοντα τελευτᾶν ἀπο[illegible] περιοῦσιν ἢ τῷ περιόντι αὐτῶν [illegible]γεγραμμένας οἰκίας, τήν τε ἐνταῦθα [illegible] Ἀντιοχείᾳ, καὶ τὰ προδηλωθέντα πέντε [illegible] πάντων αὐτῶν τῶν δικαίων καὶ τῆς [illegible] ἀπαραλείπτως, ἀργούσης δηλαδὴ με[illegible] τῆς ἐπὶ τοῖς fideicommissois ἢ ληγάτοις [illegible] βούλομαι γὰρ καὶ κελεύω μὴ ἀπαιτεῖσθαι [illegible] τὰς τοιαύτας ἱκανοδοσίας, τῶν ἐπι[illegible] ἐπιχειροῦντος παρὰ τὸν ἐμὸν πατρικὸν [illegible] περὶ αὐτοὺς σκοπὸν ἀπαιτεῖν τοὺς ἀδελ[illegible] τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἱκανοδοσίαν ἐπὶ [illegible] ἐκποιηθῆναι πράγμασι παντελῆ αὐτοῦ [illegible] ἔκπτωσιν ὑπομένοντος ἤτοι ὑπο[illegible] καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς διαθήκης εἰπών, [illegible] κωδίκελλον τοιοῦτον καὶ κατ' αὐτὸν [illegible]· „Δῆλον τοίνυν ποιῶ, ὅτιπερ ἤδη [illegible] ἔθεμην διαθήκην καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καθ' [illegible] τρόπον διετύπωσα, καὶ βούλομαι καὶ [illegible] ὅσα τῇ αὐτῇ διαθήκῃ ἐμφέρεται ἐκ [illegible] ἰσχύειν, πλὴν μόνων ἐκείνων ὧν ἂν [illegible] τῷ κωδικίλλῳ μετατυπώσω ἢ καὶ ἀφέ[illegible] καταλελειμμένων ληγάτων. βούλομαι [illegible] τὸ προάστειόν μου τὸ καλούμενον

per donationem, non per commutationem, non aliter quolibet modo, neque eici neque alienare ipsam domum aut suprascripta proastia a meo nomine et mea familia. Sed si quidem, ⟨quod⟩ orandum est mihi, fiant eis filii, et in filiis et nepotibus legitimis aut naturalibus defuncti sint, relinquere unumquemque eorum quod deputatum est proastium et domus, tam in adiacentibus huic regiae civitati quam in Antiochiam filiis et nepotibus singulorum legitimis aut naturalibus: credo enim quod non deponant neque super naturalibus filiis aut nepotibus meam dispositionem et voluntatem. Si vero omnino sine filiis omnes aut quidam aut unus ex eis moriatur (quod absit), volo et iubeo eos qui sine filiis aut sine filio futuri sunt morituri, restituere superstitibus sive superstiti eorum fratri suprascriptas domos tam hic quam in Antiochiam, et praemanifestata quinque proastia cum omni eorum iure et omnibus competentibus indesinenter, vacante videlicet inter eos de fideicommissis aut legatis satisdatione. Volo enim et iubeo, non exigere eos ab invicem huiusmodi satisdationes; praesumentes sive praesumentem praeter meam paternam et amabilem circa eos intentionem exigere fratres suos aut fratrem satisdationem in prohibitis alienari rebus omni eos fideicommisso cadere." Et haec quidem in testamento dixit, scripsit autem et codicillos huiusmodi et in ipsis ipsis verbis: „Manifestum igitur facio, quia dudum quidem in scriptis feci testamentum et quae in eo sunt secundum placitum mihi modum disposui, et volo et iubeo omnia quaecumque eodem testamento continentur omnimodo valere, praeter illa sola quae in hoc meo codicillo permuto aut subtraho aliqua derelicta legata. Volo igitur et iubeo proastium meum quod

---

[illegible] neque per permutationem neque alio quocumque modo, [illegible]

τὰ Καπάρια, ὅπερ ἐν τῇ [illegible]
σταντίνῳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ [illegible]
δοθῆναι καὶ διαφέρειν [illegible]
δίκαιῳ Ἱερίῳ τῷ λαμπροτάτῳ [illegible]
ἐγγόνῳ, υἱῷ Κωνσταντίνου [illegible]
μου υἱοῦ, [illegible] τὸ αὐτὸ [illegible]
[illegible]

[illegible]
σθαι καὶ διαφέρειν [illegible]
καὶ δεσποζειν τοῦ [illegible]
μεγαλοπρεπεστάτῳ [illegible]
τῷ αὐτῷ ὅρῳ τοῦ μὴ [illegible]

---

meum quod vocatur Caparia quod [illegible]
reliqui, dari et competere plene [illegible]
filio Constantini [illegible]
eo sunt et [illegible]
[illegible]

[illegible] ἐμοῦ ὀνόματος." Ἐπὶ τούτοις μὲν [illegible] Ἱέριον δὲ τὸν τῆς ἐνδόξου μνή[illegible] τῆς Θεουπολιτῶν διακειμένην οἰκίαν, [illegible] πατρῴας εἰς αὐτὸν περιῆλθε διαδοχῆς, [illegible] προσώποις, τὴν δὲ κατὰ ταύτην [illegible] πόλιν οἰκίαν, καὶ πρός γε καὶ τὸ κατὰ [illegible] αὐτῷ δεδομένον προάστειον, ἐφ' οἷς [illegible] ἀπηγόρευται, Κωνσταντίνῳ τῷ [illegible] αὐτοῦ παραπέμψαι παιδί, ἐκεῖνόν [illegible] καταλιπόντα τὴν γαμετὴν τελευ[illegible] γράψαντα διαθήκας καθ' ἃς διετύ[illegible] μὴ τεχθείη παιδίον εἴτε τεχθὲν ἀνη[illegible], τήν τε μητέρα τὴν αὐτοῦ Μαρίαν [illegible] τήν τε αὐτῷ συνοικοῦσαν Μαρίαν [illegible] ἐπὶ τὴν αὐτοῦ καλεῖσθαι διαδοχήν. [illegible] θυγάτηρ καὶ αὐτὴ νηπίαν ἄγουσα [illegible] τὴν ἡλικίαν ἐξ ἀνθρώπων ἀπῆλθεν, [illegible] εὐκλεεστάτας περιαχθῆναι γυναῖκας [illegible] τῆς οὐσίας καὶ τὴν ἐπὶ ταύτης τῆς με[illegible] οἰκίαν, καὶ πρός γε καὶ τὸ προάστειον, [illegible] ῥητῶς ἐπὶ τοῦ κωδικίλλου Ἱερίῳ τῷ τῆς [illegible] μνήμης καταλειφθέν. χώραν τε εἰκότως ἐκ [illegible] ἔκ τε τῶν τοῦ κωδικίλλου ῥημάτων [illegible] τήν τε οἰκίαν καὶ τὸ προάστειον ἐκδι[illegible] ἐκ τῶν Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης [illegible] τὰ νῦν καὶ πρῶτον ἐπέχων [illegible] ὀνόματι τὸν βαθμόν. ἀλλ' οἱ [illegible] καὶ Μαρίας τῶν ἐνδοξοτάτων [illegible] μὲν τῆς διαθήκης ῥήμασιν οὐδε[illegible] γενέσθαι· μηδὲ γὰρ παίδων [illegible] τῶν τῆς ἐνδόξου μνήμης [illegible] ὡς χώραν τῇ τῶν οἰκιῶν ἐκ[illegible] γενέσθαι, ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ

quando de mea familia aut de meo nomine." In istis quidem ipsum procedere. Hierium vero gloriosissimum domum, quae in Theopolitis adiacet et ex paterna in eum pervenit successione, aliis vendidisse personis, eam vero domum quae in hac felicissima civitate, insuper et per codicillos datum sibi proastium, in quibus omnibus alienatio interdicta est, Constantino gloriosissimo eius transmittere filio; illum vero mox praegnantem relinquentem uxorem vita functum rescripsisse testamentum, per quod disposuit, si non nascantur filii aut natus impubes moriatur, tam matrem suam Mariam gloriosissimam quam eius uxorem nobilissimam Mariam in eius vocari successionem. Et quoniam nata filia et ipsa pupilla et tenera adhuc aetate ex hominibus decessit, in praedictas nobilissimas pervenire mulieres, reliquas vero substantiae ⟨et⟩ quae in hac magna civitate sunt domus, insuper et proastium expressim in codicillis gloriosissimo derelicta sunt Hierio: locum forsitan tam ex testamento quam ex codicillorum sermonibus adhibere ipse domum et proastium defendere, solus de Hierii gloriosissimi familia derelictus quae nunc et primum habens in genere in eo nomine gradum. Sed ii qui pro Maria et Maria gloriosissimis feminis verba faciebant testamenti quidem verbis nullum dicebant locum • • • • • • • • • citra Constantinum gloriosae memoriae ex hominibus, tanquam locum habere [et] utrumque suum perficere, neque cum lege Alexandrum virum gloriosissimum locum habere ad has,

[illegible] ne unquam extra familiam meam vel nomen meum alienetur." Atque his ita [illegible]; Hierium autem gloriosae memoriae domum quidem Theopoli in urbe sitam, quae ex [illegible] ad eum pervenisset, aliis vendidisse personis, domum autem in hac felici urbe sitam et [illegible] praedium in codicillis ipsi datum, in quibus omnibus alienatio prohibita est, in Con[illegible] memoriae filium suum transmisisse, atque illum rursus [illegible]

[illegible]

προαστείου μετὰ τοῦ νόμου [illegible]
τατον χωρεῖν ἐπ' αὐτὰς τὸν [illegible]
ήσαντα τὸ προάστειον ὅπως [illegible]
ᾧ τὴν ἐκποίησιν ἐν ἴσῳ τῶν [illegible]
ἀπαγορεύσας ἐτύγχανε· καὶ τοὺς [illegible]
ἀδελφοὺς ταὐτὸ τοῦτο [illegible]
νόμους, ἐπειδὰν [illegible]
διώρισται [illegible]
ἅπασιν ὁμοίως τὴν [illegible]
ἀμοιβαδὸν αὐτοὺς [illegible]
μιᾶς ὑποθέσεως [illegible]
τούτου κειμένων ἡμᾶς [illegible]
δρος δὲ ὁ [illegible]
οἰκιῶν [illegible]
[illegible]
την γνώμην [illegible]
[illegible]
ἀλλ' ἐπὶ τῷ [illegible]
μηδὲ γὰρ [illegible]
νας ἐν [illegible]
[illegible]
ἑκάτερος, τῇ μὲν τὴν [illegible]
γνώμην, τῇ δὲ [illegible]
αὐτοῖς συμφέρειν ἡγοῦντο.

Ἡμεῖς τοίνυν νόμον [illegible]
[illegible]
βεῖν τὴν τῆς ὑποθέσεως [illegible]
ἂν τήν τε παροῦσαν ἀμφισβήτησιν [illegible]
τε λοιποῖς προανέλοιμεν τὴν περὶ τῶν [illegible]
λονεικίαν. ὅθεν λεπτότερόν τε καὶ [illegible]
τῆς διαθήκης ἐπισκήψαντες ῥήμασιν, [illegible]
τοῖς τὸν κλῆρον διαδεξαμένοις [illegible]
ἀπηγορευμένην, ἐπειδὰν μέλλοιεν [illegible]
λύειν τὸν βίον, [illegible]
δεξομένους [illegible], ἀλλ' [illegible]

---

legem [illegible]
praedium, [illegible]
[illegible]

[illegible] ποιῆσαι τὴν ἀπαγόρευσιν· εἰ γὰρ [illegible] παῖδας καταλιπόντες ἀπέλθοιεν, οὐ πο[illegible] λειπόμενον οὐδὲ μακροτέραν τῆς [illegible] τὴν τῆς ἐκποιήσεως κώλυσιν ἐθε[illegible]· τὸν δέ γε κωδίκελλον ἐπὶ τῷ προ[illegible] γενόμενον ἀπαγορεῦσαι καὶ τοῖς ἐκ δια[illegible] τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης (τοῦ νέου φαμὲν) [illegible] διαδεξαμένοις τὸ προάστειον ἐκποιεῖν, [illegible] γε τούτοις ἐπηγμένου τοῦ βουληθῆναι τὸν [illegible] ἐπὶ τῆς φαμιλίας μένειν αὐτό. [illegible] ἀμφισβητηθέντα τοιαῦτα.

nem: si enim et ipsi filios relinquentes moriantur, • • • quod relictum est, neque in longiore a filiorum vita alienationis prohibitionem voluisse facere: codicillum vero in proastio solo factum prohibere et his qui ex testamento Hierio gloriosae memoriae (iuniore dicimus) res suscipientibus proastium alienare; etenim istis qui remanserunt velle defunctum perpetue in familiam manere suam. Ea quidem quae in quaestionem deducta sunt talia

CAPUT II.

[illegible]

[illegible] δὲ τὴν ὅλην ἡμεῖς μεθ' ὅσης [illegible] ὑπόθεσιν ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις πρά[illegible], ὧν δήπου Κωνσταντῖνος ὁ τῆς ἐνδόξου μνή[illegible] Ἱερίου τοῦ πρεσβυτέρου παῖς ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς [illegible] γέγονε κύριος, οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ᾠήθημεν [illegible] ἐνίστασθαι ζήτησιν, εἴργεσθαι δὲ τῆς ἐπὶ τού[illegible] σὺν Ἀλέξανδρον μόνον τὸν ἐνδοξότα[illegible] καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν φαμιλίαν, τῶν τε [illegible] μέχρι μόνων παίδων ἱστάν[illegible] καὶ αὐτῶν τῶν Ἱερίου τοῦ τῆς ἐν[illegible] υἱῶν, δι' ὧν εἰσποιοῦσι σφᾶς αὐτοῖς [illegible] οἱ μετ' ἐκείνους τῆς φαμιλίας [illegible], ἐκποιησάντων τινὰ τῶν παρ' αὐ[illegible] τὴν ὑποκατάστασιν ἐκ γνώμης [illegible]. ἐπὶ δέ γε τῷ προαστείῳ, εἰ [illegible] κωδίκελλος Ἱερίου δείκνυσι τὸν ἔνδοξον [illegible] ἡμῖν ἔδοξεν ἀνάμεστον εἶναι περι[illegible] ὕστερον γενεαῖς τὴν τοιαύτην εἰς μέ[illegible]. νῦν μὲν γὰρ Μαρίας καὶ Μα[illegible] ἔτι περιουσῶν, ἃς δήπου καὶ [illegible] θετέον, τῶν ἡμετέρων νόμων [illegible] τοῦ προειρημένου ἀξιούντων, [illegible]

considerantes oportere subtilitatis cognitionem in aliis quidem rebus, quae Constantinus gloriosae memoriae Hierio seniori, de quibus ex testamento factus est dominus, nihil accipere existimavimus bene surgere quaestionem, vacare vero in istis actione non Alexandrum solum virum gloriosum, sed et reliquam omnem familiam, ex testamenti verbis usque ad filios solum stare prohibitionem, et ipsum Hierii gloriosae memoriae filium, per quos facientes [*εἰσποιοῦσιν σφᾶς αὐτοὺς*] eos Hierii iura qui post eos familiae substituentes partem alienaverunt quae apud eos, tamquam in substitutionem ex voluntate interdictorum unius. In proastio vero neque si dominum codicilli Hierium ostendant gloriosae memoriae, multae nobis visum est plenum esse *περιεργίας* quattuor postea generationes huiusmodi in medium deduci quaestionem. Nunc igitur gloriosissimis feminis Maria et Maria adhuc superstitibus, quas et ipsas in familia incendo, nostris legibus et nurus huiusmodi verbis

---

[illegible] perscrutari quod relictum est neque longiorem liberorum vita prohibitionem alienationis [illegible] codicillos vero de solo suburbano praedio factos eos quoque, qui ex testamento Hierii [illegible] (iunioris dicimus) res per successionem cepissent, vetuisse suburbanum alienare, [illegible]

[illegible]

οὐκ ὀρθῶς οὐδὲ προσηκόντως [illegible] τὴν παρ' αὐτοῦ [illegible] δὲ καὶ τοῦτον, [illegible] τῆς Κωνσταντίνου [illegible] ἐκγόνων, [illegible] τὸ προάστειον, [illegible] δὲ ὥσπερ γενομένου τούτου αἰτίου, καὶ [illegible] Ἱερίου τοῦ τῆς ἐνδόξου μνήμης [illegible] βούλησιν ἁμαρτάνοντι τὴν αὐτοῦ. καὶ γὰρ [illegible] Κωνσταντῖνος [illegible] τῆς [illegible] οὐδὲν ἐντεῦθεν [illegible] τοῦ νόμου τῇ τῆς [illegible] χωρὶς [illegible]

Θεσπίζομεν τοίνυν [illegible] Ἱερίου [illegible] Μαρίας τῶν ἐνδοξοτάτων [illegible] τῆς ἐνδόξου μνήμης [illegible] τούτου, ὡς καὶ τῶν ἄλλων [illegible] μνήμης υἱῶν τὰ αὐτῶν [illegible] συμφωνησάντων ὥσπερ καὶ τοῖς [illegible] ὅπως καὶ [illegible] καὶ τῶν ἄλλων [illegible]

[illegible]

[illegible] ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν, ἐφ' ὧν κωλύσεως [illegible] διαδοχαὶ τοσαῦται παρέλθοιεν καὶ [illegible] ὁ τελευταῖος διὰ μέσου τινὸς ἀνήβου [illegible] τὸν κλῆρον· τηνικαῦτα γὰρ καὶ τοῖς ἔξω τῆς [illegible] τοῦ πρώτου κωλύσαντος ἄδειαν ἐκ τοῦ παρόντος νόμου παραπέμπειν ἕξει τὰ πράγματα. [illegible] δὴ τοῦτον ἐποιησάμεθα τὸν νόμον τῆς [illegible] ὑποθέσεως τῶν τε μετὰ ταῦτα γενησομένων κωλύσεων, τήν τε συμβᾶσαν νῦν δια- [illegible] φιλονεικίαν τάς τε ὡς εἰκὸς ἐσομένας προ- [illegible]

non praesentis cognitionis solum, sed et reliquarum, in quibus prohibitionis factae huiusmodi successiones tantae processerint et heredum ultimus per medium aliquem pupillum successerit. Tunc enim tempus et exteris a familia primi prohibentis licentiam habebit ex praesenti nostra lege transmittere res. Communem enim hanc facimus legem tam praesentis cognitionis quam post haec evenientium taliter prohibitionum, tam evenientem nunc dirimentes contentionem quam eas quae futurae sunt resecantes.

[illegible] (Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ἐνδοξότης [illegible] ταύτην τὴν πανευδαίμονα πόλιν καὶ [illegible] παραδοθῆναι καὶ παραφυλαχθῆναι [illegible]

[illegible] ἡ πολιτεία τῆς τοῦ κρατίστου βασιλέως [illegible] μέρος ἀκριβείας τε καὶ ὀξύτητος ἀπο- [illegible] γὰρ ἐκ ἀπαιδίᾳ γινομένας ὑποκαταστά- [illegible] σαφῶς, ὡς ἔνεστι τῷ προλάμποντι [illegible] καὶ τοῖς τελευτῶσι θαρρεῖν, ὡς οὐδεὶς [illegible] γνώμας παρακινήσειε, καὶ τοῖς παρ- [illegible] καὶ διαδικασιῶν χωρὶς τὰ του- [illegible] διατιθέναι, μίαν μὲν ὑπόθεσιν [illegible] δὲ πρὸς ἅπαντας τὸν λόγον ἐκ- [illegible] εὐεργεσίαν οὐ ῥητοῖς προσώποις, ἀλλὰ [illegible] ἐν ἑνὶ χαρισάμενος. προτρέπειν [illegible] ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ νίκης εὐχὰς οὐδὲν [illegible] ὑμᾶς· ἤδη γὰρ τοῦτο ποιοῦντας [illegible] δὲ ὡς ὁ μέγας θεὸς τὰ οὕτως εὐσε- [illegible] προϊόντα καὶ πρὸ τῶν ἡμετέρων εὐχῶν [illegible] ἐπὶ πλεῖον χαρίσεται χρόνου μῆκος τὸν [illegible] ἡμῖν νίκας ἐπὶ νίκαις συνάπτοντα.

[illegible] Ouricus ab actis optulimus.
[illegible] ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani ⟨pp. Aug⟩ [illegible] Basilii anno XIV. ind. III. [a. 555.]

[Dat. VI. k. Mai. CP. imp. Iustiniani Aug. ·······]

[illegible] praesentis causae decisio sit, sed etiam reliquarum, in quibus huiusmodi prohibitiones facta tot [illegible] et ultimus heredum per medium aliquem impuberem hereditatem susceperit; tunc [illegible] qui sunt extra familiam eius qui primus prohibuit ex praesenti lege nostra res trans- [illegible] habebit. Communem enim hanc legem facimus tam praesenti causae quam prohibitio- [illegible] in medium futuris, cum tam quae nunc emersit contentionem [illegible] sunt praecidamus.

Quae igitur placuerunt nobis et per praesentem legem [illegible]

ΙΣΟΝ ΘΕΙΟΥ [illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ [illegible]

[illegible]

Πρῶτον μὲν [illegible] ἐντεῦθεν [illegible] πόλεως πατρὸς χρυσίον [illegible] δικαίαν πόλιν, καὶ ὅπως ἂν μὴ τοῦτο [illegible] τοῦτο, ἐφ' ᾧ τε ὑπὲρ αὐτοῦ τῇ πόλει [illegible] καλὸν βουληθείη, τοῦτο δ [illegible] μέντοι τὸ χρυσίον [illegible] ἀπαιτεῖν τὸ χρέος, ἀλλ' [illegible] δεῖ τὸ πρεσβεῖον [illegible] τῇ πόλει, καὶ [illegible] ἐντεῦθεν γινομένας, [illegible] δὲ τὰ ἔργα [illegible] νείαν τῇ πόλει [illegible].

[illegible]

Ταῦτα ἅπαντα [illegible] τε ἀντ' αὐτοῦ διδόναι τι τέλος τῇ πόλει, [illegible] ὑπὲρ αὐτοῦ ἀντιπεφωνημένον [illegible] ἐκείνην μὲν γὰρ ἐπὶ δανειστὰς [illegible] ἐκείνης ἅπτεται, εἴ γε προσῆκον [illegible] κήδεσθαι ⟨χρὴ⟩ καὶ τῶν πόλεων. [illegible] παρ' ἡμῶν νομοθετηθέντα καὶ [illegible] παντὸς ὁπόσον τῇ πόλει [illegible] ἀμοιβὴν ἀπολάβοι, διότι [illegible] ἀδικεῖν. Dat. . . . .

Nov. CLX Graeca tantum [illegible] 3, 70. — Epit. Theod. 160 (inde [illegible]) [illegible] nexa et Theod. c. 138 (cf. ed. p. [illegible]) [illegible]

EXEMPLUM [illegible]

Praefatio [illegible] supplices [illegible]

Deinde [illegible] sibi [illegible] magnam [illegible]

ΡΞΑ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ.

(Προοίμιον.) Οὐ τὸ νομοθετεῖν τὰ πρέποντα μόνον ἐστὶν ἀγαθὸν μέγιστον, ἀλλὰ καὶ τὸ τὰ θεσπισθέντα φυλάττειν ἀκριβῶς καὶ πρὸς ἔργον ἄγειν, καὶ τοὺς παραβαίνοντας ταῖς ἁρμοδίαις ὑποβάλλειν ποιναῖς. [illegible] γὰρ ὄφελος ἔσται τῶν νόμων, εἰ μέχρι γραμμάτων εἶεν οὗτοι καὶ μὴ τὸ χρήσιμον διὰ τῶν πραγμάτων [illegible] καὶ τῶν ἔργων τοῖς ἀρχομένοις παρέχοιεν; ἴσμεν τοίνυν τὴν βασιλείαν σφόδρα τῶν ὑποτελῶν κηδο[illegible] πρώην τὰς ἀρχὰς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους λαμβάνειν πολλάκις διορίσασαν, ἵνα καὶ αὐτοὶ καθαραῖς [illegible] ταύταις τοῖς ἀρχομένοις τὸ δίκαιόν τε καὶ ἴσον νέμοιεν, τὸ δὲ δημόσιον εὐπορίᾳ τῇ τῶν ὑποτελῶν [illegible]. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ μικρὸν εἰς λήθην ἦλθε, τῇ πλεονεξίᾳ τῶν τὰς ἀρχὰς πριαμένων μᾶλλον ἢ [illegible] νικηθέντα.

CAPUT I.

[illegible] δὲ τοὺς περὶ τούτων ἀνανεούμενοι νόμους θεσπίζομεν ἄρχειν μὲν ἐκείνους τοὺς ἐξ ἀγαθῆς γνωρι[illegible] δόξης καὶ πλείστην τοῦ δικαίου φροντίδα τιθεμένους, δώρων δὲ καὶ πάσης δόσεως χωρὶς παραλαμ[illegible] τὰς ἀρχάς, καὶ τοὺς μὲν ὑποτελεῖς ἀβλαβεῖς τε καὶ ἀζημίους διαφυλάττειν, τοὺς δὲ δημοσίους ἐπιμελῶς [illegible] φόρους, μήτε δὲ αὐτοὺς ἢ τοὺς αὐτῶν παρέδρους ἢ καγκελλαρίους ἢ δομεστίκους ἤ τινα τῶν αὐτοῖς [illegible] λαμβάνειν τι παρὰ τῶν ἀρχομένων, πλὴν εἰ μὴ κατὰ τὸ τετραπλάσιον (ὥς οἱ νόμοι φασί) τὸ [illegible] ἐκτῖσαι βούλονται, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ νόμου διωρισμένοις. [illegible] δὲ τῆς ἀρχῆς τὰς νενομισμένας πεντήκοντα προσεδρεύειν αὐτοὺς ἡμέρας δημοσιεύοντας, καὶ τοῖς [illegible] βουλομένοις ἀπολογεῖσθαι. μὴ περατωθείσης δὲ τῆς δίκης εἴσω τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν, χρηματικῆς [illegible] διδότω προκουράτορα, ἐγκληματικῆς δὲ μέχρι πέρατος μενέτω τῆς ὑποθέσεως, τῶν δικαζόντων, [illegible] εἰσιν εἴτε παρὰ τῶν ἐπάρχων ἐδόθησαν, εἰ μὴ ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι τοῦ ἀρχθῆναι τὴν δίκην [illegible] περαιώσουσι, δέκα χρυσίου λιτρῶν προστιμωμένων, τῆς δίκης κατὰ τὰ προειρημένα προϊούσης. Εἰ [illegible] τούτων κακῷ τῷ συνειδότι βαλλόμενοι λαθόντες φύγοιεν καὶ ἱεροῖς προσδράμοιεν οἴκοις, τῆς οὐσίας

[illegible] CLXI Tiberii (in indice novellarum sine Marciano tertia) Graece tantum exstat in L (ἡ ρξα' οὐκ ἐγράφη [illegible] τιβερίου, ἣν καὶ εὑρήσεις γεγραμμένην μετὰ ταῦτα τίτλον λθ' schol. M). Capitis 1 partis [illegible] Epit. 2 in B 6, 1, c. 12. 46 et 47 (vid. infra). — Epit. Theod. 161.

[illegible] (θεσπίζομεν ἄρχειν μὲν — 16 διωρισμένοις) exstat B 6, 3, 40 (?) [illegible].

[illegible] 1 (v. 18 μὴ περατωθείσης τῆς κατὰ τοῦ ἄρχοντος δίκης — 21 προϊούσης) exstat B 6, 3, [illegible]; in L eadem [illegible] περατωθείσης δὲ τῆς δίκης — προϊούσης) etiam novellae CXXVIII inserta est post c. 23 (cf. p. 645). [illegible] εἰ γοῦν τῶν ἀρχόντων κακῷ τῷ συνειδότι — 140; [illegible] κατὰ τὰ προειρημένα [illegible] B 6, 3, 13 (inde Hei. Bas. I—X).

CLXI.

DE PRAESIDIBUS.

[illegible]

ἐκποιοῦνται, τοῖς ἠδικημένοις πρὸς τὸν [illegible] *περ ἂν ἡ περὶ τούτου προϊοῦσα πρᾶξις* [illegible] 3 [*τὰ εἰσαχθέντα ὑπὲρ τῶν ὑποτελῶν* [illegible] *τὴν τῶν ὑποτελῶν λυσιτέλειαν περὶ τῶν* [illegible] *ταῦτα πλημμελοῦντας κολάζομεν,* [illegible] *παρ' αὐτῶν τῇ τοῦ τετραπλασίου* [illegible]

Καὶ ταῦτα [illegible]

[illegible]

§ 3 [illegible]

---

dum legem et iniuriarum [illegible] 3. *dum id quod prius* [illegible] *maneantque nimirum firma etiam* [illegible] *tore sancita sunt. Quemadmodum* [illegible] *causam ex rebus prohibitis ab iis* [illegible]

II. *Atque haec ut* [illegible] *facimus, nec vero reditum* [illegible] *tollimus etiam suffragia quae* [illegible] *rum cumulum afficiebant: ut* [illegible] *redeat liberalis* [illegible] *Maiestati enim nostrae* [illegible] *sentur et praesidum* [illegible] *res publica servet* [illegible] *civitates custodit, ac* [illegible] *et reliqua omnis pro*[illegible]

Epilogus. [illegible]

[illegible] ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΑΠΕΜΦΘΕΙΣ ΔΟΜΝΙΚΩΙ ΤΩΙ ΕΝΔΟΞΟΤΑΤΩΙ ΕΠΑΡΧΩΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἐπύθετο ἡμῶν ἡ σὴ ἐνδοξότης περί τινων ἀμφισβητουμένων παρὰ τῶν ἐλλογιμωτάτων τῆς παρὰ Ἰλλυριοῖς ἀγορᾶς τῆς δίκης ἀγωνιστῶν, ἅπερ ἔφησας ἡμετέρας διαγνώσεως δεῖσθαι, ὥστε μὴ [illegible] σκανδαλίζεσθαι.

CAPUT I.

[illegible] Τὸ τοίνυν πρῶτον κεφάλαιον τοιοῦτον ἦν. Γυνή τις ἐπὶ τοῖς παρὰ τοῦ συνοικήσαντος δωρηθεῖσιν αὐτῇ [illegible], οὐ μὴν παραδεδομένοις, ἠβούλετο τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡσυχίαν ἀγαγόντος ἐπὶ τῇ δωρεᾷ [illegible], ὡς κυρία τούτων τῇ τε δωρεᾷ τῇ τε σιωπῇ τοῦ ἀνδρὸς γενομένη. ἀντετίθετο παρὰ [illegible], παραγραφὴν αὐτὴν μόνην ἔχειν ἀναγομένην εἰ κατέχοι, οὐ μὴν καὶ κατ᾽ ἑτέρου δύνασθαι [illegible]. τὸ μὲν οὖν ἀμφισβητηθὲν τοιοῦτον ἦν. ἡμεῖς δὲ ἀνεμνήσθημεν διατάξεως ἡμετέρας λεγούσης, [illegible], εἰ καὶ μὴ ἐπερωτηθῇ τὴν παράδοσιν, ἀνάγκην ἔχειν παραδιδόναι τὸ δωρηθέν. οὐ γὰρ [illegible] οὐδὲ ἵνα γράμματα ᾖ γυμνὰ τὸ γινόμενον, προσήκει πράττεσθαι συμβόλαιον. προσεπενοήσαμεν δὲ [illegible] τοῦ Cincius νόμου τοῦ παλαιοῦ νομοθεσίαν, ἣν [illegible] ἀπεπέμψατε πρώην [illegible], τοιαῦτα νομοθετοῦντα ὁποῖα κατὰ τὸ παρὸν ἠμφισβήτηται. Καὶ θεσπίζομεν, εἰ κατὰ τὸ [illegible] εἰρημένον τελείως ἅπαντα σχοίη τὰ τῆς τοιαύτης δωρεᾶς κατά γε τὸ μέτρον κατά γε τὴν [illegible] ταύτην ἐκ τρόπου παντὸς τῇ τοῦ ἀνδρὸς σιωπῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν [illegible], ὥστε κἂν εἰ μετὰ ταῦτα ὁ ἀνὴρ εἰς ὑποθήκην δοίη τὸ πρᾶγμα ἢ εἰς ἐνέχυρον παράσχοι, ἀλλὰ [illegible] δοκεῖν τόν γε μέχρι παντὸς ἡσυχάσαντα καὶ τὴν παράδοσιν [illegible] διδόναι αὐτῇ [illegible], εἶτα οὐ γέγονε παρέχειν καὶ ἀπαίτησιν, εἰ μὲν [illegible] γένοιτο, διὰ τῆς ex stipulato, εἰ δὲ [illegible], διὰ τοῦ ex lege condicticiou, ὥστε παραλαβεῖν τὸ δεδωρημένον. Κἀκεῖνο δὲ [illegible] τὸ εἰ μὲν ἐμφανεῖς γένοιντο τὴν ἀρχὴν αἱ δωρεαὶ ἐν ὑπομνήμασι, πᾶσι τρόποις αὐτὰς τῇ σιωπῇ

Nov. CLXII *Graece tantum extat in ML, c.* 1 (Γυνή τις ἐπὶ τοῖς ....) *in B* 47, 1, 76, *c.* 2 § 1 (Θεσπί[illegible] ἐλευθέρας καὶ ἐναπογράφου ....) *et c.* 3 *in B* 48, [illegible] — *Epit. Theod.* 162, *Athan.* 18, 4, [illegible] 36 *p.* 223 *Zach.* (*ubi citatur nov.* [illegible]). [illegible] *habet B* 47, 1, 76 *perperam Theodoro inscriptum;* [illegible] § 19 *p.* 197 *Heimb.*

CLXII.

[illegible] FORMA TRANSMISSA DOMINICO GLORIOSISSIMO PRAEFECTO DE VARIIS CAPITIBUS.

[illegible]

βεβαιοῦσθαι, εἰ δὲ ἀνεμφάνιστοι μείνωσιν [illegible]
μόνην αὐτὰς ἐρρῶσθαι, μέχρι δὲ καὶ [illegible]
τοῦτο γὰρ ἐν ὑστέρῳ νομοθετήσαμεν [illegible]
διατάξεσιν καὶ τὴν ἀρχὴν ἤδη [illegible]
τούτων κρατούντων ἐπὶ μόνων [illegible]
γάμοις δωρεαὶ κεκώλυνται. [illegible]

[illegible]

Δεύτερον δὲ τὸ κεφάλαιον περὶ τὴν [illegible]
τὴν βουλομένην ἐξ ἐλευθέρας καὶ ἐναπογράφου [illegible]
ὄντας δεῖ νομίζειν ὡς εἰ καὶ μὴ γεγόνασιν [illegible]
διὰ τὸ τὴν ἄλλην ἡμῶν διάταξιν καὶ τοὺς τῶν [illegible]
μένων κελεύειν, καὶ πολλῷ μᾶλλον [illegible]
γράφων στερεῖ, ταῦτα μὲν οὖν [illegible]
[illegible]
ἀλλὰ τὸ σύμβολον δὴ τοῦτο καὶ [illegible]
1 *τὸ πάντως τὴν ἐλευθερίαν* [illegible]
ἐναπογράφου τεχθείη, μένει μὲν ἐλεύθερα [illegible]
[illegible]
μενοῦσι μὲν ἐλεύθεροι [illegible]
[illegible]
καὶ τοῦτο μὲν τῇδε διωρίσθω. [illegible]

[illegible]

Οὐκ ἄπο δὲ τρίτον ἔδοξεν [illegible]
γυνὴ πρὸς ἐναπογράφου [illegible]
γένοιντο, [illegible]

c. III summam Theod. repetit [illegible]

---

nuatae fuerint, nec omnino [illegible]
[illegible]
non insinuatas donationes [illegible]
valere volumus, [illegible]
quod quidem etiam [illegible]
et viro ad [illegible]
II. *Praeterea* [illegible]
nostram quae si [illegible]
existimandum sit, [illegible]
fieri propterea quod [illegible]
sed manere [illegible]
nas adscripticiorum, [illegible]
monicis nostram [illegible]
ad hunc quidem [illegible]
[illegible]

[illegible] εἴ τι τοιοῦτο γένοιτο καὶ συνέλθοιεν πρὸς ἀλλήλους διαφόρων δεσποτῶν ἐναπόγραφοι, [illegible] τῆς τύχης οὐκ ἔστιν ἀμφισβητήσιμα τῆς γαστρὸς οὐκ ἐλευθέρας καθεστώσης, ἔστωσαν μὲν οἱ [illegible] ἐναπόγραφοι, οὐ μὴν τὸ πᾶν δώσομεν τῇ μητρὶ οὐδὲ τῷ αὐτῆς δεσπότῃ· ἀλλ᾽ εἰ μὲν εἷς γένοιτο [illegible] τῆς σπορᾶς προκρινέσθω καὶ ἔστω τοῦ δεσπότου τῆς μητρὸς τὸ τεχθέν, εἰ δὲ δύο τυχὸν οἱ [illegible] μεριζέσθωσαν ἄμφω κλήρῳ τῆς ἐκλογῆς γινομένης, εἰ δὲ ἄνισός ἐστι τῶν παίδων ὁ ἀριθμός, τὸ [illegible] τῆς μητρὸς κατεχέτω κόλπος, ὥστε τριῶν ὄντων τοὺς δύο μὲν εἶναι τῆς μητρὸς τὸν ἕνα δὲ τοῦ πατρός, καὶ αὖθις ἐὰν πέντε, τοὺς μὲν τρεῖς τῶν τεχθέντων τοῦ δεσπότου τῆς μητρὸς καὶ τοὺς δύο τοῦ πατρός. καὶ [illegible] τὴν παραύξησιν ὁ ἀριθμὸς χωρείτω, τὸ μὲν εἰς ἰσότητα διαιρεῖσθαι δυνάμενον προνέμων ἐξίσης, [illegible] περιττόν, ὅπερ καὶ χαριέστερον, τοῦτο προνέμων τῇ μητρί. δεῖ γὰρ ταύτην ἀξιοῦσθαι πλείστης σπουδῆς [illegible] ὠδινήσασαν καὶ τεκοῦσαν καὶ θρέψασαν παρὰ τὸν τῆς ἡδονῆς πάρεργον τὴν τοῦ παιδὸς ποιησάμενον

[illegible] (Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν τῷδε τῷ θείῳ πραγματικῷ τύπῳ περιεχόμενα ἡ σὴ ἐνδοξότης ἐπὶ τῶν [illegible] πραγμάτων παραφυλάττειν σπευσάτω. Καὶ γὰρ δὴ καὶ κοινὸν περὶ τούτων γράφομεν νόμον ταῦτά τε [illegible] τινα προσδιατυποῦντες, ἅπερ ἀναγκαίας νομοθεσίας εἶναι πιστεύομεν. D. V. id. Iun. Cp. ⟨imp.⟩ dn. [illegible] pp. Aug. anno XIII. Apione vc. cons. [a. 539.]

ΡΞΓ

ΠΕΡΙ ΚΟΥΦΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ.

[illegible] (Προοίμιον.) Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶν ἀγαθὰ δικαιοσύνη τε καὶ φιλανθρωπία, ἡ μὲν τὸ [illegible] νέμουσα καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὐκ ἐφιεμένη, ἡ δὲ πρὸς ἔλεον τρέχουσα καὶ χρειῶν τοὺς δεομένους [illegible] δυσκολιῶν. ταῦτα τὴν βασιλείαν οἶδε κοσμεῖν καὶ ἀσφαλῶς [καὶ] τὸ πολίτευμα διασώζειν καὶ [illegible] καλῶς διακυβερνᾶν βίον. ὅθεν καὶ ἡμῖν ἐκ θεοῦ τὰ σκῆπτρα λαβοῦσι γίνεται περισπού[illegible] τῶν ἀγαθῶν διαφαίνεσθαι πράξεων, ἵνα τὸ χρήσιμον τοῖς ὑπηκόοις παρέχοντες τὴν ἐξ [illegible] καὶ δόξης ἄνωθεν ἔχοιμεν ἀμοιβήν. ἴσμεν τοίνυν τὰς ἐπαλλήλους τε καὶ πολυτρόπους τῶν ἀνθρώ[illegible] εἰς τοσοῦτον τὰς κτήσεις καταγαγεῖν ἀπορίας, ὡς μήτε προσόδους εἰσάγειν δύνασθαι τοὺς κεκτη[illegible] μήτε τὰς τῶν δημοσίων αὐτάρκως εἰσκομίζειν φοράς, καὶ ταῦτα στρατιωτικῆς τε καὶ τῆς ἄλλης

[illegible] Nov. CLXIII Tiberii quinta secundum indicem Marcianum Graece tantum exstat in L, et inde a 740, 17 [illegible] τε κτλ. in l (i. e. apographo cod. L Bononiensi). In M et haec novella et CLXIV—CLXVIII [illegible] scholion adscribitur hoc: ἡ ρξγ´ οὐκ ἐγράφη ὧδε ὡς οὖσα ε´ τιβερίου, ἣν καὶ εὑρήσεις (corr. εὑρή[illegible]), ὡσαύτως καὶ ἡ ρξδ´ ὡς οὖσα β´ τιβερίου, ἣν καὶ εὑρήσεις γεγραμμένην. ἡ δὲ ρξε´ οὐκ [illegible] ἡ δὲ ρξϛ´ ἔστι τύπος α´ τῶν ἐπαρχικῶν. ἡ δὲ ρξζ´ ἔστι τύπος κδ´ τῶν ἐπαρχικῶν. ἡ ρξη´ ἔστι [illegible] ἐπάρχων. — Epit. Theod. 163.

[illegible] Sancimus igitur, ut si quid eiusmodi fiat et diversorum dominorum adscripticii inter [illegible] condicio eorum in controversia posita [illegible]

[illegible]

CAPUT II.

[illegible] quintae [illegible]

[illegible]

[illegible] τοῦτο ἐν Ὀσροηνῇ καὶ τῇ Μύσῃ τῶν [illegible] πραχθήσεται χάριν τῶν ἐν εἴδεσι συντελουμένων [illegible] τῶν ἀποθέτων καὶ τῆς στρατιωτικῆς δαπάνης· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τῶν εἰδῶν πλωϊ[illegible] ἐπί τε τῆς Μυσῶν χώρας καὶ Βοσπόρου καὶ Χερσονήσου. [illegible] γὰρ τὰ τούτων ἐκ τοῦ [illegible] κατὰ τὸ τεταγμένον ἐπὶ ταῖς [illegible] τῶν [illegible] ταῦτα, ὥστε καὶ [illegible] κατὰ τοῦτο φιλανθρωπίας· τὴν γὰρ τῶν αὐτῶν εἰδῶν [illegible] οὐκ ἔστιν ἀσφαλές, τῆς δαπάνης ἀπαραιτήτου καθεστηκυίας καὶ τὰ κοινὰ [illegible] ὡς [illegible]. πιστευόμεθα δὲ καὶ ἐκ ταύτης ἡμῶν τῆς δωρεᾶς μεγάλας ἔσεσθαι τῇ πολιτείᾳ προσθήκας, [illegible] ἡμῖν διὰ τῶν τοιούτων παρεχομένου πράξεων. τῶν [illegible] τολμώντων τὰ παρ[illegible] τῆς τῶν ἀρχομένων ὠφελείας διατυπωθέντα περί τε τὴν εὐθηνίαν καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτὴν [illegible]

([illegible]λογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦ παρόντος δηλούμενα θείου νόμου ἡ σὴ ἐνδο[illegible] χρωμένη κατά τε τὴν εὐδαίμονα πόλιν καὶ μὴν καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐπαρχίας φανερὰ πᾶσι [illegible] μηδένα τῆς ἡμετέρας διαλαθεῖν φιλοτιμίας. (Dat. . . . April. Tiberii Constantini felicissimi [illegible] anno I ind. VIII.) [a. 575.]

ΡΞΔ

ΠΕΡΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ.

(Προοίμιον.) Θεοῦ τε καὶ δικαιοσύνης μεῖζόν ἐστιν οὐδέν. τούτων γὰρ χωρὶς οὐκ ἄν τι τῶν ὄν[illegible] πραχθείη ποτέ, καὶ διαφερόντως ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πολιτεύματι. ἐντεῦθεν καὶ βασιλεύειν ἐστὶν ὀρθῶς [illegible] εἰς εὔνοιάν τε καὶ πᾶσαν εὐγνωμοσύνην ἐφέλκεσθαι. διὸ καὶ ἡμεῖς ἐκ θεοῦ τε καὶ δικαι[illegible]λαβόντες, εἰ καὶ πολλαῖς περιελκόμεθα ταῖς φροντίσιν, ὅπως Ῥωμαῖοι μὲν ταῖς ἀρεταῖς αὔξη[illegible] [illegible] πολλὰ μὲν οὖν τῶν πρώην συγκεχυμένων ἐπανορθω[illegible] καὶ τὸ περὶ τῶν διαδοχῶν ἠμελημένον ἐκ πλείστου πρὸς τὴν ἀρέσκουσαν θεῷ [illegible]αγαγεῖν. ἔγνωμεν γάρ, ὥς τινες περινοστοῦντες τὰς τῶν τελευτώντων [illegible] [illegible] τοὺς μὲν [illegible] τοῖς δὲ [illegible] [illegible] καὶ τὴν πρέπουσαν λαβεῖν τάξιν. ἐπειδὴ δὲ οὐχ οἷόν τε τὸ καθ' ἕκαστον τῶν ἐπὶ τοῖς το[illegible] ἐν πλήθει τοσούτῳ μανθάνειν ἀκριβῶς, γενικῷ ταῦτα διατυπῶσαι νόμῳ καλῶς ἔδοξεν [illegible]

[illegible]XIV Tiberii secunda secundum indicem Marcianum (Ἰουστίνου καὶ Τιβερίου Theod.) Graeca tantum [illegible] in B. [illegible] (inde Attal. 41, [illegible]) — Epit. Theod.

[illegible]

Διὸ θεσπίζομεν, [illegible] παραπέμπειν ἐπὶ τοὺς σφῶν [illegible] περιουσίαις ἢ τοὺς τούτων [illegible] παρὰ τὸ τοῖς ἡμετέροις νόμοις [illegible] οὐμεν καὶ τὰς τελευταίας τούτων βουλήσεις [illegible] μεριμνῶμεν διὰ τὴν τῶν ὑπηκόων [illegible] φροντίδα, [illegible] δοίημεν εὐεργεσίας; ταῦτα γὰρ [illegible] λείαν ἡμῖν ἐκ τούτων [illegible] νόμος τοῖς ἄλλοις ἡμῶν [illegible] [illegible] ἐξελασσόμενον, ἵνα καὶ τῶν πολεμίων κρατήσαντες [illegible]

⟨Ἐπίλογος.⟩ Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ [illegible] οἵ τε ἐνδοξότατοι κουράτωρες τῶν θείων οἴκων οἵ τε [illegible] μένοι κατά τε τὴν εὐδαίμονα πόλιν ταύτην καὶ [illegible] ρούμενοι τιμωρίαν, εἰ παραβαῖεν τὰ παρ' ἡμῶν [illegible] ἡμῶν νόμον ἐν τοῖς ἐπισήμοις τόποις [illegible] χίας ταῖς συνήθεσι χρωμένη περὶ [illegible] anno I, ind. VIII.⟩

ΓΕΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙ [illegible]
ΔΟΜΝΙΚΩΙ ΤΩΙ [illegible]

Ἐδίδαξεν ἡμᾶς [illegible]
Ἡ ἐπὶ θάλασσαν [illegible]
[illegible] εἶναι [illegible]
[illegible] καὶ τὴν [illegible]

Nov. CLXV Iustiniani ut vid. [illegible]
non extat; Theodori epitomen exhibent [illegible]

I. *Ideo sancimus, ut omnes* [illegible] *transmittant, inuadat autem nemo* [illegible] *titulos vel sigilla rebus imponat contra* [illegible] [illegible]

Epilogus. [illegible] *si a nobis sancita violent* [illegible] *urbis proponat,* [illegible]

GENERALIS [illegible]

ΡΞϚ

ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΩΝ ΕΠΙΒΟΛΗΣ.

[illegible] Θεόδωρος Πέτρος Δημοσθένης, ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἔπαρχος τῶν ἱερῶν πραιτωρίων καὶ ἀπὸ [illegible] τῆς βασιλίδος πόλεως καὶ ἀπὸ ὑπάτων, Φλάβιος Φαῦστος καὶ Φλάβιος Στέφανος Φλαβίῳ Ὡρτυλίνῳ τῷ λαμπροτάτῳ ὑπατικῷ Λυδίας.

[illegible] 〈Προοίμιον.〉 Ἐπειδὴ χρὴ τὰ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς τύποις τῶν ἡμετέρων θρόνων διατεταγμένα καλῶς, [illegible], τοῖς ὑποτελέσιν σαφέστερα καθιστᾶν πρὸς 〈τὸ〉 μηδεμίαν αὐτοῖς ἐγείρεσθαι ζήτησιν ἔν τε τοῖς [illegible] ἔν τε ταῖς τῶν ἀπόρων ἐπιβολαῖς, τῶν μὲν τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς περιουσίας εὔπορα κτησαμένοις ἐγγυτέ[illegible] καὶ προσεχέσι ταύτας ἐπάγεσθαι δικαιούντων, τῶν δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρω καὶ παλαιοτέρας ὁμοδούλους [illegible] ἀναβαίνειν βιαζομένων, τῶν δὲ ἐφ' ἅπαντας ἅμα τοὺς πρὶν κτησαμένους ἀδιακρίτως χωρούντων, ἐξ [illegible] ἡμεῖς κινηθέντες τῶν πραγμάτων ἐπὶ τὴν ὀρθὴν καὶ δικαίαν τούτων διάκρισιν ἐλθεῖν ἐδοκιμάσαμεν, [illegible] ταῦτα καὶ εὐδιάκριτα τοῖς ὑποτελέσιν 〈καθιστάντες〉.

CAPUT I.

〈Εἰ ποτε τοίνυν τις κατά τινα τῷ νόμῳ γνώριμον αἰτίαν ἐκποιήσειεν〉 ἀγρὸν ἢ χωρίον ἢ γήδια ἢ [illegible] ὅλην, εἶτα τελευτήσας ὕστερον παραπέμψειε τὴν αὐτοῦ περιουσίαν εἰς ἐξωτικοὺς ἢ παῖδας, κἀκεῖνοι [illegible] ἐκποιήσειαν τῆς περιουσίας, ἧς διεδέξαντο, χωρίον ἢ ἀγρὸν ἢ γήδια ἢ σύγκτησίν τινα, καὶ [illegible] παρὰ τῶν διαδόχων ἐκποιηθὲν εἰς ἀπορίαν ἐλάσῃ, ὥστε χώραν γενέσθαι τῇ τῶν ἀπόρων ἐπιβολῇ, οὔτε [illegible] τοῖς προκτησαμένοις οὔτε παρὰ τὴν τῆς διαδοχῆς τάξιν ἐπάγεσθαι τὸ βάρος τῆς τῶν ὁμοδούλων [illegible] κελεύομεν, ἀλλὰ πρότερον μὲν τὸν παρὰ τῶν ἐκείνου παίδων ἢ διαδόχων ἐξωτικῶν τοῦτο κτησά[illegible] ὃ νῦν εἰς ἀπορίαν ἤλασε, καὶ τὴν ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν τὴν ἐπιβολὴν δέχεσθαι, ἀπόρου δὲ τούτου [illegible] καὶ τῆς οὔσης αὐτῷ κτήσεως ἐπὶ τοὺς εἰς αὐτὸν παραπέμψαντας φέρεσθαι τὸ βάρος. εἰ δὲ μηδὲ [illegible] κτήσεις πρὸς τὴν ἐπιφορὰν τῆς συντελείας ἀρκέσωσι, τότε ταύτην ἐπὶ τὸν πρῶτον κύριον τὸν εἰς [illegible] παῖδας ἢ τοὺς ἐξωτικοὺς τοῦτο παραπέμψαντα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ἀκίνητον ἐκείνου κτῆσιν, εἰ τοῦτο [illegible] ἡ ἐκείνου περιουσία, ἐπανιέναι, οὕτω τε ἐκ τῆς ἁπάντων ἀπορίας εἰς τὸν παρὰ τοῦ πρώτου δεσπότου [illegible] τὸν ἀγρὸν ἢ τὰ γήδια ὠνησάμενον τὴν ἀρχὴν ἢ καθ' οἱανδήποτε νόμιμον αἰτίαν παρειληφότα. [illegible] δὲ [illegible] λέγειν, κἂν αἱ πολλαὶ μεταξὺ τυγχάνωσιν διαδοχαὶ οὖσαι. ἕως γὰρ ἂν ὁ προκτησάμενος

[illegible] Nov. CLXVI inter edicta praef. praet. primum secundum indicem Marciani (cf. schol. ad nov. CLXIII) [illegible] extat in l. cap. I et epilogus fuit in *B* 56, 20, 1 secundum Tipuc. et ind. reginat, unde libro nunc [illegible] ed. Cuiacius expos. 136. — Epit. anon. Bodl. in collectione edictorum eparchicorum *I* p. 266 Zach., [illegible] Theod. 166, sed rubrica tantum et exordium supersunt.

CLXVI.

DE STERILIUM ADIECTIONE.

[illegible] Petrus Demosthenes, magnificentissimus praefectus sacrorum praetoriorum et expraefectus urbis et ex consule, Flavius Faustus et Flavius Stephanus Flavio Ortylino, clarissimo consulari Lydiae.

[illegible] Cum oporteat legibus et praeceptis nostrorum [illegible] bene ordinata, ut [illegible] manifestiora reddere, ne ulla eis suscitetur quaestio cum in aliis tum in sterilium [illegible] quoniam alii censent eis, qui ex eadem substantia fertilia possederint, propioribus et con[illegible] esse, alii vero ad superiores et antiquiores conservos possessiones redeundum esse [illegible] ad cunctos simul, qui ante possederint, sine discrimine [illegible] rebus moti [illegible] vel decisionem pervenire [illegible], clara haec et [illegible] [illegible]

[illegible]

εὔπορος εἴη, οὐδὲν ἐνοχλεῖσθαι τοὺς ἐν [illegible]
προσήκει. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως διατετάχθω. [illegible]
οῦσι καὶ τὴν αὐτὴν ἐπέχουσι τάξιν, ἢ καὶ ἀλλ[illegible]
εὐπόρου κτήσεως καθ' οἱονδήποτε τρόπον [illegible]
αὐτοῖς ἐπάγεσθαι, ἡνίκα καὶ τὴν ἄπορον [illegible]
παραλαβεῖν ταύτην αὐτοὺς ἀπαγορεύσειεν· πρὸ [illegible]
βαρύνεσθαι.

⟨Ἐπίλογος.⟩ Ὥστε πρόνοιαν τὴν σὴν [illegible]
ἐξετάζεσθαί τε καὶ πρoϊέναι. εἰ γὰρ μὴ ταῦτα [illegible]
θομένη σοι τάξει ἀνὰ δέκα χρυσίου λιτρῶν [illegible]
μενος, οὐδὲν ἧττον τῶν παρ' ἡμῶν διωρισμένων [illegible]
αἰτίας καὶ Νικομήδης ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀποστελεῖ [illegible]

ΡΞΖ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ ΤΥΠΟΣ[1] ΠΕΡΙ ΤΟΥ [illegible]
ΕΠΙ ΝΟΜΗΣ ΒΑΣΣΟΥ ΤΟΥ ΕΝ[illegible]

Φλάβιος Κομίτας Θεόδωρος Βάσσος ὁ μεγαλοπρεπέστατος [illegible]

⟨Προοίμιον.⟩ Τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα [illegible]
γράμμασιν ἢ καὶ ἄλλοις γενικοῖς τύποις τῆς [illegible]
καὶ ὅλως ἀπαιτητῶν διαλεγομένοις, καθ' ὃν [illegible]
τῶν ὑπηκόων αὐτῶν ἐν τοῖς συναλλάγμασιν [illegible]
ἑαυτῶν ἔχειν ἰσχὺν βουλόμεθα καὶ ἐν τῇ παρούσῃ [illegible]
σθαι δεῖν ἔγνωμεν.

ΚΑΦΑΛ. [illegible]

Εἰ γάρ τις ἀκινήτου τινὸς [illegible]
ταύτης πόλεως ἀρκέσει τυχὸν ἡ τάξις [illegible]

Nov. CLXVII in collectione [illegible]
Graece tantum extat in l. Cap. I [illegible] in B [illegible]
Epit. anon. Bodl. (apud quam est ed. 2) p. [illegible]

---

etiamsi multas intercedant successiones. [illegible]
poribus possessiones habuerunt vel illorum [illegible]
disposita. Adiectiones autem [illegible]
tibus sive paucis, pro portione [illegible]
est, fieri atque tum tributorum [illegible]
aut cum ea cum [illegible]

Epilogus. [illegible]
Si enim haec non [illegible]
librarum poenam [illegible]
sunt etiam sic valere [illegible]

GENERALIS [illegible]
POSSESSIO[illegible]

[illegible]

[illegible] ἡ αὐτὴ τάξις λέγοι μαθεῖν, ὡς οὐδεὶς τῶν πραγμάτων τούτων ἐπιλέληπται· ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς [illegible] κειμένων ὑπὸ τοῖς τῶν τόπων ἐκδίκοις ὑπομνήματα [ἃ] παραπλησίως ταὐτὸ τοῦτο πράττοντα δεήσει [illegible], μαρτυρίας μὲν ἔχοντα τῶν γειτόνων. τηνικαῦτα δὲ ἄδειαν παρέχομεν τοῖς τὰς ψήφους ᾐτηκόσι [illegible] πράγματα κατασχεῖν. καὶ τοῖς μέλλουσι δὲ ἐκ συναλλαγμάτων τινῶν πρᾶγμα λαμβάνειν καὶ νομὴν τοι[illegible] ἢ δε[illegible] ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν ποιεῖσθαι κατοχὴν ἀναγκαίας τὰς τῶν ἐκδίκων ⟨τῶν⟩ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις [illegible] [illegible]ομεν, ὥστε ὑπομνημάτων συνισταμένων ὑπ' αὐτοῖς δηλοῦσθαι τὴν παράδοσιν, εἴτε ἐπιστάλ[illegible] τύχοι γραφέντα φροντισταῖς εἴτε ἐπισταλμάτων χωρὶς ἡ παράδοσις μέλλοι γίνεσθαι, προσόντος ἐνταῦθα [illegible] καὶ τοὺς γεωργοὺς ἤτοι φροντιστὰς χρῆναι συνομολογεῖν ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς τὸν νεώτερον εἰδεῖεν νομέα καὶ δεσπότην καὶ τῇ τοῦ παραδόντος ἀκολουθήσαιεν γνώμῃ τοῦτο αὐτοῖς ἐπιτρέψαντος. ἔνθα δὲ ἂν ἔκδικος μὴ παρῇ, τὸν λαμπρότατον τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντα τὰ τοιαῦτα συνιστᾶν ὑπομνήματα προστάττομεν ἢ τὸν ὁσιώτατον τῆς πόλεως ἱερέα, ὑφ' ἣν ἡ κτῆσις ἐστίν, ὑπὲρ ἧς τὰ τοιαῦτα πράττεται, εἰ πολλῷ τυχὸν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενος ἀπολείποιτο τῶν τόπων, ἐν οἷς ἡ παράδοσις γίνεται. ἐν δὲ τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει καὶ τοὺς καλουμένους ἐκβιβασμοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ τῶν παραδόσεων συνιστάμενα ἐκμαρτύρια ῥοπὴν ἱκανὴν διδόναι τοῖς παρειληφόσιν ἡγούμεθα.

(Ἐπίλογος.) Προστάττομεν τοίνυν τῇ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ τῇ πειθομένῃ σοι τάξει καὶ πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν ἰθυνομένην ὑπὸ σοῦ χώραν διαιτωμένοις πάντων ἐφεξῆς ἐπιμελήσασθαι τῶν παρεγγυησαμένων ὁμοίως.

ΡΞΗ

ΠΕΡΙ ἘΠΙΒΟΛΩΝ.

.... „Προστάττομεν κήνσῳ ἤγουν ἀπογραφῇ χωρία φέρεσθαι μόνον, οὐ μὴν οἰκίας ἢ ἄλλα πρά[illegible]. ἡ δὲ ἐπιφορὰ ὁμοκήνσοις γίνεται. φυλάξει δὲ τοῦτο ὁ τοῦ ἔθνους ἡγούμενος καὶ ἡ πειθομένη αὐτῷ

Nov. CLXVIII inter edicta praef. praet. 2 secundum indicem M et schol. ad nov. CLXIII periit praeter [illegible] partem, quae fuit in B 56, 20, 2, unde libro nunc deperdito usus edidit Cuiacius expos. 138. Quod vulgo prae[illegible] fragmentum περὶ ἐπιβολῶν *in ultimo codicis l folio extans (cf. ad v. 19) non huc pertinere dixit Zachariae [illegible] p. 247; sane res incerta. — Epit. Anon. Bodl. (cui est ed. 24) p. 274 Zach.*

[illegible] cohors dicat se cognovisse neminem earum rerum possessionem obtinuisse; in eis vero, quae in pro[illegible] sitae sunt, sub defensoribus locorum acta debebunt confici, quae similiter idem illud continent, testi[illegible] quidem vicinorum habentia. Tunc vero licentiam illis concedimus, qui decreta petierunt, ut res [illegible]. Atque etiam iis, qui ex contractibus res accepturi et talem possessionem vel dominium sui iuris [illegible] sunt, necessaria esse defensorum provincialium testimonia putamus, ut actis sub eis confectis de[illegible] traditio, sive adsunt epistolae curatoribus scriptae sive sine litteris traditio est facienda illo hic [illegible] etiam agricolas curatoresve apud acta confiteantur, se scire novum illum et possessorem et [illegible] sententiaeque tradentis obtemperare qui id ipsis mandaverit. Ubi vero defensor non adest, [illegible] provinciae praesidem eiusmodi acta conficere iubemus aut sanctissimum eius urbis sacerdotem, [illegible] est, de qua talia fiunt, si forte praeses provinciae longe absit ab illis locis, in quibus [illegible]. In hac autem regia urbe et executiones quae vocantur et attestationes de traditione confectas [illegible] idoneam auctoritatem dare putamus.

[illegible]. Iubemus igitur tuam magnificentiam et oboedientem tibi cohortem et omnes, qui in [illegible] administrata commorantur, omnium deinceps qui rerum traditiones fecerint simili modo

---

CLXVIII.

DE ADIECTIONIBUS.

[illegible] igitur, ut in censum seu descriptionem praedia [illegible], non autem [illegible] vero fit praediis contributariis. [illegible]

[illegible]

τάξις καὶ οἱ πράκτορες τῶν δημοσίων [illegible]
τῇ ψήφῳ καὶ νῦν ἀκολουθοῦντες γενικ[illegible]
κήνσων ἐπιβολὴν ἐπὶ οἰκίαις ἢ ἄρτοις πολι[illegible]
τίσθω, ταῦτα πέρατι παραδιδόσθω, τῶν [illegible]
καὶ κατὰ τῆς ἑαυτῶν οὐσίας οὐ μετρίαν [illegible]
τῶν παραβαινόντων καὶ τῶν ἐκδίκων [illegible]
νόμον ὑπομένειν ζημίαν. τῶν ἐγχωρίων [illegible]
ἁπανταχοῦ γῆς ἐκδίκων τὰ παρ' ἡμῶν γενικ[illegible]
κατ' αὐτῶν ἐπιτίμια.

---

temperans et publicarum illationum exsecutores, tri[illegible]
decretum etiam nunc secuti generales facimus formas, [illegible]
nem imponat domibus vel annonis civilibus vel alii ulli [illegible]
haec effectui tradantur, ita ut qui ea violent poenam [illegible]
non modicum damnum inferant. Qui enim [illegible]
eorum actionem eo nomine habebunt, quod contra legem [illegible]
et officia eis obtemperantia et defensores ubique terrarum [illegible]
poenasque adversus ipsos definitas metuant.

---

9 *κατ' αὐτῶν* Kroll] *κατὰ ταὐτὸν* B | [illegible]

CORPORIS CLXVIII
NOVELLARUM APPENDICES.

I. IUSTINIANI XIII EDICTA QUAE VOCANTUR.

II. APPENDIX CONSTITUTIONUM DISPERSARUM.

I.

IUSTINIANI XIII EDICTA QUAE VOCANTUR.

Α

[Ε]ΙΔΙΚΤΟΝ ΓΡΑΦΕΝ ΤΟΙΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΓΗΣ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΙΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ ΚΑΙ ΟΣΙΩΤΑΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙΣ.

Β

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΠΑΡΕΧΕΙΝ ΤΟΥΣ ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΑΣΥΛΙΑΣ ΛΟΓΟΝ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΑΙΣ ΠΡΟΦΑΣΕΣΙΝ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ ἐπάρχῳ πραιτωρίων.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἐκ τῶν ἀνενεχθέντων ἡμῖν ἀγράφως παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξότητος ἔγνωμεν, οὐ μικρὰν [illegible]ναι δυσκολίαν τῇ τῶν δημοσίων φόρων εἰσκομιδῇ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας, οἷς ἂν ἐθέλοιεν [illegible] ἀσυλίας παρέχοντας. τὴν ἐξ αὐτοῦ γὰρ τοὺς ὑποδεχομένους τοὺς δημοσίους φόρους προβαλλομένους [illegible] μὴ ἐκπέμπειν τὸ ἐπ' αὐτοὺς καταβαλλόμενον χρυσίον, πλείστην δὲ μοῖραν αὐτοὺς παρακατέχειν, [illegible] ὀφλήσειαν χρυσίον, ἀποκεχρῆσθαι τῷ κακῶς αὐτοῖς τῆς ἀσυλίας παρεχομένῳ λόγῳ. Θεσπί[illegible] τῷ θείῳ πραγματικῷ χρώμενοι τύπῳ πρὸς τὴν σὴν ὑπεροχήν, διὰ [illegible] τοῖς λαμπροτάτοις τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχουσι λόγον ἀσυλίας παρέχειν ἐπὶ δημοσίαις αἰτίαις, [illegible] μόνων προφάσεων ἐξεῖναι αὐτοῖς τοῖς δεομένοις παρέχειν τὸν τῆς ἀσυλίας λόγον καὶ [illegible] οὐ δυναμένοις [illegible] αὐτὸν παρακουμένης τῆς προθεσμίας [illegible] ἀφαιρεθήσονται τὸν τοιοῦτον παρ' αὐτῶν λαμβάνοντα λόγον, ἀλλ' [illegible]

[illegible] I. Graeca extat in M hoc loco, in L post nov. VIII, in B 5, 3, 10. 40; [illegible] post nov. VIII [illegible]

[illegible] II. Graeca tantum extat in M f. 384. [illegible]

[illegible]

[illegible] SCRIPTUM AD DEO CARISSIMOS UBIQUE TERRARUM [E]PISCOPOS ET SANCTISSIMOS PATRIARCHAS.

[illegible]

II.

[illegible] IN FISCALIBUS CAUSIS ASYLIAM DENT.

[illegible]

συνέχειν αὐτοὺς προσταττομένῳ τοὺς [illegible] *κατὰ χώραν αὐτοῖς λόγον πρὸς οὐδὲν* [illegible] *θείαν ἡμῶν κέλευσιν λόγον ἀσυλίας* [illegible]

[illegible]

Ἐπειδὴ δὲ παρὰ τῆς σῆς ἐνδοξότητος [illegible] *ἐπαρχίαις τῶν ἑαυτοὺς τῇ τῶν αἱρετικῶν* [illegible] *ὑποτελῶν συνεχόντας λόγῳ σπορτούλων πλεῖστον* [illegible] *τετολμηκότας καὶ συσχεθῆναι καὶ προσαχθῆναι* [illegible] *τὸ ληφθὲν καταθεῖναι, καὶ τὸ μὲν* simplum *τοῦ* [illegible]
1 *τῷ δημοσίῳ. Τοὺς δὲ τεταγμένους εἰς τὴν* [illegible] *τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως κινδύνῳ οἰκείῳ καὶ τῶν* [illegible] *σίων ποιεῖσθαι φόρων, ἐκλελοιπότων μέν, καθάπερ* [illegible] *εὐσέβειαν, τῶν εἰς τὴν ἐπιχώριον ἀναφερομένων τάξιν* [illegible] *δὲ χρόνων τοῦ βικαρίου καὶ τὴν τοῦ* [illegible] *παρειληφότας ἀρχήν.* [illegible] *καὶ κατὰ καιρὸν βικαρίου τὰς δημοσίας* [illegible]
2 *δημοσίῳ. Τοὺς δὲ ὄντας ἐθνικοὺς ἀποδείκνυ*[illegible] *γινομέναις ἀποδείξεσι διακεκριμένας τὸ ἐπ' αὐτοὺς* [illegible] *καταβαλλομένην ἐπ' αὐτοῖς ποσότητα προφάσει τῶν* [illegible] *κουσαν ταῖς θείαις ἡμῶν λαργιτιόσι, καὶ διὰ τῶν* [illegible] *καὶ μὴ τὰ ἐξ ἑτέρων τίτλων* [illegible]

(Ἐπίλογος.) [illegible] *σῇ ὑπεροχῇ εἰς ἔργον ἀχθῆναι προσταξάτω.*

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ [illegible]

(Προοίμιον.) Καὶ [illegible] *διὰ πάντων ἀγαγεῖν νόμους* [illegible]

Edictum III Graece [illegible] *ἡ διάταξις)* [illegible] *XXIX.*

---

tale tus ab eis [illegible] *tributa solvat,* [illegible] *habeant, qui* [illegible]

1\. [illegible] *sitionem eorum* [illegible] *larum nomine* [illegible] *et ad clarissimos* [illegible]
1 *et simplum* [illegible] *vicariana cohorte, quae* [illegible] *suorum periculo publicorum* [illegible] *pietatem excellentia tua* [illegible] *sint, e multo autem* [illegible] *magistratum susceperit;* [illegible]
2 [illegible] *eorum* [illegible] *menses, et* [illegible] *manifestam* [illegible]

Epilogus. [illegible] *cellentia tua* [illegible]

[illegible]

CAPUT I.

Καὶ ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν ἔναγχος βαρβαρικόν τινα καὶ θρασὺν εἶναι παρ' αὐτοῖς νόμον οὐ Ῥωμαίοις οὐδὲ τῇ δικαιοσύνῃ τῆς ἡμετέρας πρέποντα πολιτείας, ὅπως ἂν ἄῤῥενες μὲν κληρονομοῖεν τῶν γονέων, θήλειαι δὲ μηκέτι, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τῷ παρόντι θείῳ χρώμενοι νόμῳ πρὸς τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, ὁμοίας εἶναι καὶ διαδοχὰς καὶ ὅσα τοῖς Ῥωμαίων διατέτακται νόμοις ἐπί τε ἀνδρῶν ἐπί τε γυναικῶν, ταῦτα καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ κρατεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τοὺς ἡμετέρους ἐκεῖσε κατεπέμψαμεν νόμους, ἵνα εἰς αὐτοὺς ἀφορῶντες οὕτω πολιτεύοιντο. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἤδη προειληφότα ἅπαντα ἀνακινεῖν τῶν ἀτοπωτάτων ἐστί, διὰ τοῦτο θεσπίζομεν τόνδε τὸν νόμον κρατεῖν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας, ὥστε τὰς τῶν ἐξ ἐκείνου τελευτησάντων μέχρι νῦν διαδοχὰς κατὰ τοῦτον πολιτεύεσθαι τὸν τρόπον, πλὴν εἰ μὴ ἔτυχον διαλυσάμενοι ἢ ἄλλως πρὸς ἀλλήλους ἀπαλλαγέντες. εἰ γάρ τι τοιοῦτον γέγονε, τοῦτο ἐπὶ τῆς οἰκείας μένειν ἰσχύος καὶ μηδαμῶς ἀνακινεῖσθαι θεσπίζομεν. Μετέχειν δὲ αὐτὰς καὶ τῶν καλουμένων γενεαρχικῶν πραγμάτων ἀπὸ τοῦ εἰρημένου χρόνου βουλόμεθα. εἰ μέντοι συμβαίη τινὰς εὑρεθῆναι, οἵπερ καίτοι μὴ καλούσης τὰς θυγατέρας εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴν ἔγραψαν ὅμως κληρονόμους, μετεῖναι κἀκείναις καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν γενομένοις τῆς τῶν γενεαρχικῶν πραγμάτων διαδοχῆς.

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ [illegible] διαφυλάξαι καὶ πέρατι παραδοῦναι σπευσάτω, ὥστε τοὺς ἡμετέρους νόμους διὰ πάντων κρατεῖν καὶ εἶναι κυρίους· ἀρχομένου μὲν τοῦ παρόντος νόμου, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, ἐκ τῶν προοιμίων τῆς ἡμετέρας βασιλείας, τῷ παντὶ δὲ συμπαραταθησομένου χρόνῳ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ἅπασι πολιτευσομένου τρόποις καὶ κατὰ πάντων φυλαχθησομένου. Dat. X. kal. Aug. Belisario vc. cons. [a. 535.]

Δ̄

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΦΟΙΝΙΚΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣΙΑΣ.

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἰωάννῃ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῶν ἱερῶν τῆς Ἕω πραιτωρίων τὸ δεύτερον, ἀπὸ ὑπάτων καὶ πατρικίῳ.

(Προοίμιον.) Ἀμίσθους μὲν χρῆναι γίνεσθαι τὰς ἀρχὰς ἤδη νόμος ἡμέτερος λέγει, ὃν δὴ καὶ κύριον ἐπὶ πάντων τίθεμεν.

CAPUT I.

Ἐπειδὴ δὲ πάντα περισκοπούμενοι πρός τε τὴν τῶν ὑποτελῶν εὐγνωμοσύνην πρός τε τὴν τῶν τόπων [illegible] τὰς ἀρχὰς τὰς μὲν συνήψαμεν, τὰς δὲ διείλομεν, τὰς δὲ εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο μετεστήσαμεν σχῆμα, [illegible] ὑψηλοτέρας τε ἅμα ποιήσαντες καὶ ὀνόμασι μείζοσι τῶν νῦν ὄντων κατακοσμήσαντες, καὶ [illegible] καὶ ἀνθυπάτους καὶ μοδεράτωρας καὶ κόμητας παρὰ τὸ πάλαι κεκρατηκὸς εἰς τὴν πολιτείαν

[illegible] *IV Graece tantum extat in M.*

[illegible] nuper cognovimus barbaricam quandam audacemque esse apud eos legem neque [illegible] republicae iustitiae congruentem, ut masculi in parentum hereditatem succederent, [illegible]

[illegible]

εἰσαγαγόντας καὶ πάντα ἐπ' [illegible]
τῷ Λιβάνῳ Φοινίκης ἐκ τῶν [illegible]
σχῆμα καὶ σιτήσει αὐτῇ [illegible]
λοντος προφάσει τῆς [illegible] ... μεγάλω[illegible]
λίτρας ἐτησίας διδόντος ἀπὸ τοῦ ... [illegible] ... χορηγουμένων [illegible]
λαμπροτάτων τριβούνων ... ἡμῶν γεναι[illegible]
καὶ ταύταις δὴ καὶ μόναις
ἔχοντας μὲν καὶ τὴν [illegible] ἄλλων

πλὴν ἀλλ' ἐξαίρετον ... [illegible]
νίκων χώραι ἐστίν, ... forinae [illegible]
προϊοῦσιν ἐπὶ τι τὰς τῶν
πόλεων ἀπαθείαν. ταῦτα ... [illegible]
παρ' ἡμῶν γίνεσθαι ... [illegible]
σιτήσεων ἐκ τῶν τῆς ... [illegible]
ἑκάστου τῷ περιβλέπτῳ
1 τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ'
τὴν περὶ τὸ δημόσιον

ἰδιώταις δικαιοσύνην, πάντων,
2 τῆς καταστάσεως τῶν ... καὶ
μέντοι γε ὁ ῥηθεὶς ἀριθμὸς
σταίη τόπους, φροντιοῦμεν ἡμεῖς ἑκατέρων
νενομισμένης τε καὶ ἁρμοζούσης βοηθείας. τοῦ
μετουσίαν· οὐδὲ γὰρ [illegible]
μοδεράτωρι οὔτε ἰδιωτῶν οὐδενί,
τις ἐνάγοιτο· πρὸς οὔτε οὐδεμίαν [illegible]
τίδος καὶ πολιτικῆς ... σεως, καὶ [illegible]
τε καὶ καταστήσαντα.
πολιτικοῖς, οὐδὲ τῶν
κατὰ μηδὲν ἐλάττονα τὴν ἀρχὴν ταύτην [illegible]
τῆς τῶν δημοσίων εἰσπράξεως τὸν
συγχωρεῖν, μήτε τοῖς
ἀλλὰ μηδὲ τῷ θείῳ ἡμῶν
ἐπαγγέλλειν τοῖς ἡμετέροις
[illegible]
αὐτῷ διοικεῖσθαι.

ductis omnibusque ad eius [illegible]
ad
ad
sed
illi

[illegible]
II.

CAPUT III.

πάντως γίνεσθαί τε καὶ κρατεῖν βουλόμεθα, τὸ τὰς σιτήσεις τῶν περιβλέπτων δουκῶν ἐκεῖθεν ..., ὁπόθεν ἂν ὁ περίβλεπτος τῆς ἐπαρχίας μοδεράτωρ ἐντάξειε, πρόδηλον ὄν, ὡς οὐ μετὰ ... ἀδημονίας προσέξουσι τοῖς πράγμασιν, ὡς μηδὲ τὰς οἰκείας σιτήσεις ἰσχύειν ἀπαιτῆσαι, εἰδότας ὡς ... τοιοῦτόν τι πράξειαν, ποινὴν viginti librarum auri καταθήσουσι.

(Ἐπίλογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου δηλούμενα νόμου ἡ σὴ ὑπεροχὴ ... καὶ πέρατι παραδοῦναι σπουδασάτω.

Ε

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΑΝΑΙΡΟΥΣΑ ΤΗΝ ΤΩΝ ΕΚΑΤΟΝ ΕΝΙΑΥΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΥΚΤΗΡΙΩΝ ΟΙΚΩΝ.

Ϛ

ΙΔΙΚΤΟΝ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ.

Ζ

ΤΥΠΟΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΑΡΓΥΡΟΠΡΑΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ.

... τοῦ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Φλάβιος Ἰουστινιανὸς ... Γερθικὸς Φραγγικὸς Γερμανικὸς Ἀντικὸς Ἀλανικὸς Οὐανδαλικὸς Ἀφρικὸς εὐσεβὴς εὐτυχὴς ἔνδοξος νικητὴς τροπαιοῦχος ἀεισέβαστος Αὔγουστος Ἰουλιανῷ.

(Προοίμιον.) Ὥσπερ ἀεὶ ἡ τῆς ἀρετῆς δύναμις ἐν τοῖς ἐναντίοις διαφαίνουσα, οὕτω καὶ ἡ βασιλικὴ ... διοίκησις ἐν ταῖς τῶν ὑπηκόων ἐνστάσεσι φανεροῦται. καὶ σύμπαν μὲν ἡμῖν μηδέποτε τῇ

... V Graece extat in M; est exemplar graecum nov. CXI et iuxta eius versionem latinam, quae sola ... novellarum transiit, exhibitum p. 521, 6.

... VI Graece extat in M; est nov. CXXII et eius loco editum p. 592, 12.

... VII Graece tantum extat in M.

[illegible]

ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ ἐναντίον τι συμβαίνων [illegible]
θείου νεύματος κίνησις τοῖς ἀνθρωπίνοις [illegible]
δεῖα τῆς βασιλικῆς προνοίας τε καὶ [illegible]
χρόνῳ οὐ δεόμενον διηγήματος. [illegible]
ἀναγκαῖον εἶναι πολὺ ἐκεῖνο ἀκούων, ὅπερ [illegible]
ἅπερ δυσκόλως ἂν ἄλλος ἐνήγαγε πράξιν [illegible]
ἡμῖν, φάσκοντές τινας κληρονόμους καὶ διαδόχους [illegible]
ἄργυρον ἢ καὶ ἕτερα εἴδη κομισαμένων εἰς [illegible]
αὐτῶν τῶν κληρονόμων ἢ διαδόχων δυναμένων [illegible]

[illegible]

Τοῦτο τοίνυν θεσπίζομεν ὑποδεξόμενοι [illegible] γε πάντων πρὸς τὸ ὀρθὸν συνειδὸς [illegible] πρατῶν ἐκείνοις, ὧν αὐτοὶ ὑπῆλθον τὰ δίκαια, [illegible] αὐτοὺς συστήματος πράττειν. ὅπερ καὶ παρὰ τῶν [illegible] προστάττομεν. εἰδότος ἑκατέρου μέρους, ὡς εἰ ἐλεγχθείη [illegible] τῶν ἡμερησίων καταγραφῶν μεθ' ὅρκου [illegible] οἱ ἀγνωμονοῦντες καταθήσουσιν, ἅπερ [illegible] πράγματος ἀληθῶς ἀμελήσαντες.

[illegible]

Δεύτερον ἡμῖν παρὰ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ [illegible] ἀναγκάζεσθαι αὐτοὺς ταῖς προφερομέναις [illegible] σίοις τῇ ἐκείνων καταγραφείσι χειρί, εἶτα [illegible] τὴν πίστιν ἐπιτιθέναι, διὰ τὸ τὸ κατ' [illegible] πιστεύειν, μὴ ἀνεγνωκότας τὰ ἐκείνων [illegible] σθαι κατάστασιν, καὶ βουλομένοις, [illegible] γενόμενα εἰς αὐτοὺς ἰδιόχειρα, καθὰ [illegible]
1 Καὶ ἐν τούτῳ τοίνυν ἡμεῖς [illegible] τοιούτοις κεφαλαίοις διαθέσθαι καὶ [illegible] προφέρουσιν ἰδιόχειρα τῶν συναλλαξάντων [illegible] νόμοι τε καὶ διάδοχοι οὐ δύνανται [illegible] ὄνομα φέρουσι, τὴν ἀναργυρίαν [illegible] ραίου γραμματείου τὸ ἔγγραφον [illegible] θείη ἐκ τῆς ἄλλου ἀγοραίου συγκρίσεως [illegible] καὶ τῇ τῶν μαρτύρων ὑπογραφῇ [illegible] αὐτῶν προφερόμενα τῶν συναλλαξάντων [illegible]

[illegible]

---

nostras adversi eveniat, verum [illegible] humanis malis [illegible] fit. Quod etiam [illegible] propagatum [illegible] quasi ex improviso [illegible] recensentur nos [illegible] tariis aurum aut etiam [illegible] qui acceperint superare [illegible]

I. Huic igitur rei [illegible] rectam conscientiam [illegible] [illegible]

II. [illegible]

[illegible] τῶν ἀγοραίων συμβολαίων ἔχοντα δύναμιν, οἷα οὐκ ἀσφαλείας αὐτοῖς δεούσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ [illegible] οὐδενὸς τοῖς ἱκετεύουσι γινομένου προκρίματος ἐκ τοῦ μὴ ἐγκεῖσθαι ὑποθήκας ἢ κληρονόμων ἢ [illegible] ὄνομα τοῖς παρὰ τῶν συναλλαξάντων εἰς αὐτοὺς ἐγγράφοις γενομένοις.

CAPUT III.

Ἕξουσι δὲ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῶν ἀργυροπρατῶν σωματείου, ἐξ ἴσου δὲ καὶ οἱ συναλλάκται τὰς ὁμοίας [illegible] αὐτῶν ἀγωγὰς κινοῦντες ἄδειαν, εἴπερ τινὲς τῶν τετελευτηκότων δι' ἀπορίαν κληρονόμους μὲν οὐκ ἔσχον, χρεώστας δὲ κατέλιπον, ἢ καὶ πράγματά τινα ἐκείνοις διενεγκόντα ἐν παραθήκῃ ἢ ὑποθήκῃ παρά τισιν εὑρίσκεται, κινεῖν κατ' ἐκείνων τὰς ἁρμοζούσας αὐτοῖς ἀγωγὰς καὶ τὸ ἱκανὸν ἐξ αὐτῶν ἑαυτοῖς περιποιεῖν. τὰ ὅμοια δὲ αὐτοῖς φυλαχθήσεται καὶ ἐπὶ [ταῖς] τῶν ζώντων συναλλακτῶν καὶ χρεωστούντων αὐτοῖς, ὥστε ἐξεῖναι τοῖς ἐνάγουσιν ἢ καὶ ἐναγομένοις βουλομένοις, κἂν μὴ τοῖς συμβολαίοις ὑποθήκης ἐμφέρεται μνήμη, ὑποθηκαρίας ὅμως κινεῖν ἀγωγάς, αἷς φύσει τοῖς τῶν ἀργυροπρατῶν καὶ τῶν συμβαλλόντων αὐτοῖς συναλλάγμασιν ἑπομένας, καὶ ἔχειν κατὰ τῶν ὑστέρων τῷ χρόνῳ δηλονότι δανειστῶν τὴν προτίμησιν. ἄδικον γὰρ τυγχάνει καὶ τῆς τῶν ἡμετέρων χρόνων δικαιοσύνης ἀλλότριον, τοὺς μὲν εὐεργέτας τῶν ἰδίων στερεῖσθαι πραγμάτων, τοὺς δὲ χρεωστοῦντας τοῖς ἀλλοτρίοις ἐντρυφᾶν.

CAPUT IV.

Κἀκεῖνο δὲ τῇ ἡμετέρᾳ περὶ αὐτοὺς ἐπικουρίᾳ προστίθεμεν. ἐπειδὴ γὰρ τοῖς παρ' αὐτῶν γενομένοις συναλλάγμασι σφόδρα ὁ νεαρὸς ἡμῶν νόμος ἀνθίσταται, ὁ παρακελευόμενος τοὺς εὐεργέτας μὴ χωρεῖν κατὰ τῶν πριαμένων τινὰ παρὰ τῶν χρεωστούντων, πρὶν ἂν οἱ πρωτότυποι χρεῶσται ἄποροι διὰ τῆς ἐκστάσεως [illegible]χθῶσιν (ὅπερ αὐτοῖς πάνυ καθέστηκε φορτικόν, διὰ τὸ τοὺς ἀγοράζοντας ὡς ἔκ τινος ἔθους καὶ [illegible] ζητεῖν καὶ τὴν ἄλλην ἑαυτοῖς ἀσφάλειαν περιποιεῖσθαι, αὐτοῖς δὲ τοῦτο μήτε ἔθος μήτε τὴν [illegible] τῶν συναλλαγμάτων ἔκβασιν συγχωρεῖν), θεσπίζομεν διὰ τοῦ παρόντος θείου πραγματικοῦ τύπου [illegible] αὐτοῖς διδομένου φιλοτιμίαν μὴ δυναμένην ἑτέρῳ προσώπῳ ἢ μεθοδίᾳ ἢ σωματείῳ ἢ ἐπιτηδεύ[illegible] ἁρμόζειν, τοιαύτης αὐτούς τε καὶ τοὺς αὐτῶν συναλλάκτας, ἡνίκα κατ' αὐτῶν ἀγωγὰς κινοῦσι, [illegible] ἀπολαύειν ἐν τῷ ἐπιζητεῖν τε καὶ διώκειν τὰ πράγματα, ἐφ' οἷς αὐτοῖς ὁ χρόνος παρέχει προτί[illegible] πρὸ τῆς ἡμετέρας ἔσχον νομοθεσίας, ὥστε αὐτοὺς μὴ βαρουμένους τῇ ἀποδείξει τῆς τῶν [illegible] ἐκστάσεως, εἴπερ μὴ δυνηθῶσι παρὰ τοῦ πρωτοτύπου τὸ ἱκανὸν ὑπομεῖναι, χωρεῖν κατὰ τῶν [illegible] ὑπ' ἐκείνων πραγμάτων καὶ ἐξ ἰδικῆς ἢ γενικῆς ὑποθήκης αὐτοῖς ὑποκειμένων, ἐφ' ὧν, καθὰ [illegible]ώτερα τῶν ἄλλων δανειστῶν ἔχουσι δίκαια. οἰόμεθα γὰρ τὰ τῷ προειρημένῳ σωματείῳ καὶ [illegible] συναλλάκταις παρεχόμενα εἰς τὴν κοινὴν συντείνειν εὐεργεσίαν, οἷα αὐτῶν οὐκ ὀλίγοις τισίν, ἀλλὰ [illegible] σχεδὸν τῇ πολιτείᾳ γινομένοις συναλλάγμασιν ὑπουργούντων.

CAPUT V.

[illegible] δὲ αὐτοῖς παρασχεῖν αἰτοῦσι συνείδομεν, ὥστε, ἡνίκα ἄν τισιν ἐπάγωσι δίκας καὶ εἰς τὴν [illegible] ὁμολογίαν συνελαύνωνται, μὴ ἀπαιτεῖσθαι ἐγγύας, ἀλλὰ ἀρκεῖν τὴν αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ γινο-

---

[illegible] quam publica instrumenta vim habeant, cum non securitas iis desit, sed sola forma. [illegible] praeiudicium inde fiat, quod non insunt hypothecae aut heredum successorumve [illegible] a contrahentibus cum ipsis compositis.

[illegible]

μένην κατάθεσιν, οἷα δῆλον [illegible] πρόδηλον ὄν, ὡς οἱ τῷ [illegible] καταθήσουσι τὴν τῆς [illegible] γόμενοι ταῖς ὁμοίαις ὑποτεθήσονται [illegible] ὥστε, καθάπερ ἔμπροσθεν εἴρηται, [illegible] δόσιν ἐπὶ τῇ δεκατημοιρίᾳ καὶ ἰδίαν [illegible]

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ εἰς [illegible] ἀλλάττειν, καὶ οἷα συμβαίνει [illegible] ἐμπόδισμα φέρειν [illegible] καὶ παρακαλοίμεθα αὐτοῖς [illegible] Πέτρου τὸν ἐνδοξότατον [illegible] θατέρῳ τούτων τὰς κεκρατημένας [illegible] αὐτοῖς παρ' ἡμῶν δεδομένας [illegible] ἡμετέροις νόμοις συμβαίνει [illegible] σχολάζειν τῷ οἰκείῳ [illegible] γματα, ὅσον ἢ αὐτοὶ [illegible] ἀδίκους αὐτοῖς ἐπιφέρειν βλάβας.

Ἀλλ' ἐπείπερ ἡμῖν καὶ ἄλλον [illegible] τινας μὲν δανειζόμενος ἢ [illegible] ζουσι κτῆσιν ἀκίνητον [illegible] τῆς γενικῆς ὑποθήκης τῶν ὄντων [illegible] τῶν ὑποθέντων ἀναλαμβάνοντες [illegible] κτον, ἀλλὰ καθὰ εἴρηται [illegible] πρᾶσιν γίνεσθαι παρὰ τῶν [illegible] ἀπορίαν προΐσχεσθαι, τοὺς δὲ [illegible] δύνασθαι ἐκείνοις ἐπάγειν, [illegible] φιλοτιμίαν τοῖς τε ἀργυροπράταις [illegible] εἰ δειχθείη τῶν ὀφειλόντων [illegible] σιωπηρῶς τὰ οἰκεῖα μεταγαγὼν [illegible] ἐλέγχειν τὸ γινόμενον, καὶ [illegible] πανταχόθεν τῆς [illegible] δαπανήμασι [illegible]

---

facta depositio, [illegible] Manifestum [illegible] vel nihilominus [illegible] et insuper qui ab [illegible] necessitate, quod, [illegible] dotis proprio [illegible]

VI. [illegible]

[illegible] ὑπάρχειν, ὥστε οὕτω τὰς κινηθείσας καὶ οὔπω πέρας δεξαμένας ἢ καὶ ὕστερον κινηθη[illegible] διαθεῖναι, ἐφ' ᾧ τε μήτε τοὺς ἱκέτας ἐκ τῆς τῶν χρεωστῶν ἀγνωμοσύνης ἢ ῥᾳδιουργίας [illegible] βλάβην, μήτε δὲ τοὺς [illegible] διὰ τῶν [illegible] [illegible] [illegible] καὶ τὰ πρώην τοῖς δεηθεῖσι παρασχεθέντα κύρια καὶ ἀσάλευτα μένειν, καὶ τὰ διὰ τοῦ παρόντος [illegible] ἡμῶν φιλοτιμηθέντος πραγματικοῦ τύπου κατὰ τὸν ἡμέτερον ἐκτελεσθῆναι σκοπόν, εἴπερ σπουδάζομεν [illegible] ὑπηκόους ἅπαντας ὀρθῶς καὶ ἀρρᾳδιουργήτως τοῖς πράγμασι προσιέναι, καὶ τοὺς ὀφείλοντας διὰ τὸ τοῖς [illegible] πολιτείας πράγμασιν ὑπουργεῖν ἡσύχου ἀπολαύειν βίου μὴ διὰ τὰς τῶν ἀγνωμονούντων μηχανὰς δικα[illegible] καὶ ταῖς ἐξ αὐτῶν προσομιλεῖν δυσχερείαις τε καὶ ζημίαις.

CAPUT VIII.

[illegible] δὲ ἐν ἑκάστῳ τῶν εἰρημένων κεφαλαίων ἰδικῶς ἐθήκαμεν, τοῦτο γενικῶς ἐν τῷ τοῦ λόγου [illegible] θεῖναι συνείδομεν, ἐφ' ᾧ τε ἐν ἅπασι τοῖς προληχθεῖσιν ἴσα προνόμια τοῖς ἐν τῷ προειρη[illegible] ἀργυροπρατῶν σωματείῳ καταλεγομένοις καὶ τοῖς τούτων κληρονόμοις καὶ διαδόχοις . . . ἐφ' οἷς [illegible] ἀργυροπρατῶν κινοῦσιν ὑπάρχειν. πρέπει γὰρ ἐκείνην ἑκάτερον μέρος τὴν ἀκεραιότητα ἐν τοῖς [illegible] συναλλάγμασί τε καὶ πράγμασι διαφυλάττειν, ἣν ἑαυτῷ ζητεῖ παρὰ τοῦ ἑτέρου φυλάττεσθαι. [illegible] διὰ τοῦ παρόντος θείου ἡμῶν πραγματικοῦ τύπου κελεύοντες καὶ τοῦτο προστίθεμεν, ὥστε [illegible] καὶ ἅπαντας τοὺς μεγάλους ἄρχοντας συνελθεῖν τοῖς ἐν τῷ προειρημένῳ συστήματι κατα[illegible] ὥστε εἴτε διὰ προσταγμάτων εἴτε διὰ γραμμάτων εἴτε δι' ἑτέρου οἱουδήποτε συνήθους τρόπου [illegible] τοῦ νόμου ἀκολουθίας τυχεῖν αὐτοὺς τῆς δεούσης ἐπικουρίας, καὶ δυνηθῆναι κατὰ τῶν ἀγνωμο[illegible] [illegible]θῆναι, καὶ μὴ ἀναγκασθῆναι καὶ αὐτοὺς ἀγνώμονας ἑτέροις φαίνεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνδείξα[illegible] καὶ εὔγνωμον πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συναλλάκτας, διὰ τοῦτον καὶ τῇ τῶν ἡμετέρων χρόνων [illegible] καὶ τοῖς ἁπάσης τῆς πολιτείας συναλλάγμασι πρέποντος, ὧν τὰ μέγιστα καὶ ἀναγκαιότατα διὰ [illegible] ἀεὶ συστήματος γίνεται.

([illegible]λογος.) Τὰ τοίνυν παραστάντα ἡμῖν καὶ διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγματικοῦ δηλούμενα τύπου [illegible] καὶ πᾶς ἕτερος δικαστὴς τῆς ἡμετέρας πολιτείας βέβαια φυλαξάτω, ἀδείας οὔσης τοῖς ἱκέταις [illegible] δικαστηρίῳ, μείζονί τε καὶ ἐλάττονι, ἐμφανίζειν τόνδε τὸν θεῖον πραγματικὸν τύπον καὶ τοῦτον [illegible] καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ τυγχάνειν βοηθείας, τοσαύτην ἐν τῇ παρούσῃ ὑποθέσει καὶ τοῖς προειρη[illegible] δύναμιν ἔχοντος, ὅσην ἐπὶ τοῖς ἄλλοις πράγμασιν οἱ γενικοὶ ἡμῶν ἔχουσι νόμοι. Dat. kal. [illegible] [illegible] Iustiniani pp. Aug. anno XV., post Basilii vc. cons. [a. 542.]

[illegible] nondumque finitas aut etiam quas in posterum movebuntur controversias ita sitis [illegible] supplices e debitorum improbitate aut levitate [illegible] dispendium subeant neque [illegible] vexationibus importuna detrimenta accipiant, sed et quae nuper potentibus prae[illegible] [illegible] maneant, et quae per praesentem sacram nostram pragmaticam formam concessa [illegible] consilio perficiantur, qui id agimus, ut omnes subditi recte et non leviter ad negotia accedant, [illegible] reipublicae negotiis inserviunt, quieta vita frui debeant, non per improborum machinas iudi[illegible] [illegible] molestiis et dispendiis implicentur.

[illegible] autem in unoquoque dictorum capitum singulatim posuimus, id in orationis clausula [illegible] visum est, ut in omnibus quae ante commemorata sunt aequalia privilegia sint iis, [illegible] argentariorum collegio recensentur, eorumque heredibus et successoribus . . . in eis [illegible] argentarios [illegible]. [illegible] [illegible] in pro[illegible] [illegible] negotiis suis servare, quam sibi ab altera [illegible]. Hanc igitur per prae[illegible] [illegible] pragmaticam formam [illegible] [illegible]

[illegible]

Η

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΚΑΡΙΟΥ [illegible] ΠΟΝΤΙΚΗΣ

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Βάσσῳ τῷ ἐνδοξοτάτῳ [illegible] τῶν ἱερῶν πραιτωρίων.

⟨Προοίμιον.⟩ Ἡμεῖς μὲν ἀμφοῖν τὰς πολιτικὰς [illegible] ἀρχὰς ταῖς κατὰ τὴν Ποντικὴν διοίκησιν ἐπαρχίαις [illegible] νομίσαντες τὸν ἄνωθεν [illegible] καὶ [illegible] τοὺς τόπους βαρβαρικὸν κακὸν τὸν ἐν μέσῳ [illegible] ἔσχομεν χρόνον, οὐδὲν τῶν [illegible] αὐτῶν ἁμαρτηθήσεσθαι προσδοκήσαντες. [illegible] ἐξ αὐτῶν ἔγνωμεν τῶν πραγμάτων, ὡς [illegible] τὰς ἐπαρχίας ταύτας ληστεῖαι τε [illegible] καὶ ἄνδρες ἀλληλοφονοῦντες [illegible] καὶ κατ' ἀλλήλων χρώμενοι [καὶ] [illegible] τε τὰς ὑπὲρ τούτων φωνὰς [illegible] βουν, ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν, οὐδενὸς τῶν [illegible] ἀρχόντων τῆς ἐπιδεδομένης χώρας [illegible] μένοντος, ὡς πολλάκις μὲν ἡμᾶς ἄνδρας [illegible] τὴν χώραν καὶ βαρέσιν μισθοῖς τὸ [illegible] δὲ πλέον οὐδέν, μὴ παρούσης ἀρχῆς τῆς [illegible] βοηθούσης καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν [illegible] λυούσης,

συνείδομεν ἀνανεώσασθαι τὴν τοῦ [illegible] ἀρχήν, καὶ τὸν μὲν τῆς Γαλατίας [illegible] μηδὲν ἕτερον ἢ πολιτικὸν ⟨μόνον⟩ [illegible] καθὰ πρότερον ἦν, πρὶν ἡμᾶς τὴν [illegible] αὐτὰς ἀρχὴν ἀξίᾳ τε καὶ [illegible] τῆς πρώτης Γαλατίας ἐπιμέλειαν [illegible] ρον δὲ πάλιν ἐπιστῆσαι [illegible] διοικήσεως ἐπαρχίαις, οὔτε [illegible] ⟨οὐ⟩ τῆς ἐπαρχιάρχου μόνης, [illegible]

Ed. VIII Graece exstat in M. [illegible]

Praefatio. [illegible]

[illegible] ἐπεί γε ἐκείνῳ μὲν [illegible] [illegible] πολιτικῇ παρουσίᾳ τῶν τοιούτων [illegible] δὲ περιβλέπτῳ βικαρίῳ περινοστεῖν [illegible] ἀναγκαῖα τὰ τῆς ἐντεῦθεν ὑπουργίας. ὑπακούσεται δὲ αὐτῷ πᾶσα στρατεία ἐν [illegible] τοῖς τόποις, καὶ ὑπακούσονται τοῖς [illegible]

[illegible]

[illegible] tantummodo constituto civili superiorum eorum officio; viro spectabili vero vicario, circumlustrare necessitatem habenti provincias necessarium hujusmodi ministerium est. Obediet vero ei omnis militia in illis constituta locis, et obedient his, quae dicuntur [illegible]

[illegible]

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

CAPUT II.

[illegible]

[illegible]

ΜΗΔΕΜΙΑΝ ΑΔΕΙΑΝ ΕΧΕΙΝ ΤΟΥΣ ΠΑΡ' ΑΙΓΥΠΤΙΟΙΣ ΖΥΓΟΣΤΑΤΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΧΡΥ- [illegible] ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΥΠΕΡ ΟΒΡΥΖΗΣ ΤΙ ΑΠΑΙΤΕΙΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΘ' ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ [illegible] ΠΟΛΕΩΣ ΤΟ ΧΑΡΑΤΤΟΜΕΝΟΝ [illegible] ΤΑΣ [illegible] ΕΠΙΤΙΘΕΝΑΙ ΑΥΤΟΥΣ ΚΑΤΑ [illegible] ΣΤΑΘΜΟΝ

[illegible]

CAPUT I.

[illegible]

Graece tantum extat in M.

[illegible]

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ

[illegible]

XII. DE HELLESPONTO

[illegible]

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

[illegible]

CAPUT II.

[illegible]

CAPUT III.

[illegible]

CAPUT IV.

[illegible]

CAPUT VIII.

CAPUT IX.

[illegible]

CAPUT XIII.

[illegible]

CAPUT XIV.

[illegible]

CAPUT XV.

[illegible]

CAPUT XVII.

[illegible]

CAPUT XVIII.

[illegible]

[illegible] largitio- [illegible]

CAPUT XXI.

[illegible] τουτέστι τάς τε ἀποτροφὰς τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν τάξεων τάς τε [illegible] [illegible] πάντων τῶν προφάσει τῶν largitionalibus [illegible] ἡμῖν [illegible] τρόπον παντὸς [illegible].

CAPUT XXII.

[illegible]

[illegible] beneficia [illegible] eorum [illegible] legatio valuit, [illegible] [illegible] sicut [illegible] [a. 541.]

IUSSIO IUSTINIANI IMPERATORIS PRO PRIVILEGIO CONCILII BYZACENI.

Imperator Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus Anticus (Alanicus) Vandalicus Africanus (pius) felix inclitus victor ac triumphator semper Augustus Datiano metropolitano [illegible].

Semper nostrae serenitati [illegible] nisi et in melius [illegible] [illegible]

[illegible] anno XVI. [illegible]

[illegible] volumus eos sicut temporibus Vandalorum [illegible] contempserint terram et ad alienam se [illegible] voluerint [illegible] Septembris Constantinopoli imp. dn. Iustiniani pp. Aug. [illegible]

[illegible] Ut omnia firma sint, quae Amalasuinta vel Athalaricus vel Theodatus donaverunt. Pro petitione Vigilii venerabilis antistitis [illegible] Amalasuinta vel Athalaricus [illegible]

[illegible]

actionem vel potestatem [illegible]
modo vero quod [illegible]

[illegible]

aliquid exegisse, vel in coëmptionibus mensuris [illegible] aliisque [illegible] vel gravaminibus aut iniquis [illegible] ponderibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] etiam si quis de [illegible] aut [illegible] de praeteritorum [illegible] tyrannorum [illegible] ex suis facultatibus ei, a quo abstulit, restituere iubemus, cum nos indemnitatem subiectorum undique volumus procurare. Dat. id. Aug. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XXVIII. pc. Basilii vc. anno XIII.

Ut proprietas unicuique restituatur. [illegible] provinciis quosdam greges invenientes ab illis [illegible] pertinebant [illegible] [illegible] Dat. anno die et cons. ss.

De eo, cui aliquid ablatum est, ut restituatur. [illegible] exactionis vel cuiuslibet oneris praetextu aut alio [illegible] speciebus [illegible] esse noscuntur, hoc etiam [illegible] ei, cui ablatum est, iubemus [illegible] [illegible] provincialium [illegible] Dat. anno die et cons. ss.

De servis, qui tyrannorum tempore liberas [illegible] iurandum esse consuimus, ut, si qui [illegible] uxores invenientur duxisse, vel etiam liberis [illegible] [illegible] Si vero in posterum etiam coniugia [illegible] [illegible] obtinere iubemus. Dat. id. Aug. [illegible] imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XXVIII. pc. [illegible] vc. anno XIII.

De servis vel colonis ab aliis detentis. [illegible]

De deo dicatis virginibus. [illegible]

[illegible]

VIII.

LEX QUAE DATA EST PRO DEBITORIBUS IN ITALIA ET SICILIA.

In nomine domini nostri Iesu Christi Imperator Caesar Flavius Iustinianus Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus ⟨Anticus Alanicus⟩ Uuandalicus Africanus pius felix inclytus victor ac triumphator ⟨semper⟩ Augustus Narsi Panfronio et senatui.

Cum semper decursio barbarici temporis in novarum rerum • • • et veteribus legibus occasionem praebeat promulgandis, generalibus hominum difficultatibus communi remedio subvenire necesse est. Universae quidem Italiae nos oblatae preces generaliter commoverunt, feneraticiis pecuniis reddendis aliquod sub tempore postulantes remedium, ne per continuam calamitatem et redditibus propriis fraudentur et debiti impossibili solutioni succumbant. Talibus itaque precibus annuentes ⟨per⟩ praesentem legem sancimus, ut per universam Italiam atque Siciliam pro mutuis pecuniis, quae usque ad nuper factam incursionem Francorum datae noscuntur, post redditam perfectam pacem Italiae expleto quinquennio, tunc aut media pars creditae sortis creditoribus offeratur, aut medietatem suae substantiae, si hoc elegerit debitor, offerat creditori, usuris videlicet (a) die [illegible] omni modo cessante. Si quis autem pignora pro debito [illegible] perierunt, [illegible] eventum tam debitor quam creditor sentiat, ut nec creditor [illegible] pecuniis convenire nec debitor possit actiones exercere pigneraticias. Si vero pignora exstant, debitae etiam sortis pro integris pignoribus solutio celebretur. Quodsi pars pignorum salva inveniatur, pro rata portione [illegible] creditorem sequatur. Si quis vero datorum pignorum magnitudinem occasione [illegible] ⟨[illegible]⟩ [illegible] supprimere aut celare voluerit et hoc a debitore comprobari potuerit, [illegible] compellatur. Hi vero, qui necessitatem debiti [illegible] beneficio, vel usuras in capite [illegible], quod etiam [illegible] temporibus [illegible] leges minime patiuntur, per hanc sanctionem huiusmodi fraudentur [illegible], ita videlicet, ut, quidquid etiam de usuris et beneficiis confect[illegible] • • •

IX.

[illegible] Fl. Iustinianus Alamannicus Gothicus Francicus Germanicus Anticus Alanicus Uuandalicus Africanus pius felix inclitus victor ac triumphator semper Augustus [illegible] pp. [illegible]

[illegible] nobis est quod quidam in provincia Africana [illegible] pro [illegible]

II.

ORDO AUTHENTICI ET CORPORIS 168 NOVELLARUM COMPARATUS.

Auth.	Nov.	Auth.	Nov.	Auth.	Nov.	Auth.	Nov.
1	I	35	XXXIII	69	LXVII	103	CIII
2	II	36	XXXIV	70	LXVIII	104	[illegible]
3	III	37	XXXV	71	LXXI	105	[illegible]
4	IV	38	XXXVI	72	LXX	106	CIX
5	V	39	XXXVII	73	LXXII	107	CXII
6	VI	40	XXXVIII	74	LXXIV	108	[illegible]
7	VII	41	XXXIX	75	[illegible]	109	[illegible]
8	VIII	42	XL	76	[illegible]	110	[illegible]
9	IX	43	XLII	77	[illegible]	111	[illegible]
10	X	44	XLIII	78	LXXVII	112	[illegible]
11	XI	45	XLIV	79	LXXVIII	[illegible]	[illegible]
12	XII	46	XLVI	80	[illegible]	[illegible]	[illegible]
13	XIII	47	XLVII	81	[illegible]	115	[illegible]
14	XIV	48	XLIX	82	[illegible]	[illegible]	[illegible]
15	XV	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
16	XVI	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
17	XVII	[illegible]	[illegible]	85	[illegible]	[illegible]	[illegible]
18	XVIII	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19	XIX	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
20	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

INDEX CONSTITU[illegible]

Circa a. 512 [illegible]
CLXVIII. [illegible]
a. 5[illegible] [illegible]
CLXV[illegible] [illegible]
a. 5[illegible]
CLV. [illegible]
D. [illegible]
Ante Kal. [illegible]
CLI. [illegible]
Dat. [illegible]
a. 5[illegible]
CLII. [illegible]
D. [illegible]
[illegible]
Inter prid. [illegible]
ad. II. [illegible]
Ante XVII [illegible]
CXXXVIII. [illegible]
a. 5[illegible] [illegible]
ad. IV. [illegible]
CLIV. [illegible]
CXXX[illegible] [illegible]
a. 5[illegible]
I. [illegible]
Dat. [illegible]
XXXVI [illegible]
Dat. [illegible]
II. [illegible]
Dat. [illegible]
XII[illegible]
IV. [illegible]
Dat. [illegible]
VI. [illegible]
Dat. [illegible]
III. [illegible]
[illegible]

ed. XII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. kal. Sept. CP. Belisario vc. cons.
XIII. *Constantinopolitanis.*
Dat. id. Octobr. CP. Belisario vc. cons. ind. XIV.
XIV. *Constantinopolitanis.*
Dat. k. Dec. CP. Belisario vc. cons.

a. 536.

XXIII. *Triboniano mag. off. et quaest.*
Dat. III. non. Ian. CP. post cons. Belisarii vc.
XXXVIII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. k. Mar. CP. post cons. Belisarii vc.
XVIII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. k. Mar. CP. post cons. Belisarii vc.
XIX. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XVI. k. April. CP. post cons. Belisarii vc.
XX. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. k. April. CP. pc. Belisarii vc.
XXI. *Acacio procons. Armeniae.*
Dat. XV. k. April. CP. pc. Belisarii vc.
XXII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. k. April. CP. pc. Belisarii vc.
XXII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. kal. April. CP. p. c. Belisarii vc.
XXXI. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. k. April. CP. p. c. Belisarii vc.
XXXIX. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. kal. Mai. CP. p. c. Belisarii vc.
XL. [illegible]
Dat. XV. k. Iun. CP. p. c. Belisarii vc.
XLI. *Bono quaestori exercitus.*
[illegible]
CP. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. VI. k. Iun. CP. p. c. Belisarii vc.
[illegible] *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. k. Iul. CP. p. c. Belisarii vc.
XLII. *Menae patriarchae CP.*
Dat. [illegible] Aug. CP. p. c. Belisarii vc.
XLVI. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. XV. k. Sept. CP. p. c. Belisarii vc.
[illegible]

XLVII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. [illegible] Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
L. *Bono quaestori exercitus.*
Dat. k. Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II. ind. I.
LI. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. k. Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
LIV. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. kal. Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
LIII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. k. Oct. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
LV. *Menae patriarchae CP.*
Dat. [illegible] Nov. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II. ind. I.
LVII. *Menae patriarchae CP.*
Dat. [illegible] Nov. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
LVI. [illegible]
Dat. [illegible] Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II. ind. I.
LVIII. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. [illegible] imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XI. p. c. Belisarii vc. anno II.
LIX. *Iohanni pr. pr. Or.*
Dat. III. [illegible] CP. imp. dn. Iustiniani pp. [illegible]
LX. [illegible]
Dat. k. Dec. CP. [illegible]
[illegible]

LXVI. *Iohanni pr. pr. Or.* [illegible]
Dat. Id. Mai. [illegible]
anno XII [illegible]
LXVII. [illegible]
Dat. Id. Mai. [illegible]
LXVIII. [illegible]
LXIX. *Constantino* [illegible]
LXX. [illegible]
LXXI. [illegible]
LXXII. [illegible]
LXXIII. [illegible]
LXXIV. [illegible]
LXXVI. [illegible]
Post VII [illegible]
CLXV. [illegible]
Inter [illegible]
[illegible]

Dat. XIII. k. Iani. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XIII. Apione vc. cons.

C. *Iohanni pr. pr. Or.*

Dat. XIII. k. Ian. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XIII. Apione vc. cons.

Post V. id. Iun. a. 539

CLVI.

a. 540

app. I. *Dominico pr. pr. Illyrici.*

Dat. VII. id. April. CP. imp. dn. Iustiniani Aug. anno ⟨XIV.⟩ Iustino cons.

CVI. *Iohanni pr. pr. Or.*

Dat. VII. id. Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno ⟨XIV.⟩ Iustino vc. cons.

540—547

app. V.

a. 541

CVII. *Basso com. dom. obtinenti locum Iohannis pr. pr.*

Dat. k. Febr. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XIV. Basilio vc. cons.

CVIII. *Basso com. dom.*

Dat. k. Febr. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XIV. Basilio vc. cons.

CX. *Iohanni pr. pr. Or.*

Dat. VI. k. Mai. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. Basilio vc. cons.

CXI. *Iohanni pr. pr. Or.*

Dat. non. Mai. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. Basilio vc. cons.

CXI. *Theodoto pr. pr. Or.* [illegible]

Dat. k. Iun. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. Basilio vc. cons.

CXII. *Theodoto pr. pr. Or.*

Dat. IV. id. Sept. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. Basilio vc. cons.

app. II. *Daciano metropolitano Byzacii.*

Dat. prid. non. Octob. CP. imp. dn. Iustiniani ⟨pp.⟩ Aug. anno XV. [illegible]

[illegible]

Dat. kal. Nov. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. Basilio vc. cons.

[illegible]

Dat. k. Febr. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. p. c. Basili vc. ind. V.

ed. VII. *Iuliano.*

Dat. kal. Mart. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XV. post Basilii vc. cons.

CXVI. *Theodoto pr. pr. Or.*

Dat. V. id. Aug. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVI. p. c. Basilii vc.

CLVII. *Lazaro comiti Orientis.*

Dat. k. Mai. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVI. p. c. Basilii vc.

app. III. *Daciano metrop. Byzacii.*

Dat. IIII. kal. Novemb. imp. dn. Iustiniani anno XVI.

CXVII. *Theodoto pr. pr. Or.*

Dat. XV. k. Ianuar. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVI. p. c. Basilii vc. ind. VI.

a. 543

CXVIII. *Petro pr. pr. Or.*

Dat. XVII. k. Aug. Septimio Iustiniano imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVII. p. c. Basilii vc. anno II. ind. VI.

CXXIV. *Petro pr. pr. Or.* (*Gabrieli pr. urbi*).

Dat. id. Oct. CP. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVII. p. c. Basilii vc. anno II.

a. 544

CXIX. *Petro pr. pr. Or.*

Dat. XIII. k. Febr. imp. dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVII. p. c. Basilii vc. anno III.

CXXII. Dat. X. k. Apr. CP. ⟨imp.⟩ dn. Iustiniani pp. Aug. anno XVIII. p. c. Basilii vc. anno III.
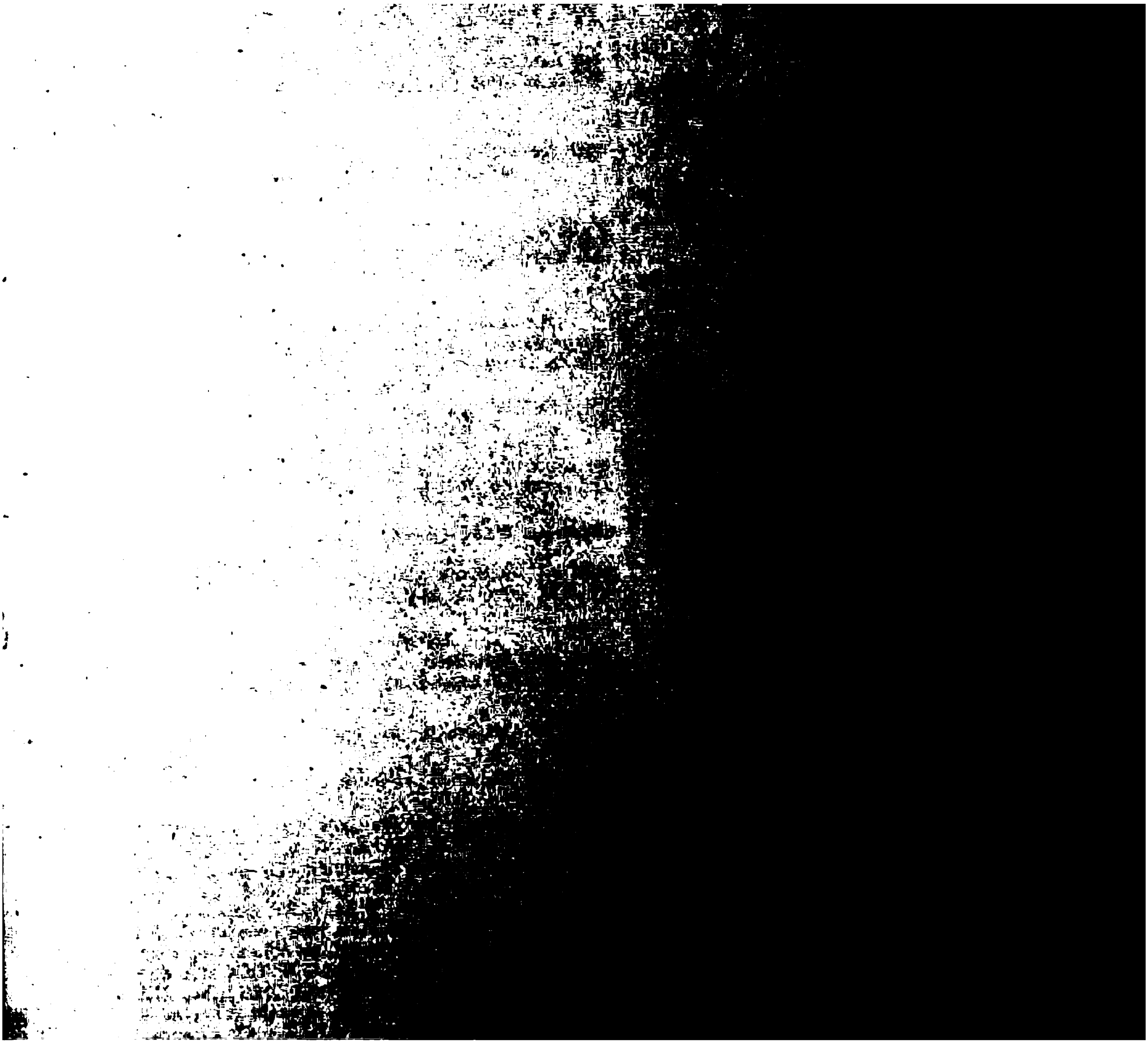
[illegible]